

ΔΕ ΕΓΓΡΑΦΑ (ΜΑΚ-ΣΕΡΒ) 1912-13

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

1913 - 1917

ΕΛΛΗΝΟΣΕΡΒΙΚΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ

ΕΙΣΒΟΛΗ ΓΕΡΜΑΝΟΒΟΥΛΓΑΡΩΝ ΕΙΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1920

F 150
E 81,36

Αρ.ΕΠ. 13056

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΚΟΝ
ΕΓΚΛΗΤΗΡΙΟ
Αριθ. 3345
Αριθ. Τελεφ.

342.76
Υ.Ε.Ε.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Αριθμ. Εγγρ.	Υπογεγραμμένος	Τόπος και χρονολογία	Περίληψις του περιεχομένου	Σελ.
ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ				25
ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ				

	Ο κ. ΠΟΛΙΤΗΣ 	Ἀθήναι 16 Ὀκτωβρίου 1917	Ἐπιστολή τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Πολίτη πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, δι' ἧς διαβιβάζονται μεταφράσεις κρυπτογραφικῶν τινῶν τηλεγραφημάτων, ἀνταλλαγέντων μεταξύ τῶν Ἀνακτόρων Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Βερολίνου, καὶ ἐξηγεῖται ὁ τρόπος τῆς διεξαγωγῆς τῆς μυστικῆς ταύτης ἀνταποκρίσεως	27
			Σημείωσις συμπληρωματικὴ ἐπεξηγοῦσα τὸν τρόπον τῆς ἀνακαλύψεως τῆς κρυπτογραφικῆς κλειδῶς τῶν Ἀνακτόρων.....	28
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ				
ΕΛΛΗΝΟΣΕΡΒΙΚΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ				
Α' ΚΕΙΜΕΝΑ				
1	Ο κ. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ » ΒΟΣΧΚΟΒΙΤΣΧ	Ἀθήναι 22 Ἀπριλ. 1918	Προκαταρκτικὸν πρωτόκολλον συνάψεως συμμαχίας Ἑλλάδος καὶ Σερβίας	35
2	» ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ » ΒΟΣΧΚΟΒΙΤΣΧ	Θεσσαλονίκη, 19 Μαΐου »	Συνθήκη συμμαχίας Ἑλλάδος καὶ Σερβίας	37
3	» Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ » ΡΕΧΙΤΣΧ » ΤΟΥΦΕΓΔΙΤΣΧ	» 1 » »	Πρώτη Στρατιωτικὴ Σύμβασις Ἑλλάδος καὶ Σερβίας	40
4	» ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ » ΡΕΧΙΤΣΧ » ΤΟΥΦΕΓΔΙΤΣΧ	» 19 » »	Δευτέρα Στρατιωτικὴ Σύμβασις Ἑλλάδος καὶ Σερβίας	41

Αριθμὸς	ὑπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περὶληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
Β' ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ				
5	Ο. Ζ. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ	Ἀθήναι, 10 Μαΐου 1913	Τροποποιήσεις τῶν ἀρθρῶν 4 καὶ 5 τοῦ σχεδίου Συνθήκης συμμαχίας καὶ τοῦ ἀρθροῦ 1 τῆς πρώτης Στρατιωτικῆς Συμβάσεως	51
6	» ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ	Βελιγράδιον » » »	Τηλεγράφημα λοχαγοῦ κ. Στρατηγοῦ περὶ τροποποιήσεων τῶν ἀρθρῶν 1 καὶ 6 τῆς πρώτης Στρατιωτικῆς Συμβάσεως	52
7	» »	» 13 » »	Τηλεγράφημα λοχαγοῦ κ. Στρατηγοῦ περὶ τροποποιήσεων τῶν ἀρθρῶν 1 καὶ 2 τῆς πρώτης Στρατιωτικῆς Συμβάσεως καὶ προσθήκης νέων διατάξεων	54
8	» ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ	Ἀθήναι, 14 » »	Τροποποιήσεις τῶν ἀρθρῶν 1 καὶ 2 τῆς πρώτης Στρατιωτικῆς Συμβάσεως καὶ προσθήκη νέων διατάξεων. Περὶ τοῦ ἀρθροῦ 6 καὶ τῆς αἰτουμένης παρὰ τῆς Σερβίας λωρίδος ἐδάφους πρὸς ἔξυδιν εἰς τὸ Αἰγαῖον	56
9	» »	» » » »	Ἀνακοίνωσις προηγουμένου τηλεγραφήματος πρὸς Βασιλέα	57
10	» »	» 17 » »	Ἐντολὴ πρὸς ὑπογραφήν τῆς Συνθήκης συμμαχίας καὶ τῆς Στρατιωτικῆς Συμβάσεως. Διατύπωσις ἀρθροῦ σχετικοῦ πρὸς ἔξοδον τῆς Σερβίας εἰς τὸ Αἰγαῖον	58
11	» ΣΤΡΕΛΤ	» 30 » 1914	Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, συνετελεσμένων ἐν Τουρκίᾳ ἀνθελληνικῶν διαγμῶν, αἰτεῖται τὴν συμμαχικὴν συνδρομὴν τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως	54
12	» ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ	Λονδῖνον, 2 Ἰουν. »	Σερβικὸν διάβημα παρὰ τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἐπέμβασιν τῶν Δυνάμεων ἐν Κωνσταντινουπόλει	6
13	Ο. Ζ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ	Βελιγράδιον, 3 Ἰουν. »	Ἀπάντησις τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν περὶ τῆς συνδρομῆς αὐτῆς αἴτησιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως	6
14	» ΠΑΝΑΣ	Κών)πολις, 5 Ἰουν. »	Ἐντονον Σερβικὸν διάβημα παρὰ τῆς Ὄθωμανικῆς Κυβερνήσεως πρὸς κατάπαυσιν τῶν ἀνθελληνικῶν διαγμῶν	6
15	» ΣΤΡΕΛΤ	Ἀθήναι, 9 Ἰουν. »	Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εὐχαριστεῖ τὴν Σερβικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει διάβημα τῆς	6
16	» »	» 11 Ἰουλ. 1914	Ἐπίσκεψις Ἐπιτετρ. Γερμανίας. Ἀνακοίνωσις Γερμ. Κυβερ. περὶ πιθανότητος Αὐστροσερβ. πολέμου καὶ ἀποφάσεώς της ὅπως ἀναμειχθῆ. Ὑπόδειξις ὅπως ἡ Ἑλλάς ἀπομακρυνθῆ τῆς Σερβίας. Ἀπάντησις κ. Στρέλτ	11

Σελ.	Υπογεγραμμένος	Τόπος και χρονολογία	Περίληψις του περιεχομένου	Σελ.
17	Ο. ΑΔΕΛΦΑΝΑΡΟΠΟΥΛΟΣ	Βελιγράδιον 12 'Ιουλ. 1914	Ἐρώτημα τῆς Σερβ. Κυβερνήσεως περὶ στρατιωτικῆς βοηθείας τῆς Ἑλλάδος	66
18	» ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολῖνον, » » »	Συστάσεις κ. von Jagow πρὸς ἀπομάκρυνσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς Σερβίας καὶ μὴ προσβολὴν τῆς Βουλγαρίας ἐπιτιθεμένης κατὰ τῆς Σερβίας. Ἀπάντησις κ. Θεοτόκη. Πιθανότης Αὐστροβουλγαρικῆς συμφωνίας.	66
19	» ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ	Μόναχον, » » »	Περὶ τῆς στάσεως τῆς Ἑλλάδος ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως τῆς Βουλγαρίας κατὰ τῆς Σερβίας.	68
20	» »	» 13 » »	Ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα τῆς Σερ. Κυβερνήσεως περὶ στρατιωτικῆς βοηθείας τῆς Ἑλλάδος	68
21	» ΣΤΡΕΙΤ	Ἀθῆναι, 15 » »	Ἀνακοίνωσις, πρὸς τὸν Ἐπιτετραμμένον τῆς Γερμανίας περὶ τῆς στάσεως τῆς Ἑλλάδος ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως τῆς Βουλγαρίας κατὰ τῆς Σερβίας.	69
22	» ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ	Μόναχον, 16 » »	Περὶ τῆς τηρητέας πολιτικῆς παρατῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ διεθνεί συρξει	70
23	» ΣΤΡΕΙΤ	Ἀθῆναι, 20 » »	Ἀπάντησις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ἐρώτημα τῆς Σερβικῆς, περὶ τῆς στρατιωτικῆς βοηθείας τῆς Ἑλλάδος.	71
24	» ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολῖνον, 22 » »	Ἀκρόασις παρὰ τῷ Αὐτοκράτορι τῆς Γερμανίας. Ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀναγγέλλων τὴν σύναψιν Γερμανοτουρκικῆς συμμαχίας καὶ βεβαιῶν τὴν σύμπραξιν Βουλγαρίας καὶ Ρουμανίας, ποιεῖται ἐκκλησίαν πρὸς τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον ὅπως ταχθῆ παρὰ τὸ πλευρὸν του.	72
25	» »	» » » »	Ἀνακοίνωσις συνδιαλέξεως μετὰ τοῦ κ. von Jagow, πρὸς τὸν Βασιλέα. Ὁ κ. von Jagow ἐπιβεβαιοῖ συμμαχίαν μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ σύμπραξιν Βουλγαρίας καὶ Ρουμανίας.	73
26	» ΣΤΡΕΙΤ	Ἀθῆναι, 25 » »	Ἀπάντησις τοῦ Βασιλέως Κωνσταντῖνου εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Γερμανοῦ Αὐτοκράτορος	74
27	» ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολῖνον, 25 'Ιουλ. »	Σκέψεις τοῦ κ. Θεοτόκη περὶ συνεννοήσεως τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ κοινῆς ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Σερβίας.	75
28	» »	» 27 » »	Ἀναγγελία διαβιβάσεως τῆς ἀπάντησεως τοῦ Βασιλέως Κωνσταντῖνου πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας. Νέα οὐστιασις τοῦ κ. von Jagow πρὸς συνεννόησιν μετὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ Τουρκίας	76

Αριθμὸς	Υπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
29	Ὁ κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολῖνον, 29 Ἰουλ. 1914	Συνέντευξις μετὰ τοῦ κ. Zimmermann, συνιστῶντος καὶ αὐτοῦ τὴν μετὰ τῆς Σόφιας καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνεννόησιν.	76
30	» ΣΤΡΕΪΤ	Ἀθῆναι, 30 » »	Ἐπίσκεψις τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Γερμανίας καὶ ἀπειλὴ αὐτοῦ περὶ διακοπῆς τῶν διπλωματικῶν σχέσεων, ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῆς Βουλγαρίας, προσβαλοῦσας τὴν Σερβίαν. Ἀπάντησις τοῦ κ. Στρέϊτ.	77
31	» ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ	Ἀθῆναι, 25 Αὐγ. »	Ἐπιστολὴ τοῦ κ. Βενιζέλου πρὸς τὸν Βασιλέα, δι' ἧς ὑποβάλλει τὴν παραίτησιν τῆς ὑπ' αὐτὸν Κυβερνήσεως, συνεπέλα τηλεγραφήματος τοῦ Ναυάρχου Kerg, δηλοῦντος, ἐπὶ τῇ βάσει συνδιαλέξεώς του μετὰ τοῦ Βασιλέως, εἰς ἀπάντησιν σχετικοῦ διαβήματος τοῦ Ἀγγλικῆ Ναυαρχείου, ὅτι ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἡ Ἑλλάς θὰ ἐπιτεθῇ πρώτη κατὰ τῆς Τουρκίας.	78
32	» ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ	» 31 » »	Ἀνακοίνωσις τῆς Βουλγαροτουρκικῆς συμφωνίας παρὰ τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Γερμανίας.	81
33	» ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολῖνον, 18 Ὀκτ. »	Συνομιλία μετὰ τοῦ κ. Zimmermann ἐπὶ τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου κατὰ τῆς Τουρκίας. Νέαι συστάσεις ὅπως ἡ Ἑλλάς ἀπομακρυνθῇ τῆς Σερβίας.	82
34	» ΓΟΥΝΑΡΗΣ	Ἀθῆναι, 25 Φεβρ. 1915	Ἀνακοινωθὲν τῆς Κυβερνήσεως Γούναρη, περὶ τῆς τηρηθησομένης παρ' αὐτῆς πολιτικῆς.	83
35	» ΖΩΓΡΑΦΟΣ	» 28 » »	Καθησυχαστικαὶ διαβεβαιώσεις πρὸς τὴν Σερβικὴν Κυβέρνησιν περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς νέας Κυβερνήσεως.	83
36	» ΣΤΡΕΪΤ	» 13 Μαρτ. »	Ἐπόμνημα τοῦ κ. Στρέϊτ περὶ τῶν πιθανῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ πολέμου.	84
37	» ΡΩΜΑΝΟΣ	Παρίσιοι, 26 Φεβρ. »	Συνομιλία μετὰ τοῦ κ. Deleassé ἐπὶ τῆς παραίτησεως τοῦ κ. Βενιζέλου.	88
38	» ΨΥΧΑΣ	Βουκουρ, 17 Ἰουλ. »	Ἡ Γερμανία διεβεβαίωσε τὴν Βουλγαρίαν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ οὐδετερότης εἶναι ἐξησφαλισμένη, καὶ ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Σερβίας.	88
39	» ΓΟΥΝΑΡΗΣ	Ἀθῆναι, 20 » »	Ἀναίρεσις τῆς ἐδήσεως ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ οὐδετερότης εἶναι ἐξησφαλισμένη ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως τῆς Βουλγαρίας κατὰ τῆς Σερβίας.	89

Αριθμ. εγγράφου	Υπογεγραμμένος	Τόπος και χρονολογία	Περίληψις του περιεχομένου	Σελ.
40	Ο κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ	Ἀθήναι 21 Αύγ. 1915	Ἐπόδειξις εἰς τὴν Γερμανικὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ παραπαρμεῖνῃ ἀπαθὴς ἐν περιπτώσει Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Σερβίας	89
41	» ΝΑΟΥΜ	Σόφια 8 Σεπτ. »	Δηλώσεις τοῦ κ. Ραδοσλαύφ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Βουλγαρικῆς ἐπιστρατεύσεως. Περὶ τῆς Βουλγαροτουρκικῆς συμφωνίας. Ἡ Ρουμανία θὰ τηρήσῃ οὐδετερότητα. Ἡ Ἑλλάς ἐπίσης. Ἡ Σερβία θὰ πολεμήσῃ πρὸς διατήρησιν τῶν μετὰ τῆς Ἑλλάδος κοινῶν συνόρων	90
42	» ΠΑΣΣΑΡΟΦ	Ἀθήναι, 23 Σεπτ. »	Ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος τῷ ἐδήλωσεν εἰς συνομιλίαν των, ὅτι συμφώνως πρὸς τὴν Συνθήκην μετὰ τῆς Σερβίας κατὰ συμμαχικὸν χρέος θὰ βοηθήσῃ τὴν Σερβίαν ἀνπροβληθῆ αὕτη	92
43	» »	» 23 Σεπτ. »	Τηλεγραφεῖ, ὅτι εἰς συνομιλίαν τοῦ μετὰ τοῦ πρώην Β. Κωνσταντίνου, οὗτος τῷ ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἑλλάς θὰ μείνῃ οὐδετέρα καὶ οὐδεμίαν ἀντίδρασιν θὰ ἀντιτάξῃ ἐὰν ἡ Βουλγαρία ἐπιτεθῆ κατὰ τῆς Σερβίας	93
44	» »	» 11)24 Σεπτ. »	Τηλεγραφεῖ ὅτι ὁ κ. Σκουμπούρδης τὸν ἠρώτησεν ἐκ μέρους τοῦ πρώην Β. Κωνσταντίνου ἐὰν εἶχεν ἀπάντησιν εἰς ἄνω τηλεγράφημα	96
45	» ΖΑΓΜΗΣ	» 25 » »	Ἀνακοίνωσις περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς νέας Κυβερνήσεως	97
46	» »	» 29 » »	Πρόσκλησις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῆς Σερβίας πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς συμμαχίας. Ἄρνησις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ αἰτιολογίαι αὐτῆς	98
47	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	» 26 Ὀκτ. »	Ἀνακοίνωσις περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς νέας Κυβερνήσεως	100
48	» »	» » » »	Ἐκφρασις ἀισθημάτων φιλίας πρὸς τὴν Σερβίαν	100
49	» »	» » » »	Διαβεβαιώσεις εὐμενοῦς οὐδετερότητος πρὸς τὰς Δυνάμεις τῆς Συνεννόσεως	101
50	» ΠΑΝΟΥΡΙΑΣ	Μητροβίτσα 2 Νοεμ. »	Ἀπάντησις τῆς Σερβίας εἰς τὴν ἀρνήσιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐκτελέσῃ τὴν συμμαχίαν καὶ ἀνασκευὴ τῶν αἰτιολογιῶν αὐτῆς	101
51	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	Ἀθήναι, 4 Νοεμ. »	Ὁ κ. Σκουλούδης δικαιολογεῖ τὴν στάσιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀπέναντι τῆς Συνεννόσεως	104

Αριθμὸς ἑγγράμμου	Ὑπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
52	Ὁ κ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	Ἐθ.αί. 13 Νοεμ. 1915	Ἐπίδοσις παρὰ τῶν Πρεσβευτῶν τῆς Συνενοήσεως ὑπομνήματος περὶ ἀποχωρήσεως τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ ἄλλων τινῶν μέτρων. Ἐντολὴ πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις Πρεσβευτὴν ὅπως ἐρωτήσῃ τὸν σκοπὸν τῶν μέτρων τούτων	105
53	» ΡΩΜΑΝΟΣ	Παρίσιοι, 14 Νοεμ. »	Ἀπάντησις τοῦ κ. Briand.....	107
54	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	Ἀθῆναι, 27 Νοεμ. »	Συμφωνία μετὰ τῶν Πρεσβευτῶν τῆς Συνενοήσεως περὶ τῶν ὅρων τῆς διαμονῆς τῶν Συμμάχων ἐν Θεσσαλονίκῃ	108
55	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολῖνον, 8 Ἰαν. 1916	Ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς Βουλγαρίας ἐμποροῦνται ὑπὸ διαθέσεως εἰλικρινῶν ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα	109
56	» »	Βερολῖνον, 21 Μαρτ. »	Πληροφορίαι περὶ τῶν διατυπωθεισῶν ἀξιώσεων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Βουλγαρίας κατὰ τὴν εἰς τὸ Γερμανικὸν Στρατηγεῖον καὶ εἰς Βιέννην ἐπίσκεψίν του. Ἀντιθέτως πρὸς τὰς πληροφορίας τοῦ ἐν Βιέννῃ Πρεσβευτοῦ οὐδεμία ἀξιῶσις διευτώθη εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος	110
57	» ΡΩΜΑΝΟΣ	Παρίσιοι, 28 Μαρτ. 1916	Ἡ ἄρνησις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν μεταφορὰν τῶν ἐν Κερκύρᾳ Σερβικῶν στρατευμάτων εἰς Θεσσαλονίκην δι' Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, διαθέτει κακῶς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ἀρνούμενην τὴν χρηματικὴν αὐτῆς συνδρομὴν. Δραμεῖα γλώσσα τοῦ Γαλλικοῦ τύπου.....	111
58	» ΓΡΥΠΑΡΗΣ	Βιέννη, 29 Μαρτ. »	Ὁ κ. Γρυπάρης ἐπιβεβαίωσεν τὰς πληροφορίες του περὶ Βουλγαρικῶν ἀξιώσεων εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος	112
59	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	Ἀθῆναι, 29 » »	Διαμαρτυρία κατὰ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, διὰ τὴν ἄρνησιν τῆς χρηματικῆς αὐτῆς συνδρομῆς, καὶ αἰτιάσεις κατὰ τῶν Δυνάμεων τῆς Συνενοήσεως διὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι πολιτείαν αὐτῶν	113
60	» »	» 7 Ἀπρ. »	Ρηματικὴ διακοινῶσις τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν διόδον τῶν ἐν Κερκύρᾳ Σερβικῶν στρατευμάτων διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους	114
61	» »	» 8 » »	Ἐπίδοσις παρὰ τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Σερβίας τῆς ἀνωτέρω ρηματικῆς διακοινῶσεως τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως. Ἀπάντησις τοῦ κ. Σκουλούδη	115

Αριθμὸς	ὑπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
62	Ὁ κ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	Ἀθήναι, 14 Ἀπρ. 1916	Οἱ Προσβευταὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ὑποστηρίζουσι τὸ Σερβικὸν διέβημα περὶ διόδου τῶν Σερβικῶν στρατευμάτων δι' Ἑλληνικ. ἐδάφους. Ἀπάντησις τοῦ κ. Σκουλούδη. Ἐκθεσις τῶν λόγων τῆς ἀρνήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἀίτησις μεσολαβήσεως παρὰ τῆ Γαλλικῆ Κυβερνήσει πρὸς τὰς Κυβερνήσεις Ἀγγλίας, Ἰταλίας καὶ Ρωσσίας	116
63	»	» 14 Ἀπρ. »	Ἀνακοίνωσις πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις Ἐπιτετραμμένον τῆς Ἑλλάδος τῶν λόγων τῆς ἀρνήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν διόδον τῶν Σέρβων	118
64	» ΓΡΥΠΑΡΗΣ	Βιέννη, 11 Σεπτ. »	Ὁ κ. Γρυπάρης ὑπομνήσκει τὰς περὶ Βουλγάρων γνώμας καὶ πληροφορίας του	118
65	» ΒΕΝΑΖΕΤ	Ἀθήναι, 10)23 Ὀκτ. »	Πληροφορεῖ Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἐζήτησε παρὰ τοῦ πρώην Β. Κωνσταντίνου ἐγγυήσεις περὶ τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅτι οὗτος ἀθρομήτως ἐδήλωσεν ὅτι εἶνε διατεθειμένος εἰς τὴν παράδοσιν ὅλικοῦ πολέμου, μεταφορὰν στρατοῦ εἰς Πελοπόννησον κτλ.	119
66	Ὁ πρ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	» 9)22 » »	Γράφει εἰς κ. Βεναζέ νὰ μεσιτεύσῃ ὅπως ἀφεθῶσι δύο Συντάγματα εἰς τὰ σημεῖα Αἰκατερίνης καὶ Σερβίων	121
67	»	» 10)23 » »	Γράφει εἰς τὸν κ. Βεναζέ ὅτι εἶνε πλήρης σύμφωνος μὲ ὅσα οὗτος ἔγραψεν εἰς τὸν κ. Μπριάν (ἀνωτέρω ἐπιστολὴν ὑπ' ἀριθ. 67)..	122
68	Ὁ κ. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ	Ῥώμη, 25 Νοεμ. »	Ἐηλεγράφημα τοῦ κ. Κορομηλά πρὸς τὸν Βασιλέα Κωνσταντίνον κατόπιν τῶν γεγονότων τῆς 18 καὶ 19 Νοεμβρίου. Πιεῖται ἐκκλησίαν πρὸς τὸν Βασιλέα ὅπως ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐνότητα τοῦ ἔθνους πρὸς σωτηρίαν τῆς Πατρίδος	123
69	» Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ	Ἀθήναι, 10)23 Νοεμ. »	Διακοίνωσις τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως πρὸς τοὺς Ἀντιπροσώπους τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως καὶ τῶν οὐδετέρων Κρατῶν περὶ κηρύξεως Πολέμου τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῆς Γερμανίας καὶ Βουλγαρίας.....	125

Αριθμ. εγγράφου	Υπογεγραμμένος	Τόπος και χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ				
ΕΙΣΒΟΛΗ ΓΕΡΜΑΝΟΒΟΥΛΓΑΡΩΝ ΕΙΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ				
70	Ο von FALKENHAYN	Βερολίνον, 16) 29 Νοεμ. 1915	Ανακοινοῖ σκέψεις του περί υπερβάσεως τῶν Ἑλληνικῶν συνόρων ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ Ἑλλάς δὲν ἐξουδετερώσῃ τὰ στρατεύματα τῆς Συνενοήσεως	131
71	» »	Γ.Στρατ 18) 1 Δεκ. 1916	Τηλεγραφεῖ ὅτι ἡ Γερμανία καὶ Βουλγαρία θὰ ἐπιτεθῶσιν ἀπὸ κοινοῦ καὶ ὅτι θὰ σεβασθῶσι τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα καὶ ἀκεραιότητα τῆς Ἑλλάδος	131
72	» »	Βερολ. 19) 2 » 1915	Βεβαίωσις περὶ μὴ παραβιάσεως τῶν Ἑλληνικῶν συνόρων, πρὸ παντὸς παρὰ τῶν Βουλγάρων	132
73	Ο τέως Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	Ἀθήναι, 9 » »	Τηλεγραφεῖ εἰς κ. Θεοτόκην ὅπως δηλώσῃ εἰς Γερμανικὴν Κυβέρνησιν τοὺς ὅρους ὑφ' οἷς ἡ Ἑλλάς δὲν θ' ἀντιστῇ ἐνόπλιως εἰς παραβίασιν τοῦ ἐδάφους τῆς..	132
74	» »	» 10 » »	Τηλεγραφεῖ εἰς κ. Θεοτόκην ὅπως ζητήσῃ ἐγγύησιν Γερμανικῆς Κυβερνήσεως μὴ εἰσόδου Βουλγάρων εἰς Θεσσαλονίκην	134
75	Ο κ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ. 1) 14 » »	Περὶ προκαταβολῆς τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων	135
76	» »	» 2) 15 » »	Ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις εἶναι κατ' ἀρχὴν σύμφωνος εἰς τὴν ἀνωτέρω προκαταβολήν.....	135
77	» »	» 8) 21 » »	Τὸ ἀνοιγμα πιστώσεως παρ' Ἑλβετικαῖς Τραπεζαῖς εἶναι ἀδύνατον	136
78	» »	» 16) 29 » »	Ἡ πίστωσις ἀνοιχθήσεται παρὰ τῆς Τραπεζῆς S. Bleichroeder τοῦ Βερολίνου	136
79	» »	»δ 16) 29 » »	Ἀνακοίνωσις πρὸς τὴν Γερμανικὴν Κυβέρνησιν δηλώσεων καὶ αἰτημάτων τινῶν τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου. Ἐντυπώσεις τοῦ κ. Ν. Θεοτόκη ἐκ τῶν μετὰ τοῦ κ. von Jagow σχετικῶν συνεντεύξεών του. Ἡ κατὰ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ στρατευμάτων τῆς Συνενοήσεως ἐπίθεσις δὲν ἔχει ἀκόμη ὀριστικῶς ἀποφασισθῆ.....	137
80	» »	Βερολίνον, ἄνευ χρονολογίας ἐλήφθη 17) 30 Δεκαμ. 1915	Τηλεγραφεῖ εἰς τέως Βασιλέα ὅτι ὁ κ. von Jagow ὑπεκφεύγει νὰ ἐκφρασθῇ ἐπὶ τῶν ζητηθεισῶν ἐγγυήσεων	138

Αριθμὸς ἐγγυήσεως	Ὑπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
81	Ὁ τέως Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	Ἀθήναι, 18 Δεκεμ. 1915	Τηλεγραφεῖ εἰς κ. Θεοτόκην ὅπως μὴ πιέσῃ Γερμανικὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐκφράσῃ σκέψεις τῆς ἐπὶ ζητηθεῖσων ἐγγυήσεων....	139
82	Ὁ κ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 19 Δεκεμ. 1915 5 Ἰαν. 1916	Ἡ προκαταβολὴ τῶν τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων θὰ γίνῃ εἰς μάρκα	140
83	» » BLEICHROEDER	» 23 Δεκ. 1915 5 Ἰαν. 1916	Ὁ κ. Ν. Θεοτόκης διαβιβάζει ἐπιστολὴν τῆς Τραπεζῆς S. Bleichroeder, ἀπευθυνομένην πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ βεβαιοῦσαν τὸ ἄνοιγμα τῆς πιστώσεως τῶν τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων μάρκων, ζητεῖ δὲ τὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	140
84	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	» 24) 6 Ἰαν. 1916	Τηλεγραφεῖ εἰς τέως Β. Κωνσταντῖνον ὅτι, ὡς ὁ κ. von Jagow τῷ ἀνεκοίνωσεν, ὁ Στρατηγὸς von Falkenhayn εἶνε γνώμη νὰ δράσῃ ἐναντίον τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως τηρουμένων ἐν μέρει τῶν υποβληθέντων ὑπὸ τοῦ Β. Κωνσταντῖνου ὄρων.	141
85	» ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ	Ἀθήναι, 26 Ἰαν. 1916	Ἐγκύκλιος Ἰπουργείου Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας) διατάσσουσα ὑποχώρησιν τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων ἀπὸ τῶν συνόρων, ἐν περιπτώσει ἐμφανίσεως Γερμανικῶν ἢ Βουλγαρικῶν στρατευμάτων.	142
86	Ὁ τέως Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	» 30) 12 Ἰαν. 1916	Τηλεγραφεῖ εἰς κ. Ν. Θεοτόκην ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ von Falkenhayn τεθέντων ὄρων ἐπιθέσεως ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους.	143
87	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ. 30 Δεκ. 1915 12 Ἰαν. 1916	Παρακλήσει τοῦ κ. von Jagow, ὁ κ. Ν. Θεοτόκης ζητεῖ παρὰ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντῖνου ἀπάντησιν εἰς τηλεγράφημάτου	145
88	»	» 8) 21 Ἰαν. 1916	Περὶ νέας ἐπιστολῆς τῆς Τραπεζῆς S. Bleichroeder.	145
89	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	» 8) 21 Ἰαν. »	Ὁ Στρατηγὸς von Falkenhayn ἀνακοινῶν τοὺς ὄρους ὑφ' οὓς θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἡ ἐπίθεσις κατὰ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως.	146
90	Ὁ τέως Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	Ἀθήναι, 14 Ἰαν. 1916	Τηλεγραφεῖ εἰς κ. Θεοτόκην ἡ ἀνακοινώσῃ εἰς Στρατ. Falkenhayn ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν δύναται ν' ἀναλάβῃ ὑποχρέωσιν τηρήσεως ὄρων ὑπὸ Συνεννοήσεως.	147
91	Ὁ κ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ. 17) 30 Ἰαν. »	Ὁ κ. Ν. Θεοτόκης ἀνεκοίνωσε πρὸς τὴν Τράπεζαν S. Bleichroeder τὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.	147

Αξίων επιτίμιος	Υπογεγραμμένος	Τόπος και χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
92	Ο Στρ. Von FALKENHAYN	Γ.Στρατ. 1)14 Μαρτ. 1916	"Ινα ανακοινωθῇ εἰς Ἑλληνικὴν Ἐπιτελεῖον ὅτι Γερμανικὰ μετὰ Βουλγαρικῶν στρατευμάτων θὰ προχωρήσωσιν εἰς γράμινι, Γα ε--Μποζερὶ--Βετρενά--"Ορος Τσεγκελί..	148
93	Ο Στρατ. Β. ΔΟΥΣΜΑΝΙΛΥ	Ἀθήναι, 3 Μαρτ. 1916	Σημείωμα περὶ μὴ λήψεως ἀπαντήσεως Γερμανῶν διὰ τὰς κινήσεις των	148
94	Ἀνακοινωθὲν τῷ Στρατηγῷ Von FALKENHAYN ἵνα διαβιβασθῇ εἰς Βερολίνον.	» 6)19 Μαρτ. »	Διαβεβαιώσεις τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως ἐν ὀνόματι καὶ τῶν συμμάχων αὐτῆς ζητούσης τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους μετὰ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν διὰ τὴν δροσίαν αὐτῶν ἐναντίον τῶν ἐν Μακεδονίᾳ στρατευμάτων τῆς Συνεννόησεως	149
95	Ο Στρ. ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ	» 9 » »	Ἐγκύκλιος Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας) συμπληρωματικὴ τῆς προηγουμένης....	150
96	Ο τέως Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	» 9)22 » »	Ὁ Στρατηγὸς Falkenhayn ἀνεκρίνωσε τὴν πρόθεσιν τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ὅπως καταλάβωσιν τὴν δίοδον τοῦ Δεμερ--Ισάζρ. Ἀπάντησις τοῦ Βασιλ. Κωνσταντίνου.	152
97	Ο Στρ. Von FALKENHAYN	Γ.Στρ. 10)28 » 1916	Δηλοῖ ὅτι δὲν δύναται ν' ἀναλάβῃ ὑποχρέωσιν ὅπως ἀποκλεισθῇ ἡ Βουλγαρία τῶν ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἐπιχειρήσεων	152
98	Ο κ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ. 11)24 » »	Περὶ αἰτήσεως τινὸς τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐπιτελείου, διαβιβασθείσης διὰ τηλεγραφήματος τοῦ κ. Σκουλούδη.-- Ὑστερόγραφον διὰ τὸν κ. Γ. Θεοτόκην....	153
99	Ο Στρ. Von FALKENHAYN	Γ.Στρ. 19) 1 Ἀπριλ. »	Περὶ ἐπεισοδίων μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων στρατιωτῶν καὶ ὑπερβασίων τῶν τελευταίων	154
100	» »	» 20) 2 » »	"Ὅτι ὁ ἀπαγορευθῆ λήψις φωτογραφικῶν Καβάλλας ὑπὸ Γερμανικῶν ἀεροπλάνων.....	154
101	Πρὸς Ἀρχηγὸν κ. ΦΑΛΚΕΝ-ΧΑΟΥΖΕΝ 20 Μαρτ. »	Περὶ τηρήσεως τῆς οὐδετέρας ζώνης πρὸς ἀποφυγὴν ἐπεισοδίων μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων στρατιωτῶν	155
102	Ο Στρατῆγ. ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ	Ἀθήναι, 20 Μαρτ. »	Ἐγκύκλιος Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας) περὶ σχηματισμοῦ οὐδετέρας ζώνης μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Γερμανοβουλγαρικῶν στρατευμάτων, δι' ἀμοιβαίας ἀποχωρήσεως αὐτῶν ἀπὸ τῶν συνόρων, πρὸς πρόληψιν συγκρούσεων. Ἀναγγέλλεται συγχρόνως ἐντονος ἐνέργειοι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς κατάπαυσιν τῶν εἰς τὰ σύνορα συμβαινόντων ἐκτρώπων ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων	156

Αριθμ. Δοκ.	Υπογεγραμμένος	Τόπος και χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
103	Ο Στρατηγ. FALKENHAYN	Γ.Στρατ. 28 Μαρτ. 1916	Ζητεῖ ὅπως δοθῶσι διαταγαὶ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐπιτελείου νὰ μὴ παρεμποδίζωνται αἱ ἐργασίαι τῶν Βουλγάρων, ἵνα οὕτως μὴ γεννῶνται ἐπεισόδια.....	157
104	» »	» 24 Ἀπρ. 1916 7 Μαΐου 1916	Εἰδοποιεῖ ὅτι καταδείκνυται ἐξασφάλισις τῶν στενῶν τοῦ Ροῦπελ καὶ θέλει ἐνεργηθῆ προέλασις τῶν Γερμανο-Βουλγαρικῶν στρατευμάτων.....	158
105	» » ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ	Ἀθῆναι, 27 Ἀπρ. »	Ἐγκύκλιος Ἰπουργείου Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας) ἐπεξηγοῦσα τὰ περὶ οὐδετέρας ζώνης καὶ διατάσσουσα ἀντίστασιν ἐν περιπτώσει προελάσεως τῶν Γερμανοβουλγάρων πέραν τῶν 500 μέτρων ἀπὸ τῶν συνόρων.....	159
106	Ο κ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	» 27 Ἀπρ. »	Τηλεγραφεῖ εἰς κ. Θεοτόκην ὅτι Γερμανικὸν Ἐπιτελεῖον ἔκρινεν ἀναγκαίαν τὴν κατάληψιν τῶν στενῶν Ροῦπελ.....	160
107	» ΜΗΛΙΡΑΣ	Σέρραι, 27 » »	Ταγματάρχης Βούλγαρος ἀγγέλλει τὴν κατάληψιν τῶν λόφων τοῦ Λεχόβου συνέπειά σχετικῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος συμφωνίας.....	161
108	» ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ	Ἀθῆναι, 28 » »	Ἐξηγήσεις ἐπὶ τῆς μετὰ τῶν Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων συμφωνίας πρὸς κατάληψιν σημείων ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους....	162
109	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	» 27 » »	Διαμαρτυρία διὰ τὴν κατάληψιν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων σημείων βορείως τῆς Βετρίνης καὶ τῶν ὑψομέτρων τοῦ Λεχόβου.....	162
110	Ο Στρ. Von FALKENHAYN	Γ.Στρ. 29)12 Μαΐου 1916	Δικαιολογεῖ προέλασιν Γερμανο-Βουλγάρων εἰς Στρυμῶνα.....	163
111	Ο κ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	Ἀθῆναι, 30 Ἀπρ. »	Τηλεγραφεῖ εἰς κ. Θεοτόκην ὅπως ἐνεργήσῃ παρὰ τῆ Γερμανικῆ Κυβερνήσει ἵνα ἀνακληθῆ μέτρον καταλήψεως τοῦ στενοῦ Ροῦπελ..	164
112	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ. 1)14 Μαΐου 1916	Τηλεγραφεῖ, ὅτι ὁ κ. von Jagow τῷ ἀνεκοίωσεν ὅτι ὁ Στρατ. von Falkenhayn δὲν δύναται ν' ἀναβάλλῃ προέλασιν εἰς στενὸν Ροῦπελ καὶ ὅτι εἶνε ἠρεθισμένος ἐναντίον Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.....	165
113	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	Ἀθῆναι, 3 Μαΐου »	Ὅπως ὁ κ. Θεοτόκης δικαιολογήσῃ στᾶσιν Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐναντίον μομφῶν τοῦ Στρατ. κ. von Falkenhayn.....	166

Αριθμ. σειράς	Υπογεγραμμένος	Τόπος και χρονολογία	Περίληψις του περιεχομένου	Σελ.
114	Ο κ. ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ	Αθήναι, 4 Μαΐου 1916	Διαταγή Υπουργείου Στρατιωτικών (Επιτελικής υπηρεσίας) προς τον Υποστράτηγον Γεννάδη, Διοικητήν του έν Καβάλλα 4ου Σώματος στρατού, όπως, έν περιπτώσει προελάσεως των Γερμανοβουλγάρων εις άποστασιν ελάσσονα των 500 μέτρων, μή διατάξη άντίστασιν αυτόβούλως	166
115	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βελιγράδιον, άνευ χρονολογ. έλήφθη 5)18 Μαΐου 1916	Ότι παρατηρήσεις της Γερμανικής Κυβερνήσεως δέν αποτελούσι παράπονον, αλλά φιλικήν και προσωπικήν ανακοίνωσιν.....	167
116	» »	Βερολ., 5)18 » »	Ό κ. Ν. Θεοτόκης γνωρίζει προς τον κ. Σκουλούδη ότι ό Αρχηγός του Γερμανικού Έπιτελείου έτηλεγράφησε προς τον Στρατάρχην Mackensen να εξετάση έκ νέου την έν Μικεδονία στρατιωτικήν κατάστασιν πριν ή προβή εις κατάληψιν των στενών.....	167
117	Κόμης Von MIRBACH	» 9 Μαΐου »	Περί καταλήψ. των στεν. του Ρούπελ	168
118	Ο κ. ΠΑΣΑΡΩΦ	» » » »	» » » » » »	169
119	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	» 10 » »	» » » » » »	170
120	» »	» 11 » »	» » » » » »	171
121	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ. 11)24 Μαΐου 1916	Ότι ό Υπουργός των Έξωτερικών Γερμανίας τον έπληροφόρησε περί των δοθεισών έγγησεων υπό Πρεσβευτών Γερμανίας και Βουλγαρίας	171
122	» »	» 12 » »	Ότι ό Στρατ. κ. von Falkenhayn έπιμένει εις κατάληψιν των στενών Ρούπελ	172
123	Ο Στρ. Von FALKENHAYN	Γ. Στρατ. 12 » »	Όπως ό Στρατιωτικός Ακόλουθος Γερμανίας ειδοποίησ η τα Έλ. ληνικά στρατεύματα ν' άποσύρωνται πρό των προπομπών των Γερμανοβουλγάρων προς κατάληψιν της όρισθείσης γραμμής..	173
124	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ » Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	Αθήναι, 12)26 Μαΐου »	Ό κ. Σκουλούδης ανακοινού προς τον κ. Ν. Θεοτόκη την παρά των Πρεσβευτών Γερμανίας και Βουλγαρίας παροχήν διαβεβαιώσεων, επί τη έπικειμένη κατάληψι Έλληνικών έδαφών.— Έστερόγραφον του κ. Ι. Θεοτόκη	173
125	» ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ	Ρούπελ, 18 Μαΐου »	Ό ταγματάρχης Μαυρουδής φρούραρχος, Ρούπελ, αναγγέλλει την εμφάνισιν έχθρικής φάλαγγος	174

Αριθμὸς ἀποφ. βουλ.	Ὑπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
126	Ὁ κ. ΓΕΝΝΑΔΗΣ	Καβάλλα, 13 Μαΐου 1916	Ἡ ἐν Σέρραις 6ῃ Μεραρχία διέταξε τὸ ὄχυρόν Ροῦπελ ὅπως ἀντιστῆ συμφώνως πρὸς τὰς τελευταίας διαταγὰς τοῦ Ὑπουργείου.....	175
127	» »	Καβάλλα, 13 » »	Ἡ 6ῃ Μεραρχία ἀναφέρει ὅτι δύο Βουλγαρικὰ ἢ Γερμανικὰ συντάγματα παρετάχθησαν πρὸ τοῦ Χατζόβου.....	175
128	» ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολίνον, 13 » »	Πιστεύει προσεχῆ προέλασιν τῶν Γερμανοβουλγάρων πρὸς κατάληψιν τῶν στενῶν τοῦ Ροῦπελ..	176
129	» ΜΕΣΣΑΛΑΣ	Θεσ/νίκη, 13 » »	Ὁ Φρούραρχος Ροῦπελ τηλεγραφεῖ ὅτι οἱ Γερμανοβούλγαροι ἐδήλωσαν ὅτι θὰ καταλάβωσι τὸ ὄχυρόν.....	176
130	» ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ	Ἀθῆναι, 13 Μαΐου »	Ἐγκύκλιος Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας) θέτουσα ἐκ νέου ἐν ἰσχύϊ τὴν ἀπὸ 9 Μαρτίου Ἐγκύκλιον, περὶ ὑποχώρησεως τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων ἐνώπιον τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν.....	177
131	» ΓΕΝΝΑΔΗΣ	Καβάλλα, 13 Μαΐου »	Τὸ ὄχυρόν Ροῦπελ ἔβαλε κατὰ τῶν Γερμανοβουλγάρων ἄτινες ὑπεχώρησαν προτροπὰδην. Τὸ 4ον Σῶμα στρατοῦ ἀπηγόρευσε τὴν ἀντίστασιν, συμφώνως τῇ προηγουμένῃ Ἐγκυκλίῳ τοῦ Ὑπουργείου.....	177
132	» ΜΠΑΛΡΑΣ	Σέρραι, 14 » »	Ὁ φρούραρχος Ροῦπελ ἀναφέρει ὅτι Βούλγαρος ἀξιωματικὸς τῷ ἐκονοποίησε διαταγὴν περὶ ἐκκενώσεως τοῦ ὄχυροῦ καὶ παραδόσεως τοῦ ὕλικου.....	178
133	» ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ	Ῥοῦπελ, 14 » »	Πρωτόκολλον παραδόσεως τοῦ ὄχυροῦ Ῥοῦπελ.....	178
134	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	Ἀθῆναι, 14 » »	Διαμαρτυρία πρὸς τὰς Κυβερνήσεις Γερμανίας, Αὐστρίας καὶ Βουλγαρίας, διὰ κατάληψιν φρουρίου Ῥοῦπελ καὶ εἰσβολὴν ἐν γένει Γερμανοβουλγάρων εἰς Μακεδονίαν.....	179
135	» »	» 15 » »	Ὁμοία διαμαρτυρία πρὸς τοὺς ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτὰς τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας καὶ Βουλγαρίας.....	180
136	» ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ	Ἀθῆναι, 15 » »	Διαταγὴ Ὑπουργείου Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας) πρὸς τὴν 6ην Μεραρχίαν ὅπως εἰδοποιήσῃ τοὺς Βουλγάρους ὅτι, πρὸς κατάληψιν τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Δεμίρ-Ισσάρ, εἶναι ἀνάγκη νέας συνεννοήσεως.....	181
137	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	» 16 » »	Ἀναγγελία τῆς διαμαρτυρίας διὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Γερμανοβουλγάρων εἰς Μακεδονίαν, πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς Πρεσβείας ἐν ταῖς Χώρας τῆς Συνεννοήσεως κλπ.....	181

Αριθμὸς ἐπιγράμματος	Ὑπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
138	Ὁ κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολίνον 17 Μαρτίου 1916	Ἀνακοινωθὲν τοῦ Γερμανικοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου περὶ καταλήψεως τῶν στενῶν τοῦ Ροῦπελ.	182
139	» ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ	Ῥώμη, » » »	Ἡ ἐν Ἰταλίᾳ ἐντύπωσις ἐκ τῆς Γερμανοβουλγαρικῆς εἰσβολῆς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος. Ἀπαισιόδοξοι προβλέψεις.	183
140	Ὁ κ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ	Παρίσιον, 19 Μαΐου 1916	Ἐντύπωσις, τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς κοινῆς γνώμης ἐν Γαλλίᾳ ἐκ τῆς Γερμανοβουλγαρικῆς εἰσβολῆς.	184
141	» ΠΑΝΑΣ	Πετροῦπ., 21 » »	Συνομιλία μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Πολιτικῶν ὑποθέσεων ἐπὶ τῆς Γερμανοβουλγαρικῆς εἰσβολῆς. Δυσμενῆ σχόλια ἐπὶ δημοσιογραφικῆς συνεντεύξεως τοῦ Ὑποστρατήγου Δούσμανη	185
142	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	Ἀθῆναι, 21 » »	Ὁ κ. Σκουλούδης, διαφεύδων τὴν ὑπαρξίν προσυνηνοήσεως πρὸς κατάληψιν τοῦ Ροῦπελ, εὕρισκε ἀδικαιολογήτους τὰς αἰτιάσεις τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. Ἀνασκόπησις τῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεώς του. Ἐντομος διαμαρτυρία διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ Sarraïl κήρυξιν τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ τὴν ἐκ ταύτης ματαίωσιν τῆς Βασιλικῆς ἐφορτῆς.	185
143	» »	» 23 » »	Πρακτικὰ Βουλῆς Ἑλλήνων, περιέχοντα τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Σκουλούδη ἐπὶ τῆς καταλήψεως τοῦ Ροῦπελ καὶ ἐν γένει τῆς Γερμανοβουλγαρικῆς προελάσεως εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος	188
144	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	» 24 » »	Διαφεύδει τὴν ὑπαρξίν προσυμφωνίας πρὸς κατάληψιν τοῦ Ροῦπελ.	190
145	» ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ	Παρίσιον, » » »	Συνομιλία μετὰ τοῦ κ. Briand. Μέτρα τῆς Συνενοήσεως ἐν Ἑλλάδι συνεπέξ τῆς Γερμανοβουλγαρικῆς προελάσεως καὶ τῆς παθητικῆς στάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως	191
146	» »	» » » »	Γαλλικαὶ κρίσεις ἐπὶ τῆς καταστάσεως κατόπιν τῆς καταλήψεως τοῦ Ροῦπελ Γερμανικαὶ πληροφορίες περὶ ὑπάρξεως προσυμφωνίας. Φήμη περὶ χορηγήσεως δανείου εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ Γερμανοαμερικανικῶν κεραλαιούχων	192
147	» ΠΑΣΑΡΩΦ	Ἀθῆναι, 27 » »	Ἀπάντησις τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν διαμαρτυρίαν διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Ροῦπελ κλπ.	194

Αύτων ἀριθμός	Υπογεγραμμένος	Τόπος και χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
148	Ο κ. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ	Δεμίρ-Ίσσ. 2 » »	Ο ταγματάρχης Μαυρουδής υποβάλλει τὴν περὶ παραδόσεως τοῦ ὄχυρου Ροῦπελ αἴτησιν τοῦ Ἰλάρχου Thiel καὶ τρεῖς ἐπιστολάς αὐτοῦ σχετικὰς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν πυροβόλων καὶ πυρομαχικῶν τοῦ ὄχυρου	194
149		» 7 Ἰουν. »	Ἐπισημαστικὸν σημείωμα τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν περὶ τῶν ἐγγράφων τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν παράδοσιν τοῦ Ροῦπελ	197
150	» ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ	» 8 » »	Ἀποστέλλει εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν κατάληψιν τῶν στεγῶν τοῦ Ροῦπελ ἐγγράφου	197
151	Β. ΣΟΦΙΑ	Ἀθῆναι, 12)25 Ἰουν. 1916	Ἐπὶ τηλεγραφήματα τῆς Βασιλίσσης Σοφίας πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Γουλιέλμον καὶ τὴν Πριγκήπισσαν M. [;], κατόπιν τῆς Διακοινώσεως τῆς Συνενησῆσεως τῆς 8)21 Ἰουνίου	198
152	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 13)26 Ἰουν. »	Ἐντύπωσις παραχθεῖσα ἐν Βερολίνῳ ἐκ τῆς ἀποδοχῆς τῆς Διακοινώσεως τῆς 8)21 Ἰουνίου. Φόβοι ἐπιτυχίας τοῦ κ. Βενιζέλου κατὰ τὰς ἐκλογάς. Ἡ παραίτησις τοῦ κ. Σκουλούδη προεκάλεσε ζωηρὰν λύπην.—Ἰατερόγραφον διὰ τὸν κ. Σκουλούδην.—Ἰστερόγραφον διὰ τὸν κ. Γ. Θεοτόκην περὶ τῆς ἐκλογῆς Κερκύρας. Φόβοι τοῦ κ. Ν. Θεοτόκη διὰ τὸν Βασιλέα καὶ τὴν δυναστείαν. ...	198
153	» Θ. ὙΨΗΛΑΝΤΗΣ	Ἀθῆναι, 16)29 Ἰουν. »	Ἀνάγκη ὅπως ὁ κ. Ἐμμ. Ὑψηλάντης θέσῃ ὑποψηφιότητα εἰς Ἰωάννινα	200
154	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 6)19 Ἰουλ. »	Συνομιλία μετὰ τοῦ Ἀρχικαγκελαρίου ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν Πριγκήπων Νικολάου καὶ Ἀνδρέου εἰς Πετροῦπολιν καὶ Λονδίνον	200
155	Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ » Γ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 2)15 Αὐγ. »	Ο Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ζητεῖ νὰ μάθῃ τὸν σκοπὸν τῆς συγκεντρώσεως δύο Γερμανικῶν στρατιῶν ὑπὸ τὸν Mackensen πρὸ τῶν Ρουμανικῶν συνόρων. — Ἰστερόγραφον τοῦ κ. Γ. Θεοτόκη περὶ τῆς διευθύνσεως τῶν πρὸς τὸν Βασιλέα τηλεγραφημάτων	201
156	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 3)16 Αὐγ. »	Οἱ Σύμμαχοι δὲν θὰ ἐπιτεθῶσι πρῶτον κατὰ τῆς Ρουμανίας. Ὁ ὑπὸ τὸν Mackensen στρατὸς θὰ προβῇ εἰς ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ στρατοῦ τῆς Συνενησῆσεως	202

Αριθμὸς ἀριθμῶν	Ὑπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
157	Ὁ κ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολῖν. 5)18 Αὐγ. 1916	Ὁ κ. von Jagow τῷ ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἡ συγκέντρωσις στρατευμάτων πρὸ τῶν συνόρων τῆς Ρουμανίας γίνεται πρὸς ἐκφοβισμόν αὐτῆς	203
158	Ὁ Κόμης Von MIRBACH	Ἀθήναι, 4)17 » »	Ὅτι τὰ Γερμανο-Βουλγαρικά στρατεύματα θὰ προχωρήσωσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος. Δίδει τὰς αὐτὰς διαβεβαιώσεις τὰς ἑποίας ἔδωκε κατὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Ρούπελ	203
159	Ὁ κ. G. PASSAROFF	» 5)18 » »	Ὁμοίως ὡς ἄνω	204
160	» Α. ΖΑΙΜΗΣ	» 8 » »	Ἀπαντᾷ ὅτι ἔλαβεν ὑπὸ σημείωσιν τὰ ἄνω καὶ διαμαρτύρεται διὰ τὴν νέαν παραβίασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔδαφους	205
161	» ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ	Καβάλλα, 7 » »	Ὁ Συνταγματάρχης Χατζόπουλος διοικῶν προσωρινῶς τὸ 4ον Σῆμα στρατοῦ, ἀναφέρει ὅτι ἡ συμπεριφορὰ τῶν Βουλγάρων εἶναι ἐντελῶς ἐχθρική. Καταστροφὰ καὶ αἰχμαλωσίαι ἑλληνικῶν λόχων καὶ τοῦ συντάγματος τοῦ Δεμίρ-Ἰσσάρ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Δράσις κομιτατζήδων. Πανικὸς τῶν κατοίκων. Οἱ Βούλγαροι σκοποῦσι νὰ καταλάβωσι τὴν Καβάλλα. Ζητεῖ τὰς ὁδηγίας τῆς Κυβερνήσεως	206
162	» »	» 7 » »	Κίνδυνος ἀποκοπῆς τῶν δύο Ἑλληνικῶν μεραρχιῶν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Ἀπομόνωσις Δράμας. Πυρπόλησις τοῦ ὄχυροῦ Ἰτζές. Φόνοι καὶ λεηλασίαι. Ὁ Συνταγματάρχης Χατζόπουλος ζητεῖ τὴν ἀνάκλησιν τῶν ἀπολυθέντων ἐφέδρων ὑπὸ τὰ ὄπλα	207
163	» »	» 7 » »	Ἐπαναλαμβάνει τὴν αἴτησιν τοῦ περὶ ἀνακλήσεως τῶν ἐφέδρων πρὸς ἀνακαίτησιν τῶν Βουλγάρων, ὧν ἡ διαγωγὴ εἶναι δολία. Ζητεῖ προσέτι τὴν ἀποστολὴν τοῦ στόλου	207
164	» ΚΑΛΑΡΜΕ	Ἀθήναι, 8 » »	Ἀρνήσις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀνάκλησιν τῶν ἐφέδρων καὶ ἀποστολὴν τοῦ στόλου εἰς Καβάλλα	208
165	» ΔΟΥΣΜΑΝΗΣ	» 8 » »	Ὁ Ὑποστράτηγος Δούσμανης μεταδίδει εἰς Καβάλλα τὰς ἐπὶ τῇ καταλήψει Ἑλληνικῶν ἐδαφῶν διαβεβαιώσεις τῶν ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτῶν Γερμανίας καὶ Βουλγαρίας	208
166	Ὁ Κόμης Von MIRBACH	» 9)22 » »	Κόμει γνωστὸν ὅτι τὰ Γερμανο-βουλγαρικά στρατεύματα δὲν θὰ εἰέλθωσιν εἰς Σέρρας, Δράμαν καὶ Καβάλλα	209

Αριθμὸς ἑγγράμμου	Υπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
167	Ὁ κ. Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 9)22 Αὐγ. 1916	Περὶ τῆς ἐκλογῆς Κερκύρας. Ἀῆψις τηλεγραφημάτων. Ἀλλαγὴ διευθύνσεως αὐτῶν	210
168	Ὁ Κόμης Von MIRBACH	» 10)23 » »	Ὅτι τὰ Βουλγαρικὰ στρατεύματα ἔλαβον διαταγὰς νὰ σεβασθῶσι τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς.	210
169	Ὁ κ. Α. ΖΑΙΜΗΣ	» 10 » »	Ἀπαντᾷ ὅτι ἔλαβεν ὑπὸ σημείωσιν τὰ ἄνω	211
170	Ὁ Κόμης Von MIRBACH	» 15 » »	Τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα Καβάλλας παρέδωκαν οἰκεία βουλήσει τὰ φρούρια, τὰς πυροβολαρχίας τῶν καὶ τὸ ὕλικόν	211
171	Ὁ κ. ΚΑΛΑΡΗΣ	» 17 » »	Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικὴ ὑπηρεσία) ἐρωτᾷ τὸ 4ον Σῶμα στρατοῦ ἂν ἤρχισε διαπραγματεύσεις πρὸς παράδοσιν τοῦ ὄπλισμοῦ τοῦ φρουρίου Καβάλλας πρὸς τοὺς Γερμανοβουλγάρους	212
172	» ΤΡΟΥΙΑΚΗΣ	Θεσ)νίκη, 28 » »	Τὰ διαδραματισθέντα κατὰ τὴν Γερμανοβουλγαρικὴν εἰσβολὴν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν εἰς βάρος τῶν κατοίκων καὶ τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν	212
173	» Α. ΚΑΡΑΪΑΝΟΣ	Ἀθῆναι, 6 Σεπτ. »	Τηλεγρ. πρὸς Πρέσβυν ἐν Βερολίνῳ ἵνα ἀνακοινώσῃ εἰς Γερμανικὴν Κυβέρνησιν ὅτι ὁ Συνταγματάρχης Χατζόπουλος δὲν ἐνήργησε συμφώνως πρὸς διαταγὰς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ζητεῖ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ 4ου Σώματος Στρατοῦ.	214
174	» »	» 9)28 » »	Διακοίνωσις — πρὸς τὴν Γερμανικὴν Πρεσβείαν — δι' ἧς διαμαρτύρεται ἐναντίον τῆς παραβιάσεως τῶν διαβεβαιώσεων τῆς Γερμανίας καὶ Βουλγαρίας.	214
175	» ΖΔΔΟΚΩΣΤΑΣ » ΖΩΓΡΑΦΟΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 1)14 Νοεμ. 1916	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Τράπεζαν S. Bleichroeder. — Ὑστερόγραφον τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη	216
176	» Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	» 21 Νοεμ. » 4 Δεκ. »	Νέα ἀλλαγὴ διευθύνσεως τῶν ἀνταλλαγασομένων τηλεγραφημάτων.	217
177	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 22 Νοεμ. » 5 Δεκ. »	Τηλεγράφημα πρὸς τὴν Βασιλισσάν Σοφίαν περὶ ὀργανώσεως συμμοριῶν ἐν Μακεδονίᾳ. — Τηλεγράφημα πρὸς τὸν κ. Σπ. Λάμπρον περὶ ἀνακοινώσεως τηλεγραφήματός του εἰς Βιέννην, Κων) πόλιν καὶ Σόφειαν. — Ὑστερόγραφον διὰ τὸν κ. Ι. Θεοτόκην	217
178	» Β. ΣΟΦΙΑ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 25 Νοεμ. » 6 Δεκ. »	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τῆς Βασιλισσῆς Σοφίας πρὸς τὸν Ἀυτοκράτορα Γουλιέλμον ἐπὶ τῶν γεγονότων τῆς 18 καὶ 19 Νοεμβρίου	218

Αριθμὸς ἀποστολῆς	Ὑπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
179	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 24 Νοεμ. 7 Δεκεμ. 1916	Διαβίβασις πληροφοριῶν τοῦ Στρατάρχου von Hindenburg περιπροθέσεων τῆς Συνεννοήσεως	219
180	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 13 Δεκ. 30 Νοεμ. »	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου πρὸς τὸν κ. Ν. Θεοτόκην, περὶ ἐπικειμένης ἐπιδόσεως τελεσιγράφου ὑπὸ τῆς Συνεννοήσεως. — Ὑστερόγραφον τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη	220
181	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ	Ἀθῆναι, 2)15 Δεκεμ. »	Διαβίβασις τηλεγραφήματος πρὸς τὸν κ. Ν. Θεοτόκην, παρακαλούμενον ὅπως ἐπαναλάβῃ διὰ τοῦ ἀστυρμάτου δυσανάγνωστον τηλεγράφημα πρὸς τὴν Βασίλισσαν Σοφίαν	220
182	» Α. ΓΟΥΛΙΕΡΑΜΟΣ » Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 8)16 Δεκ. »	Ἀπάντησις τοῦ Ἀυτοκράτορος Γουλιέλμου εἰς τὸ τηλεγράφημα τῆς Βασιλίσσης Σοφίας. — Ὑστερόγραφον τοῦ κ. Ν. Θεοτόκη διὰ Μ. [;]. — ἕτερον ὑστερόγραφον διὰ τὸν κ. Ι. Θεοτόκην	221
183	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 4)17 » »	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη πρὸς τὸν κ. Ν. Θεοτόκην περὶ τῆς ὀργανώσεως τῶν ἐν Μακεδονίᾳ συμμοριῶν	222
184	» ΝΑΟΥΜ	Σόφια, 5 » »	Ἡ Βουλγαρικὴ κατοχὴ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ. Δεινοποθήματα τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν. Διαρπαγαί, δηλώσεις, καταστροφαι χωρίων, φόνοι	223
185	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 7)20 » »	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη πρὸς τὸν κ. Ν. Θεοτόκην περὶ τῆς διὰ τοῦ ἀστυρμάτου συνεννοήσεως	224
186	Ὁ κ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 10)23 » »	Ἐπανάληψις τηλεγραφήματος πρὸς τὴν Βασίλισσαν Σοφίαν περὶ τῆς ὀργανώσεως τῶν ἐν Μακεδονίᾳ συμμοριῶν. — Ὑστερόγραφον τοῦ κ. Ν. Θεοτόκη διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος	224
187	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 10)23 » »	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη, περὶ λήψεως καὶ ἀποστολῆς τηλεγραφήματων. Περὶ τῶν περὶ Ἑλλάδος δηλώσεων τοῦ κ. von Bethman Hollweg	225
188	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ	» 13 » »	Διάβημα πρὸς τὴν Γερμανικὴν Κυβέρνησιν ὅπως τεθῇ τέρμα εἰς τὴν ἐκτροπὴν κατάστασιν ἐν τῇ ὑπὸ Βουλγάρων κατεχομένη Ἑλληνικῇ Μακεδονίᾳ	226

Αρ. αγγλ. αγγλ.	Υπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περιλήψεις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
189	Ο κ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ Β. ΣΟΦΙΑ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 13)26 Δεκ. 1916	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη ἐπαναλαμβάνοντος τηλεγράφημα τῆς Βασιλίσσης Σοφίας πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Γουλιέλμον περὶ τῆς καταστάσεως. Οἱ ἐπανασταταὶ καταλαμβάνουσι μέρη τοῦ Βασιλείου. Ἡ Συνεννόησις ἐνασχεῖ στενότερον ἀποκλεισμόν. Μόνον ταχεῖα καὶ ἀποφασιστικὴ ἐπίθεσις τῆς Γερμανίας θὰ καθίστα δυνατὴν τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ἑλλάδος. — Ὑστερόγραφον τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη	227
190	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολῖν. 13)26 » »	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ Στρατηγοῦ Ludendorff, σχετικοῦ πρὸς τὴν Ρουμανίαν	228
191	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 18)31 » »	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη περὶ τῆς παρὰ τῆς Συνεννοήσεως ἐπιδοθείσης Διακοινώσεως. Ἐρωτᾷ πότε θὰ ἀρχίσῃ ἡ Γερμανικὴ ἐπίθεσις εἰς τὸ Μακεδονικὸν μέτωπον	228
192	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β. ΣΟΦΙΑ	» 19 Δεκεμ. 1916 1 Ἰαν. 1917	Διαβίβασις συγχαρητηρίου τηλεγραφήματος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τῆς Βασιλίσσης Σοφίας πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα. Περὶ τῆς σοβαρότητος τῆς καταστάσεως καὶ τῆς Διακοινώσεως τῆς Συνεννοήσεως. — Ὑστερόγραφον διὰ τὸν κ. Ν. Θεοτόκην	229
193	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ Β. ΣΟΦΙΑ	Ἀθῆναι, 20 Δεκεμ. 1916 2 Ἰαν. 1917	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τῆς Βασιλίσσης Σοφίας διὰ τὸν Falkenhauseu περὶ τῆς καταστάσεως. Ἐλλείψει ἐπαρκῶν τροφίμων, ἀποκλείεται ὁ πόλεμος κατὰ τῆς Συνεννοήσεως, ἀν ἡ Γερμανικὴ ἐπίθεσις δὲν γίνῃ ἀμέσως	230
194	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 24 Δεκεμ. 1916 6 Ἰαν. 1917	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου περὶ ἐξασθενίσεως τῆς στρατιωτικῆς θέσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἐρωτᾷ ἀν προβλέπηται Γερμανικὴ ἐπίθεσις εἰς τὸ Μακεδονικὸν μέτωπον. — Ὑστερόγραφον τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη περὶ ἰδρύσεως σταθμοῦ ἀσυρμάτου ἐν Καλαμπάκῃ	231
195	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ Β. ΣΟΦΙΑ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 27 Δεκ. 1916 9 Ἰαν. 1917	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τῆς Βασιλίσσης Σοφίας πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Γουλιέλμον. Ἡ ἔλλειψις τροφίμων ματαιοῖ τὴν ἐπίθεσιν τῆς Ἑλλάδος. — Ὑστερόγραφον τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη περὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Συνεννοήσεως ἐπιδοθέντος τελεσιγράφου	232

Αριθμὸς ἀπορίας	Ὑπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ
196	Ὁ κ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 27 Δεκ. 1916 9 Ἰαν. 1917	Σταθμὸς ἀσυρμάτου ἐν Περλεπέ θά- τελλῃ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐν Κα- λαμπάκῃ ἰδρυθέντος. Ἀλλαγὴ τῶν χαρακτηριστικῶν κλήσεως τῶν Σταθμῶν Ἀθηνῶν καὶ Σό- φιας	233
197	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ Β. ΣΟΦΙΑ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Ἀθῆναι, 28 Δεκ. 1916 10 Ἰανου. 1917	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη, ἀνακοινοῦντος τηλε- γράφημα τῆς Βασιλίσσης Σο- φίας πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα Γου- λιέλμον. Ἀποδοχὴ τοῦ τελεσι- γράφου τῆς Συνενοήσεως. Ἡ Ἑλλάς εἶνε πάντοτε χρήσιμος διὰ τὴν Γερμανίαν.— Ἰστερό- γραφον διὰ τὸν κ. Ν. Θεοτόκην ὅπως ἐργασθῇ ὑπὲρ τῶν μετὰ τῆς Γερμανίας σχέσεων.— Ἰστερό- γραφον τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη περὶ λήψεως τηλεγραφημάτων	234
198	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 30 Δεκεμ. 1916 12 Ἰαν. 1917	Ἡ ἐπίθεσις εἰς τὸ Μακεδονικόν μέτωπον ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν Στρατάρχην von Hindenburg. Ὁ κ. Ν. Θεοτόκης συνιστᾷ ὅπως ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐνερ- γήσῃ κατὰ τὰ ἴδια συμφέροντα, χάριν τῆς Δυναστείας καὶ τῆς Χώρας	235
199	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 30 Δεκ. 1916 12 Ἰαν. 1917	Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐμει- νεν ἀπογοητευμένος ἐκ τῆς ἀπο- δοχῆς τοῦ τελεσιγράφου τῆς Συν- ενοήσεως	236
200	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ » Β. ΣΟΦΙΑ	Ἀθῆναι, 21 Δεκ. 1916 13 Ἰαν. 1917	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη, περὶ δύο τηλεγρα- φημάτων πρὸς τὸν Falken- hausen.— Τηλεγράφημα τῆς Βα- σιλίσσης Σοφίας διὰ τὸν Falken- hausen περὶ τῶν λόγων τῆς ἀποδοχῆς τοῦ τελεσιγράφου.— Ἰστερόγραφον τοῦ κ. Ι. Θεο- τόκη	237
201	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » S. [;]	Ἀθῆναι, 1)14 Ἰαν. 1917	Διαβίβασις τηλεγραφήματος S. [;] περὶ τῆς ὀργανώσεως τῶν ἐν Μα- κεδονίᾳ συμμοριῶν εἰς τὸ μέλ- λον. Μετάδοσις πληροφοριῶν τοῦ ἐν Λονδίῳ Ναυτικοῦ Ἀκο- λόθου	238
202	» ΝΑΟΥΜ	Σόφια, 1 » »	Συνδιάλεξις μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Τάνεφ, διοικητοῦ τῆς ὑπὸ Βουλ- γαρικὴν κατοχὴν Μακεδονίας, περὶ τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως τῶν ἐν αὐτῇ Ἑλληνικῶν πληθυ- σμῶν	239

Αριθμὸς	Υπογεγραμμένος	Τόπος καὶ χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
203	Ο κ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ	Ἀθήναι, 5 Ἰαν. 1917	Συνιστᾷ παρακολούθησιν τοῦ λανσπουδαίου ζητήματος τῶν ἐν τῇ ὑπὸ Βουλγαρικὴν κατοχὴν Μακεδονίᾳ δεινοπαθόντων Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν	239
204	» Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολ., 5)18 Ἰαν. »	Ὁ von Hindenburg προτείνει τὴν καταστροφὴν τοῦ πυροβολικοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ὕλικου ὅπως μὴ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῆς Συνεννόησεως.— Ἰστερόγραφον τοῦ κ. Ν. Θεοτόκη διὰ S. [;] καὶ τὸν κ. Ι. Θεοτόκην. Διήλθε τὴν πρώτην τοῦ ἔτους μεταξὺ τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ἑλλήνων στρατιωτῶν τοῦ 4ου Σώματος στρατοῦ. Παρακαλεῖ ὅπως ὁ Βασιλεὺς ἀπαντήσῃ εἰς συγχαρητήριον τηλεγράφ. αὐτοῦ	240
205	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ » S. [;]	Ἀθήναι, 6)19 Ἰαν. »	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη, ὁ ἐν Καλαμπάκᾳ Σταθμὸς ἀσυρμ. ἀτου ἀποσυνετέθη. Ἡ ἀπάντησις πρὸς τὸ 4 Σῶμα στρατοῦ ἀπεσ. ἄλη. Ο κ. Ναούμ πληροφορεῖ ὅτι θὰ γίνῃ Γερμαν. ἐπιθεσις εἰς τὸ Μακεδονικὸν μέτωπον.— Ἰστερόγραφον S. [;] διὰ τὸν Falkenhauseu, μεταδίδον πληροφορίας περὶ τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ στρατοῦ τῆς Συνεννόησεως	241
206	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	» 7)20 » »	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη, περιέχοντος τὴν ἀπάντησιν τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου εἰς τὴν περὶ καταστροφῆς τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ ὕλικου πρότασιν τοῦ von Hindenburg.— Ἰστερόγραφον μεταδίδον τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ Βαλῆς Σμόρνης νὰ παραδώσῃ τὴν πόλιν εἰς τὴν Συνεννόησιν.	242
207	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ » Β. ΣΟΦΙΑ » Θ. ΨΗΛΑΝΤΗΣ	» 13)26 » »	Διαβίβασις συγχαρητηρίου τηλεγραφήματος τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τῆς Βασιλίσσης Σοφίας πρὸς τὸν Ἀυτοκράτορα Γουλιέλμον ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις του. Περὶ ἀποβάσεως 40 Σενεγαλέζων πρὸς φύλαξιν τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας.— Ἰστερόγραφον τοῦ κ. Θ. Ψηλάντη πρὸς τὸν κ. Ν. Θεοτόκην	243
208	» ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ » Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ » Β. ΣΟΦΙΑ » S. [;]	Ἀθήναι, 27 Ἰαν. 1917 9 Φεβρ.	Διαβίβασις τηλεγραφήματος τοῦ κ. Ι. Θεοτόκη ζητούντος εἰδήσεις τοῦ κ. Ν. Θεοτόκη.— Ἰστερόγραφον τῆς Βασιλίσσης Σοφίας πρὸς τὴν Πριγκίπισσαν Μ. [;] περὶ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ὑποβρυχίων.— Ἰστερόγραφον S. [;] διὰ τὸν Falkenhauseu	243

Αύτων ἀριθμός	Υπογεγραμμένος	Τόπος και χρονολογία	Περίληψις τοῦ περιεχομένου	Σελ.
209	Ο κ. ΝΑΟΥΜ	Σόφια, 15 Φεβρ. 1917	Ἀναφορὰ τοῦ Ἑλληνοσ Νομάρχου Δράμας περὶ τῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ἀνωμόλου καταστάσεως. Ἀθροῖσι θάνατοι ἐξ ἀσιτίας. Ζητεῖ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πίστωσιν ὑπὲρ οικονομικῶν συσσιτίων πρὸς πρόληψιν νέων ἀθροῶν θανάτων ἐκ πείνης. Σχετικὴ ἐνέργεια τοῦ κ. Ζαλοκώστα	244
210	—	Γερμανία, 9 Μαρτ. »	Ἐκθεσις ἀνωτέρου δημοσίου ὑπαλλήλου περὶ τῶν ἐκτυλιχθέντων ἐν Καβάλλα, ἀπὸ τῆς Βουλγαρικῆς κατοχῆς μέχρι τῶν ἀρχῶν Φεβρουαρίου. Ἡ κατάστασις ἐν Δράμᾳ	245
211	Ο κ. ΝΑΟΥΜ	Σόφια, 27 » »	Ἐπιδείνωσις τῆς καταστάσεως καθ' ὅλην τὴν ὑπὸ Βουλγαρικὴν κατοχὴν Ἀ. Μακεδονίαν. Ἀθροῖσι θάνατοι ἐξ ἀσιτίας ἐν Καβάλλᾳ, Δράμᾳ καὶ Σέρραις. Ἡ αὐτὴ κατάστασις ἐν τοῖς χωρίοις. Ἐντονα διαβήματα τοῦ κ. Ναοῦμ. Διακοίνωσις αὐτοῦ πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν Κυβέρνησιν	248
212	» »	» 1 Ἰαν. »	Ὁ πληθυσμὸς τῆς ὑπὸ Βουλγαρικὴν κατοχὴν Ἑλληνικῆς Μακεδονίας μεταφέρεται πρὸς ἐγκατάστασιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Βουλγαρίας. Ἀπελπιστικὴ ἡ κατάστασις τῶν μεταφερομένων. Χιλιάδες θάνατοι ἐκ πείνης. Ἐκκλήσις τοῦ Δημάρχου Καβάλλας πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν πρὸς χρηματικὴν βοήθειαν ὑπὸ τύπον δανείου πρὸς τὸν Δῆμον	250
213	» »	Ἀθῆναι, 10 Ὀκτ. 1917	Σημείωμα περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ 1913 ἀνθελληνικῶν διωγμῶν ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ταῖς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων κατεχομέναις χώραις, μετὰ στατιστικοῦ πίνακος	251
214	Ο κ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ	Βερολῖν. 7)20 Νοεμ. 1915	Συνδιάλεξις τοῦ μετὰ τοῦ κ. Ζίμμερμαν περὶ συνομολογήσεως Δανείου 150 ἑκατ μ.	257
215	» »	» 7)20 Ὀκτ. 1916	Ὅτι ὁ Ἀυτοκράτωρ ἔδωκε δια ἀγὰς ὅπως χρηγηθῆ καὶ τρίτη πίστωσις ἐκ 40 ἑκατομ. μάρκων	258

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἐξαντληθείσης τελείως τῆς πρώτης ἐκδόσεως τῆς Διπλωματικῆς Βίβλου καὶ τοῦ κατόπιν ἐκδοθέντος συμπληρώματος ἀνατυποῦται αὕτη ἐκ δευτέρου.

Κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἐκδοσιν ἐτηρήθη μὲν ἡ αὐτὴ διαίρεσις τῆς ὕλης ἥτοι εἰς Α'. Μέρος: Ἑλληνοσερβικὴ Συνθήκη καὶ Β'. Μέρος: Εἰσβολὴ Γερμανο-Βουλγάρων εἰς Μακεδονίαν, ἀλλὰ, συνεκεντρώθη εἰς ἓν τεῦχος τότε πρῶτον φυλλάδιον τῆς πρώτης ἐκδόσεως τῆς Βίβλου καὶ τὸ Συμπλήρωμα ταύτης, καταχωρηθέντων πάντων τῶν ἐν αὐτοῖς ἐγγράφων καὶ τηλεγραφημάτων κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν. Ἐκτὸς τούτου περιελήφθησαν καὶ τινὰ σχετικὰ ἔγγραφα καὶ τηλεγραφήματα ἅτινα ἀνευρέθησαν μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς πρώτης ἐκδόσεως.

Ἄλλὰ τὸ κυριώτερον τῆς δευτέρας ἐκδόσεως εἶνε α'. ὅτι δημοσιεύονται αἱ ἀνταλλαγεῖσαι ἐπιστολαὶ μεταξὺ τοῦ Γάλλου Βουλευτοῦ κ. Βεναζετ καὶ τοῦ πρώην Βασιλέως Κωνσταντίνου περὶ τῆς συμφωνηθείσης μετασταθμεύσεως τῶν Ἑλλην. Στρατευμάτων εἰς Πελοπόννησον, περὶ παραδόσεως ὕλικου πολέμου κλπ. πρὸς ἐγγύησιν τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος, (αἱ ὑπ' ἀριθ. 65, 66, 67) αἱ ἐπιστολαὶ αὗται παραχωρηθεῖσαι ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἀνεκοινώθησαν παρὰ τοῦ Ἵπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ν. Πολίτου κατὰ τὴν Συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς 5 Ἀπριλίου 1918, καὶ β'. ὅτι δημοσιεύονται ἐπίσης ἔγγραφα καὶ τηλεγραφήματα ἅτινα ἐφυλάσσοντο ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ τὰ ὅποια ὁ κ. Σκουλούδης κατὰ τὴν ἀπολογία του κατέθηκεν εἰς τὴν Ἀνάκρισιν καὶ τὴν ἐνώπιον τοῦ Εἰδικοῦ Δικαστήριου κατ' αὐτοῦ δίκην. Τοῦτα εἰσὶ τὰ ὑπ' ἀριθ.

70, 71, 72, 73, 74, 79, 80, 81, 84, 86, 89, 90, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 100, 101., 103, 104, 106, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 121, 122, καὶ 123

Τὰ ὑπὸ τοῦ Κου Σκουλούδη προσαχθέντα ταῦτα ἔγγραφα εἰσὶ τῶν ἐξῆς τριῶν κατηγοριῶν. 1ον ἔγγραφα ἢ τηλεγραφήματα ἀποσταλέντα ἐκ Βερολίνου πρὸς τὸν πρώην Βασιλέα Κωνσταντίνον ἢ διὰ τούτου πρὸς τὸν κ. Σκουλούδην, 2ον ἔγγραφα ἢ τηλεγραφήματα τοῦ πρώην Β. Κωνσταντίνου ἢ τοῦ κ. Σκουλούδη ἀποσταλέντα ἐντεῦθεν εἰς Βερολίνον 3ον ἔγγραφα ἢ τηλεγραφήματα τοῦ στρατηγοῦ von Falkenhayn τὰ ὅποια ὁ ἐν Ἀθήναις Στρατιωτικὸς Ἀκόλουθος τῆς Γερμανίας κ. Falkenhansen ἀνεκοίνωσεν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν πρώην Β. Κωνσταντίνον, παρὰ τούτου δὲ τὰ παρέλαβεν ὁ κ. Σκουλούδης, ὡς κατέθηκε κατὰ τὴν ἀπολογία του. ἐνώπιον τοῦ κ. Ἀνακριτοῦ. Καὶ τῶν μὲν τῆς πρώτης κατηγορίας ἐγγράφων ἔλαβεν ἀντίγραφα, ὡς λέγει ὁ κ. Σκουλούδης, ἐκ τοῦ Γραφείου τῶν Ἀνακτόρων, ὅπου ἐφυλάσσοντο τὰ πρωτότυπα, τὰ ἀντίγραφα δὲ ταῦτα ἀνεπικύρωτα προσήγαγε καὶ κατέθηκεν εἰς τὸ εἰδικὸν Δικαστήριον. Τῶν δὲ τῆς δευτέρας κατηγορίας προσήγαγε τὰ σχέδια ἰδιοχείρως ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐγένοντο αἱ ἀπαντήσεις πρὸς τοὺς ἐν Βερολίνω. Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ἀποτελοῦν, κατὰ τὸν κ. Σκουλούδην, τὴν βάσιν τῶν συνεννοήσεων, ἥτοι τὸ ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου 1915 (ὑπ' ἀριθ. 73) τηλεγράφημα πρὸς τὸν κ. Ν. Θεοτόκην, προσήχθη οὐχὶ ἰδιοχείρως ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένον, ὅπως τὰ ἄλλα σχέδια, ἀλλ' ἐν ἀντιγράφῳ δακτυλογραφημένῳ καὶ ἀνεπικυρώτῳ. Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι πάντα τὰ κατατεθέντα ἔγγραφα τῶν ἀνωτέρω τριῶν κατηγοριῶν οὐδεμίαν ὑπογραφήν, οὔτε τοῦ κ. Σκουλούδη, οὔτε ἄλλου τινος, οὔτε ἐπικύρωσιν τινὰ φέρουσιν. Ὡς λέγει ὁ κ. Σκουλούδης εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ Ἀνακριτοῦ καταθεσὶν του, τὰ πρωτότυπα τῶν ἐγγράφων τούτων ἐφυλάσσοντο ἐν τοῖς Ἀνα-

κτόροις. ὅπου καὶ ἐκρυπτογραφοῦντο καὶ μετεφράζοντο καὶ οὐχὶ ἐν τῷ Ἰπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἐκ τῶν ἐν τῇ παρούσῃ Βίβλῳ ἐγγράφων πολλὰ μὲν κατετέθησαν εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 4 Αὐγούστου 1917 καὶ μεταγενεστέρως, ἄλλα δὲ διεβιβάσθησαν πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τὴν Εἰσαγγελικὰ καθήκοντα ἐκπληροῦσαν παρὰ τῷ συσταθέντι διὰ τὰς Κυβερνήσεις Σκουλούδη καὶ Λάμπρου εἰδικῶ Δικαστηρίῳ. Εἰς τὴν αὐτὴν Ἐπιτροπὴν διεβιβάσθησαν ἐπίσης αἱ μεταφράσεις ἀνευρεθέντων τινῶν κρυπτογραφικῶν τηλεγραφημάτων, ἀνταλλαγέντων μεταξὺ τῶν Ἀνακτόρων Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Βερολίνου. Τὰ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν τηλεγραφημάτων τούτων, ἅτινα ἐκρυπτογραφοῦντο δι' ἰδιαιτέρου λεξικοῦ καὶ διεβιβάζοντο διὰ τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου ἢ τοῦ καλωδίου, διὰ τοῦ ἐν Βέρνη Πρέσβευσις, ἐνίοτε δὲ καὶ τῆς ἐν Ρώμῃ Πρεσβείας, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, ἐκτίθενται εἰδικώτερον εἰς τὴν κατωτέρω ἀπὸ 16 Ὀκτωβρίου 1917 ἐπιστολὴν τοῦ Ἰπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Ν. Πολίτου πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

Λέξεις τινὰς ἢ φράσεις, παρεντεθεῖσαι κατὰ συμπερασμὸν εἰς τηλεγραφικὰ κείμενα πρὸς ἀναπλήρωσιν δυσαναγνώστων λέξεων καὶ συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας, ἐγκλείονται μεταξὺ ἀγκυλῶν (). ὅπου τοῦτο ἀπέβη ἀδύνατον, παρεντίθεται ἡ μνεία (λέξεις δυσαναγνώστοι) ἢ καὶ ἐρωτηματικὸν (;).

Ὅσάκις σημειοῦται μίᾳ καὶ μόνῃ ἡμερομηνία, εἶνε τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, ἐξαιρέσει τῶν ἡμερομηνιῶν τῶν περιεχομένων ἐντὸς τῶν κειμένων τῶν μεταξὺ τῶν Ἀνακτόρων Ἀθηνῶν καὶ Βερολίνου ἀνταλλαγέντων τηλεγραφημάτων, αἵτινες ἀφίενται ἀπροσδιόριστοι, τοῦ ἐλέγχου τινῶν ἐξ αὐτῶν ὄντος ἀνεπίκτου.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διαβιβάσω ὑμῖν μεταφράσεις κρυπτογραφικῶν τηλεγραφημάτων ἀνταλλαγέντων μεταξὺ τῆς Αὐλῆς τῶν πρώην Βασιλέων καὶ τοῦ Βερολίνου, μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως, εὐαρεστούμενος, παραπέμψητε αὐτὰς πρὸς τὴν ἐκτελοῦσαν εἰσαγγελικὰ χρέη πενταμελῆ ἐκ Βουλευτῶν ἐπιτροπὴν παρὰ τῷ Εἰδικῷ Δικαστηρίῳ διὰ τὰς Κυβερνήσεις Σκουλούδη καὶ Λάμπρου.

Πρὸς διαφώτισιν αὐτῆς περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεξήγετο ἡ τηλεγραφικὴ αὕτη συγκοινωνία καὶ τοῦ μέσου δι' οὗ κατωρθώθη νὰ ἀνακαλυφθῇ ἡ κρυπτογραφικὴ κλεῖς τῶν Ἀνακτόρων, θεωρῶ σκόπιμον νὰ χορηγήσω ὑμῖν τὰς ἐξῆς πληροφορίας.

Αἰτήσας τῶν Ἀνακτόρων παρεδόθη, πρὸ διετίας περίπου, εἰς τὸν πρώην Βασιλέα μικρὸν γαλλικὸν κρυπτογραφικὸν λεξικὸν τοῦ Ὑπουργείου τούτου, τοῦ ἔτους 1884, τὸ ὁποῖον δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο πλέον ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας.

Τὸ λεξικὸν τοῦτο ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῆς Αὐλῆς ὡς βᾶσις νέου ὅλως κρυπτογραφικοῦ συστήματος. Τὸ σύστημα τοῦτο, ἀρκετὰ πολύπλοκον, δύναται νὰ ἐπεξηγηθῇ τῇ ἄνω Ἐπιτροπῇ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ὑπηρεσίας, ἐὰν κριθῇ τοῦτο σκόπιμον.

Δεύτερον ἀντίτυπον τοῦ αὐτοῦ λεξικοῦ κατεῖχεν ὁ τότε ἐν Βερολίνο· Πρεσβευτῆς Κοσ Ν. Θεοτόκης ὅστις, διαταγῇ τοῦ πρώην Βασιλέως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐφήρμοσε καὶ αὐτὸς ἐπὶ τούτου τὸ αὐτὸ κρυπτογραφικὸν σύστημα.

Αἱ τηλεγραφικαὶ συνεννοήσεις ἐγίνοντο διὰ τριῶν ὁδῶν: διὰ τοῦ ἀσύρματου τηλεγράφου, διὰ τοῦ καλωδίου καὶ διὰ τῆς ἐσωτερικῆς διὰ ξηρᾶς τηλεγραφικῆς γραμμῆς ἢ ὅποια ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐλειτούργει μέσον Μοναστηρίου.

Ὅσάκις ἐχρησιμοποιεῖτο ὁ ἀσύρματος τηλεγράφος, διεβιβάζοντο τὰ τηλεγραφήματα διὰ τοῦ ἡμετέρου Σταθμοῦ πρὸς τὸν ἐν Σόφια τοιοῦτον, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Βερολίνον, καὶ τἀνάπαλιν.

Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς,

Ἐνταῦθα

Όταν ἐγένετο χρῆσις τοῦ καλωδίου, ἐλαμβάνετο τὸ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τοῦ Κρυπτογραφικοῦ Γραφείου τοῦ Ἵπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἐντυπον, ἐτίθετο ἡ ἐπιγραφή *Ministre Grèce, Berne*, καὶ ἡ φράσις: «*Veillez transmettre le télégramme suivant, sud No.....à notre Ministre à Berlin, en nous en accusant réception*», (*) εἶπετο τὸ κρυπτογραφημένον διὰ τοῦ λεξικοῦ τῶν Ἀνακτόρων κείμενον καὶ ἐν τέλει ἐγράφετο τὸ ὄνομα τοῦ Ἵπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ, τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ διαπιστώσω, καὶ ἀπεστέλλετο τὸ τηλεγράφημα εἰς τὸ τηλεγραφεῖον.

Ὡς πληροφοροῦμαι, ἡ ἐργασία αὕτη διεζήγητο ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῶν Ἀνακτόρων Κου Ροῦδου, ἐρχομένου εἰς τὸ Ἵπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐκ τοῦ κειμένου ὅμως τῶν τηλεγραφημάτων φαίνεται ὅτι ὁ κρυπτογραφῶν ταῦτα ἦτο ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Αὐλῆς τῆς πρώην Βασιλίσσης Κος Ι. Θεοτόκης.

Δυστυχῶς μέρος μόνον τῶν ἀνταλλαγέντων τηλεγραφημάτων κατέχομεν καὶ τοῦτο διότι περιῆλθον ἡμῖν μόνον πρωτότυπα τινὰ εὐρεθέντα ἐν τῷ γραφείῳ προσξελέγξεως τοῦ Ταχυδρομείου ὡς καὶ τὰ ἐκ Βερολίνου ἰδίως σταλέντα διὰ τοῦ ἀσυρμάτου, τῶν ὁποίων αἱ ὁμάδες ἀντεγράφοντο εἰς τὸ βιβλίον πρωτοκόλλου τοῦ ἡμετέρου Σταθμοῦ.

Τὰ διὰ τῆς ἰδιαιτέρας ἐσωτερικῆς γραμμῆς μέσον Μοναστηρίου ἀποσταλέντα ἢ ληφθέντα δὲν εὐρέθησαν.

Τὸ ὅτι ἐλλείπουσιν ἡμῖν πολλὰ τηλεγραφήματα ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ αὐξαντος εἰδικοῦ ἀριθμοῦ ὃν φέρουσι τὰ τηλεγραφήματα τῶν Ἀνακτόρων, ἀνερχόμενα, εἰς τὸ τέλος τοῦ 1916, εἰς ἄνω τῶν τριακοσίων.

Δέξασθε κ. λ. π.

(Ἵπ.) Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἄνω ἐγγράφου σημειοῦνται τὰ ἑξῆς :

Ἡ μετάφρασις τῶν μεταξὺ τῆς Βασιλικῆς Αὐλῆς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Βερολίνου ἀνταλλαγέντων τηλεγραφημάτων ἐπετεύχθη διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἐπὶ τοῦ εἰρημένου γαλλικοῦ κρυπτογραφικοῦ λεξικοῦ τοῦ 1884 (συντεταγμένου ὑπὸ Γ. Α. Ἀργυροπούλου, ἐφαρμοσθείσης ἐν τοῖς Ἀνακτόροις συνθηματικῆς σελιδώσεως καὶ διπλῆς συνθηματικῆς ἀριθμήσεως τῶν λέξεων. Εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην ὡς βάσις ἐχρησίμεισε τὸ ἐν τῇ παρούσῃ Βίβλῳ καταχωριζόμενον ὑπ' ἀριθ. 83 τηλεγράφημα τοῦ Κου Ν. Θεοτόκη πρὸς τὸν Βασιλέα δι' οὗ διεβιβάσθη τὸ κείμενον ἐπιστολῆς τῆς ἐν Βερολίῳ Τραπεζῆς S. Bleichroeder πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ οὐτινος ἡ μετάφρασις ἀνευρέθη ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Τραπεζῆς ταύτης, ἐνῶ τὸ κρυπτογραφημένον δι' ἀριθμῶν κείμενον, ἀναζητηθὲν, ἀνευρέθη κατεχωρισμένον ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Σταθμοῦ τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου. Ἐκ τῆς ἀπλῆς παραβολῆς τῶν δύο κειμένων εὐρέθη ἡ κρυπτογράφησις ἰκανοῦ ἀριθμοῦ λέξεων, τοῦθ' ὅπερ ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία τῆς ἀνακαλύψεως τῆς κρυπτογραφῆσεως καὶ τῶν ἄλλων λέξεων τοῦ λεξικοῦ. Ἐν τῷ κατωτέρῳ πίνακι παρατίθενται παραβολικῶς ἢ ὡς ἄνω ἀνευρεθεῖσα μετάφρασις τοῦ ἐν λόγῳ τηλεγραφήματός μετὰ τῶν ἀνευρεθεισῶν ὡσαύτως ἀντιστοιχῶν ἐναριθμῶν ὁμάδων τοῦ ἀνακαλυφθέντος κρυπτογραφικοῦ λεξικοῦ (**):

(*) Τινὰ τῶν τηλεγραφημάτων τούτων ἀπεστάλησαν πρὸς τὴν ἐν Ῥώμῃ Πρεσβείαν τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τῆς ἐντολῆς ὅπως διαβιβασθῶσι ταχυδρομικῶς πρὸς τὸν ἐν Βέρνη Πρέσβυν, διὰ τὴν εἰς Βερολίνον τηλεγραφικὴν διαβίβασιν.

(**) Αἱ ἐσφραγμέναι ὁμάδες ἀναπληροῦνται διὰ στιγμῶν.

RADIOTÉLÉGRAMME.

(Station XM à Station ATA)

S. M. le Roi,

Athènes.

Reçu le 23 décembre 1915 5 janvier 1916

J'ai	l'	honneur	de	communiquer	à	Votre	Majesté	texte	
750	6277	1112	0990	6829	2123	8159	7786	5035	
lettre	adressée	par	Bl	ei	ch	ro	ed	er	à la
7434	43078	9031	192	252	184	596	283	201	6225
Banque Nationale de Grèce				et	je	[?]	Votre	Majesté	daigner
3220				9745	3417		8159	7786	0980
communiquer	cette	lettre	à la	Banque Nationale de Grèce				et	
6829	6598	7434	6225	3220				9745	
me	transmettre	télégraphiquement			confirmation	stop	31	Berlin	
2500	1860	3642			3348			3261	
le	cinq	janvier	1916	stop	A la	Banque Nationale de Grèce			
6202	0671	3435			3220			
Athènes	stop	je	confirme	par la	présente	que	je	vous	
2279		3417	33480	6256	2917	3509	3417	0884	
ouvre	un	crédit	de	quarante	millions	marks	sous	les	
26490	4097	8727	0990	3562	48262	25482	9533	7497	
conditions	suivantes			Vous êtes	autorisés	soit	de	disposer	
89872	70025		87	874	94008	931	0990	8981	
sur ma	caisse	soit	de	tirer	sur	moi	par	traites	trimestrielles
1311	2420	931	0990	5031	7094	1460	9031	80692	18605

68	au total 8094	jusqu'à 0395	concurrence 9950	de la 6214	somme 4186	susdite 7046	stop			
Pour les 7574	dispositions 89092		vous me 0893	bonifierez 44886	six 4144	pour 8551	cent 4592	d' 0970		
intérêt 1200	par 9031	an 5371	net 3930	, 68	pour les 7574	traites 80692	cinq 0671	huitièmes 11242		
pour 8651	cent 4592	de 0990	commission 6897	par 9031	trimestre 1840	stop	Je m' 0300	engage 98800		
à 2123	renouveler 4725		les 7497	traites 80692	de 0990	trois 1846	en 9814	trois 1846	mois 1407	, 68
le 6202	remboursement		ayant 890	lieu 7488	trois 1846	mois 1407	après 8280	conclusion 9966		
de la 6214	paix 9079	stop	Vous 0884	garderez 10576	en 9814	portefeuille 4966	le	papier 9087		
émis 15668	sur 7094	moi 1460	stop	Veillez 0874	confirmer 3348	ce qui 6596	précède 29250	stop		
Croyez 0930	735	Messieurs 56212	à mes 4874	sentiments 27232	bien 4423	distingués 01628	Signé 27588			
S 5764	stop	Bl 192	ei 252	ch 184	ro 596	éd 283	er 283	*	75 THEOTOKY	

Οι Σταθμοί άσυρμάτου τηλεγράφου Ἀθηνῶν καὶ Σόφιας δι' ὧν μετεβιβάζοντο τὰ μεταξὺ τῆς Αὐλῆς τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Βερολίνου ραδιοτηλεγραφήματα, σημειοῦνται διὰ τοῦ χαρακτηριστικοῦ κλήσεως αὐτῶν, ὅπερ εἶναι τὰ ἀρχικὰ ΑΤΑ διὰ τὸν Σταθμὸν Ἀθηνῶν καὶ ΧΜ διὰ τὸν Σταθμὸν Σόφιας. Τινὰ τῶν ραδιοτηλεγραφημάτων τούτων ἐξπέμφθησαν εἰς Ἀθήνας καὶ ὑπὸ τοῦ Σταθμοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἔχοντος ὡς χαρακτηριστικὸν κλήσεως τὰ ἀρχικὰ ΟSM (1).

(1) Ὅρα καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 182 ραδιοτηλεγράφημα.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΛΛΗΝΟΣΕΡΒΙΚΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ

Α'

Κ Ε Ι Μ Ε Ν Α

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΝ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ

μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ Σερβίας περὶ συνάψεως συμμαχίας
τῆς 22 Ἀπριλίου 1913.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Κοσ Λάμπρος Ἀ. Κορομηλάς, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Κοσ Mathias Boschkonitch, Πρεσβευτῆς τῆς Σερβίας ἐν Ἀθήναις, ἐνεργοῦντες ἐν ὀνόματι τῶν Κυβερνήσεών των καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας ἃς κατέχουσι, συνῆλθον σήμερον εἰς συνδιάσκεψιν καὶ συνεφώνησαν τὰ ἑξῆς.

1ον) Αἱ Κυβερνήσεις τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Σερβίας ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συνομολογήσωσι καὶ ὑπογράψωσι συνθήκην φιλίας καὶ συμμαχίας ἀμυντικῆς ἐντὸς προθεσμίας εἴκοσι ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς παρούσης πράξεως.

2ον) Ἐν τῇ Συνθήκῃ ταύτῃ θέλει συνομολογηθῆ ὅτι αἱ δύο Κυβερνήσεις θὰ παράσχωσιν ἀμοιβαίαν βοήθειαν ὅπως ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Σερβία ἀποκτήσωσι κοινὰ σύνορα δυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἀξιοῦ (Βαρδάρ) καὶ ὅτι ἡ ὁροθέτησις τῶν νέων συνόρων θὰ κανονισθῆ κατ' ἀρχὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πραγματικῆς κατοχῆς.

Ἡ γενικὴ κατεύθυνσις τῆς τῶν συνόρων τούτων γραμμῆς ἔσεται ἡ ἀκόλουθος :

Ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ὁροσειρᾶς Καμένα Πλανίνα (Κάμνα), ἡ ὁποία καθορίζει τὸ Ἄνω Σκούμπινοτιοδυτικῶς τῆς Λίμνης Ὀχρίδος, ἡ συνοριακὴ γραμμὴ θὰ παρακάμπτῃ τὴν λίμνην ταύτην νοτίως, θὰ συναντᾷ τὴν δυτικὴν ὄχθην τῆς λίμνης Πρέσπας, εἰς τὸ χωρίον Κοῦσκο, καὶ διασχίζουσα τὴν λίμνην ταύτην θὰ φθάσῃ εἰς Δόλνι Δούπλιανι ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης· ἐκεῖθεν θὰ διέρχηται πρὸς ἀνατολὰς παρὰ τὸ Ραχμανλῆ, θὰ ἀκολουθῆ τὴν γραμμὴν τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν ὑδάτων μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ἐριγῶνος (Τσέρνα) καὶ τῆς Μογγλενίτσας καὶ θὰ καταλήγῃ εἰς τὸν ποταμὸν Ἀξιὸν (Βαρδάρ) περὶ τὰ τρία χιλιόμετρα νοτίως τῆς Γευγελῆς.

Ἡ Ἑλληνοβουλγαρικὴ ὡς καὶ ἡ Σερβοβουλγαρικὴ συνοριακὴ γραμμὴ θέλουσι καθορισθῆ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς τῆς πραγματικῆς κατοχῆς καὶ τῆς ἰσορροπίας μεταξὺ τῶν τριῶν Κρατῶν.

Ἡ Σερβικὴ συνοριακὴ γραμμὴ βορείως τῆς Γευγελῆς θὰ ἀκολουθῆ τὸν ποταμὸν Ἀξιὸν (Βαρδάρ) μέχρι τῆς συμβολῆς τοῦ ποταμοῦ Βρεγγαλιτσα τὸν ὁποῖον καὶ θὰ ἀνέρχηται πρὸς σημεῖόν τι τῶν παλαιῶν Τουρκοβουλγαρικῶν συνόρων.

Ἡ Ἑλληνοβουλγαρική συνοριακή γραμμή θὰ διέρχεται νοτίως τοῦ Κιλίκις, βορείως τῆς Νιγρίτας, διὰ τοῦ Ὀρλιακο, καὶ ἐκεῖθεν, διὰ τῆς λίμνης τοῦ Ἀχινού (Ταχινού) καὶ τοῦ ποταμοῦ Ἀγγίτου (Ἀγγίστα), θὰ κατέρχεται πρὸς τὴν θάλασσαν ὀλίγον τε ἀνατολικώτερον τοῦ λιμένος τῶν Ἐλευθερῶν.

Ἔσθαι αἱ συνοριακαὶ αὗται γραμμαὶ θὰ καθορισθῶσι λεπτομερέστερον καὶ θὰ περιληφθῶσιν ἐν τῷ κειμένῳ τῆς προκηρυχθείσης Συνθήκης συμμαχίας.

3ον) Αἱ Κυβερνήσεις Ἑλλάδος καὶ Σερβίας ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν αὐτὴν πορείαν καὶ νὰ παράσχωσιν ἀλλήλαις σταθερὰν βοήθειαν κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις αἵτινες θὰ ἀρχίσωσι διὰ τὴν διανομὴν τῶν ἐδαφῶν τῶν παραχωρηθέντων ὑπὸ τῆς Τουρκίας, νὰ ὑποστηρίξωσι δὲ ἀμοιβαίως τὰ ὡς ἀνωτέρω καθορισθέντα σύνορα μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας, Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας, Σερβίας καὶ Βουλγαρίας.

4ον) Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐγεννᾶτο διαφωνία τις μετὰ τῆς Βουλγαρίας, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἀνωτέρω ὀρισθέντα σύνορα, πᾶς δὲ φιλικὸς διακανονισμὸς καθίστατο ἀδύνατος, αἱ Κυβερνήσεις Ἑλλάδος καὶ Σερβίας ἐπιφυλάσσονται νὰ προτείνωσιν ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐκ συμφώνου εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ὅπως ἡ διαφορὰ ὑποβληθῇ εἰς μεσολάβησιν ἢ διαιτησίαν. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Βουλγαρία ἤρνεϊτο νὰ ἀποδεχθῇ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ εἰρηνικοῦ διακανονισμοῦ καὶ ἐλάμβανε στάσιν ἀπειλητικὴν, ἡ ἐπεχείρει νὰ ἐπιβάλλῃ τὰς ἀξιώσεις της διὰ τῆς βίας, αἱ δύο Κυβερνήσεις ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἀκεραιότητος τῶν κτήσεών των, νὰ παράσχωσιν ἀλλήλαις στρατιωτικὴν βοήθειαν καὶ νὰ συνομολογήσωσιν εἰρήνην μόνον ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐκ συμφώνου.

5ον) Στρατιωτικὴ σύμβασις θέλει συνομολογηθῆ ἐντὸς βραχυτάτης προθεσμίας πρὸς προετοιμασίαν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν ἀναγκαίων ἀμυντικῶν μέσων διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ ἓν ἐκ τῶν δύο Κρατῶν, ἄνευ προκλήσεως ἐκ μέρους του, ἤθελεν ὑποστῆ ἐπίθεσιν ὑπὸ τρίτης Δυνάμεως.

6ον) ("Ἀσχετον).

7ον) Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παράσχῃ πᾶσας τὰς εὐκολίας καὶ ἐγγυηθῇ ἐπὶ μίαν πεντηκονταετίαν διὰ τὴν πλήρη ἐλευθερίαν τοῦ ἐξαγωγικοῦ καὶ εἰσαγωγικοῦ Σερβικοῦ ἐμπορίου διὰ τοῦ λιμένος τῆς Θεσσαλονίκης καὶ διὰ τῶν ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Σκόπια καὶ Μοναστήριον σιδηροδρομικῶν γραμμῶν.

8ον) Ἡ παροῦσα πράξις θέλει τηρηθῆ αὐστηρῶς μυστικῆ.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν,

Ἐν Ἀθήναις τῇ εἰκοστῇ δευτέρᾳ Ἀπριλίου τοῦ ἔτους χιλιοσταῦ ἑνεακωσικοσταῦ δεκάτου τρίτου.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος
(Ὑπ.) Α. Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ

Ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας
(Ὑπ.) Μ. ΒΟΣΧΙΚΟΒΙΤΣΙΧ

ΣΥΝΘΗΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ

μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας τῆς 19ης Μαΐου 1913. (*)

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Σερβίας, θεωροῦντες ὅτι ἔχουσι καθήκον νὰ ἐπαγρυπνώσιν ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν λαῶν των καὶ ἐπὶ τῆς ἡσυχίας τῶν Βασιλείων των· θεωροῦντες ἐπὶ πλεόν, ἐν τῇ σταθερᾷ αὐτῶν ἐπιθυμίᾳ πρὸς διατήρησιν εἰρήνης διαρκοῦς ἐν τῇ Βαλκανικῇ Χερσονήσῳ ὅτι τὸ λυσιτελέστερον μέσον πρὸς τοῦτο εἶναι νὰ συνδεθῶσι διὰ στενῆς ἀμυντικῆς συμμαχίας.

Ἀπεφάσισαν νὰ συνομολογήσωσι συμμαχίαν εἰρήνης, φιλίας καὶ ἀμοιβαίας προστασίας, ὑποσχόμενοι ἀλλήλοις ὅπως οὐδέποτε δώσωσι ἔννοιαν ἐπιθετικὴν εἰς τὴν καθαρῶς ἀμυντικὴν συμφωνίαν των, καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ διώρισαν ὡς πληρεξουσίου των :

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων τὸν Κον Ἰωάννην Ἀλεξανδρόπουλον, Πρεσβευτὴν Αὐτοῦ ἐν Βελιγραδίῳ, Ταξιάρχην τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος, Ἀνώτερον Ταξιάρχην τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Τακόβου,

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Σερβίας τὸν Κον Mathias Boschovitch, Πρεσβευτὴν Αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις, Ἀνώτερον Ταξιάρχην τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος,

Οἵτινες, ἀφ' οὗ ἀντήλλαξαν τὰ πληρεξούσια αὐτῶν ἔγγραφα, εὐρεθέντα ἐν τάξει, συμφώνησαν σήμερον τὰ ἑξῆς :

1ον) Τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη συνομολογοῦσι ρητῶς ἀμοιβαίαν ἐγγύησιν τῶν κτήσεών των καὶ ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, τὸ ἐν ἑκ τῶν δύο Βασιλείων ἤθελεν ὑποστῆ ἐπιθεσιν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκ μέρους τοῦ προκλήσεως, ὅπως παράσχωσιν ἀμοιβαίως βοήθειαν δι' ὄλων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων των, συνομολογήσωσι δ' ἀκολουθῶς εἰρήνην μόνον ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐκ συμφώνου.

2ον) Κατὰ τὴν διανομὴν τῶν ἐδαφῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ἅτινα μετὰ τὸ πέρας τοῦ παρόντος πολέμου θέλουσιν ἐκχωρηθῆ εἰς τὰ Βαλκανικὰ Κράτη διὰ τῆς μετὰ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους Συνθήκης περὶ εἰρήνης, τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως εἰς οὐδεμίαν ἔλθωσιν ἰδιαιτέραν συνεννόησιν μετὰ τῆς Βουλγαρίας, ὅπως παρέχωσι πρὸς ἀλληλα σταθερὰν βοήθειαν καὶ ὅπως ἐνεργῶσι πάντοτε ἐκ συμφώνου, ὑποστηρίζοντα ἀμοιβαίως τὰς ἐδαφικὰς αὐτῶν διεκδικήσεις καὶ τὰς κἀτωθὶ καθοριζομένας ὑποθετικὰς γραμμάς.

(*) Δι' ἐπικυρώσεις τῆς παρούσης Συνθήκης συμμαχίας ἀντηλλάγησαν ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ἰουνίου 1913.

3ον) Τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη, θεωροῦνται ὅτι εἶναι συμφέρον ζωτικῶν τῶν Βασιλείων των ὅπως οὐδὲν ἕτερον Κράτος παρεμβληθῆ μεταξὺ τῶν οἰκετῶν αὐτῶν κτήσεων πρὸς δυσμὰς τοῦ ποταμοῦ Ἀξιού (Βαρδάρ), δηλοῦσιν ὅτι θὰ συνδράμωσιν ἀλλήλα ἵνα ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Σερβία ἀποκτήσωσι κοινὴν συνοριακὴν γραμμὴν.

Ἡ συνοριακὴ αὕτη γραμμὴ, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς πραγματικῆς κατοχῆς, θ' ἀναχωρῆ ἀπὸ τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς τῆς ὄρσειρᾶς Κάμνα, καθορίζουσα τὸ λεκανοπέδιον τοῦ Ἄνω—Σκούμπι, θὰ παρακάμπτη τὴν λίμνην τῆς Ἀχρίδος (Ὀχρίδος), θὰ συναντᾷ τὴν δυτικὴν ὄχθην τῆς λίμνης Πρέσπας, εἰς τὸ χωρίον Κοῦσκο, καὶ τὴν ἀνατολικὴν ὄχθην, εἰς τὸ Κάτω—Δούπλιανι (Δόλνι Δούπλιανι), θὰ διέρχηται πλησίον τοῦ Ραχμανλῆ, θὰ ἀκολουθῆ τὴν γραμμὴν τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν ὑδάτων μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ἐριγῶνος (Γσέρνας) καὶ τῆς Μογγλενίτσας καὶ θὰ καταλήγῃ εἰς τὸν ποταμὸν Ἀξιὸν (Βαρδάρ) εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου χιλιομέτρων πρὸς νότον τῆς Γευγελῆς, συμφώνως πρὸς τὴν γραμμὴν τὴν καθοριζομένην ἐν λεπτομερείᾳ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1 Παραρτήματι τῆς παρούσης Συνθήκης.

4ον) Τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη συνομολογοῦσιν ὅτι αἱ συνοριακαὶ γραμμαὶ Ἑλληνοβουλγαρικὴ καὶ Σερβοβουλγαρικὴ θέλουσι καθορισθῆ ἐπὶ τῆ βάσει τῆς ἀρχῆς τῆς πραγματικῆς κατοχῆς καὶ τῆς ἰσορροπίας μεταξὺ τῶν τριῶν Κρατῶν, ὡς ἔπεται :

Ἡ ἀνατολικὴ Σερβικὴ συνοριακὴ γραμμὴ θ' ἀκολουθῆ ἀπὸ τῆς Γευγελῆς τὸν ροῦν τοῦ ποταμοῦ Ἀξιού (Βαρδάρ) μέχρι τῆς συμβολῆς τοῦ Βοζίνια—Ντερέ, θ' ἀνέρχηται τὸν ποταμὸν τοῦτον καὶ, διερχομένη διὰ τῶν ὑψομέτρων 120, 350, 754, 895, 571 καὶ τῶν ποταμῶν Κρίβα, Λακαβίτσα, Βρεγγαλνίτσα καὶ Ζλετόφσκα, θὰ δευθύνηται πρὸς σημείον τι τῶν παλαιῶν Τουρκοβουλγαρικῶν συνόρων ἐπὶ τῆς Ὀζογγόφσκας Πλανίνας, ὑψόμετρον 2225, συμφώνως πρὸς τὴν γραμμὴν τὴν καθοριζομένην ἐν λεπτομερείᾳ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 2 Παραρτήματι τῆς παρούσης Συνθήκης.

Ἡ πρὸς τὴν Βουλγαρίαν Ἑλληνικὴ συνοριακὴ γραμμὴ θ' ἀφίνη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἀξιού (Βαρδάρ) τὰ ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Σερβικῶν στρατευμάτων κατεχόμενα ἐδάφη ἀπέναντι τῆς Γευγελῆς καὶ τοῦ Δαβιδόβου μέχρι τοῦ ὄρους Μπέλες καὶ τῆς λίμνης Δοϊράνης, ἀκολουθῶς διερχομένη πρὸς νότον τοῦ Κιλκίς, θὰ διασχίξῃ τὸν ποταμὸν Στρυμῶνα βορείως τῆς γεφύρας τοῦ Ὀρλιακο καὶ θὰ κατευθύνηται διὰ τῆς λίμνης τοῦ Ἀχινοῦ (Ταχινοῦ) καὶ τοῦ ποταμοῦ Ἀγγίτου (Ἀγγίστα) εἰς τὴν θάλασσαν, ὀλίγον τι πρὸς ἀνατολὰς τοῦ κόλπου τῶν Ἐλευθερῶν, συμφώνως πρὸς τὴν γραμμὴν τὴν καθοριζομένην ἐν λεπτομερείᾳ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 3 Παραρτήματι τῆς παρούσης Συνθήκης.

5ον)—Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐγεννᾶτο διαφωνία τις μετὰ τῆς Βουλγαρίας, καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ὡς ἄνω καθοριζόμενας συνοριακὰς γραμμάς, πᾶσα δὲ φιλικὴ διευθέτησις καθίστατο ἀδύνατος, τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἐπιφυλάσσονται νὰ προτείνωσιν ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐκ συμφώνου εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ὅπως ἡ διαφορά ὑποβληθῆ εἰς τὴν μεσολάβησιν ἢ τὴν διαιτησίαν τῶν Ἡγεμόνων τῶν Δυνάμεων τῆς τριπλῆς Συνενοήσεως ἢ τῶν Ἀρχηγῶν ἄλλων Κρατῶν. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Βουλγαρία ἤρνεϊτο νὰ ἀποδεχθῆ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ εἰρηνικοῦ διακανονισμοῦ καὶ ἐλάμβανε στάσιν ἀπειλητικὴν ἐναντίον ἐνὸς ἐκ τῶν δύο Βασιλείων, ἢ ἐπεχειρεῖ νὰ ἐπιβάλῃ τὰς ἀξιώσεις της διὰ τῆς βίας, τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἀναλαμβάνουσιν ἐπισήμως τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παράσχωσιν ἀλλήλοις βοήθειαν διὰ τοῦ συνόλου τῶν δυνάμεων των καὶ νὰ συνομολογήσωσιν ἀκολουθῶς εἰρήνην μόνον ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐκ συμφώνου.

6ον) Πρὸς προετοιμασίαν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν στρατιωτικῶν μέτρων ἀμύνης θέλει συνομολογηθῆ σύμβασις στρατιωτικὴ ἐντὸς βραχυτάτης δυνατῆς προθεσμίας ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς παρούσης Συνθήκης.

7ον) Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως ἡ Κυβέρνησις του παράσχῃ πάσας τὰς ἀναγκαίας εὐκολίας καὶ ἐγγυηθῆ ἐπὶ

μίαν πεντηκονταετίαν διὰ τὴν πλήρη ἐλευθερίαν τοῦ ἐξαγωγικοῦ καὶ εἰσαγωγικοῦ Σερβικοῦ ἐμπορίου διὰ τοῦ λιμένος τῆς Θεσσαλονίκης καὶ διὰ τῶν ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Σκόπια καὶ Μοναστήριον σιδηροδρομικῶν γραμμῶν.

Ἡ ἐλευθερία αὕτη ἔσεται ὡς οἷόν τε εὐρυτέρα, ἀρκεῖ μόνον νὰ συμβιβάζεται μετὰ τὴν πλήρη καὶ ὀλοκληρωτικὴν ἐνάσκησιν τῆς Ἑλληνικῆς κυριαρχίας.

Εἰδικὴ σύμβασις θέλει συνομολογηθῆ μεταξὺ τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ἀπὸ σήμερον πρὸς διακανονισμόν τῶν λεπτομερειῶν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος ἀρθροῦ.

8ον) Τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη συνομολογοῦσιν ὅπως, ἅμα τῷ ὀριστικῷ διακανονισμῷ πάντων τῶν ἐκ τοῦ παρόντος πολέμου ἀπορρεόντων ζητημάτων, τὰ Γενικὰ Ἐπιτελεῖα τῶν δύο στρατῶν συνεννοηθῶσι πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ διακανονίσωσι παραλλήλως τὴν αὐξήσιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων ἑκατέρου Κράτους.

9ον) Τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη συνομολογοῦσι προσέτι ὅπως, ἅμα τῷ ὀριστικῷ διακανονισμῷ πάντων τῶν ἐκ τοῦ παρόντος πολέμου ἀπορρεόντων ζητημάτων, προβῶσιν ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐκ συμφώνου εἰς τὴν μελέτην σχεδίου τελωνειακῆς συμβάσεως πρὸς στενοτέραν σύσφιγξιν τῶν ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν σχέσεων τῶν δύο Χωρῶν.

10ον) Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης Συνθήκης ἀρξήται ἅμα τῇ ὑπογραφῇ αὐτῆς, δὲν δύναται δὲ αὕτη νὰ καταγγελθῆ πρὸ τῆς παρελεύσεως δεκαετίας. Ἡ πρὸς παῦσιν τῆς ἰσχύος αὐτῆς πρόθεσις δέον νὰ κοινοποιηθῆ ἕξ μῆνας πρότερον παρὰ τοῦ ἐνὸς τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν πρὸς τὸ ἕτερον, παραλειπομένου δὲ τούτου ἡ συμφωνία θὰ ἐξακολουθήσῃ δεσμεύουσα τὰ δύο Κράτη μέχρι τῆς παρελεύσεως ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταγγελίας.

11ον) Ἡ παρούσα Συνθήκη τηρηθήσεται αὐστηρῶς μυστικῆ. Δὲν δύναται νὰ ἀνακοινωθῆ, εἴτε ἕξ ὀλοκλήρου εἴτε ἐν μέρει, εἰς ἄλλην τινὰ Δύναμιν, εἰμὴ τῇ συγκαταθέσει τῶν δύο Ὑψηλῶν Συμβαλλομένων Μερῶν.

Ἐπικυρωθήσεται δὲ ὅσον ἔνεστι τάχιστα καὶ αἱ ἐπικυρώσεις ἀνταλλαγῆσονται ἐν Ἀθήναις.

Εἰς πίστωσιν οἱ οἰκειοὶ πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παροῦσαν Συνθήκην καὶ ἐπέθηκαν τὰς σφραγίδας αὐτῶν.

Ἐγένετο ἐν Θεσσαλονίκῃ εἰς διπλοῦν τῇ δεκάτῃ ἐνάτῃ Μαΐου τοῦ ἔτους χιλιοστοῦ ἐννεακοστοῦ δεκάτου τρίτου.

(Υπ.) ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΛΒΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

(Γ. Σ.)

(Υπ.) M. BOSCHKOVITCHI

(Γ. Σ.)

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΙΣ

μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας τῆς 1ης Μαΐου 1913 (*)

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Σερβίας, ἐπιθυμοῦντες νὰ συμπληρώσωσι τὴν μεταξὺ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Σερβίας συνομολογηθεῖσαν Συνθήκην συμμαχίας διὰ συμβάσεως στρατιωτικῆς, διώρισαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὡς πληρεξουσίου των :

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων τὸν Λοχαγὸν τοῦ Μηχανικοῦ Ἰωάννην Μεταξᾶν, τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Στρατοῦ,

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Σερβίας τὸν Συνταγματάρχην τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Petar Rechitch καὶ τὸν Συνταγματάρχην τοῦ Πεζικοῦ Douchan Toulegdjitch

Οἵτινες ἀνακοινώσαντες πρὸς ἀλλήλους τὰ πληρεξούσιά των, εὐρεθέντα ἐν τάξει, συνεφώνησαν τὰ ἐπόμενα :

Ἄρθρον 1

Ἐν περιπτώσει πολέμου μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας ἢ μεταξὺ Σερβίας καὶ Βουλγαρίας, ἢ ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως ἐξ ἀπίνης τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἢ τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ, τὰ δύο Κράτη Ἑλλάς καὶ Σερβία ὑπόσχονται πρὸς ἀλλήλα ἀμοιβαίαν στρατιωτικὴν ὑποστήριξιν, ἢ μὲν Ἑλλάς δι' ὅλων αὐτῆς τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων, ἢ δὲ Σερβία δι' ὅλων τῶν κατὰ ξηρὰν δυνάμεων τῆς.

Ἄρθρον 2ον.

Κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, εἰς οἰανδήποτε στιγμὴν καὶ ἂν ἀρχίσωσιν αὐταί, ἡ Ἑλλάς ὑποχρεοῦται νὰ ἔχη στρατὸν ἐξ ἐνενήκοντα χιλιάδων μαχητῶν, συγκεντρωμένον μεταξὺ τοῦ ὄρους Παγγαίου τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Γουμενίτσας, ἢ δὲ Σερβία στρατὸν ἐξ ἑκατὸν πενήκοντα χιλιάδων μαχητῶν, συγκεντρωμένον ἐν ταῖς περιφερείαις Γευγελῆς, Βελεσσῶν (Κιοπρουλοῦ), Κουμαγόβου, Πιρότ. Ἐπὶ πλέον ἡ Ἑλλάς ὑποχρεοῦται νὰ ἔχη συγχρόνως τὸν στόλον τῆς ἐν τῷ Αἰγαίῳ ἔτοιμον πρὸς ἐνέργειαν.

(*) Ἡ παρούσα Στρατιωτικὴ Σύμβασις ὑπογραφεῖσα ad referendum δὲν ἐπεκυρώθη, ἀντικατεστάθη δὲ διὰ τῆς Στρατιωτικῆς Συμβάσεως τῆς 19 Μαΐου 1913, ἣν ὅρα ἑναντι.

Ἄρθ. 4.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΙΣ

μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας τῆς 19 Μαΐου 1913 (*)

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Σερβίας, ἐπιθυμοῦντες νὰ συμπληρώσωσι τὴν μεταξὺ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Σερβίας συνομολογηθεῖσαν Συνθήκην συμμαχίας διὰ συμβάσεως στρατιωτικῆς, διώρισαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὡς πληρεξουσίου των :

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων τὸν Λοχαγὸν τοῦ Μηχανικοῦ Ξενοφῶντα Στρατηγόν, τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ στρατοῦ,

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Σερβίας τὸν Συνταγματάρχην τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Petar Pechiet καὶ τὸν Συνταγματάρχην τοῦ Πεζικοῦ Douehan Toufegdjiteb.

Οἷτινες ἀνακoinώσαντες πρὸς ἀλλήλους τὰ πληρεξούσια αὐτῶν, εὐρεθέντα ἐν τάξει, συνεφώνησαν τὰ ἐπόμενα :

Ἄρθρον 1ον.

Ἐν περιπτώσει πολέμου μεταξὺ τοῦ ἑνὸς τῶν Συμμάχων Κρατῶν καὶ τρίτης Δυνάμεως, ἐκτραγέντος ὑπὸ τὰς περιστάσεις τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας Συνθήκης συμμαχίας, ἢ ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως ἐξ ἀπίνης σημαντικῶν δυνάμεων—δύο μεραρχιῶν κατ' ἐλάχιστον—τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἢ τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ, τὰ δύο Κράτη Ἑλλάς καὶ Σερβία ὑπόσχονται πρὸς ἀλληλα ἀμοιβαίαν στρατιωτικὴν ὑποστήριξιν, ἢ μὲν Ἑλλάς δι' ὅλων αὐτῆς τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων, ἢ δὲ Σερβία δι' ὅλων τῶν κατὰ ξηρὰν δυνάμεων τῆς.

Ἄρθρον 2ον.

Κατὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, εἰς οἵανδήποτε στιγμὴν καὶ ἂν ἀρχίσωσιν αὐται, ἡ Ἑλλάς ὑποχρεοῦται νὰ ἔχη στρατὸν ἐξ ἐνενήκοντα χιλιάδων μαχητῶν, συγκεντρωμένον μεταξὺ τοῦ ὄρους Παγγαίου, τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Γουμενίτσας, ἢ δὲ Σερβία στρατὸν ἐξ ἑκατὸν πενήκοντα χιλιάδων μαχητῶν, συγκεντρωμένον ἐν ταῖς περιφερείαις Γευγελῆς, Βελεσσῶν (Κιοπροουλοῦ), Κουμάνοβου, Πιρότ. Ἐπὶ πλέον ἡ Ἑλλάς ὑποχρεοῦται νὰ ἔχη συγχρόνως τὸν στόλον τῆς ἐν τῷ Αἰγαίῳ ἑτοίμον πρὸς ἐνέργειαν.

(*) Αἱ ἐπικυρώσεις τῆς παρούσης Στρατιωτικῆς Συμβάσεως ἀντηλλάγησαν ἐν Ἀθήναις τῇ Ἰουνίου 1913.

"Αρθρον 3ον.

Τὰ δύο Κράτη ὑποχρεοῦνται νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὴν ζώνην τῶν ἐπιχειρήσεων τὰς ὑπολοίπους στρατιωτικὰς αὐτῶν δυνάμεις, εὐθὺς ὡς αὐταὶ θὰ καθίσταντο διαθέσιμοι.

"Αρθρον 4ον.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἐλάττωσις τῶν ἐν τῷ ἀρθρῷ 2 ἀναφερομένων δυνάμεων, εἴτε δι' ἀποστρατεύσεως, εἴτε δι' ἀποστολῆς στρατευμάτων ἀλλαγῆς, ἐκτὸς μόνον κατόπιν ἐγγράφου συμφωνίας τῶν Γενικῶν Ἐπιτελείων τῶν στρατῶν τῶν δύο συμμάχων Κρατῶν.

"Αρθρον 5ον.

Αἱ ἐναντίον τῆς Βουλγαρίας στρατιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις θὰ βασίζωνται ἐπὶ κοινοῦ σχεδίου ἐπιχειρήσεων. Τὸ σχέδιον τοῦτο τῶν ἐπιχειρήσεων θὰ καταστρωθῇ ὑπὸ τῶν οὐκείων Γενικῶν Ἐπιτελείων τῶν δύο Κρατῶν, ἢ ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν. δύναται δὲ νὰ μεταρρυθμισθῇ βραδύτερον συνεπείᾳ μεταβολῆς τῆς στρατιωτικῆς καταστάσεως, διὰ κοινῆς ἐγγράφου συμφωνίας τῶν δύο Γενικῶν Ἐπιτελείων.

"Αρθρον 6ον.

Μετὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ πορεία τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖσιν τὰ μέρη δι' ὧν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, διέρχονται τὰ στρατεύματα τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν Συμμάχων Κρατῶν, καὶ οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖσιν αἱ πόλεις, τὰ χωρία ἢ αἱ θέσεις, αἵτινες θέλουσι καταληφθῆναι ὑπὸ τῶν ἐν ἐν λόγῳ στρατευμάτων χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν, ἢ κατοχῆς.

"Άρθρον 3ον.

Τὰ δύο Κράτη ὑποχρεοῦνται νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὴν ζώνην τῶν ἐπιχειρήσεων τὰς ὑπολοίπους στρατιωτικὰς αὐτῶν δυνάμεις, εὐθὺς ὡς αὐταὶ θὰ καθίσταντο διαθέσιμοι.

"Άρθρον 4ον.

Δὲν ἐπιτρέπεται ἐλάττωσις τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 ἀναφερομένων δυνάμεων, εἴτε δι' ἀποστρατεύσεως, εἴτε δι' ἀποστολῆς στρατευμάτων ἀλλαχοῦ, ἐκτὸς μόνον κατόπιν ἐγγράφου συμφωνίας τῶν Γενικῶν Ἐπιτελείων τῶν στρατῶν τῶν δύο συμμάχων Κρατῶν. Ἄλλ' ἐὰν ἡ Ἑλλάς ἐν τῇ προβλεπομένῃ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 περιπτώσει, εὐρίσκετο συγχρόνως εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀμυνθῇ ἐναντίον ἐπιθέσεως ἄλλης, ἢ τῆς Βουλγαρίας, Δυνάμεως, θὰ ὑποχρεοῦται νὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν τῆς Σερβίας, προσβαλλομένης ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, δι' ἀριθμοῦ στρατευμάτων καθοριζομένου διὰ κοινῆς συμφωνίας ἐν δέοντι χρόνῳ μεταξὺ τῶν δύο Γενικῶν Ἐπιτελείων, ἀναλόγως τῆς στρατιωτικῆς καταστάσεως καὶ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἐδάφους τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

Τἀνάπαλιν, ἐὰν ἡ Σερβία εὐρίσκετο εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀμυνθῇ ἐναντίον ἐπιθέσεως ἄλλης, ἢ τῆς Βουλγαρίας, Δυνάμεως, θὰ ὑποχρεοῦται νὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν τῆς Ἑλλάδος, προσβαλλομένης ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, δι' ἀριθμοῦ στρατευμάτων καθοριζομένου διὰ κοινῆς συμφωνίας ἐν δέοντι χρόνῳ μεταξὺ τῶν δύο Γενικῶν Ἐπιτελείων, ἀναλόγως τῆς στρατιωτικῆς καταστάσεως καὶ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἐδάφους τοῦ Βασιλείου τῆς Σερβίας.

"Άρθρον 5ον.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ἐν τῶν δύο συμβαλλομένων Μερῶν ἐκήρυττε τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Βουλγαρίας ἢ ἐναντίον ἄλλης Δυνάμεως ἀνευ προηγουμένης συμφωνίας καὶ συναίνεσεως τοῦ ἑτέρου συμβαλλομένου Μέρους, τοῦτο θέλει ἀπαλλαγῇ τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 1 καὶ 2 τῆς παρουσίας Συμβάσεως ἐπιβαλλομένων ὑποχρεώσεων. Οὐχ' ἤττον ὀφείλει νὰ τηρήσῃ εὐμενῆ οὐδετερότητα πρὸς τὸν σύμμαχόν του καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου καὶ θέλει ὑπέχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιστρατεύσῃ ἀμέσως, ἢ μὲν Ἑλλάς τοῦλάχιστον τεσσαράκοντα χιλιάδας μαχητῶν, ἢ δὲ Σερβία τοῦλάχιστον πεντήκοντα χιλιάδας μαχητῶν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους του, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ προστατεύσῃ τὴν οὐδετερότητα του καὶ συνεπῶς τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεων τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ.

"Άρθρον 6ον.

Αἱ ἐναντίον τῆς Βουλγαρίας στρατιωτικαὶ ἐπιχειρήσεις θὰ βασιζονται ἐπὶ κοινοῦ σχεδίου ἐπιχειρήσεων. Τὸ σχέδιον τοῦτο τῶν ἐπιχειρήσεων θὰ καταστρωθῇ ὑπὸ τῶν οἰκείων Γενικῶν Ἐπιτελείων τῶν δύο Κρατῶν ἢ ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν· δύναται δὲ νὰ μετχρυσθῇ βραδύτερον συνεπείᾳ μεταβολῆς τῆς στρατιωτικῆς καταστάσεως, διὰ κοινῆς ἐγγράφου συμφωνίας τῶν δύο Γενικῶν Ἐπιτελείων.

"Άρθρον 7ον.

Μετὰ τὴν ἐναρξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, οἰαδήποτε καὶ ἀν' ἣ ἡ πορεία τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ οἰαδήποτε καὶ ἀν' ὧσι τὰ μέρη δι' ὧν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων διέρχονται τὰ στρατεύματα τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν συμμάχων Κρατῶν, καὶ οἰαδήποτε καὶ ἀν' ὧσι αἱ πόλεις, τὰ χωρία ἢ αἱ θέσεις, αἵτινες θέλουσι καταληφθῇ ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ στρατευμάτων χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν, ἢ ὀριστικῇ

τῆς χώρας τῆς κειμένης πέραν τῆς μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας ἀφ' ἑνὸς καὶ Βουλγαρίας ἀφ' ἑτέρου συνοριακῆς γραμμῆς τῆς προβλεπομένης ὑπὸ τῆς Ἑλληνοσερβικῆς Συνθήκης συμμαχίας, ἧς ἡ παροῦσα Σύμβασις ἀποτελεῖ συμπλήρωμα, κανονίζεται ὡς ἑξῆς: Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς δικαιούται νὰ καταλάβῃ τὴν χώραν τὴν κειμένην νοτίως καὶ νοτιοανατολικῶς τῆς γραμμῆς: Γράδες—κορυφογραμμὴ τοῦ ὄρους Μπέλες—κορυφὴ 1800 βορειοδυτικῶς τοῦ Καρακιοῦ—ὕψόμετρον 2194 Περελίκ· ὁ δὲ Σερβικὸς στρατὸς τὴν χώραν τὴν κειμένην βορείως καὶ βορειοδυτικῶς τῆς εἰρημένης γραμμῆς.

Ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων ἡ εἷς ἐκ τῶν δύο στρατῶν καταλάβῃ μέρος χώρας, πόλεις ἢ χωρία, κείμενα ἐν τῇ ζώνῃ ἣτις δεόν νὰ καταληφθῇ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου στρατοῦ, ὀφείλει νὰ ἐκκενώσῃ ταῦτα εὐθὺς ὡς ἤθελεν αἰτήσῃ τοῦτο ὁ στρατὸς ὅστις, συμφώνως πρὸς τὸ προηγούμενον ἐδάφιον, ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς κατοχῆς αὐτῶν.

Ἄρθρον 7.

Τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν συμμάχων στρατῶν Ἑλλάδος καὶ Σερβίας ἔχουσιν ὡς τελικὸν σκοπὸν τὴν καταστροφὴν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Βουλγαρίας, ἐὰν ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο στρατῶν ἀδυνατῇ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θεάτρου ἐπιχειρήσεων, ὑποχρεοῦται νὰ δεχθῇ τὴν βοήθειαν τοῦ ἑτέρου στρατοῦ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θεάτρου ἐπιχειρήσεων. Οὐχ' ἦτιον ὁ στρατὸς ὅστις ἐπέτυχε τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ θεάτρῳ ἐπιχειρήσεων ὑποχρεοῦται νὰ προστρέξῃ εἰς βοήθειαν τοῦ ἑτέρου ἀνεξαρτήτως ἂν ἡ βοήθεια αὕτη ἤθελεν ἢ οὐ αἰτηθῇ παρ' αὐτοῦ, ἵνα διὰ κοινῆς ἐνεργείας τῶν δύο συμμάχων στρατῶν ἐξαναγκασθῇ ἡ Βουλγαρία νὰ ὑποκύψῃ εἰς τοὺς ἐπιβληθησομένους ὑπὸ τῶν δύο συμμάχων Κρατῶν ἄρους καὶ συνάψῃ εἰρήνην.

Ἄρθρον 8.

Οὐδέτερος τῶν δύο συμμάχων στρατῶν δύναται νὰ συνάψῃ ἀνακωχὴν διαρκείας πλεον τῶν 24 ὡρῶν ἢ νὰ ἀναστείλῃ σιωπηρῶς τὰς ἐγθροπραξίας.

Ἀνακωχὴ διαρκείας μακροτέρας τῶν 24 ὡρῶν δύναται νὰ συναφθῇ μόνον κατόπιν ἐγγράφου κοινῆς συμφωνίας τῶν δύο συμμάχων Κρατῶν, ἐν τῇ ἑποίᾳ δεόν νὰ καθορισθῶσι συγχρόνως οἱ ὅροι τῆς ἀνακωχῆς.

κατοχή τῆς χώρας τῆς κειμένης πέραν τῆς μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας ἀφ' ἑνὸς καὶ Βουλγαρίας ἀφ' ἑτέρου συνοριακῆς γραμμῆς τῆς προβλεπομένης ὑπὸ τῆς Ἑλληνοσερβικῆς Συνθήκης συμμαχίας, ἧς ἡ παρούσα Σύμβασις ἀποτελεῖ συμπλήρωμα, κανονίζεται ὡς ἑξῆς :

Ἡ Ἑλλάς δικαιούται νὰ καταλάβῃ ὀριστικῶς καὶ νὰ προσαρτήσῃ τὴν χώραν τὴν κειμένην νοτίως καὶ ἀνατολικῶς τῆς γραμμῆς, ἣτις, ἀναχωροῦσα ἐκ σημείου ἐπὶ τοῦ Βαρδάρ κειμένου ἀμέσως πρὸς βορρᾶν τοῦ Σερόβου, διέρχεται μεταξύ τῶν χωρίων Βαγοροδίτσα καὶ Ματσικοβον, εἶτα διὰ τῆς κορυφογραμμῆς μεταξύ τῶν χωρίων Σελεμλῆ καὶ Δαουτλῆ, διευθύνεται πρὸς τὰ ὑψόμετρα 535, 227, διασχίζει τὴν λίμνην κατευθυνομένη πρὸς τὸ ὑψόμετρον 208 καὶ ἀκολουθῶς πρὸς τὰ ὑψόμετρα 397, 1494, κορυφογραμμὴν τοῦ ὄρους Μπέλες, κορυφὴν 1800 Μ. βορειοδυτικῶς τοῦ Καρακιοῦ μέχρι τοῦ ὑψόμετρον 2194 (Περελίκ).

Ἡ Σερβία δικαιούται νὰ καταλάβῃ ὀριστικῶς καὶ νὰ προσαρτήσῃ τὴν χώραν κειμένην βορείως καὶ βορειοδυτικῶς τῆς εἰρημένης γραμμῆς.

Ἡ Ἑλλάς στέργει ὅπως ἡ Σερβία καταλάβῃ ἐδαφικὴν ζώνην πλάτους δέκα χιλιομέτρων κειμένην ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Νέστου—Μέστα (Καρασοῦ), βορείως τῆς Εἰρήνης καὶ ἀνατολικῶς τοῦ Μπουροῦ—Γκιολοῦ. Ἡ Σερβία ἀφ' ἑτέρου ὑποχρεοῦται νὰ ἐπιτρέψῃ ἐλευθερίαν διόδου εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ μέσου τῆς ζώνης ταύτης καὶ δηλοῖ ὅτι ἀναγνωρίζει τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιρροὴν ἐφ' ὅλου τοῦ ἐδάφους τοῦ κειμένου πρὸς ἀνατολὰς τῆς ζώνης ταύτης καὶ ἀναγνωρίζει ὅτι οὐδεμίαν ἔχει ἐπ' αὐτοῦ ἀξίωσιν.

Ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο στρατῶν καταλάβῃ μέρος χώρας, πόλεις ἢ χωρία, κείμενα ἐν τῇ ζώνῃ ἣτις δέον νὰ καταληφθῇ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου στρατοῦ, ὀφείλει νὰ ἐκκενώσῃ ταῦτα εὐθὺς ὡς ἤθελεν αἰτίσῃ τοῦτο ὁ στρατὸς ὅστις, συμφώνως πρὸς τὸ προηγούμενον ἐδάφιον, ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς κατοχῆς αὐτῶν.

Ἄρθρον 8.

Τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν συμάχων στρατῶν Ἑλλάδος καὶ Σερβίας ἔχουσιν ὡς τελικὸν σκοπὸν τὴν καταστροφὴν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Βουλγαρίας, ἐὰν ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο στρατῶν ἀδυνατῇ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ θεάτρου ἐπιχειρήσεων, ὑποχρεοῦται νὰ δεχθῇ τὴν βοήθειαν τοῦ ἑτέρου στρατοῦ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θεάτρου ἐπιχειρήσεων. Οὐχ' ἦττον ὁ στρατὸς ὅστις ἐπέτυχεν τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ θεάτρῳ ἐπιχειρήσεων ὑποχρεοῦται νὰ προστρέξῃ εἰς βοήθειαν τοῦ ἑτέρου, ἀνεξαρτήτως ἐὰν ἡ βοήθεια αὕτη ἤθελεν ἢ οὐ αἰτηθῆ παρ' αὐτοῦ, ἵνα οὕτω διὰ κοινῆς ἐνεργείας τῶν δύο συμάχων στρατῶν ἐξαναγκασθῇ ἡ Βουλγαρία νὰ ὑποκύψῃ εἰς τοὺς ἐπιβληθησομένους ὑπὸ τῶν δύο συμάχων Κρατῶν ὄρους καὶ συνάψῃ εἰρήνην.

Ἄρθρον 9.

Οὐδέτερος τῶν δύο συμάχων στρατῶν δύναται νὰ συνάψῃ ἀνακωχὴν διαρκείας πλεον τῶν 24 ὡρῶν ἢ νὰ ἀναστείλῃ σιωπηρῶς τὰς ἐχθροπραξίας.

Ἀνακωχὴ διαρκείας μακροτέρας τῶν 24 ὡρῶν δύναται νὰ συναφθῇ μόνον κατόπιν ἐγγράφου κοινῆς συμφωνίας τῶν δύο συμάχων Κρατῶν, ἐν τῇ ἑποίᾳ δέον νὰ καθορισθῶσιν συγχρόνως οἱ ὅροι τῆς ἀνακωχῆς.

Ἄρθρον 10.

Τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα θὰ ἀπολαύωσιν ἀμοιβαίως, τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑτέρου συμβαλλομένου Μέρους, ὅλων τῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων τῶν ἀπονεμομένων εἰς τὰ στρατεύματα τῆς χώρας (ἐθνικὰ) ὑπὸ τῶν ἐν ἰσχύϊ νόμων καὶ διαταγμάτων, ἐξαι-

Ἄρθρον 9.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις ἰσχύει ἐφ' ὅσον παραμένει ἐν ἰσχύει καὶ ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας Συνθήκη συμμαχίας, ἧς ἀποτελεῖ συμπλήρωμα.

Τὸ ἄρθρον 2 τῆς παρούσης Συμβάσεως δύναται νὰ τροποποιηθῆ διὰ κοινῆς ἐγγράφου συμφωνίας τῶν Γενικῶν Ἐπιτελείων τῶν οἰκείων δύο Κρατῶν, μετὰ τὴν λήξιν τῆς παρούσης κρίσεως καὶ ἀφ' οὗ διαταχθῆ ἡ ἀποστράτευσις.

Ἄρθρον 10.

Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης Συμβάσεως ἀρχεται ἀφ' ἧς ἡμέρας τύχει τῆς ἐπικυρώσεως τῶν Αὐτῶν Μεγαλειότητων τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Σερβίας, ἢ τῆς τῶν οἰκείων Κυβερνήσεων τῶν συμμάχων Κρατῶν.

Εἰς πίστωσιν ἡ παροῦσα Σύμβασις ὑπεγράφη ὑπὸ τῶν πληρεξουσίων.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ πρώτῃ Μαΐου τοῦ ἔτους 1913.

Διὰ τὴν Ἑλλάδα

Ι. Π. ΜΕΤΑΞΑΣ
Λοχαγός

Διὰ τὴν Σερβίαν

Συνταγματάρχης PETAR PECHITCH
Συνταγματάρχης DOUCHAN TOUFEGDJITCH

ρέσει τῶν ἐπιτάξεων, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν συντήρησιν ἐν γένει, τὸν ἀνεφοδιασμόν, τὴν ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν, τὰς μεταφορὰς τῶν τραυματιῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν, τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν, τὰς μεταφορὰς παντὸς ὑλικοῦ καὶ τῶν προμηθειῶν τῶν προωρισμένων πρὸς χρῆσιν τῶν στρατευμάτων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ Ἀρχαὶ τῶν δύο συμβαλλομένων Μερῶν ὑποχρεοῦνται νὰ παράσχωσι πᾶσαν συνδρομὴν καὶ ὑπηρεσίαν αἰτουμένην ὑπὸ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων.

Ἡ πληρωμὴ τῶν γενομένων ἀγορῶν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ τοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν δύο συμμάχων Κρατῶν, εὐρισκομένου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑτέρου, δέον νὰ γίνηται τακτικῶς τοῖς μετρητοῖς, κατὰ τὰς ἀγοραίας τιμὰς. Ἡ πληρωμὴ δύναται ἐξαιρετικῶς νὰ γίνη διὰ γραμματίων εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ, ἐπὶ τῇ αἰτήσει του, ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν τοῦ ἑτέρου συμμάχου.

Ἡ τρέχουσα τιμὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ Σερβικοῦ μεταλλικοῦ νομίσματος ἢ χαρτονομίσματος θὰ καθορισθῇ διὰ κοινῆς συμφωνίας ὑπὸ τῶν δύο συμμάχων Κυβερνήσεων. Ἐννοεῖται ὅτι ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν ἅτινα ἀφηρέθησαν ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ καὶ κατέχονται ὑπὸ τῶν συμμαχικῶν στρατῶν, τὰ δύο συμβαλλόμενα μέρη ἀπολαύουσι, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν συντήρησιν καὶ τὸν ἀνεφοδιασμόν τῶν στρατευμάτων των, τῶν ὑπὸ τοῦ δικαίου τοῦ πολέμου ἀναγνωριζομένων δικαιωμάτων.

Ἐκάτερος τῶν συμμαχικῶν στρατῶν ἀπολαύει τῶν προνομίων τούτων μόνον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ζώνην κατοχῆς, ὡς αὕτη καθορίζεται ἐν τῷ ἀρθρῷ 6 τῆς παρούσης συμβάσεως. Τὰ ἐξόδα μεταφορῶν τῶν στρατευμάτων, παντὸς ἀναγκαίου ὑλικοῦ ἐν γένει, τῶν λαφύρων πολέμου κλπ. διὰ τῶν σιδηροδρόμων ἢ διὰ πλοίων, θέλουσι βαρύνει ἐκεῖνο τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ὁποῖου αἱ μεταφοραὶ αὗται ἤθελον διενεργηθῇ.

Ἄρθρον 11.

Τὰ λάφυρα πολέμου ἀνήκουσιν εἰς τὸν λαβόντα αὐτὰ συμμαχικὸν στρατόν.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὰ λάφυρα ληφθῶσιν ἐν κοινῇ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων μάχῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πεδίου μάχης, θὰ διανεμηθῶσιν ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαχητῶν τῶν δύο στρατῶν, οἵτινες συμμετέσχον εἰς τὴν μάχην,

Ἄρθρον 12ον.

Ἡ παροῦσα Σύμβασις ἰσχύει ἐφ' ὅσον παραμένει ἐν ἰσχύϊ καὶ ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας Συνθήκη συμμαχίας, ἧς ἀποτελεῖ συμπλήρωμα.

Τὸ ἄρθρον 2 τῆς παρούσης Συμβάσεως δύναται νὰ τροποποιηθῇ διὰ κοινῆς ἐγγράφου συμφωνίας τῶν Γενικῶν Ἐπιτελείων τῶν οἰκείων δύο Κρατῶν, μετὰ τὴν λήξιν τῆς παρούσης κρίσεως καὶ ἀφ' οὗ διαταχθῇ ἡ ἀποστράτευσις.

Ἄρθρον 13ον.

Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης Συμβάσεως ἀρχεταὶ ἀφ' ἧς ἡμέρας τύχει τῆς ἐπικυρώσεως τῶν Αὐτῶν Μεγαλειότητων τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Σερβίας, ἢ τῆς τῶν οἰκείων Κυβερνήσεων τῶν συμμάχων Κρατῶν.

Εἰς πίστῳσιν ἡ παροῦσα Σύμβασις ὑπεγράφη ὑπὸ τῶν πληρεξουσίων.

Ἐγένετο εἰς διπλοῦν ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ δεκάτῃ ἐνάτῃ Μαΐου τοῦ ἔτους 1913.

Διὰ τὴν Ἑλλάδα

Ε. ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ

Διὰ τὴν Σερβίαν

Συνταγματάρχης PETAR PECHITCH

Συνταγματάρχης DOUCHAN TOUFEGDJITCH

Β'

ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

ΚΑΙ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κος Λ. Κορομηλάς, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.
πρὸς τὸν Κον Ι. Ἀλεξανδροπούλου, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ.

Εἰς Βελιγραδίον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 10 Μαΐου 1913.

Ἐλάβομεν πρὸ ὀλίγου τὸ ὑμέτερον τηλεγράφημα περὶ τῆς διακοινώσεως τὴν ὁποίαν ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις θὰ ἀποστείλῃ εἰς Σόφιαν. Παρὰ τὴν Βουλγαρικὴν ἐπίθεσιν ἣτις γενικεύεται εἰς τὸ Παγγαῖον, δὲν ἠθελήσαμεν εἰσέτι νὰ ἀναλάβωμεν ἐπίθεσιν καὶ βαδίσωμεν κατὰ τῶν Σερρῶν—τοῦθ' ὅπερ θὰ ἠνάγκαζε τοὺς Βουλγάρους νὰ ἀλλάξωσι στάσιν—ἵνα μὴ εὐρεθῶμεν ἀπροόπτως ἐν καταστάσει πολέμου. Ἄλλ' ἡ κατάστασις δὲν εἶναι νὰ παραταθῇ, διότι εἶναι λίαν ἐπικίνδυνος καὶ ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν μίαν ἀπόφασιν. Ἡ προθεσμία πρὸς ὑπογραφήν τῆς Συνθήκης ἐκπνέει τὴν 12ην Μαΐου καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπογραφῇ αὕτη ἐν Βελιγραδίῳ. Ἐχετε τηλεγραφικῶς τὸ κείμενον τοῦ πληρεξουσίου τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς ἀποστείλωμεν δι' εἰδικοῦ ταχυδρόμου. Δύνασθε νὰ ὑπογράψατε πρὶν ἢ τοῦτο περιέλθῃ ὑμῖν.

Ὡς πρὸς τὰς εἰς τὴν μυστικὴν Συνθήκην ἐπενεκτέας τροποποιήσεις, αἵτινες ἀναφέρονται ἐν τῷ ὑμετέρῳ τηλεγραφήματι τῆς 9ης τρέχοντος, δεχθῆτε ὅπως, ἐν τῷ ἄρθρῳ 5, μετὰ τὰς λέξεις «εἰς μεσολάβησιν ἢ διαίτησίαν» ἀκολουθήσωσιν αἱ λέξεις «τῶν ἠγεμόνων τῶν Δυνάμεων τῆς Τριπλῆς Συνεννοήσεως ἢ τῶν Ἀρχηγῶν ἄλλων Κρατῶν.» Δεχθῆτε ἐπίσης τὴν παράλειψιν τῶν λέξεων «τὸ ταχύτερον». Ἐν τῷ ἰδίῳ ἄρθρῳ προτεριώμεν ἀντὶ τῆς διατυπώσεως «τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἐπιφυλάσσονται νὰ προτείνωσιν κλπ.», τὴν ἀρχικὴν διατύπωσιν «τὰ δύο Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη θὰ προτείνωσιν κλπ.». Ὡς ἀνεκοίνωσα ὑμῖν ἐν τῷ ἐγγράφῳ μου τῆς 30 Ἀπριλίου ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ρήματος «θὰ προτείνωσιν» διὰ τοῦ «ἐπιφυλάσσονται νὰ προτείνωσιν» προεκλήθη ἐκ τῆς παραλείψεως τῶν λέξεων τὰς ὁποίας νῦν δέχονται. Δεχόμεθα ἐπίσης ὅπως ἡ 2α παράγραφος τοῦ ἄρθρου 4 διατυπωθῇ ὡς ἐξῆς : «Ἡ ἀνατολικὴ Σερβικὴ συνοριακὴ γραμμὴ θ' ἀκολουθῇ ἀπὸ τῆς Γευγελῆς τὸν ποταμὸν Ἀξιὸν κλπ.»

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς τροποποιήσεις τῆς Στρατιωτικῆς Συμβάσεως, τὸ ἄρθρον 1ον, συμφώνως πρὸς τὰ τηλεγραφήματα ὑμῶν, φαίνεται διατετυπωμένον ὡς ἐξῆς : «Ἐὰν

περιπτώσει πολέμου τῶν δύο συμμάχων Κρατῶν καὶ ἑτέρου Κράτους, ἐκραγέντος ὑπὸ τὰς περιστάσεις τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 5 (ὁ ἀριθμὸς λείπει ἐν τῷ τηλεγραφήματι σας) τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας Συνθήκης συμμαχίας, ἢ ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως ἐξ ἀπίνης τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἢ τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ, τὰ δύο Κράτη Ἑλλάς καὶ Σερβία ὑπόσονται πρὸς ἀλληλα..... (μέχρις) ὅλων τῶν κατὰ ξηρὰν στρατιωτικῶν δυνάμεων της». Τὸ δεχόμεθα ἐν τῇ ὡς ἄνω διατυπώσει του.

Ὡς πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 6 τῆς Συμβάσεως, δίδομεν ὑμῖν πλήρη ἐλευθερίαν νὰ διαπραγματευθῆτε αὐτάς, προσπαθοῦντες νὰ τὰς βελτιώσῃτε κατὰ τὸ δυνατόν καὶ νὰ τὰς παραδεχθῆτε ἐν τέλει ἐὰν δὲν ὑπάρῃ τρόπος νὰ πράξῃτε ἄλλως. Εἰς τοῦτο θὰ σᾶς βοηθήσῃ ὁ λοχαγὸς Στρατηγός. Προσπαθήσατε νὰ τελειώσῃτε τὸ ταχύτερον.

Ἐκφράσατε τὰς εὐχαριστίας μας πρὸς τὴν Σερβικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὸ διάβημά της εἰς Σόφίαν. Εὐθύς ὡς ἐπιδώσῃ διακοίνωσιν διὰ τὴν ἀναθεώρησιν, θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐπιταχύνωμεν τὰ κοινὰ διαβήματα πρὸς ἐπίσπευσιν τῶν διαπραγματεύσεων τῆς διανομῆς.

(Υπ.) Λ. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ

Ἄ ρ ι θ . 6 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κορς Γ. Ἀλεξανδρόπουλος, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ,
πρὸς τὸν Κορ Λ. Κορομηλᾶν Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Βελιγραδίῳ, τῇ 10 Μαΐου 1913.

Ἀνακρινῶ κατωτέρω τηλεγράφημα διατυπωθὲν ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ Κορ Στρατηγοῦ.

«Ὁ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτῆς τῆς Σερβίας κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Συνταγματάρχου Τουφέκτσιτς, ὅστις συνυπέγραψεν ἐν Θεσσαλονίκῃ τὴν Στρατιωτικὴν Σύμβασιν, ἔδωκεν ἡμῖν σημεῖωμα διαλαμβάνον τὰς ὑπὸ τῶν Σέρβων προτεινομένας τροπολογίας τῶν ἄρθρων 1 καὶ 6 τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπογραφείσης Στρατιωτικῆς Συμβάσεως, ἐπειγόμενος μεγάλως νὰ ἔχῃ ἀπάντησιν ἐπὶ τῶν προτεινομένων. Ὡς πρὸς τὸ 1ον ἄρθρον προτείνουσι νὰ τροποποιηθῇ ὡς ἑξῆς. »En cas de guerre entre l'un des deux Etats alliés et une tierce Puissance, engagée dans les circonstances prévues à l'article... du Traité d'alliance entre la Grèce et la Serbie, ou en cas d'une attaque à l'improviste...»⁽¹⁾. Τὰ λοιπὰ ὡς ἔχουσιν. Τὸ ἄρθρον τοῦτο

(1) Μετάφρασις — »Ἐν περιπτώσει πολέμου μεταξὺ τοῦ ἑνὸς τῶν δύο συμμάχων Κρατῶν καὶ τρίτης Δυνάμεως, ἐκραγέντος ὑπὸ τῆς περιστάσεως τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τοῦ ἄρθρου ... τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας Συνθήκης συμμαχίας, ἢ ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως ἐξ ἀπίνης...»

ὡς διευτυπώθη ἐν Θεσσαλονίκῃ εἶναι ὑπὸ στρατιωτικὴν ἐποψίν πολὺ συμφερότερον δι' ἡμᾶς, ἐν ᾧ ὡς διατυπῶνται νῦν εἶναι μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Σερβίας. Ὁ αὐστηρὸς ἀμυντικὸς χαρακτηρισμὸς τῆς συμμαχίας συμφέρει εἰς τοὺς Σέρβους μὴ ἀξιοῦντας παρὰ τῶν Βουλγάρων οὐδὲν πλεον τῶν ὄσων ἤδη κατέχουσιν, ἐν ᾧ ἀποκλείει ἡμῖν τὸ δικαίωμα τῆς διεκδικήσεως ὀλοκλήρου τῆς ἐν τῷ Πρωτοκόλλῳ ὀρισθείσης ἐδαφικῆς ἐκτάσεως νοτίως τῆς γραμμῆς Κιλκίς--Ὀρλιακο, ἣν σήμερον κατέχουσιν ἐξ ὀλοκλήρου, καθ' ὅσον ἡ προέλασις ἡμῶν πρὸς κατάληψιν τῶν σημείων τούτων δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῇ ὑπὸ τῶν Σέρβων ὡς πρόκλησις. Πλὴν τούτου, ὁ αὐστηρὸς ἀμυντικὸς χαρακτηρισμὸς συντρέχει εἰς τὸ νὰ ἀφεθῇ τῇ Βουλγαρίᾳ πᾶσα ἐλευθερία καὶ πρωτοβουλία δράσεως, ὅπερ ὑπὸ στρατιωτικὴν ἐποψίν εἶναι λίαν ἐπιζήμιον. Ἀσύμφορος ὑπὸ στρατιωτικὴν ἐποψίν δι' ἡμᾶς καὶ συμφέρουσα μόνον τοῖς Σέρβοις εἶναι ἡ ἐπέκτασις τῆς Συμμαχίας ὄχι μόνον κατὰ τῆς Βουλγαρίας ἀλλὰ καὶ ἐναντίον τρίτης τινὸς Δυνάμεως, διότι οἱ μὲν Σέρβοι ἔχουσι χερσαῖα σύνορα καὶ περισσοτέρας Δυνάμεις μεθ' ὧν δυνατὸν νὰ ἔλθωσι ποτὲ εἰς ρῆξιν, ὅποτε θὰ εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ τοὺς συντρέξωμεν, ἐν ᾧ ἡμεῖς μόνον πρὸς τὴν Βουλγαρίαν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἔλθωμεν εἰς ρῆξιν κατὰ ξηράν, ὅποτε καὶ μόνον ἡ συνδρομὴ τῆς Σερβίας θὰ μᾶς ἦτο χρήσιμος. Διὰ τὰς τυχόν διαφορὰς ἡμῶν μεθ' ἑτέρων Δυνάμεων, αἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ μᾶς προσβάλλωσι κατὰ θάλασσαν, ἡ συνδρομὴ τῆς Σερβίας θὰ ἦτο μηδαμινή. Ὡς ἐκ τούτου, ὅπως τεθῇ ἐν ἀρμονίᾳ τὸ 1ον ἄρθρον τῆς Στρατιωτικῆς Συμβάσεως μετὰ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς Συνθήκης συμμαχίας, τολμῶμεν νὰ ὑποβάλωμεν τὴν σκέψιν ἐὰν δὲν θὰ ἦτο συμφερότερον νὰ τροποποιηθῶσι μᾶλλον αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῆς Συνθήκης συμμαχίας κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ στρατιωτικοῦ συμφέροντος ἡμῶν. Τὸ 6ον ἄρθρον τῆς Στρατιωτικῆς Συμβάσεως ζητοῦσιν νὰ τροποποιήσωσιν ὡς ἑξῆς. «Après le commencement des hostilités, quelle que soit la marche des opérations militaires et quelles que soient les localités par où passent pendant les opérations militaires les troupes de l'un ou de l'autre des Etats Alliés et quelles que soient les villes, villages ou localités, qui seront occupés par ces troupes pour des besoins militaires, l'occupation des territoires situés à l'Est de la frontière Serbe sur le fleuve Vardar (Axios), telle qu'elle est déterminée par le Traité d'alliance entre la Serbie et la Grèce, dont la présente Convention est le complément, est réglée comme suit: L'armée Hellénique a le droit d'occuper les territoires situés au Sud et au Sud--Est de la ligne qui, partant à trois kilomètres environ au Sud de Ghévghéli sur le Vardar, passe dans la direction de l'Est entre les villages Bogoroditcha et Matsikovo, au Nord du village Selemlî, au Sud de Dautli, et de là monte jusqu'à la côte 535, se dirige vers la côte 420, par Hissar--Tépé, côte 127, côte 217, côte 490. côte 576, de là par la chaîne de Kroussa Balkans jusqu'à la côte 645 (sur) le lac de Butkova et atteint le fleuve Strouma d'où elle..... vers la côte 1800 au nord de Karakoï, côte 2194, 4038, 8994, 8475, L'armée Serbe a le droit d'occuper les territoires situés au Nord de cette même ligne. Si pendant le cours des opérations.....ect»(1) Τὴν γραμμὴν ταύτην, ὡς ἔχει ζητοῦσιν οἱ Σέρβοι

(1) Μετάφρασις —» Μετὰ τὴν ἐναρξίν τῶν ἐχθροπραξιῶν, οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ πορεία τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖσιν τὰ μέρη δι' ὧν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων διέρχονται τὰ στρατεύματα τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν συμμαχῶν Κρατῶν, καὶ οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖσιν αἱ πόλεις, τὰ χωρία ἢ αἱ θέσεις, αἵτινες θέλωσι καταληφθῆ ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ στρατευμάτων χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν, ἡ κατοχὴ τῶν ἐδαφῶν τῶν κειμένων ἀνατολικῶς τῆς Σερβικῆς συνοριακῆς γραμμῆς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Βαρδάρ (Ἀξιοῦ), ὡς αὕτη καθορίζεται ὑπὸ τῆς μετὰ Σερβίας καὶ Ἑλλάδος Συνθήκης συμμαχίας, ἡ ἡ παρούσα Σύμβασις ἀποτελεῖ συμπλήρωμα, κανονίζεται ὡς ἑξῆς Ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς δικαιούται νὰ καταλάβῃ τὰ ἐδάφη τὰ κείμενα νοτίως καὶ νοτιοανατολικῶς τῆς γραμμῆς ἣτις, ἀναχωροῦσα τρία χιλιόμετρα περίπου νοτίως τῆς Γευγελῆς ἐπὶ τοῦ Βαρδάρ, διέρχεται πρὸς ἀνατολὰς μετὰ τῶν χωρίων Βογοροδίτσας καὶ Ματσοκόβου, βορείως τοῦ χωρίου Σελεμλῆ, νοτίως τοῦ Δουτλῆ, καὶ ἐκεῖθεν ἀνέρχεται μέχρι τοῦ ὑψόμετρον 535, διευθύνεται πρὸς τὸ ὑψόμετρον 420, διὰ τοῦ Ἰσσάρ—Τεπέ ὑψόμετρον 127, ὑψόμετρον 217, ὑψόμετρον 490, ὑψόμετρον 576, ἐκεῖθεν διὰ τῆς Ἰροσειρᾶς Κρούσσα Μπαλκαν μέχρι τοῦ ὑψόμετρον 645 (πρὸς) τὴν λίμνην Μπούτκοβα καὶ συναρτᾷ τὸν ποταμὸν

προβάλλοντες ὅτι ἐν εὐτυχεῖ πολέμῳ κατὰ τῆς Βουλγαρίας θὰ ἀποζημιωθῶμεν ἀρκούντως ἐπεκτείνοντες τὰ ἡμέτερα ὄρια πρὸς ἀνατολάς. Τοιαύτη πρότασις συζητήσιμος εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν, εἶναι ἀπορριπτέα ἐνταῦθα, ὄχι κυρίως διὰ τὴν ἀποξένωσιν ἰκανοῦ τμήματος χώρας πλουσίας, ἀλλὰ πρωτίστως διὰ λόγους καθαρῶς στρατιωτικούς. Δεχόμενοι τὴν γραμμὴν τὴν προτεινομένην ὑπὸ τῶν Σέρβων θὰ εὐρεθῶμεν καὶ πάλιν, καὶ μετὰ εὐτυχῆ ἔτι κατὰ τῆς Βουλγαρίας πόλεμον, ἐστερημένοι φυσικῶν καὶ ὀχυρῶν συνόρων πρὸς βορρᾶν τῆς Θεσσαλονίκης, οἷον ἀποτελεῖ τὸ ὄρος Μπέλες. Τὸ ὄρος Μπέλες καὶ ἡ πρὸς ἀνατολάς αὐτοῦ στενωπὸς Δεμίρ--Ἰσσάρ εἰς χεῖρας ἐτέρου Κράτους παρέχει αὐτῷ τὸ πλεονέκτημα τῆς συγκεντρώσεως τοῦ στρατοῦ του καθ' ἡμῶν ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Στρυμῶνος καὶ τῆς ἀκωλύτου προχωρήσεως πρὸς τὴν πεδιάδα τῶν Σερρῶν καὶ τὴν Θεσσαλονίκην. Κατέχοντες τὴν Μηλοβίτσαν καὶ τὴν στενωπὸν ἐξαναγκάζομεν αὐτὸν τούναντίον νὰ συγκεντρωθῇ πολὺ βορειότερον καὶ ἐπιβραδύνομεν μέγालως τὴν προχώρησιν, ὅπερ ἀποτελεῖ ἀνυπολόγιστον κέρδος δυνάμενον νὰ εὐνοήσῃ τὰ μέγιστα ἐνδεχομένην ἐπιχειρήσιν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Ἐτερον μέγιστον μειονέκτημα τῆς προτεινομένης γραμμῆς εἶναι ὅτι αὕτη ἀποκόπτει ἀφ' ἡμῶν ὁλόκληρον τμήμα τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Θεσσαλονίκης-Σερρῶν, ἀπὸ τοῦ Κιλιντίρ μέχρι τῆς γεφύρας Χάνι--Δερβέν, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Στρυμῶνος, ὡς ἐκ τῆς ἐδαφικῆς δὲ διαμορφώσεως θὰ εἶναι δυσχερεστάτη ἡ κατασκευὴ νέας γραμμῆς Θεσσαλονίκης—Σερρῶν ἐκεῖθεν τῶν προτεινομένων συνόρων».

(Ἵπ.) ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἄριθ. 7.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ι. Ἀλεξανδροπούλος Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ,
πρὸς τὸν Κομ Λ. Κορομηλάν, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Βελιγραδίῳ, τῇ 13 Μαΐου 1913.

Ἀνακρινῶν τηλεγράφημα τοῦ λοχαγοῦ Στρατηγοῦ:

»Αἱ τροπολογίαι τῆς Στρατηωτικῆς Συμβάσεως, ἅς, κατόπιν μελέτης τοῦ Ἐπιτελείου των, ζητοῦσιν οἱ Σέρβοι εἶναι αἱ ἐξῆς: »Art. Ier. (1) En cas de guerre contre l'un des deux États, engagée dans les circonstances prévues dans l'art. Ier du Traité d'alliance entre la Grèce et la Serbie, ou en cas d'une attaque à l'improviste de masses importantes de l'armée bulgare contre l'armée grecque ou l'armée serbe, les deux États Grec et Serbe se promettent un appui mutuel, la Grèce par toutes ses forces militaires de terre et de mer et la Serbie par toutes ses forces militaires

Στρυμῶνα, ὑπόθεν..... πρὸς τὸ ὑψόμετρον 1800, βορείως τοῦ Καράκιοι, ὑψόμετρα 2194, 403, 8994 #475. Ὁ Σερβικὸς στρατὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατλάβῃ τὰ ἐδάφη τὰ κείμενα πρὸς βορρᾶν τῆς ἰδίας ταύτης γραμμῆς. Ἐὰν κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἐπιχειρήσεων..... κλπ.»

(1) Μετάφρασις ἡ ἄρθρον 1.—Ἐν περιπτώσει πολέμου ἐναντίον τοῦ ἐνὸς τῶν δύο Κρατῶν, ἐκτραγέντος ὑπὸ τὰς περιστάσεις τῆς προβλεπομένης ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας Συνθήκης συμμαχίας, ἢ ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως ἐξ ἀπίτης σημαντικῶν δυνάμεων τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἢ τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ, νὰ δύο Κράτη Ἑλλάς καὶ Σερβία ὑπόσχωται πρὸς ἀλληλα ἀμοιβαίαν ὑποστήριξιν, ἢ μὲν Ἑλλάς δι' ὅλων αὐτῆς τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν στρατιωτικῶν δυνάμεων, ἢ δὲ Σερβία δι' ὅλων τῶν κατὰ ξηρὰν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς. »

«de terre». Τὴν διατύπωσιν ταύτην ζητοῦσιν ὡς ὀριστικὴν ἐμμένοντες ὅπως σχετισθῆ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὄχι πρὸς τὸ 5ον τῆς Συνθήκης, προβλέπον περὶ πολέμου ἐναντίον τῆς Βουλγαρίας μόνον, ἀλλὰ πρὸς τὸ 1ον, ἐπεκτεῖνον τὴν συμμαχίαν καὶ ἐναντίον ἑτέρων Κρατῶν, προσθέτοντες ὅτι προκειμένου περὶ μόνης τῆς Βουλγαρίας δὲν θὰ εἶχον ἀνάγκη τῆς ἡμετέρας συμμαχίας. Ἐπὶ πλέον, κατόπιν φαίνεται τῶν τελευταίων συμπλοκῶν, προσθέτουσι τὰς λέξεις »σημαντικῶν δυνάμεων». Τὸ τελευταῖον τοῦτο, νομίζω, δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν, καθορίζοντες αὐτὸ σαφέστερον πρὸς ἄρσιν ἀμφιβολιῶν. Προκειμένου ὅμως περὶ συσχετίσεως τοῦ ἄρθρου τούτου πρὸς τὸ 1ον ἢ 5ον ἄρθρον τῆς Συνθήκης συμμαχίας, ἐπειδὴ τοῦτο ἀποτελεῖ ζήτημα κεφαλαιῶδες, ἀναμένω τὰς ὑμετέρας διαταγὰς.— Ἄρθρον 2ον. Ἐνταῦθα ζητοῦσιν αὐξήσιν τοῦ ἀριθμοῦ 90,000 μαχητῶν εἰς 100,000. Τὴν τροπολογίαν ταύτην νομίζω δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν.— Ἄρθρον 3ον ἀμετάβλητον.— Ἄρθρον 4ον. Προσθέτουσι δευτέραν παράγραφον: «Mais si la Serbie, dans le cas prévu à l'art. 1, se trouvait en même temps dans la nécessité de se défendre contre une agression de la part d'une autre Puissance que la Bulgarie, elle sera obligée de se porter au secours de la Grèce, attaquée par la Bulgarie, par toutes ses forces militaires disponibles. Réciproquement, si la Grèce se trouvait dans la nécessité de se défendre contre une agression de la part d'une autre Puissance que la Bulgarie, elle sera obligée de se porter au secours de la Serbie, attaquée par la Bulgarie, par toutes ses forces militaires disponibles» (1) Ἡ προσθήκη αὕτη δεκτὴ κατ' ἀρχήν. Ἐπρόκεινα νὰ διατυπωθῆ κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν κατάλληλον χρησιμοποίησιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων ἀναλόγως τῆς στρατιωτικῆς ἀνάγκης καὶ τὴν ἄρσιν πάσης ἀφορμῆς καταχρήσεως.— Μετὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο προτείνουσιν. »Art. 4 bis. Au cas où l'une des deux Parties Contractantes déclarerait la guerre à la Bulgarie ou bien à une autre Puissance, sans accord préalable et consentement de l'autre Partie Contractante, cette dernière sera libérée des obligations imposées par les art. 1 et 2 de la présente Convention. Néanmoins elle devra observer une neutralité bienveillante envers son allié pendant toute la durée de la guerre et sera obligée de mobiliser immédiatement au moins 50,000 combattants et de les concentrer de façon à protéger la liberté des mouvements de l'armée alliée (2)». Τὸ ἄρθρον τοῦτο, νομίζω συμφέρει νὰ παραδεχθῶμεν μέχρι καὶ τῶν λέξεων »toute la durée de la guerre (2)». Ἄρθρα 5ον, 7ον, 8ον, 9ον, καὶ 10ον ἀμετάβλητα.— Ἐπὶ τοῦ 6ου ἄρθρου θὰ συζητήσωμεν αὐριον..

Ἐν τέλει τῆς συμβάσεως προσθέτομεν: Ἄρθρον Α', πραγματευόμενον περὶ ἀνεφοδιασμοῦ ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, μεταφορᾶς τραυματιῶν, ταφῆς νεκρῶν, μεταφορᾶς ὕλικῶν καὶ ἐφοδίων, περὶ τρόπου πληρωμῆς τῶν δαπανῶν, περὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν πύρων τῆς κατεχομένης χώρας καὶ τρόπου διακανονισμοῦ τῶν δαπανῶν τῶν σιδηροδρομικῶν καὶ τῶν θαλασσίων μεταφορῶν, καὶ Ἄρθρον Β', περὶ τοῦ τρόπου τῆς διανομῆς τῶν λαφύρων.

(1) Μετάφρασις »Ἄλλ' ἐὰν ἡ Σερβία, ἐν τῇ προβλεπομένῃ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 1 περιπτώσει, εὕρισκετο συγχρόνως εἰς τὴν ἀνάγκη νὰ ἀμυνθῆ ἐναντίον ἐπιθέσεως ἄλλης, ἢ τῆς Βουλγαρίας, Δυνάμεως, θὰ ὑποχρεοῦται νὰ ἀπεύσῃ εἰς βοήθειαν τῆς Ἑλλάδος, προσβαλλομένης ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, δι' ὅλων τῶν διαθέσιμων στρατιωτικῶν δυνάμεων αὐτῆς. Ἐάντιπλιν, ἐὰν ἡ Ἑλλάς εὕρισκετο εἰς τὴν ἀνάγκη νὰ ἀμυνθῆ ἐναντίον ἐπιθέσεως ἄλλης, ἢ τῆς Βουλγαρίας, Δυνάμεως, θὰ ὑποχρεοῦται νὰ ἀπεύσῃ εἰς βοήθειαν τῆς Σερβίας, προσβαλλομένης ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, δι' ὅλων τῶν διαθέσιμων στρατιωτικῶν δυνάμεων αὐτῆς».

(2) Μετάφρασις »Ἄρθρον 4ον δις.— Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ἐν τῶν δύο συμβαλλομένων Μερῶν ἐκήρυττε τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Βουλγαρίας ἢ ἐναντίον ἄλλης Δυνάμεως, ἀνεὺ προηγουμένης συμφωνίας καὶ συναίνεσως τοῦ ἑτέρου συμβαλλομένου Μέρους, τοῦτο θέλει ἀπαλλαγῆ τῶν ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 1 καὶ 2 τῆς παρούσης Συμβάσεως ἐπιβαλλομένων ὑποχρεώσεων. Οὐχ ἥττον ὀφείλει νὰ τηρήσῃ εὐμενῆ οὐδετερότητα πρὸς τὸν σύμμαχόν του καθ' ἣν τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου καὶ θέλει ὑπέχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιστρατεύσῃ ἀμέσως τοὐλάχιστον 50,000 μαχητῶν καὶ νὰ συγκεντρώσῃ αὐτοὺς κατὰ τρόπον ὅστε νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεων τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ».

(3) Μετάφρασις »Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου».

»Ἐφ' ὧν τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων, πρὸς κέρδος χρόνου, θὰ συζητήσωμεν καὶ θὰ κατα-
 λήξωμεν μετὰ τῶν στρατιωτικῶν ἀντιπροσώπων εἰς ὀριστικὴν διατύπωσιν, ὑπὸ τὴν ἐπι-
 φύλαξιν τῆς ἑκατέρωθεν ἐγκρίσεως».

(Ὑπ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἄρθ. 8.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κορ Λ. Κορομηλάς, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
 πρὸς τὸν Κορ Ι. Ἀλεξανδροπούλου, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ.

Εἰς Βελιγράδιον

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Μαΐου 1913.

Ἀπαντῶμεν εἰς τὰ δύο τηλεγραφήματα τοῦ λοχαγοῦ Στρατηγοῦ τῆς 10 καὶ 13
 Μαΐου :

Ἄρθρον 1ον Στρατιωτικῆς Συμβάσεως. Ἐξάγομεν ὅτι τοῦτο ἔχει διατυπωθῆ τελικῶς
 ὡς ἀκολούθως: »En cas de guerre contre l'un des deux Etats, engagée dans les cir-
 constances prévues dans leur Traité l'alliance, ou en cas d'une attaque à l'improviste
 de masses (μάλλιον: forces) importantes de l'armée bulgare contre l'armée grecque ou
 l'armée serbe, les deux Etats se promettent un appui mutuel, la Grèce par toutes ses
 forces militaires de terre et de mer et la Serbie par toutes ses forces militaires de
 terre» (1). Ὁ λοχαγὸς Στρατηγὸς εἶχε τηλεγραφήσῃ ὅτι θὰ καθώριζε τὸ »masses impor-
 tantes» (2) σαφέστερον πρὸς ἄρσιν ἀμφιβολιῶν. Δὲν ἔδωκεν ἡμῖν τὴν περὶ αὐτοῦ προαγγελ-
 λομένην τροποποίησιν. Τὸ ἄρθρον δεχόμεθα ἐν τῇ τελικῇ του διατυπώσει, καθοριζομέ-
 νων ἐν ἀνάγκῃ σαφέστερον τῶν λέξεων »masses importantes» (3) — Ἄρθρον 2ον. Ἀπηντη-
 σαμεν ὅτι δεόν νὰ διατηρηθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν 90,000 ἀνδρῶν διὰ τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν.
 Ἄρθρον 3ον ἀμετάβλητον. — Ἄρθρον 4ον Ἡ προστεθεῖσα δευτέρα παράγραφος: «Mais
 si la Serbie» (4) μέχρι τέλους »par la Bulgarie, par toutes ses forces militaires dispo-
 nibles» (4). Δεχόμεθα κατ' ἀρχὴν, ἀλλὰ δὲν δίδεται ἡμῖν ἡ καλλιτέρα διατύπωσις ἢ ἐξασφα-
 λίζουσα τὴν κατάλληλον χρησιμοποίησιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων. — Ἄρθρον 4 δὲς.

(1) Μετάφρασις: «Ἐν περιπτώσει τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν δύο Κρατῶν, ἐκτραγέντος ὑπὸ
 τῆς περιστάσεως τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῆς περὶ συμμαχίας Συνθήκης αὐτῶν, ἢ ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως
 ἐξ ἀπίνης σημαντικῶν ὀγκῶν (μάλλιον δυνάμεων) τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ ἐναντίον τοῦ ἑλληνικοῦ
 ἢ τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ, τὰ δύο Κράτη ὑπόσχονται πρὸς ἀλλήλα ἀμειβόμενα ὑποστήριξιν ἢ μὲν Ἑλλάς
 δι' ὧν αὐτῆς τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ ἰσχυρῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, ἢ δὲ Σερβία δι' ὧν τῶν κατὰ
 ξηρὰν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς».

(2) Μετάφρασις: «σημαντικῶν ὀγκῶν (δυνάμεων)».

(3) Μετάφρασις: «Ἄλλ' ἐὰν ἡ Σερβία».

(4) Μετάφρασις: «ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, δι' ὧν τῶν διαθέσιμων στρατιωτικῶν δυνάμεων αὐτῆς»

«Au cas où l'une des deux Parties Contractantes déclarerait la guerre à la Bulgarie ou bien à une autre Puissance, sans accord préalable et consentement»⁽¹⁾ μέχρι τοῦ (pendant toute la durée de la guerre». ⁽²⁾ Ὁ λοχαγὸς Στρατηγὸς ἐτηλεγράφησεν ὅτι δὲν συμφέρει νὰ δεχθῶμεν τὰ μετὰ τοῦτο, δηλ. «et sera obligée de mobiliser immédiatement au mois 50,000 combattants et de les concentrer de façon à protéger la liberté des mouvements de l'armée alliée» ⁽³⁾, ἀλλὰ δὲν ἀνήγγειλεν ἡμῖν τὶ ἐδέχθησαν τελικῶς οἱ Σέρβοι. Φρονοῦμεν ὅτι δύναται νὰ τεθῆ «sera obligée de concentrer..... combattants etc.» ⁽⁴⁾ ἀντὶ τοῦ mobiliser etc». ⁽⁵⁾ Τὸ ποσὸν τῶν μαχητῶν θὰ καθορισθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ στρατὸς ἡμῶν ἐν τῷ μέλλοντι θὰ εἶναι πολυαριθμότερος.—Ἄρθρον 5ον ἀμετάβλητον.—Ἄρθρον 6ον. Εἶδομεν ὅτι ὁ λοχαγὸς Στρατηγὸς ἐπέτυχεν ὑπὲρ ἡμῶν βελτίωσιν τῆς ὑπὸ τῶν Σέρβων προτεινομένης γραμμῆς στρατιωτικῆς κατοχῆς, ἀλλ' ὤφειλε νὰ τὴν καθορίσῃ λεπτομερέστερον. Ἐπιμένομεν ὅτι ἡ γραμμὴ, ὡς τελικῶς θὰ καθορισθῆ, θὰ ἀποτελῆ ἐνδεχόμενα Ἑλληνοσερβικὰ ὄρια. Τοῦτο ἄλλως φαίνονται ἀποδεχόμενοι οἱ Σέρβοι, ἀρκεῖ νὰ τηρηθῆ ἀπόρρητον, ζητοῦσι δὲ ἀντ' αὐτοῦ ἵνα ἀπὸ τοῦ Καραϊοῦ ἢ Σερβία διεκδικήσῃ παρὰ τὸν Νέστον λωρίδα γῆς πλάτους μέχρι 10 χιλιομέτρων ἵνα ἀποκτήσῃ ἴδιον λιμένα καὶ σιδηροδρομικὴν γραμμὴν εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος. Τοῦτο, ὅπερ ἀποτελεῖ μέγιστον κέρδος διὰ τὴν Σερβίαν καὶ ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἴσως μᾶς παραχωρήσῃ τὸ ἥμισυ τῆς λίμνης Δοϊράνης, εἶναι ἄξιον πολλῆς προσοχῆς καὶ θὰ δώσω ὑμῖν ὁδηγίαν.

Τὰ λοιπὰ ἄρθρα ἀμετάβλητα. Τὰ θέματα τῶν προστεθησομένων δύο ἄρθρων δεχόμεθα ἀναμένοντες τὴν διατύπωσιν αὐτῶν.

(Ἵπ. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ

Ἄριθ. 9.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κορ Λ. Κορομηλάς, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα.

Εἰς Θεσσαλονίκην

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Μαΐου 1913.

Ἀνακρινῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι τηλεγράφημα σταλὲν εἰς Βελιγράδιον.⁽¹⁾ Ὑποθέτω ὅτι οἱ Σέρβοι ἀντιπρόσωποι θὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὰ ἐν αὐτῷ θὰ χρησιμεύσωσι τῷ λοχαγῷ Μεταξᾷ.

Ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ἐπὶ τῆς νέας αἰτήσεως ἐξέ-

(1) Μετάφρασις «Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ἐν τῶν δύο συμβαλλομένων Μερῶν ἐκήρυττε τὸν πόλεμον ἐναντίον τῆς Βουλγαρίας ἢ ἐναντίον ἄλλης Δυνάμεως, ἀνευ προηγουμένης συμφωνίας καὶ συναινέσεως».

(2) Μετάφρασις «καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου».

(3) Μετάφρασις «καὶ θέλει ὑπέχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιστρατεύσῃ ἀμέσως τοὐλάχιστον 50,000 μαχητῶν καὶ νὰ συγκεντρώσῃ αὐτοὺς κατὰ τρόπον ὥστε νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεων τοῦ συμμαχικοῦ στρατοῦ».

(4) Μετάφρασις θέλει ὑπέχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συγκεντρώσῃ..... μαχητῶν κλπ.»

(5) Μετάφρασις «νὰ ἐπιστρατεύσῃ κλπ.»

(6) Ὅρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 8.

δου τῆς Σερβίας εἰς τὸ Αἰγαῖον. Δυνάμεθα, φρονῶ, νὰ δεχθῶμεν, ἀσφαλίζοντες τὴν ἐλευθέραν διάβασιν καὶ τὴν ἄδειαν διελεύσεως τῶν ἡμετέρων σιδηροδρόμων. Ἡ μέχρι 10 χιλιομέτρων λωρὶς πρέπει πάντως νὰ καθορισθῇ οὕτως ὥστε νὰ διέρχηται μεταξὺ Ξάνθης, Γεννητζέ καὶ Γκιουμουλτζίνας, ἀφίνουσα ἔξω τῆς Σερβικῆς λωρίδος τὰς τρεῖς ταύτας πόλεις.

(Υπ.) ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ

Ἄριθ. 10.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κορ Λ. Κορομηλάς, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κορ Γ. Ἀξεξανδρόπουλον, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ.

Εἰς Βελιγράδιον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 17 Μαΐου 1918.

Τῆς καταστάσεως ἐπιδεινουμένης συνεπείᾳ συνεχῶν ἐπιθέσεων τῶν Βουλγάρων, ἡμῶν δὲ ἀδυνατούντων νὰ ἀντιμετωπίσωμεν αὐτὴν χωρὶς νὰ ἀντεπιτεθῶμεν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ μετώπου, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος σᾶς τηλεγραφεῖ νὰ συνομολογήσητε καὶ υπογράψητε, εἰ δυνατόν, σήμερον. Ἐὰν ἡ Σερβία ἐπιμένῃ ἀκόμη διὰ τὴν λωρίδα ἐδάφους, θὰ τὴν ἀποδεχθῆτε ὡς ἐξῆς :

«Λωρὶς ἐδάφους μέχρι δέκα χιλιομέτρων πλάτους ἀναχωροῦσα ἐξ ἐνὸς σημείου ὀριστέου ἐπὶ τῆς γραμμῆς Καρακιοῖ—Περελίκ μέχρι τοῦ Αἰγαίου πελάγους, διερχομένη μεταξὺ Ξάνθης καὶ Γκιουμουλτζίνας, παραχωρεῖται τῇ Σερβίᾳ, ἥτις ἐξασφαλίζει εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν δι' αὐτῆς ἐλευθέραν δίοδον ὡς καὶ πᾶσαν εὐκολίαν».

Ἀπαντήσατε ἐπειγόντως.

(Υπ.) ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ

Ἄριθ. 11.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κος Γ. Στρέιτ, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κον Γ. Ἀλεξανδρόπουλον Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβία

Εἰς Βελιγράδιον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 30 Μαΐου 1914

Διὰ προηγουμένων τηλεγραφημάτων μου κατέστητε ἐνήμερος τοῦ συστηματικοῦ διωγμοῦ ὃν ὑφίσταται ἀπὸ μηνῶν ὁ Ἑλληνισμὸς ἐν Τουρκίᾳ. Μυριάδες Ἑλλήνων τῆς Θράκης ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὰς ἐστίας τῶν καὶ νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος. Κατὰ τὰς τελευταίας δ' ἑβδομάδας πρὸς τὰς δοθείσας ἐπανειλημμένως ἐπισήμους διαβεβαιώσεις παρά τε τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως, πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡμέτερον Πρεσβευτὴν, καὶ παρά τῆς ἐν Ἀθήναις Αὐτοκρατορικῆς Πρεσβείας, μυριάδες Ἑλλήνων τῆς Μικρῆς Ἀσίας ἐξεδιώχθησαν ἀπὸ τὰς ἐστίας τῶν καὶ προσέφυγον εἰς τὰς γείτονας Ἑλληνικὰς νήσους, ἐν ᾗ ἄλλαι μυριάδες εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, στερούμενοι τῶν πάντων, κινδυνεύοντες νὰ ἀποθάνωσιν ἐκ πείνης, καὶ ἀναμένουσι μετ' ἀγωνίας, πρὸς διάσωσιν τοῦλάχιστον τῆς ζωῆς τῶν, νὰ ἐπιβιβασθῶσι τῶν πλοίων ἅτινα ἀπεστέλαμεν πρὸς περισυλλογὴν τῶν. Σφαγαὶ Ἑλλήνων ἀναγγέρονται ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ ἀνθελληνικὸς ἐμπορικὸς ἀποκλεισμὸς ἐξακολουθεῖ. Αἱ Συνθῆκαι ποδοπατοῦνται. Αἱ Τουρκικαὶ Ἀρχαὶ συμμετέχουσιν εἰς τὰς ὑπερβασίας. Ἡ κοινὴ γνώμη δίκαιως εἶναι ἐξηρεθισμένη εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν καὶ ἀπαιτεῖ σύντονον ἐνέργειαν.

Ἡ Κυβέρνησις ἔδωκε πλεῖστα δείγματα τῶν διαλλακτικῶν αὐτῆς διαθέσεων. Ἐν τῷ ζητήματι τῆς δῆθεν κακοποιήσεως τῶν Μουσουλμάνων ἐν Μακεδονίᾳ, μετὰ πολλὰς ἀνακρίσεις ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Τουρκίας ὅπως πεισθῇ αὐτοπροσώπως περὶ τοῦ ἀπολύτως ἀνυποστάτου τῶν κατηγοριῶν. Ἐν τῷ ζητήματι τῶν καταπιέσεων καὶ τῶν βασάνων ἃς ὑφίστανται δῆθεν οἱ Τοῦρκοι, ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ δεχθῇ ἀνταλλαγὴν τῶν Μουσουλμανικῶν πληθυσμῶν τῆς Μακεδονίας πρὸς τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, διαπίστοῦσα οὕτω τὴν ἀνυπαρξίαν πάσης ἐπιθετικῆς τάσεως καὶ τὰς εἰλικρινῆς αὐτῆς διαθέσεις. Τέλος ἐν αὐτῷ τῷ ζητήματι τῶν νήσων, αἰτίνας ἐπεδικάσθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Εὐρώπης, οὐδέποτε ἠρνήθη νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς προτάσεις ἃς θὰ ἔκαμνε πρὸς αὐτὴν ἡ Τουρκίαν ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἐξευρεθῇ ἔδαφος συνεννοήσεως δυνάμενον νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Αὐτοκρατορίας.

Τῆς καταστάσεως ἀποβάσεως ἀφορήτου, ἡ Ἑλλὰς δὲν δύναται πλέον νὰ παραμείνῃ ἀπαθής. Ἡ συστηματικὴ ἐξόντωσις τῶν ὁμογενῶν ἀσφαλῶς θὰ λάβῃ μείζονα διαστάσεις ἂν ἡ Ἑλλὰς φανῇ πτοουμένη ἐκ τῶν ἀδιακόπων προκλήσεων. Διὰ τῆς γνωστῆς ὑμῖν διακοινώσεως ἠτησάμεθα τὴν ἄμεσον κατάπαυσιν τοῦ διωγμοῦ καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν προσφύγων εἰς τὰς ἐστίας τῶν. Ἐὰν δὲν δοθῇ ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις, θὰ ἀναγκασθῶμεν

νά ἀπευθύμωμεν τελεσίγραφον καὶ νά ἀπαιτήσωμεν πλήρη ἱκανοποίησιν, ἐν ἑλλείψει τῆς ὁποίας, θά ἀναγκασθῶμεν νά διακόψωμεν τὰς σχέσεις καὶ δὲν θά ὑποχωρήσωμεν οὐδέ πρὸ τῶν σοβαρωτάτων συνεπειῶν.

Εὐαρεστηθῆτε νά φέρητε ἐμπιστευτικῶς τὰ ἀνωτέρω εἰς γνῶσιν τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως. Ἀπευθυνόμεθα πρὸς τὴν φίλην καὶ σύμμαχον Κυβέρνησιν ὅπως αἰτήσωμεν παρ' αὐτῆς στήριξιν εὐμενῆ καὶ τὴν ἠθικὴν αὐτῆς συνδρομήν. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Βουλγαρία συμμετεῖχε τοῦ πολέμου ἢ ἠρνεῖτο νά προστατεύσῃ τὴν οὐδέτερότητά της, θά ἐπεκαλούμεθα τὴν συμμαχικὴν περίπτωσιν (casus foederis). Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ Ἑλλάς δὲν σκοπεῖ νά ἐπιστρατεύσῃ τὰς κατὰ ξηρὰν δυνάμεις της, ἐλπίζουσα ὅτι ὁ πόλεμος δὲν θά ἐπεκταθῇ πέραν τῶν ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων. Θά τὸ πράξῃ μόνον ἐὰν ἡ Τουρκία συγκεντρώσῃ στρατεύματα ἐν Ἀδριανουπόλει ὅπως διαβῶσι τὴν Βουλγαρίαν ἢ ἐὰν κινητοποιήσῃ ἡ Βουλγαρία. Ἡ ἡμετέρα ἐνέργεια ὀφειλομένη εἰς ἀφορήτους διωγμοὺς ἔχει ὡς μόνον σκοπὸν τὴν ἐξασφάλισιν διαρκοῦς εἰρήνης καὶ τοῦ ἐν τοῖς Βαλκανίοις καθεστῶτος.

Σᾶς παρακαλῶ ὅπως μοὶ τηλεγραφήσητε τὴν ἀπάντησιν ἣτις θά δοθῇ ὑμῖν παρὰ τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως.

(Υπ.) ΣΤΡΕΪΤ

Ἄ ρ ι θ . 1 2 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κοσ Ι. Γεννάδιος, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀγγλίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Γ. Στρέϊτ, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Λονδίῳ, τῇ 2 Ἰουνίου 1914.

Ὁ Πρεσβευτῆς τῆς Σερβίας μοὶ εἶπεν ὅτι ἔλαβεν ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεώς του νά παραστήσῃ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἡ παροῦσα κρίσις ἠδύνατο νά προκαλέσῃ (σοβάρως) περιπλοχὰς παρασύρουσα καὶ ἕτερα Κράτη εἰς πόλεμον, ἐὰν αἱ Δυνάμεις δὲν ἀσκήσωσι τὴν ἐπιρροήν των πρὸ παντὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπως καταπραΰνωσι τὰ πνεύματα καὶ (διευθετήσωσι) τὴν κατάστασιν ἐπὶ τὸ ἀσφαλέστερον.

(Υπ.) ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἄριθ. 13.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ἀλεξάνδρου Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ
 πρὸς τὸν Κον Γ. Στρέιτ, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βελιγραδίῳ, τῇ 3 Ἰουνίου 1914

Ὁ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτῆς τῆς Σερβίας μοι εἶπεν ὅτι ἀναχωρεῖ δι' Ἀθήνας αὔριον καὶ ὅτι ἔλαβεν ἐντολὴν νὰ ἐπιδώσῃ πρὸς τὴν Β. Κυβέρνησιν τὴν ἀπάντησιν τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως. (1) Μοι ἀφῆκεν ἀντίγραφον τῶν ὁδηγιῶν τοῦ ὕπερ σπεύδω νὰ σᾶς τηλεγραφήσω ἀκολούθως. Πρὸς τὸν Κον Βαλουγιάτσετς παρετήρησα, ἐν σχέσει πρὸς τὴν πρώτην παράγραφον τῶν ὁδηγιῶν του, ὅτι παρελείφθη ὅτι ἐν τῇ ἀνακοινώσει μου πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐγένετο κατὰ πρῶτον λόγος ὅτι ἀν δὲν δοθῇ ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις, θὰ ἀναγκασθῶμεν νὰ ἀπευθύνωμεν τελεσίγραφον κλπ. (ὡς ἀναφέρει τὸ τηλεγράφημα τῆς 30 Μαΐου). Μοι ἀπεκρίθη ὅτι ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπόφασιν.

Ἄπαντησις τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως διαβιβασθεῖσα πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν διὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτοῦ τῆς Σερβίας.

«Ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις ἔλαβε γνῶσιν τῆς ἐμπιστευτικῆς ἀνακοινώσεως ἣτις ἐγένετο αὐτῇ παρὰ τῆς Α. Ἐξ. τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἐν ὀνόματι τῆς Κυβερνήσεώς του, καὶ δι' ἧς ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὴν πληροφορεῖ ὅτι, ἐὰν ἡ Ὑψηλὴ Πύλη δὲν παύσῃ ταχέως τοὺς διωγμοὺς τῶν Ἑλλήνων, θὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ διακόψῃ τὰς μετὰ τῆς Τουρκίας σχέσεις αὐτῆς καὶ νὰ μὴ ὑποχωρήσῃ οὐδὲ πρὸ τῶν σοβαρωτάτων συνεπειῶν.

»Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις φρονεῖ ὅτι ὁ πόλεμος δὲν θὰ ἐπεκταθῇ πέραν τῶν ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὅτι, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀναμένει παρὰ τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως στάσιν εὐμενῆ καὶ τὴν ἠθικὴν αὐτῆς συνδρομὴν.

»Ἐν τούτοις ἡ ἄρνησις τῆς Βουλγαρίας νὰ κηρύξῃ ἑαυτὴν οὐδετέραν ἢ ἡ ἑναπλος αὐτῆς ἐπέμβασις ἐν τῷ πολέμῳ θ' ἀποτελέσῃ διὰ τὴν Σερβίαν, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τὴν συμμαχικὴν περίπτωσιν (casus foederis.)

»Κατὰ ταῦτα, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις φρονεῖ ὅτι δὲν εἶναι δι' αὐτὴν ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ κηρύξῃ τὴν ἐπιστράτευσιν τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατοῦ της, τοῦθ' ὕπερ θὰ ἀπο-

(1) Ὅρα τὸ ὑπ' ἀριθ. 11 τηλεγράφημα.

φασίση μόνον ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Τουρκία ἀρχίσῃ νὰ συγκεντρώῃ τὸν στρατὸν τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει ἢ ἐὰν κινητοποιήσῃ ἡ Βουλγαρία.

» Ἡ τοιαύτη ἀνακοίνωσις τόσον σοβαρῶν καὶ ἀπροόπτων ἀποφάσεων γίνεται πρὸς ἡμᾶς ἄνευ προειδοποιήσεως καὶ ἄνευ προηγουμένης συναινέσεώς μας.

» Ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις θεωρεῖ ὡς πρῶτιστον αὐτῆς καθήκον νὰ ἐκπληρώσῃ ἀπάσας τὰς συμμαχικὰς αὐτῆς ὑποχρεώσεις τὰς πηγάζουσας ἐκ τῆς Συνθήκης τῆς συμμαχίας ἣτις ἔχει χαρακτῆρα καθαρῶς ἀμυντικὸν καὶ ἣς σκοπὸς εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τῆς εἰρήνης. Οὐχ' ἦτον εἶναι ἠναγκασμένη νὰ δηλώσῃ ἀπὸ τοῦδε ὅτι τὸ ζήτημα τῶν διωγμῶν τῶν Ἑλλήνων ἐν Τουρκίᾳ ἀκολουθεῖ ὁδὸν μεστὴν κινδύνων, προτοῦ μάλιστα ἐξαντληθῶσι τὰ ἐν χρήσει εἰς παρομοίας περιστάσεις εἰρηνικὰ μέσα.

» Δὲν δύναται ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις, ἐκτιμῶσα τὴν ἐν Εὐρώπῃ καὶ τοῖς Βαλκανίοις πολιτικὴν κατάστασιν, νὰ θεωρήσῃ ὡς δικαιολογημένην τὴν γνώμην τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅτι «αἱ ἐπιχειρήσεις δὲν θέλουσιν ἐπεκταθῆ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς». Εὐθύς ὡς κηρυχθῆ ἐπιστρατεύσις, καὶ θὰ κηρυχθῆ ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς κοινῆς γνώμης ἐν Τουρκίᾳ, θὰ ἐπιστρατευθῆ καὶ ἡ Βουλγαρία ὑπὸ ἐν οἰονδήποτε πρόσχημα, εἴτε ἐπικαλουμένη τὴν περίπτωσιν τῆς νομίμου ἀμύνης, εἴτε ἐκπληροῦσα ἀπλῶς ὑποχρέωσιν προερχομένην ἐκ συμφωνίας ἣτις θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ ἐπὶ τούτῳ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Τουρκίας.

» Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Ἑλλάς θὰ κινητοποιήσῃ ὁλόκληρον τὸν στρατὸν τῆς τοῦθ' ὑπερδιὰ τὴν Σερβίαν, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, θὰ ἀποτελέσῃ τὴν συμμαχικὴν περίπτωσιν, ἦτοι τὴν ὑποχρέωσιν διὰ τὴν Σερβίαν νὰ προβῆ εἰς κινητοποιήσιν, συνωδὰ τῷ ἀρθρῷ 5 τῆς Στατιωτικῆς συμβάσεως.

« Πάντα τὰ ἐνδεχόμενα ταῦτα θὰ ἐπέλθωσιν ἀναποφεύκτως εὐθύς ὡς ὁ Τουρκικὸς στόλος προσβληθῆ παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, καθ' ὅσον εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ ὑπόθεσις ὅτι ἡ Τουρκία θὰ συναινέσῃ ἐκουσίως νὰ προσβληθῆ παρὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκεῖ ὅπου μειονεκτεῖ καὶ νὰ ἀπόσχῃ πάσης ἐπιχειρήσεως ἐκεῖ ὅπου θὰ εἶχε περισσοτέρας ἐλπίδας ἐπιτυχίας. Ἡ κινητοποιήσις ὅλων τῶν στρατιωτικῶν αὐτῶν δυνάμεων θὰ προκαλέσῃ ἀναποφεύκτως περιπλοκὰς ἐν τοῖς Βαλκανίοις.

» Ἐν τούτοις τὸ θεμελιῶδες καθήκον τῆς Σερβικῆς πολιτικῆς, μετὰ τὴν συνομιλίωσιν τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου, ἦτο ἡ διατήρησις τῆς εἰρήνης ἐν τοῖς Βαλκανίοις τοῦθ' ὑπερ εἶναι, ἄλλως τε, ὑμψωνον πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις ἃς ἀνέλαβεν ἡ Σερβία διὰ τῆς μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος συναφθείσης Συνθήκης ἀμυντικῆς συμμαχίας.

» Ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις τολμᾷ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως τὸ ζήτημα τῶν διωγμῶν τῶν Ἑλλήνων ἐν Τουρκίᾳ λυθῆ εἰρηνικῶς διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Μεγάλων Δυνάμεων αἵτινες ἔχουσιν ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωσιν τῆς προστασίας τῶν ἐν Τουρκίᾳ χριστιανῶν. Ἐπιθυμεῖ ἐπομένως ὅπως ἡ ἐνοπλος ρῆξις ἀποσοβηθῆ διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους—λόγους ἐπιτακτικούς κατὰ τὴν γνώμην τῆς :

» 1) Ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις δὲν ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε νὰ συμπληρώσῃ τοὺς ἐξοπλισμούς τῆς, τῶν ὁποίων μέγα μέρος κατέστη ἀχρηστον ἢ κατεστράφη κατὰ τοὺς δύο πολέμους. Ἐχει ἔλλειψιν πρὸ πάντων ὅπλων καὶ πολεμοφοδίων.

» 2) Τὰ οἰκονομικὰ μέσα ἐλλείπουσιν ὡσαύτως εἰς τὴν Σερβίαν. Τὰ οἰκονομικὰ τῆς εἶναι ἐξηντλημένα. Ἀρνοῦνται εἰς αὐτὴν πίστωσιν καὶ δὲν δύναται νὰ ὑπολογίζῃ ἐπὶ ἐξωτερικοῦ δανείου. Κατὰ τοὺς τελευταίους ἕξ μῆνας κατέβαλε μεγάλας προσπάθειας ἵνα πραγματοποιήσῃ βραχυπρόθεσμον δάνειον, δεχθεῖσα μάλιστα νὰ ἐκδώσῃ ἐντόκα γραμμάτια, ἀλλ' εἰς μάτην, καθ' ὅσον ἔπραξεν ἤδη τοῦτο δι' ἓν δάνειον τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ ἐξαντληθὲν ἤδη, δὲν ἐπῆρκεσε πρὸς πληρωμὴν τῶν προγενεστέρων ὑποχρεώσεων.

» 3) Ὁ Σερβικὸς λαὸς, τοῦθ' ὑπερ σημαίνει ὁ στρατός, εἶναι ἐξησθενημένος καὶ κεκμηκώς, ἐπομένως ἀνίκανος ὅπως διεξαγάγῃ νέον πόλεμον.

» 4) Ἡ Βουλγαρία εἶναι σήμερον πολὺ καλλίτερον παρεσκευασμένη διὰ πόλεμον ἀπὸ ὅσον ἦτο τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐπετέθη καθ' ἡμῶν. Ἡ Αὐστρία τῇ ἐπρομήθευσε μὲν

στικῶς ἀρκοῦσαν ποσότητα νέων ὄπλων καὶ πολεμοφοδίων ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῆς ἀποθηκῶν καὶ μέγαν ἀριθμὸν τηλεβόλων μετὰ τοῦ ἀναγκαίου ὕλικου. Ἐκ τούτου συμπεραίνει τις ὅτι ἡ Βουλγαρία θέλει τὸν πόλεμον ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον ἵνα λάβῃ ἐκδίκησιν διὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα,

»5) Ἡ Ρουμανία δὲν συνήνεσε νὰ συμμαχήσῃ μεθ' ἡμῶν διὰ συνθήκης καὶ δὲν παύει νὰ μᾶς συμβουλεύῃ ὅπως ἐνεργήσωμεν παρὰ τῇ Ἑλλάδι ἐν πνεύματι εὐνοϊκῶ διὰ τὴν εἰρήνην καὶ πρὸς εἰρηνικὴν λύσιν τῆς μετὰ τῆς Τουρκίας διαφορᾶς αὐτῆς.

»6) Ἡ ἔνοπλος ἡμῶν ἐνέργεια θέλει ἀποξενώσει ἡμᾶς τῶν συμπαθειῶν καὶ τῆς ὑποστηρίξεως τῆς Τριπλῆς Συνεννοήσεως, ὧν ἔχομεν ἀπαραίτητον ἀνάγκην πρὸς διατήρησιν τῆς διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου δημιουργηθείσης καταστάσεως καὶ ἐξουδετέρωσιν τῶν ἀντιθέτων τάσεων αἵτινες ἀποσκοποῦσιν εἰς τὴν ἀναθεώρησιν αὐτῆς.

»7) Ἡ Ἀλβανία εὐρίσκεται ἐν ἐπαναστάσει καὶ ἐνδέχεται ἡ μουσουλμανικὴ ἐπανάστασις νὰ στραφῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Σέρβων τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ ἀρχίσωμεν τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Τούρκων καὶ τῶν Βουλγάρων.

»8) Ἔλος τρέχομεν τὸν κίνδυνον (νὰ ἀπολέσωμεν) τὰ σημαντικὰ ἀποκτήματα τῶν δύο τελευταίων νικηθῶρων πολέμων, διὰ ζήτημα ὅπερ δύναται νὰ λυθῇ, προσωρινῶς τοῦλάχιστον, διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, μέχρις οὗ ἔλθῃ ἡ κατάλληλος στιγμή καθ' ἣν θὰ εἴμεθα καλλίτερον παρεσκευασμένοι διὰ τὸν ἀγῶνα.

»Συναιπῶς ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις θεωρεῖ καθήκον αὐτῆς πρὸς τὴν Χώραν τῆς καὶ τὰ ζωτικὰ αὐτῆς συμφέροντα νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῶν συμμάχων τῆς ἐφ' ὅλων τῶν σοβαρῶν κινδύνων αἵτινες θὰ προκύψωσιν ὡς ἡ Ἑλλάς διακόψῃ τὰς μετὰ τῆς Τουρκίας σχέσεις τῆς καὶ ἀρχίσῃ τὸν πόλεμον κατὰ θάλασσαν.

»Παρακαλῶ ὑμᾶς, Κύριε Ὑπουργέ, ὅπως μοὶ γνωρίσητε τὴν λήψιν τῆς ἀπαντήσεως ταύτης τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως ὡς περιέλθῃ ὑμῖν καὶ μὲ πληροφορήσητε περὶ τῶν νεωτέρων ἀποφάσεων τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.»

Ὁ Κοσ Βαλουαδjiτch μοὶ εἶπεν ὅτι ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις θὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν εὐμένειαν τῶν φίλων Μεγάλων Δυνάμεων.

(Ὑπ.) ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἄριθ. 14.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Α. Πανᾶς, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Τουρκίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Γ. Στρέιτ, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Πέραν, τῇ 5 Ἰουνίου 1914

Ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Σερβίας προέβη χθὲς πρὸς τὸν Μέγαν Βεζύρην εἰς τὴν ἐξῆς ἀνακοίνωσιν :

Ἡ Βασιλικὴ Σερβικὴ Κυβέρνησις, ἐμφορουμένη ὑπὸ τῶν φιλικωτέρων αἰσθημάτων πρὸς τὴν Τουρκίαν, νομίζει ὅτι ὀφείλει νὰ ἐπισύρῃ τὴν σοβαρωτέραν προσοχὴν

τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ γεγονότων καὶ τῶν διωγμῶν οὓς ὑφίστανται οἱ Ὀθωμανικῆς ὑπηκοότητος Ἕλληνες. Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις παρακαλεῖ ἐπιμόνως τὴν Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ ἐπειγόντως τὰ αὐστηρότερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα μέτρα πρὸς ἄμεσον κατάπαυσιν τῆς ἀφορήτου ταύτης καταστάσεως πραγμάτων.

»Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις φοβεῖται μήπως ἡ τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων, ἐὰν ἐξακολουθήσῃ, προκαλέσῃ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι τοιοῦτον ἐρεθισμόν, ὥστε νὰ ἐξαναγκασθῇ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις νὰ λάβῃ μέτρα καὶ προβῇ εἰς διαβήματα, ἅτινα θὰ καθίστων λίαν δυσχερῆ τὴν διατήρησιν τῶν ἐξαιρέτων σχέσεων αἵτινες λίαν εὐτυχῶς ὑφίστανται μεταξὺ τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Σερβίας καὶ ἃς ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ εὐλικρινῶς νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ ἀναπτύξῃ».

Ὁ Μέγας Βεζύρης, εἰς ὃν ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν ἡ δῆλωσις αὕτη, ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Ἐπιτετραμμένον ὅτι δὲν ἔβλεπε κατὰ τί ἔθιγον τὴν Σερβίαν τὰ συμβαίνοντα ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ἐπὶ τῇ ἀπαντήσῃ τοῦ Ἐπιτετραμμένου ὅτι πᾶν ὅ,τι ἔθιγε τὴν Ἑλλάδα ἔθιγεν ὡσαύτως καὶ τὴν Σερβίαν ἐν τῇ ιδιότητι αὐτῆς ὡς συμμάχου, ὁ Μέγας Βεζύρης ὑπεσχέθη κατηγορηματικῶς ὅτι, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ἡ τάξις θὰ ἀποκατασταθῇ, προσθεὶς ὅτι εἶχε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἐπεθύμει τὸν πόλεμον, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἦτο παραφροσύνη, δοθέντος ὅτι ἔχομεν ἐν Τουρκίᾳ δύο καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια Ἑλλήνων οἵτινες ἐκ τοῦ λόγου τούτου εὐρίσκονται ἐκτεθειμένοι εἰς πάντα διωγμόν.

(Υπ.) ΠΑΝΑΣ

Ἄριθ. 15.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Γ. Στρέϊτ, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κομ Γ. Ἀλεξανδρόπουλον, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ,

Εἰς Βελιγυάδιον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9 Ἰουνίου 1914

Εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐκφράσητε πρὸς τὴν Σερβικὴν Κυβέρνησιν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τῆς Β. Κυβερνήσεως διὰ τὸ διάβημα εἰς ὃ προέβη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἐν Τουρκίᾳ διωγμούς, διάβημα ὅπερ ἀπέδειξεν ἄκαξ ἔτι τὸ ἔδραϊον τῆς ἡμετέρας συμμαχίας καὶ τοὺς ἐγκαρδίους δεσμούς οἵτινες ἐνοῦσι τοὺς δύο λαούς.

(Υπ.) ΣΤΡΕΪΤ

Ἄριθ. 16.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Γ. Στρέϊτ, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κοσ Ἐλ. Βενιζέλον, Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Εἰς Τεργέστην

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 11 Ἰουλίου 1914

Ὁ Ἐπιτετραμμένος τῆς Γερμανίας ἐπισκεφθεὶς με μοὶ ἀνέγνωσεν ὄλιγας ἐμπιστευτικῶς τηλεγράφημα τῆς Κυβερνήσεώς του, κατὰ τὸ ὁποῖον, ἐν περιπτώσει ἐνόπλου ρήξεως μεταξύ Αὐστρίας καὶ Σερβίας, ἦν δὲν φαίνεται ἀποκλείουσα ἡ ἐξέλιξις τῶν γεγονότων, Αὐτοκρατορικῆ Κυβέρνησις θέλει ταχθῆ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς συμμάχου τῆς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Βουλγαρία θὰ ἐπωφελεῖτο πιθανῶς. Δὲν εἶναι γνωστὸν ἐὰν ἡ Τουρκία θὰ παραμείνη ἀδιάφορος. Θὰ ἦτο ἐπιθυμητὸν ὅπως ἡ Ἑλλάς ἀπομακρυνθῆ ἐγκαίρως τῆς Σερβίας. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, σύναψις σήμερον συμμαχίας μετὰ τῆς Τουρκίας φαίνεται ἀκατόρθωτος, ἐνδείκνυται ἡμῶς συμφωνία τις περὶ ἀμοιβαίας οὐδετερότητος.

Ἐπεφυλάχθην, πρὶν ἢ ἀπαντήσω εἰς τὰς ὑποδείξεις ταύτας, νὰ ἐπικοινωνήσω μετὰ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος καὶ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ἵνα θὰ ἴδω μετὰ μεσημβρίαν διαβεβαιώσας τὸν Κοσ Ἐπιτετραμμένον ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις δὲν θὰ παραλείψῃ νὰ ἐργασθῆ ὑπὲρ διατηρήσεως τῆς εἰρήνης καὶ ὑποδείξας συγχρόνως τὸ δυσχερὲς τῆς θέσεώς μας, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Βουλγαρία συμμετέχουσα τοῦ πολέμου ἐπετίθετο κατὰ τῆς Σερβίας, καὶ λόγῳ τῶν ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεων καὶ λόγῳ τοῦ κινδύνου νὰ μείνωμεν ἀπομεμονωμένοι ἐὰν ἀνάλογος περίπτωσις παρουσιάζετο βραδύτερον εἰς τὴν Σερβίαν συνεπεὶξ Ἑλληνοβουλγαρικῆς ρήξεως.

(Ὑπ.) ΣΤΡΕΪΤ

Ἄριθ. 17.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ι. Ἀλεξανδροπούλος, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Ἑλ. Βενιξέλον, Πρόεδρον τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου.

Εἰς Μόναχον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βελιγραδίῳ, τῆ 12 Ἰουλίου 1914.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου με παρεκάλεσε νὰ σὰς ἐρωτήσω : « Ἐὰν ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις δύναται ἢ ὑπολογίσει ἐπὶ ἐνάπλου βοηθείας ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος : ἢ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Σερβία προσβληθῆ ὑπὸ τῆς Αὐστρίας, ἢ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Σερβία προσβληθῆ ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας. » Παρόμοιον ἐρώτημα θὰ τεθῆ εἰς τὴν Β. Κυβέρνησιν ὑπὸ τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Σερβίας ἐν Ἀθήναις.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου μοι εἶπεν ὅτι τὸ Μαυροβούνιον συντάσσεται τῇ Σερβίᾳ καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις καὶ ὅτι ἡ Ρουμανία προβαίνει εἰς διαβήματα πρὸς διευθέτησιν τῆς καταστάσεως καὶ ἀποφυγὴν Αὐστροσερβικοῦ πολέμου, θὰ λάβῃ δὲ βραδύτερον ἀπόφασιν ἐν περιπτώσει Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης προσέθηκεν ὅτι κατὰ τὰς τελευταίας ἐκ Πετροπόλεως πληροφορίας των, τὸ Ἑπιχειρηματικὸν Συμβούλιον ἐν Ρωσίᾳ ἀπεφάσισε νὰ ὑποστηρίξῃ στρατιωτικῶς τὴν Σερβίαν, ἀλλὰ ἀναμένεται ἡ ἀπόφασις τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας.

(Υπ.) ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἄριθ. 18.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ κ. Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ
πρὸς τὸν Κοσ Γ. Στρέιτ, Ἑπιχειρηματικὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῆ 12 Ἰουλίου 1914.

Πρὸ ὀλίγου ἔσχον μακροτάτην συνέντευξιν μετὰ τοῦ Κοσ von Jagow, ὅστις μοι εἶπεν ὅτι, εὐθὺς ὡς ἀντελήφθη ὅτι αἱ μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Σερβίας σχέσεις ἐλάμβανον κρίσιμον τροπὴν ἐπεφόρτισε τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Γερμανίας ἐν Ἀθήναις ὅπως ἀνακοινώσῃ εἰς τὴν Ἑπιχειρηματικὴν Ἐξοχότητα τὴν κατάστασιν ταύτην καὶ μᾶς δώσῃ τὴν συμβουλὴν νὰ ἀπομακρυνθῶμεν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον ἀπὸ τὴν Σερβίαν, καὶ ἐν ἣ ἔτι περιπτώ-

σει ἡ Βουλγαρία συμμετείχε, τοῦθ' ὅπερ πιθανώτατον, εἰς τὴν Αὐστροσερβικὴν ρῆξιν. Τῷ ἀπεκρίθη ὅτι ἡμῶν ἐν γνώσει τῆς ἀνακοινώσεως ταύτης ἐκ πληροφορίας τὴν ὁποίαν ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἑπιτετιμίου Συμβουλίου μοι εἶχε πρὸ ὀλίγου μεταδώσει ἐκ Μονάχου (1), προσέθηκα δὲ ὅτι ὁ Κος Βενιζέλος μοι ἐγνώρισεν ὅτι, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Βουλγαρία θὰ ἐνόμιζε καλὸν νὰ ἐπέμβῃ, ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ ἐπιτρέψῃ καὶ θὰ ἐπενέβαινε καὶ αὐτὴ ἀμέσως. Ὁ Κος von Jagow ἐπέμεινεν ὅλως ἰδιαιτέρως ἐπὶ τῶν κινδύνων οὓς διέβλεπεν ἐν περιπτώσει ἐπεμβάσεως τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἀναχαίτισιν τῆς Βουλγαρίας. Οἱ κίνδυνοι οὗτοι συνίστανται, κατ' αὐτόν, εἰς ἐνδεχομένην ἐνέργειαν τῆς Τουρκίας ἐναντίον ἡμῶν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Σερβία θὰ ἔχῃ συμπλακῆ μετὰ τῆς Αὐστρίας, καὶ ἐξ ἄλλου εἰς ἐνδεχομένην ἀποχὴν, ἐφ' ἧς φαίνεται ὑπολογίζων, τῆς Ρουμανίας ἀπὸ πάσης ἀναμίξεως (ὑπὲρ) τῆς Σερβίας, καὶ προσβαλλομένης ἔτι ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, τοῦτο δὲ διότι ἡ Ρουμανία ἐν παντὶ χρόνῳ ἐκλίνε πρὸς τὴν τριπλῆν Συμμαχίαν καὶ δὲν θὰ θελήσῃ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ εὐρεθῇ ἀντιμέτωπος τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Τριπλῆς Συμμαχίας. Ἐπέμεινα ἐπὶ τῆς ἀδυναμίας εἰς ἣν εὐρισκόμεθα ὅπως ἐπιτρέψωμεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν νὰ μεταβάλῃ τὴν διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου ἀποκατασταθεῖσαν ἰσορροπίαν καὶ τῷ ἐξήγησα ὅτι, ἐὰν ἐπιτρέψωμεν τοιαύτην μεγένθυσιν τῆς Βουλγαρίας, διατρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ ἴδωμεν αὐτὴν, γενομένην ἅπαζ ἰσχυροτέραν ἀπὸ ἡμᾶς, νὰ μᾶς ἐπιτεθῇ ὀλίγα ἔτη ἀργότερον. Εἶπον ἐν τέλει εἰς τὸν Κον von Jagow ὅτι, ἐὰν ἐπιθυμῆ τόσον ὅπως οὐδεμία τῶν Βαλκανικῶν Δυνάμεων ἐπέμβῃ, ὀφείλει νὰ ἐνεργήσῃ ἐν Σόφια ὅπως ὑποχρεώσῃ τὴν Βουλγαρίαν νὰ καθῆσθαι ἡσυχος.

Ὄφειλω νὰ σᾶς τονίσω ὅτι, ἐκ τῶν ἐπιφυλάξεων ἃς παρετήρησα ἐν τῇ ὁμιλίᾳ τοῦ Κος von Jagow προκειμένου περὶ δράσεως τῆς Βουλγαρίας, ἀπεκόμισα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Αὐστρία θὰ ἔχῃ συνομολογήσῃ συμφωνίαν τινὰ μετὰ τῆς Βουλγαρίας περὶ κοινῆς ἐνεργείας.

Ὁ Κος von Jagow μοι ὡμολόγησεν ὅτι κατανοεῖ πλήρως τὴν ἐξόχως λεπτὴν θέσιν ἐν ἣ εὐρισκόμεθα, ἐπανελάβεν ἐν τούτοις καὶ πάλιν τὰς συμβουλὰς τοῦ περὶ ἀποχῆς καὶ οὐδετερότητος, καὶ ἐν περιπτώσει ἔτι Βουλγαρικῆς ἐπεμβάσεως.

Ὁ Κος Ἐπιτετιμίου, ἐπανερχόμενος εἰς τὰς διαθέσεις τῆς Τουρκίας, μοι εἶπεν ὅτι ἔχει πληροφορίας διαφόρων πηγῶν, καθ' ἃς τὸ στρατιωτικὸν κόμμα ἐν Τουρκίᾳ εἶχε πάντοτε ἐλάχιστα εὐμενεῖς διαθέσεις πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ δὲν πρέπει νὰ παρίδωμεν τὴν περίπτωσιν ταύτην.

(Ἑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(2) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 16 τηλεγράφημα.

Ἄριθ. 19.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ἑλ. Βενιζέλος, Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.
πρὸς τὸν Κοσ Γ. Στρέιτ, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Μονάχῳ, τῇ 12 Ἰουλίου 1914

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν στάσιν μας ἐν περιπτώσει ἐνόπλου ρήξεως μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Σερβίας, ἐπιφυλασσομένης τῆς γνώμης ἡμῶν ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Συνθήκης, θὰ ἦτο ἀναγκαῖον νὰ μὴ ἀπομείνη οὐδεμία ἀμφιβολία ἐν τῷ πνεύματι τῶν συνομιλητῶν σας περὶ τῆς ἡμετέρας ἀποφάσεως νὰ μὴ μείνωμεν με ἐσταυρωμένας χεῖρας ἐνώπιον μιᾶς Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Σερβίας. Θὰ μᾶς ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀνεχθῶμεν τοιαύτην ἐπίθεσιν, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ ἀπολήξῃ εἰς μεγέθυνσιν τῆς Βουλγαρίας καὶ νὰ ἀνοίξῃ συζητήσιν ἐπὶ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου. Δὲν πρόκειται μόνον περὶ καθήκοντος ἡμῶν ἀπέναντι τῆς Σερβίας ὡς συμμάχων αὐτῆς, ἀλλὰ περὶ ἀνάγκης ἐπιτακτικῶς ἐπιβαλλομένης ὑπὸ τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἡμῶν.

(Ὑπ.) ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Ἄριθ. 20.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ἑλ. Βενιζέλος, Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
πρὸς τὸν Κοσ Ι. Ἀλεξανδροπούλον, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος, ἐν Σερβίᾳ.

Εἰς Βελιγράδιον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Μονάχῳ, τῇ 13 Ἰουλίου 1914

Ἐπὶ τῆς ἀνακοινώσεως τῆς γενομένης ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου⁽¹⁾, σᾶς παρακαλῶ νὰ εἴπητε πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα ὅτι ὀφείλω νὰ συνεννοηθῶ μετὰ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Β. Κυβερνήσεως, πρὶν ἢ δώσω ὀριστικὴν ἀπάντησιν. Σᾶς ἐξουσιοδοτῶ ὅμως νὰ εἴπητε πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα ὅτι σᾶς διεβίβασα τὰς ἀτομικὰς μου σκέψεις, περὶ ὧν δύνασθε νὰ τῷ ὁμιλήσητε ὑπὸ τύπον

(1) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 17 τηλεγράφημα.

κρίστηρως ἐμπιστευτικόν. Ἴδού αἱ σκέψεις μου αὐται: 1ον Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πιθανότητα Αὐστροσερβικοῦ πολέμου, ἔχω τὴν σταθερὰν ἐλπίδα ὅτι τιοῦτος πόλεμος, ὅστις θὰ ἦτο πραγματικὴ συμφορὰ δι' ὅλους μας, θὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ ἀποτραπῆ χάρις εἰς τὸ δεδοκισμένον διαλλακτικὸν πνεῦμα τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος, ἐνισχυομένης ὑπὸ τῶν συμβουλῶν τῆς Ρωσσίας καὶ ὄλων τῶν πραγματικῶν φίλων τῆς Σερβίας. ἀλλ' ἐάν, κατὰ δυστυχίαν, ὁ πόλεμος ἐξερρήγνυτο, θὰ ἐλαμβάνομεν ἀποφάσεις εὐθὺς ὡς θὰ εἴχομεν γνώσιν ὄλων τῶν στοιχείων, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς συνδρομῆς μας. 2ον Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν πιθανότητα προσβολῆς τῆς Σερβίας ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, ἔχω τὴν ἀπόφασιν νὰ προτείνω εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Β. Κυβέρνησιν νὰ ἀντιτάξωμεν πάσας τὰς δυνάμεις ἡμῶν κατὰ τῆς Βουλγαρίας ὅπως ἀπαλλάξωμεν τὴν Σερβίαν πάσης φροντίδος διὰ τὸν Βουλγαρικὸν κίνδυνον καὶ ἐξασφαλίσωμεν τὴν διατήρησιν τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου.

(Υπ.) ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Ἄ ρ ι θ . 2 1 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κοσ Γ. Στρέιτ, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κομ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανία.

Εἰς Βερολίνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Ἰουλίου 1914.

Ἀναφερόμενος εἰς τὸ ὑμέτερον ἀπὸ 12 τρέχοντος τηλεγράφημα (1) ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἐν συνομιλίᾳ ἦν ἔσχον μετὰ τοῦ Ἐπιτετραμμένου τῆς Γερμανίας, τῷ ἐξέθηκα ὅτι ἐνδεχομένη ἀνάμιξις τῆς Βουλγαρίας εἰς τὴν Αὐστροσερβικὴν ρῆξιν ἐπιβάλλει εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ καθῆκον νὰ ἀντιταχθῆ δι' ὄλων τῶν μέσων. Ἐὰν πράγματι ἡ Βουλγαρία, παρὰ τὰς δηλώσεις τοῦ Κομ Ραδουσλαύωφ, ἐζήτει νὰ ἐπωφεληθῆ τῆς θέσεως τῆς Σερβίας διὰ νὰ ἐπιτεθῆ κατ' αὐτῆς, θὰ ἐπηκολούθει ἀληθῆς ἀναστάτωσης τῆς ἰσορροπίας τῶν δυνάμεων ἐν τῇ Βαλκανικῇ καὶ ἡ Ἑλλάς θὰ ἐκινδύνευε νὰ εὐρεθῆ περικυκλωμένη καὶ ἐκτεθειμένη εἰς ἐπίθεσιν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν. Τὸ στοιχειωδέστερον συναίσθημα τῆς αὐτοσυντηρήσεως καὶ τῆς ἀσφαλείας ἐπιβάλλει εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ μὴ ἀνεχθῆ προσβολὴν τῆς Σερβίας ἐκ μέρους τῆς Βουλγαρίας, σκοποῦσαν νὰ ἐπαναφέρῃ ζητήματα λυθέντα ἅπαξ διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐπωφεληθῆτε τῆς πρώτης παρουσιασθησομένης εὐκαιρίας ὅπως ὁμιλήσητε ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῶν ἀνωτέρω πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν.

(Υπ.) ΣΤΡΕΪΤ

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 18.

Ἄριθ. 22.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ἑλ. Βενιζέλος, Πρόεδρος τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου,
πρὸς τὸν Κοσ Γ. Στρέιτ, Ἑπιχειρητὴν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Μονάχῳ, τῇ 16 Ἰουλίου 1914

Ἐκείνη στιγμὴν καθ' ἣν ἡ ὑπὸ τῆς Αὐστρίας κήρυξις τοῦ πολέμου μᾶς ὑποχρεοῖ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν σοβαρὰ ἐνδεχόμενα, νομίζω ὅτι ὀφείλω νὰ σᾶς ὑποδείξω ἀπόψεις τινὰς κατευθύνσεως.

Ἐὰν εἰς ἐντετοπισμένον μεταξύ Σερβίας καὶ Αὐστρίας πόλεμον δυνάμεθα νὰ παραμείνωμεν αὐδέτεροι, δὲν ὀφείλομεν ὅμως νὰ λησμονήσωμεν ὅτι ἡ ἡμετέρα συμμαχία μᾶς ὑποχρεοῖ νὰ κινητοποιήσωμεν ἀμέσως τεσσαράκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν. Ἐν ταῦτοις εἶναι κοινὸν συμφέρον τῆς Σερβίας καὶ τῆς Ἑλλάδος νὰ μὴ προβῶμεν ἀπὸ τοῦδε εἰς τοιοῦτον μέτρον, ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ γενικὴν ἐπιστράτευσιν τῆς Βουλγαρίας, μὲ κίνδυνον λίαν ἐνδεχόμενον, ἐπισπεύσεως λίαν σοβαρῶν γεγονότων. Σᾶς παρακαλῶ νὰ δώσητε ἐπειγόντως τὰς ἀναγκαίαις ὁδηγίας πρὸς τὸν Πρεσβευτὴν μας, ὅπως ἐξηγήσῃ τῇ Σερβικῇ Κυβερνήσει τοὺς λόγους τῆς ἡμετέρας στάσεως καὶ ἐπαναλάβῃ αὐτῇ τὴν δεαβεβαίωσιν περὶ τῆς σταθερᾶς ἀποφάσεώς μας, ὅπως ἐπιστρατευθῶμεν αὐθωρεὶ ἐν περιπτώσει Βουλγαρικῆς ἐπιστρατεύσεως. Θὰ ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ ἀκόμη ὅτι ἡ στάσις ἡμῶν ἀνταποκρίνεται ἀπολύτως πρὸς τὴν στάσιν, ἣν ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις εἶχεν ἀπόφασιν νὰ τηρήσῃ, ἐν τῷ κοινῷ συμφέροντι, κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν μετὰ τῆς Τουρκίας.

Εἶμαι συγχρόνως τῆς γνώμης ὅτι ἡ Ἑλληνορρουμανικὴ σύμπραξις δέον νὰ ἐκδηλωθῇ ἀμέσως ἐν Σόφίᾳ, διὰ ταυτοσήμου διακοινώσεως τῶν δύο Κυβερνήσεων περὶ τῆς ἀποφάσεώς των, ὅπως κινητοποιήσωσιν αὐθωρεὶ ἐν περιπτώσει Βουλγαρικῆς κινητοποιήσεως. Εὐαρεστηθῆτε νὰ συνεννοηθῆτε μετὰ τοῦ Βουκουρεστίου, ὅπως δοθῶσι ὁμοίαι ὁδηγίαι ἐν τῷ πνεύματι τῶν ἀνωτέρω πρὸς τοὺς οἰκείους Πρεσβευτάς.

Δέον ἐξ ἄλλου νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ἐνδεχόμενον γενικεύσεως τοῦ πολέμου ὅπως κανονίσωμεν ἐκ τῶν προτέρων τὴν ἡμετέραν πολιτικὴν. Ἡ γνώμη μου, ἣν ἔλαβον κατόπιν λίαν ὀρίμου σκέψεως, εἶναι ὅτι, ἐν τῇ ἐνδεχομένη ταύτῃ περιπτώσει, ἡ Β. Κυβέρνησις ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἠδύνατο νὰ ταχθῇ εἰς τὸ ἀντίθετον τῆς Σερβίας στρατάπεδον καὶ νὰ συμπράξῃ μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἐναντίον αὐτῆς· τοῦτο θὰ ἦτο ἀντίθετον καὶ εἰς τὰ ζωτικὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὸ κῦρος τῶν συνθηκῶν καὶ εἰς τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κράτους. Ἐπ' οὐδενὶ προσχῆματι δὲν θὰ παρεξέκλινον τῆς ἀνωτέρω πολιτικῆς.

(Ἰπ.) ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Ἄριθ. 23.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κας Γ. Στρέϊτ, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κον Ι. Ἀλεξανδρόπουλον, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ.

Εἰς Νύσσα

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 20 Ἰουλίου 1914.

Ἐπὶ τῶν τεθέντων παρὰ τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως ἐρωτημάτων, σχετικῶς πρὸς τὴν στάσιν ἣν ἡ Β. Κυβέρνησις ἐσκόπει νὰ λάβῃ ἐν τῇ Αὐστροσερβικῇ συρράξει (1), παρακαλεῖσθε ὅπως ποιήσησθε πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν, τῆς ὁποίας ἔχετε τὴν ἐξουσιοδότησιν νὰ τῷ ἀφήσητε ἀντίγραφον ἐὰν ζητήσῃ τοῦτο :

»Χωρὶς νὰ ἐξετασθῶσιν αἱ ὑποχρεώσεις αἱ ἀπορρέουσαι ἐκ τῆς μετὰ τῆς Σερβίας συμμαχίας, καὶ μόνῃ ἡ σκέψις, ὅτι ἡ ἀνεξαρτησία καὶ ἡ ἐδαφικὴ ἀκεραιότης τῆς Σερβίας ἀποτελεῖ οὐσιώδη παράγοντα τῆς Βαλκανικῆς ἰσορροπίας τῆς ἀποκατασταθείσης διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου, εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὁποίας ἡ Ἑλλάς εἶναι στερρῶς καὶ ἀποφασιστικῶς προσηλωμένη, ἀρκεῖ ἕνα ὑπαγορεύσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ λάβῃ, πρὸς τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, διὰ νὰ συνδράμῃ ὡς οἶόν τε ἀποτελεσματικώτερον τὸ φίλον καὶ σύμμαχον Ἔθνος.

»Ἡ Β. Κυβέρνησις ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐκπληροῖ τελείως τὸ καθήκον τῆς ὡς φίλη καὶ σύμμαχος, διὰ τῆς ἀποφάσεως ἣν ἔλαβεν ὅπως τηρήσῃ ἀπέναντι τῆς Σερβίας εὐμενεστάτην οὐδετερότητα, καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ ἀπωθήσῃ πᾶσαν ἐπίθεσιν, ἣν ἡ Σερβία ἤθελεν ὑποστῆ ἐκ μέρους τῆς Βουλγαρίας.

»Ὀντως, ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν διεξαγόμενον πόλεμον, μακρὰν τοῦ νὰ εἶναι ὠφέλιμος εἰς τὴν Σερβίαν, θὰ τῇ ἦτο πραγματικῶς ἐπιβλαβεστάτη. Καθισταμένη ἐμπόλεμος ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ προσέφευρεν εἰς τὴν σύμμαχόν τῆς εἰμὴ μόνον δυνάμεις ἀσθενεστάτας σχετικῶς πρὸς τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀντιπάλου τῆς, ἐν ᾧ συγχρόνως θὰ τὴν κατεδίκαζεν ἀφεύκτως νὰ ἴδῃ τὴν Θεσσαλονίκην, τὸν μόνον ἀνοικτὸν λιμένα διὰ τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῆς, ἔρμαιον τῶν ἀποφασιστικῶν ἐπιθέσεων τῆς Αὐστρίας. Ἐπὶ πλεόν ἢ εἰς τὸν πόλεμον εἰσοδος τῆς Ἑλλάδος θὰ ἡλάττου μοιραίως τὴν δύναμιν τοῦ στρατοῦ τῆς, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ κοινῷ συμφέροντι, ἐνδιαφέρει νὰ τηρηθῇ ἀνέπαφος, διὰ νὰ συγκρατῇ τὴν Βουλγαρίαν.

»Ἡ Β. Κυβέρνησις εἶναι πεπεισμένη ὅτι ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις θὰ ἀναγνωρίσῃ ὅτι τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς ἐμπνέει πραγματικὴ μέριμνα ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφερόντων, χαρακτηρίζει δ' αὐτὴν ἡ μεγαλειτέρα φρόνησις.

»Ἡ Β. Κυβέρνησις ἐπαναλαμβάνει ὅτι εἶναι ἑτοιμὴ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν κίνδυνον μιᾶς Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως. Ἐλαβεν ἤδη ὅλα τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς διευκόλυνσιν, τυχούσης περιστάσεως, τῆς κινητοποιήσεως τοῦ στρατοῦ τῆς. Ἐὰν δὲν ἐκινήτοπιεθῇ εἰσέτι, τοῦτο ὀφείλεται μόνον εἰς τὸν λόγον ὅπως μὴ προκληθῇ ἐν Βουλγαρίᾳ ἀνάλογον

(1) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 17 τηλεγράφημα.

μέτρον, τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως θὰ ἐπετάχυνε τὰ γεγονότα, περιπλέκον ἀδίκως τὴν παροῦσαν κατάστασιν πραγμάτων." Ἄλλως τε, ἡ Ἑλληνικὴ κινητοποίησις, ὅταν ἐπιστῇ ὁ χρόνος, θέλει περατωθῆ, ἂν μὴ ταχύτερον, συγχρόνως μετὰ τῆς Βουλγαρικῆς.

«Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εὐελπιστεῖ ὅτι αἱ ἀπόψεις αὐτῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου συμφωνοῦσιν ἀπολύτως πρὸς τὰς τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως, ἧτις θὰ εὐαρεστηθῆ, τυχούσης περιστάσεως, νὰ τῇ ἀνακοινώσῃ τὰς σκέψεις τῆς».

(Ὑπ.) ΣΤΡΕΪΤ

Ἄ ρ ι θ . 24.

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα.

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 22 Ἰουλίου 1914

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας μοὶ ἐτηλεγράφησε πρὸ ὀλίγου παρακαλῶν νὰ μεταβῶ ἀμέσως παρ' Αὐτῷ. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης εὐθὺς ὡς εἰσήχθη παρ' Αὐτῆ, μοὶ ἔδωκε νὰ ἀναγνώσω τηλεγράφημα, τὸ ὁποῖον μόλις εἶχε λάβει παρὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, διαβιβασθὲν ὑπὸ τοῦ Ἐπιτετραμμένου τῆς Γερμανίας. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Αὐτοκράτωρ μὲ ἐπεφόρτισε νὰ τηλεγραφήσω ἐπειγόντως πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὰ ἑξῆς :

Ὁ Αὐτοκράτωρ φέρει εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ὅτι σήμερον συνήφθη συμμαχία μετὰ τὴν Γερμανίαν καὶ Τουρκίαν. Ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Ρουμανία τάσσονται ἐπίσης παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Γερμανίας. Τὰ ἐν τῇ Μεσογείῳ εὐρισκόμενα Γερμανικὰ πλοῖα θέλουσιν ἐνωθῆ μετὰ τοῦ Τουρκικοῦ Στόλου πρὸς κοινὴν ἐνέργειαν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης θέλει παρατηρήσῃ ὅτι ὅλα τὰ Βαλκανικὰ Κράτη ἐτάχθησαν παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Γερμανίας ἐν τῷ ἀναληφθέντι κατὰ τοῦ Σλαυϊσμοῦ ἀγῶνι. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης φέρουσα ταῦτα εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος παρακαλεῖ Αὐτὴν, ποιούμενος ἐκκλησίαν πρὸς τὸν συνάδελφον Γερμανὸν Στρατάρχην, δι' ὃν ἠσθάνθη ὑπερηφάνειαν ὁ Γερμανικὸς στρατός, ὅτε ὁ τίτλος οὗτος Ἰῶ ἀπενεμήθη, καὶ πρὸς τὸν γαμβρὸν Του, καὶ ὑπομιμνήσκων ὅτι χάρις εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος ἡ Ἑλλάς ἐκράτησεν ὀριστικῶς τὴν Καβάλλαν, ὅπως εὐαρεστηθῆ νὰ διατάξῃ τὴν κινητοποίησιν τοῦ στρατοῦ Του, νὰ τεθῆ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ νὰ βαδίσωσιν ὁμοῦ, ἀδελφωμένοι, ἐναντίον τοῦ Σλαυϊσμοῦ, ἐχθροῦ κοινοῦ. Ὁ Αὐτοκράτωρ προσέθηκεν ὅτι ποιεῖται τὴν ὑφάτην ταύτην καὶ ἐπίμονον ἐκκλησίαν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, κατὰ τὴν κρισιμωτάτην στιγμὴν, πεπεισμένος ὅτι ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης θὰ εἰσακούσῃ αὐτὴν. Ἐὰν ἡ Ἑλλάς δὲν ταχθῆ μετὰ τὸ μέρος τῆς Γερμανίας, τότε πᾶς δεσμὸς μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Αὐτοκρατορίας θέλει θραυσθῆ. Ἐν τέλει ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης μοὶ εἶπεν ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ζητεῖ σήμερον παρ' Ὑμῶν εἶναι νὰ ἐκτελεσθῆ πᾶν ὅ,τι ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης καὶ Αὐτὸς συνεζήτησαν τοσάκις. Μοὶ

παρετήρησε δὲ ὅτι ἀφ' οὗ οἱ Βούλγαροι, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Γερμανία οὐδέποτε ἴσως ὑπῆρξαν πολὺ (εὐμενεῖς), τάσσονται μὲ τὸ μέρος τῆς Γερμανίας, δύναται ἀκόμη νὰ ἐλπίζῃ ὅτι τὸ αὐτὸ θὰ πράξῃ καὶ ἡ Ἑλλάς.

Νομίζω ὅτι ὀφείλω νὰ προσθέσω ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ μοι ἐφάνη εἰς ἄκρον ἀποφασισμένος εἰς ὅ,τι μοι εἶπεν.

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 25.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανία
Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 22 Ἰουλίου 1914

Ἄφ' οὗ εἶδον τὸν Αὐτοκράτορα ἔσχον μακρὰν συνδιάλεξιν μετὰ τοῦ Κοσ von Jagow, ὅστις μοι ἐπεβεβαίωσεν ὑπὸ τὸν ἔρον ἀπολύτου μυστικότητος, τὴν σύναψιν συμμαχίας μεταξὺ Τουρκίας καὶ Γερμανίας. Τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα θὰ ᾤσιν ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν Τούρκων στρατηγῶν, ἀλλ' ὁ Στρατηγὸς Liman θὰ ἀναμιγνύηται εἰς τὴν διεύθυνσιν των. Ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Ρουμανία θὰ συνταχθῶσι τῇ Γερμανία. Μεταξὺ Τουρκίας καὶ Βουλγαρίας ὑφίσταται βεβαία συνεννόησις, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν τὰ δύο ταῦτα Κράτη θὰ δυνηθῶσι νὰ συμβαδίσωσιν ἐναντίον παντὸς Κράτους ὅπερ δὲν ἀκολουθεῖ τὴν αὐτὴν πολιτικὴν. Ὁ Κοσ von Jagow φρονεῖ ὅτι ἡ ἰδία ἡμῶν ἀσφάλεια μᾶς (ἐπιβάλλει) νὰ βαδίσωμεν μετὰ τῶν λοιπῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν ἐναντίον τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Σερβίας. Εἰς τὴν παρατήρησίν μου ὅτι, λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς ἡμῶν θέσεως, εἴμεθα ἐκτεθειμένοι εἰς κίνδυνον πραξικοπήματος ἐκ μέρους τῆς Ἀγγλίας, μοι ἀπήντησεν ὅτι δὲν πιστεύει ἡ Ἀγγλία νὰ ἐνεργήσῃ ἐναντίον μας.

Ἐξ ὧν ἡδυνήθην νὰ ἐννοήσω, αἱ μετὰ τῆς Βουλγαρίας διαπραγματεύσεις διεξάγονται ἐν Βιέννῃ. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἀνταλλάγματα, ἔσχον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ταῦτα ἀναζητοῦνται ἐν Σερβία καὶ Ἀλβανία, εἰς ἣν περίπτωσιν ἡ Ἰταλία ἐνέμενεν ἐν τῇ ἐπιφυλακτικῇ στάσει ἣν τηρεῖ σήμερον. Δὲν πιστεύω μετὰ Βιέννης καὶ Σόφιας νὰ καθώρισαν ἐπακριβῶς τὰ παρασχεθησόμενα τῇ Βουλγαρία ἀνταλλάγματα ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας, ἔχω δὲ λόγους νὰ πιστεύω ὅτι ταῦτα διετυπώθησαν ἐν σχεδίῳ ἀπλῶς διὰ τοῦ γενικοῦ ἔρου αἰσῶραι ἐφ' ὧν ἡ Βουλγαρία ἔχει ἱστορικὰ καὶ ἐθνολογικὰ δικαιώματα. Ἐὰν δεχθῶμεν νὰ προσχωρήσωμεν εἰς τὴν ἐκκλήσιν τοῦ Αὐτοκράτορος, νομίζω ὅτι θὰ ὀφείλομεν, δηλοῦντες ὅτι εἴμεθα κατ' ἀρχὴν ἔτοιμοι νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὴν ἐκκλήσιν ταύτην, νὰ ζητήσωμεν διευκρινίσεις ἐφ' ὧν ζητοῦσι παρ' ἡμῶν νὰ πράξωμεν καὶ ἐφ' ὧν θὰ μᾶς ἐξησφάλιζον ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας. Ἐχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οὐδεμίαν θὰ εἶχον

ἀντίρρησην νὰ μᾶς ἴδωσι μεγεθυνομένους εἰς βᾶρος τῆς Σερβίας. Σᾶς ἱκετεύω νὰ σταθμίσητε ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰς καλοσσαίας διὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον συνεπείας, ἅς θὰ συνεπήγετο ἢ ἀρνησις ἡμῶν νὰ προσχωρήσωμεν εἰς τὴν ἔκκλησιν τοῦ Αὐτοκράτορος.

(Ἑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 26.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κορ Γ. Στρέιτ, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν Κορ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ.

Εἰς Βερολίνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 25 Ἰουλίου 1914

Σᾶς ἀνακοινῶ κατωτέρω τηλεγράφημα τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως:
»Σᾶς παρακαλῶ νὰ διαβιβάσητε τὰ ἐξῆς, εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑμετέρου τηλεγραφήματος τῆς 22 Ἰουλίου(1):

Ὁ Αὐτοκράτωρ γνωρίζει ὅτι αἱ προσωπικαί μου συμπάθειαι καὶ αἱ πολιτικαί μου γνῶμαι μὲ παρασύρουσι πρὸς τὸ μέρος Του. Δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ ὅτι εἰς αὐτὸν ὀφείλομεν τὴν Καβάλλαν. Κατόπιν ὠρίμου σκέψεως μοὶ εἶναι ἐν τούτοις ἀδύνατον νὰ ἐννοήσω κατὰ ποῖον τρόπον θὰ ἠδυνάμην νὰ τῷ φανῶ ὀφέλιμος, κινητοποιῶν ἀμέσως τὸν στρατὸν Μου. Ἡ Μεσόγειος εἶναι εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἠνωμένων στόλων Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, αἵτινες θὰ κατέστρεφον τὸν πολεμικὸν καὶ ἐμπορικὸν μας στόλον, θὰ κατελάμβανον τὰς νήσους μας καὶ πρὸ παντὸς θὰ παρημποδίζον τὴν συγκέντρωσιν τοῦ στρατοῦ Μου, ἢ ὅποιά μόνον διὰ θαλάσσης δύναται νὰ συντελεσθῇ, μὴ ὑπάρχοντος εἰσέτι σιδηροδρόμου. Χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ τῷ φανῶμεν χρήσιμοι εἰς τίποτε θὰ διεγραφόμεθα ἐκ τοῦ χάρτου. Ἐχω κατ' ἀνάγκην τὴν γνώμην ὅτι μᾶς ἐπιβάλλεται ἢ οὐδετερότης, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ ἦν εἶναι ὀφέλιμον, μετὰ διαβεβαιώσεως ὅτι δὲν θὰ θίξω τοὺς φίλους Του ἐκ τῶν γειτόνων μου, ἐφ' ὅσον καὶ οὗτοι δὲν θὰ ἔθιγον τὰ τοπικὰ Βαλκανικὰ συμφέροντα ἡμῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ Β.

(Ἑπ.) ΣΤΡΕΙΤ

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 24.

Ἄριθ. 27.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Γ. Στρούκιτ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 25 Ἰουλίου 1914

Αἱ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πληροφορίες, ἃς μοὶ δίδετε, ἐνδεχόμενον νὰ εἶναι ἀκριβεῖς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ παρόν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζει τοὺς Γούρκους, παρὰ τὰς διαβεβαιώσεις ἃς δίδουσιν νῦν διὰ τὴν κινητοποίησίν των, νὰ ἐπιδιώξωσι τὸν σκοπὸν τὸν ὑποδειχθέντα διὰ τῶν πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τηλεγραφημάτων μου. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται ὅτι ἡ Τουρκία ἔχει ἀνάγκη ἐνὸς ὀλοκλήρου μηνὸς διὰ νὰ κινητοποιηθῇ καὶ ὅτι πρέπει νὰ κάμῃ πᾶν τὸ δυνατόν διὰ νὰ μὴ ἐνοχληθῇ εἰς τοῦτο. Ἡ κατάστασις ἐν τοῖς Βαλκανίοις θὰ παρουσιασθῇ, ὡς ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ σᾶς τὴν περιγράψω, δηλαδή: Ἡ Βουλγαρία θὰ βαδίσῃ εἰς ὠρισμένην στιγμὴν κατὰ τῆς Σερβίας, δὲν θὰ ἐμποδισθῇ ὑπὸ τῆς Ρουμανίας καὶ θὰ ἀσφαλισθῇ κατ' ἐνδεχομένης ἐπιθέσεως παρὰ τῆς Τουρκίας, εἰς τὴν ὥστε, ἐὰν ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Αὐστρία νικήσωσι τὴν Ρωσίαν, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι θὰ μεγεθυνθῇ εἰς βᾶρος τῆς Σερβίας καὶ τῆς Ρουμανίας, ὡς καὶ τῆς Ρωσίας. Γούτου δοθέντος ἐρωτᾶται, ἔχομεν συμφέρον νὰ ἴδωμεν τὴν μεγέθυνσιν ταύτην, τὴν ὅποιαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν χωρὶς νὰ προσπαθῆσωμεν νὰ μεγεθυνθῶμεν καὶ ἡμεῖς; Δὲν νομίζω. Τὸ μόνον μέσον νὰ ἐπιτύχωμεν θὰ ἦτο νὰ ἐπιτεθῶμεν μετὰ τῶν Βουλγάρων κατὰ τῶν Σέρβων, οἵτινες, ἐὰν ἡ Γερμανία καὶ Αὐστρία νικήσωσι, θὰ ὑποστῶσι τοιαύτην μείωσιν, ὥστε δὲν θὰ δυνηθῶσι ποτὲ πλέον νὰ ἀνακύψωσι. Ὀφείλομεν νὰ προσπαθῆσωμεν ὅπως συνεννοηθῶμεν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μετὰ τῶν Βουλγάρων, νὰ παραμείνωμεν οὐδέτεροι ἐφ' ὅσον θὰ παραμείνωσι καὶ ἐκεῖνοι καὶ νὰ δράσωμεν εὐθύς ὡς δράσωσι καὶ ἐκεῖνοι. Προσπαθοῦντες νὰ εὐρώμεν (λέξεις δυσανάγνωστοι) θὰ διεκινδυνεύομεν νὰ παραγκωνισθῶμεν παρ' ὅλων τῶν ἄλλων.

Φρονῶ ὅτι μία τοιαύτη πολιτικὴ θὰ ἦτο τελείως καταληπτὴ ἐνταῦθα, ἐνθα οὐδένα πλέον λόγον ἔχουσι νὰ φεισθῶσι τῆς Σερβίας, ἥτις σήμερον ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Γερμανίας. Ἐπὶ πλέον, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς στάσεως ἣν τηρεῖ ἡ Ἰταλία ἀπέναντι τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας, φρονῶ ὅτι, ἐὰν κατορθωθῇ συνεννόησις τις μετὰ τῆς Βιέννης, τὸ Βερολίνον οὐδεμίαν θὰ εἶχεν ἀντίρρηση νὰ λάβωμεν ἀνταλλάγματα ἐν τῇ Ἀλβανίᾳ, ἥτις, μὲ ἀνύπαρκτον Σερβίαν, δὲν θὰ παρουσιάζῃ πλέον διὰ τὴν Αὐστρίαν τοὺς λόγους οἱ ὅποιοι συνετέλεσαν εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ τὴν διατήρησιν αὐτῆς.

Ἀναμφιβόλως ἀντιλαμβάνομαι πλήρως τοὺς ἐνδοιασμούς, εἰς οὓς τοιαύτη πολιτικὴ θὰ ἠδύνατο νὰ σᾶς ἐμβάλῃ ἀναφορικῶς πρὸς τὰς σχέσεις ἃς ἔχομεν μετὰ τῆς Σερβίας· ἀλλὰ νῦν πρόκειται περὶ τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν καὶ δεόν νὰ ἐπωφεληθῶμεν ἐφ' ὅσον τὸ δυνατόν, ἐκ τῆς γενικῆς συρράξεως.

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 28.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ἐξ Ἰ. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ
πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Βασιλέα

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 27 Ἰουλίου 1914

Διαβίβασα διὰ τοῦ Κου von Jagow πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας τὸ τηλεγράφημα ὅπερ ἡ Ἑμετέρα Μεγαλειότης μοι ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ μοι ἀπευθύνῃ ὑπὸ χρονολογίαν 25 τρέχοντος (1) Ὁ Κος von Jagow μοι εἶπεν ὅτι φρονεῖ ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ θὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀνάγκην ἣν ἐκθέτει ἡ Ἑμετέρα Μεγαλειότης περὶ τηρήσεως τῆς οὐδετερότητος πρὸς τὸ παρόν. Ὁ Κος Ὑπουργὸς μοι ἐπανελάβε τὴν προχθὲς δοθεῖσαν συμβουλὴν νὰ συνεννοηθῶμεν τὸ ταχύτερον μετὰ τῆς Σόφιας καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, προσθέσας ὅτι ἡ Σερβία ἀποτελεῖ σήμερον τὴν λείαν τοῦ πολέμου «la peau de l'ours».

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 29.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ἐξ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ
πρὸς τὸν Κον Γ. Στρέιτ, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 29 Ἰουλίου 1914

Ἐρῶ ὀλίγου ἔσχον μακρὰν συνέντευξιν μετὰ τοῦ Κου Zimmermann δυναμένην νὰ συνοψισθῇ ὡς ἔπεται:

Ὁ Κος Ὑπουργὸς φρονεῖ ὅτι ἡ Ρουμανία ἐνδιαφέρεται περὶ τῆς Συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου μόνον ἐφ' ὅσον ἡ Συνθήκη τὴν ἀφορᾷ. Ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Τουρκία εἶναι ἤδη σύμμαχοι. Ἡ Βουλγαρία θὰ δράσῃ ἐν (εὐθέτῳ) χρόνῳ ἐναντίον τῆς Σερβίας. Ὡς πρὸς τὴν Τουρκίαν, ὑπολογίζει ὅτι αὕτη θὰ δράσῃ κατὰ τῆς Ρωσσίας. Ὁ Κος Zimmer-

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 26.

manu δὲν ἀποκλείει τὸ ἐνδεχόμενον, ἢ Τουρκία καὶ ἡ Βουλγαρία νὰ ἐπιτεθῶσιν ἐναντίον ἡμῶν, ἂν ἐπιχειρήσωμεν νὰ ἀναχαιτίσωμεν τὴν ἐπίθεσιν τῆς Βουλγαρίας κατὰ τῆς Σερβίας. Ὡς βλέπετε εἴμεθα ἀπομεμονωμένοι.

Ὁ Κοσ Ζimmermann ἐκφράζει ὡσαύτως τὴν γνώμην ὅτι δεόν νὰ σπεύσωμεν νὰ συνεννοηθῶμεν μὲ τὴν Σόφριαν καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, καίτοι τὸ πρᾶγμα φαίνεται αὐτῶν λίαν δυσχερές. Ἐὰν ἡ συνεννόησις αὕτη δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ, πρέπει νὰ παραμείνωμεν οὐδέτεροι ἐφ' ὅσον θὰ παραμείνωσι καὶ οἱ ἄλλοι καὶ νὰ δράσωμεν εὐθὺς ὡς καὶ αὐτοὶ δράσωσιν, ἔχοντες ὡς ἀντικείμενον τὴν Σερβίαν, Ἐὰν τοῦτο δὲν γίνῃ, τὸ μόνον ὑπὲρ θὰ ἡδυνάμεθα νὰ πράξωμεν εἶναι νὰ τηρήσωμεν οὐδετερότητα. Ὁ Κοσ Ἰφουπουργὸς φρονεῖ ὅτι εὐθὺς ὡς τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα σχῶσι μίαν ἢ δύο μεγάλας νίκας κατὰ τῆς Γαλλίας, τὰ Βαλκανικὰ Κράτη θὰ δράσωσιν.

(Ἰπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 30.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Γ. Στροϊτ, Ἰπουργὸς καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κοσ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανία

Εἰς Βερολίνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 30 Ἰουλίου 1914

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐπισκεφθεὶς με σήμερον μοὶ ὠμίλησεν ἐκ νέου περὶ τοῦ ἐνδεχομένου μιᾶς ἐπιθέσεως τῆς Βουλγαρίας κατὰ τῆς Σερβίας, τὴν ὁποίαν ἡ Αὐτοῦ Ἐξουχότης παρίστα ὡς ἐπιχειμένην, καὶ περὶ τῆς στάσεως τὴν ὁποίαν ἡ Ἑλλάς ὄφειλε νὰ λάβῃ ἀπὸ τοῦδε ὅπως ἀπαλλαγῆ παντὸς μετὰ τῆς Σερβίας δεσμοῦ. Ἡ Αὐτοῦ Ἐξουχότης ἀφ' οὗ ἠξίωσεν ὅπως ἡ Ἑλλάς τηρήσῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει οὐδετερότητα καὶ μὴ προσέλθῃ ἐπικουρὸς τῆς Σερβίας, προσέθηκεν ὅτι, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Βουλγαρία ἐπιτιθεμένη κατὰ τῆς Σερβίας ἤθελε προσβληθῆ ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, θὰ ἠναγκάζετο νὰ ζητήσῃ τὰ διαβατήριά του καὶ ἐγκαταλείψῃ τὴν θέσιν τοῦ εἰς ἐνδειξιν ὅτι θεωρεῖ τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν τῆς Β. Κυβερνήσεως ὡς ἐχθρικήν.

Ἀπήντησα εἰς τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Γερμανίας ὅτι ὄφειλον νὰ θεωρήσω τὴν δῆλωσιν του περὶ ἐνδεχομένης διακοπῆς τῶν μετὰ τῆς Ἑλλάδος σχέσεων ὡς μὴ ἀνταποκρινομένην πρὸς τὴν σύγχρονον κατάστασιν, ἀφοῦ ἡ ἐνδεχομένη αὕτη περίπτωσις δὲν ἐπαρουσιάσθη ἀκόμη, κατὰ δὲ τὰς πληροφορίας μας, οὐδ' ἐπεστρατεύθη ἀκόμη ἡ Βουλγαρία. Ἐὰν ἡ Βουλγαρία ἐπεστρατεύετο, θὰ ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ προβῶμεν ἀμέσως εἰς ἐπιστράτευσιν, καὶ τοῦτο ἀνεξαρτήτως τῆς στάσεως ἣν θὰ ἐλαμβάνομεν, διότι ἄλλως ἡ Βουλγαρία θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπωφεληθῆ διὰ νὰ ἐπιτεθῆ καθ' ἡμῶν.

Ἀνέπτυξα ἀκολούθως διὰ μακρῶν τὴν ἀποψιν ἣν γνωρίζετε, καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν, ἐὰν ἐπιβάλωμεν εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὴν τήρησιν οὐδετερότητος, ἡ ἐνέργεια ἡμῶν αὕτη, ἀποσκοποῦσα μόνον εἰς προφύλαξιν ἡμῶν, καθ' ὃ ἔχομεν προέχον δικαίωμα, καὶ ἔχουσα καθ' αὐτὴν ἀρῶς βαλκανικὸν μόνον χαρακτῆρα, δὲν ἀτρέφετχι ἐναντίον τῶν δύο κεντρικῶν συμ-

μάχων Δυνάμεων, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλως τε ἢ μία, ἡ Αὐστροουγγαρία, σήμερον ἀκόμη ἐδήλωσεν ἡμῖν ὅτι ἐξασχεῖ ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα πίεσιν ἐν Σόφια.

Προσέθηκα ὡς προσωπικὴν μου γνώμην ὅτι ἡ Βουλγαρία θὰ ὤφειλε νὰ ἀποφύγῃ τὴν κινήτοποίησιν καὶ ἐν τῷ συμφέροντι ἐτι τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων, τῆς Βουλγαρικῆς εὐστροφίας οὐσης γνωστῆς καὶ ἐπομένως οὐδαμῶς ἀποκλειομένης τῆς πιθανότητος ὅτι ἡ Βουλγαρία, ἅπαξ ἐπιστρατευθεῖσα, δύναται νὰ παρασυρθῇ ὑπὸ τοῦ ρωσοφίλου ρεύματος καὶ νὰ ταχθῇ μὲ τὸ μέρος τῆς Τριλῆς Συνεννοήσεως, εὐρίσκουσα συμφέρον νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῆς Σερβίας.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ προσθέσῃτε τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα εἰς ὅσα ἀνεκοίνωτα ἤδη ὑμῖν, μὴ λησμονῆτε δὲ ὅτι ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις, ἐγκρίνουσα τὴν οὐδετερότητά μας, δὲν ζητεῖ παρ' ἡμῶν σήμερον νὰ βαδίσωμεν μετὰ τῆς Βουλγαρίας κατὰ τῆς Σερβίας.

Εὐαρεστηθῆτε ἐπίσης νὰ ἐξακριβώσῃτε ἐὰν ἡ ἀνωτέρω δήλωσις περὶ διακοπῆς τῶν μετὰ τῆς Ἑλλάδος σχέσεων διερμηνεύει πράγματι τὴν ἀποψιν τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως.

(Υπ.) ΣΤΡΕΪΤ

Ἄριθ. 31.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

τοῦ Κου Ἑλ. Βενιζέλου, Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 25 Αὐγούστου 1914

Μεγαλειότατε.

Ἐντολῇ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ὁ Ναύαρχος Κάρο μοὶ ἐπέδειξε τὸ κείμενον τηλεγραφήματος ἕπερ συνέταξεν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς συνδιαλέξεως ἣν ἔσχε μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, εἰς ἀπάντησιν τοῦ σχετικοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Ἀγγλικοῦ Ναυαρχείου.

Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο, οὐτινος ἀντίγραφον λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἐσωκλείσω, παρεκάλεσα τὸν Ναύαρχον νὰ μὴ διαβιβάσῃ πρὶν λάβῃ νεωτέραν ἐντολὴν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος, σπεύδω δὲ διὰ τῆς παρούσης νὰ παρακαλέσω εὐλαβῶς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ὅπως ἀποδεχθῇ τὴν παραίτησίν μου, ἵνα ἀποκατασταθῇ ἡ ἀπαραίτητος πλήρης ἄρμονία μετὰ τὸ Στέμματος καὶ ὑπευθύνου Κυβερνήσεως εἰς στιγμὰς τόσο κρισίμους διὰ τὸ Ἔθνος.

Μετὰ τὰς κατ' ἐξουσιοδότησιν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος γενομένας ἐκ μέρους μου δηλώσεις πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Τριπλῆς Συνεννοήσεως καὶ τὰ ἀνταλλαγέντα μετὰ τὸ Βασιλέως τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος τηλεγραφήματα, δὲν νομίζω ὅτι ἡ σημερινὴ ἀπάντησις Ὑμῶν εἰς τὸ νέον διάβημα τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως (Ναυαρχείου) ἠδύνατο νὰ εἶναι ὅτι ἡ Ἑλλάς ἀρνεῖται νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῆς Τουρκίας ἐφ' ὅσον πρώτη ἡ Τουρκία δὲν ἐπιτεθῇ κατ' αὐτῆς.

Ὅπως εἶχον τὴν τιμὴν νὰ εἶπω εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, δὲν εἶναι δυνατόν

βεβαίως νὰ ἀχθῶμεν εἰς ἐπιθετικὸν πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχομεν ἐξησφαλισμένην τὴν σύμπραξιν τῆς Βουλγαρίας ἢ τὴν ἀπόλυτον τοῦλάχιστον οὐδετερότητα αὐτῆς. Ἀλλὰ τὸ νὰ δηλώμεν ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει, οὐδὲ καὶ τῆς προϋποθέσεως ταύτης ὑπαρχούσης, εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ πολεμήσωμεν τὴν Τουρκίαν πρὶν ἢ αὕτη μᾶς ἐπιτεθῆ, τοῦτο ἀντίκειται προφανῶς εἰς τὰ καλῶς ἐννοαύμενα συμφέροντα τοῦ Ἑθνους.

Διότι δὲν πρέπει νὰ πλανώμεθα. Ἡ Τουρκία διεξάγει πρὸ πολλοῦ καθ' ἡμῶν πόλεμον ἀκήρυκτον. Ἀφ' οὗ ἠρνήθη νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν περὶ τῶν Νήσων ἀπόφασιν τῶν Δυνάμεων, ἤρχισε καὶ συνεχίζει ἐτι διωγμὸν κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐν Τουρκίᾳ. οὐτινας ἀγριώτερον οὐδένα ἄλλον ὑπέστη ὁ Ἑλληνισμός. Διακόσιαι πεντήκοντα χιλιάδες ὁμογενῶν ἐξεδιώχθησαν ἤδη ἐκ τῆς Τουρκίας, ἐν ᾧ αἱ περιουσίαι των, ὧν ἡ συνολικὴ ἀξία δὲν εἴμπορεῖ νὰ ὑπολογισθῆ ἐλάσσων τῶν 500 ἑκατομμυρίων δραχμῶν, οὐσιαστικῶς ἐδημεύθησαν. Οὐδὲ δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἡ ἐλάχιστη ἀμφιβολία ὅτι μὲ τὴν θρασύτητα τὴν ὁποίαν φυσικῶς ἐμπνέει εἰς τὴν Τουρκίαν ἡ ὀλόφυχος αὐτῆς ὑποστήριξις ὑπὸ τῆς Γερμανίας, κῦριον θὰ συνεχίσῃ τὸν κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου διωγμὸν εἰς εὐρυτέραν κλίμακα, ἐκδιώκουσα τὸν εἰς ἑκατομμύρια ἔλα ἀνερχόμενον ὁμογενῆ πληθυσμὸν τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ δημεύουσα τὴν εἰς δισεκατομμύρια ἀνερχομένην περιουσίαν του. Καὶ ἐφ' ὅσον παρουσιάζεται ἡ ἀποψις διεξαγωγῆς πολέμου κατὰ τῆς Τουρκίας μετὰ πολλῶν καὶ ἰσχυρῶν συμμάχων, θὰ ἀπορρίψωμεν τὴν εὐκαιρίαν ταύτην διὰ νὰ εὐρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ διεξαγάγωμεν τὸν πόλεμον τοῦτον μόνοι, ἄνευ συμμάχων καὶ ἄνευ φίλων;

Λαμβάνοντες μέρος εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας ἐν συμμαχίᾳ μετὰ τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσίας, ὑπὸ τὸν τεθέντα ἤδη ὅρον τῆς ἐνεργοῦ συμπράξεως τῆς Βουλγαρίας ἢ τῆς πλήρους ἐξασφαλίσεως τῆς οὐδετερότητάς της, οὐδένα ἔχομεν βεβαίως λόγον, οὔτε συμφέρον κανέν, νὰ κηρύξωμεν πόλεμον κατὰ τῶν μεσευρωπαϊκῶν Δυνάμεων. Ἀλλὰ καὶ ἂν αὗται μᾶς θεωρήσουν ἐμπολέμους, ὅλαι αἱ κατ' ἀνθρώπινον ὑπολογισμὸν πιθανότητες εἶναι ὅτι, οἰαδῆποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἔκβασις τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ, τοπικῶς ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἢ ἐπικράτησις τοῦ συνδυασμοῦ οὗ μετέχει ἡ Ἀγγλία ἔσται πλήρης.

Ἀρνούμενοι κατ' ἀρχὴν καὶ ὑφ' οἰασδῆποτε προϋποθέσεις τὴν σύμπραξιν μας εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας, δὲν ἀποφεύγομεν τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἀναβάλλομεν ἀπλῶς αὐτόν. Καὶ δὲν τὸν ἀναβάλλομεν κἂν ἐπὶ πολὺ. Ἡ Τουρκία εἶναι προφανές ὅτι δὲν θὰ θελήσῃ νὰ ἀποστρατευθῆ πρὶν λύση καὶ τοὺς μεθ' ἡμῶν λογαριασμούς της. Οὕτω δὲ ἡ ἐκλογή ἡμῶν εἶναι ἐντελῶς περιορισμένη εἰς τοῦτο: Ἄν θὰ προτιμήσωμεν νὰ διεξαγάγωμεν τὸν πόλεμον μόνοι κατὰ τῆς Τουρκίας, ὅτε καὶ νικῶντες μόνον τὰς Νήσους δυνάμεθα νὰ ἀσφαλίσωμεν, ἀλλ' οὐδαμῶς καὶ τὴν τύχην τοῦ ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνισμοῦ, ὅστις μάλιστα καὶ ἀγριώτερον θὰ ἐξοντωθῆ μετὰ τὴν τυχὸν νίκην μας ἢ ἂν θὰ προσπαθήσωμεν τὸν πόλεμον τοῦτον νὰ διεξαγάγωμεν ἐν συμμαχίᾳ τριῶν μεγάλων Δυνάμεων, ὅτε οὐ μόνον τὴν παλινόστησιν τῶν ἐκδιωχθέντων δυνάμευνθὰ νὰ ἐπιτύχωμεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποτελεσματικὴν προστασίαν τοῦ ὁμογενοῦς ἐν Τουρκίᾳ στοιχείου διὰ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι ὑποστηρίξεως αὐτοῦ ὑπὸ τριῶν μεγάλων Δυνάμεων.

Ποία ἡ προτιμητέα ὁδός, εἶναι ἀπολύτως προφανές. Ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ, νομίζω, συγχίζει τὰ πράγματα καὶ γεννᾷ ἐν τῷ πνεύματι τῆς Ἑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ τοῦ κ. Στρέϊτ τάσεις ἀντιθέτους πρὸς τὰς ὑφ' ἐμοῦ ὑποστηριζόμενας εἶναι ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ μὴ δυσαρεστήσωμεν τὴν Γερμανίαν, ἀναλαμβάνοντες πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας ἐν συμπράξει μετ' ἐχθρικῶν πρὸς αὐτὴν Δυνάμεων. Ἀλλ' ἡ Ἑμετέρα Μεγαλειότης δὲν ἀγνοεῖ ὅτι, ὅταν ἡ Ἀγγλία, κατὰ τὸ περυσινὸν εἰς Εὐρώπην ταξιδιδίον μου, ἐδήλου ὅτι εἶναι ἐτοίμη καὶ δι' ἀποστολῆς διεθνοῦς στόλου νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν Τουρκίαν τὴν περὶ τῶν Νήσων ἀπόφασιν τῆς Εὐρώπης, ἐφ' ὅσον ἡ Γερμανία συνεφώνει εἰς τοῦτο, ἡ Γερμανία ἐματαιώσε τὸ μέτρον τοῦτο ἀρνηθεῖσα νὰ προσχωρήσῃ εἰς αὐτό. Ἡ Ἑμετέρα Μεγαλειότης γνωρίζει ἐπίσης ὅτι, καὶ ὅταν βραδύτερον προὔταθῃ ὑπὸ τῶν Δυνάμεων τῆς Τρι-

πλῆς Συνεννοήσεως νὰ γίνῃ χρήσις αὐστηρᾶς γλώσσης ἐν τῇ διακοινώσει πρὸς τὴν Τουρκίαν περὶ τῶν Νήσων, ἢ Γερμανία καὶ πάλιν ἀντετάχθη εἰς τοῦτο. Καὶ ἤδη ἡ Γερμανία εἶναι ἡ ἐξοπλίζουσα τὸν Τουρκικὸν βραχίονα διὰ τῆς παραχωρήσεως πλοίων, διὰ τῆς παροχῆς χρημάτων καὶ ὀπλῶν καὶ ἐφοδίων, ἀκόμη δὲ καὶ ἀξιωματικῶν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ ἐξοπλισμὸς στρέφεται κατὰ πρῶτον λόγον κατὰ τῆς Ρωσίας. Ἀλλὰ στρέφεται συγχρόνως καὶ κατ' ἡμῶν, ἀφ' οὗ ἡ Γερμανία, διὰ νὰ ἀναγκάσῃ ἡμᾶς νὰ ἀθετήσωμεν τὰς πρὸς τὴν Σερβίαν συμμαχικὰς ὑποχρεώσεις μας, ρητῶς μᾶς ἀπειλεῖ ὅτι, ἐὰν προστρέξωμεν εἰς βοήθειαν τῶν Σέρβων προσβαλλομένων ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ἡ Τουρκία θὰ προσβάλλῃ ἡμᾶς ἐκ τῶν νώτων. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη διαρκούντος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἡ Τουρκία χρησιμοποιηθῇ πρὸς ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Ρωσίας μόνον καὶ οὐχὶ κατ' ἡμῶν, δύναται τις νὰ ἀμφιβάλῃ ὅτι μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου ἡ Τουρκία—ἂν εὐρίσκηται πρὸς τὸ μέρος τῶν νικητῶν—θὰ ἐμπνέηται ἀπὸ τοιαύτην ὑπερφοροσύνην, ὥστε ὄχι μόνον τὸ ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον νὰ ἐξοντώσῃ ἀλλὰ καὶ τὰς νήσους νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ, ἐνισχυομένη ναυτικῶς ὑπὸ τῆς Γερμανίας, ἐνῶ ἡμεῖς θὰ εἴμεθα τότε ἀφιλοὶ καὶ ἀβοήθητοι; Ἡ μήπως δὲν γνωρίζομεν, ἐκ στόματος αὐτοῦ τοῦ κ. de Quadl, ὅτι ἡ Γερμανία, ἐν ἀρμονίᾳ σήμερον πρὸς τὰς σκέψεις τῆς Αὐστρίας, προτίθεται, ἂν ἡ ἐπικράτησις αὐτῆς ἐν τῷ πολέμῳ εἶναι πλήρης, νὰ δημιουργήσῃ μεγάλην Βουλγαρίαν ἐκτεινομένην μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς, ἵνα χρησιμοποιήσῃ αὐτὴν κατὰ τοῦ Σλαυϊσμοῦ, μετὰ τὴν πρόσφατον γερμανικὴν ἀνακάλυψιν ὅτι οἱ Βούλγαροι δὲν εἶναι Σλαῦοι ἀλλὰ Τάρταροι; Διατί λοιπὸν θὰ δεχθῶμεν τόσον εὐλαβεῖς πρὸς τὴν Δύναμιν ἣτις ἀπεβλέπει εἰς τὴν ἐκ παντὸς τρόπου ἐνίσχυσιν τῶν δύο κυριωτάτων ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ—Βουλγάρων καὶ Τούρκων—καὶ διατί θὰ ἀδιαφορήσωμεν πρὸς τὰς Δυνάμεις ἐκεῖνας, αἵτινες, ἀφοῦ ἐδημιούργησαν καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν ἐπροστάτευσαν τὴν Ἑλλάδα, εἶναι καὶ σήμερον διατεθειμέναι, ἐὰν προσβληθῶμεν ὑπὸ τῆς Τουρκίας, νὰ εὐρεθοῦν εἰς τὸ πλευρόν μας;

Δὲν παραγνωρίζω, Μεγαλειότατε, ὅτι ἡ προϋπόθεσις ἦν θέτω εἰς τὴν ἐνεργὸν κατὰ ξηρὰν συμμετοχὴν μας μετὰ τῆς Τριπλῆς Συνεννοήσεως εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας, ἢ σύμπραξις δηλαδὴ ἢ ἡ ἀσφαλὴς οὐδετερότης τῆς Βουλγαρίας, εἶναι δύσκολον νὰ πραγματοποιηθῇ. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν αἶρει, οὐδὲ ἀμβλύνει καὶ τὴν ἀντίθεσιν τῶν τάσεων καὶ ροπῶν ἣτις ἀρχῆθεν ἐξεδηλώθη μετὰ τὸ Ἰπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τῆς λοιπῆς Κυβερνήσεως καὶ ἣτις ἀντίθεσις, καὶ μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ κ. Στρέιτ καὶ τὴν προσωρινὴν παραμονὴν αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰπουργείῳ, φαίνεται μετατρεπομένη εἰς ἀντίθεσιν κατευθύνσεων μετὰ τὸ Στέμματος καὶ Κυβερνήσεως.

Ὅπως διευκολύνω τὴν ἀποκατάστασιν, τὴν τόσον ἀναγκαίαν, πλήρους ἀρμονίας μετὰ τὸ Στέμματος καὶ ὑπευθύνων Αὐτοῦ Συμβούλων, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω τὴν παραίτησίν μου καὶ ἐπωφελοῦμαι τῆς εὐκαιρίας νὰ διαβεβαιώσω τὴν Ἰμετέραν Μεγαλειότητα περὶ τῶν αἰσθημάτων ἀναλλοιώτου πίστεώς μου πρὸς τὸν Θρόνον.

(Υπ.) ΕΛ. Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Ἄριθ. 32.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὁ Κοσ Ἐλ. Βενιζέλος
 Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
 πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας
 παρὰ ταῖς Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως καὶ τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Αὐγούστου 1914

Ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἦλθε πρὸς ἐπίσκεψίν μου ἵνα μοὶ ἀνακοινώσῃ ὅτι μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Τουρκίας ἐπὶ ἤλθεν ὀριστικῶς συμφωνία. Ἡ Τουρκία θὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν Βουλγαρίαν δύο σώματα στρατοῦ, πρὸς κοινὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Σερβίας, θὰ διατηρήσῃ δὲ τέσσαρα σώματα στρατοῦ ἐν Θράκῃ, ἐν εἴδει ἀπειλῆς κατ' ἐνδεχομένης ἐπιθέσεως τῆς Ρουμανίας κατὰ τῆς Βουλγαρίας. Ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας μοὶ προσέθεσεν ὅτι οὔτε ἡ Βουλγαρία οὔτε ἡ Τουρκία προτίθενται νὰ προσβάλωσι τὴν Ἑλλάδα.

Ἀπήντησα εἰς τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Γερμανίας ὅτι, ὡς ἤδη τῷ εἶχον δηλώσει, θὰ ἦτο ἀδύνατον εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ παραστῇ ὡς ἀδιάφορος θεατὴς εἰς ἐπίθεσιν τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Βουλγαρίας κατὰ τῆς Σερβίας καὶ ὅτι, ἐκτὸς τῶν συμφερόντων τῆς, καὶ αἰσυμαχικαὶ αὐτῆς ὑποχρεώσεις τῇ ἐπιβάλλουσι νὰ σπεύσῃ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Σερβίας, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἀγγελλομένη ἐπίθεσις ἐπραγματοποιεῖτο.

Δὲν ἀποκλείεται ὅτι ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας προέβη εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην ἵνα ἐπιτύχῃ ὑπόσχεσιν οὐδετερότητος ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος, ἣν ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις θὰ ἐχρησιμοποιεῖ ἐν Σόφίᾳ, ὅπως καλέσῃ τὴν Βουλγαρίαν νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῆς Τουρκίας πρὸς κοινὴν ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Σερβίας.

Σὰς παρακαλῶ ὅπως τὰ ἀνωτέρω φέρητε παραχρῆμα καὶ ἐμπιστευτικῶς εἰς γνώσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ μοὶ τηλεγραφήσητε τὴν ἐντύπωσίν του.

(Υπ.) ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Ἄριθ. 33.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρωσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Ἑλ. Βενιζέλον,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 18 Ὀκτωβρίου 1914

Σήμερον τὴν πρωΐαν ἔσχον συνομιλίαν μετὰ τοῦ Κοσ Zimmermann, δυναμένην νὰ συνοψισθῇ ὡς ἰπεται :

Ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις φαίνεται εὐχαριστημένη διότι τὰ γεγονότα ἠνάγκασαν τὴν Ρωσίαν νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας, καθ' ὅσον ἐλπίζει ὅτι ἡ ἐμπόλεμος κατάστασις, ἥτις κατ' ἀνάγκην εἶς ἐπεκταθῆ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν, θὰ συντελέσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅπως Ρωσικαὶ δυνάμεις ἀπομακρυνθῶσιν ἀπὸ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας, καθ' ὧν στρέφεται ἡ κυρία προσπάθεια τῶν Ρώσων, ἀφ' ἑτέρου ὅπως ἡ Τουρκία, ἐπωφελουμένη τῆς ἐμπόλεμου καταστάσεως, δυνηθῆ νὰ κηρύξῃ, καθ' ἃ ἐλπίζεται, τὸν ἱερὸν πόλεμον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ταῖς Ἰνδίαις καὶ τῇ Ἀφρικῇ, ὅποτε ἡ ἐξέγερσις τοῦ Ἰσλαμικοῦ κόσμου θέλει φέρεи εἰς δυσχερῆ θέσιν τὴν Γαλλίαν καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἀγγλίαν, φοβουμένην διὰ τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ταῖς Ἰνδίαις.

Ὡς πρὸς ἡμᾶς ὁ κ. Ὑφυπουργὸς μοι ἔδωκε καὶ πάλιν τὴν πλέον κατηγορηματικὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι ἡ Τουρκία δὲν σκέπτεται νὰ ἐπιτεθῆ καθ' ἡμῶν καὶ ὅτι τὰ Γερμανικὰ συμφέροντα ἀπαιτοῦσιν ὅπως ἡ Τουρκία περιορισθῆ εἰς μόνον τὸν κατὰ τῆς Ρωσίας πόλεμον. Μᾶς συμβοιλεῖ λοιπὸν νὰ παραμεινωμεν ἀπαθείς θεαταὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ.

Ὡς πρὸς τὴν Βουλγαρίαν ὁ Κοσ Zimmermann φρονεῖ ὅτι δὲν θὰ ἐπέμβῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐξέφερε δὲ τὴν γνώμην ὅτι καὶ ἐὰν ἡ Βουλγαρία ἐπενέβαινεν ἀργότερον κατὰ τῆς Σερβίας, θὰ εἴχομεν πᾶν συμφέρον νὰ μὴ ἐπέμβωμεν ἡμεῖς. Εἰς τὴν παρατήρησίν μου ὅτι ἔχομεν συνθήκην μετὰ τῆς Σερβίας, μοι ἀπεκρίθη ὅτι σήμερον αἱ συνθήκαι ἐλαχίστην ἀξίαν ἔχουσι, καὶ μοι ἀνέφερον πόσον ὀλίγον ἐπέδρασαν αἱ συνδέουσαι τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Αὐστρίαν πρὸς τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ρουμανίαν συνθήκαι ἐπὶ τῆς στάσεως ἣν αἱ δύο τελευταῖαι Δυνάμεις ἠκολούθησαν ἀπ' ἀρχῆς τοῦ πολέμου. «Φροντίσατε, κατέληξεν εἰπὼν μοι ὁ Κοσ Ὑφυπουργός, νὰ χαλαρώσητε ὅσον τὸ δυνατόν τοὺς μετὰ τῆς Σερβίας δεσμούς σας».

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 34.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

τῆς Κυβερνήσεως Γούναρη ἐπὶ τῇ ἀνόδῳ αὐτῆς εἰς τὴν ἀρχήν,
δημοσιευθὲν διὰ τοῦ Γέλιου τῆ 25 Φεβρουαρίου 1915.

Ἡ Ἑλλάς ἐξελθοῦσα ἐκ τῶν νικηφόρων αὐτῆς πολέμων εἶχεν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην χάριν τῆς εὐημερίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὅπως ἐπιδιώξῃ μακρὰν εἰρηνικὴν διαβίωσιν. Ἡ τελεία ὀργάνωσις τῆς Χώρας, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ Ἐθνικοῦ πλοῦτου καὶ ἡ συστηματικὴ παρασκευὴ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων ἤθελον ἐν ταῦτῳ ἐγγυηθῆ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν κεκτημένων ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς καὶ τὴν σταθερὰν ἐξέλιξιν τοῦ Ἐθνικοῦ προγράμματος, περιλαμβάνοντος καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους καὶ τὴν πραγμάτωσιν τῶν Ἐθνικῶν παραδόσεων.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πραγμάτων, ἐπελθούσης τῆς διεθνoῦς κρίσεως, παρέστη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς ἐνδεδειγμένη διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ τήρησις οὐδετερότητος. Ἄλλ' ὑπέρτατον ἅμα καθῆκον ἐπιβάλλει εἰς τὴν Χώραν τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι θὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἀνειλημμένας συμμαχικὰς ὑποχρεώσεις καὶ ὅτι θὰ ἀνταποκριθῆ εἰς ἔντονον ἐπιδίωξιν τῶν Ἐθνικῶν συμφερόντων, ἄνευ διακινδυνεύσεως τῆς ἀκεραιότητος τῆς Χώρας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις αἰσθανομένη τὸ καθῆκον ὅπως ἐξυτηρηθῆσῃ, ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο, τὰ συμφέροντα τῆς Χώρας, πέποιθεν ὅτι ἐξασφαλίζει ταῦτα ὁ πατριωτισμὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Ἄριθ. 35.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Γ. Χρηστάκη Ζωγράφος, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κομ Γ. Ἀλεξανδρόπουλον, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ,

Εἰς Νύσσα

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 28 Φεβρουαρίου 1915

Μετὰ τὸ ἐπίσημον ἀνακοινωθὲν τὸ δημοσιευθὲν ἐπὶ τῇ ἀνόδῳ τῆς νέας Κυβερνήσεως⁽¹⁾, ἔδωκα ὁδηγίας εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀντιπροσώπους ἐν Παρισίοις, Λονδίνω καὶ Πετροπόλει, ὅπως διαβεβαιώσωσι κατηγορηματικῶς τὰς οἰκείας κυβερνήσεις, ὅτι ἡ νέα Κυβέρνησις οὐδὲν ἐκλογεύει τὴν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἐγκαινισθεῖσαν, ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ παρόντος πολέμου, πολιτικὴν καὶ ὅτι οὐδόπως ἐσκόπει νὰ ἀπομακρυνθῆ κατευθύντως χαραχθείσης ὑπὸ τῶν πατροπαραδότων αἰσθημάτων τῆς Χώρας, τῶν δεσμῶν τῶν ἐναύτων αὐτῆν πρὸς τὰς Προστάτιδας Δυνάμεις καὶ τῶν ζωτικῶν αὐτῆς συμφερόντων.

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀμέσως ἄνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 34.

Αἱ δευτερεύοντες αἰτίαι προεκάλεσαν τὴν τελευταίαν κρίσιν ἀφείρων εἰς τοὺς κινδύνους ἀμέσου δράσεως ἀλλὰ δὲν ἔθιγον τὴν βάσιν τῆς ἡμετέρας πολιτικῆς. Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐξέφρασα πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτὴν τῆς Σερβίας, προσθεὶς ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις εἶχε πλήρη συναίσθησιν τῆς κοινότητος τῶν συμφερόντων, ἧτις ὑφίσταται μεταξὺ τῶν δύο φίλων συμμάχων Χωρῶν, καὶ ἦτο πάντοτε πιστῶς προσηλωμένη εἰς τὴν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας Συνθήκην συμμαχίας.

Σῶς παρακαλῶ νὰ ἐπισκεφθῆτε τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, ἵνα τῷ ἐμιλήσητε ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα καὶ διασκεδασθῆ πᾶσα ἀνησυχία αὐτοῦ, ἧτις πιθανὸν νὰ τῷ ἐγεννήθη συνεπεία τῆς ἐπελθούσης ἐν Ἑλλάδι Ὑπουργικῆς μεταβολῆς.

(Υπ.) ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Ἄριθ. 36.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

περὶ τῶν πιθανῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ πολέμου,
συνταχθέν παρὰ τοῦ Κου Γ. Στρίτ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 13 Μαρτίου 1915

Α' Περίπτωσης νίκης τῆς Entente.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

ΕΛΛΑΣ

α') Μετὰ τῆς Entente	1) Συμπράττει τῇ Entente	Ἡ Βουλγαρία λαμβάνει τὴν Σερβικὴν Μακεδονίαν, ἕως ὁλόκληρον, καὶ τὴν γραμμὴν Αἴνου Μηδείας, ἢ Ἑλλάς, παραχωρήσεις ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ διαρρύθμισιν ἐν Μακεδονίᾳ (Γευγελῆ).
	2) Οὐδέτερον	Ἡ Βουλγαρία, ὡς ὑπὸ τὸν ἀριθ. 1, ἢ Ἑλλάς, ἕως διαρρύθμισιν ἐν Μακεδονίᾳ, συνάμα δὲ κινδυνεύει νὰ κάμῃ παραχωρήσεις ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς τὴν Βουλγαρίαν.
β') Οὐδέτερον	1) Συμπράττει τῇ Entente	Ἡ Βουλγαρία λαμβάνει μέρος τῆς Σερβικῆς Μακεδονίας, ἢ Ἑλλάς, παραχωρήσεις ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ διαρρύθμισιν ἐν Μακεδονίᾳ.
	2) Οὐδέτερον	Ἡ Βουλγαρία λαμβάνει μέρος τῆς Σερβικῆς Μακεδονίας, ἢ Ἑλλάς πιθανῶς διαρρύθμισιν ἐν Μακεδονίᾳ.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	ΕΛΛΑΣ	
γ') Κατὰ τῆς Entente	1) Συμπράττει τῇ Entente	Ἡ Βουλγαρία λαμβάνει οὐδέν, ἢ Ἑλλάς λαμβάνει παραχωρήσεις ἐν Μ. Ἀσίᾳ, διαρρύθμισιν ἐν Μακεδονίᾳ.
	2) Οὐδετέρα	Ἡ Βουλγαρία λαμβάνει οὐδέν, ἢ Ἑλλάς, διαρρύθμισιν ἐν Μακεδονίᾳ.

Β'. Περίπτωσις νίκης τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων.

α') Μετὰ τῆς Entente	1) Συμπράττει τῇ Entente	Ἡ Βουλγαρία ἀποδίδει τὴν Βουλγαρικὴν Θράκην, ἢ Ἑλλάς ἀποδίδει τὰς νήσους παρὰ τὴν Μ. Ἀσίαν, κινδυνεύει δὲ νὰ υποβληθῇ εἰς παραχωρήσεις ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς τὴν Τουρκίαν (Αὐτονομία Μακεδονίας).
	2) Οὐδετέρα	Ἡ Βουλγαρία ἀποδίδει τὴν Βουλγαρικὴν Θράκην, ἢ Ἑλλάς λαμβάνει τὸ Μοναστήριον μεθ' ἑαυτῆς περιοχῆς.
β') Οὐδετέρα	1) Συμπράττει τῇ Entente	Ἡ Βουλγαρία λαμβάνει ὀλόκληρον τὴν Σερβικὴν Μακεδονίαν, ἢ Ἑλλάς ἀποδίδει τὰς νήσους παρὰ τὴν Μ. Ἀσίαν, καὶ ὑποβάλλεται εἰς παραχωρήσεις ἐν Μακεδονίᾳ.
	2) Οὐδετέρα	Ἡ Βουλγαρία λαμβάνει τὴν Σερβικὴν Μακεδονίαν πλὴν τοῦ Μοναστηρίου, ἢ Ἑλλάς κρατεῖ ὅ,τι ἔχει καὶ λαμβάνει τὸ Μοναστήριον.
γ') Κατὰ τῆς Entente	1) Συμπράττει τῇ Entente	Ἡ Βουλγαρία λαμβάνει τὴν Σερβικὴν Μακεδονίαν, καὶ μέρος τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, ἴσως καὶ τὴν γραμμὴν ΑἼνου—Μηδείας, ἢ Ἑλλάς ἀποδίδει τὰς νήσους καὶ ὑποβάλλεται εἰς παραχωρήσεις ἐν Μακεδονίᾳ.
	2) Οὐδετέρα	Ἡ Βουλγαρία λαμβάνει τὴν Σερβικὴν Μακεδονίαν ἴσως καὶ τὴν γραμμὴν ΑἼνου—Μηδείας, ἢ Ἑλλάς κρατεῖ ὅ,τι ἔχει, πιθανῶς δὲ λαμβάνει διαρρύθμισιν ἐν Μακεδονίᾳ.

Παρατηρήσεις καὶ συμπεράσματα.

1

1) Ὁ πῖναξ περιορίζεται εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Βουλγαρίας. Ἀληθῶς καὶ ἡ στάσις τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ρουμανίας δὲν εἶναι ἀδιάφορος διὰ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀγῶνος, ὡς δύνανται νὰ ἔχωσι βεβαίως ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐκβάσεως τοῦ ἀγῶνος. Οὕτω βεβαίως

δὲν ἀρκεῖ ὁ πίναξ πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ συνόλου τῶν περιστάσεων. Νομίζω ὅμως ὅτι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ περὶ τοῦ ὁ πίναξ ἐδαφικὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Βουλγαρίας, τὰ τῆς Ἰταλίας καὶ Ρουμανίας σχετικῶς δὲν θὰ ἐπιδράσωσιν οὐσιωδῶς. Πάντως φρονῶ ὅτι ὁ πίναξ παρέχει καθ' ἑαυτὸν χρήσιμα στοιχεῖα ἐκτιμήσεως τῶν πραγμάτων.

2) Ἐπίσης ἐν τῷ πίνακι δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἢ βεβαίως οὐχὶ ἀδύνατος περιπτώσις μεταστροφῆς, διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, τῆς Τουρκικῆς πολιτικῆς ὑπὲρ τῆς Entente. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ δυσμενῆ ἡμῖν ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὰς παρὰ τὴν Μ. Ἀσίαν νήσους δεόν νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ ἐν τῇ ἐκδοχῇ τῆς νίκης τῆς Entente τοῦ πίνακος Α', ἅμα ἀπαλειφόμενα ἐν τῇ ἐναντία ἐκδοχῇ τοῦ πίνακος Β'. Ἐξ ἑτέρου ἐννοεῖται ὅτι, ἂν οὕτω μεταστραφῇ ἡ Τουρκικὴ πολιτικὴ, ἐκλείπουσιν ἐκ τοῦ πίνακος Α' αἱ περιπτώσεις παραχωρήσεων πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐν Μ. Ἀσίᾳ.

3) Ὁ πίναξ ἔχει ὡς ἀρετηρίαν τὴν ιδέαν ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ μεταξὺ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ἀγῶνος θέλουσι κρῖναι καὶ τὰ τῆς ἐδαφικῆς διαρρυθμίσεως τῶν δευτερευόντων συμμάχων Κρατῶν, ἀνεξαρτήτως ἀντιθέτων τοῖς γενικοῖς ἀποτελέσμασιν ἐπιτυχιῶν ἢ ἀποτυχιῶν τῶν δευτερευόντων συμμάχων. Ὁ πίναξ, ἐννοεῖται, δὲν δύναται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ σημειώσῃ καὶ τὰ παρομαρτοῦντα ἐκάστῳ συνδυασμῷ στρατιωτικὰ ζητήματα, ἅτινα βεβαίως βαρύνουσι διὰ τὴν ἐν συνόλῳ ἐκτίμησιν, χωρὶς ὅμως, νομίζω, νὰ ἀνατρέπῃ τὰ ἐκ τῆς ἐδαφικῆς διαρρυθμίσεως συμπεράσματα ἢ μετὰ τὸν πόλεμον ὑπὸ τοὺς διαφόρους συνδυασμοὺς δημιουργηθησομένη στρατιωτικὴ κατάστασις.

4) Ὁ πίναξ προϋπόθεσιν ἔχει ὅτι δὲν θὰ ἐπέλθῃ, διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, μεταβολαὶ ἐν τῇ συστάσει τῶν δύο ὁμάδων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἰδίᾳ συνεπείᾳ τυχόν Ἀγγλορωσικῶν διαφωνιῶν.

5) Ἄν ἡ εἰρήνη κλεισθῇ ἄνευ σαφοῦς νίκης τῆς ἑτέρας τῶν ὁμάδων, ἀλλὰ μετ' ἐξάντλησιν, ἐν ἰσορροπίᾳ παραμενουσῶν τῶν ἀντιπάλων δυνάμεων, τὰ ἐν τῷ πίνακι πιθανὰ ἀποτελέσματα βεβαίως δεόν νὰ μετριοθῶσιν οὐσιωδῶς, χωρὶς ὅμως, νομίζω, ἢ γενικὴ αὐτῶν κατεύθυνσις νὰ μεταβληθῇ.

2

Προβαίνοντες μετὰ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις εἰς τὰ ἐκ τοῦ πίνακος παρίσματα συμπεραίνομεν :

1) Ἡ περίπτωσις κοινῆς οὐδετερότητος ἡμῶν τε καὶ τῆς Βουλγαρίας οὐδένα μὲν ἐνέχει κίνδυνον, φέρει δὲ πιθανὴν μικρὰν ἐπέκτασιν ἀμφοτέρων ἐν οἰαδήποτε ἐκβάσει τοῦ ἀγῶνος, ἀληθῶς ὅμως ἡμῖν σπουδαιότεραν ἐπίρρωσιν ἐν περιπτώσει νίκης τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων.

Ἡ περίπτωσις ἐξόδου ἡμῶν ἐκ τῆς οὐδετερότητος, παραμενούσης οὐδετέρας τῆς Βουλγαρίας, νομίζω, εἶναι τόσον ἀπίθανος, διὰ τὸν κίνδυνον ἐξάντλήσεως ἡμῶν, ἐν ᾧ ἀκέραιαι θὰ παρέμενον αἱ δυνάμεις τῆς Βουλγαρίας, ὥστε δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀσχοληθῶμεν ἰδιαιτέρως ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης.

2) Ἐν ἐνδεχομένῃ συμμετοχῇ τῆς Βουλγαρίας εἰς τὸν πόλεμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων :

α') Ἄν ἡμεῖς συνταχθῶμεν τῇ Entente, ἔχομεν μεγίστας ἀφελείας ἐν περιπτώσει νίκης τῆς Entente, ἀλλὰ τρέχομεν καὶ μεγίστους κινδύνους ἐν περιπτώσει νίκης τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων, τῆς Βουλγαρικῆς ἀποβησομένης ἐπιφοβωτάτης.

β') Ἄν ἡμεῖς μείνωμεν οὐδέτεροι, θὰ ἔχομεν ἐν οἰαδήποτε περιπτώσει μικρὰν εὐφελείαν, ἀλλὰ συνάμα τρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ ἴδωμεν τὴν Βουλγαρίαν σημαντικῶς ἐπαυξανομένην ἐν περιπτώσει νίκης τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων.

3) Ἐν ἐνδεχομένῃ συμπράξει τῆς Βουλγαρίας μετὰ τῆς Συνεννοήσεως :

α') Ἄν καὶ ἡμεῖς συμπράξωμεν τῇ Entente, ἔχομεν, ἐν περιπτώσει νίκης αὐτῆς

πὰς εὐρυτάτας ἀπόψεις, ἀληθῶς ἀξιοσημείων ὑπερβολικῶς τῶν τῆς Βουλγαρίας δυνάμεων ἀπέναντι τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἡμετέρων κτήσεων, τρέχομεν δ' ἀφ' ἐτέρου τοῦς ὑψίστους κινδύνους ἐν περιπτώσει ἥττης τῆς Συνεννοήσεως.

β') Ἄν ἡμεῖς μείνωμεν οὐδέτεροι, τρέχομεν τὸν κίνδυνον σημαντικῆς ἀξίσεως τῶν δυνάμεων τῆς Βουλγαρίας, ἐν περιπτώσει νίκης τῆς Entente, ἀληθῶς χωρὶς νὰ ζημιωθῶμεν, ἔχομεν δ' ἀποψιν σημαντικῆς ἡμῶν ἐπιρρώσεως ἐν περιπτώσει νίκης τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων.

4) Ἡ περίπτωση ἀρα τῆς οὐδετερότητος τῆς τε Βουλγαρίας καὶ τῆς Ἑλλάδος εἶναι πάντως ἐπικερδῆς ἀληθῶς ἐν μέτρῳ, μόνη δ' ἀσφαλῆς ἐφ' ὅσον ἀδηλας ἢ ἐκβασίς τοῦ πολέμου. Ἡ περίπτωση οὐδετερότητος ἡμῶν, ἐξερχομένης τῆς Βουλγαρίας τῆς οὐδετερότητος, παρέχει ἡμῖν ὠφελήματα ἐν οἰαδήποτε περιπτώσει, ἀλλ' ἐνέχει καὶ κίνδυνον δυσαναλόγου ἀξίσεως τῶν δυνάμεων τῆς Βουλγαρίας ἐν περιπτώσει νίκης τῆς ομάδος μεθ' ἧς συμπράττει. Ἄλλ' ὁ κίνδυνος ἀξίσεως τῆς Βουλγαρίας ἐν βαθμῶ ἐπιρροβωτάτῳ ὑφίσταται ἐν περιπτώσει συμπράξεως αὐτῆς μετὰ τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων καὶ νίκης αὐτῶν ἂν ἡμεῖς εὐρεθῶμεν ἐν τῷ ἀντιθέτῳ στρατοπέδῳ, ὑφισταμένου δ' ὅμως πάντοτε κινδύνου δυσαναλόγου ἀξίσεως τῶν δυνάμεων αὐτῆς ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἐν Εὐρώπῃ ἡμέτερας κτήσεις, κὰν ἔτι ἠθέλομεν συμπράξῃ αὐτῇ τε καὶ τῇ Entente, καὶ ἤθελεν ἡ τελευταία αὐτὴ νικήσῃ.

5) Ὅθεν ἐνδοιάζω ὅπως θεωρήσω ὠφέλιμον τῇ Ἑλλάδι τὴν ὅπωοδήποτε ἔξοδον τῆς Βουλγαρίας ἐκ τῆς οὐδετερότητος, ὅα ἐπιροτίμων δέ, ἂν πρόκηται νὰ ὑπάρξῃ περίπτωση ἀναμίξεως ἡμῶν εἰς τὸν ἀγῶνα, τὴν σύμπραξιν τῶν σήμερον οὐδετέρων τριῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν ἐξερχομένων ὁμοῦ τῆς οὐδετερότητος. Διότι τότε δύναται νὰ ἐλπισθῇ ὅτι δύναται γενναῖόν τι νὰ συντελεσθῇ (μὴ ἐξουδετερουμένων ἀμοιβαίως τῶν δυνάμεων αὐτῶν), κρινόμενου διὰ τῆς τοιαύτης ἀναμίξεως τοῦ γενικοῦ ἀγῶνος, ἂν μὴ τυχόν ἡ Ἰταλία ταχθῇ πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος. Ἀνταλλάγματα δ' ὑφίστανται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δι' ἕκαστον τῶν τριῶν συμπραττόντων Κρατῶν δυναμένων εὐλόγως νὰ ἀξιῶσασιν ταῦτα. Ἡ Τρανσυλβανία διὰ τὴν Ρουμανίαν, μέρος τῆς Σερβικῆς Μακεδονίας καὶ ἡ γραμμὴ Αἰνίου-Μηδίας διὰ τὴν Βουλγαρίαν, παραχωρήσεις ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ διαρρύθμισις ἐν Μακεδονίᾳ διὰ τὴν Ἑλλάδα.

3

Κατὰ τὰ λοιπά :

1) Φρονῶ ὅτι πάντως δὲν πρέπει ἡμεῖς νὰ παρασύρωμεν τοὺς ἄλλους ἀλλὰ συμφέρει ἡμῖν ἢ ἐκ τῆς οὐδετερότητος ἔξοδος τῆς Βουλγαρίας πρὸ ἡμῶν. Ἐπίσης δὲν τίθημε ἐν ἀμφιβόλῳ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν Σερβίαν ἡμετέρων ἀπέναντι τῆς Βουλγαρίας ὑποχρεώσεων.

2) Ἀληθῶς ἡ Ἑλλάς μετὰ τὰ τελευταῖα γεγονότα ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ μεγάλας δυσχερείας ἀπέναντι τῆς Συνεννοήσεως παρακείμενουσα οὐδέτερα μέχρι τέλος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἔτι ἢ παρ' ἡμῖν κοινὴ γνώμη ἔχει ἐξερεθισθῇ ἐκ τῶν προβληθέντων αὐτῇ ἐπιχειρημάτων, ὧν δὲν δύναται νὰ ἐξελέγξῃ τὴν βασιμότητα, ὥστε παρίσταται σχεδὸν ἀνέφικτος ἢ παραμονὴ ἡμῶν ἐν τῇ οὐδετερότητι, ἂν ἡ Βουλγαρία κινηθῇ.

3) Ἄλλ' ἡ στάσις τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ρουμανίας—ἰδίως τῆς πρώτης αἰ ἀπαρχαῖ προτάσεων, τῆς δὲ τελευταίας ἢ δήλωσις ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ προστριβὰς βαλκανικῆς, ἀλλ' ἀποβλέπει εἰς κοινὸν προσανατολισμὸν καὶ συνεχῆ ἐπαφὴν μεθ' ἡμῶν—καθιστᾷ οὐχὶ ἀδύνατον, νομίζω, πολιτικὴν συνεννόησιν ἡμῶν πρὸς αὐτὰς ἐπὶ σκοπῶ κοινῆς οὐδετερότητος κατὰ πρῶτον λόγον, ἢ ἄλλως κοινῆς ἔξοδου ἐκ τῆς οὐδετερότητος ὑπὲρ τῆς αὐτῆς ομάδος ἐμπολέμων, καὶ δὴ τῆς Entente, πρὸς ἣν μόνην ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ ταχθῶμεν. Ἡ συνεννόησις αὕτη θὰ ἀφείρα, ἐννοεῖται, μόνον εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν, οὕτω παρακαμπτομένων τῶν μεταξὺ τῶν τριῶν Κρατῶν ἀντιθέσεων καὶ τῶν ἐκάστου χωριστῶν τάσεων.

Ἡ τοιαύτη σύμπραξις ἡμῶν μετ' αὐτῶν κολάζει δ' ἔτι οὐσιωδῶς τὴν τε ἡμετέραν ἀπραξίαν ἀπέναντι τῆς Συνεννόσεως, ἀν μείνωμεν οὐδέτεροι, καὶ τὴν ἐνδεχομένην σύμπραξιν ἡμῶν μετὰ τῆς Entente ἀπέναντι τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων, τῆς Ἑλλάδος ἐμμενύσης, ὡς δυνατὸν, εἰς βαλκανικὴν πολιτικὴν.

(Υπ.) Γ. ΣΤΡΕΪΤ

Ἀριθ. 37.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Α. Ρομάνος, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Γ. Χρηστάκη Ζωγράφον, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Παρισίῳ, τῇ 26 Φεβρουαρίου 1915

Σήμερον, ἐπὶ τῇ ἐπανάδῳ μου, ἐγένομην δεκτὸς παρὰ τοῦ κ. Delcass, ὅστις μοι εἶπεν ὅτι ἡ ἐξέλιξις ἦν ἔλαβον τὰ πράγματα ἐν Ἑλλάδι προὐκάλεσεν ἀπογοήτευσιν παρὰ τῇ Τριπλῇ Συνεννόσει. Οὐ μόνον ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία εἶχον ἀποδεχθῆ προθύμως τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Κοσ Βενιζέλου γενομένην πρότασιν ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς ἐγκρίσεως αὐτῆς παρὰ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως, ἀλλ' εἶχεν ἤδη ὁ Κοσ Delcassé, τηλεγραφῆσαι εἰς Πετροῦπολιν συνιστῶν τὴν ἀποδοχὴν αὐτῆς, ἔλαβε δὲ τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν τὴν ἀπάντησιν τῆς Ρωσικῆς Κυβερνήσεως δι' ἧς προσεχώρει κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν πρότασιν ταύτην. Ἀλλ' ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ἐπληροφόρηθη συγχρόνως τὴν παραίτησιν τοῦ Κοσ Βενιζέλου, τοῦθ' ὅπερ διέκοψεν ἀποτόμως τὰς μεταξὺ τῆς Τριπλῆς Συνεννόσεως καὶ τῆς Ἑλλάδος διαπραγματεύσεις περὶ τῆς ἡμετέρας συμπράξεως καὶ τῶν ἐκ ταύτης ὠφελημάτων τῆς Χώρας ἡμῶν.

(Υπ.) ΡΩΜΑΝΟΣ

Ἀριθ. 38.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Π. Ψύχας, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ρουμανίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Δ. Γούναρη,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βουκουρεστίῳ, τῇ 17 Ἰουλίου 1915

Ὁ Ἀγγλος συνάδελφός μου μοι εἶπεν ὅτι, κατὰ θετικὰς πληροφορίας, ἡ Γερμανία ἀεβεβαίωσε κατηγορηματικῶς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Σόφιας, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ οὐδετερότης εἶναι ὀριστικῶς ἐξησφαλισμένη, καὶ ἐν περιπτώσει ἀκόμῃ ἐπιθέσεως τῆς Βουλγαρίας κατὰ τῆς Σερβίας.

(Υπ.) ΨΥΧΑΣ

Ἀριθ. 39.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὁ Κοσ Δ. Γούναρης,
Πρόεδρος τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου, Ἐπιτελεστής ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας
ἐν Παρισίοις, Λονδίνο, Ρώμῃ, Πετρούπολει, Νύσση (Σερβία),
Βερολίνο, Βιέννη καὶ Σόφια.(¹)

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 20 Ἰουλίου 1915

Σὰς ἀνακρινῶν κατωτέρω τηλεγράφημα τῆς ἡμετέρας ἐν Βουκουρεστίῳ Πρεσβείας(²) καὶ σὰς παρακαλῶ ὅπως, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἐλέγετο ὑμῖν τοιοῦτόν τι ἐπαναλάβητε ὅ,τι πλειστάκις ἐδηλώσαμεν, τοῦτ' ἐστὶν ὅτι Βουλγαρικὴ ἐπίθεσις κατὰ τῆς Σερβίας δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μᾶς ἀφήσῃ ἀδιαφόρους, ἡ δὲ Βουλγαροτουρκικὴ συμφωνία ὡς μόνον ἀποτέλεσμα θὰ ἔχη τὴν σύσφιγξιν τῶν μεταξὺ τῶν δύο Χωρῶν δεσμῶν.

(Υπ.) ΓΟΥΝΑΡΗΣ

Ἀριθ. 40.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ἐλ. Βενιζέλος,
Πρόεδρος τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου, Ἐπιτελεστής ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κομ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ.

Εἰς Βερολίνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 21 Ἀγούστου 1915

Ἡ προϋπόθεσις ἐνδεχομένης ἐπιθέσεως τῶν συνδυασμένων Αὐστρογερμανικῶν δυνάμεων κατὰ τῆς Σερβίας δὲν παύει νὰ ἀπασχολῇ ζωηρῶς τὴν Β. Κυβέρνησιν, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκδηλουμένης προσεγγίσεως τῆς Βουλγαρίας πρὸς τὰς Κεντρικὰς Αὐτοκρατορίας. Ἐὰν ἡ προσέγγισις αὕτη εἶχεν ὡς μόνον ἀποτέλεσμα τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐλευθέρας διόδου τῶν Γερμανικῶν δυνάμεων διὰ τῆς Βουλγαρίας, οὐδένα λόγον θὰ εἶχομεν ὅπως ἀνησυχῶμεν. Ἀλλ' ἐάν, ἐπωφελουμένη τῆς ἀφίξεως τῶν

(1) Ἡ ἀποστολὴ τῆς παρούσης ἐγκυκλίου ἀνεκοινώθη πρὸς τὸν ἐν Ρουμανίᾳ Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος Κομ Π. Ψύχαν.

(2) Ὅρα αὐτὸ ἀμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 38.

Γερμανικῶν δυνάμεων, ἡ Βουλγαρία ἐπιτεθῆ κατὰ τῆς Σερβίας, δὲν θὰ ἡδυνάμεθα νὰ παραμείνωμεν ἀπαθείς ἐνώπιον τοῦ ἐνδεχομένου πιθανῆς συντριβῆς τῆς συμμάχου μας παρὰ τῆς Βουλγαρίας. Ἀφιερμένης κατὰ μέρος τῆς ἐκτάσεως τῶν ἐκ τῆς συμμάχου ὑποχρεώσεών μας, τὸ ζωτικὸν ἡμῶν συμφέρον μᾶς ἐπιβάλλει νὰ πράξωμεν τὸ πᾶν ὅπως προλάβωμεν τὴν βουλγαρικὴν νίκην, ἥς ἀκολούθως, θάττον ἢ βράδιον, θὰ εἴμεθα τὰ πρῶτα θύματα.

Ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις θὰ ἔχῃ ἀναμφιβόλως πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ διάφορα ταῦτα ἐνδεχόμενα ἀποφασίζουσα τὴν διὰ τῆς Βουλγαρίας ἐκστρατείαν. Θὰ ἦτο ἐν τούτοις καλὸν νὰ ἐπωφεληθῆτε καταλλήλου εὐκαιρίας ἵνα ἐκθέσητε ἐκ νέου τὰς ἰδέας ταύτας, ὡς προσωπικὰς σας γνώμας, λέγοντες ὅτι αὗται ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἐν τῇ Χώρα ἐπικρατοῦν φρόνημα. Νομίζομεν ὅτι ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις δὲν ἔχει συμφέρον νὰ ἐκραγῇ Βαλκανικὸς πόλεμος καὶ θὰ ἐξακόλουθῆσῃ ἐπιθυμοῦσα ὅπως ἡ Ἑλλάς μὴ ἐξέλθῃ τῆς οὐδετερότητος. Δυνάμεθα κατόπιν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι, ἐν οἰαδήποτε στιγμῇ, καὶ ἐν ᾗ ἔτι περιπτώσει διωργανοῦτο ἡ ἐκστρατεία τῆς Ἀνατολῆς, θὰ ἀσκήσῃ ἄπασαν τὴν ἐπιρροὴν αὐτῆς ὅπως συγκρατήσῃ τὴν Βουλγαρίαν, ἀποτρέπουσα αὐτὴν νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῆς Σερβίας, καὶ ἐξασφαλίσῃ οὕτω τὴν διατήρησιν τῆς ἡσυχίας εἰς τὰ ἡμέτερα σύνορα.

Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑμετέρου διαβήματος εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε ἡμῖν παραχρῆμα.

(Υπ.) ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Ἄ ρ ι θ . 4 1 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κοσ Αλ. Ναούμ, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βουλγαρία,
πρὸς τὸν Κομ Ἑλ. Βενιζέλον,
Πρόεδρον, τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθῆνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Σόφια, τῇ 8 Σεπτεμβρίου 1916

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σας πληροφορήσω ὅτι οἱ φιλελεύθεροι βουλευταὶ τῆς κοινοβουλευτικῆς πλειονοψηφίας συνεδρίασαν χθὲς εἰς τὴν Σοβράνιε. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου παρέσχεν ἐξηγήσεις ἐπὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως, ἐπιμείνας ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν σχέσεων μετὰ τῶν γειτονικῶν Κρατῶν. Οἱ Βουλευταὶ ἐνέκρινον πλήρως τὴν πολιτικὴν τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

Σήμερον ἡ κοινοβουλευτικὴ πλειονοψηφία, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν φιλελευθέρων, νεοφιλελευθέρων καὶ Σταμπουλιωρικῶν βουλευτῶν, θὰ συνεδριάσῃ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Κομ Ραδοσλαύωφ.

Κατὰ τὰς ἐγγωρίους ἐφημερίδας «Οὔτρα» καὶ «Ταχυδρομεῖον τῶν Βαλκανίων»;

ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδριάσει ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου προέβη εἰς τὰς ἀκολουθούσας δηλώσεις, τὰς ὁποίας, λόγῳ τῆς προληπτικῆς λογοκρισίας, ἔχω πάντα λόγον νὰ θεωρῶ ὡς ἀκριβεῖς :

Ὁ Πρωθυπουργὸς κατ' ἀρχὰς ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Βουλγαροτουρκικὴ συμφωνία συνωμολογήθη, ἀνεκρίνωσε δὲ τὰ νέα σύνορα μετὰ τῆς Τουρκίας, ὡς ἐξετέθησαν ταῦτα ἐν προηγουμένῳ τηλεγραφήματί μου. Προσέθεσεν ὅτι τὸ Βουλγαρικὸν Κράτος ἐκέρδισεν οὕτως ἐδάφη περίπου 3,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων καὶ ὅτι θὰ προβῆ εἰς τὴν ἐξαγορὰν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τοῦ Δεδεαγάτς.

Ἀκολουθῶς ὁ Πρωθυπουργὸς εἶπεν ὅτι ἐφεξῆς ἡ Βουλγαρία θὰ ἀκολουθήσῃ, ὡς καὶ ἡ Ἑλβετία, πολιτικὴν ἐνόπλου οὐδετερότητος, ἀφ' οὗ τὸ θέατρον τοῦ πολέμου πλησιάζει εἰς τὰ Βουλγαρικὰ σύνορα. Ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀπὸ τῆς 6 Σεπτεμβρίου αἱ Αὐστρο-γερμανικαὶ στρατιαὶ ἤρχισαν τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἐναντίον τῆς Σερβίας καὶ ὅτι ἡ θέσις τῆς Βουλγαρίας ἦτο ἐξησφαλισμένη καὶ παρὰ τῆς Συνεννοήσεως καὶ παρὰ τῆς Συμμαχίας. Καὶ ὑπὸ τὰς δυσμενεστέρας τῶν περιστάσεων, προσέθεσεν, ἡ Βουλγαρία δὲν ἔχει τίποτε νὰ χάσῃ, ἀλλ' ἐν περιπτώσει ἐπιτυχίας ἡ Βουλγαρία θὰ λάβῃ καὶ τὴν μὴ ἀμφισβητουμένην ζώνην καὶ θὰ ἐπεκτείνῃ τὰ σύνορά της πρὸς νότον, πρὸς ἀνατολάς, πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς δυσμὰς.

Ὁ Πρωθυπουργὸς ἐβεβαίωσεν ὅτι αἱ σχέσεις μετὰ τῆς Ρουμανίας ἦσαν ἀγαθαί, ἀν καὶ δὲν ἤρχισαν διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν, προσέθεσε δὲ ὅτι, κανονισθεῖσάν τῶν μεταξὺ τῆς Ρουμανίας καὶ τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων δυσχερειῶν, ἡ Ρουμανία θὰ τηρήσῃ οὐδετερότητα χωρὶς νὰ ἐνδιαφερθῆ διὰ τὴν κατὰ τῆς Σερβίας Αὐστρο-γερμανικὴν ἐπίθεσιν.

Εἶπεν ἔπειτα ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ ἀκολουθήσῃ ἐπίσης πολιτικὴν οὐδετερότητος, ὅτι προέβη ἤδη εἰς δηλώσεις ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ πρὸς τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Γερμανίαν καὶ ὅτι θὰ ἀδιαφορήσῃ διὰ τὴν κατὰ τῆς Σερβίας Αὐστρογερμανικὴν ἐπίθεσιν. Ἐὰν ἡ Ἑλλὰς προσβάλλῃ τὴν Βουλγαρίαν, ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις θὰ λάβῃ τὰ μέτρα της διὰ τὴν αἰσίαν ἐκβασιν τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου. Ἐφιστῶ τὴν ὑμετέραν προσοχὴν ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων φράσεων, δημοσιευθεῖσάν εἰς τὰς πρωινὰς ἐφημερίδας παρὰ τὴν προληπτικὴν λογοκρισίαν καὶ μὴ διαψευθεῖσάν ὑπὸ τῶν ἑσπερινῶν ἡμιεπισήμων φύλλων.

Περὶ τῆς Σερβίας, ὁ Πρωθυπουργὸς παρετήρησεν, ὅτι θὰ παραχωρήσῃ μόνον τὰ μέχρι τοῦ Ἀξιοῦ ἐδάφη εἰς τὸ τέλος τοῦ πολέμου καὶ ὅτι ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις ἔδωκε νὰ ἐννοηθῆ ὅτι θὰ προτιμήσῃ νὰ περιπλακῆ εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Βουλγαρίας παρὰ νὰ χάσῃ τὰ μετὰ τῆς Ἑλλάδος κοινὰ αὐτῆς σύνορα.

(Ὑπ.) ΝΛΟΥΜ

Ἄριθ. 42.

Ἄριθ. 312

ΜΥΣΤΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Ὁ κ. Πασσάρωφ, Πρεσβευτῆς τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἀθήναις,
πρὸς τὸν Ὑπουργὸν κ. Ροδοσλάβωφ.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ (ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Εἰς Σόφειαν

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 23 Σεπτεμβρίου 1915

Τὴν 9ην τρέχοντος εὐρισκόμενος παρὰ τῷ Κω Βενιζέλω δι' ἄλλην ὑπόθεσιν, ἠρωτήθην παρὰ τούτου διὰ τὴν κινήσεισιν, καὶ ἐπειδὴ ἀπήντησα ἐπίτηδες ὅτι δὲν εἶχον εἰδήσεις, μοι ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ πρώτη Μεραρχία, ἡ 6η, ἡ 7 καὶ ἡ 10η ἐκινήτωσιν. Καὶ ἡ μὲν πρώτη εἰς Σόφειαν, καὶ ἡ 6η τοῦ Βδιη διευθύνθησαν ἐναντίον τῆς Σερβίας, α. δὲ 7η εἰς Νευροκόπι καὶ 10η εἰς Γκιουμουρτζίναν θὰ διευθυνθῶσιν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς βεβαιώσω, εἶπεν ὁ κ. Βενιζέλος ὅτι πᾶσα προσβολὴ ἐκ μέρους σας ἐναντίον τῆς Σερβίας θὰ προκαλέσῃ τὴν ἐπέμβασιν μας, δυνάμει τῆς Συνθήκης ἡμῶν.

Ἐκτὸς τούτου, πᾶσα μεγέθυνσις ὑμῶν καταστρέφει τὴν Βαλκανικὴν ἰσορροπίαν καὶ δημιουργεῖ μέγαν κίνδυνον δι' ἡμᾶς. Ἐχοντες ὑποχρεώσεις συνεκεία τῆς συμμαχίας ἡμῶν μετὰ τῆς Σερβίας καὶ τῶν δοθεισῶν παρ' ἡμῶν ὑποσχέσεων, ἀφείλομεν νὰ ἐκπληρώσωμεν εὐκρινῶς τὸ συμμαχικὸν χρέος μας.

Πασσάρωφ.—Ἡ 10η Μεραρχία εἰς Γκιουμουρτζίναν δὲν δύναται νὰ κινήτωσιν διότι δὲν ἔχει ἐφόδια. Ὁ προορισμὸς τῆς εἶναι νὰ συγκρατῇ τὴν τάξιν εἰς τὴν νέαν ἐπαρχίαν καὶ νὰ φυλάττῃ τὰς ἀκτάς. Ἡ 7η Μεραρχία δὲν ἐδρεύει εἰς Νευροκόπι, ἀλλ' εἰς Δουβνίτσαν. Συνεπῶς δὲν ὑπάρχουσι κινήτωσιν Μεραρχίαι εἰς τὰ Βουλγαροελληνικὰ σύνορα, εἰς δὲ τὴν μερικὴν ταύτην κινήσεισιν, ἐὰν εἶναι βεβαιωμένον, δὲν ὑπάρχει τίποτε νὰ ὑποτεθῇ ὅτι κατευθύνεται ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ μετὰ τῆς Σερβίας Συνθήκη ὑμῶν εἶναι ἄκυρος, διότι δημιουργεῖ νῦν ὑποχρεώσεις μὲν ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν Ἑλλάδα, δικαιώματα δὲ διὰ τὴν Σερβίαν, τῆς Σερβίας μὴ οὔσης εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ὑποχρεώσεις αἰτινες ἀπορρέουσιν ἐκ ταύτης. Ἐὰν ὑμεῖς προσβληθῆτε, ἡ Σερβία δύναται νὰ στείλῃ καὶ ἕνα στρατιώτην εἰς βοήθειάν σας; Ἀσχέτως πρὸς ταῦτα ἡ Σερβία ἀναγνωρίζει διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ 1912 ὅτι ἡ Μακεδονία εἶναι Βουλγαρικὴ χώρα, καὶ ἐπὶ πλέον, διὰ τῶν ἐσχάτως γενομένων προτάσεων, κάμνει αὐτὴ αὐτὴ ἐδαφικὰς παραχωρήσεις.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Βαλκανικὴν ἰσορροπίαν εἶναι αὕτη ἀπραγματοποίητος πολιτικὴ, διότι δὲν δύναται τις νὰ σταματήσῃ τὴν πρόοδον ἐνὸς λαοῦ. Οἱ γείτονές του ἠρῶσιν νὰ προσπαθήσωσι νὰ φθάσωσι τοῦτον καὶ νὰ τὸν ὑπερβῶσι καὶ οὐχὶ νὰ τὸν σταματήσωσι καὶ γίνωσιν ἐμπόδιον εἰς αὐτὸν Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι παρομοίᾳ πολιτικῇ δίδει πάντοτε ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα. Δύο λαοὶ δὲν δύναται πάντοτε νὰ ζήσωσι μετὰ τὸ ὄπλον ἐπ' ὤμου, εἰσὶ τούναντιον τοποθετημένοι τοιουτοτρόπως ἐμπορικῶς καὶ οἰκονομικῶς, ὥστε δέον νὰ εἴσιν στερεῶς συνδεδεμένοι.

Μόνον τὸ ζήτημα τῶν ἐδαφικῶν παραχωρήσεων διαφεῖ τοὺς δύο ἡμῶν λαούς, ἀναγνωρίζετε δὲ καὶ ὑμεῖς ὅτι ἡ Καβάλλα, αἱ Σέρραι καὶ ἡ Δράμα πρέπει νὰ δοθῶσιν εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Ὅθεν συμφώνως πρὸς τὴν Συνθήκην ἡμῶν μετὰ τῆς Σερβίας, ἔχομεν τὴν Μακεδονίαν καὶ συμφώνως πρὸς τὴν Συνθήκην τοῦ Λονδίνου ἔχομεν τὴν Αἴνον—Μύδιαν. Δὲν ὑπῆρχε τότε ζήτημα Βαλκανικῆς ἰσοροπίας ;

Βενιζέλος.—Τοῦτο εἶναι ἀληθὲς καὶ ἦτο ὅπως τὸ ἐκθέτετε. Ἐν τούτοις συνετεία τοῦ δευτέρου Βαλκανικοῦ Πολέμου ὑπεγράψαμεν Συνθήκην μετὰ τῆς Σερβίας, καὶ ὡς ἔντιμος ἄνθρωπος μοὶ εἶναι δύσκολον νὰ μὴ ἐκπληρώσω τὴν ἐν βεβαίῳ ὁ Βασιλεὺς καὶ οἱ Ὑπουργοὶ συγκριταθεῶσιν. Ἐφ' ὅσον παραμένω εἰς τὴν ἐξουσίαν θὰ ἐνεργῶ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο.

Ὁ Βενιζέλος διατελεῖ ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς Συνεννοήσεως καὶ ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ πράξῃ ὅ,τι τῷ ζητοῦσι, παρασκευάζει τὸ ἔδαφος διὰ μέσου τοῦ τύπου διὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸν Βασιλέα νὰ συγκατατεθῇ ἢ διὰ νὰ ἀποσυρθῇ ὑπὸ τὴν εὐσχημον ταύτην πρόφασιν.

(Υπ.) ΠΑΣΣΑΡΩΦ

Ἄριθ. 43.

ΜΥΣΤΙΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

Ὁ κ. Πασσάρωφ Πρεσβευτῆς τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἑλλάδι
πρὸς τὸν κ. Ντόμπροβιτς εἰς Σόφειαν
Διὰ τὸν Βασιλέα Φερδινάνδον καὶ τὸν κ. Ραδοσλάβωφ.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἀθήναι, 23 Σεπτεμβρίου 1915

Μεγαλειότατε, Κύριε Πρωθυπουργέ,

Σήμερον 9 πρὸς τὴν 11 π. μ. ἤμην πρὸς τὸν Βενιζέλω. Σᾶς διαβιβάζω τὴν μετ' αὐτοῦ συνομιλίαν μου διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 312 τηλεγραφήματός μου. Τὴν 3 μ.μ. ὁ Ὑπασπιστὴς τοῦ Βασιλέως Καλίνσκη μοὶ ἀνεκοίνωσε τηλεφωνικῶς ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς θὰ ἐπεθύμει νὰ με ἴδῃ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του τοῦ Γατοῖου ὅπου καὶ παρευθὺς μετέβην.

Ἴδου ἡ συνομιλία.

Ὁ Βασιλεὺς. Ἐμαθὼν ὅτι διετάχθη ἡ κινητοποίησις τῆς 10 Μεραρχίας τῆς Γκιουμουλτζίνης, τῶν Μεραρχιῶν τῆς Σόφειας, τῆς Δουπνίτσης καὶ τοῦ Βιδινίου. Ἐξηκρίβωσα ἐπὶ τοῦ χάρτου καὶ ἐξάγεται ὅτι ἡ 10η προορίζεται νὰ φυλάττῃ τὴν παραλίαν τοῦ Αἰγαίου καὶ κυρίως τὸ Δεδεαγάτς. Αἱ ἄλλαι εὗρισκονται εἰς τὰ Σερβικὰ σύνορα μακρὰν ἡμῶν. Τὸ διάταγμα ὑπεγράφη τὴν Κυριακὴν, καίτοι δὲ δὲν ἐδημοσιεύθη, ἡ κινητοποίησις θὰ ἐγένετο. Ἐχετε πληροφορίας ἐπὶ τούτου καὶ διατὶ αἱ Μεραρχίαι αὗται ἐκινητοποιήθησαν.

Πασσάρωφ. Ἡ Μεραρχία τῆς Γκιουμουλτζίνης δὲν δύναται νὰ κινητοποιηθῇ ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἐφεδρείας καὶ προορίζεται ὡς ἡ Υ. Μ. εἶπε, νὰ φυλάττῃ τὰς ἀκτὰς καὶ ἐν γένει νὰ διατηρῇ τὴν τάξιν ἐν τῇ νέᾳ Ἐπαρχίᾳ. Ὑποθέτω ὅτι ἡ κινητοποίησις τῶν τριῶν ἄλλων

Μεραρχιών εἶνε μία ἀπάντησις εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν Σερβικῶν στρατευμάτων εἰς τὰ βουλγαρικὰ σύνορα. Οἱ Σέρβοι συνεκέντρωσαν ἀρκετὰ στρατεύματα ἐπὶ τῶν συνόρων μας τελευταίως. Ἀρχηγὸς τῶν στρατευμάτων τούτων ὠνομάσθη ὁ στρατηγὸς Νταμιάν Πόποβιτς, ἀγριὸς διώκτης τῶν βουλγάρων καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ Σερβικῇ Μακεδονίᾳ, πρόεδρος τῆς μυστικῆς στρατιωτικῆς ἐταιρείας «Ἡ μαύρη χεὶρ» ἣτις διέπραξε τὴν δολοφονίαν τοῦ Serajevo.

Ὁ Διάδοχος τῆς Σερβίας, πρίγκηψ Ἀλέξανδρος, ἐπιθεωρῶν τὰ στρατεύματα τῶν συνόρων, δὲν παρέλειψε νὰ ἀπευθύνῃ ὕβρεις κατὰ τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ καὶ ἰδιαίτερος κατὰ τοῦ Βασιλέως μας.

Ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ γίνεταί ἀνεκτὴ καὶ ὑποθέτω ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις ἀπαντᾷ διὰ τῆς κινητοποιήσεως τῶν τριῶν Μεραρχιῶν εἰς τὴν Σερβικὴν πρόκλησιν.

Ὁ Βασιλεὺς. — Χθὲς εἰσέτι μοὶ ὠμίλησαν περὶ τῆς καταδικώξεως τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ Σερβικῇ Μακεδονίᾳ.....Οἱ Σέρβοι εἶνε ἀδιόρθωτοι εἰς τὰς βαναυσότητας καὶ τὰς σκληρότητας των καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς γλώσσης των. Δὲν κερδίζει τις τίποτε μὲ τὰς ὕβρεις τῶν τριῶδων.

Ὁ Βενιζέλος σκέπτεται ὅτι διὰ τῆς ἐπιστρατεύσεώς σας θέλετε νὰ καταλάβητε τὴν Μακεδονίαν καὶ αὐτὴν τὴν Νίσσαν, τὸ Πιρότ καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Μοράβα. Ἡ κατάληψις τῆς Μακεδονίας θὰ ἐδημιουργεῖ casus foederis κατὰ τὴν Ἑλληνο-Σερβικὴν συνθήκην συμμαχίας καὶ ἡ κατάληψις τῆς Νίσσας-Πιρότ καὶ τῆς κοιλάδος τοῦ Μοράβα θὰ κατέστρεφε τὴν Βαλκανικὴν ἰσορροπίαν. Ἡ Βουλγαρία θὰ καλίστατο μεγάλη καὶ ἐπικύνδυνος διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Πασσάρωφ. — Ἡ κατάληψις τῆς Σερβικῆς Μακεδονίας δὲν δημιουργεῖ casus foederis διὰ τὴν Ἑλλάδα, καθότι οἱ Σέρβοι διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1912 καὶ ἤδη εἰσέτι, ἀναγνωρίζουσιν ὅτι εἶνε βουλγαρικὴ καὶ εἶνε ἔτοιμοι νὰ τὴν ἐκχωρήσωσιν ἐκουσίως αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. Ἐπομένως εἴαν ὁ κάτοχος ἐνὸς τύπου τὸν δίδει, τί ἀπομένει εἰς τὸν γείτονα; Ἡ μεταξὺ Σερβίας καὶ Ἑλλάδος συμμαχία στρεφομένη κατὰ τῆς Βουλγαρίας δὲν δύναται πλέον νὰ ὑφίσταται, καθόσον τὸ ἐν τῶν μερῶν δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἐκ τῆς συμμαχίας ὑποχρεώσεις του. Ἡ συνθήκη εἶνε ἤδη ἑτεροβαρῆς διὰ τὴν Ἑλλάδα μόνον, διότι εἴαν σᾶς προσβαλωμεν ἡ Σερβία δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ σᾶς ἀποστείλῃ οὔτε ἓνα στρατιώτην. Ἐν τῇ συμμαχίᾳ ταύτῃ εἶνε ἀνευ πολεμικοῦ κεφαλαίου.

Ὁ Βενιζέλος ὑποστηρίζει ὅτι οἱ Σέρβοι δὲν δύνανται νὰ σᾶς βοηθήσωσι οὐχὶ λόγῳ κακῆς θελήσεως ἀλλὰ διότι δὲν ἔχουσι τὰ μέσα. Ἡ ἀποψὶς του δὲν εἶνε ἄρθη διότι καὶ, ἀν ἀκόμη τὰ εἶχον, δὲν θὰ σᾶς ἐβοήθουν διότι δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐνισχυθῆτε καὶ εἴαν δὲν ὑπῆρχεν ὁ μέγας Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος θὰ ὑπῆρχεν ἄλλος μεταξὺ Σερβίας καὶ Ἑλλάδος διὰ τὸ ζήτημα τῆς Θεσσαλονίκης. — Κατὰ τὴν δυσχερῆ σημερινὴν κατάστασιν των, ὅτε τύσας μεγάλας ὑπηρεσίας προσεφέρατε εἰς αὐτοὺς, καταδιώκουσιν ἀγρίως τοὺς Ἕλληνας ἐν τῇ Σερβικῇ Μακεδονίᾳ, τοῦτο καταδεικνύει τὰς προθέσεις αὐτῶν καὶ τὰς διαθέσεις των ἐναντι τῶν Ἑλλήνων. Ἐάν εἶνε ἀπαξ ἔχθροὶ ἡμῶν, εἶνε ὑμῶν δῖς. Ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ casus foederis δι' ὑμᾶς διὰ τὴν κατάληψιν παρὰ τῶν βουλγάρων χώρας, τὴν ὁποίαν οἱ Σέρβοι ἀνεγνώρισαν ὡς βουλγαρικὴν καὶ τὴν ὁποίαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δίδουσι, καὶ διότι ἡ Σερβία παραβιάζει τὴν συνθήκην συμμαχίας μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἐκ τῆς συνθήκης ὑποχρεώσεις της.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ Πιρότ, τὴν Νίσσαν καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Μοράβα, ταῦτα εἶνε Σερβικαὶ ραδιουργίαι. Ἡ πολιτικὴ τοῦ Βενιζέλου ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς βαλκανικῆς ἰσορροπίας εἶνε ἀρνητικὴ καὶ στεῖρα. Ἡ ἰσορροπία δὲν ζυγίζεται ἐπὶ τῆς πλάστιγγος. Δὲν δύναται νὰ σταματήσωσι τὴν πρόοδον ἐνὸς λαοῦ νέου, ἐργατικοῦ, πλήρους ζωῆς καὶ ἰκανοῦ ὡς εἶνε ὁ βουλγαρικὸς λαός. Οἱ γείτονες δέον νὰ τείνωσιν ὅπως τὸν φθάσωσι καὶ τὸν ὑπερβῶσι καὶ οὐχὶ ὅπως τῶ παρεμβάλωσιν ἐμπόδια, καθόσον ἡ ἱστορία μᾶς τὸ διδάσκει ὅτι

τοῦτο ἀποδίδει πάντοτε ἀρνητικά ἀποτελέσματα. "Ὅτε οἱ "Αγγλοὶ ἐπεδίδοντο εἰς σπόρτ, οἱ Γάλλοι εἰς τὸ θέατρον καὶ οἱ Ρῶσοι εἰς τὴν βότκα, οἱ γερμανοὶ εἰργάζοντο καὶ..... τοὺς βλέπομεν θαυματουργοῦντας. Οἱ ἀντίπαλοί των δὲν ἠδυνήθησαν καὶ δὲν δύνανται νὰ παρεμβάλωσιν αὐτοῖς ἐμπόδια. Ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ Βουλγαρία αὐξάνει διὰ προσθήκης νέας Ἐπαρχίας, εἶνε φρόνιμον ἡ Ἑλλάς νὰ παρουσιασθῇ ὡς ἀντίπαλος τῆς ἐπαιξήσεως ταύτης καὶ μὴ ἐπιτυχάνουσα ἐν τῇ ἀντιπολιτεύσει τῆς, νὰ ἐπισύρῃ τὸ μῖσος τοῦ γείτονός τῆς; Ἡ ἰσορροπία ἐν τῇ Βαλκανικῇ Χερσονήσῳ ἢ ἀποκατασταθεῖσα διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου εἶνε εἰκονική, δὲν στηρίζεται ἐπὶ στερεῶν βάσεων, εἶνε ὁ καρπὸς προσκαίρου μίσους κατὰ τῆς Βουλγαρίας. Ἡ συνθήκη τοῦ Βουκουρεστίου ἐπλήρωσεν ἠθικῶς τὴν ψυχὴν παντὸς βουλγάρου. Εἶνε φρόνιμον ὁ Βενιζέλος νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ἐκ νέου μίαν συνθήκην ἣτις ὑπενθυμίζει εἰς ἡμᾶς τὰς πλέον σιοτεινὰς ἡμέρας τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας; Αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς τὰ ὑπομνήματά του τὰ ἀπευθυθέντα πρὸς τὴν Ὑ. Μ. ἐπρότεινεν ἠκως ἢ Καβάλλα παραχωρηθῆναι εἰς τοὺς βουλγάρους. Ἐὰν ἤδη πράττῃ τὸ ἐναντίον, ἔχει ὑπ' ὄψει τοῦ περισσότερον τὰ προσωπικὰ του συμφέροντα καὶ τὴν δημοτικότητά του παρὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἑλλάδος. Προέβη εἰς μεγάλας ὑποσχέσεις τῶσον πρὸς τὴν Σερβίαν ὅσον καὶ πρὸς τοὺς Συμμάχους καὶ τῶ. εἶνε δυσχερὲς νὰ τὰς ἀναίρεσῃ. Εἶνε ἐξ ἴσου ἐν τῇ φύσει τοῦ νὰ ὑποκινῇ μεγάλαι ζητήματα καὶ νὰ δημιουργῇ θόρυβον περὶ τὰ ζητήματα ταῦτα. Οὕτω ἀπὸ δεκαήμερου αἱ ἐφημερίδες του ἐδημιουργήσαν τὸν μῦθον μιᾶς μεγάλης Βουλγαρίας ἐπικινδύνου διὰ τὴν Ἑλλάδα. Φαντασθῆτε (φαντάζομαι) Μεγαλειότατε ὅτι ἡμεῖς οἱ βούλγαροι ἐπρόκειτο νὰ καταλάβωμεν τὴν Μακεδονίαν καὶ ὅτι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἠθέλωμε ἀντιστῆναι. Ὁ πόλεμος τότε εἶνε ἀναπόφευκτος μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας. Τὸ ἀποτέλεσμα δὲν εἶνε δύσκολον νὰ προῖδῃ τις, ὅταν εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ Βουλγαρία εἶνε ἤδη κάλλιον παρεσκευασμένη ἢ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Βαλκανικοῦ πολέμου.

Ὁ Βασιλεὺς. - Εἶμαι πλήρως σύμφωνος μὲ ὑμᾶς καὶ εὐρίσκω ὅτι προκειμένου νὰ καταλάβητε τὴν Σερβικὴν Μακεδονίαν, δὲν ἔχομεν λόγους νὰ ἐπέμβωμεν, διότι τὸ casus foederis δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ μετὰ τὰς σκέψεις τὰς ὁποίας μὲ ἐξελέσατε. "Ὅτι εἰν λάβητε τὸ Πιρότ, τὴν Νίσσαν καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Μοράβα, δὲν καθίστασθε πολὺ μεγαλιέτεροι, ἐξ ἄλλου δὲ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀντιτεθῶμεν εἰς τοῦτο, διότι θὰ ἔδει νὰ κηρύξωμεν τὸν πόλεμον διὰ τὴν ὑπεράσπισιν χώρας ξένης. Θὰ δράσητε ἤδη μετὰ τῆς Αὐστρίας καὶ Γερμανίας, ὥστε θὰ ἦτο δι' ἡμᾶς αὐτοκτονία εἰν, ἀντιτιθέμενοι, ἐκηρυσσόμεθα ἐναντίον τῶν δύο μεγάλων Κεντρικῶν Δυνάμεων.

Ὁ Βενιζέλος προτείνει νὰ σᾶς ἀντισταθῶμεν διὰ τῶν στρατευμάτων μας καὶ τῶν στρατευμάτων τῆς Συνεννόησεως. Δὲν ἐδέχθην τοῦτο καὶ δὲν θὰ τὸ δεχθῶ ἐπειδὴ, εἰν ἡ Συνεννόησις διαθέτῃ πολλὰ στρατεύματα, θὰ τὰ ἀποστείλῃ κατὰ τῶν Δαρδανελλίων καὶ οὐχὶ κατὰ τῆς Βουλγαρίας.

Δέχομαι τὴν γνώμην ὅτι δὲν ὀφείλομεν νὰ παρεμποδίσωμεν ἤδη τὴν Βουλγαρίαν νὰ πραγματοποιήσῃ μέρος τῶν ἐθνικῶν τῆς πόθων καὶ ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἀρχίσωμεν δι' ἔργων νὰ δεικνύωμεν τὴν ἐπιθυμίαν μας τῶν φιλικῶν σχέσεων καὶ καλῆς γειτνιασεως. Αἱ διδασκαί σας πρὸς τοὺς ἐμπόρους, βιομηγάνους καὶ πολιτικούς ἡμῶν ἄνδρας ἔδωσαν μεγάλας ρίζας. Διάφοροι ἐμποροῖμοι παρουσιάσθησαν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας καὶ ὅλοι ἠμοφάνως ἐξεδήλωσαν τὴν ἐπιθυμίαν καλῶν σχέσεων μετὰ τῆς Βουλγαρίας, καθόσον τὰ προϊόντα τῶν δύο χωρῶν εὐρίσκουσιν ἀμοιβαίως καλὴν ἀγοράν. Τοῦτο θὰ σᾶς ἐξηγήσῃ διατὶ κατηγγείλαμεν τὴν σύμβασιν τῶν σιδηροδρόμων μετὰ τῆς Ρουμανίας. Ἐχω θετικὰς πληροφορίας ὅτι θὰ ἐνεργήσητε ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν θὰ ἔχητε καμμίαν ἀντίστασιν ἐκ μέρους ἡμῶν. Σᾶς παρακαλῶ νὰ δηλώσητε πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Τσάρον σας ὅτι ἐν τῇ ἐνεργείᾳ σας κατὰ τῆς Σερβίας δὲν θὰ ἔχητε καμμίαν ἐκ μέρους ἡμῶν ἀντίδρασιν. Δὲν θὰ χύσωμεν αἷμα διὰ νὰ σώσωμεν τὴν Σερβίαν ἐναντίον ὑμῶν καὶ τῆς Γερμανίας. Διαβεβαιώσετε πλήρως περὶ τούτου τὸν Κυριαρχόν σας καὶ τὴν Κυβέρνησίν σας.

Σᾶς ἐκάλεσα διὰ νὰ σᾶς κάμω τὴν δῆλωσιν ταύτην καὶ διὰ νὰ σᾶς ζητήσω τὴν ἐξῆς ὑπηρεσίαν.....

Ὁ Βενιζέλος διὰ τῶν Κρητικῶν του καὶ τῶν ἐφημερίδων του προσπαθεῖ νὰ τὴν δημοσίαν γνώμην καὶ νὰ μοὶ προστοιμάσῃ δυσκολίας καὶ ἐπίσης δυσάρεστα, ἀλλὰ ἐπεισόδια. Δεδομένου ὅτι εἶνε ὁ ἄνθρωπος τῆς Συνεννοήσεως περισσότερο ἢ τῆς Ἑλλάδος θέλω νὰ τῷ ἀφαιρέσω τὴν πιθανότητα νὰ ἐπιδειχθῇ διὰ τοῦ casus foederis διὰ τὸ ζήτημα τῆς Σερβίας. Ἐπίσης παρακαλῶ νὰ δηλώσητε εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργὸν ἐνταῦθα, ἐξ ὀνόματος τῆς Κυβερνήσεώς σας, ὅτι οὐδὲν ἔχετε ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν τοῦτο δὲν εἶνε δυνατόν, δηλώσατε ὅτι οὐ καταλάβητε τὴν Σερβικὴν Μακεδονίαν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Γερμανίας ἢ οἰονδήποτε ἄλλον τύπον, ἀρκεῖ νὰ μοὶ δώσητε τὰ μέσα νὰ τῷ κλείσω τὸ στόμα ὅπως ἐκπίπτων τῆς ἀρχῆς μὴ ἐπιδεικνύεται διὰ τοῦ πατριωτισμοῦ.

Ζητεῖ ἀπὸ ἐμὲ ὅπως ἐπιστρατεύσωμεν καὶ ἡμεῖς δύο σώματα στρατοῦ εἰς τὰ σύνορά σας εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπιστρατεύσεώς σας, ὑπὸ τὸ πρόσχημα προληπτικῶν μέτρων. Δὲν θὰ συγκατανεύσω εἰς τοῦτο, καθόσον μία σύγκρουσις εἶνε δυνατὴ ὅταν δύο στρατοὶ εἶνε ἐπιστρατευμένοι εἰς τὰ σύνορα.

Ἐν τέλει ὁ Βασιλεὺς, ἐπαναλαβὼν νὰ σᾶς διαβιβάσω τὴν δῆλωσίν του, μὲ παρεκάλεσε νὰ τὸν διευκολύνωμεν εἰς τὸν ἀγῶνα ἵνα ἀπαλλαγῇ ἀθροῦβως τοῦ Βενιζέλου.

Γνωρίζων ὅτι ὁ Βενιζέλος κατέστη ἤδη τυφλὸν ὄργανον τῆς Συνεννοήσεως ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην ὅπως ἡ αἴτησις τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ληφθῇ ὑπ' ὄψει.

Ὁ Βασιλεὺς ζητεῖ ὅπως ἡ εἰρημένη δῆλωσίς του παραμείνῃ ἀπολύτως μυστικὴ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἀποστέλλω τὰ τηλεγραφήματα διὰ τοῦ Ντεμπροβιτς.

Σᾶς παρακαλῶ νὰ μοὶ δώσητε ὁδηγίας.

(Υπ.) ΠΑΣΣΑΡΩΦ

Ἄριθ. 44.

Ἄριθ 320

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Ὁ Κορ *Passarof* Πρεσβευτῆς τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἑλλάδι.
πρὸς τὸν Κορ *Dobrouitchi*

Εἰς Σόφειαν

Ἀθῆναι, τῆ 11)24 Σεπτεμβρίου. 1915

Μεγαλειότατον, Πρωθυπουργόν.

Σήμερον Παρασκευὴν 7 καὶ 1)2 τῆς ἑσπέρας εἰς ὑπασπιστῆς τοῦ Βασιλέως, ὁ Συνταγματάρχης Σκουμπουρδῆς, ἦλθεν εἰς τὴν Πρεσβείαν διὰ νὰ μὲ ἐρωτήσῃ ἐὰν ἔτυχον ἀπάντησεως εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 313 τηλεγράφημά μου, περιέχον τὴν μετὰ τοῦ Βασιλέως συνομιλίαν μου.

Ἀνεξαρτήτως τῆς διαβεβαιώσεως, ἣν ἔδωσα καὶ τὴν ὅποیان ὁ ὑπασπιστῆς διεβίβασε πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα ὅτι ἡ Γενικὴ ἐπιστράτευσις τοῦ Βουλγαρικῦ στρατοῦ δὲν ἔχει ἐπιθετικὸν χαρακτῆρα κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ὁ Βασιλεὺς ἔλαβε καὶ ἄλλοθεν ἀνα-

κοίνωσιν ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, κατόπιν τούτου δὲ ἀπεφάσισε ν' ἀνατρέψῃ τὸν Βενιζέλον καὶ νὰ σταματήσῃ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιστράτευσιν.

Ὁ ὑπασπιστὴς μοὶ ἐπανέλαβεν ἐκ νέου ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἀναμένει τὴν ἀπάντησιν ὅπως διευκολύνωμεν τὴν κατάστασιν διὰ τὴν λύσιν τῆς Ἑπουργικῆς κρίσεως.

(Ἰπ.) P'ASSAROF

Σημ.— Ἰα ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 42, 43 καὶ 44 τηλεγραφήματα μετεφράσθησαν ἐκ τοῦ Βουλγαρικοῦ πρωτοτύπου τὸ ὅποιον κατετέθη εἰς τὸ Εἰδικὸν Δικαστήριον ἐπὶ τῆς ποινικῆς Δίκης Σκουλούδη κλπ.

Ὅτε τὸ πρῶτον ἐγένετο γνωστὸν τὸ ὑπ' ἀριθ. 43 τηλεγράφημα, ὁ κ. Πασσάρωφ ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ἐν Βάρνη ἐκδομένην ἐφημερίδα «Βιητὸν» δῆλωσιν δι' ἧς διαψεύδει τὴν συνομιλίαν τοῦ ταύτην μετὰ τοῦ πρώην Β. Κωνσταντίνου. Ἄλλ' ἡ δῆλωσις τοῦ αὐτοῦ ἐξελέγχεται ἐντελῶς ἀναληθῆς. Ὅτι ἡ συνομιλία αὕτη ἔλαβε χώραν ἀποδεικνύεται α' ἐκ τοῦ εὑρεθέντος πρωτοτύπου βουλγαρικοῦ κειμένου, β' ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 320 τῆς 24 Σεπτεμβρίου 1916 (ἀριθ. 44) τηλεγραφήματος τοῦ κ. Πασσάρωφ καὶ γ'. Ἐκ τῆς ἐνόπιον τοῦ Ἀνακριτοῦ τοῦ Εἰδικοῦ Δικαστηρίου τὴν 3 Ἰουλίου 1918 ἐνόρκου καταθέσεως τοῦ Ἰπασπιστοῦ Στρατηγοῦ κ. Κ. Σκουμπουρδῆ βεβαίουντος ὅτι τὴν «24 Σεπτεμβρίου 1916 ὑπασπιστὴς ἐν Ἰατοῦ ἦτο ὁ κ. Καλλίνακῆς, ὅστις τῷ ἐτηλεφώνησε νὰ μεταβῇ παρὰ τῷ κ. Πασσάρωφ ὅπως μάθῃ ἂν εἶχεν ἀπάντησιν εἰς τὰ λεχθέντα μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Βασιλέως κατὰ τὴν γθεσινὴν των συνέντευξιν. Μετέβη πράγματι, καὶ ὁ κ. Πασσάρωφ τῷ εἶπεν ὅτι δὲν εἶχεν ἀπάντησιν.»

Ἄριθ. 45.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὁ Κος Ἄλ. Ζαΐμης

Πρόεδρος τοῦ Ἑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ἑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς ἀπάσας τὰς Β. Πρεσβείας.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 25 Σεπτεμβρίου 1915

Ἡ νέα Κυβέρνησις μελετήσασα τὰς διαφόρους ἀπόψεις τῆς πρὸ ἡμῶν παρουσιαζομένης διεθνούς καταστάσεως, εἰς ἄκρον περιπλόκου, δύναται νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἡ πολιτικὴ αὐτῆς θέλει στηριχθῆ ἐπὶ τῶν αὐτῶν θεμελιωδῶν βάσεων, ἐφ' ὧν καὶ ἡ πολιτικὴ ἦν ἠκολουθήσασα ἡ Ἑλλάς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. Πρὸς πλεονα δὲ ἐξασφάλισιν τῶν ζωτικῶν αὐτῆς συμφερόντων θέλομεν παραμεῖνῃ ἐν ἐνόπλιῳ οὐδετερότητι καὶ θέλομεν προσαρμόσῃ τὴν πολιτικὴν ἡμῶν ταύτην πρὸς τὰ γεγονότα, ὧν ἡ νέα Κυβέρνησις θὰ παρακολουθήσῃ τὴν ἐξέλιξιν μετ' ἀδιαπτώτου προσοχῆς.

Παρακαλεῖσθε ὅπως ὀδηγήσθε ἐκ τῶν ἀνωτέρω κατὰ τὰς διπλωματικὰς ὑμῶν συνδιαλέξεις καὶ τὰς μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἰύπου ὑμετέρας ὀμιλίαις.

(Ἰπ.) ΖΑΪΜΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 4 6 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ἦ Κοσ Ἰλ. Ζαΐμης

Πρόεδρος τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου, Ἰπουργός ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κοσ Ἰ. Ἀλεξανδρόπουλον, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβία.

Εἰς Νύσσα

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 29 Σεπτεμβρίου 1915

Ἦ Πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας μοὶ ἀφῆκεν ἀντίγραφον τηλεγραφήματος τῆς Κυβερνήσεως του, ἣτις θεωροῦσα ὅτι ἡ προβλεπόμενη ἀμεσος ἐπίθεσις τῶν Βουλγαρικῶν δυνάμεων κατὰ τοῦ Σερβικῶν στρατοῦ πραγματοποιεῖ τὸ ὑπὸ τῆς Συμμαχίας ἡμῶν προβλεπόμενον casus foederis ⁽¹⁾, ζητεῖ παρ' ἡμῶν νὰ τὴν πληροφορήσωσιν ἐπειγόντως ἐὰν συμφώνως πρὸς τὰς συμφωνίας μας, ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς θὰ ἦτο ἔτοιμος νὰ δράσῃ κατὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ ἂν ἡ Β. Κυβέρνησις θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ ἐκδώσῃ πρὸς τὸ Στρατηγεῖον τὰς δεούσας διαταγὰς ὅπως συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Σερβικοῦ Στρατηγεῖου πρὸς καθορισμὸν τῶν λεπτομερειῶν τοῦ σχεδίου κοινῆς συμπράξεως κατὰ τῆς Βουλγαρίας.

Ἦ Β. Κυβέρνησις λυπεῖται σφόδρα ὅτι δὲν δύναται νὰ προσχωρήσῃ εἰς τὴν οὕτω διατυπωμένην αἴτησιν τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως.

Καὶ κατὰ πρῶτον λόγον θεωρεῖ ὅτι ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας δὲν συντρέχει τὸ casus foederis. Τῶ ἂντι ἡ ἐν ἔτει 1913 συνομολογηθεῖσα συμμαχία, ἐπὶ τῇ προβλεπόμενῃ Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἀποκατασταθῇ καὶ διατηρηθῇ, μετὰ τὴν διανομὴν τῶν κατακτηθέντων ἐδαφῶν τῆς Ὀθωμανικῆς Ἀυτοκρατορίας, ἰσορροπία δυνάμεων μεταξὺ τῶν Κρατῶν τῆς Χερσονήσου, ἔχει, καὶ κατ' αὐτὸ τὸ προῖμιον τῆς Συνθήκης, χαρακτῆρα καθαρῶς Βαλκανικόν, οὐδαμῶς ἐπιβάλλοντα τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Συνθήκης κατὰ τὰς περιπετείας γενικῆς συρράξεως. Παρ' ὄλην τὴν γενικότητα τῶν ἂντι τοῦ ἄρθρου 1ου, ἡ τε Συνθήκη συμμαχίας καὶ ἡ συμπληροῦσα αὐτὴν Στρατιωτικὴ Σύμβασις, ἀποδεικνύουσιν ὅτι τὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ἔσχον πρὸ ὀφθαλμῶν μόνον τὴν προϋπόθεσιν μεμονωμένης ἐπιθέσεως τῆς Βουλγαρίας ἐναντίον τοῦ ἑτέρου ἐξ αὐτῶν. Τὸ ἄρθρον 4 τῆς Στρατιωτικῆς Συμβάσεως παρέχει ὡσαύτως τὴν φανεράν ἀπόδειξιν τούτου διότι, τεθὲν ὅπως περιορίσῃ τὴν συνδρομὴν τοῦ ἑνὸς τῶν συμμάχων, ὅστις θὰ ἦτο ἤδη ἀπησυχολημένος ἀλλαχοῦ, προβλέπει ὡς casus foederis μόνον τὴν ἐπίθεσιν τῆς Βουλγαρίας ἐναντίον τοῦ ἑτέρου συμμάχου. Οὐδαμοῦ γίνεται λόγος περὶ συνδυασμένης ἐπιθέσεως δύο ἢ πλειόνων Δυνάμεων Τούναντιον ὅσον εὐρεῖα καὶ ἂν ἡ ἐν τοῖς ἄροις αὐτῆς ἡ γενικὴ διάταξις τοῦ 1ου ἄρθρου τῆς Στρατιωτικῆς Συμβάσεως, περιορίζεται εἰς τὴν προϋπόθεσιν πολέμου μεταξὺ τοῦ ἑνὸς τῶν δύο συμμάχων Κρατῶν καὶ μιᾶς μόνον ἑτέρας Δυνάμεως. Καὶ δὲν ἡδύνατο ἄλλως νὰ ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, θὰ ἦτο πρᾶξις παράφρονος ἐπιθέσεως νὰ συμφωνηθῇ, δι' ἐνδεχομένην περίπτωσιν πολέμου τοῦ ἑνὸς τῶν Μερῶν, πρὸς πλεονα συγχρόνως Κράτη, ἡ παροχὴ τῆς προδήλως ἀνισχύρου καὶ γελοίας συνδρομῆς τῆς στρατιωτικῶν δυνάμεων τοῦ ἑτέρου μέρους.

(1) Casus foederis = ἡ συμμαχικὴ περίπτωσις.

Εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι ἀκριβῶς ἡ περίπτωσις αὕτη παρουσιάζεται σήμερον. Ἐάν γίνῃ ἡ Βουλγαρική, ἐπίθεσις ἢ φοβεῖται ἡ Σερβική Κυβέρνησις, θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συμφωνίας μετὰ τῆς Γερμανίας, τῆς Αὐστροουγγαρίας καὶ τῆς Τουρκίας. Θὰ ἐκτελεσθῇ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ἐπιχειρουμένης ἤδη ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Σερβίας ὑπὸ τῶν δύο Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν καὶ θὰ ἀποτελέσῃ ἐπεισόδιον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. Αὕτη ἡ Σερβική Κυβέρνησις θὰ ἀνεγνώρισεν ἐκ τῶν προτέρων τὸν χαρακτήρα τοῦτον τῆς ἐπιθέσεως, διακόπτουσα τὰς μετὰ τῆς Βουλγαρίας διπλωματικάς αὐτῆς σχέσεις κατὰ μίμησιν τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως, τῶν Εὐρωπαϊκῶν αὐτῆς συμμάχων, χωρὶς νὰ ἔχη προηγουμένως συνεννοηθῇ μετὰ τῆς Ἑλλάδος, τῆς Βαλκανικῆς αὐτῆς συμμάχου. Εἶναι κατόπιν τούτου προφανές ὅτι θέλομεν εὐρεθῇ ἔξω τῶν προβλέψεων ὡς καὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἡμετέρας συμμαχίας.

Ἄλλ' ἡ Β. Κυβέρνησις δὲν εἶναι μόνον πεπεισμένη ὅτι, ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους οὐδεμίαν ὑπέχει ἐκ τῆς Συνθήκης ὑποχρέωσιν. Εἶναι πρὸς τούτοις πεπεισμένη ὅτι ἡ Στρατιωτικὴ τῆς Ἑλλάδος συνδρομὴ, αὐθορμήτως προσφερομένη εἰς τοιαύτην στιγμήν, θὰ ἐξυπηρετῇ κακῶς τὸ κοινὸν συμφέρον τῶν δύο Κρατῶν. Εἰς τὸ συμφέρον δὲ τοῦτο ὑπῆκουσεν ἡ Β. Κυβέρνησις παραμείνασα οὐδετέρα ἐν τῷ Εὐρωπαϊκῷ πολέμῳ, καθόσον θεωρεῖ ὅτι ἡ καλλιτέρα ὑπηρεσία ἢ ἡδύνατο νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Σερβίαν ἦτο νὰ κρατήσῃ εἰς ἀπραξίαν τὴν Βουλγαρίαν, διατηροῦσα δι' ἐνδεχομένην ἐπίθεσιν ἐκ μέρους αὐτῆς, ἀκεραίας τὰς δυνάμεις τῆς Χώρας καὶ ἐλευθέρας τὰς συγκοινωνίας τῆς. Ἡ Β. Κυβέρνησις ἐστάθη πάντοτε ἐτοίμη νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν Βουλγαρικὸν κίνδυνον, καὶ εἰς ἡν περίπτωσιν παρουσιάζετο διαρκοῦντος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ἂν καὶ ἡ Σερβία εὕρισκετο ἤδη ἐν ἀγῶνι πρὸς δύο Μεγάλας Δυνάμεις. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἰς τὴν Βουλγαρικὴν ἐπιστρατεύουσιν ἔσπευσέ νὰ ἀπαντήσῃ αὐτοστιγμει διὰ γενικῆς ἐπιστρατεύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Ἄλλ' εἶχε πάντοτε ὑπ' ὄψιν τῆς Βουλγαρικῆς ἐπίθεσιν ἐνεργουμένην μεμονωμένως, ἔστω καὶ ἐν συναφείᾳ μετὰ τῶν ἄλλων κατὰ τῆς Σερβίας ἐχθροπραξιῶν. Ἡ πρόθεσις ὅμως ἐπιθέσεως συνδυασμένης μετὰ τῆς ἐπιθέσεως ἄλλων Δυνάμεων ὑπῆρξε καὶ δέον νὰ παραμείνῃ ἔξω τῶν προβλέψεων τῆς. Διότι ἐπεμβαίνουσα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Ἑλλάς θὰ κατεστρέφετο ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἐλπίδος νὰ σώσῃ τὴν Σερβίαν. Ἡ Σερβία δὲν δύναται προφανῶς νὰ ἐπιθυμῇ τοιοῦτον ἀποτέλεσμα. Τὸ κοινὸν συμφέρον ἀπαιτεῖ ἀντιθέτως ὅπως αἱ Ἑλληνικαὶ δυνάμεις διατηρηθῶσιν ἐν ἐφεδρείᾳ πρὸς καλλιτέραν ἐν τῷ μέλλοντι χρησιμοποίησιν.

Ἐπιβάλλεται ἐπομένως ὅπως ἡ Ἑλλάς παραμείνῃ οὐδετέρα καὶ ἔνοπλος, παρακολουθῇ δὲ προσεκτικῶς τὴν πορείαν τῶν γεγονότων, ἀποφασισμένη νὰ ἐπαγρυπνῇ πάντοτε διὰ τῶν καταλληλοτέρων μέσων, εἰς τε τὴν διαφύλαξιν τῶν ζωτικῶν αὐτῆς συμφερόντων καὶ εἰς τὴν προστασίαν τῶν συμφερόντων ἅτινα ἔχει κοινὰ μετὰ τῆς Σερβίας.

Ἡ Β. Κυβέρνησις, οὕσα πεπεισμένη ὅτι ἡ Σερβική Κυβέρνησις θέλει ἀναγνωρίσῃ τὸ ὀρθὸν τῶν λόγων αἵτινες ἀπαγορεύουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ τῇ ὑποσχεθῇ, ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας, τὴν στρατιωτικὴν αὐτῆς συνδρομὴν, καὶ συναισθανομένη βάθειαν καὶ εἰλικρινῆ λύπην διότι τῇ εἶναι ὑλικῶς ἀδύνατον πρὸς τὸ παρὸν νὰ πράξῃ τι περισσότερο διὰ τὴν Σερβίαν, ἐπιθυμεῖ νὰ τὴν διαβεβαιώσῃ, πιστῆ εἰς τὴν φιλίαν τῆς, ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ τῇ παρέχῃ πᾶσαν συνδρομὴν καὶ εὐκολίαν συμβιβασομένην μετὰ τῆς διεθνούς αὐτῆς θέσεως.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ ἀναγνώσητε τὰ ἀνωτέρω τῷ Κ. Πάσιτς, ἀφίνοντες αὐτῷ ἀντίγραφον, ἐὰν ζητήσῃ.

(Υπ.) ΖΑΪΜΗΣ

Ἄριθ. 47.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου, Ἐπιτετρωμένος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς ἀπάσας τὰς Β. Πρεσβείας.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 26 Ὀκτωβρίου 1915

Τὸ νέον Ἐπιχειρηματεῖον προτίθεται νὰ ἀκολουθήσῃ ἐν ταῖς ἐξωτερικαῖς ὑποθέσεσιν ἀκριβῶς ἢν πολιτικὴν καὶ τὸ προηγούμενον Ἐπιχειρηματεῖον. Ἀναφέρομαι ὡς πρὸς τοῦτο εἰς τὸ τηλεγράφημα τοῦ προκατόχου μου τῆς 25 Σεπτεμβρίου⁽¹⁾ καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς ὅπως ἐμπνέσθε ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων δηλώσεων κατὰ τὰς διπλωματικὰς ὑμῶν συνδιαλέξεις καὶ τὰς μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑπιχειρηματεῖου ὑμετέρας ὁμιλίας.

(Ἑπι.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 48.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου, Ἐπιτετρωμένος ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κοσ Ν. Πανουριᾶν, Ἐπιτετρωμένον τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ,

Εἰς Μητροβίτσαν

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 26 Ὀκτωβρίου 1915

Ὁμιλοῦντες πρὸς τὴν Σερβικὴν Κυβέρνησιν θέλετε εὐαρεστηθῆ νὰ προσθέσῃτε τὰς κατηγορηματικωτέρας διαβεβαιώσεις περὶ τῶν αἰσθημάτων εὐκρινούς φιλίας ὑφ' ἧν ἐμφορούμεθα πρὸς τὴν Σερβίαν, ὡς καὶ περὶ τῆς σταθερᾶς ἡμῶν ἀποφάσεως ὅπως ἐξακολουθήσωσιν νὰ τῆ παρέχωμεν πᾶσαν εὐκολίαν καὶ πᾶσαν ὑποστήριξιν, συμβιβασμένην μετὰ τῶν ζωτικῶν ἡμῶν συμφερόντων.

(Ἑπι.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 45.

Ἀριθ. 49.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης
 Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
 πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας,
 ἐν Παρισίοις, Λονδίῳ, Ρώμῃ καὶ Πετροπόλει.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 26 Ὀκτωβρίου 1915

Ὅμιλοῦντες πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν θέλετε εὐαρεστηθῆναι νὰ δώσητε κῦτῳ ἐκ μέρους μου τὴν κατηγορηματικωτέραν διαβεβαίωσιν περὶ τῆς σταθερᾶς ἡμῶν ἀποφάσεως ὅπως ἐξακολουθήσωμεν τὴν οὐδερότητα ἡμῶν ὑπὸ τὸν τύπον τῆς εὐκρινεστέρας εὐμενείας ἐναντι τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως. Εὐαρεστηθῆτε νὰ προσθέσητε ὅτι ἡ νέα Κυβέρνησις υἰοθετεῖ τὰς ἐπὶ ἀνειλημμένας δηλώσεις τοῦ Κοῦ Ζαῖμη περὶ τῆς φιλικῆς στάσεως τῆς Β. Κυβερνήσεως ἐναντι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ συμμαχικῶν στρατευμάτων, καὶ ὅτι ἔχει ἀρκοῦσαν συνείδησιν τῶν ἀληθῶν αὐτῆς συμφερόντων καὶ τοῦ τὶ ὀφείλει εἰς τὰς προστατίδας τῆς Ἑλλάδος Δυνάμεις, ἵνα μὴ παρεκλίνῃ δι' ὅλον τὸν κόσμον τῆς χαραχθείσης πολιτικῆς, ἐλπίζει δὲ κατόπιν τούτου ὅτι τὰ αἰσθήματα φιλίας τῶν Δυνάμεων τούτων πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐν οὐδεμιᾷ στιγμῇ θέλουσιν ἐπηρεασθῆναι ὑπὸ κακοβούλων καὶ ὑποβολιμαίων εἰδήσεων, αἵτινες τίθενται σκοπίμως ἐν κυκλοφορίᾳ ἐπὶ τῷ ματαίῳ σκοπῷ νὰ ψυχράνωσι τὰς ἀγαθὰς σχέσεις τῆς Συνεννοήσεως μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

(Ὑπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἀριθ. 50.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ν. Πανουριάς, Ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ,
 πρὸς τὸν Κοσ Στ. Σκουλούδην,
 Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Μήτροβίτσα, τῇ 2 Νοεμβρίου 1915

Ὁμίλησα δεόντως πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ὑμετέρου τηλεγραφήματος τῆς 26 λήξαντος μηνός(1), ληφθέντος ἀργὰ χθὲς τὴν ἑσπέραν, συνδιαλλεχθεὶς μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν δηλώσεων τῶν περιεχομένων ἐν τῷ τηλε-

(1) Ὁρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 48

γραφήματι τῆς 25 Σεπτεμβρίου⁽¹⁾ καὶ ἀναπτύξας ἐκ νέου τὰ ἐπιχειρήματα τὰ συνηγοροῦντα ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἀπόψεως. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου μετ' ἡδύνατος διὰ τὴν ἀνακοίνωσιν, προσθεὶς ὅτι τὰ ζωτικὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος ταυτίζονται μετὰ τῶν τῆς Σερβίας, ὅτι ἡ μεγέθυνσις τῆς Βουλγαρίας θὰ ἦτο ἡ καταστροφὴ τόσοῦ τῆς Σερβίας ὅσον καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ἡ νίκη τῶν Αὐστρογερμανῶν δὲν θὰ ἠδύνατο ποσῶς νὰ ἐγγυηθῇ τὰ ζωτικὰ συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι τρέφει τὴν σταθερὰν ἐλπίδα ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ ἐπέμβῃ τὴν τελευταίαν στιγμὴν.

Συνδιελέχθη ἐπίσης ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, μετὰ τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ὁ ὁποῖος μοὶ εἶπεν ὅτι περίπου καὶ ὁ Πρωθυπουργός. Μοὶ ἀνεκοίνωσε δέ, δικαιολογηθεὶς διὰ τὴν βραδύτητα, ὀφειλομένην εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν γεγονότων, τὴν ἀπάντησιν τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως τὴν γενομένην (λέξεις δυσανάγνωστοι) ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τοῦ Ὑπουργείου Ζαΐμη.

Ἴδού τὸ κείμενον τῆς ἀπαντήσεως ταύτης

«Λήγοντος τοῦ παρελθόντος μηνὸς Σεπτεμβρίου, ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Σερβίᾳ ἐπέδωκε πρὸς τὴν Σερβικὴν Κυβέρνησιν ἀντίγραφον τηλεγραφήματος τῆς Κυβερνήσεως του⁽²⁾, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ Ἑλλὰς, ἀπαντῶσα εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Σερβίας ἀπευθυνθεῖσαν αὐτῇ ἐκκλησίᾳ καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Βουλγαρικὴ ἐπίθεσις κατὰ τῆς Σερβίας ἐπέκειτο, ἐδήλωσεν ὅτι ἐλυπεῖτο μὴ δυναμένη νὰ ἀπαντήσῃ εὐνοικῶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἡμῶν καὶ ἐπεμβῇ ἐναντίον τῆς Βουλγαρίας, εὐθύς ὡς αὕτη ἠθελεν ἐπιτεθῆ κατὰ τῆς Σερβίας.

«Αἱ δικαιολογίαι ἃς ἔδιδεν ἡ Ἑλλὰς διὰ τῆς ἀπαντήσεώς της ταύτης ἦσαν, ὅτι ἐθεώρει ὅτι τοιαύτη ἐνδεχομένη ἐπίθεσις τῆς Βουλγαρίας εἰς τὴν παροῦσαν στιγμὴν ὑπήγετο μεταξὺ τῶν περιπετειῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου καὶ ὅτι ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἠδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ casus foederis, τῆς Ἑλληνοσερβικῆς συμμαχίας ἐχούσης καθαρῶς Βαλκανικὸν χαρακτῆρα.

«Ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις ἐμπνεομένη ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς ἀλληλεγγύης τῶν Ἑλληνοσερβικῶν ζωτικῶν συμφερόντων ἐνώπιον τοῦ Βουλγαρικοῦ κινδύνου, τοῦ ὁποῖου καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀνεγνώρισε τὴν σπουδαιότητα ἐν τῇ ἀπάντησιν της, θεωρεῖ καθήκον της νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὰ ἐπιχειρήματα ἅτινα συνηγοροῦσιν ὑπὲρ ἀμέσου ἐνεργείας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῆς Βουλγαρίας. Τόσον τὸ πνεῦμα τῆς περὶ συμμαχίας Συνθήκης, ἥτις ἐγγυᾶται τὴν ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα ἐκατέρου τῶν συμβαλλομένων Κρατῶν ἐν περιπτώσει ἐπιθέσεως, ὅσον καὶ τὸ κείμενον αὐτῆς, ἐν τῷ ὁποίῳ οὐδεμία ὑπάρχει μνεία ὅτι ἡ Συνθήκη παύει νὰ ἔχῃ ὑποχρεωτικὴν ἰσχὺν ἐὰν ἡ Βουλγαρία διατελῇ ἐν συμμαχίᾳ μετ' ἄλλης τινὸς Δυνάμεως, ἀποδεικνύουσι κατὰ τρόπον φανερόν καὶ λογικόν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὑποχρεοῦται νὰ προσέλθῃ εἰς βοήθειαν τῆς Σερβίας, ἐὰν αὕτη, ἄνευ προκλήσεως ἐκ μέρους της, προσβληθῇ παρὰ τῆς Βουλγαρίας ἢ ἄλλης τινὸς Δυνάμεως. Διὰ τὴν Σερβικὴν Κυβέρνησιν εἶναι ἐκτὸς ἀμφιβολίας ὅτι ἡ Βουλγαρία ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Σερβίας μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τῇ ἀφαιρέσῃ τὰ ἐδάφη ἐκεῖνα ἅτινα ἐκτήσατο διὰ τῶν Συνθηκῶν τοῦ Λανδίνου καὶ τοῦ Βουκουρεστίου καὶ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν Σερβίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα νὰ καθέξωσι κοινὰ σύνορα. Ὁ διὰ τῆς Συνθήκης τῆς μετὰ τῆς Σερβίας συμμαχίας ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῆς καταστάσεως ἥτις διεπλάσθη μετὰ τοὺς ἐν τῇ Βαλκανικῇ χερσονήσῳ πολέμους, ἔχει δὲ ἡ Συνθήκη αὕτη τὸν χαρακτῆρα συνθήκης ἀμοιβαίας ἐγγυήσεως τῆς ἐκεραιότητος τῆς Σερβίας καὶ τῆς Ἑλλάδος (Ἄρθρον 1ον) Τὸ ἄρθρον τοῦτο, πράγματι, δὲν ἀναφέρει ὅτι ἡ Σερβία καὶ ἡ Ἑλλὰς δεόν νὰ προσβληθῶσι παρ' ἑνὸς καὶ μόνου ἐχθροῦ καὶ οὐχὶ παρὰ πλειόνων, ἀλλ' ὁμιλεῖ γενικῶς περὶ ἐπιθέσεως χωρὶς νὰ ὀρίζη τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιτιθεμένων Δυνάμεων Ἡ ὑπόθεσις ὅτι ἡ Συνθήκη προέβλεψε τὴν περιπτώσιν τῆς ἐπιθέσεως μιᾶς καὶ μόνης Δυνάμεως καὶ οὐχὶ περισσοτέρων, ἰσχυροῦται

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 45.

(2) Ὅρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 46.

μέ τήν υπόθεσιν ὅτι ἡ Συνθήκη ἠθέλησε μὲν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Σερβίαν ἀπὸ τοῦ μικροτέρου κινδύνου, δὲν ἠθέλησεν ὁμῶς νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτάς ἀπὸ τῶν μεγαλύτερων κινδύνων. Ὅθεν προκύπτει ἐκ τῆς ἐρμηνείας ταύτης, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Συνθήκης ἔδει νὰ παύσῃ ἰσχύουσα, καθ' ἣν στιγμὴν ἀκριβῶς ἦτο περισσύτερον ἀναγκαία.

» Ἡ ἐπίθεσις τῆς Βουλγαρίας κατὰ τῆς Σερβίας, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως, δεικνύει τὴν φανεράν πρόθεσιν πρὸς μεταβολὴν τῆς ἐν τοῖς Βαλκανίοις ὑφισταμένης καταστάσεως. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη ἀπετέλει ἀπλοῦν μόνον ἐπεισόδιον ἐν τῷ Εὐρωπαϊκῷ τούτῳ πολέμῳ, καὶ οὐχὶ γεγονὸς Βαλκανικοῦ κατ' ἐξοχὴν χαρακτήρος, τὸ προέχον ζήτημα δὲν θὰ ἦτο ἡ διάγνωσις τοῦ χαρακτήρος τοῦ πολέμου τούτου, ἀλλὰ τοῦ δι' αὐτοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ δυναμένων νὰ προκύψωσι συνεπειῶν. Εἴτε διὰ καθαρῶς Βαλκανικοῦ πολέμου, εἴτε διὰ συνδυασμένου πολέμου Εὐρωπαϊκοῦ καὶ Βαλκανικοῦ μεταβληθῆ τὸ ἐδαφικὸν καθεστῶς ἐν τοῖς Βαλκανίοις, τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό. Εἰς ἑκατέραν τῶν περιπτώσεων τούτων τὰ Ἑλληνοσερβικὰ συμφέροντα βλάπτονται ἐξ ἴσου, (τὸδὲ ἐνδεχόμενον μειονέκτημα) τῆς συνδυασμένης ἐπιθέσεως Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων κατὰ τῆς Σερβίας (ἀντισταθμίζεται) διὰ τῆς στρατιωτικῆς βοήθειας τῶν Δυνάμεων τῆς Τριπλῆς Συνεννοήσεως, αἵτινες ἔχουσιν ὡς σκοπὸν τὴν διατήρησιν τῆς καταστάσεως ἣν ἐδημιούργησε καὶ ἠγγυήθη ἡ Συνθήκη τοῦ Βουκουρεστίου.

» Ἡ Σερβία διακόπτουσα τὰς μετὰ τῆς Βουλγαρίας διπλωματικὰς σχέσεις της, χωρὶς προηγουμένως νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἠθέλησε δι' αὐτοῦ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Εὐρωπαϊκὸν χαρακτήρα τῆς ἐνδεχομένης Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως, ἀλλ' ἠθέλησε μόνον νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν Βουλγαρικὴν κινητοποίησιν ὡς στρεφομένην κατὰ τῆς Σερβίας καὶ (νὰ θεωρήσῃ αὐτὴν ὡς) κίνδυνον διὰ τὴν ὑπαρξίν της. Δὲν συνεννοήθη μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐν σχέσει πρὸς τὴν διακοπὴν τῶν μετὰ τῆς Βουλγαρίας διπλωματικῶν σχέσεων, διὰ τὸν ἀπλοῦστατον λόγον ὅτι οὔτε τὴν ἐκλογὴν εἶχεν οὔτε ἀπ' αὐτῆς ἐξηρτάτο νὰ διακόψῃ ἢ νὰ διατηρήσῃ τὰς σχέσεις ταύτας. Ἡ διακοπὴ αὐτῶν κατέστη ἀναπόφευκτος ἐξ αἰτίας τῆς ἐπιθετικῆς στάσεως τῆς Βουλγαρίας. Κατόπιν τούτου νομίζομεν ὅτι ἡ Ἑλλάς κηρύξασα, ἀνευ προηγουμένης μετὰ τῆς Σερβίας συνεννοήσεως, τὴν γενικὴν ἐπιστράτευσιν τοῦ στρατοῦ της, εὐθύς ἅμα τῇ Βουλγαρικῇ γενικῇ ἐπιστρατεύσει, (ἐνήργησε) καθ' ὃν (τρόπον καὶ ἡ Σερβία).

» Καὶ ἡ Ἑλλάς ἀναγνωρίζει ὅτι ὁ ἐνεστὼς Σερβοβουλγαρικὸς πόλεμος δύναται νὰ θέσῃ τὰ ἴδια ἐαυτῆς συμφέροντα ἐν κινδύνῳ, διὰ τοῦτο δὲ ὑπόσχεται νὰ ἐπέμβῃ ἐν εὐθέτῳ στιγμῇ, τόσον πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν κοινῶν ἡμῶν συμφερόντων, ὅσον καὶ τῶν ἰδικῶν αὐτῆς συμφερόντων, ἀλλὰ, κατὰ τὴν γνώμην τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἵνα ἡ ἐπέμβασις αὕτη ἀποβῆ ἀποτελεσματικὴ δέον νὰ γίνῃ ἐν καταλλήλῳ στιγμῇ. Ὅθεν, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις παραδέχεται ὅτι δυνατὸν νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὸν παρόντα πόλεμον ἐναντίον τοῦ Βουλγαρικοῦ κινδύνου ἐμφανιζομένου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. (Παραδέχεται) ἐπομένως (τὸ δυνατὸν) τῆς ἐπεμβάσεως ἐναντίον δύο ἀντιπάλων τῆς Σερβίας, ἀλλὰ μόνον ἐὰν ἡ κατὰ τῆς Σερβίας ἐπίθεσις των εἶναι ταυτόχρονος, οὐχὶ δὲ καὶ συνδυασμένη, τοῦθ' ὅπερ, ἄλλως τε, ὑπὸ στρατιωτικὴν ἔποψιν, εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτό. Ἐν ἑκατέρᾳ τῶν περιπτώσεων, δηλαδή, εἴτε οἱ ἀντίπαλοι αὐτῆς εἶναι σύμμαχοι εἴτε οὐ, ἡ Σερβία εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ πολεμήσῃ εἰς δύο μέτωπα καὶ αἱ στρατιωτικαὶ δυσχέρειαι διὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι αἱ αὐταί.

» (Ἐν τούτοις) ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναγνωρίζουσα τὸ δυνατὸν τῆς ἐπεμβάσεως της κατὰ τὸν πόλεμον τούτον θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐπέμβασις αὕτη δέον νὰ πραγματοποιηθῇ ἐν καταλλήλῳ στιγμῇ. Εἶναι πλέον ἢ φανερόν ὅτι ἡ Σερβία καὶ ἡ Ἑλλάς, ἐνοῦσαι τὰς δυνάμεις των, ἠθέλον πολὺ εὐκολώτερον κατισχύσει τῶν Βουλγάρων, βοηθουμένων ἔστω καὶ παρὰ τῶν Γερμανῶν, ἀπὸ ὅσον θὰ κατίσχυεν ἡ Ἑλλάς, μεμονωμένη, ἐνὸς Βουλγαρο-γερμανικοῦ συνασπισμοῦ, εἰς ὃν θὰ εἶχεν ἀφήσει προηγουμένως τὸν καιρὸν νὰ καταनि-

κήση τὴν Σερβίαν. Διὰ τῆς σημερινῆς στάσεως αὐτῆς, ἡ Ἑλλάς δίδει εἰς τὸν συνασπισμὸν τοῦτον τὴν εὐκαιρίαν νὰ καταβάλῃ τὴν Σερβίαν κατ' ἀρχὰς καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀκολούθως, μολονότι εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ καταβάλῃ ἀμφοτέρας ταῦτοχρόνως.

»Ἐχουσα ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἀνωτέρω (ἐπιχειρήματα) ὡς ἐπίσης καὶ τὰ κοινὰ (Ἑλληνοσερβικὰ) συμφέροντα, (ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις) ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ Ἑλλάς ἐπανελημμένως ἔδωκε πρὸς ἡμᾶς τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι θὰ ἐπενέβαινε στρατιωτικῶς, ὑπὸ μόνην τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀφεθῆ ἡ Βουλγαρία νὰ ἐπιτεθῆ πρώτη κατὰ τῆς Σερβίας. (Αὐτὸ τὸ συμφέρον) τῆς Ἑλλάδος τῆ ὑπαγορεύει τὸ καθήκον νὰ ἐπέμβῃ πάραυτα δι' ὄλων αὐτῆς τῶν δυνάμεων κατὰ τῆς Βουλγαρίας, καὶ ἂν δὲν ὑφίστατο συνθήκη Ἑλληνοσερβικῆς συμμαχίας. Πᾶσα βραδύτης εἰς τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ἑλλάδος δύναται νὰ ἀποβῆ μοιραία οὐ μόνον διὰ τὴν Σερβίαν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα. Δι' ὃ καὶ ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις ποιεῖται ὑστάτην ἐκκλήσιν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἡ ἐπέμβασις αὕτη πραγματοποιηθῆ ἀμέσως».

(Υπ.) ΠΑΝΟΥΡΙΑΣ

Ἄ ρ ι θ . 5 1 .

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου, Ἐπιτελετὴς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας
ἐν Παρισίοις, Λονδίνο, Ρώμῃ καὶ Πετροπόλει.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 4 Νοεμβρίου 1915

Ἡ Β. Κυβέρνησις βλέπει μετὰ δυσφορίας ὅτι ἐν ταῖς πρωτεύουσαις τῆς Συνεννοήσεως ὁ ἡμιεπίσημος τύπος καταγίνεται εἰς τὸ νὰ ἀνησυχῆ τὴν δημοσίαν γνώμην, δίδων πίστιν εἰς τοὺς ἀδίκως παρὰ ταῖς Δυνάμεις γεννηθέντας φόβους περὶ τῶν πραγματικῶν διαθέσεων τῆς Ἑλλάδος. Ἰσοσούτω δὲ μᾶλλον λυπεῖται διὰ τὴν συστηματικὴν καὶ ἀναμφιβόλως κατ' ἐμπνευσίν διεξαγομένην πολεμικὴν ταύτην, ὅσα εἶχε πάντα λόγον νὰ ἐλπίζῃ ὅτι αἱ παρασχεθεῖσαι φιλικαὶ ἐξηγήσεις πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Συνεννοήσεως ἠθέλον ἄρῃ πᾶσαν παρεξήγησιν. Κατὰ τὰς ἐπανελημμένους μετ' αὐτῶν συνομιλίαις μου, ἀρκούντως ἔδωκα αὐτοῖς νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἡ Β. Κυβέρνησις θὰ ἐσκέπτετο νὰ ἀσκήσῃ τὴν ἐλαχίστην πίεσιν ἐπὶ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων καὶ ὅτι, ἐὰν ἕκαμον μνείαν τῶν περὶ οὐδετερότητος ὑποχρεώσεων αἰτίνας καθορίζονται ἐν ταῖς συμβάσεσι τῆς Χάγης, ἔπραξα τοῦτο διότι τοιαύτη δέον νὰ ᾖ ἡ ἐπίσημος γλῶσσα Χώρας ἥτις εἶναι καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ παραμείνῃ οὐδετέρα. Ἀπὸ τῆς πρώτης ὁμῶς στιγμῆς ὑπέδειξα εὐκρινῶς ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐπιδιώξωμεν πράγματι τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὑπομνησθεισῶν διατάξεων. Ἐν τῇ ἐνδεχομένη περιπτώσει καθ' ἣν τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ἠθέλον ὑποχωρήσῃ ἐντὸς τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους, ἡ Β. Κυβέρνησις δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ τηρήσῃ στάσιν ἀλλοίαν ἐκείνης ἣν ἐτήρησεν,

ικανοποιήσασα πάντας τοὺς ἐμπολέμους, κατὰ τὰς πρώτας ἀποβάσεις στρατευμάτων εἰς Θεσσαλονίκην, τούτέστι θὰ περιορίζετο εἰς ἀπλήν ὑπόμνησιν τῶν διεθνῶν ἀρχῶν, χωρὶς κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐπιζητήσῃ νὰ ἐπιβάλλῃ τὸν σεβασμὸν αὐτῶν. Καὶ ἀφ' οὗ οἱ Σύμμαχοι δὲν ποιοῦνται διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἰδίων στρατευμάτων καὶ τῶν τῆς Σερβίας, καὶ ἡ Β. Κυβέρνησις οὐδεμίαν διάκρισιν θὰ ἐποιεῖτο μεταξὺ αὐτῶν.

Δὲν εἶναι δυνατὸν αἱ Δυνάμεις νὰ μὴ ἀντιλαμβάνωνται τὴν λεπτοτάτην θέσιν εἰς ἣν εὐρίσκειται ἡ Ἑλλάς ἐν μέσῳ τῶν δύο ἐμπολέμων ὁμάδων καὶ ἀσφαλῶς κατανοοῦσιν ὅτι καὶ ἡ εὐρυτάτη καὶ εἰλικρινεστάτη εὐμένεια ἔχει ὅρια, πέραν τῶν ὁποίων ἡ διατήρησις τῆς οὐδετερότητος ἀποβαίνει ἀδύνατος· καὶ ἡ Χώρα ἥτις ἐπιθυμεῖ νὰ παραμείνῃ οὐδετέρα ὀφείλει νὰ προσέξῃ πολὺ ὅπως μὴ ὑπερβῇ τὰ ὅρια ταῦτα. Δεδομένου ὅτι αἱ Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως δὲν διαμφισβητοῦσιν, οὐδὲ δύνανται νὰ διαμφισβητήσωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ἀπόλυτον δικαίωμα νὰ παραμείνῃ οὐδετέρα, εἶναι λογικὸν καὶ ἀπολύτως δίκαιον νὰ ἀποδεχθῶσι τὰς ἐκ τούτου προκυπτούσας συνεπείας καὶ νὰ μὴ ζητῶσι παρ' αὐτῆς τὰ ἀδύνατα. Ἡ Ἑλλάς, οὔσα καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ παραμείνῃ οὐδετέρα, δὲν δύναται νὰ ὁμιλῇ ἐπισήμως ὡς νὰ μὴ ἦτο, οὔτε νὰ διατυμπανίσῃ δημοσίᾳ τὰς διαβεβαιώσεις ἃς δὲν ἔπαυσε παρέχουσα πρὸς τὰς Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως.

Ἰπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἀκριβῶς ὁμίλησα πρὸ μικροῦ πρὸς τὸν Κον Denys Cochia, ὅστις ἐδήλωσεν ὅτι ἔμεινε πλήρως ἱκανοποιημένος ἐκ τῶν λόγων μου. Ἄλλως τε ἡ ἐνθουσιώδης ὑποδοχὴ ἧς ἔτυχε τόσον ἐν Ἀθήναις ὅσον καὶ ἐν Πάτραις τῷ παρέσχε τὴν περιφανεστέραν ἀπόδειξιν τῶν ἀληθῶν αἰσθημάτων τῆς Χώρας ἀπέναντι τῆς Γαλλίας καὶ τῶν συμμάχων τῆς.

Χωρὶς νὰ προβῆτε εἰς εἰδικὸν διάβημα ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω, σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐμπνευσθῆτε ἐξ αὐτῶν ὅπως, ἐν ἀνάγκῃ, ὁμιλήσητε πρὸς τὸν Ἰπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, φροντίζοντες νὰ προσδέησθε εἰς τοὺς λόγους σας χαρακτηῖρα ἀυστηρῶς ἐμπιστευτικῶν.

(Ἰπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 5 2 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κος Στ. Σκουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου, Ἰπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κον Α. Ρωμάνον, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ,

Εἰς Π α ρ ι σ ί ο υ ς

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 13 Νοεμβρίου 1915

Εἴκοσι τέσσαρας μῆλις ὥρας μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἀπαντήσεως, δι' ἧς ἡ Β. Κυβέρνησις ἔδωκε πλήρη ἱκανοποίησιν πρὸς τὰς δυνάμεις καὶ ἐξ ἧς ἐδικαιούμεθα νὰ ἀναμένωμεν περίοδον χαλαρώσεως τῆς ἐντάσεως τῶν σχέσεων, ὅπως ἐξετάσωμεν μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἡρεμίας τὰ μετέπειτα αἰτήματα, μοὶ ἐγνωστοποιήθη παρὰ τῶν Πρεσβευτῶν τῆς Συνεννοήσεως ἡ ἐπιθυμία ὅπως δεχθῶ αὐτοὺς ἐν σώματι, ὡς οἶόν τε συντόμως. Τοὺς

ἔδέχθην σήμερον τὴν πρωΐαν ἐνωρίς, οὐχὶ δ' ἄνευ ἐκπλήξεως ἔλαβον γνῶσιν τοῦ ἐξῆς ὑπομνήματος αὐτῶν :

«1ον Ἀποχώρησις τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων ἐκ τε τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς.

«2ον Πλήρης καὶ ἐλευθέρα διάθεσις τῶν σιδηροδρόμων καὶ τῶν ὁδῶν μέχρι τῶν συνόρων, ἰδίᾳ πρὸς τὸ Κριβολάκ καὶ τὸ Μοναστήριον, οὕτως ὥστε νὰ δυνηθῶμεν νὰ λάβωμεν πάντα τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἡμετέραν ἀμυναν μέτρα, τόσον ἐντὸς τῆς πόλεως ἔσον καὶ εἰς τὰ πλησιόχωρα αὐτῆς, τῆς ἐγκαταστάσεως ἀμυντικῆς ὀργανώσεως πέριξ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ πρὸ τῆς Χαλκιδικῆς Χερσονήσου οὐσης κατ' ἐξοχὴν ἀναγκαίως πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν στρατευμάτων τῆς ἐκστρατείας τῆς Ἀνατολῆς.

3ον Ἐλευθερία δράσεως ἐν θαλάσῃ, ἦτοι δικαίωμα πρὸς νηοψίαν, πλοίων τε καὶ λέμβων, ἐντὸς τῶν χωρικῶν ὑδάτων, δικαίωμα πρὸς ἀναζήτησιν καὶ καταστροφὴν τῶν ἐχθρικῶν ὑποβρυχίων καὶ τῶν βάσεων ἀνεφοδιασμοῦ αὐτῶν ἐπὶ τε τῶν ἀκτῶν καὶ ἐντὸς τῶν χωρικῶν ὑδάτων.

«Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς δυσχεροῦς καὶ ἐπικινδύνου θέσεως εἰς ἣν θέλει ἐμβάλει τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ἢ ὑποχώρησις τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ πρὸς τὴν Ἀλβανίαν καὶ τὸ Μαυροβούνιον, εἶναι ἀνάγκη κατεπείγουσα ὅπως δοθῆ ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις εἰς τὰ ἀνωτέρω, οὐ μόνον διὰ προφορικῶν διαβεβαιώσεων, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκτελέσεως μέτρων ἦτοι δι' ἀποχώρησεως ἐκ τῆς περιφερείας τῆς Θεσσαλονίκης τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων, μεταφερομένων ὀπισθεν καὶ μὴ δυναμένων οὕτω νὰ παρακωλύσωσι τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεων καὶ τῆς ἀμύνης ἡμῶν».

Ἐπειδὴ ὁ Κορς Cuillemin μοὶ εἶπεν ὅτι τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ σοβαροῦ καὶ ἐπιέγοντος τούτου διαβήματος εἶχε λάβει ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις, τοῦθ' ὅπερ εὔρον φυσικώτατον, ἀφ' οὗ τὰ ἐν Θεσσαλονίκῃ συμμαχικὰ στρατεύματα κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι γαλλικά, σᾶς παρακαλῶ ὅπως ἴδητε ἀνυπερθέτως τὸν Κορ Βριανδ καὶ προβῆτε πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους μου, ὑπὸ τύπον φιλικώτατον καὶ ἀκριως ἐμπιστευτικόν, εἰς τὴν ἐξῆς δῆλωσιν :

«Πρὶν ἢ ἀπαντήσωμεν εἰς τὰ αἰτήματα τῶν Δυνάμεων, ἐπιθυμοῦμεν νὰ μάθωμεν ἀσφαλῶς, τίς ὁ σκοπὸς τῶν αἰτουμένων μέτρων. Σκοποῦσι τὴν ἀσφάλειαν τῆς ὑποχωρήσεως καὶ τῆς ἐπὶ τῶν πλοίων ἐπιβιβάσεως τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ἢ τὴν ἐγκατάστασιν ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ εἰδικῶς ἐν Θεσσαλονίκῃ, βάσεως ἐπιχειρήσεων; Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ Ἑλλάς θὰ ἦτο διατεθειμένη νὰ προστατεύσῃ, ἔστω καὶ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς δυνάμεων, τὰς κινήσεις τῆς ὑποχωρήσεως καὶ τὴν ἐπὶ τῶν πλοίων ἐπιβίβασιν τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων, οὕτως ὥστε νὰ παράσχῃ αὐτοῖς τὴν πλέον ἀπόλυτον ἀσφάλειαν».

Ἐὰν ὁ Κορ Βριανδ ἦτο διατεθειμένος νὰ σᾶς ἀνακοινώσῃ ἐμπιστευτικῶς τὰς προθέσεις του, εἴσθε ἐντεταλμένος νὰ τὸν διαβεβαιώσητε ἐκ μέρους μου ἐπὶ λόγῳ τιμῆς ὅτι αἱ ἐκμυστηρεύσεις του θὰ παρέμεινον αὐστηρῶς μυστικάι, πᾶσα δὲ δυσκολία θὰ ἤρρετο παραχρῆμα καὶ πᾶσα ἀμφιβολία θὰ ἐξέλιπεν.

Ἐπαφίεμαι εἰς τὴν πεῖραν καὶ τὴν εὐθυκρισίαν ὑμῶν ὅπως προσδώσητε εἰς τὸ λεπτότατον τοῦτο διάβημα τὸν προσήκοντα χαρακτήρα διαβήματος εἰλικρινοῦς καὶ μεμετρημένου. Θέλετε ἐξηγήσει ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις διαπνέεται ὑπὸ τῆς ζωηροτέρας ἐπιθυμίας ὅπως διευκολύνη τὸ ἔργον τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως, ἐλπίζει δ' ἀντὶ τούτου ὅτι ὁ Κορ Βριανδ δὲν θέλει παρῖδει τὴν δυσκολωτάτην καὶ λίαν περίπλοκον θέσιν εἰς ἣν εὐρισκόμεθα καὶ δὲν θέλει αὐξήσει τὰς δυσχερείας αὐτῆς.

Σᾶς παρακαλῶ ὅπως μοὶ ἀνακοινώσητε τὸ ταχύτερον καὶ διὰ κατεπείγοντος τηλεγραφήματος τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ὑμετέρου διαβήματος.

(Υπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ.

Ἄριθ. 53.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κος Α. Ρωμάνος, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ,
πρὸς τὸν Κον Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Παρισίοις, τῇ 14 Νοεμβρίου 1915

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἐγενόμην δεκτὸς παρὰ τοῦ Κου Briand καὶ ἀνεκοίνωσα αὐτῷ τὸ τεθὲν παρὰ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ἐρώτημα ἐν τῷ χθεσινῷ αὐτῆς τηλεγραφήματι⁽¹⁾. Μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ μοὶ δώσῃ ὀρισμένην πληροφορίαν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου. Τὸ μόνον πρᾶγμα ὅπερ τὸν ἀπασχολεῖ κατὰ τὴν παροῦσαν στιγμὴν εἶναι ὅπως, ἐὰν τὸ σῶμα τῆς ἐκστρατείας συμπυχθῇ πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην, δυνηθῇ νὰ πράξῃ τοῦτο ἐν πλήρει ἀσφαλείᾳ. Χάριν δὲ τῆς ἀσφαλείας ταύτης διευτυπώθησαν αἱ ἐν τῷ ὑπομνήματι ὅροι, οἵτινες στηρίζονται ἐφ' ὧν ἀρχῶν καὶ ἡ συλλογικὴ διακοίνωσις εἰς ἡν προσεχώρησεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις.

«Ὅταν τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ἀποσυρθῶσιν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, τίθᾶ πράξωσιν: «Ἐν τῇ παρούσῃ στιγμῇ εἶναι ἀδύνατον νὰ λεχθῇ». Εἶναι αὐταὶ αἱ φράσεις τοῦ Κου Briand, ἃς ἐσημείωσα μετὰ τὸ πέρας τῆς μετ' αὐτοῦ συνομιλίας μου. Προσέθεκεν ὅτι «πᾶν ἢ ὅ,τι εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ὅπως μὴ ἐμβάλωμεν τὴν Ἑλλάδα εἰς δυσχερῆ θέσιν, θὰ τὰ πράξωμεν· οὐχ' ἤττον ἢ Ἑλλάς εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν εὐρίσκεται θὰ ἠδύνατο νὰ ἐμίλησῃ κάπως ἐντονώτερον. Ἔχει τὸν στρατὸν τῆς συγκεντρωμένον εἰς τὰ Βουλγαρικὰ σύνορα καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ ἀκουσθῇ ἢ ἐντονος αὐτῆς γλῶσσα. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, εἴμεθα οἱ κύριοι τῆς καταστάσεως».

Εἰς ἀπάντησιν τῆς παρατηρήσεως τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ὅτι ἦτο ἀναγκαία μία περίοδος χαλαρώσεως τῆς ἐντάσεως τῶν σχέσεων ὅπως ἐξετασθῶσιν ἐν ἡρεμίᾳ τὰ μετέπειτα αἰτήματα τῶν Δυνάμεων, ὁ Πρωθυπουργὸς μοὶ εἶπεν ὅτι, πρὸς λύπην του, ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ ἐπιμείνῃ ὅπως δοθῇ ἐπειγόντως ἱκανοποιητικὴ ἀπάντησις, λαμβανομένης ὑπ' ὕψιν τῆς πορείας τῶν γεγονότων ἧτις καθίστα πᾶσαν ὀργοπορίαν ἀδύνατον.

(Υπ.) ΡΩΜΑΝΟΣ

(1) Ὅρα ἀμέσως ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 52 τηλεγράφημα.

Ἄρθ. 54.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
 Πρόεδρος τοῦ Ἵπουργικοῦ Συμβουλίου, Ἵπουργός ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
 πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας
 ἐν Παρισίοις, Λονδίῳ, Ρώμῃ, Πετρούπολει,
 Βερολίῳ καὶ Βιέννῃ.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Νοεμβρίου 1915

Οἱ Πρεσβευταὶ τῆς Συνεννοήσεως ἐπισκεφθέντες με σήμερον τὴν ἐσπέραν μοὶ ἐδήλωσαν, ἐν ὀνόματι τῶν Κυβερνήσεων των, ὅτι αἰ παρὰ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως γενόμεναι ἐσχάτως δηλώσεις πρὸς τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσις πρὸς ἄμεσον συμφωνίαν, ἥτις καὶ τὰς περὶ τῆς θέσεως ἡμῶν μερίμνας θὰ ἐσέβετο καὶ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων αὐτῶν θὰ ἐξησφάλιζεν.

Ἄφου συνεζήτησα μετ' αὐτῶν τὰ ἐν Θεσσαλονίκῃ τεθέντα διάφορα ζητήματα, κατελήξαμεν εἰς τὰ ἀκόλουθα πορίσματα :

1ον) Ἡ Θεσσαλονίκη δὲν θέλει ἐκκενωθῆ. Ἡ ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσα Μεραρχία θέλει ἐξακολουθήσει παραμένουσα.

2ον) Ἐν περιπτώσει ἀνεπαρκείας τοῦ προσωπικοῦ τῶν σιδηροδρόμων, θέλομεν αὐξήσῃ τοῦτο οὕτως ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ μεγαλειτέρα ἀπόδοσις αὐτῶν, ἀλλ' ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει θὰ παραδεχθῶμεν ὑπαλλήλους ἄλλοδαπούς.

3ον) Δὲν θέλομεν ἀντιταχθῆ ἐνόπλιως κατ' ἐνδεχομένης κατασκευῆς ἀμυντικῶν ἔργων ἢ καταλήψεως ὠχυρωμένων σημείων, θέλομεν ὅμως ἀπευθύνη τὰς πλέον ἐντόνους διαμαρτυρίας σοβαρῶς καὶ ὄχι μόνον διὰ τὸν τύπον.

4ον) Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν συνεπέλα τῶν κινήσεών των τὰ συμμαχικά στρατεύματα μετέφερον τὸν πόλεμον ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους, ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς θὰ παρμερίζεν, οὕτως ὥστε νὰ ἀφήσῃ τὸ πεδῖον εἰς τὰ δύο μέρη ὅπως λύσῃ τὴν διαφορὰν των.

5ον) Οὐδεμίαν δεχόμεθα συζήτησιν σχετικῶς πρὸς τὸ Καρὰ-Μπουρνού, ἀπαξ ὁ Βασιλεὺς ἔδωκε τὸν λόγον Του ὅτι οὐδέποτε τὸ φρούριον τοῦτο ὡς καὶ τὰ ἀπέναντι αὐτοῦ κείμενα πυροβολεῖα θέλουσι χρησιμοποιοθῆ ἐναντίον τῶν συμμαχικῶν δυνάμεων.

Εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν τῶν Πρεσβευτῶν, ἐὰν θὰ ἦτο δυνατόν, πρὸς διευκόλυνσιν τῶν πραγμάτων, ἡ Β. Κυβέρνησις νὰ προβῇ αὐθορμήτως εἰς τὴν διακοπὴν τῶν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἐπιδιορθωτικῶν ἔργων, ἀπεκρίθην ὅτι, χωρὶς νὰ ἀναλαμβάνω οὐδεμίαν ὑπαχρέωσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, φρονῶ ὅτι δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ ληφθῇ τοιοῦτον μέτρον, ἐλλείψει ἰδίως χρημάτων.

(Μόνον εἰς Παρισίους, Λονδίνον, Ρώμην καὶ Πετρούπολιν :).

Οἱ Πρεσβευταὶ ἐδήλωσαν ὅτι ἔμειναν ἱκανοποιημένοι ἐκ τῶν λόγῶν μου, ἀλλ' ἐξέδηλωσαν ζωνρότερον τὴν εὐχαρίστησίν των ὅταν τοῖς ἀνήγγειλα ὅτι ἡ Κυβέρνησις διέ-

ταξεν ἤδη τὸ 5ον Σῶμα στρατοῦ νὰ μετασταθμεύσῃ ἀνατολικώτερον οὕτως ὥστε νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερον ὅλον τὸν μεταξὺ Θεσσαλονίκης καὶ τῶν συνόρων χώρον. Οἱ Πρεσβευταὶ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἐξεδήλωσαν τὴν εὐαρέσκειάν των κατὰ τρόπον λίαν ἐνδεικτικὸν καὶ ἐδήλωσαν, ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν συναδέλφων των, ὅτι ἡ ληφθεῖσα ἀπόφασις ἀποτελεῖ μεγάλην ἐκ μέρους μας παραχώρησιν. Ἐπωφελήθην τούτου ὅπως ἐκφράσω τὴν ἐλπίδα ὅτι αἱ Κυβερνήσεις των, πειθόμεναι τέλους περὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ εἰλικρινῶν διαθέσεων μας, ὅχι μόνον θὰ σπεύσωσι νὰ παραιτηθῶσι τῶν καταπιεστικῶν μέτρων εἰς ἃ ἐπ' ἐσχάτων ἀνευ σὺνδρομῆς ἐλλόγου αἰτίας προσέφυγον ἀποτόμως, ἀλλὰ καὶ θὰ θελήσωσι νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ οἰκονομικὰ καὶ ἐμπορικὰ αἰτήματα τῆς Β. Κυβερνήσεως. Μὴ ὑπεσχέθησαν ὅτι πᾶσα δυσκόλια θὰ ἐξέλιπεν ὅταν, ἐντὸς δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν, αἱ στρατιωτικαὶ Ἀρχαὶ θὰ ἔχωσι πραγματοποιήσῃ ἐπιτοπίως τὴν γενομένην συμφωνίαν, ὃ δὲ Πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας ἐπανέλαβε τὴν δήλωσιν τῆς Κυβερνήσεώς του, ὅτι θὰ ἴναι εὐτυχὴς νὰ παράσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν εὐκολίαν εὐθὺς ὡς αἱ παρουσιασθεῖσαι δυσχέρειαι ἐξομαλυνθῶσι.

(Μόνον εἰς Βερολίνον καὶ Βιέννην:).

Ἀνακοινῶ ὑμῖν τὰ ἀνωτέρω πρὸς ὑμετέραν μόνον καθοδήγησιν, ἐφελκίων τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἐπὶ τοῦ ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις, καὶ ἐν τῇ νέα ταύτῃ φάσει τῶν σχέσεων τῆς πρὸς τὴν Συνεννόησιν, παραμένει πιστὴ εἰς τὴν ἀρχῆθεν χαραχθεῖσαν πολιτικὴν αὐτῆς κατεύθυνσιν.

(Υπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ.

Ἄ ρ ι θ . 5 5 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Γ. Γρουπέρην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Αὐστρουγγαρίᾳ,

Εἰς Βιέννην

Ἐν Βερολίνῳ, τῆ 8 Ἰανουαρίου 1916

Οἱ ἐπίσημοι κύκλοι εἶνε λίαν ἱκανοποιημένοι ὡς πρὸς τὰς βλέψεις τῆς Βουλγαρίας ἐν σχέσει πρὸς ἡμᾶς, διότι ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἀπεκόμισε τὴν βεβαίωσιν, ἐκ συναντήσεως του πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Βουλγαρίας, ὅτι ὁ Βασιλεὺς τῆς Βουλγαρίας καὶ ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις ἐμφοροῦνται ὑπὸ διαθέσεων πράγματι εἰλικρινῶν καὶ ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῶν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας σχέσεων.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 5 6 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὸν Κομ Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίκῳ, τῆ 21 Μαρτίου 1916.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀνακινώσω ὅτι πληροφορίαι λίαν ἀκριβεῖς περὶ τῆς στάσεως τοῦ Βασιλέως τῆς Βουλγαρίας, κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς τὸ Γερμανικὸν Γενικὸν Στρατηγεῖον ὡς καὶ εἰς Βιέννην, οὐδέλωσ ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰς παρασχεθείσας παρὰ τῆς ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας πληροφορίας, ὡς πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Βουλγαρίας διατυπωθέντα αἰτήματα ἐπὶ τῆς Ἀλβανίας, τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Δοβρουτσᾶς.

Σχετικῶς πρὸς τὴν Ἀλβανίαν, ὁ Βασιλεὺς τῆς Βουλγαρίας διετύπωσε ἀξιώσεις ὡς πρὸς τὰς Ἀλβανικὰς πόλεις τὰς παραχωρηθείσας παρὰ τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ Λονδίνου εἰς τὴν Σερβίαν, οὐχὶ δὲ ὡς πρὸς τὰς παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν πόλεις τῆς Ἀλβανίας. Σχετικῶς δὲ πρὸς τὴν παραχώρησιν Ἑλληνικῶν ἐδαφῶν, τοιαύτη αἴτησις οὐδέποτε διετυπώθη καὶ οὐδέποτε, διὰ λόγους γενικῆς πολιτικῆς, θὰ ἐγίνετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων, δοθέντος ὅτι, ὡς γνωρίζει ἡ Β. Κυβέρνησις ἐκ τῶν τηλεγραφικῶν μου ἀνταποκρίσεων τῶν ἐτῶν 1914 καὶ 1915, αἱ Κεντρικαὶ Αὐτοκρατορίαι ἔσχον πάντοτε ὡς ἀρχὴν νὰ δηλώσωσι πρὸς τὴν Βουλγαρίαν, πρὶν ἢ μάλιστα γίνῃ σύμμαχος των, ὅτι οὐδέποτε θὰ συνήνουν νὰ συζητήσωσι τὸ ἐφικτὸν παραχωρήσεων εἰς βᾶρος τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἀρχὴ αὕτη, τηρηθεῖσα ἀμετάβλητος ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ὑπέρισχυσε καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συνομολογήσεως τῆς συμμαχίας μεταξὺ τῶν εἰρημένων Αὐτοκρατοριῶν καὶ τῆς Βουλγαρίας, ἥτις τὴν παρεδέχθη. Λέγων τις ὅτι ἡ Βουλγαρία προβαίνει νῦν εἰς διατύπωσιν ἀξιώσεων εἰς βᾶρος τῆς Ἑλλάδος, θὰ παρεγνώριζε καθεστηκυῖαν σχεδὸν ἀπὸ διετίας πολιτικὴν κατάστασιν. Μόνον ἡ Συνεννόησις ἔκαμε λόγον πρὸς τοὺς Βουλγάρους, πρὸ τῆς διακοπῆς τῶν σχέσεων, περὶ ἀντισταθμισμάτων εἰς βᾶρος τῆς Ἑλλάδος. Ἡ αὕτη δὲ ἀρχὴ ἐπεκράτησε καὶ ὡς πρὸς τὴν Ρουμανίαν.

Εἶναι οὐχ' ἥττον ἀκριβὲς ὅτι μεταξὺ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Αὐστρίας συνέβησαν, κατὰ τὰς τελευταίας ἐβδομάδας, προστριβαί τινες, ἀλλ' αὗται προήρχοντο ἐκ τῆς συζητήσεως περὶ τῆς στρατιωτικῆς κατοχῆς παρ' ἑκατέρας τῶν Σερβικῶν καὶ Σερβομακεδονικῶν ἐδαφῶν.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν ὑπόδειξιν τοῦ μέλλοντος Βασιλέως τῆς Ἀλβανίας, ἡ Αὐστρία δὲν σκέπτεται ὅτε τὸν Πρίγκηπα Βόριδα τῆς Βουλγαρίας, οὔτε τὸν Πρίγκηπα τοῦ Weed.

(Ἦπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 57.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κος Α. Ρωμάνος, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ,
 πρὸς τὸν Κον Στ. Σκουλούδη,
 Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Παρισίοις, τῇ 28 Μαρτίου 1916.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω ὑμῖν ὅτι ἡ ἀρνησις ἢ ἡ Β. Κυβέρνησις ἀντέταξεν εἰς τὰς προτάσεις τῶν Πρεσβευτῶν Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς διόδου τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ διὰ τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους, γνωσθεῖσα ἐν τῷ Ὑπουργείῳ ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν, διέθεσε κάκιστα τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ἐναντίον ἡμῶν. Ὁ Κος Briand μοι εἶπεν ὅτι ὑπὸ τοὺς ἔρους τούτους δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ γίνῃ λόγος περὶ χορηγήσεως τῆς παρὰ τῆς Β. Κυβερνήσεως αἰτηθείσης προκαταβολῆς τῶν 150 ἑκατομμυρίων. Ὁ Ἐπιμελητῆς Bonnier μοι εἶπε τὸ αὐτὸ προκειμένου περὶ τῶν προμηθειῶν τοῦ στρατοῦ. Ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν αἱ ἐφημερίδες δημοσιεύουσι βιαίωτατα ἄρθρα καὶ πληροφορίας, ἴδια ἢ «Ἠχώ τῶν Παρισίων», συνιστῶσαι ἀποκλεισμόν καὶ ἄλλα ἐξαναγκαστικὰ μέτρα διὰ τὴν ἐν γένει στάσιν τῆς Ἑλλάδος, χωρὶς νὰ ἀναφέρωσι τὸ ζήτημα τῆς διόδου τῶν Σερβικῶν στρατευμάτων. Ἠρώτησα γνωστὸν μοι καλῶς πληροφορημένον, δημοσιογράφον, περὶ τοῦ λόγου τῆς πολεμικῆς ταύτης. Μοι εἶπεν ὅτι ἡ γλῶσσα αὕτη τοῦ Γαλλικοῦ τύπου ὀφείλεται εἰς τὴν ἀρνησιν ἡμῶν νὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν διόδον εἰς τοὺς Σέρβους. Ἀποφεύγουσιν οὐχ' ἥττον ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ὁμιλήσωσι περὶ τοῦ ζητήματος τῆς διόδου τοῦ (Σερβικοῦ στρατοῦ), διότι, ἐὰν τοῦτο περιήρχετο εἰς δημοσίαν γνώσιν, θὰ προεκαλεῖτο γενικὴ κατακραυγὴ ἐναντίον ἡμῶν καὶ ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις θὰ εὕρισκετο πιθανῶς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ λάβῃ στάσιν, τὴν ὅποιαν ὁ Κος Briand, ἐπιθυμῶν νὰ διατηρήσῃ φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Χωρῶν, ἀποστέργει. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου θὰ ἐπεθύμει νὰ διαπεραιωθῶσιν οἱ Σέρβοι διὰ Θαλάσσης, διὰ τοῦ Γαινάρου, ἀλλ' ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἀντιτίθεται εἰς τοῦτο, θεωρῶν τὸν διάπλουν ἐπικίνδυνον καὶ δυσχερῆ, λόγῳ τῶν ὑποβρυχίων. Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποκρύψῃ τις ὅτι ἐὰν κατεβυθίζετο Σερβικὸν τι μεταγωγικὸν ἢ δημοσίᾳ γνώμη θὰ ἐπέρριπτεν ἐφ' ἡμῶν τὴν εὐθύνην.

(Ὑπ.) ΡΩΜΑΝΟΣ

Ἄριθ. 58.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ο Κοσ Γ. Γρυπάρης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Αἰστροουγγαρία,
 πρὸς τὸν Κοσ Στ. Σκουλούδη,
 Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Βιέννῃ, τῆ 29 Μαρτίου 1916.

Ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ λάβω τὸ ὑμέτερον τηλεγράφημα τῆς 27ης Μαρτίου, δι' οὗ μοι διεβιβάσθη τηλεγράφημα τῆς ἐν Βερολίνῳ Πρεσβείας, καθ' ὃ, ἐπὶ τῇ βάσει ἀσφαλῶν πληροφοριῶν, αἱ τῆς ἐν Βιέννῃ Πρεσβείας, ἐν σχέσει πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Βουλγαρίας κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονὴν του προβληθείσας ἀξιώσεις, στεροῦνται ὑποστάσεως. (1)

Βασίμους ἐθεώρησα καὶ θεωρῶ τὰς διὰ τῶν τηλεγραφημάτων μου, καὶ ἰδίᾳ τῶν ἀπὸ 23 καὶ 24 Φεβρουαρίου καὶ 4 Μαρτίου, ἀνακοινωθείσας πληροφορίας, προελθούσας παρὰ προσώπων ἀμερολήπτων, ἐχόντων σχέσεις πρὸς κύκλους κυβερνητικούς καὶ αὐλικούς καὶ ἀπολαυόντων τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτῶν. Ἀλλὰ τὰς ἐθεώρησα βασίμους καὶ διότι κυροῦσιν αὐταὶ ἐκ τῶν ὑστέρων τὰς ἐν σχέσει πρὸς τὰς βλέψεις τῶν Βουλγάρων ἐπὶ ἐδάφῃ Ἑλληνικῷ ὑπὸ τοῦ Κοσ Ναούμ ἀνακοινωθείσας διὰ τοῦ τηλεγραφήματός του τοῦ διαβιβασθέντος μοι διὰ τοῦ ἀπὸ 6ης Νοεμβρίου 1915 ὑμετέρου.

Διαβεβαιοῖ ἐν αὐτῷ ὁ Κοσ Ναούμ ὅτι οἱ Βούλγαροι, στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν ὑπηρεσιῶν ἃς εἶχον προσενέγκει καὶ προσέφερον εἰς τὰς Κεντρικὰς Αὐτοκρατορίας, ἀποσκοποῦσιν εἰς πραγματοποίησιν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν πόθων, διὰ κτήσεως ἐδαφῶν γειτόνων διεκδικουμένων ὑπ' αὐτῶν, καὶ ὅτι πλέον ἢ πιθανὸν εἶναι ὅτι καὶ πρὸς τὴν Ἑλλάδα φιλικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς Βουλγαρίας θὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἐχθρικὰς ἐν πρώτῃ εὐκαιρίᾳ καὶ εὐθὺς ὡς παρέλθῃ ὁ ἐκ τῆς Ἑλλάδος κίνδυνος).

Ἐτέρωθεν ἐνισχύουσιν αὐτὰς καὶ πληροφορίαι τῆς ἐν Πετρούπολει Πρεσβείας, διαβιβασθεῖσαι μοι διὰ τοῦ ὑμετέρου τηλεγραφήματος τῆς 5ης Ἰανουαρίου, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὰ, παρὰ πάσας τὰς ἐκάστοτε διδομένας ὑποσχέσεις, ἐπανειλημμένα ἐπεισόδια καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς ὑμέτερα διαμαρτυρία τηλεγραφήματα.

Ἀλλὰ καὶ βασίμους θεωρῶν τὰς ἀνακοινωθείσας ὑμῖν πληροφορίας, οὐδαμῶς ἀμφισβητῶ ὅπερ εἶπει ἡ ἐν Βερολίνῳ Πρεσβεῖα δικαίωμα νὰ θεωρῇ αὐτὰς ἀνακριβεῖς, ὡς ἀντιτιθεμένας εἰς τὰς ὑπ' αὐτῆς ληφθείσας. Ἀλλὰ, πρὸς τῇ γνώμῃ ταύτῃ, διατυποῖ ἡ ἐν Βερολίνῳ Πρεσβεῖα καὶ ἄλλην μέχρι πεποιθήσεως γνώμην, ὅτι οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ διατυπώσῃ ἡ Βουλγαρία ἀξιώσεις ἐπὶ Ἑλληνικῶν ἐδαφῶν, ἀφ' οὗ εἶχεν ἀποδεχθῆ τὰς γενομένας πρὸς αὐτὴν ὑπὸ τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων δηλώσεις ὅτι οὐδέποτε ἤθελον αὐταὶ συναινέσει εἰς ἀντιστάθμισμα δαπάναις τῆς Ἑλλάδος, θεωροῦσα ὡς παραγνώρισιν καθεστηκυίας ἀπὸ διετίας καταστάσεως πάντα περὶ τοῦ ἐναντίου ἰσχυρισμόν.

Σεβόμενος κατ' ἀρχὴν τὰς γνώμας καὶ πεποιθήσεις τῶν ἄλλων, οὐδὲν ἄλλο ἐπὶ ταῖς ἀνωτέρω παρατηρῶ ἢ ὅτι ἀκεραλίαν τηρῶ ἦν ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ διατυπώσω περὶ Βουλγάρων γνώμην ἐν ἐπανειλημμένοις τηλεγραφήμασι, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῷ ἀπὸ 21 Μαρτίου.

(Υπ.) ΓΡΥΠΑΡΗΣ

(1) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 56 τηλεγράφημα.

Ἄριθ. 59.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Υπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κοσ Α. Ρωμάνον, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ.

Εἰς Παρισίους

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 29 Μαρτίου 1916.

Ὁδυνηρὰν μοὶ ἐπροξένησεν ἐκπληξὴν ἢ δῆλωσις τοῦ Κοσ Briand, ὅτι, ἕνεκα τῆς γνώμης τῆς Β. Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς διύδου τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ γίνῃ λόγος περὶ χορηγήσεως ἡμῖν τῆς αἰτηθείσης προκαταβολῆς τῶν 150 ἑκατομμυρίων. Πράγματι δὲν παρεκαλέσαμεν νὰ μᾶς δοθῇ ἢ προκαταβολὴ αὕτη ὡς τιμημα παραβιάσεως τῆς οὐδετερότητος μας, εἰς τὴν ὑποίαν παραβίασιν οὐδέποτε διανοήθημεν νὰ συγκατατεθῶμεν, δὲν ὑπάρχει δὲ τίποτε εἰς τὴν στάσιν μας τὸ ὑποῖον νὰ δικαιολογῇ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ἀποδίδουσαν τοιαύτην σημασίαν εἰς τὴν αἴτησίν μας. Ἐπεκαλέσθημεν τὴν χρηματικὴν συνδρομὴν τῶν Δυτικῶν Δυνάμεων, εὐλόγως ὑποθέτοντες ὅτι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἴδωσιν ἀδιαφόρως τὴν Ἑλλάδα ἐξασθενίζουσαν στρατιωτικῶς καὶ παραλύουσαν οἰκονομικῶς. Ἡ ἀποψὶς αὕτη ἀπησχόλει βεβαίως τὰς Δυνάμεις ἀφ' οὗ αὐταὶ εἰς τὴν αἴτησίν μας οὐδεμίαν κατ' ἀρχὴν ἐνστασιν μὴ ἀποδοχῆς ἀντέταξαν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας, ἢ παρουσιασθεῖσα ἄρτι δυσχέρεια οὐδόλως εἶναι φύσεως ταυαύτης ὥστε νὰ μεταβάλῃ τὴν θέσιν τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος, ἐκτὸς ἐὰν ὁ Κοσ Briand προτίθεται νὰ ἀφήσῃ ἀπὸ σκοποῦ κατὰ μέρος πάντα γενικωτέρας καὶ μονίμου φύσεως ὑπολογισμόν, ἵνα τιμωρήσῃ τρόπον τινὰ τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν ἀρνήσιν τῆς ὅπως συγκατατεθῇ εἰς σοβαρὰν παραβίασιν τῆς οὐδετερότητος τῆς. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο εἶναι τοσοῦτον παράλογον καὶ ἀδικον ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ κατέληξεν ὀριστικῶς εἰς αὐτὸ διάνοια τόσον διορατικὴ καὶ φιλελευθέρη ὅσον ὁ Κοσ Briand, τοσοῦτο μᾶλλον ὅσον εἶναι πάρα πολὺ εὐφυῆς ὥστε νὰ μὴ ἀντιλαμβάνηται ὅτι, ἐὰν ἡ Ἑλλάς, θέλουσα νὰ παραμείνῃ οὐδετέρα, εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἀποκρούσῃ ἐντόνως πᾶσαν νέαν παραβίασιν τῆς οὐδετερότητος τῆς, δὲν διαθέτει ὅμως τὰ ἀναγκαῖα μέσα ἕπως ἀντισταθῇ εἰς τὴν πίεσιν συνασπισμοῦ Μεγάλων Δυνάμεων. Πολλὰ ἠναγκάσθη νὰ ὑποστῇ ἢ νὰ ἀνεχθῇ ἡ Ἑλλάς, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἄλλως. Αἱ Δυνάμεις ἔχουσιν ἤδη μακρὰν πεῖραν τούτου. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλα ἕτινα, λόγῳ τῆς ταχείας αὐτῶν ἐκτελέσεως καὶ τῆς ὀλιγώτερον ἐνοχλητικῆς διὰ τὴν Χώραν φύσεως αὐτῶν, παρέρχονται χωρὶς νὰ προκαλέσωσιν ἐνέργειαν τῶν Ἀρχῶν ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπαρατήρητα. Οὕτως σχετικῶς μάλιστα πρὸς τὸ ζήτημα τὸ ὑποῖον τῶν ἐτάραξε τὰς Δυνάμεις, πρὸ τινος συνέβη γεγονὸς ἐπικυροῦν τὴν πεῖραν τοῦ παρελθόντος. Δηλ. τὴν ἑσπέραν τῆς Κυριακῆς τὸ Γαλλικὸν μεταγωγικὸν Jean Corbière μεταφέρον Σερβικὸν στρατὸν ἐκ Κερκύρας εἰς Θεσσαλονίκην, διέπλευσε τὴν διώρυγα τῆς Κορίνθου σχεδὸν ἐντελῶς ἀπαρατήρητον, γάρῃ εἰς τὸ ἀπατηλὸν τοῦ ἑξωτερικοῦ.

Παρακαλῶ ὅπως, ἐμπνεόμενος ἐκ τῶν ἀνωτέρω, προκαλέσητε ἡμιεπίσημον καὶ φιλικὴν συνομιλίαν μετὰ τοῦ Κυβερνήτου Β. Ιανδ, καθ' ἣν δὲν θέλετε δυσκολεῖσθαι, νὰ δώσητε εἰς αὐτὸν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ Ἑλλάς εὐρισκομένη μεταξὺ δύο ἐμάδων Δυνάμεων, εἶναι ἐπογρευμένη νὰ ὑφίσταται τὰ παράπονα, τὰς διαμαρτυρίας καὶ τὴν κακὴν διάθεσιν τῆς μιᾶς ομάδος, ὡς ἂν πράγματι ἢ οὐδετερότης αὐτῆς παραβιάζεται πρὸς ὄφελος τῆς ἄλλης, καὶ ὅτι, ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, εἶναι ἀδύνατον εἰς τὴν Β. Κυβέρνησιν νὰ τυχρήσῃ ἐπισημῶς στάσιν διάφορον ἐκείνης τὴν ὁποίαν τηρεῖ.

(Υπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄρθ. 60.

ΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν
γενομένη ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πρεσβευτοῦ τῆς Σερβίας.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 7 Ἀπριλίου 1916.

Ὅπως καταστῆ δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ εἰς Θεσσαλονίκην μεταφορὰ τῶν εὐρισκομένων σήμερον ἐν Κερκύρα Σερβικῶν στρατευμάτων ὡς οἶόν τε ταχύτερον, τοῦθ' ὕπερ ἀνταποκρίνεται ἀναμφιβόλως καὶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, καὶ μετὰ ἄλλον δυνατὸν ὀλιγωτέρους κινδύνους, τοῦθ' ὕπερ ἀποτελεῖ τὸ κίριον μέλημα τῆς Σερβικῆς Κυβερνήσεως, εἶναι ἀνάγκη ὅπως ἡ μεταφορὰ γίνῃ διὰ ἑλπίδος ἀπὸ τῶν Πατρῶν.

Ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις ποιεῖται ἐκκλησίαν πρὸ παντὸς εἰς τὰ φιλότιμα αἰσθητά τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, παρακαλοῦσα αὐτὴν ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν διόδον ταύτην. Διότι, ἂν καὶ ὑπάρχουσιν ἄλλαι ὁδοὶ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς μεταφορᾶς ταύτης, ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις ἐπιμένει εἰς τὴν μνημονευθεῖσαν ὁδὸν ἐπὶ μόνον τῶν σκοπῶν νὰ ἀποφύγῃ τὴν καταβύθισιν τινὸς τῶν μεταγωγικῶν τῆς. Αἱ ἀπώλειαι ἅς ὑπέστη ἡ Σερβία κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον εἶναι τόσοσιν μεγάλαι καὶ τόσοσιν δυσανάλογοι πρὸς τὰς πραγματικὰς αὐτῆς δυνάμεις, ὥστε ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις νομίζει ὅτι δικαιῶνται νὰ ἐξεύρῃ τὰ μέσα πρὸς ἀποφυγὴν τοῦλάχιστον τῶν ἀπωλειῶν αἰτινες εἶναι ἀνώφελες καὶ ἀσχετοὶ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις.

Ἡ ἐπιθυμία αὕτη φαίνεται αὐτῇ τόσοσιν περισσότερον δικαιολογημένη εἶσθαι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἐπιτρέπουσα εἰς τὸν Σερβικὸν στρατὸν τὴν διὰ τοῦ ἐδάφους αὐτῆς διέλευσιν, οὐδόλως θὰ ὑπεβσῆθαι τὰς στρατιωτικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ, κατὰ συνέπειαν, δὲν θὰ καθίστατο ὑποπτος ὅτι προδίδει τὴν οὐδετέραν αὐτῆς στάσιν, ἣν ἐτήρησε μέχρι τοῦδε. Θὰ ἐκαμνεν ἀπλῶς πρᾶξιν φιλίας καὶ εὐμενοῦς οὐδετερότητος πρὸς τὴν Σερβίαν, ἣν δικαιῶνται ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις νὰ ἐλπίζῃ, λόγῳ αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τῆς περὶ Ἑλληνοσερβικῆς συμμαχίας Συνθήκης, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐρμηνειῶν αἰτινες θὰ ἠδύναντο νὰ δοθῶσιν εἰς τὰς διαφόρους αὐτῆς διατάξεις.

Ἀναμένουσα μετὰ πεποιθήσεως τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἡ Σερβικὴ Κυβέρνησις θεωρεῖ φιλικὸν αὐτῆς καθῆκον νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν τῆς ἐπὶ

τῶν δυσαρέστων συνεπειῶν, αἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ προκύψωσι διὰ τὰς Ἑλληνοσερβικὰς σχέσεις, ἐξ ἐνδεχομένου δυστυχήματος ἐπελθόντος εἰς μεταγωγικὸν τι πλοῖον τῶν Σερβικῶν στρατευμάτων, συνεπεῖα ἀρνήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἐπιτρέψῃ τὴν διόδον αὐτῶν διὰ τῆς ξηρᾶς.

Ἄριθ. 61.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας ἐν Παρισίοις καὶ Λονδίνω (1).

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 8 Ἀπριλίου 1916

Ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας μὲ ἐπισκέφθη χθὲς καὶ μοι ἐπέδωκε διακρίνωσιν (2) δι' ἧς ἡ Σερβία ποιουμένη ἐκκλήσιν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ὡς σύμμαχον, τὴν παρακαλεῖ νὰ συναινέσῃ εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν εὐρισκομένων σήμερον ἐν Κερκύρα Σερβικῶν στρατευμάτων εἰς Θεσσαλονίκην, διὰ Πατρῶν καὶ τοῦ σιδηροδρόμου. Ἡ δεδομένη δικαιολογία εἶναι ὅτι πᾶν ἄλλο μέσον μεταφορᾶς παρέχει τὸν κίνδυνον τῆς καταστροφῆς τῶν μεταφερόντων τὰ στρατεύματα ταῦτα πλοίων ὑπὸ ἐγθρικῶν ὑποβρυχίων.

Εἰς ἀπάντησιν ἐδήλωσα πρὸς τὸν Κοιν Πρεσβευτὴν ὅτι εἶχον ἤδη ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Συνεννοήσεως ὅτι ἡ διὰ ξηρᾶς μεταφορὰ τῶν Σερβικῶν στρατευμάτων δὲν ἠδύνατο ἀπολύτως νὰ γίνῃ ἀποδεχτὴ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν δὲν ἠδυνάμην ποσῶς νὰ ἐπανέλθω ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

Παρατήρησα εἰς τὸν Κοιν Πρεσβευτὴν ὅτι ἡ δήλωσίς μου ἦτο κατηγορηματικὴ καὶ δὲν ἠδύνατο κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τροποποιηθῇ, δὲν εἶχον ἐν ταύτοις δυσκολίαν ὅπως γίνῃ μελέτη τις τοῦ ζητήματος ὑπὸ τύπον ἐντελῶς ἰδιωτικόν, ἀλλ' αὕτη ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει θὰ ἠδύνατο νὰ ἔγῃ ἀποτελέσμα τι ἐπὶ τῆς πολιτικῆς μας ἢ νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῶν γενομένων ἤδη δηλώσεων ἡμῶν. Ὁ Κοιν Πρεσβευτὴς εἶπεν ὅτι θὰ ἐτηλεγράψῃ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο εἰς τὴν Κυβέρνησίν του.

Σὰς ἀνακοινῶν τὰ ἀνωτέρω πρὸς ἀποκλειστικὴν ὁδηγίαν ὑμῶν καὶ σὰς παρακαλῶ νὰ μὴ κάμητε ποσῶς γρήσιν αὐτῶν κατὰ τὰς συνομιλίαις σας, ἐκτὸς ἐὰν ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν φέρῃ πρῶτος τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ διαβήματος τούτου τοῦ Σέρβου ἀντιπροσώπου.

(Υπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

(1) Τὸ παρὸν τηλεγράφημα ἀνεκοινώθη καὶ πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας ἐν Ρώμῃ καὶ Πετρούπολει.

(2) Ὅρα αὐτὴν ἀμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 60.

Ἄριθ. 62.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὁ Κοσ. Στ. Σμουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας
ἐν Λονδίῳ, Ρώμῃ καὶ Πετροουπόλει.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Ἀπριλίου 1916.

Συνεχίζων τὸ τηλεγράφημά μου τῆς 8ης τρέχοντος (1) ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην οἱ Πρεσβευταὶ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἦλθον νὰ μοὶ δηλώσωσιν ὅτι αἱ Κυβερνήσεις των τοὺς εἶγον ἐπιφορτίσει νὰ ὑποστηρίξωσι τὸ γενόμενον τῇ 7 Ἀπριλίου διάβημα παρὰ τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Σερβίας καὶ μοὶ φέωσιν τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι τὰ Σερβικὰ στρατεύματα, χρησιμοποιοῦντα τὰς σιδηροδρομικὰς μας γραμμὰς διὰ τὴν διέλευσίν των, δὲν θὰ ἐσταμάτων εἰς Ἀθήνας ἢ ἄλλαχοῦ περὶ μόνον ὅσον ἀπαιτεῖται δι' ἀλλαγὴν ἀμαξοστοιχίας.

Ἀπήντησα ὅτι αἱ δηλώσεις αὗται δὲν εἶγον λόγον, ἀφ' οὗ ἡ Β. Κυβέρνησις ἐνέμενεν ἠποφασιστικῶς εἰς τὴν ἀρνήσιν τὴν ἀντιπαθεῖσαν ἐξ ἀρχῆς εἰς πᾶσαν μεταφορὰν ξένων στρατευμάτων διὰ τῶν σιδηροδρομικῶν μας γραμμῶν.

Ἐπειδὴ ὁ Κοσ. Guillemet ἀντέτεινεν ὅτι ἐγνώριζε παρὰ τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Σερβίας ὅτι εὐρισκόμην εἰς διικτραγματεύσεις μετ' αὐτοῦ, τῷ ἀπεκρίθην ὅτι τοῦτο ἦτο μίᾳ μεγάλῃ πλάνῃ. Δηγήθην ὅ,τι συνέβη μετὰ τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Σερβίας καὶ ἐμοῦ, συμφώνως πρὸς τὴν περιληφθεῖσαν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἀπὸ 8 τρέχοντος τηλεγραφήματί μου ἀφήγησιν, καὶ ἐβεβαίωσα ὅτι, κατὰ τὴν ἰδέαν μας, ἡ μελέτη τοῦ ζητήματος ὑπὸ ἀρμοδίων ἀξιωματικῶν, ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει θὰ ἠδύνατο νὰ μεταβάλη τὴν ἀπίφασιν ἡμῶν ὅπως ἀντιπαχθῶμεν ἐντόνως εἰς τὴν διόδον διὰ ξηρᾶς τῶν Σερβικῶν στρατευμάτων.

Παρέσχον τὰς αὐτὰς ἐξηγήσεις πρὸς τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Σερβίας, ἐλθόντα νὰ με εἶδῃ μετὰ τοὺς συναδέλφους του τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, ὡς καὶ πρὸς τοὺς Πρεσβευτὰς τῆς Ρωσίας καὶ Ἰταλίας, προσελθόντας τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ὅπως προβῶσιν εἰς ὃ καὶ ἐκεῖνοι διάβημα.

Ἐπειδὴ οἱ Πρεσβευταὶ τῆς Συνηννοήσεως, καὶ ἰδίᾳ ὁ Κοσ. Guillemet, δὲν φαίνεται νὰ ἐνόησαν καλῶς τοὺς σπουδαιοτάτους καὶ ἀπολύτως νομίμους λόγους τῆς ἀρνήσεώς μας, θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ παρὶλάβω τοὺς ἐνταῦθα, παρακαλῶν νὰ τοὺς ἀναπτύξωσι πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι, ἀντιλαμβανόμενος τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως, θὰ εὐαρεστηθῇ νὰ ἀσκήσῃ πᾶσαν τὴν ἐπιρροὴν αὐτοῦ εἰς ἠλαρμότους, ὅπως πείσῃ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν νὰ παραιτηθῇ τοῦ σχεδίου τῆς διόδου τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ διὰ τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους.

Ἡ διόδος αὕτη θὰ ἀποτελεῖ τὴν πλέον κατάφωρον καὶ τὴν πλέον σοβαρὰν παραβίασιν τῆς ἡμετέρας κυριαρχίας καὶ τῆς ἡμετέρας οὐδετερότητος, ἢν ἡ ἕτερα ἐμπόλεμος

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 61.

ὄμας θὰ ἐθεώρει ὡς ἐχθρικήν διαγωγὴν ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὅσον θὰ ἐπρόκειτο περὶ καταλήψεως αὐτῆς τῆς καρδίας τῆς Χώρας μας. Θὰ ἐπέφερε μοιραίως ἀφόρητον διατάραξιν εἰς τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῶν ἐμπορευμάτων διὰ τῆς κυριωτέρας σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τοῦ Βασιλείου. Θὰ ἐπέφερον ἀναποφεύκτους προστριβὰς μεταξὺ τῶν ἐγχωρίων Ἀρχῶν καὶ τῶν ξένων στρατευμάτων, ἅτινα, παρ' ὕλας τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου διαβεβαιώσεις, δι' αὐτῆς τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων, θὰ κατηυλίζοντο πλησίον τῶν κυριωτέρων ἡμῶν πόλεων καὶ μέχρι τῶν περιγύρων τῆς πρωτεύουσας, δυσχερείας διὰ τὸν ἐπισιτισμὸν τῶν ἡμετέρων πληθυσμῶν, καὶ σοβαροὺς κινδύνους διὰ τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως καὶ τῆς δημοσίας υγείας. Θὰ ἦγε τέλος εἰς συνεχεῖς ἀναμίξεις τῶν ξένων εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ εἰς πολλαπλᾶς αἰθιρέτους πράξεις καὶ περιορισμοὺς τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας, ὧν εἴμεθα αἰώνιοι θεαταὶ καὶ ἔχομεν πικρὰν πεῖραν ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ Κερκύρας.

Ἀκριβῶς διότι ἡ κοινὴ γνώμη ἀντελήφθη πάραυτα τὸν πραγματικὸν κίνδυνον εἰς ὃν θὰ ἐξετίθετο ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Χώρας, πληττομένη εἰς τὰς ζωτικώτερας αὐτῆς ἐκδηλώσεις, ἐξηγέρθη μετ' ἀγανακτήσεως ἐναντίον τοῦ σχεδίου τῆς διὰ τῆς ἑγγῆς διόδου, καὶ εἶναι ἀποφασισμένη νὰ ἀπαιτήσῃ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἕπως μεταχειρισθῇ ὑλέκλιτρον τὴν ἐξουσίαν τῆς πρὸς παρεμπόδισιν τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ σχεδίου τούτου. Ἡ κοινὴ γνώμη, ἂν καὶ βαρέως φέρουσα τὰς γενόμενας ἤδη πολλαπλᾶς παραβιάσεις, τὰς ὑπέστη οὐχ' ἦττον μετ' ἐγκαρτερήσεως, δυσκόλως συγκαλυπτοῦσας τὴν συγκίνησιν τῆς, ὡσάκις ἠδυνήθη νὰ διαγνώσῃ λόγους στρατιωτικῆς ἀνάγκης. Ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ἡ ὑπομονὴ αὐτῆς ἐξηντήθη καὶ ἡ ἀγανάκτησις αὐτῆς, ἡ ἑποῖα ἐφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον καὶ εἶναι ἱκανὴ νὰ ὀδηγήσῃ εἰς πράξεις ἀπελπισίας, δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ ἔτι ἡ Συνεννόησις δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ προφασισθῇ εἰς εὐμενίαν ἀνάγκην διὰ τὴν διὰ ἑγγῆς διόδον τῶν Σέρβων, διότι, καθ' ὃν χρόνον τὰ μεταγωγικὰ αὐτῆς διαπλέουσι καθ' ἑλκας τὰς διευθύνσεις τὴν Μεσόγειον, ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Θεσσαλονίκην, ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Μασσαλίαν, ἀπὸ Μασσαλίας εἰς Κέρκυραν, γορὴ νὰ ὑποφέρωσι πολὺ ἀπὸ τὰς ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν ὑποβρυχίων, δὲν δύναται νὰ παραδεθῇ τις σοβαρῶς ὅτι ἐπάρχει μεγαλειότερος κίνδυνος διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν Σέρβων διὰ θαλάσσης, δεθέντος μάλιστα ἔτι ἡ διώρυξ τῆς Κορίνθου καὶ τὰ στενὰ τῆς Εὐβοίας, ὧν ἀνεγέμεθα τὴν γρηγοροπαίχιν, περιερίζουσιν εἰς τὸ ἐλάχιστον τὸ ταξίδιον ἔξω τῶν κλειστῶν ἡμῶν θαλασσῶν, καὶ ἔτι, ἐξ ἄλλου, αὐτοὶ οὗτοι οἱ Σέρβοι ἠδυνήθησαν νὰ διαπεραιωθῶσιν ἐξ Ἀλβανίας εἰς Κέρκυραν ἀνεὶ οὐδενὸς ἀπευκταίου, παρὰ τὰ ὑποβρύγια καὶ τὰς ἐν τῇ Ἀδριατικῇ νάρκας.

Ἰπὸ τὰς συνθήκας ταύτας ὁ πεπολιτισμένος κόσμος θέλει ἑμοφώνως δικαιολογήσῃ τὴν νόμιμον ἀντίστασιν τῆς Β. Κυβερνήσεως καὶ θέλει ἑμοφώνως καταδικάσῃ, ὡς τερατώδη κατάχρησιν ἰσχύος, πᾶσαν ἀπόπειραν τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως ὅπως παραβλέψωσι τὴν ἀρνήσιν μας.

Θέλετε εὐαρεστηθῆναι νὰ μοὶ τηλεγραφίσητε ἐπειγόντως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὑμετέρας ὁμιλίας.

(Υπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 63.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κοσ Δ. Κακλαμάνον Ἐπιτετραμμένον τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ.

Εἰς Παρισίους

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Ἀπριλίου 1916.

Ἀνακοινῶ κατωτέρω ὑμῖν τηλεγράφημα⁽¹⁾ ὅπερ ἀπέστειλα πρὸ ὀλίγου εἰς Λονδῖνον, Ρώμην καὶ Πετροῦπολιν, παρακαλῶν ὅπως, ἐμπνεόμενος ἐξ αὐτοῦ, ὁμιλήσητε περὶ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται σπουδαίου ζητήματος πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν, ὑπὸ τύπον καθαρῶς ἰδιωτικὸν καὶ ἐξ ὀνόματος ὑμῶν προσωπικῶς. Φρονῶ πράγματι ὅτι πρὸ τῆς ἐπιμονῆς ἣν δεικνύει ὁ Γάλλος Πρεσβευτῆς, ἀξιῶν ὅτι διερμηνεῖ πιστῶς τὰς ἀδελφείας τῆς Κυβερνήσεως του, πᾶσα ἐπίσημος συζήτησις εἶναι οὐ μόνον ἀνωφελής, ἀλλὰ καὶ ἱκανὴ νὰ δηλητηριάσῃ τὰς σχέσεις μας, ἅς, τὸ καθ' ἡμᾶς, δὲν παύομεν νὰ θέλωμεν εὐλευμενεῖς καὶ φιλικὰς.

(Ὑπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 64.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ι. Γρυπάρης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Αὐστροουγγαρίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Α. Κακλαμάνον, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Βιέννῃ, τῇ 11 Σεπτεμβρίου 1916.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ τηλεγράφημά μου τῆς 9ης Σεπτεμβρίου καὶ τὰς δι' αὐτοῦ ἀνακοινωθείσας μετ' ἐπιφυλάξεως πληροφόρίας, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ὅτι τὰς περὶ Βουλγάρων καὶ τῆς ὑποστάσεως αὐτῶν ἐκ μακρῆς πείρας γνώμας μου διετύπωσα ἐν πλείστοις ἐκάστοτε τηλεγραφήμασι πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, ἰδίᾳ δ' ἐν τοῖς ἀπὸ 7 καὶ 8 Δεκεμβρίου 1915 καὶ ἀπὸ 4 καὶ 21 Μαρτίου ἐ. ἔ. τηλεγραφήμασιν,

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 62.

ὡς καὶ τῷ ἀπὸ 29 Μαρτίου ἐ. ἔ. εἰς ἀπάντησιν εἰς τὸ τηλεγράφημα τοῦ Ἑπιτελείου δι' οὗ μοι διεβιβάσθη τηλεγράφημα τῆς ἐν Βερολίῳ Πρεσβείας. (1)

Παρακαλῶ τὴν Ἑπιτελείαν Ἐξοχότητα ἵνα, εὐαρεστουμένη, λάβῃ γνῶσιν αὐτῶν.

(Ἑπι.) ΓΡΥΠΑΡΗΣ

Ἄριθ. 65.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Διαβιβασθὲν μέσω τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ κ. Βεναζετ
πρὸς τὸν ἐν Παρισίοις πρωθυπουργὸν τῆς Γαλλίας.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 10)23 Ὀκτωβρίου 1916

Ὡς ἔχετε ἤδη πληροφορηθῆ ἀπὸ τοῦ κ. Guillemin, ἐγενόμην σήμερον μετὰ μεσημέριαν δευτέρου ὑπὸ τῆς Α. Μεγαλειότητος εἰς τὴν Δελφίνα Ἀνάκτορά του. Ὁ Βασιλεὺς με ὑπεδέχθη λίαν φιλοφρόνως, συνωμιλήσαμεν δὲ ἐπὶ δίωρον καὶ πλέον. Ἀφ' οὗ τοῦ ὑπέβαλον τὸ σχέδιον τῆς μάχης τῆς Somme, ἀνέπτυξα δὲ συγχρόνως αὐτῷ τὸ μέγεθος τῆς ἡμετέρας προσπαθείας καὶ τῶν ἐπιτευχθέντων ἀποτελεσμάτων, ἐξέθεσα εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα τὸ συμφέρον τὸ ὁποῖον θὰ εἶχε καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἢ ἄνευ ἀναβολῆς παροχῆ ἐχεγγύων ὅτι εἶνε ἀποφασισμένος νὰ ἀκολουθήσῃ ἀπέναντι ἡμῶν πολιτικὴν εὐμενοῦς οὐδετερότητος. Ὁ Βασιλεὺς μοι ἐπέτρεψε νὰ ὁμιλήσω ἐλευθέρως, ἐξήγησα δὲ εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ Στρατηγὸς Sarrail ἐπεζήτη πρωτίστως τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ στρατοῦ τῆς Ἀνατολῆς καὶ ὅτι αἱ Σύμμαχοι Κυβερνήσεις ἦσαν ἀποφασισμέναι νὰ ἱκανοποιήσωσι ἀπολύτως αὐτὸν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ὁ Στρατηγὸς ἀπαιτεῖ νὰ ἀποσυρθῶσι τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα εἰς τὴν Πελοπόννησον, τίς ὁ λόγος νὰ μὴ παραδεχθῆ τοῦτο ἡ Α. Μεγαλειότης; Ὁ Βασιλεὺς ἔφερεν ἀντιρρήσεις τινὰς ἐν τέλει ὁμως παρεδέχθη τὸ ὀρθὸν τῶν ἰσχυρισμῶν μου καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ ἔγγραφα τὴν ἀκόλουθον φράσιν ἣν ἐπιθυμῶ νὰ ὑποβάλωμεν αὐτῷ πρὸς ἀποδοχὴν.

«Θὰ ἦτο εὐάρεστον ἡμῖν, ἀφ' οὗ αὐθορμήτως συγκατετέθητε εἰς τὴν μεταφορὰν τῶν στρατευμάτων καὶ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς δυνάμεώς των, ἐὰν ἡ Ἑ. Μεγαλειότης συνεπλήρου τὸ μέτρον τοῦτο συγκεντρῶνους τὰ στρατεύματα εἰς τὴν Πελοπόννησον».

Πρὸς τούτοις ὁ Βασιλεὺς αὐθορμήτως μοι ἐδήλωσεν ὅτι εἶνε διατεθειμένος νὰ παραδώσῃ εἰς ἡμᾶς ὅλον τὸ ἕλικὸν πολέμου τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου μετὰ τῶν πυρομαχικῶν καὶ τῶν τορπιλλῶν. Ὅτι ἐπιθυμῶ, μοι εἶπεν εἶνε ἡ Γαλλία, νὰ μοι τὰ ζητήσῃ ὑποδεικνύουσα ὅτι ἡ παραχώρησις αὕτη ἀποτελεῖ τὸ τίμημα τῆς οὐδετερότητος τὴν ὁποίαν θὰ εἶμαι ἐντελῶς ἐλεύθερος νὰ ἀκολουθήσω, καὶ ὅτι ἡ Ἑλλάς θὰ ἀποζημιωθῆ πρὸς τούτοις γενναίως διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ παραδοθησομένου ἕλικου. Ἠγγυήθη ἐξ ὀνόματος τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἤθελε ζημιωθῆ ἡ Ἑλλάς ἐκ τῆς συμφωνίας

(1) Ὅρα ἀνωτέρω τὰ ὑπ' ἀριθ. 56 καὶ 58 τηλεγραφήματα.

ταύτης· ὅτι δὲν ζητοῦμεν τὴν πραγματικὴν αὐτῆς συνεργασίαν, ἀλλὰ μόνον νὰ δανείσῃ ὑμῖν τὸ ὑλικὸν πολέμου οὗ οὐδεμίαν θὰ ποιήσῃται χρῆσιν διαρκούντος τοῦ σιμερινοῦ ἀγῶνος καὶ ὅτι θὰ τῷ εἴμεθα λίαν εὐγνώμονες διὰ τοῦτο.

Ζητῶ ἐν τούτοις, προσέθεσεν ὁ Βασιλεὺς, νὰ ἀποφύγητε νὰ θίξητε τὴν εὐλογον φιλοτιμίαν μου, οἱ περιστοιχοῦντες με φίλοι εἰσὶ ζωῖκοι καὶ δὲν θὰ ἐννοήσωσι τὴν πρᾶξιν μου ταύτην ἐὰν δὲν συνεπήγετο ἀνταλλάγματα· τινὰ Ἐπιθυμῶ ἔβην ὅπως ἡ Γαλλία ἀπεφύγῃ νὰ ἐπιδείξῃ οἰανδήποτε ἀπέναντί μου δυσπιστίαν καὶ ὅπως χαλαρώσῃ τὴν ἐξασκουμένην πίεσιν.

Παρετήρησα τῷ Βασιλεῖ ὅτι ἡ χαλάρωσις οὗτη τῆς ἐξασκουμένης πίεσεως δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ εἰμὴ βαθμηδόν. Ὁ Βασιλεὺς δὲν ἠμφισβήτησε τοῦτο, ἀλλ' εἶπε πεπεισμένος ὅτι, ἀπαξ ἐνεργήσῃ ὅ,τι ἀπεφάσισε νὰ ἐκτελέσῃ, ἡ πίεσις τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννόσεως θὰ γείνη τὸ ὀλιγώτερον δυνατὸν αἰσθητὴ· ἐπὶ πλέον ἐδήλωσε ρητῶς ὅτι ἀναλαμβάνει νὰ βελτιώσῃ τὴν τάξιν.

Ἐν περιλήψει ὁ Βασιλεὺς δέχεται :

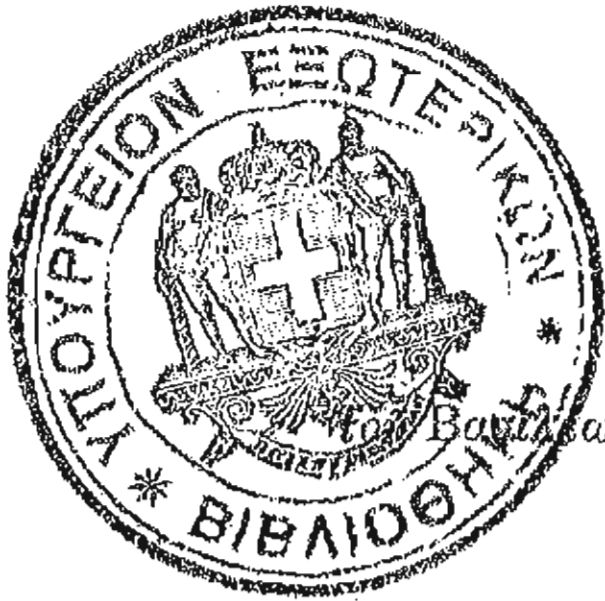
1) Νὰ δημοσιεύσῃ ἔνευ ἀναβολῆς τὰ Διατάγματα περὶ ἀποστρατεύσεως τῆς κλάσεως 1913 β' καὶ περὶ ἀποστολῆς τῶν ἀγυμνάστων ἀνδρῶν εἰς τὰς ἐστίας των.

2) Νὰ ἀποδεχθῇ ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν τὴν αἴτησίν μας περὶ μεταφορᾶς τῶν στρατευμάτων εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἡ αἴτησις αὕτη τὴν ἐποίαν ἐπιβιβεῖ νὰ ἴδῃ συντεταγμένην εἰς φιλικὸν ὕφος θὰ συνοδεύηται ὑπὸ ὑποσχέσεως χαλαρώσεως τῆς πίεσεως.

3) Νὰ μᾶς παραχωρήσῃ τὸ πολεμικὸν ὑλικὸν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου, τηλεβόλων, πυρομαχικῶν καὶ τορπιλλῶν περιλαμβανομένων. Ἡ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου αἴτησίς μας ἐφείλει νὰ γείνη εἰς ὕφος ἐπιτακτικὸν καὶ νὰ τονίξῃ ὅτι δὲν ἐπιβιβεῖται τὴν ἐξοδὸν τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς οὐδετερότητος. Θὰ λάβωμεν πάντα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ὅπως ἡ παραλαβὴ τοῦ ὑλικοῦ γείνη ὅπως εἴθισται προκειμένου περὶ χρησιμοποιοῦσεως ἢ πωλήσεως.

Ὁ Βασιλεὺς ἐπιθυμεῖ ὅπως ἡ μᾶλλον ἀπύλντος ἐχεμύθεια τυχρήσῃ ἐπὶ τῶν πραγματικῶν του διαθέσεων. Φοβεῖται τῷ ὄντι νὰ φαίῃ ἐξεργέμενος ἐκ τῆς γενικῆς οὐδετερότητος ἢ ἐννοεῖ νὰ τυχρήσῃ. Διὰ τοῦτο εἶπε πρὸς ἡμᾶς ὅτι εἶπε πρὸς ἡμᾶς παραχωρήσεις ὅπως ἀποδείξῃ τὴν καλὴν του πίστιν, ἀλλὰ δὲν θέλει νὰ ἐκτεθῇ εἰς τοὺς κινδύνους τῆς ἐκ μέρους τῆς Γερμανίας κριτικῆς πολέμου ἢ ἐφορμογῆς ἀντιπάλων ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν μας.

(Ἰπ.) BENAZET

Ἄριθ. 66.

Ε Π Ι Σ Τ Ο Λ Η

Ἐκ τῆς Βουλῆς Κωνσταντίνου πρὸς τὸν Κον Βεναζέτ.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἐπισημῶν τῆ 22 Ὀκτωβρίου 1916

Ἀγαπητέ Κύριε Βεναζέ,

Ἐσκέφθην πολὺ ἐπὶ τῆς χθесινῆς μακρᾶς συνομιλίας μας. Νομίζω ὅτι ἐν τῇ πληθώρα τῶν πραγμάτων ἅτινα εἶχον νὰ εἶπω μοὶ διέφυγε νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εὐρεθῇ ἡ Θεσσαλία μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τῶν στρατευμάτων, καὶ τὴν μεγίστην ἐλάττωσιν τῆς δυνάμεως ἐκείνων ἅτινα θὰ παραμείνωσι. Νομίζω ὅτι σᾶς εἶπον ὅτι εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ κρατήσωμεν τὴν Αἰκατερίνην, ἄκρον τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τὴν ὁποίαν κατέχομεν εἰσέτι, ἐπίσης δὲ καὶ τὰ Σέρβια, κείμενα πρὸ τῆς γεφύρας τοῦ Ἀλιάκμονος, ὅθεν ἀρχεται ἡ στενωπὸς ἡ ὁδηγοῦσα ἀπ' εὐθείας εἰς Θεσσαλίαν. Τὰ δύο ταῦτα σημεῖα ὀφείλουσι κατ' ἀνάγκην νὰ φρουρηθῶσι διὰ δύο συντάγμάτων ἕνεκα τῆς ἀσθενοῦς δυνάμεως αὐτῶν. Δὲν θὰ παραμείνη ὅθεν ἐξ αὐτῶν εἰ μὴ ἐν, δυνάμεως κατωτέρας τῶν χιλίων ἀνδρῶν, διὰ τὸ βαρὺ ἔργον τῆς ἐπαγρυπνήσεως ἐφ' ὅλης τῆς μεγάλης ταύτης ἐπαρχίας.

Θὰ σᾶς ἔμην ἴαν εὐγνώμων ἐὰν ἐπετυγχάνετε νὰ μοὶ ἀφειθῶσι δύο συντάγματα ἐκ τινος ἄλλης μεραρχίας εἰς τὰ δύο ἀνωτέρω προαναφερθέντα σημεῖα. Τότε θὰ κρατήσω τὸ τρίτον σύνταγμα τῆς αὐτῆς Μεραρχίας νοτίως τῆς Θεσσαλίας, ἵνα εἶνε εἰς θέσιν νὰ περιστείλῃ ἐγκαίρως πᾶν ἀγροτικὸν κίνημα. Τινὲς τέως Βουλευταὶ βενιζελικοὶ ἤρχισαν ἤδη ὑποθάλλοντες τὸ κίνημα τοῦτο ἐν Τρικκάλοις. Τοῦτο εἶνε ἴαν ἐπικίνδυνον, καθότι οἱ χωρικοὶ ἀπὸ μακροῦ χρόνου προδιατεθέντες νὰ ἰδιοποιηθῶσι τὰ μεγάλα κτήματα θὰ ἦσαν ἴαν εὐχαριστημένοι, χωρὶς νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ἄψει ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ ἀπαρχὴν τῆς παρὰ τοῦ κ. Βενιζέλου παρασκευαζομένης ἐπαναστάσεως· καὶ ἐὰν τὰ σύνορα δὲν ἐφυλάσσοντο καλῶς τὰ στασιαστικὰ στρατεύματα τῆς Μακεδονίας ἤθελον ἐπωφεληθῆ τῶν ἐσωτερικῶν τούτων ταραχῶν ὅπως εἰσβάλλωσιν εἰς τὴν χώραν καὶ καταδείξωσιν οὕτω εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπικροτοῦσαν, ὅτι τὸ θεωρούμενον ὡς πατριωτικὸν καὶ ἀντιβουλγαρικὸν κίνημα ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν δυστυχῆ ταύτην χώραν.

Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἀποκρύψω, ὑποθέτω μάλιστα ὅτι σᾶς τὸ εἶπον χθές, ὅτι ἡ δημοσίαι γνώμη ἐνταῦθα φοβεῖται ὅτι αἱ Δυνάμεις θέλουσι νὰ προετοιμάσωσι τὴν ὁδὸν διὰ τὴν εἰσοδὸν καὶ ἐπικράτησιν τοῦ κ. Βενιζέλου ἐν Ἀθήναις καὶ τῇ Παλαιᾷ Ἑλλάδι. Ἐὰν ἀναγνώσετε τὰς σημερινὰς σοβαρὰς ἐφημερίδας (ἐὰν εἶνε δυνατόν νὰ τὰς ἀποκαλέσῃ τις οὕτω) θὰ ἴδητε ὅτι αὕτη εἶνε ἡ ἐπωδὸς των. Εἶνε ἀληθές ὅτι ἔχομεν αἰσχρὸν τύπαν, ἀλλὰ τὰ ἔρθρα τοῦ «Ἐμπρός» καὶ τῶν «Ἀθηνῶν» ἀντανაკλῶσι σήμερον πιστῶς τὴν δημοσίαι γνώμην. Ἐὰν λοιπὸν μετὰ τὰς προτάσεις τὰς ὁποίας χθές σᾶς ἔκαμον, καὶ αἵτινες ἰσοδυναμοῦσι πρὸς πλήρη σχεδὸν ἀφοπλισμὸν, βεβαιωθῇ ὁ λαὸς ὅτι δὲν εἶνε βάσιμος ὁ φόβος οὗτος, θὰ παραδεχθῆτε ὅτι μὲ διευκολύνετε πολὺ εἰς τὸ ἔργον μου.

Τοῦτο ἀποτελεῖ ὑπόθεσιν καθαρῶς δευτερεύουσαν, ἀφορῶσαν τὴν προσωπικὴν μου θέσιν ἐν τῷ θέματι. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον εὐκταῖον ἤθελον εἶνε ὅπως προσπαθήσητε

νά εὑρητε τρόπον τινα ἵνα ἐξασφαλισθῇ ἡ Κυβερνησίς μου καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, συνάμα δὲ δλη ἡ Χώρα, ὅτι δὲν θὰ ὑποστηρίξητε τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς Ἀθήνας. Πιστεύω εἰλικρινῶς ὅτι ἡ ὑπόψία αὕτη εἶνε ἀδικος, ἀλλὰ τί θέλετε; εἶνε ἐρριζωμένη εἰς τὸ κοινὸν καὶ θὰ διευκολύνητε ἅπαξ ἔτι τὸ βαρὺ ἔργον μου ἐκρίζουντες αὐτήν. Νομίζω ὅτι ἡ πρὸς ὑμᾶς καλὴ μου θέλησις, τὴν ὁποίαν παντὶ τρόπῳ προσπαθῶ ν' ἀποδείξω, εἶνε ἀνταξία καλῆς τινος ἐκ μέρους ὑμῶν προσπαθείας.

Σᾶς παρακαλῶ νὰ συγχωρήσητε τὰ κακοσυντεταγμένα γαλλικὰ μου καὶ νὰ πιστεύσητε ὅτι μεγάλως μὲ εὐχαρίστησεν ἡ ἐπίσκεψίς σας ἥτις μοὶ παρέσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ βεβαιωθῶ ὅτι ἡ ὑπόθεσίς μου δὲν ἦτο τόσο ἀπελπιστικὴ ὅσον τὴν ἐνόμιζον.

(Υπ.) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ἀριθ. 67.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου πρὸς τὸν Κον Βεναζέ.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἀθήναι, τῆ 23 Ὀκτωβρίου 1916

Ἀγαπητέ κ. Βεναζέ

Εἴχετε τὴν καλωσύνην νὰ μοὶ ἀναγνώσητε τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ἀπηυθύνετε πρὸς τὸν κ. Βριανδ κατόπιν τῆς προχθεσινῆς μας συνομιλίας. Ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς πληροφορήσω ὅτι εἶμαι πλήρως σύμφωνος μὲ ὅσα ἐγράψατε. Ἀναλαμβάνω τὴν τήρησιν τῆς τάξεως ἐν τῇ χώρᾳ· θέλω ἐξασκήσει βλὴν τὴν προσωπικὴν μου ἐπιρροὴν ἐπιμένων ὅπως ὁ τύπος μείνη ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ἐπιβαλλομένων ὑπὸ τῶν περιστάσεων καὶ τῆς εὐπρεπείας.

Δὲν θὰ ἔχω οὐδεμίαν ἀντίρρησην καὶ δὲν θὰ παρεμβάλλω οὐδὲν ἐμπόδιον ὅπως οἱ ἄνδρες οἱ ἐλεύθεροι πάσης ὑποχρεώσεως μεταβῶσιν, ἂν τὸ ἐπιθυμοῦσι νὰ πολεμήσωσιν, εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἐπίσης καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μεταβῶσιν ὅπως πολεμήσωσι τοὺς βουλγάρους δέον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των νὰ ὑποβάλωσι παραίτησιν.

Δεχθῆτε παρακαλῶ τὴν ἐκφρασιν τῆς μεγάλης χαρᾶς ἣν μοὶ ἐπροξένησεν ἡ ἀφίξις ὑμῶν καὶ τῆς βαθείας εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν μεθ' ἧς διεπραγματεύθητε τὰ θέματα ταῦτα.

(Υπ.) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ἄριθ. 68.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Α. Κορομηλάς. Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἰταλίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ρώμῃ, τῇ 25 Νοεμβρίου 1916.

Ἐπανῆλθον εἰς Ρώμην τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐξετυλίσσοντο ἐν Ἀθήναις τὰ τρομερὰ γεγονότα τῆς 18ης Νοεμβρίου. Ἀναγινώσκων τὰ ἀφελῆ τηλεγραφήματα τῆς Κυβερνήσεως, βεβαιοῦντα ὅτι θέλει νὰ διατηρήσῃ τὰς καλλιτέρας σχέσεις μετὰ τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως, βλέπω ὅτι αὕτη δὲν ἀντιλαμβάνεται οὔτε τὴν τρομακτικὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως, οὔτε τὴν τελειωτικὴν καταστροφὴν πρὸς τὴν ἐποίαν βαδίζει ἡ ἐπίσημος Ἑλλάς. Ἡ διφορομένη καὶ σκοτεινὴ πολιτικὴ τὴν ὁποίαν ἠκολουθήσαν αἱ Κυβερνήσεις Σας ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον μᾶς ἔφεραν εἰς τὸ σημεῖον νὰ στρέψωμεν τὰ ὄπλα ἐναντίον τῶν φυσικῶν φίλων μας, ἐναντίον τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως, τὰς ὁποίας τοσάκις διεβεβαιώσαμεν περὶ τῆς εὐμενοῦς φιλίας μας, ἐν ᾧ, πράγμα ἀπίστευτον, ἡ αὐτὴ πολιτικὴ μᾶς ὤθησε νὰ μὴ ἀντισταθῶμεν εἰς τοὺς Βουλγάρους, τοὺς κληρονομικοὺς ἐχθροὺς μας, ὅταν ἦλθον νὰ μᾶς ἀφαιρέσωσι τὰ φρούρια μας, τὰς πόλεις μας τῆς Μακεδονίας, τὸ ἥμισυ τοῦ πολεμικοῦ μας ὕλικου καὶ τόσους στρατιώτας μας! Τώρα ὅποτε τὸ αἶμα ἐχύθη, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλομεν τὴν ἀναγέννησίν μας, καὶ αἱ ὁποῖαι τόσον συχνὰ μᾶς ἐβόηθησαν, ἐγένοντο οἱ ἀδυσώπητοι ἐχθροὶ καὶ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ τῆς Ἑλλάδος ὅση ἔμεινεν ὑπὸ τοὺς νόμους Σας. Θὰ ζητήσωσι τιμωρίας, θὰ ζητήσωσιν ἐπανορθώσεις, καὶ ἡ τιμωρία θὰ ἐπιπέσῃ πρωτίστως εἰς τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος, διὰ τοῦ κηρυχθέντος ἤδη ἀποκλεισμοῦ, θὰ πληρώσῃ διὰ τῆς πείνης του καὶ τῆς δυστυχίας του τὰ σφάλματα τῶν τελευταίων ἡμερῶν.

Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐπανεέλθω εἰς ὅσα ἐπανειλημμένως ἐξέθεσα πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τῶν ὁποίων ἔλαβε γνῶσιν ἡ Ὑμέτερα Μεγαλειότης. Ἡ γεωγραφικὴ μας θέσις, τὰ ἔθνικά μας συμφέροντα, μᾶς ὑπηγόρευον νὰ εἴμεθα ἄδολοι καὶ εἰλικρινεῖς φίλοι τῆς Συνεννοήσεως, παρὰ τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους τὸ τοιοῦτον θὰ συνεπήγετο. Ἀλλ' αἱ Κυβερνήσεις Σας ὄνειρεύθησαν ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ παραμείνωμεν ἀναποφάσιστοι μέχρι τέλους, νὰ ἀναμείνωμεν ὅπως μᾶς ἰδηγήσωσι τὰ γεγονότα, φοβούμενοι πᾶσαν πρωτοβουλίαν, ὑπνωτισμένοι μὲ τὸ ὄνειρον οὐδετερότητος ἀπραγματοποιήτου, καὶ τοιουτοτρόπως ὑπῆρξαμεν ἀνελικρινεῖς πρὸς πάντας καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ κατηγοροῦμεθα ἐπὶ προδοσίᾳ ἀπὸ ἀμφοτέρους τοὺς ἐμπολέμους· ἐφθάσαμεν δέ, τέλος, νὰ μεταχειρισθῶμεν ὡς ἐχθρὰς τὰς Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως, αἱ ὁποῖαι ἐπίστευσαν εἰς τὴν συμπάθειάν μας καὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουσιν ὅλα τὰ μέσα νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς ἡμᾶς διὰ τῆς βίας.

Τὸ δὲ κορύφωμα τῆς φρίκης εἶναι ὅτι ἡ Ἑλλάς, ἐν μέσῳ τῶν συμφορῶν αἵτινες τὴν ἐπληξάν, διηρέθη εἰς δύο ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα ἐχθρευόμενα θανάσιμως. Τὸ μῖσος ἐμφωλεύει εἰς τὰς καρδίας, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος εἶναι εἰς τὰς ψυχὰς καὶ εἰς τὰς πράξεις· σκοτωνόμεθα, φονευόμεθα μεταξύ μας, ὅταν οἱ Βούλγαροι ἔχουν ἐγκαθιδρυθῆ εἰς τὸ ἔ-

δαφός μας και καταδυναστεύουν τους αδελφούς μας. Ἡ Χώρα εὐρίσκεται εἰς πλήρη σύγχυσιν, εὐρίσκεται εἰς ἀναρχίαν· πράξεις βδελυραὶ, πράξεις ἐγκληματικαὶ διεπράχθησαν ἐν Ἀθήναις ἐναντίον τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ, τὸν ὅποιον τὰ ὄργανα τῆς τάξεως ἀφήκαν ἀνυπεράσπιστον.

Ἐν μέρος τῆς Ἑλλάδος ἀπηρνήθη τὸ ἕτερον ἀπεχωρίσθη ἀπ' αὐτοῦ βιαίως· ἐξέφυγε τῆς Κυβερνήσεως τῶν Ἀθηναίων διὰ νὰ μεταβῆ εἰς Θεσσαλονίκην καὶ ὑπεράπιοθῃ τὸ ἔδαφός μας, τὸ ὅποιον ἐγκατελείψαμεν εἰς τοὺς ἐχθροὺς μας. Γνωρίζω καλῶς ὅτι Σᾶς λέγουν, Μεγαλειότατε, ἔτι, παρὰ ταῦτα, ἡ πλειονοψηφία τοῦ λαοῦ εἶναι μαζὺ Σᾶς. Ἀλλὰ δὲν εἶσθε Βασιλεὺς τῆς πλειονοψηφίας, Μεγαλειότατε. ἦσθε Βασιλεὺς ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἀνεξαιρέτως, τόσον ἐκείνων οἱ ὅποιοι ζῶσιν ἐντὸς τοῦ Βασιλείου ὥσον καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ὅποιοι ζῶσιν ἔξω αὐτοῦ. καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες Σᾶς ἐμιλοῦσι κατ' αὐτὴν τὴν τρέπον διὰ νὰ Σᾶς παρηγορήσωσιν, ὑποβιβάζουσι τὴν Μεγαλειότητά σας καὶ κλονίζουσι ἀκόμη καὶ τὸν θρόνον σας, τὸν ὅποιον ἰσχυρίζονται ὅτι ὑποστηρίζουν, διότι αἱ πλειονοψηφίαι καταρρέουσιν εὐθὺς ὡς ἔλθουν ἀντίξοοι περιστάσεις. Καὶ ὁ θρόνος δὲν δύναται νὰ ᾖναι πολιτικὸν κέμμα.

Οὐδέποτε, Μεγαλειότατε, ἡ Χώρα εὐρέθη ὑπὸ φρικαλεωτέρας περιστάσεις. Εἶναι ἀκατανόητον πῶς ὁ πόνος δὲν ἐκυρίευσεν ὅλων τὰς καρδίας καὶ πῶς δὲν ἠσθάνθησαν ὅτι ἡ Πατρίς χάνεται καὶ μόνον ἡ ἔνωσις ὅλων τῶν πολιτῶν δύναται νὰ τὴν σώσῃ.

Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἀναπολήσω τὸ παρελθὸν καὶ κατανείμω τὰς εὐθύναις τῶν σφαλμάτων τὰ ὅποια οἱ μὲν ἀποδίδουσιν εἰς τοὺς δέ. Τὸ παρελθὸν πρέπει νὰ λησμονηθῇ. Μάλιστα, νὰ λησμονηθῇ, Μεγαλειότατε, καὶ νὰ φροτίσητε μόνον δι' ἕ, τι εἶναι πλέον ἐπεῖγον. Πρέπει νὰ συντελεσθῇ ἡ ἐνότης διὰ νὰ σωθῶμεν. Ταῦτο δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀνευ ὑποχωρήσεων καὶ θυσιῶν πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ἐνότητος ταύτης, καὶ μόνον ἐκεῖνος ὅστις ἔχει τὸ μεγαλειότερον βάρος τῆς ἐξουσίας, δηλ. Σεῖς καὶ μόνος, Μεγαλειότατε, δύνασθε νὰ ἀποβῆτε ὁ μεγάλθυμος λυτρωτῆς, δύνασθε νὰ ἐπαναφέρητε τὴν ἡσυχίαν, νὰ καταστείλητε τὰ πάθη καὶ νὰ ἀποδώσητε εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν δύναμιν ἣτις ἐξέφυγεν αὐτῆς.

Ἀκούσατε τὴν φωνὴν ἀνθρώπου εὐρισκομένου μακρὰν πάσης προκαταλήψεως, παντὸς κάθους καὶ παντὸς μίσους, καὶ ὅστις τρέμει διὰ τὴν τύχην τῆς Χώρας του καὶ μόνον. Κάμνω ἐκκλησίαν πρὸς τὴν πατριωτικὴν Σᾶς καρδίαν, ἐν ὀνόματι τῆς ἀγάπης τὴν ὅποιαν τρέφετε πρὸς τὴν Χώραν.

Οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖναι ἡ ἐκβασίς τῆς ἀπεράντου αὐτῆς συρράξεως—καὶ πιθανῶς νὰ μὴ ᾖναι ἀποφασιστικὴ, κατ' αὐτὴν τὴν γνώμην τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος—ἡ Ἑλλάς ὀφείλει νὰ παραμείνῃ εἰλικρινῆς καὶ ἀδολοῦ φίλη τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως καὶ ἐχθρὰ τῆς Βουλγαρίας. Ὁ Κορ Βενιζέλος καὶ οἱ ἐν Θεσσαλονίκῃ συνεργάται του ἀντελήφθησαν τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Μὴ ἀρνεῖσθε, Μεγαλειότατε, νὰ τὴν ἀντιληφθῆτε καὶ Σεῖς. Καὶ ἀφ' οὗ εἶσθε Βασιλεὺς, ὄχι τῆς πλειονοψηφίας τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὅλων τῶν Ἑλλήνων, λησμονήσατε τὸ παρελθὸν, λησμονήσατε τὰ παράπονα τὰ ὅποια τυγὴν ἔχετε καὶ ζητήσατε τὴν συνδρομὴν τοῦ Κορ Βενιζέλου καὶ τῶν φίλων του. Ἔχω πᾶσαν ἐλπίδα ὅτι θὰ Σᾶς τὴν δώσωσιν εὐχαρίστως. Ἀποκτήσατε Κυβέρνησιν ἰσχυράν, ἱκανὴν νὰ ἀναλάβῃ τὰς εὐθύναις, ἱκανὴν νὰ σᾶς ἀπαλλάξῃ αὐτῶν τέλος. Πράξατε οὕτω, Μεγαλειότατε. Σεῖς ὅστις ἐδώσατε τὴν δόξαν εἰς τὰ ὄπλα τοῦ Ἔθνους, σώσατε τὴν ψυχὴν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὰ πάθη τὰ ὅποια τὴν κατασπαράσσουν. Σώσατε τὸ Ἔθνος καὶ τὴν φυλὴν μας. Ἡ Ἑλλάς, ἠνωμένη παρ' Ὑμῶν, θὰ δυνηθῇ οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖναι τὰ ἀπροσδόκητα πλήγματα τὰ ὅποια μᾶς ἐπιφυλάσσει ὁ πόλεμος, νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὴν καταιγίδα καὶ νὰ ἀποφύγῃ τὰ δεινὰ ἅτινα τὴν ἀναμένουν. Ἐὰν δὲν τὸ πράξῃτε ἀμέσως, τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος μας, τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ θὰ ᾖναι ἀξιοθρήνητον, θὰ ᾖναι φρικῶδες.

Παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ συγχωρήσῃ τὴν παρρησίαν τῆς γλώσσης μου. Ἡ στοργὴ τὴν ὅποιαν τρέφω πρὸς Ὑμᾶς μοὶ ἐπιβάλλει νὰ ἐμιλήσω οὕτω, διότι ἡ καρδία μου αἰμάσσει ὅταν βλέπω τί ἦσθε μέγρι τοῦδε καὶ τί μέλλει νὰ συμβῆ. Ἔχω τὸ καθῆκον νὰ σᾶς ἐμιλήσω καθαρά, ἀνευ ἀποσιωπήσεων. Ἔχω τὸ καθῆκον νὰ εἶπω πρὸς

τὴν Ἰμετέραν Μεγαλειότητα ὅτι ἡ πολιτικὴ, ἡ ὁποία μᾶς ὠδήγησε μοιραίως ἐκεῖ ὑποφρεῦ | εὐρισκόμεθα, εἶναι ὀλεθρία καὶ ἀποδοκιμάζω αὐτὴν ἐξ ὀλοκλήρου. Μόνον ἡ συμβουλή τὴν ὁποίαν τολμᾷ νὰ δώσω, μόνον ἡ Βασιλικὴ Σας μεγαθυμία ἡ ὁποία θὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐνότητα πάντων, δύναται ἀκόμη νὰ σώσῃ ὅ,τι ἀπομένει.

(Ἵπ.) ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ

Ἄριθ. 69.

Ὁ κ. Ν. Πολίτης, Ἵπουργός ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τοὺς Ἀντιπροσώπους τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως,
καὶ τῶν Οὐδετέρων Κρατῶν.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ, τῇ 10)23 Νοεμβρίου 1916 (1)

ΚΗΡΥΞΙΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Γερμανίας διὰ τῆς ἐπομένης διακοινώσεως, τὴν ὁποίαν ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς ἐνταῦθα ἀντιπροσώπους τῶν δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως καὶ τῶν οὐδετέρων Κρατῶν :

Δὲν ὑπάρχει κατὰ τὸν παρόντα πόλεμον παράδειγμα Κράτους, τὸ ἐπαῖον περισσότερο τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ ὅπως παραμείνῃ ἐν εἰρήνῃ, νὰ κατέπνιξε τὰ αἰσθήματά του, νὰ παρῆιδε τοὺς ἐθνικοὺς τοῦ πέθους καὶ νὰ ἐπέδειξε μεγαθυμίαν πρὸς τοὺς ἀντιπάλους ἐπιζητοῦντας διὰ παντὸς μέσου ὅπως παραβλάψωσι τὰ συμφέροντά του.

Τὸ θέαμα τοῦ Βελγίου, Κράτους μικροῦ ὡς ἡ Ἑλλάς, ἕπερ ἐγένετο θῦμα καταφύρου παραβιάσεως τῶν ἐπισημοτέρων συνθηκῶν, τὸ γεγονός ὅτι ὁ ἐκ τούτου προκληθεὶς πόλεμος ἀπεικονεῖ τὴν κατίσχυσιν τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν, καὶ ἡ περίπτωσις ὅτι αἱ διὰ τόσον εὐγενῆ σκοπὸν μαχόμεναι Δυνάμεις ἦσαν ἀκριβῶς αἱ συντελέσασαι εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτῆς ἀπὸ ζυγοῦ πλειοτέρων ἑκατονταετηρίδων καὶ αἱ ἀπαύστως ἐκτοτε βοηθήσασαι καὶ ὑποστηρίξασαι αὐτὴν, τὸ πᾶν ἐν ἐνὶ λόγῳ, δηλαδή, ἡ συναίσθησις τοῦ συμφέροντος ὅσον καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης, ὤθουν τὴν Ἑλλάδα νὰ κατέλθῃ καὶ αὐτὴ ἀπ' ἀρνήσεως εἰς τὸν διεθνῆ πόλεμον.

Ἐν τούτοις, ἐν τῷ συμφέροντι τῆς συμμάχου τῆς Σερβίας καὶ τῷ τοῦ ὄλου ἀγῶνος, ἡ Ἑλλάς ἐθεώρησεν ὅτι, ἔδει νὰ τηρήσῃ οὐδετερότητα. Ἐχουσα πείραν τῆς διπροσωπίας τῆς Βουλγαρίας καὶ ἀφορμὰς ὅπως ἐγκαίρως ὑποπτευθῇ τὰ καταχθόνια αὐτῆς σχέδια, ἐτήρει ἀπάσας τὰς δυνάμεις τῆς ἐν ἐπιφυλακῇ, ἀποφασισμένη ὅπως, ἐὰν αἱ προσπάθειαι τῆς αἱ τείνουσαι εἰς ἀποτροπὴν τῆς Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως δὲν κατίσχουν, δράμῃ εἰς βοήθειαν τῆς ἡρωικῆς συμμάχου τῆς Σερβίας.

Ὅταν ἡ περίπτωσις αὕτη παρουσιάσθῃ, ἡ Ἑλλάς, ἰθυνομένη τότε ἀκόμη ὑπὸ νόμιμου Κυβερνήσεως, ἦτο ἕτοιμος νὰ ἐκπληρώσῃ πιστῶς τὰς συμμαχικὰς ὑποχρεώσεις τῆς. Ἄλλ' ἀπετράπη διὰ τῆς βλαβερᾶς καὶ ἐπαισχύντου ἐνεργείας ἀπὸ μακροῦ στραφείσης κατὰ τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος τῆς χώρας.

(1) Ἡ διακοινώσις αὕτη τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 33 τῆς 11 Νοεμβρίου 1916 φύλλον τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἐφημερίδος τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος Τεύχος Α'.

Ἦδη τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1915, ὅταν ἔχουσα τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς μεγίστης πλειοψηφίας τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, ἡ Κυβέρνησις τῶν Φιλελευθέρων ἀπεφάσισε τὴν συμμετογὴν τῆς Ἑλλάδος παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν Προστατίδων Δυνάμεων εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῶν Δαρδανελλίων, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θὰ ἠδύνατο αὕτη νὰ πραγματοποιήσῃ τοὺς εὐρύτερους πόθους τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ταχύτεραν ἀποπεράτωσιν τοῦ πολέμου, ἡ Γερμανικὴ προπαγάνδα κατώρθωσε νὰ ἐμποδίσῃ τοῦτο προκαλέσασα αἰφνιδίως μεταξὺ Στέμματος καὶ ὑπευθύνου Κυβερνήσεως διάστασιν, ἣν οὐκ ἠδύνατό τις νὰ θεωρήσῃ ἀποκλειομένην ἐκ τῶν Συνταγματικῶν διατάξεων τῶν κενυρωμένων ὑπὸ τῶν κοινοβουλευτικῶν παραδόσεων.

Καταληφθεὶς ὑπὸ τῆς ἀπροόπτου ταύτης κρίσεως, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀνέμεινεν ὅπως ἐκδηλώσῃ τὰ φρονήματά του διὰ τῶν ἐκλογῶν τῆς 31 Μαΐου) 13 Ἰουνίου 1915 καὶ περιέβαλε κατ' ἐκείνας ἐκ νέου διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης του τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, ὅπερ, ἀναλαβὸν καὶ αὐθις τὴν ἐξουσίαν, ἦτο ἕτοιμον τὴν στιγμὴν τῆς Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως νὰ ὀδηγήσῃ τὸ Ἔθνος εἰς τὴν ὁδὸν τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης.

Ἄλλ' ἡ Γερμανικὴ προπαγάνδα ἠγρύπνει. Ἀποθρασυνθεῖσα ἐκ τῆς κατὰ τὸν Φεβρουάριον ἐπιτυχίας καὶ ἐνισχυθεῖσα διὰ τῶν ἐκτοτε ληφθεισῶν ἐνθαρρύνσεων ἠδυνήθη εὐκόλως, παρὰ τὴν πρόσφατον λαϊκὴν ἐτυμηγορίαν, νὰ προκαλέσῃ νέαν μεταξὺ Στέμματος καὶ ὑπευθύνου Κυβερνήσεως διάστασιν, σοβαροτέραν τῆς πρώτης.

Καὶ τὴν φορὰν ταύτην ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὑπέμεινε. Δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ στηρίζηται ἐπὶ τῆς ἐκτρονισθείσης ἤδη λειτουργίας τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν ἠλπίζε ὅμως ὅτι οἱ Κυβερνήται του, οὓς ἐθεώρει ἀθῶα θύματα τῆς Γερμανικῆς ἀπιστίας, θὰ ἠναγκάζοντο ἴσχυρον ἢ βράδιον ἐξ αὐτῶν ταύτων τῶν γεγονότων νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν πλάνην των καὶ τότε θὰ ἐπεδίωκον τὴν διάσωσιν τῶν διακινδυνευόντων συμφερόντων τῆς Πατρίδος.

Ἄλλ' εἰς μάτην. Ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς κατεδικάσθη νὰ ἀνέλθῃ τὴν πλέον ἐξευτελιστικὸν ἔθνικὸν γολγοθᾶν.

Χάρις εἰς τὴν ἐπιβληθεῖσαν ἀδράνειαν καὶ τὴν παράλυσιν τοῦ ἠθικοῦ τοῦ στρατοῦ, ἡ ἠρωικὴ Σερβία ἀπώλεσεν ὀλόκληρον τὸ ἔδαφός της, ὁ πατροπαράδοτος ἐχθρὸς, Βούλγαρος, ἐγκατέστη ἀπειλητικὸς εἰς τὰ σύνορα καὶ μετ' ὀλίγον, παρὰ τὰς δοθείσας ὑποσχέσεις, εἰσῆλθεν ὡς κατακτητὴς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, ὅπου διὰ ἐγκληματικῆς πολιτικῆς τῶν παρεδόθησαν ἀνάνδρως τὰ φρούρια, τὸ πολεμικὸν ὑλικὸν καὶ ὀλόκληρον σῶμα στρατοῦ.

Ταῦτοχρόνως ὁ νέος ἀντίπαλος τῆς φυλῆς, ἡ Γερμανία, ἐπεδίωκε διὰ σμήνους πρακτόρων ἐπισήμων τε καὶ μυστικῶν, τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν, δι' ἧς ὑπελόγιζε νὰ ἀποσβέσῃ τὴν ὑπερηφάνειαν, τὸ θάρρος, καὶ τὰ ἰδανικὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, προκατασκευάζουσα αὐτὸν νὰ δεχθῇ ἀνευ ἀντιστάσεως τὴν ἀπώλειαν τῶν πολιτικῶν του ἐλευθεριῶν καὶ τῆς διεθνοῦς ἀνεξαρτησίας του.

Εὐτυχῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἐκινδύνευε νὰ ὑποκύψῃ ὑπὸ τὰ ἀλλεπάλληλα πλήγματα τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν συνεργῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς συνῆλθε καὶ ἐξεγερθείσης τῆς ἐθνικῆς του συνειδήσεως, ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ τὴν ὑποδούλωσίν του.

Ἄδυνατοῦντες νὰ θρασύσωσι τὸν κλειὸν τῆς ἰσχύος, τῆς τρομοκρατίας, τῆς διαφθορᾶς, ὅστις παρημπόδιζε τὴν ἐθνικὴν ἐνέργειαν διὰ τῆς ὑφισταμένης κρατικῆς ὀργανώσεως, οἱ θαρραλέωτεροι τῶν πατριωτῶν ἀπεχώρησαν καὶ ἐνωθέντες μετὰ τῶν πληθυσμῶν, οἱ-τινες μακρὰν τοῦ κέντρου, διετήρουν μείζονα ἐλευθερίαν μέσων καὶ σχέσεων, ἀνέλαβον νὰ ὀργανώσωσι τὰς ζωτικὰς δυνάμεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πρὸς σχηματισμὸν στρατοῦ προωρισμένου, διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ καταληφθέντος ἐδάφους καὶ τῆς ἀποκαστάσεως τῆς ἐθνικῆς τιμῆς, νὰ καταδείξῃ ὅτι ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν ἔπαυσε νὰ ζῆ, ἔχων συναίσθησιν τῶν καθηκόντων του ὡς καὶ τοῦ προορισμοῦ του.

Ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ὑπεδέχθη μοτὰ συμπαθείας τὴν ἐξέργεσιν ταύτην τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς.

Ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις ἐγκατασταθεῖσα ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ ἀναγνωρισθεῖσα ὡς πραγματικὴ ἐξουσία, ἐπεδόθη ἀποφασιστικῶς εἰς τὸ ἔργον τῆς, καὶ τῇ ἠθικῇ καὶ ὑλικῇ συνδρομῇ τῶν Προστατίδων τῆς Ἑλλάδος Δυνάμεων, ἤρχισε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ στρατιωτικοῦ τῆς προγράμματος.

Καθ' ἣν στιγμὴν τὰ πρῶτα τμήματα τοῦ στρατοῦ τῆς, φθάσαντα ἤδη εἰς τὸ μέτωπον, πρόκειται νὰ ἀρχίσωσι τὴν δρᾶσιν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις φρονεῖ ὅτι ὀφείλει νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὰ ἐμπόλεμα Κράτη, ὧν οὕτω καθίσταται σύμμαχος, καὶ εἰς τὰ Οὐδέτερα, ὧν ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπισύρῃ τὴν συμπάθειαν, ὅτι ἀπὸ σήμερον εὐρίσκεται εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν πρὸς τὴν Βουλγαρίαν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι αὕτη, ἐπετέθη κατὰ τῆς Σερβίας, συμμάχου τῆς Ἑλλάδος, καὶ εἰσέβαλε, παρὰ τὰς ὑποσχέσεις τῆς, εἰς τὸ ἐθνικὸν ἔδαφος· καὶ πρὸς τὴν Γερμανίαν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὤθησε καὶ ἐβοήθησε τὴν Βουλγαρίαν εἰς τὸν κατὰ τῆς Σερβίας πόλεμον καὶ τὰς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνεργείας τῆς, ὅτι παρεβίασε τὰς δοθείσας παρ' αὐτῆς ἐγγυήσεις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν περὶ σεβασμοῦ τῶν πόλεων Σερρῶν, Δράμας, Καβάλλας, ὅτι ἐπεξέτεινεν ἀνευ εὐλόγου ἀφορμῆς καὶ προειδοποιήσεως, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν χωρικῶν ὑδάτων τῆς Ἑλλάδος, τὰς ἐγκληματικὰς ἐπιθέσεις τῶν ὑποβρυχίων τῆς ἐναντίον τοῦ θαλασσίου ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος, καὶ μετὰ θρασύτητος ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ἐμμείνη εἰς τὰ μέτρα ταῦτα τῆς καταστροφῆς ἀνυπερασπίστων πλοίων καὶ τῆς ἀνάνδρου δολοφονίας ἀθῶων ταξειδιωτῶν, ὅτι τέλος ἐπεδίωξε νὰ καταπτοήσῃ, ἐξευτελίσῃ καὶ διασπάσῃ τὴν ἐνότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ πρὸς ζημίαν τῆς τιμῆς καὶ τῶν ἐθνικῶν αὐτοῦ συμφερόντων.

Ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις ἀδυνατοῦσα νὰ κοινοποιήσῃ ἀπ' εὐθείας τὴν παροῦσαν κήρυξιν τοῦ πολέμου εἰς τὰς Κυβερνήσεις τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Γερμανικῆς Ἀυτοκρατορίας, ἐξαιτεῖται παρὰ τῶν Συμμάχων Κυβερνήσεων ὅπως, εὐαρεστούμεναι, τὴν διαβιβάσωσιν αὐταῖς ἐξ ὀνόματός τῆς, δι' ὧν μέσων διαθέτουσι.

(Ἵπ.) Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣΒΟΛΗ ΓΕΡΜΑΝΟΒΟΥΛΓΑΡΩΝ ΕΙΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

Ἄριθ. 70.

(ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ)

Ἐκ Βερολίνου, 16)29 Νοεμβρίου ν. ἡμ. 1915

Ἐλήφθη Ἐν Ἀθήναις, τῆ 20))3 Δεκεμβρίου ν. ἡμ. 1915

Ἐν ἡ περιπτώσει ἡ Ἑλλάς δὲν κατορθώσῃ νὰ ἐξουδετερώσῃ τὰ ὑπὲρ τὰ ἑλληνικὰ σύνορα ὑποχωροῦντα στρατεύματα τῆς Συνεννοήσεως ἢ δὲν ἐπιτύχῃ τὴν ἄμεσον αὐτῶν ἀναχώρησιν, παρουσιάζονται δύο δυνατὰ περιπτώσεις.

1ον) Τὰ στρατεύματα τῆς Συνεννοήσεως ἀναμένουσι τὴν ἐπίθεσιν ἡμῶν ἐπὶ Σερβικοῦ ἔδαφους, ὅποτε φυσικὰ ἢ ἐξέλιξις τῶν ἀγῶνων εἶναι λίαν πιθανὸν νὰ ἀγάγῃ εἰς ὑπέρβασιν τῶν συνόρων ὑπὸ γερμανικῶν ἢ τῶν μετὰ τούτων συμμαχικῶν στρατευμάτων εἴτε κατὰ τὸν ἀγῶνα εἴτε κατὰ τὴν καταδίωξιν.

2ον) Τὰ στρατεύματα τῆς Συνεννοήσεως ὑποχωροῦσιν οἰκαιοθελῶς εἰς τὰ ἑλληνικὸν ἔδαφος, ἵνα παρασκευασθῶσιν ἐκεῖ πρὸς νέαν προέλασιν ἢ ἵνα ὀργανωθῶσιν ἐκεῖ πρὸς ἄμυναν. Ὁρισμέναι ἀποφάσεις τόγε νῦν ἔχον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθῶσι, διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην. Πρὸ τοῦ ὅμως παρουσιασθῆ τοιαύτη κατάστασις, θὰ ἐκθέσω εἰς τὴν Α. Μ. τὰ ἀναγκαῖα μέτρα.

Ἡ Α. Μ. κέπειθε ὅτι ἡ Γερμανία ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ μεριμνήσῃ περὶ αὐστηρᾶς τηρήσεως καὶ προαγωγῆς τῶν συμφερόντων τοῦ Βασιλέως.

(Υπ.) FALKENHAYN

Ἄριθ. 71.

(ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ)

Ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Γεν. Στρατηγείου 18)1 Δεκεμβρίου ν. ἡμ. 1915

Ἐλήφθη Ἐν Ἀθήναις, τῆ 3 Δεκεμβρίου ν. ἡμ. 1915

Διὰ τὸν Στρατιωτικὸν Ἀκόλουθον.

Ἡ Γερμανία, Ἡ Αὐστρία, καὶ ἡ Βουλγαρία εἰσὶ σύμμαχοι. Προσεβλήθησαν ὑπὸ τῆς Συνεννοήσεως διὰ μέσου Ἑλληνικῆς χώρας. Εἶνε ἐπομένως αὐτονόητον ὅτι στρέφονται ἐναντίον τοῦ ἐπιτιθεμένου ἀπὸ κοῖνοῦ καὶ ἐν πλήρει ἰσότητι τῶν συμμάχων στρατευμάτων, τὸ ὅτι τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα θὰ σεβασθῶσι τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους καὶ ὅτι δὲν θὰ παραμείνωσιν οὔτε μίαν ὥραν περισσότερον ἐπὶ ἑλληνικοῦ ἔδαφους ἀπὸ ὅτι ἐξαναγκάζει εἰς τοῦτο ἡ

στρατιωτική ανάγκη, τοῦτο ἀναμφιβόλως ἐξασφαλίζεται διὰ τοῦ ὅτι ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις θὰ ᾖ γερμανική. Ἐπίσης ζημία αἰτινες ἤθελον προέλθει ἐκ μέρους τῶν συμμάχων, θ' ἀποζημιωθῶσι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν (πλήρως).

(Υπ.) ΦΑΛΚΕΝΧΑ.ΓΝ

Ἄριθ. 72.

(ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ)

Βερολῖνον, 19)2 Δεκεμβρίου 1915

Ἐλήρθη Ἐν Ἀθήναις, τῆ 20)3 Δεκεμβρίου 1915

Διὰ τὸν Στρατιωτικὸν Ἀκόλουθον

Ἀθήνας

Δύναμαι ἐκ νέου νὰ διαβεβαιώσω ὅτι ἡ τε ἀνωτάτη Διοίκησις τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ καὶ ἡ γερμανική Διοίκησις τῶν ἐν Σερβίᾳ δυνάμεων θὰ μεριμνήσῃ ἀπολύτως ὑπὲρ τῆς μὴ παραβιάσεως τῶν Ἑλληνικῶν συνόρων, πρὸ παντὸς δὲ παρὰ τῶν Βουλγάρων, ἐφόσον ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων, δὲν μᾶς ἐξανγκνᾷ ἀπὸ κοινοῦ πρὸς τοῦτο. Ἀφ' ἑτέρου καὶ ἡ Διοίκησις τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην πρόθεσιν ἔχει πρὸς παραβίασιν τῆς Ἑλληνικῆς οὐδετερότητος.

(Υπ.) ΦΟΝ ΦΑΛΚΕΝΧΑ.ΙΝ.

Ἄριθ. 73.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ἡ Α. Μ. ὁ Β. Καρασταντίνος

πρὸς τὸν κ. Θεοτόκην Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολῖνον.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 9 Δεκεμβρίου 1915 (*)

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου τηλεγραφήματός σας, δύνασθε νὰ προβῆτε εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας δηλώσεις.

Ἡ Ἑλλὰς δὲν συναινεῖ εἰς τὴν παραβίασιν τοῦ ἐδάφους τῆς ὑπὸ τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν, ἀλλὰ, ἐὰν ἡ παραβίασις αὕτη δὲν περιβάλλεται χαρακτῆρα ἐχθρότητος πρὸς τὴν Ἑλλάδα, αὕτη δὲν θ' ἀντιστῆ ἐνόπλιως, ὑπὸ τοὺς ἐπομέουσας

(1) Ὅρα πρόλογον περὶ τοῦ τηλεγραφήματος τούτου.

ήρους, οίτινες άπαξ γενόμενοι δεκτοί δέον νά τύχωσι τής έγγυήσεως τής Γερμανίας έν όλη αύτών τή άκεραιότητι και πλην τούτου δέον νά παρασχεθώσιν ύπό τής Αυτόκρατορικής Κυβερνήσεως είς τήν Κυβέρνησίν μου:

1) Έάν ή άνωτέρα τών πραγμάτων άνάγκη έπιβάλλη είς τās Γερμανικές στρατιωτικές άρχάς νά ζητήσωσι τήν συνεργασίαν τών Βουλγάρων, ούτοι θα στρατοπεδεύσωσιν έκτός τών πόλεων και τών χωρίων όπου δέν θα δύνανται νά εισέρχωνται.

2) Η Βουλγαρία όφείλει νά παρατηθῆ κατηγορηματικώς πάσης αξιώσεως έπί τών σημερον άνηκόντων τῆ Έλλάδι ή ύπό ταύτης κατεχομένων έδαφών, ή δέ δήλωσις ή σχετική πρός τήν παραίτησιν ταύτην όφείλει νά τύχη έγγυήσεως έκ μέρους τής Γερμανίας.

3) Η Κυβέρνησίς μου κατ' έπανάληψιν έδέλωσέν ότι ή είς τήν Έλλάδα είσοδος τών Βουλγάρων θα προσέβαλλε βαθέως τó έθνικόν αίσθημα και θα έξήγειρε τó δημόσιον φρόνημα έρεθίζόμενον πρό πάντων έκ του φόβου μήπως ίδη αύτούς παρατείνοντας τήν διαμονήν των μετά τήν λήξιν τής έκστρατείας. "Όπως δυνηθῆ ή Κυβέρνησις ν' αντιμετώπιση τās πιθανότητας, άς ή πνευματική αύτη κατάστασις θα ήδύνατο νά προκαλέσῃ και ών αί συνέπειαι θα ήδύνατο νά ώσιν βαρείαι, είναι άπολύτως άνάγκη νά καθησυχάσῃ τήν δημοσίαν γνώμην, παρέχουσα ύπόσχεσιν έγγυωμένην τήν εκκένωσιν του Έλληνικού έδάφους άμα τῆ λήξει τής έκστρατείας. Τó άπολύτως άπαραίτητόν τούτο έγγέγγυον θα ήτο ή κατάληψις του Μοναστηρίου ύπό τών Έλλην. στρατευμάτων μέχρι τής ειρήνης. Η κατάληψις αύτη θα έδει νά λάβῃ χώραν πρό τής εισόδου τών Βουλγάρων είς Έλλην. έδαφος.

Πλην τών προαναφερθέντων σημείων θεωρώ άναγκαϊόν.

1) "Όπως ή τε άνωτάτη διοίκησις και αί δευτερεύουσαι διοικήσεις τών στρατιών και τών Σωμάτων στρατού ώσιν άποκλειστικώς γερμανικάί.

2) "Ινα διατηρήσωσιν αί έπιχειρήσεις τόν γερμανικόν χαρακτήρα και πρός άπόδειξιν τής άνωτέρας τών πραγμάτων βίας, ήν άπεκαλέσθη ό στρατηγός Φαλκενχάϊν έν τῆ μεθ' ύμών συναντήσει του, ήτις θα ήδύνατο νά προκαλέσῃ τήν άνάγκην τής Βουλγαρικής συνεργασίας, πρέπει τά πράγματι γερμανικά στρατεύματα νά είναι αίσθητώως άνώτερα τών Βουλγαρικών.

3) Η έξέλιξις τών στρατευμάτων πρέπει νά είναι τοιαύτη ώστε αί πτέρυγες και αί έμπροσθοφυλακαί νά συνίστανται έκ Γερμανών.

4) Η ζώνη τών έπιχειρήσεων όφείλει νά καθορισθῆ έκ τών προτέρων. Έν τῆ ζώνη ταύτη ή Έλλην. Διοίκησις και ή Έλλην. Χωροφυλακή θα διατηρηθώσι και θ' αναγνωρισθώσι.

5) Σώματα Έλλην. στρατού, άτινα θ' άπεμονοϋντο πιθανώς ή θα συνηντώντο, θα διετήρουν τά όπλα των και τήν έλευθερίαν νά άποσυρθώσιν.

6) Θεσεις άμυντικώς ώργανωμένοι ("Όχυρόν συνοχής ΔοβάΤεπέ) και περιλαμβανουσαι άποσπάσματα του Έλλην. Στρατού δέν θα καταληφθώσι. Τά ρηθέντα άποσπάσματα θα διατηρήσωσι τήν έλευθερίαν του έπιστιτισμού αύτών.

7) Σύμπαν τó υλικόν τών σιδηροδρόμων τó εύρισκόμενον έπί Έλλην. έδάφους, ώς και τó υλικόν και αί εγκαταστάσεις αί τηλεγραφικάί θα έξακολουθήσωσιν άποτελοϋντα ιδιοκτησίαν του Κράτους.

8) Σύμπαν τó οικοδομήσιμον υλικόν τó εύρισκόμενον έν τῆ χώρα θα θεωρηθῆ επίσης ως ιδιοκτησία του Κράτους.

9) Σύμπαν τó πολεμικόν υλικόν τó κατασχεθησόμενον ύπό τών συμμάχων έπί Έλλην. έδάφους δέν θα δύνανται νά παραληφθῆ ύπ' αύτών πριν ή άποδεχθῆ ότι δέν ανήκειν είς τήν Έλλάδα.

10) Δίκαιαι άποζημιώσεις θα πληρωθώσι δι' όλας τās ζημίας αλίτινες θα ήδύνατο νά προξενηθώσιν ύπό τών στρατιωτικών έπιχειρήσεων.

11) Εϋθύς ώς τά στρατεύματα τής Συνενοήσεως θα έχωσιν εκκένωση τήν Θεσσαλονίκην, ή Έλληνική Φρουρά και αί Έλλην. στρατιωτικάί άρχαί θα εγκατασταθώσιν εκεί. Όμοίως θα συμβῆ και διά τó Καρά - Μπουρνου.

στρατιωτική ανάγκη, τοῦτο ἀναμφιβόλως ἐξασφαλίζεται διὰ τοῦ ὅτι ἡ Ἀνωτέρα Διοίκησις θὰ ᾖ γερμανική. Ἐπίσης ζημίαι αἵτινες ἤθελον προέλθει ἐκ μέρους τῶν συμμάχων, θ' ἀποζημιωθῶσι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν (πλήρως).

(Υπ.) ΦΛΑΚΕΝΧΑ.Ι.Ν

Ἄριθ. 72.

(ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ)

Βερολίνον, 19)2 Δεκεμβρίου 1915

Ἐλήφθη Ἐν Ἀθήναις, τῆ 20)3 Δεκεμβρίου 1915

Διὰ τὸν Στρατιωτικὸν Ἀκόλουθον

Ἀθήνας

Δύναμαι ἐκ νέου νὰ διαβεβαιώσω ὅτι ἡ τε ἀνωτάτη Διοίκησις τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ καὶ ἡ γερμανικὴ Διοίκησις τῶν ἐν Σερβίᾳ δυνάμεων θὰ μεριμνήσῃ ἀπολύτως ὑπὲρ τῆς μὴ παραβιάσεως τῶν Ἑλληνικῶν συνόρων, πρὸ παντὸς δὲ παρὰ τῶν Βουλγάρων, ἐφόσον ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων, δὲν μᾶς ἐξαναγκάσῃ ἀπὸ κοινοῦ πρὸς τοῦτο. Ἀφ' ἑτέρου καὶ ἡ Διοίκησις τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην πρόθεσιν ἔχει πρὸς παραβίασιν τῆς Ἑλληνικῆς οὐδετερότητος.

(Υπ.) ΦΟΝ ΦΛΑΚΕΝΧΑ.Ι.Ν.

Ἄριθ. 73.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ἡ Α. Μ. ὁ Β. Κωνσταντῖνος

πρὸς τὸν κ. Θεοτόκην Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνον.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 9 Δεκεμβρίου 1915 (1)

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου τηλεγραφήματός σας, δύνασθε νὰ προβῆτε εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας δηλώσεις.

Ἡ Ἑλλὰς δὲν συναινεῖ εἰς τὴν παραβίβασιν τοῦ ἐδάφους τῆς ὑπὰ τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν καὶ τῶν συμμάχων αὐτῶν, ἀλλὰ, ἐὰν ἡ παραβίασις αὕτη δὲν περιβάλλεται χαρακτῆρα ἐχθρότητος πρὸς τὴν Ἑλλάδα, αὕτη δὲν θ' ἀντιστῆ ἐνόπλιως, ὑπὸ τοὺς ἐπομέουσας

(1) Ὁρμ πρόλογόν περὶ τοῦ τηλεγραφήματος τούτου.

ἔρους, οἵτινες ἄπαξ γενόμενοι δεκτοὶ δέον νὰ τύχῳσι τῆς ἐγγυήσεως τῆς Γερμανίας ἐν ἕλῃ αὐτῶν τῇ ἀκεραιότητι καὶ πλὴν τούτου δέον νὰ παρασχεθῶσιν ὑπὸ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Κυβέρνησιν μου:

1) Ἐὰν ἡ ἀνωτέρα τῶν πραγμάτων ἀνάγκη ἐπιβάλλῃ εἰς τὰς Γερμανικὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς νὰ ζητήσωσι τὴν συνεργασίαν τῶν Βουλγάρων, οὗτοι θὰ στρατοπεδεύσωσιν ἐκτὸς τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων ὅπου δὲν θὰ δύνανται νὰ εἰσέρχωνται.

2) Ἡ Βουλγαρία ὀφείλει νὰ παρατηθῇ κατηγορηματικῶς πάσης ἀξιώσεως ἐπὶ τῶν σήμερον ἀνηκόντων τῇ Ἑλλάδι ἢ ὑπὸ ταύτης κατεχομένων ἐδαφῶν, ἡ δὲ δήλωσις ἢ σχετικὴ πρὸς τὴν παραίτησιν ταύτην ὀφείλει νὰ τύχῃ ἐγγυήσεως ἐκ μέρους τῆς Γερμανίας.

3) Ἡ Κυβέρνησις μου κατ' ἐπανάληψιν ἐδέλωσεν ὅτι ἡ εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσοδος τῶν Βουλγάρων θὰ προσέβαλλε βαθέως τὸ ἐθνικὸν αἰσθημα καὶ θὰ ἐξήγειρε τὸ δημόσιον φρόνημα ἐρεθιζόμενον πρὸ πάντων ἐκ τοῦ φόβου μήπως ἴδῃ αὐτοὺς παρατείνοντας τὴν διαμονὴν των μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐκστρατείας. Ὅπως δυνηθῇ ἡ Κυβέρνησις ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς πιθανότητας, ἅς ἡ πνευματικὴ αὐτὴ κατάστασις θὰ ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ καὶ ὧν αἱ συνέπειαι θὰ ἠδύνατο νὰ ὦσιν βαρεῖαι, εἶναι ἀπολύτως ἀνάγκη νὰ καθησυχάσῃ τὴν δημοσίαν γνώμην, παρέχουσα ὑπόσχεσιν ἐγγυωμένην τὴν ἐκκένωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἅμα τῇ λήξει τῆς ἐκστρατείας. Τὸ ἀπολύτως ἀπαραίτητον τοῦτο ἐγγέγγυον θὰ ἦτο ἡ κατάληψις τοῦ Μοναστηρίου ὑπὸ τῶν Ἑλλην. στρατευμάτων μέχρι τῆς εἰρήνης. Ἡ κατάληψις αὕτη θὰ ἔδει νὰ λάβῃ χώραν πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Βουλγάρων εἰς Ἑλλην. ἔδαφος.

Πλὴν τῶν προαναφερθέντων σημείων θεωρῶ ἀναγκαῖον.

1) Ὅπως ἡ τε ἀνωτάτη διοίκησις καὶ αἱ δευτερεύουσαι διοικήσεις τῶν στρατιῶν καὶ τῶν Σωμάτων στρατοῦ ὦσιν ἀποκλειστικῶς γερμανικαί.

2) Ἴνα διατηρήσωσιν αἱ ἐπιχειρήσεις τὸν γερμανικὸν χαρακτῆρα καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀνωτέρας τῶν πραγμάτων βίας, ἣν ἀπεκαλέσθη ὁ στρατηγὸς Φαλκενχάιν ἐν τῇ μεθ' ὑμῶν συναντήσει του, ἦτις θὰ ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς Βουλγαρικῆς συνεργασίας, πρέπει τὰ πράγματι γερμανικὰ στρατεύματα νὰ εἶναι αἰσθητῶς ἀνώτερα τῶν Βουλγαρικῶν.

3) Ἡ ἐξέλιξις τῶν στρατευμάτων πρέπει νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε αἱ πτέρυγες καὶ αἱ ἐμπροσθοφυλακαὶ νὰ συνίστανται ἐκ Γερμανῶν.

4) Ἡ ζώνη τῶν ἐπιχειρήσεων ὀφείλει νὰ καθορισθῇ ἐκ τῶν προτέρων. Ἐν τῇ ζώνῃ ταύτῃ ἡ Ἑλλην. Διοίκησις καὶ ἡ Ἑλλην. Χωροφυλακὴ θὰ διατηρηθῶσι καὶ θ' ἀναγνωρισθῶσι.

5) Σώματα Ἑλλην. στρατοῦ, ἅτινα θ' ἀπεμονοῦντο πιθανῶς ἢ θὰ συνηντῶντο, θὰ διετήρουν τὰ ὅπλα των καὶ τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἀποσυρθῶσιν.

6) Θεσεῖς ἀμυντικῶς ὀργανωμένοι (Ὁχυρὸν συνοχῆς ΔοβᾶΓεπέ) καὶ περιλαμβανούσαι ἀποσπάσματα τοῦ Ἑλλην. Στρατοῦ δὲν θὰ καταληφθῶσι. Τὰ ρηθέντα ἀποσπάσματα θὰ διατηρήσωσι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν.

7) Σύνπαν τὸ ὑλικὸν τῶν σιδηροδρόμων τὸ εὑρισκόμενον ἐπὶ Ἑλλην. ἐδάφους, ὡς καὶ τὸ ὑλικὸν καὶ αἱ ἐγκαταστάσεις αἱ τηλεγραφικαὶ θὰ ἐξακολουθήσωσιν ἀποτελοῦντα ἰδιωκτησίαν τοῦ Κράτους.

8) Σύνπαν τὸ οἰκοδομήσιμον ὑλικὸν τὸ εὑρισκόμενον ἐν τῇ χώρᾳ θὰ θεωρηθῇ ἐπίσης ὡς ἰδιωκτησία τοῦ Κράτους.

9) Σύνπαν τὸ πολεμικὸν ὑλικὸν τὸ κατασχεθησόμενον ὑπὸ τῶν συμμάχων ἐπὶ Ἑλλην. ἐδάφους δὲν θὰ δύνανται νὰ παραληφθῇ ὑπ' αὐτῶν πρὶν ἢ ἀποδεχθῇ ὅτι δὲν ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

10) Δίκαιαι ἀποζημιώσεις θὰ πληρωθῶσι δι' ὅλας τὰς ζημίας αἰτινές θὰ ἠδύναντο νὰ προξενηθῶσιν ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων.

11) Εὐθὺς ὡς τὰ στρατεύματα τῆς Συνεννοήσεως θὰ ἔχωσιν ἐκκένωσιν τὴν Θεσσαλονίκην, ἡ Ἑλληνικὴ Φρουρὰ καὶ αἱ Ἑλλην. στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ θὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐκεῖ. Ὅμοίως θὰ συμβῇ καὶ διὰ τὸ Καρα - Μπουρνού.

12) Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως ἐκ Θεσσαλονίκης οἱ Βούλγοροι ὀφείλουσι ν' ἀποσυρθῶσιν ἐκεῖθεν τῶν συνόρων μας καὶ τῶν ἐδαφῶν Γευγελῆς καὶ Δοϊράνης, τοῦτο δὲ δεόν νὰ συμβῆ καὶ ἐν ἡ περιπτώσει τὰ γερμανικά στρατεύματα θὰ ἦσαν ἠναγκασμένα νὰ παρατείνωσι τὴν διαμονὴν των πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς ἐκστρατείας.

13) Γενικὴ ἐκκένωσις τοῦ Ἑλλην. ἐδάφους ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκστρατείαν.

14) Πᾶσα συνεννόησις τῶν συμμάχων μετὰ τῶν Ἑλλην. Ἀρχῶν καὶ τὰνάπαλιν θὰ τελῆται ἀποκλειστικῶς τῇ μεσολαβήσει τῶν γερμανικῶν ἀρχῶν.

15) Οἱ Σύμμαχοι δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προβῶσιν εἰς οὐδεμίαν ἐπίταξιν ἢ ἐπαλλοτριώσιν. Ἐν ταῖς μετὰ τῶν κατοίκων σχέσεσιν αὐτῶν θὰ προβαίνωσιν τῇ μεσολαβήσει τῶν τοπικῶν ἀρχῶν.

Ἄ ρ ι θ . 7 4 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ἡ Α. Μ. ὁ Β. Κωνσταντῖνος

πρὸς τὸν κ. Θεοτόκην Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς Βερολίον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12 Δεκεμβρίου 1915

Ἐν συνεχείᾳ τοῦ ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου τηλεγραφήματός μου (1) σᾶς (παρακαλῶ νὰ προβῆτε ἀνευ ἀναβολῆς εἰς τὰς ἀκολουθοῦσας δηλώσεις πρὸς τὴν Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν. Ὅτι ἐὰν ἡ ἀνωτέρα τῶν πραγμάτων βία ἐπιβάλλῃ τὴν συνεργασίαν τῶν Βουλγάρων, ἐπιθυμῶ, τιθεμένων κατὰ μέρος τῶν ἀπὸ 9 Δεκεμβρίου δηλώσεών μου, ὅπως ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἐγγυηθῆ ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ ἀπολύτως περιπτώσει καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ὁ Βασιλεὺς τῆς Βουλγαρίας ἢ οἱ υἱοὶ του θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ὅτι ἀντικαθιστῶμεν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ρηθέντι τηλεγραφήματί μου τὴν φράσιν «ἢ κατάληψις αὕτη θὰ ὄφειλε νὰ λάβῃ χώραν πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Βουλγάρων κλπ» διὰ τῆς ἐπιμένης «ἢ κατάληψις αὕτη θὰ ὄφειλε νὰ συμπέσῃ μετὰ τῆς εἰσόδου τῶν Βουλγάρων εἰς Ἑλλην. ἔδαφος».

(1) Ὅρα ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 73.

Ἄριθ. 75.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμός ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΤΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῆ 1)14 Δεκεμβρίου 1915

Τὸ τηλεγράφημα τῆς Ἑμετέρας Μεγαλειότητος περὶ τῆς προκαταβολῆς τῶν τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων ἐλήφθη χθὲς τὴν ἑσπέραν (1). Προέβην πάραυτα εἰς τὰ ἀναγκαῖα διαβήματα καὶ ἐλπίζω λίαν προσεγῶς νὰ εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἀνακοινώσω τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 76.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΤΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῆ 2)15 Δεκεμβρίου 1915

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν με ἐξουσιοδότησε νὰ τηλεγραφήσω πρὸς τὴν Ἑμετέραν Μεγαλειότητα ὅτι ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις εἶναι κατ' ἀρχὴν ἐτοίμη νὰ προβῇ πρὸς ἡμᾶς εἰς τὴν προκαταβολὴν τῶν τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων φράγκων (λέξεις δυσανάγνωστοι). Ὁ Ὑπουργὸς παρακαλεῖ τὴν Ἑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ μοὶ τηλεγραφήσῃ ἂν δέχεται ὅπως ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἀνοίξῃ πίστωσιν διὰ τὸ ἄνω ποσὸν παρὰ τραπεζαίαις τοῦ Βερολίνου. ἔναντι τῆς ὁποίας ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος θὰ δυνηθῇ νὰ σύρῃ δι' ἐπιταγῆς ἐπὶ Βερολίνου. Ἡ πίστωσις θὰ ἐπιβαρυνθῇ με τόκον ἕξ ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ἡ δὲ προκαταβολὴ θὰ ἐξοφληθῇ διὰ τοῦ ὑπὸ διαπραγματεύσειν δανείου.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(1) Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο δὲν ἀνευρέθη.

Ἄ ρ ι θ. 77.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΤΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῆ 8)21 Δεκεμβρίου 1915

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα, εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀπὸ 4 τηλεγραφήματος Αὐτῆς ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν μοὶ γνωρίζει ὅτι τὸ ἄνοιγμα τῆς πιστώσεως παρ' Ἑλβετικαῖς Τραπεζαῖς εἶναι ἀδύνατον τεχνικῶς, καθ' ὅσον ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις δὲν ἔχει διαθέσιμα ποσὰ ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποστείλῃ ὑμῖν τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια εἰς χρυσόν. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἀποστολὴ αὕτη δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ παραμείνῃ μυστικὴ, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἐξέθετε καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἑλβετίαν. Ἄν πρόκηται νὰ διαπραγματευθῶμεν μὲ τὴν Ἑλβετίαν, τοῦτο θὰ ἀπαιτήσῃ τόσον χρόνον ὅσον καὶ αἱ διαπραγματεύσεις τοῦ δανείου.

(Ἦπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ. 78.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΤΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῆ 16)29 Δεκεμβρίου 1915

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς, εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀπὸ 11 τηλεγραφήματος ὑμῶν, ὅτι, πρὸς ἐξασφάλισιν πλειοτέρας ἐχευθείας ἐν τῇ ὑποθέσει, ἡ πίστωσις θέλει ἀνοιχθῆ ἔξ ὀλοκλήρου παρὰ (τῆ Τραπεζῆ) S. Bleichroeder ἐξ ἧς ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος θὰ δυνηθῆ νὰ σύρῃ καὶ ἡτις θὰ καταλογίσῃ διὰ τὴν ἀποδοχὴν (τῶν συναλλαγμῶν).

τικῶν) πέντε ὄγδοα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν κατὰ τριμηνίαν, διὰ δὲ τὴν προκαταβολὴν τοῖς μετρη-
τοῖς ἕξ ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἑτησίως καθαρὰ. Σῶς παρκαλῶ ὅπως εὐδοκήσητε νὰ μοὶ ἐξηγή-
σητε τί ἐννοεῖ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης διὰ τῆς λέξεως φράγκον. Πρόκειται περὶ δραχ-
μῶν Ἑλληνικῶν; Παρακαλῶ ἐπίσης ὅπως προτείνητε τιμὴν τῶν μάρκων εἰς φράγκα.
Πρὸς ὀδηγίαν μου εὐαρεστηθῆτε νὰ τηλεγραφήσητε ἀμέσως πῶς προτίθεται ἡ Ἑθνικὴ
Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐκ τῆς ἐν Βερολίῳ πιστώ-
σεως ποσῶν.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 79.

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κας Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐκ Βερολίνου τῆ 15)28 Δεκεμβρίου 1915 12.40 π. μ.
Ἐλήφθη ἐν Ἀθήναις αὐθημερὸν

Αὐτοῦ Μεγαλειότητα,

Τηλεγραφήματα Ὑμ. Μεγαλ. ἀπὸ 10 καὶ 13 Δεκεμβρίου ἐλήφθησαν⁽¹⁾. Προέβην
ἑσπέρας Πέμπτης παρὰ τῷ κ. Φὸν Γιάγκωφ εἰς διάβημα διατασσόμενον διὰ τοῦ πρώτου
τηλεγραφήματος ἀπὸ τῆς 10 καὶ χθὲς εἰς νέον διάβημα ὅπως προβῶ εἰς δήλωσιν σχετι-
ζομένην πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Βουλγαρίας. Εἶδον ἐκ νέου τὸν Κύριον Φὸν Γιάγκωφ τὴν
ἑσπέραν ταύτην. Κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν δύο μου πρώτων συνομιλιῶν ὁ Φὸν Γιάγκωφ
περιορίσθη νὰ λάβῃ γινῶσιν τῶν ὑπ' ἐμοῦ γενομένων αὐτῷ δηλώσεων, ἐπιφυλαχθεὶς νὰ
μελετήσῃ αὐτάς καὶ, κατόπιν συνεννοήσεως μετ' Ἀρχηγοῦ Ἐπιτελείου, ν' ἀνακοινώσῃ
τὴν ἀπάντησιν τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀποψινῆς συνομιλίας
ὁ Ὑπουργὸς, καίπερ δηλώσας μοι ὅτι δὲν εἶναι ἀκόμη εἰς θέσιν νὰ συζητήσῃ ἀποτελεσμα-
τικῶς τὰς ὑπὸ τῆς Ὑμ. Μεγαλ. διατυπωθείσας προτάσεις, δὲν μοὶ ἀπέκρυψε ὅτι μετὰ
βαθεῖαν μελέτην τῶν περὶ ὧν πρόκειται προτάσεων μᾶλλον ἐταράχθη ἐκ τῆς σπουδαιό-
τητος αὐτῶν καὶ τῆς ἐκτάσεως των. Ὁ Κύριος Φὸν Γιάγκωφ μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἕξα-
κολοθεῖ ἀνταλλαγὴ σκέψεων μεταξὺ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἀρχη-
γοῦ τοῦ Ἐπιτελείου καὶ ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ Στρατηγὸς Φαλκενχάιν θὰ φθάσῃ
αὔριον εἰς Βερολίνον, τοῦτο δὲ θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Κον Γιάγκωφ νὰ ἕξακολουθήσῃ μετ'
αὐτοῦ τὴν μελέτην τῶν αἰτημάτων μου. Ἐκ τῶν συνομιλιῶν ἔς ἔσχον μετὰ τοῦ Κυρίου Φὸν
Γιάγκωφ καὶ τοῦ κ. Α. Ροζενβεργ ἀπεκόμισα τὴν ἐντύπωσιν τὴν ἀκόλουθον: Τὰ αἰτήματα
ἡμῶν διηρέθησαν οὕτως εἰπεῖν εἰς τρεῖς κατηγορίας. Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὰ δυνάμενα
εὐκόλως νὰ γίνωνται ἀποδεκτά, ἡ δευτέρα τὰ δυνάμενα νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον
συζητήσεως καὶ παρουσιάζοντα πιθανότητας συνεννοήσεως καὶ τέλος ἡ τρίτη περιλαμβάνει

(1) Ἐννοεῖ τὰ ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 73 καὶ 74.

τὰ σχεδὸν ἀπραγματοποίητα. Ἔχω πᾶν δεδομένον νὰ πιστεύω ὅτι εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην κατηγορίαν περιλαμβάνεται ἡ περὶ Μοναστηρίου ἡμετέρα πρότασις. Καὶ ὡς πρὸς τὴν πρώτην καὶ ὡς πρὸς τὴν δευτέραν αὐτῆς διατύπωσιν. Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦσιν, ἐπιναλαμβάνω τοῦτο, πρῶτας ἐντυπώσεις αἰτινες δὲν βασίζονται ἐπὶ δηλώσεων κατηγορηματικῶν, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ μετ' ἐμοῦ συνδιαλεχθέντες ἀπεποιήθησαν μέχρι τοῦδε πᾶσαν λεπτομερῆ συζήτησιν ἐνὸς ἐκάστου τῶν σημείων τῶν ἀποτελούντων τὸ ἀντικείμενον τοῦ τηλεγραφήματος τῆς Ἰμ. Μεγ. καὶ τοῦτο στηριζόμενοι εἰς τὴν ἀναγκαιότητα συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐπιτελείου.

Πλὴν τούτου ἐκ τῶν ἐντυπώσεων τούτων ἔχω ἐπίσης τὴν γνώμην ὅτι δὲν εἶναι ἀκόμη ἀποφασισμένον κατὰ τρόπον ἀπολύτως βέβαιον ἐὰν θὰ ἐπιχειρηθῇ ὑπὸ τοὺς ὄρους τούτους δρᾶσις ἐπιθετικὴ κατὰ τῶν Ἀγγλο-Γάλλων.

Φαίνεται ὅτι ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν ἀνεφύη ἡ γνώμη ἂν δὲν συμφέρη νὰ παραιτηθῶσι πρὸς στιγμὴν πάσης ἐπιχειρήσεως κατὰ τῶν στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως τῶν εὐρισκομένων ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ νὰ περιορισθῶσιν εἰς ἀμυντικὴν δρᾶσιν ἣτις θὰ ἠδύνατο νὰ διεξαχθῇ μετὰ σχετικῶς ὀλίγων στρατευμάτων καὶ δι' ἐλαχίστων θυσιῶν. Δὲν δύναμαι νὰ εἶπω ἂν ὁ στρατηγὸς Φαλκενχάιν ὑπέστη ἐπίσης τὴν ἐπήρειαν τῶν τάσεων τούτων, δοθέντος ὅτι τὰ δεδομένα εἰς ἐμέ δὲν μοι ἐπιτρέπουν νὰ εἶπω τοῦτο. Τὴν τελευταίαν φορὰν καθ' ἣν εἶδον τὸν Στρατηγὸν οὗτος, ἢ ἴσως τούναντίον, ἐφαίνετο πεπεισμένος ὅτι τὸ συμφέρον τῆς Γερμανίας ἐπέβαλλεν αὐτῷ νὰ ἐπιχειρήσῃ δρᾶσιν ἐν πάσῃ περιπτώσει.

(Ἰπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 80.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Β. Κωνσταντῖνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐκ Βερολίνου ἀνευ ἡμερομηνίας.

Ἐλήφθη Ἐν Ἀθήναις, τῇ 17)50 Δεκεμβρίου 1915 7 μ.μ.

Α. Μεγαλειότητα,

Ἔσχον τὴν εὐκαιρίαν χθὲς τὸ ἑσπέρας νὰ ἴδω τὸν κ. Φὸν Γιάγκωφ διὰ τὰς τρεχοῦσας ὑποθέσεις. Ἀφοῦ συνεζήτησα τὴν ὑπόθεσιν ἣτις μὲ ἤγε πρὸς αὐτὸν καὶ ἐπειδὴ ἔβλεπον ὅτι προσεπάθει ν' ἀποφύγῃ πολιτικὴν συζήτησιν εἶπον αὐτῷ. «Ἐ λοιπόν, εἰς ποῖον σημεῖον τῆς μελέτης τῶν ὑπὸ τοῦ Κυριάρχου μου τεθέντων ὄρων εὐρίσκεισθε,» Μοὶ ἀπήντησεν κατὰ τρόπον πολὺ στενοχωρημένον. Ἐσκέφθην ἅλα αὐτὰ καὶ μελετῶ τὴν κατάστασιν». Ἀφοῦ ἠρώτησα αὐτὸν τί λέγει ὁ Στρατηγὸς Φαλκενχάιν μοὶ ἀπήντησεν ὅτι ὁ Στρατηγὸς δὲν ἐξεφράσθη κατὰ τρόπον θετικόν. Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεώς μου ἐὰν ἐθεώρει φελέμιμον νὰ ὠμίλουν ἐγὼ ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ στρατηγοῦ, ὁ Ἰπουργὸς ἀπήντησεν ἀρνητικῶς.

Ὁ κ. Φὸν Γιάγκωφ κατέληξε λέγων ὅτι, ἐὰν ἔπρεπε νὰ καταρτισθῇ κατάλογος

τῶν σημείων ἄτινα εἶναι δυσκόλως ἀποδεκτά, φοβεῖται μήπως ὁ κατάλογος οὗτος ἀποβῆ
λίαν ἐκτενῆς καὶ μήπως ὑπὸ τοιούτους ὄρους δὲν γνωρίζει ἐάν δὲν θὰ ἦτο προτιμώτερον
νὰ ἐγκαταλειφθῆ πρὸς στιγμὴν ἢ ἐπιθετικὴ δρᾶσις. Ἐξ ὧν τῶν ἀποσιωπήσεων σχημα-
τίζω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι νέον τι συμβαίνει. Ἴσως αἱ Βούλγαροι ἀρνοῦνται γὰρ ὀρμήσωσιν
ἴσως οἱ Γερμανοὶ προτιμῶσι νὰ βλέπωσι καθηλωμένας διακοσίας χιλιάδων ἀνδρῶν τῆς
Συνεννοήσεως ἐν Θεσσαλονίκῃ, παρὰ νὰ βλέπωσιν αὐτοὺς μετέχοντας τῆς ἐν Γαλλίᾳ πάλης.
Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἐν τῇ ὑπόθεσιν ταύτῃ ὑπάρχει τάσις παρελκύσεως τῶν πραγμά-
των. Γνωρίζω ἀρκούντως τὰς ἐνταῦθα συνηθείας ὥστε νὰ δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὅτι ἐν-
τῇ προκειμένῃ περιπτώσει δὲν ἐνεργοῦσιν ὡς πράττουσι συνήθως ὅταν ἔχωσι συμφέρον
νὰ τερματίσωσι μίαν ὑπόθεσιν. Διὰ προσωπικὴν μου ὁδηγίαν παρακαλῶ τὴν Ὑμ. Μεγαλ.
νὰ εὐαρεστηθῆ νὰ μοὶ τηλεγραφήσῃ ἂν πρέπη νὰ τηρήσω στάσιν προσδοκίας καὶ παθη-
τικῆν ἢ ἐάν πρέπη νὰ τοὺς ὠθήσω νὰ ἐκφρασθῶσιν.

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 81.

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ἡ Α. Μ. ὁ Β. Κωνσταντῖνος

Πρὸς τὸν κ. Θεοτόκην Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος

Εἰς Βερολίνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 18 Δεκεμβρίου 1915.

Τὸ ὑπὸ χθесινὴν χρονολογίαν ὑμέτερον τηλ)μα ἐλήφθη. (1) Διὰ προσωπικὴν ὁδη-
γίαν σας γνωρίζω ὑμῖν ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ πιέσητε τὴν Αὐτοκρατορικὴν Κυ-
βέρνησιν νὰ ἐκφράσῃ τὰς σκέψεις της, ἐφόσον δὲν προβαίνει εἰς ἐναρξιν ἐπιχειρήσεων.
Πάντως προσπαθῆτε νὰ παρακολουθῆτε προσεκτικῶς τὴν ἐξέλιξιν τῆς καταστάσεως
αὐτόθι καὶ νὰ φροντίζητε νὰ ἐπιτύχητε ἀπάντησιν εἰς τὰ αἰτήματά μου, εὐθὺς ὡς θὰ ἔχητε
ἐννοήσει ὅτι ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἔχει πρόθεσιν νὰ προβῆ εἰς τὴν ἐπιχείρησιν.

(1) Ὅρα ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 80.

Ἄ ρ ι θ . 82.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΛΤΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 19 Δεκεμβρίου 1915] 1 Ἰανουαρίου 1916

Ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ λάβω τὸ Ὑμέτερον τηλεγράφημα τῆς προχθές⁽¹⁾ εἶδον ἀμέ-
τως τὸν Κοσ Zimmermann ὡς καὶ τὸν Κοσ Schwabach. Ἀμφότεροι μὲ ἐβεβαίωσαν ὅτι
εἶναι σύμφωνα ὅπως ἡ προκαταβολὴ τῶν τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων γίνῃ εἰς μάρκᾳ.
Ὁ Κοσ Zimmermann ἀνέλαβε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν. Ὁ
Κοσ Schwabach μοὶ ὑπεσχέθη νὰ μοὶ ἀποστείλῃ τὴν Δευτέραν σχετικὴν ἐπιστολὴν
διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 83.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΛΤΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 23 Δεκεμβρίου 1915] 5 Ἰανουαρίου 1916

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὸ κείμενον
ἐπιστολῆς τοῦ Κοσ Bleichroeder πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ (παρα-
καλῶ) τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα ὅπως εὐδοκήσῃ νὰ ἀνακοινώσῃ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην
πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ μοὶ διαβιβάσῃ τηλεγραφικῶς τὴν ἐπιβεβαί-
ωσιν αὐτῆς.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(1) Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο δὲν ἀνευρέθη.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΤΗΣ ΔΙΑΒΙΒΑΣΘΕΙΣΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

τῆς Τραπεζῆς S. Bleichroeder
(Πρὸς τὴν) Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος,

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 5 Ἰανουαρίου 1916 [ν. ἡμ.].

Βεβαιῶ διὰ τῆς παρούσης ὅτι σὰς ἀνοίγω πίστωσιν τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων μάρκων ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους:

Εἴσθε ἐξουσιοδοτημένοι εἴτε νὰ διαθέσητε ἐπ' ἐμοῦ εἰς ὄψιν, εἴτε νὰ σύρητε εἰς βάρος μου τριμῆνων συναλλαγματικῶν, μέχρι τοῦ συνόλου τοῦ ἄνω ποσοῦ.

Διὰ τὰ εἰς ὄψιν τραβήγματα θὰ μοι παραχωρήσητε τόκον ἐξ ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἔτησίως καθαρὰ, διὰ τὰς συναλλαγματικὰς πέντε ὕγδοα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ὡς προμήθειαν κατὰ τρίμηνον.

Ἀναλαμβάνω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀνανεώσω τὰς συναλλαγματικὰς ἀπὸ τριμήνου εἰς τρίμηνον, τῆς (ἐξοφλήσεως) μελλούσης νὰ γίνῃ τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν συνομολογήσιν τῆς εἰρήνης.

Θέλετε κρατήσῃ παρ' ἡμῖν (τὰς) ἐκδοθησομένας ἐπ' ἐμοῦ συναλλαγματικὰς.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ ἐπιβεβαιώσητε τὰ ἄνωτέρω.

Δεχθῆτε, Κύριοι, τὴν ἔκφρασιν τῶν λίαν διακεκριμένων αἰσθημάτων μου.

(Υπ.) S. BLEICHROEDER

Ἄριθ. 84.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Β. Κωνσταντῖνον,

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐκ Βερολίνου, τῇ 24)6 Ἰανουαρίου 1916

Ἐλήρθη Ἐν Ἀθήναις, τῇ 25)7 Ἰανουαρίου 1916

Αὐτοῦ Μεγαλειότητα

Ὁ κ. Φὸν Γιάγκωφ μοι ἀπηύθυνε τὴν παράκλησιν νὰ μεταβῶ πρὸς συνάντησιν τοῦ σήμερον τὴν πρωτὰν καὶ μοι ἀνεκοίνωσεν ὅτι ὁ στρητηγὸς Φαλκεχάιν εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ δρᾶσις κατὰ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως πρέπει νὰ ἐνεργηθῇ. Ταύτου τεθέντος, μοι ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Γερμανία εἶναι πρόθυμος νὰ παράσχῃ ἡμῖν τὰς τρεῖς ἐπομένας ρητὰς ὀλικὰς διαβεβαιώσεις.

1) Ἐν ἡ περιπτώσει δὲν προκύβῃ ρῆξις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γερμανίας, ἡ Γερμανία καὶ ἡ Βουλγαρία θὰ δηλώσωσι κατηγορηματικῶς ὅτι θὰ σεβασθῶσιν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ἀκεραιότητα τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Γερμανία ἐγγυᾶται περὶ τῆς σχετικῆς δηλώσεως τῆς Βουλγαρίας.

2) Τὰ συμμαχικά στρατεύματα θὰ ἐκκενώσωσι τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, ἀπαξ ἐκλιπόντων τῶν στρατιωτικῶν λόγων ὅτινες ἤγαγον αὐτὰ ἐπ' αὐτῶν.

3) Πᾶσα ζημία προξενηθεῖσα ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς δράσεως, ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν μας θ' ἀποζημιωθῇ.

Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου θεωρεῖ ὠφέλιμον, ἵνα εἶναι βέβαιος ὅτι οὐδὲ συστηματικῶς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς προμελέτης, ρῆξις δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀναφυῇ μεταξὺ τῶν στρατευμάτων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν στρατευμάτων τῶν Συμμάχων, ὅπως τὰ στρατεύματα τῆς Ἑλλάδος συγκεντρωθῶσιν ἅπαντα πρὸς Νότον εὐθείας γραμμῆς διηκούσης ἀπὸ τῆς λίμνης Πρέσπας εἰς τὸν ὄρμον Αἰκατερίνης.

Ἐὰν τὸ μέτρον τοῦτο ληφθῇ, ὁ στρατηγὸς Φαλκεχάιν εἶναι βέβαιος ὅτι ἡ δράσις θὰ ἐκτελεσθῇ ἄνευ (οὐδενὸς αἰφνιδιασμοῦ) οὐδεμιᾶς ἐκπλήξεως καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Γερμανίας καὶ τῶν Συμμάχων τῆς.

Ὁ Κύριος Φὸν Γιάγκωφ μοὶ ἐδήλωσε πλὴν τούτου ὅτι δὲν δύναται ἀκόμη νὰ ὀρίσῃ τὴν ἀκριβῆ χρονολογίαν καθ' ἣν ἡ δράσις θὰ ἀρξῆται, ἀλλ' ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ Ἐπιτελάρχης δίδει εἰς τὰς ἀρχὰς μας τὰς στρατιωτικὰς τὸν καιρὸν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ρηθείσης συγκεντρώσεως. Ἐπέμεινεν ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐπιθετικῆς ἐνεργείας παρσουσιάζεται ἐπείγουσα, ὑπερ αἱ ἡμέτεραι στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ θὰ ἔχωσι τὴν ἀβρότητα νὰ κατανοήσωσιν ὁμοίως.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Μοναστηρίου, μοὶ εἶπεν ὅτι δὲν δύναται οὐδὲν νὰ ὑποσχεθῇ. Μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἡ Διοίκησις θὰ εἶναι Γερμανικὴ καὶ ὅτι ὁ Στρατηγὸς Φαλκεχάιν ὅστις προχθὲς συνηντήθη μετὰ τοῦ Βουλγάρου συναδέλφου του καὶ μετὰ τοῦ Βουλγάρου Πρίγκηπος, ἐπανῆλθεν ἀποκαμίζων τὰς ἀρίστας ἐντυπώσεις περὶ τῆς σταθερᾶς θελήσεως τοῦ νὰ μὴ ἐπιχειρηθῇ μηδὲν τὸ μὴ νόμιμον καὶ ὅπως τὸνναντίον μάλιστα περὶ ἐκτελέσεως παντὸς τοῦ δυνατοῦ πρὸς συνεννόησιν μεθ' ἡμῶν.

Ὁ κ. Φὸν Γιάγκωφ ὑποστηρίζει ὅτι δίδων τὰς ρηθείσας ὀλικὰς διαβεβαιώσεις περιλαμβάνει ἐν αὐταῖς τὸ πλεῖστον τῶν ὄρων τῶν τεθέντων αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ὑμετ. Μεγαλειότητος.

Πρὶν τελειώσῃ ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει νὰ ἔγῃ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Γερμανίαν ἥτις, μὴ ὑπισχνουμένη παρὰ μόνον ὅτι εἶναι εἰς θέσιν νὰ τηρήσῃ δὲν θὰ παραβῇ ποτὲ τὸν λόγον τῆς ὅστις, ἀπαξ δοθεῖς, παραμένει ἱερὸς.

Ὡς τὰ πράγματα ἐμφανίζονται ἐν Θεσσαλονίκῃ, δράσις τῶν Συμμάχων δὲν ἀποτελεῖ μόνον μέτρον στρατιωτικῆς προνοίας διὰ τὰς Κεντρικὰς Αὐτοκρατορίας, ἀλλ' ἐπίσης καὶ ἔργον ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος ἥτις, ἀποφεύγουσα νὰ περιέλθῃ εἰς ρῆξιν πρὸς τὴν Γερμανίαν, δύναται νὰ εἶναι βεβαία ὅτι, χωρὶς νὰ ὑποστῇ τὴν ἐλαχίστην προσβολὴν εἰς τὴν ἀκεραιότητά της, θὰ ἴδῃ ἑαυτὴν ἀπληθευρωμένην τῶν εἰσβολέων τῶν ἐλθόντων εἰς Θεσσαλονίκην.

Προστίθῃμι ὅτι ἐν τῷ ζητήματι τοῦ Μοναστηρίου, μολονότι ὁ κ. Φὸν Γιάγκωφ δὲν ἔδωκεν ὑπόσχεσιν, ἀπεφύγαμεν νὰ δεχθῶμεν ἀμέσως ἄρνησιν κατηγορηματικὴν, ὅπερ ἀφίνει πάντοτε τὸ ζήτημα, καθόσον ἀφορᾷ εἰς ἡμᾶς, ἀνοικτόν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὴν δυνατότητα νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς αὐτὸ ἐν προσφορωτέρῳ καιρῷ.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 85.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ἐν Ἐπιτελικῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ στρατοῦ)
 πρὸς τοὺς Διοικητὰς
 τοῦ Γ' Σώματος στρατοῦ, εἰς Θεσσαλονίκην, τοῦ Δ' Σώματος στρατοῦ, εἰς Καβάλλαν,
 καὶ τῶν φρονιῶν Θεσσαλονίκης καὶ Καβάλλας.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 26 Ἰανουαρίου 1916

Ἐπὶ σχετικῶν ἐρωτημάτων τῶν Γ' καὶ Δ' Σωμάτων στρατοῦ ἀπαντᾷ τὰ ἑξῆς.

Ἐν περιπτώσει ἐμφανίσεως πρὸ τῶν συνόρων ἡμῶν μεγάλων τμημάτων συντεταγμένων Γερμανικοῦ στρατοῦ, ἢ Γερμανικοῦ μετὰ Βουλγαρικοῦ, ἢ Βουλγαρικοῦ ὑπὸ ὀδηγίαν Γερμανῶν ἀρχηγῶν, αἰτούντων διάβασιν, δὲν θὰ ἀντιταχθῶσιν εἰς ταύτην τὰ τμήματα τῆς προκαλύψεως, ἀλλὰ θὰ ἀποσυρθῶσιν ἀπὸ τοῦ σχετικοῦ τμήματος τῶν συνόρων εἰς τὴν ἑδρὰν τῶν λόχων τῶν, ἢ εἰς τὴν ἑδρὰν τοῦ σχετικοῦ συντάγματος ἢ τῆς Μεραρχίας. Ἰνωρίζω ταῦτα μὴν ἀπὸ τοῦδε πρὸς ἄρσιν παρεξηγήσεων. Ἄλλως τε τοιαύτη εἰσβολὴ δὲν φαίνεται εἰσέτι ἐπιχειμένη.

Προσεχῶς δὲ θέλετε λάβει ἐκτενεῖς ὀδηγίας περὶ τοῦ συνόλου τῶν κινήσεων καὶ διατάξεων τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ὡς καὶ τὰ μὲ ταύτας σχετιζόμενα διὰ τὰ ἐρύματα ἀνασχέσεως.

Ἐὰν περιπολῆαι Ἀγγλογαλλικαὶ ἐπιμείνωσι νὰ διέλθωσι τὰ σύνορα, δὲν θὰ ἀντιταχθῶσιν ἐπίσης τὰ σχετικὰ τμήματα προκαλύψεως, ἀλλὰ, ἐὰν ἐπίκηται συμπλοκή, θὰ ἀποσυρθῶσιν εἰς ἀσφαλὲς μέρος, ὑψοῦντα ἐν ἀνάγκῃ λευκὴν σημαίαν πρὸς ἐνδειξὴν τῆς οὐδετερότητος.

Νὰ τηρηθῆ ἄκρα ἐχεμύθεια ἐπὶ τῶν μέτρων τούτων.

(Υπ.) ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ

Ἄριθ. 86.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος
 πρὸς τὸν Κον Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν

Εἰς Βερλίον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 30 Δεκεμβρίου)12 Ἰανουαρίου 1916.

Εἰς ἀπάντησιν ἐπὶ τοῦ ὑμετέρου τηλεγραφήματος τῆς 6 Ἰανουαρίου φροντίσατε νὰ φέρητε εἰς γνῶσιν τοῦ κυρίου φόν Γιαγκόφ ἔτι, κατ' ἀκολουθίαν τῆς δηλώσεως αὐτοῦ ὅτι ἡ Γερμανία εἶναι πρόθυμος νὰ παράσχη ἡμῖν τὰς τρεῖς ὀλικὰς διαβεβαιώσεις κατηγορι-

ματικὰς τὰς περιλαμβανομένας ἐν τῷ ἀνωτέρῳ τηλεγραφήματι ἡμῶν, λαμβάνω ὑπὸ σημείωσιν τὸ πρᾶγμα παρατηρῶν πάντως ὅτι ἡ δευτέρα διαβεβαίωσις παρουσιάζει αἰσθητὴν διαφορὰν πρὸς τὴν ἐγγύησιν ὁμοίας φύσεως τὴν ἀνακοινωθεῖσαν μοι τῇ 6 Δεκ. ἐκ μέρους τῆς Αὐστρίας ἀλληλεγγύως μετὰ τῶν συμμάχων. Θὰ ἦτο ἐπίσης εὐκταῖον ὅπως, καθ' ἣν περίπτωσιν οἱ στρατιωτικοὶ λόγοι ἐξηκολούθουν ὑφιστάμενοι μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἐδάφους τῆς Θεσσαλονίκης, μὴ ὑπολειφθῶσιν ἐν αὐτῷ παρὰ Γερμανικὰ καὶ Αὐστριακὰ στρατεύματα μόνον. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰς κινήσεις τὰς προτεινομένας ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Φαλκεχάιν, πρέπει νὰ μὴ λησμονεῖτε ὅτι ἡ συγκέντρωσις τῶν ἐλληνικῶν στρατευμάτων πρὸς νότον εὐθείας γραμμῆς ἀπὸ Πρέσπας εἰς Αἰκατερίνην εἶναι ἐκ τῶν δυσκολωτάτων ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως, πρῶτον διότι θὰ ἦτο εἰς αὐτὰ ἀδύνατον νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν τῇ ὄρεινῃ καὶ ὀλίγον κατωκειμένη ταύτῃ περιοχῇ καὶ ἔπειτα διότι ἡ ἐκκένωσις τῆς Α. Μακεδονίας καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν στρατευμάτων θὰ ἐπέφερε σπουδαίαν ἀπόλειαν χρόνου, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει τοῦ ἀδυνάτου δι' αὐτὰ νὰ διέλθωσι διὰ Θεσσαλονίκης.

Ἡ συγκέντρωσις τῶν στρατευμάτων μας πρὸς νότον τῆς προταθείσης γραμμῆς, θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἀνατολικῆς ὁμοίως δὲ καὶ τῆς Δυτικῆς. Ἄλλ' αἱ χῶραι αὗται, προσφάτως ἐνωθεῖσαι μετὰ τοῦ Βασιλείου καὶ συμπεριλαμβανούσαι ὑπὲρ τὰς διακοσίας χιλιάδας προσφύγων προερχομένων ἐκ Θράκης καὶ Μ. Ἀσίας θὰ ὑφίσταντο, διὰ τῆς ὑποχωρήσεως τοῦ στρατοῦ τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὸ Κράτος ἐνώπιον τοῦ πληθυσμοῦ, σύγχισιν ἣτις θὰ εἶχεν ὡς ἀντίκτυπον ἐν τῷ Παλαιῷ Βασιλείῳ τὴν ἐξέγερσιν κατὰ τῆς καθιερωμένης τάξεως. Πλὴν τῶν παρατηρήσεων τούτων, ἡ προταθεῖσα συγκέντρωσις θὰ παρεκωλύετο ὑπὸ τῶν Στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως ἣτις θὰ ἠδύνατο νὰ διανοηθῇ ὅτι πρόκειται περὶ μέτρου ληφθέντος ἀπὸ συμφώνου μετὰ τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν κατ' αὐτῶν καὶ ἣτις, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, θὰ προσκάλει ἐχθρικὰς ἐνεργείας κατὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ τὸ αὐτὸ μέτρον ὑπὸ μικροτέραν ἔκτασιν, ζητηθὲν ὑπὸ τῆς Συνεννοήσεως (δὲν ἐχορηγήθη εἰς αὐτὴν) ἔτυχεν ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως. Ἐκτοτε τοιαύτη ἐκτόπισις τῶν στρατευμάτων μας δὲν μοι φαίνεται ἀνταποκρινομένη εἰς τὰ ἡμέτερα συμφέροντα, καὶ ἀφοῦ ἡ ὠφελιμότης αὐτῆς, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ στρατηγοῦ Φαλκεχάιν, θὰ συνίστατο μόνον εἰς τὸ νὰ ἐμποδίσῃ ὥστε ν' ἀποφευχθῶσι ρήξεις μετὰ τῶν στρατιωτικῶν Ἑλλήνων καὶ Αὐстро—Γερμανῶν ἢ Βουλγάρων, θὰ ἐφθάνομεν εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα τῶν ρήξεων διὰ τῶν ἀκολουθῶν μέτρων.

1) Θὰ ἀπομακρύνωμεν τὰ ἡμέτερα στρατεύματα προκαλύψεως πανταχοῦ ἔκου θὰ προειδοποιούμεθα ἐγκαίρως περὶ ἐπικειμένης εἰσόδου τῶν Αὐτοκρατορικῶν στρατευμάτων.

2) Θ' ἀποσύρωμεν τὰ ἐλληνικὰ στρατεύματα ἐκ τῆς περιοχῆς ἐν ἣ αἱ ἐπιχειρήσεις διεξήγοντο.

3) Ἡ Ἑλληνικὴ Διοίκησις θὰ ἔμενεν ἐπιφορτισμένη μὲ τὴν ἀστυνομίαν τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων ἅτινα θὰ εὕρισκοντο γειτονικὰ πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις, δεδομένου πάντοτε ὄντος ὅτι οἱ Βούλγαροι, κατὰ τὰς προηγουμένας μοι δηλώσεις, θὰ ἐστρατοπέδευον ἐκτὸς τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων, ὅπου δὲν θὰ δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν.

(π) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ἄριθ. 87.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθ. δ; ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΤΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβυτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανία,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 30 Δεκεμβρίου 1915]12 Ἰανουαρίου 1916.

Αὐτοῦ Μεγαλειότητα,

Ὁ Κοσ Von Jagow μοὶ ἀπηύθυνε τὴν παράκλησιν νὰ τηλεγραφήσω πρὸς τὴν Ἑμετέραν Μεγαλειότητα (ἴνα Τὴν) παρακαλέσω εὐσεβάστως νὰ εὐδοκήσῃ ὅπως μοὶ ἀνακοινώσῃ τὴν ἀπάντησιν Αὐτῆς εἰς τὸ τηλεγράφημα τῆς 24 Δεκεμβρίου]6 Ἰανουαρίου καθ' ὅσον τὸ ζήτημα ἐπείγει.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 88.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΤΑ)

Ὁ Κοσ Θεοτόκης, Πρεσβυτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανία,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 8]21 Ἰανουαρίου 1916.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀπὸ τῆς 17ης (ν. ἡμ.) τηλεγραφήματος τῆς Ἑμετέρας Μεγαλειότητος (1), ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω Αὐτῇ ὅτι ὁ S. Bleichroeder μοὶ ἀπηύθυνε νέαν ἐπιστολήν, ὑπὸ χρονολογίαν ἐπίσης 5 Ἰανουαρίου (ν. ἡμ.), περιλαμβάνουσαν τὴν περὶ προσχωρήσεως ρήτραν [;] ὡς καὶ πρόσθετον (ἄρον) σχετικὸν πρὸς τὸ χαρτύσημον.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(1) Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο δὲν εὑρέθη.

Ἄριθ. 89.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,
Εἰς Ἀθήνας
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐκ Βερολίνου, τῆ 7]20 Ἰανουαρίου 1916 11.35 μ. μ.
Ἐλήφθη Ἐν Ἀθήναις, τῆ 8]21 τοῦ αὐτοῦ 5.25 π. μ.

Αὐτοῦ Μεγαλειότητα,

Ἐπόμενος τῷ ἀπὸ 4]17 Ἰανουαρίου τηλεγραφήματί μου (1) ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ὅτι ὁ Στρατηγὸς Φαλκεχάιν μοι ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἡ δρᾶσις ἐναντίον τῶν στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως θὰ δυνηθῆ νὰ πραγματοποιηθῆ ὑπὸ τοὺς ἀκολουθοῦς ὅρους.

1) Τὰ ἀποτελοῦντα τὴν φρουρὰν τῶν συνόρων στρατεύματα ἡμῶν θ' ἀποσυρθῶσι καταλαμβάνοντα τὰ σύνορα ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Πρέσπας μέχρι τοῦ σημείου ἔνθα τὰ σύνορα ἐγγίζουσι τὸν Νέστον βορειο—ἀνατολικῶς τῆς Καβάλλας.

2) Τὸ ἡμέτερον πέμπτον Σῶμα Στρατοῦ θὰ συνεκεντροῦτο περὶ τὴν Καβάλλαν ἐν τῷ τρόπῳ ὥστε ἐξ οὐδενὸς σημείου ν' ἀπέχη πλεονα τῶν εἴκοσι χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης.

3) Πάντα τὰ ἄλλα στρατεύματα ἡμῶν θ' ἀποσυρθῶσιν ἐκεῖθεν τῆς γραμμῆς Αἰκατερίνης μέχρι τῆς μεσημβρινῆς ὄχθης τῆς λίμνης Πρέσπας.

4) Ἡ Ἑλλὰς ἀναλαμβάνει νὰ μὴ δεχθῆ ἢ ν' ἀνεχθῆ ἀποβάσεις τῆς Συνεννοήσεως, οὔτε εἰς τὸν κόλπον τῆς Καβάλλας οὔτε εἰς τὸν ὄρμον τῆς Αἰκατερίνης καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὴν διὰ τῆς βίας.

5) Ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων θ' ἀναλάβῃ ὑποχρέωσιν ἐναντι τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας ὅτι οὐδεὶς ὑπάλληλος, στρατιώτης ἢ κάτοικος θὰ χρησιμοποιηθῆ ὑπὸ τῆς Β. Κυβερνήσεως εἰς πράξεις ἐχθρότητος ἐναντίον τῶν Γερμανικῶν καὶ τῶν συμμάχων αὐτῆς στρατευμάτων.

6) Ἡ Ἑλλὰς συναινεῖ εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Γερμανίας καὶ τῶν συμμάχων αὐτῆς χρησιμοποίησιν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ξάνθης—Δράμας—Σερρών καὶ Δοϊράνης.

Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου παρακαλεῖ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ εὐδοκήσῃ ἐν ἀπαντήσῃ ἐπειγόντως.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(1) Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο δὲν εὐρέθη.

Ἄριθ. 90.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ἡ. Α. Μ. ὁ Β. Κωνσταντῖνος
πρὸς τὸν κ. Θεοτόκην Πρεσβευτήν,

Εἰς Βερολίνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐξ Ἀθηνῶν τῆ 14 Ἰανουαρίου 1916.

Τὸ ὑμέτερον τηλεγράφημα τῆς 20 ἐλήφθη.

Ὡς ἀπάντησιν εἰς τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ φροντίσατε νὰ εἴπητε εἰς τὸν στρατηγὸν Φαλκεχάιν ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀναλάβῃ τὰς ὑποχρεώσεις τὰς ἀναφερομένας ἐν ταῖς προτάσεσιν αὐτοῦ καὶ εἰδικῶς ἐκείνην ἣν περιέχει ἡ τετάρτη περικοπή, διότι ἡ παραβίασις τῶν ἔργων τῶν ἀποτελούντων τὸ θέμα αὐτῆς ἐκ μέρους τῶν στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως θὰ περιέπλεκε δι' ἡμᾶς τὴν ὑποχρέωσιν τῆς προσφυγῆς εἰς τὴν βίαν ὅπως ἐμποδίσωμεν αὐτάς (τῆς ἀποβάσεως) ἐνῶ ἡ Ἑλλάς εἶναι ἀποφασισμένη νὰ μὴ ἐξέλθῃ τῆς οὐδετερότητος ἐφθασὺν χρόνον, κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτῆς ἐκτίμησιν, τὰ συμφέροντα αὐτῆς δὲν ἐπιβάλλουσιν αὐτῇ τοῦτο.

Ἄριθ. 91.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΤΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθῆνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῆ 17)30 Ἰανουαρίου 1916.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ Σᾶς πληροφωρῶ ὅτι ἀνεκοίνωσα τῷ Bleichroeder τὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

(Ἵπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 92.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ

Γενικὸν Στρατηγεῖον, 1)14 Μαρτίου 1916 3.16' μ. μ.

Ἀναφέρατε εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἐπιτελεῖον ὅτι πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν θέσεών μας εἶμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ προωθήσωμεν κατὰ τὰς προσεχεῖς ἡμέρας Γερμανικὰ στρατεύματα ὑποστηριζόμενα ὑπὸ μερικῶν Βουλγαρικῶν εἰς τὴν γραμμὴν Καλέ--Μποζερὶ--Βετρενά--Ὄρος Τσεγκελί. Πρόκειται περὶ καθαρῶς στρατιωτικοῦ μέτρου ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ γνωστὸν εἰς τοὺς ἐχθροὺς μας. Τὸ Ἑλληνικὸν Ἐπιτελεῖον δύναται κάλλιστα ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ κρίνῃ περὶ τῆς σημασίας τοῦνὰ τηρηθῆ μυστικῆ ἢ κινήσις αὕτη, καὶ συνεπῶς νὰ θεωρήσῃ ὡς καθήκον τιμῆς νὰ μὴ ἀφίση νὰ διαδοθῆ οὐδὲ λέξις.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὥστε, στηρίζομαι διὰ τοῦ θετικωτέρου τρόπου ἐπὶ ἀπολύτου μυστικότητος.

ὑποθέτω ὅτι τὸ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος τμήμα ἐδάφους θὰ ἐκκενωθῆ ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων μέχρι τῆς 12)25 Μαρτίου. Παρακαλῶ δὲ ὅσον οἶόν τε ταχυτέραν ἀπάντησιν.

(Υπ.) ΦΑΛΚΕΝΧΑ.Ι.Ν

Ἄριθ. 93.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

3 Μαρτίου 1916

Μέχρις ὥρας δὲν ἐλήφθη ἀπάντησις εἰς τὴν πρότασιν ἡμῶν περὶ δηλώσεως ἣτις δεόν νὰ γίνῃ πρὸ πάσης ἐνεργείας. Καίτοι ἡ ἀίτησις αὕτη εἶναι μόνον μέτρον ἀμύνης --καὶ ὡς τοιοῦτο παρουσιάζεται-- εἶνε ἀφ' ἑτέρου καὶ ἀπαρχὴ παραβιάσεως τοῦ ἐδάφους μας, δύναται δὲ ἡ παραβίασις αὕτη ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἐπεκταθῆ μεγάλως διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου.

(ἀνυπόγραφον).

Μοὶ ἀνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ κ. Β. Δούσμανη τὴν 3 Μαρτίου 1916.

(Υπ.) Σ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 94.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ.

Ἀνακοινωθὲν τῷ Ἀρχηγῷ Φαλακηνχάιν τῇ 6)19 Μαρτίου 1916 ἵνα διαβιβασθῇ εἰς Βερολίνον.

Διαβεβαιώσεις τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ἐν ὀνόματι αὐτῆς καὶ ἐν ὀνόματι τῶν συμμάχων τῆς ζητούσης τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν διὰ τὴν δρᾶσιν αὐτῶν ἐναντίον τῶν ἐν Μακεδονίᾳ στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως.

Ἡ διοίκησις τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων θὰ εἶναι Γερμανικὴ ἢ ἑδαφικὴ ἀκραιότητος τοῦ βασιλείου θὰ εἶναι ἀπολύτως σεβαστὴ. Τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα θὰ ἐκκενώσωσι τὸ Ἑλλην. ἔδαφος συμφώνως πρὸς τὴν διατύπωσιν ἐγγυήσεως τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τῆς Αὐстро-Οὐγγρικῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀντιπροσώπου αὐτῆς ἔχουσαν ὡς ἐξῆς. «Ἐξουσιοδοτεῖσθε νὰ ἐγγυηθῆτε κατηγορηματικῶς τῷ Βασιλεῖ ἐκ μέρους ἡμῶν καὶ ἀλληλεγγύως μετὰ τῶν ἡμετέρων συμμάχων ὅτι τὸ Ἑλλ. ἔδαφος, ὅπερ ἐν ἀνάγκῃ θὰ ἐκηρύσσεται πολεμικὸν ἔδαφος ὑπὸ τῆς Α.Μ., θὰ μείνῃ εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὅτι τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα δὲν θὰ παραμείνωσιν ἐν αὐτῷ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν μακρότερον τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ στρατιωτικοῦ σκοποῦ χρόνου, σκοποῦ ἀποβλέποντος εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἑλλην. ἐδάφους.

Ἡ Ἑλλην. κυριαρχία θὰ εἶναι σεβαστὴ. Ἡ διοίκησις τῆς χώρας ὑπὸ τῶν Ἑλλην. ἀρχῶν θὰ διατηρηθῇ.

Ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία, ἡ ἰδιοκτησία καὶ αἱ ἰσχύουσαι θρησκευτικαὶ συνθῆκαι θὰ ᾧσιν σεβασταί.

Πᾶσα ζημία προξενηθεῖσα ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ἑλλην. ἐδάφους δράσεως θὰ τύχῃ ἀποζημιώσεως.

Οἱ σύμμαχοι θὰ συμπεριφερθῶσι κατὰ τρόπον ἀπολύτως φιλικὸν ἀπέναντι τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων ἅτινα θὰ ἠδύναντο νὰ συναντήσωσιν ἐν τῇ πορείᾳ τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν καὶ ἀπέναντι τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας.

Ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις ἐγγυᾶται ἡμῖν ὅτι ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει καὶ δι' οὐδένα λόγον ὁ Βασιλεὺς τῆς Βουλγαρίας ἢ οἱ υἱοὶ του θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονίκης.

Πλὴν τούτου ἡ Γερμανία παρέχει τὴν ἐγγυήσιν της διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δηλώσεων, διαβεβαιώσεων καὶ ὑποσχέσεων τῶν διατυπωθεισῶν ἢ διατυπωθησομένων ὑπὸ τῶν συμμαχικῶν Κυβερνήσεων καὶ τῶν ἀρμοδίων στρατιωτικῶν αὐτῶν ἀρχῶν.

Ἄριθ. 95.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελική ὑπηρεσία τοῦ στρατοῦ)
πρὸς τοὺς Διοικητάς.

τοῦ Γ' Σώματος στρατοῦ, εἰς Θεσσαλονίκην, τοῦ Δ' Σώματος στρατοῦ, εἰς Καβάλλαν,
τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς Μακεδονίας
καὶ τοὺς Διοικητὰς τῶν φρουρῶν Θεσσαλονίκης καὶ Καβάλλας.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9 Μαρτίου 1916.

Κατόπιν τῆς ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου ἐ. ἄ. τηλεγραφικῆς διαταγῆς ἡμῶν(1) καὶ εἰς ἀπάν-
τησιν ἐρωτήσεων τῶν Γ' καὶ Δ' Σωμάτων στρατοῦ, συμπληροῦμεν τὴν διαταγὴν ἡμῶν
ταύτην διὰ τῶν ἐξῆς.

Ἄμχ τῇ ἐνάρξει τῆς εἰσόδου εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος τμημάτων ξένου στρατοῦ,
ὑπὸ τοὺς ὄρους οὓς διαγράφει ἡ ἀνωτέρω διαταγὴ ἡμῶν, θὰ ἐκκενωθῇ ὑπὸ τῶν συνορια-
κῶν ἡμῶν φυλακίων, ἔχι μόνον τὸ τμήμα τῆς μεθορίου εἰς ὃ γίνεται ἡ εἴσοδος, ἀλλὰ καὶ
τὰ γειτονικά, ἐπὶ ἐκτάσεως τοιαύτης ὥστε νὰ ἀποκλείηται πᾶσα προστριβὴ πρὸς τὰ
εἰσελαύνοντα ξενικά στρατεύματα καὶ νὰ μὴ ἀποκοπῶσι τμήματα ἡμέτερα ἀπὸ τῶν ἐδρῶν
τῶν συνταγμάτων. Τὰ φυλάκια θὰ συγκεντρωθῶσι ταχέως εἰς τὰς ἑδρας τῶν λόγων, συμ-
περιλαμβάνοντα τὰ τηλέφωνα τῶν καὶ ἄτι ἄλλα κινητὸν ὑλικὸν εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν συνό-
ρων, ἔφ' ὅσον συνεχίζεται ἡ εἴσοδος τῶν ξένων στρατευμάτων, οἱ λόχοι οἱ εὐρισκόμενοι
ἐν τῇ ζώνῃ τῆς προελάσεως θὰ ἐκκενώσωσι τὰς ἑδρας τῶν, συμπαραλαμβάνοντες τὸ ἐκεῖ
εὐρισκόμενον ὑλικόν, καὶ θὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς τὰς ἑδρας τῶν συνταγμάτων. Ἐν ἀνάγκῃ
δὲ καὶ οἱ ἔξω τῆς ζώνης προελάσεως εὐρισκόμενοι λόχοι θὰ ἀποχωρήσωσιν, ἔφ' ὅσον διὰ
τῆς προελάσεως ταύτης κινδυνεύουσι νὰ ἀποκοπῶσι. Τὰ συντάγματα συγκεντρούμενα
εἰς τὰς ἑδρας τῶν θὰ ἦναι ἑτοιμα πρὸς ἐκκίνησιν, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐκκινήσωσι πρὶν ἢ λάβωσι
διαταγὴν ἡμῶν. Δὲν δυνάμεθα ἐκ τῶν προτέρων νὰ καθορίσωμεν περισσοτέρας λεπτο-
μερείας, καθ' ὅσον δὲν δυνάμεθα ἐκ τῶν προτέρων νὰ γνωρίζωμεν εἰς ποῖον τμήμα τῶν
συνόρων μας πρόκειται νὰ εἰσέλθωσι ξένα στρατεύματα. Ἐναπόκειται ἐπομένως εἰς τοὺς
διοικητὰς Σωμάτων στρατοῦ ἢ τοὺς διοικητὰς τῶν Μεραρχιῶν ἢ καὶ αὐτῶν τῶν συνορια-
κῶν τμημάτων νὰ κανονίσωσι τὴν κίνησιν ταύτην, ὅταν ἤθελε παρουσιασθῇ ἡ περίπτωσις.

Ἐκ τῆς καταστάσεως οἷα διαγράφεται μέχρι σήμερον, πιθανοὶ τομεῖς εἰσόδου τῶν
ξένων στρατευμάτων φαίνονται, πλὴν τοῦ νοτίως τῆς Δοϊράνης καὶ Γευγελῆς, καὶ ἡ κοιλάς
τοῦ Στρυμῶνος μεταξὺ Μπέλες καὶ Τσιγγέλι, καὶ ὁ τῆς Καρατζόβας. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ
εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Στρυμῶνος, μία πρώτη προέλασις ὑποθέτομεν ὅτι πιθανῶς θὰ φθάσῃ
μέχρι τῆς νοτίας ἐξόδου τῆς στενωποῦ. Συνεπῶς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ ἐκκενωθῇ
τὸ τμήμα μεταξὺ Μπέλες καὶ Ἀλῆ Μιτουτούς, δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τῆς στενωποῦ,
συγκεντρούμενων τῶν τμημάτων εἰς Δεμίρ-Ἰσάρ καὶ Πορόγιαν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν
τομεᾶ τῆς Καρατζόβας, ἡ μέχρι τοῦδε ἐνέργεια τοῦ συντάγματος προκαλύψεως καλῶς
διεξάγεται καὶ δὲν ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν οὐδέν.

Εἰς τὸ τεθὲν ἐρώτημα, τί θὰ πράξωμεν ἐὰν παρουσιασθῶσι μόνον Βουλγαρικὰ τμήματα

(1) Ὅρα αὐτὴν ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 85.

καὶ οὐχὶ ὑπὸ ὀδηγίαν Γερμανῶν ἀξιωματικῶν ἀπαντῶμεν ὅτι, ὡς διεξάγεται ἡ ἐνέργεια τῶν βορειόθεν ἐνεργούντων ξένων στρατευμάτων, ἢ περίπτωσις αὕτη δὲν εἶναι δυνατὴ, ἐκτὸς ἐὰν πρόκηται περὶ περιπολιῶν, ἔστω καὶ κάπως ἰσχυρῶν, αἵτινες ὁμῶς καὶ αὐταὶ θὰ ἐνεργῶσιν ἐξαρτώμεναι ἐκ τμήματος περιλαμβάνοντος καὶ Γερμανικὰ στρατεύματα. Ἐὰν ὁμῶς ἤθελε παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν παρουσιασθῆναι περίπτωσις ἐμφανίσεως μεγάλου Βουλγαρικοῦ τμήματος μόνον, τότε ζητήσατε ἀμέσως ὀδηγίας ἡμῶν, ἀποφεύγοντες πάντως τὴν μετ' αὐτοῦ συμπλοκὴν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω τὰ ἐρύματα δὲ τὰ ὅποια πιθανὸν παρουσιάζεται ἀνάγκη ὀδηγιῶν εἶναι τὰ Δοβᾶ Τεπέ--Ροῦπελ καὶ Φαιᾶ Πέτρα (Κρουσοβίτικο). Εἰς ταῦτα προελαυνόντων τῶν ξένων στρατευμάτων θὰ μείνῃ ὡς φρουρὰ μίᾳ διμοιρίᾳ πεζικοῦ μετ' ὀλίγων πυροβολητῶν καὶ ἀνδρῶν τοῦ μηχανικοῦ. Τὸ σύνολον, ὑπὸ τοῦλάχιστον δύο ἀξιωματικούς, οἵτινες νὰ γνωρίζωσι τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ πολὺ θὰ συνέφερε ἂν ὁ εἰς τοῦλάχιστον ἐγνώριζε τὴν γερμανικὴν. Ἐπίσης ἀναγκαῖον μεταξὺ τῶν ὀπλιτῶν τινὲς νὰ γνωρίζωσι ξένας γλώσσας καὶ πάντως τὴν βουλγαρικὴν. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς φρουρᾶς καὶ ὁ διοικητὴς τοῦ ἐρύματος θὰ ἀποσυρθῶσι, συμπαρολαμβάνοντες πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ μεταφερθῆναι ὑλικὸν καὶ τὰ τμήματα τῶν πυροβόλων εἴη ἡ ἀφαίρεσις καθιστᾶ ταῦτα ἄχρηστα. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι διὰ πάντα τὰ ἐρύματα, ἀλλὰ πλὴν τῶν ἀναφερθέντων δὲν φαίνεται πρὸς τὸ παρὸν πιθανὴ ἢ ἐμφάνισις τῆς περιπτώσεως. Διὰ τὰ ἀναφερθέντα καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦδε ἡ λήψις τῶν προπαρασκευαστικῶν μέτρων.

Τὰ εἰς τὰ ἐρύματα ἀπομένοντα τμήματα αὐτῶ θὰ ἀποκοπῶσιν ἐντὸς τοῦ ὑπὸ τοῦ ξένου στρατοῦ καταλαμβανομένου ἐδάφους. Οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν δέον νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ διοικοῦντος Γερμανοῦ ἀξιωματικοῦ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ τμήματος τῶν. Τὸ τμήμα τῶν δέον νὰ μείνῃ περιορισμένον ἐν τῷ ἐρύματι, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐξερχόμενον ἐκ τῶν ὁρίων αὐτοῦ. Ἡ ἀποστολὴ του εἶναι ἡ συντήρησις καὶ φύλαξις τοῦ ἐρύματος οὐχὶ κατ' ἐχθρικῆς ἐνεργείας, διότι τοιαύτη ἀποκλείεται, ἀλλὰ ἀπὸ πάσης καταλήψεως, ἥτις θὰ ἐπήρχετο ἐὰν ἐξεκενοῦτο τελείως. Εἶναι δ' ἐπίσης ἔργον του καὶ ἡ παρόστασις τῆς Ἑλληνικῆς ἐνριαρχίας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὸ ὅποιον χρησιμοποιοῦν προσωρινῶς ξένα στρατεύματα, οὐχὶ ἐχθρικά, ἕνεκα τῆς παρουσίας ἐτέρων ξένων, οὐχὶ ἐχθρῶν ἐπίσης, ἐν Θεσσαλονίκῃ. Συνεπῶς εἶναι ζήτημα ἑλληνικῆς στρατιωτικῆς τιμῆς ἢ ὑπὸ τῶν μικρῶν τούτων φρουρῶν ἐπίδειξις αὐστηρᾶς καὶ τυφλῆς πειθαρχίας, ἀξιοπρεπείας, σοβαρότητος καὶ τάξεως. Αἱ σχέσεις τῶν φρουρῶν τούτων μετὰ τῶν ξένων στρατευμάτων, δέον νὰ ᾧσιν ἐπιφυλακτικαί, ἀλλὰ καὶ ὁμαλώταται. Ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν διοικητῶν τῶν φρουρῶν τούτων ἢ ἀποφυγὴ παντὸς ἐπεισοδίου, ἢ τήρησις ἀγαθῶν σχέσεων μετὰ τῶν ξένων ἀρχηγῶν καὶ συνεπῶς πᾶσαι αἱ εὐκολίαι αἵτινες θὰ τοῖς παρασχεθῶσι, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἢ μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς πλησιεστέρας Μεραρχίας ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν συγκοινωνία δι' ἀναφορᾶς ἥτις θὰ ἐπιζητηθῆναι ὑπὸ τῶν διοικητῶν τῶν φρουρῶν δι' ἀδείας τῶν Γερμανῶν ἀρχηγῶν, οὐδέποτε κρυφίως, καὶ θὰ κατορθωθῆναι, ἐὰν ἐκ μέρους ἡμῶν ἐπιδειχθῆναι πλήρης καλὴ πίστις καὶ εὐκρίνεια καὶ πᾶσα ἀποφυγὴ κατασκοπευτικῶν διαδόσεων.

Ἡ χωροφυλακὴ θὰ παραμείνῃ εἰς τὰς θέσεις της, οἱ δὲ χωροφύλακες ἐν ἀνάγκῃ θὰ συγκεντρωθῶσιν εἰς τὰ ἐρύματα.

Πάντες δέον νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι ὅσον δήποτε καὶ ἂν τοῖς φανῆ δυσάρεστος ἢ θέσις τῶν, δέον νὰ ὑποταχθῶσι τυφλῶς εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐννοήσωσι ὅτι ἐκ τῆς τελείας αὐτῶν ὑποταγῆς εἰς ταύτην ἐξαρτῶνται καὶ τὰ ἀνώτερα συμφέροντα τῆς Ἑλλάδος.

Παράβασις τῆς ἐχεμυθείας σχετικῶς πρὸς τὴν διαταγὴν ταύτην θὰ βλάβῃ ὕψιστον τοῦ Κράτους συμφέροντα.

(Υπ.) ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ

Ἄ ρ ι θ . 96.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος
πρὸς τὸν Κον Θεοτόκην Πρεσβευτήν, διὰ τοῦ κ. Σκουλούδη

Β ε ρ ο λ ῖ ν ο ν

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9)22 Μαρτίου 1916.

Ὁ Στρατηγὸς Φαλκενχάιν ἐγνωστοποίησεν ἡμῖν τὴν πρόθεσιν ὅπως τὰ συμμαχικά στρατεύματα καταλάβωσι διόδον Δεμίρ-Ἰσσάρ μεταξὺ ὀρίων Μπέλες καὶ Γσιγκέλ ὡς ἀμυντικὸν μέτρον συνεπεῖα δράσεως Ἀγγλογάλλων καὶ ἐζήτησε παρ' ἡμῶν νὰ ἐκκενώσωμεν τὸν τομέα τοῦτον.

Ἀπηντήσαμεν ὅτι περιμένομεν προηγουμένως ὅπως ἡ Αὐτοκρατορικὴ Γερμανικὴ Κυβέρνησις καταθέσῃ διὰ τοῦ ἐνταῦθα Πρεσβευτοῦ αὐτῆς τὴν δήλωσιν τὴν ἀπὸ τινος χρόνου ἤδη ἐνδεικνυομένην. Ἐὰν ἐπιμένωμεν ὅτι τὸ μέτρον εἰς ὃ προτίθενται νὰ προβῶσιν εἶναι ἀμυντικὸν καὶ ἐὰν ταυτοχρόνως παρέχουσιν ἡμῖν τὴν βεβαίωσιν ὅτι τὸ κείμενον τῆς ρηθείσης δηλώσεως ἐγένετο ἀποδεκτὸν ὅπως ἀνακοινωθῆ ἡμῖν ἀκεραίως, εὐθὺς ὡς ἢ πρὸς Θεσσαλονίκην προέλασις ἀποφασισθῆ, θὰ εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ δεχθῶμεν, μολονότι δὲν ἐλέγομεν ἀκόμη τοῦτο ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ ἐπιτύχωμεν νὰ λάβωμεν ἀπὸ τοῦδε τὴν ἄνω ἀναφερομένην δήλωσιν, ἥς ἄνευ θὰ ἐπιμείλωμεν ὅπως ἔχωμεν βραχεῖαν δήλωσιν ἀφορῶσαν εἰς τὸ μέλλον τοῦ τομέος ἥστις θὰ κατελαμβάνετο καὶ γενικῶς εἰς τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ Βασιλείου. Φέρω τὰ προηγούμενα εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅπως διαφωτισθῆτε περὶ τῶν διαθέσεων τῆς Β. Κυβερνήσεως μόνον ἐν ἡ περιπτώσει θὰ ἐλάμβανον εἰ ἐν Βερολίῳ τὴν πρωτοβουλίαν ν' ἀπασχολήσωσιν ὑμᾶς περὶ τούτου. Β. Κωνσταντῖνος.

(Ἰπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 97.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Ληφθὲν τῇ 11)24 Μαρτίου 1916.

Γενικὸν Στρατηγεῖον, 10)23 Μαρτίου 1916.

Ἡ Ἑλλην. Κυβέρνησις καὶ τὸ Ἑλλην. Γεν. Ἐπιτελεῖον δεῖον νὰ ἐννοήσωσι σαφῶς, ὅτι ἡμεῖς, διεξάγοντες πόλεμον μετὰ συμάχων, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅπως ἀναλάβωμεν ὑποχρέωσιν, ὅπως, ἐπὶ τῇ βάσει εἰδικῶν συμφωνιῶν, ἀποκλεισθῆ ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ πολεμικῶν τινῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς τῶν ἡμετέρων συμάχων. Τοιαῦται ὑποχρεώσεις, π. χ. ὅτι οὐδεὶς Βούλγαρος θὰ εἰσέλθῃ εἰς Ἑλλην. φρούριον (ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἰς Ροῦπελ) εἶνε ἄλλως τε ἀνεφάρμοστος πρακτικῶς. Ἐνεκὰ τούτου παραιτούμεθα προ-

σωρινῶς τῆς διαβάσεως τῶν Ἑλλην. συνόρων, ἧτις θὰ ἐγένετο πρὸς τὸν σκοπὸν μεταφορᾶς τοῦ μετώπου τῆς παρατάξεώς μας ἐν τῷ στενῷ τοῦ Ροῦπελ. Ἄλλ' ὅπως μὴ δύνανται τὰ στρατεύματα τῆς Ἀντάντ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων νὰ κἀμνωσιν ἀναγνωρίσεις ἐν ὅλη των τῇ ἡσυχίᾳ πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν μετατοπίσεων μας βορείως τῶν Ἑλλ. συνόρων, θὰ ἤμην εὐγνώμων, ἐὰν τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα ἐφ' ὅλης τῆς συνοριακῆς ἀπασύροντο εἰς ἐνὸς μέχρι δύο χιλιομ. ἀπ' αὐτῆς ἀπόστασιν.

(Υπ.) ΦΟΝ ΦΑΛΚΕΝΧΑ·ΙΝ

Ἄριθ. 98.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΤΛ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 11/24 Μαρτίου 1916.

Διὰ τὸν Κοσ Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Μέχρι τοῦδε οὐδεὶς ὑπαινιγμὸς μοι ἐγένετο ὡς πρὸς τὴν αἴτησιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐπιτελείου τὴν ἀνακοινωθεῖσαν διὰ τηλεγραφήματος τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος. Μοι ἀνέγνωσαν ἀνεπισήμως καὶ ὅλως προσωπικῶς, ὅτι πρὸ τινος τὸ κείμενον τῆς πρὸν τὸν Falkenhausem δηλώσεως, τὸ ἀποσταλὲν ἐξ Ἀθηνῶν, ἀλλ' ἀποφεύγουσι νὰ ἐκφρασθῶσιν ἐπὶ τοῦ κειμένου τούτου.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Διὰ τὸν Κοσ Ι. Θεοτόκη,
Ἀρχηγὸν τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας.

Ἡ τελευταία ληφθεῖσα ἐπιστολὴ εἶναι τῆς 29 Ἰανουαρίου. Ἀπήντησα ἀμέσως, ἐμπιστευθεὶς τὴν ἐπιστολὴν μου εἰς τὸν Ὑποπρόξενον τῆς Γερμανίας ἐν Ἀθήναις ὅστις εἴρσκειται ἀκόρη ἐν (λέξεις δυνατάγνωστοι) μὴ δυνάμενος (λέξεις δυσανάγνωστοι) Ἀθήνας. Ἡ κατάστασις τώρα, μὲ τὰς δυσκολίας τῶν τηλεγραφικῶν καὶ ταχυδρομικῶν συγκοινωνιῶν, εἶναι ἀνυπόφορος. Γράφε ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν. Σὲ ἀσπάζομαι.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 99.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Γενικὸν Στρατηγεῖον, 19 Μαρτίου)1 Ἀπριλίου 1916.

Διὰ τὸν Στρατιωτικὸν Ἀκόλουθον.

Ἡ ὁμὰς Στρατιῶν Μάκενζεν ἀναφέρει.

Ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἀνακοινώσεις τοῦ ἐν Ἀθήναις Στρατ. Ἀκολούθου ἀναφορικῶς πρὸς διάφορα ἐπεισόδια, διατάχθη νὰ γίνῃ ἐξέτασις πρὸς τῇ σχετικῇ Βουλγ. Μεραρχίᾳ.

Ἡ Μεραρχία ἀναφέρει ὅτι ἐξηκριβώθη ἀπλῶς, ὅτι τὴν 16ην Μαρτίου ἀφίκετο εἰς Σέχοβον Νοτ. Γευγελῆς Ἕλληνας ἐνοματάρχης μετὰ 2 χωροφυλάκων καὶ 10 πολιτῶν. Οὗτοι ὠδηγήθησαν ὑπὸ Βουλγάρου Ἀνθυπολοχαγοῦ πρὸς τὸν Βούλγαρον Φρούραρχον Γευγελῆς, ἀφοῦ ἀφηρέθησαν αὐτοῖς 2 περιστροφᾶς. Τὸ ἑσπέρας ἐπέστρεψαν οἱ χωροφύλακες εἰς Σέχοβον, Γερμανοβουλγαρικὰ τμήματα εἰσῆλθον εἰς Μαγκαδάγ τὴν 14ην Μαρτίου εἰς Σλόπ τὴν 16ην Μαρτίου.

Ὁ παρὰ τῇ Βουλγαρικῇ Μεραρχίᾳ Γερμανὸς ἀξιωματικός, ὡς σύνδεσμος, εἶναι τῆς γνώμης ὅτι πρόκειται περὶ ὑπερβολῶν ἢ φαντασιοπληξιῶν καὶ δολλοπλαξιῶν τῶν Γάλλων.

Ἡ ὁμὰς Στρατιῶν συμερίζεται τὴν ἀντίληψιν ταύτην, χωρὶς νὰ παραγνωρίζη ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ συνέβησαν ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων ὑπερβασίαι, πιθανὸν δὲ ὅτι καὶ συνέβησαν, χωρὶς νὰ γνωστοποιηθῶσιν εἰς τὰς προϊσταμένας Ἀρχάς.

Ὁ παρὰ τῇ Βουλγαρικῇ Μεραρχίᾳ σύνδεσμος γερμανὸς ἀξιωματικός ἦλθε κατόπιν ἡμῶν εἰς ἀπ' εὐθείας συνενόησιν πρὸς τὸν Διοικητὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Συντάγματος προκαλύψεως καὶ μετέδωκεν αὐτῷ τὴν (σφοδρὰν ἐπιθυμίαν) ἐνθερμον παράκλησιν ὅπως τηρηθῶσι τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα καὶ οἱ Ἕλληνες χωροφύλακες, εἰ δυνατόν, εἰς ἀπόστασιν 1 χιλ. ἀπὸ τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν παραμεθορίων θέσεων καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν προστριβῶν.

Ὁ Ἕλληνας ἀξιωματικός εὐμενῶς ἀποδέχθη, χωρὶς ὅμως νὰ δυνηθῇ ὀριστικῶς ν' ἀποδεχθῇ καθότι δὲν ἔχει δικαίωμα. Αἱ συνεννοήσεις διεξήχθησαν ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ. Εἰς τοὺς Βουλγάρους ἐν ταῦτοις ἐγνωστοποιήθη ἐκ νέου, ὅτι δεόν ν' ἀποφεύγῃσι πᾶσαν προστριβὴν ἢ ὑπερβασιν.

(Υπ.) ΦΟΝ ΦΑΛΚΕΝΧΑ·Ι·Ν

Ἄριθ. 100.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Γενικὸν Στρατηγεῖον, τῇ 20)2 Ἀπριλίου 1916 ν. ἡμ.

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀναφορὰν ὑμῶν τὴν ἀφορῶσαν τὰ ὑπεράνω τῆς Καβάλλας ἱπτάμενα ἀερόπλανα.

Ἡ ὁμὰς Στρατιῶν Μάκενζεν θέλει ἀπογορεύσει εἰς τὰ ἀνήκοντα εἰς ταύτην ἀερόπλανα νὰ λαμβάνωσι φωτογραφίας ἱπτάμενα ὑπεράνω τῆς Καβάλλας.

(Υπ.) ΦΑΛΚΕΝΧΑ·Ι·Ν

Ἄριθ. 101.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

20 Μαρτίου 1916.

Πρὸς τὸν Λοχαγὸν Φαλκενχάουζεν.

Ἡ ἐγκατάλειψις τῆς ἰδέας προελεύσεως εἰς τὴν κοιλάδα Στρυμῶνος εὐχαριστεῖ ἡμᾶς καθόσον ἢ ἐν τῷ ἐδάφει μας μακροτέρα παραμονὴ Βουλγ. στρατευμάτων θὰ ἠδύνατο, σὺν τῷ χρόνῳ, νὰ γεννήσῃ ἐν τῷ στρατῷ καὶ παρὰ τῷ λαῷ ἐρεθισμὸν οὐχὶ ἀμοιρον ἀνωμαλιῶν. Ἀπομάκρυνσις ἡμῶν ἀπὸ τῶν συνόρων μας πρὸς δημιουργίαν οὐδετέρας ζώνης 1--2 χιλιομέτρων θὰ ἦτο περιττὴ. ἂν διετηρεῖτο ἐκ μέρους τῶν γειτόνων μας ἢ δι' ἀμοιβαίας ἀπομακρύνσεως ἐκ τῶν συνόρων ἀπὸ μηνῶν ἤδη δημιουργηθεῖσα οὐδετέρα ζώνη. Καὶ ἔπου μὲν αὕτη ὑφίσταται εἰσέτι ἦτοι εἰς τὸ τμήμα ἀπὸ ἐκβολῶν Νέστου μέχρι τοῦ ὄρους Ἀλῆ--Μπουτούς καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους Κατσι Καγιαῖ μέχρι λίμνης Πρέστας τὰ πράγματα θὰ μείνωσιν ὡς ἔχουσι, καθόσον καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ Βούλγαροι ἀπέχομεν ἐκ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς. Ἄλλως τε εἰς τὰ τμήματα ταῦτα οὔτε ὑφίσταται, οὔτε εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ παρουσιασθῇ ἀγγλογαλλικὴ ἐνέργεια καὶ διὰ περιπολιῶν ἔτι. Εἰς δὲ τὰ τμήματα Ἀλῆ Μπουτούς μέχρι Σειμὲν Καγιασῆ καὶ Λιούμνιστα--Κετσι θὰ ἀπομακρύνωμεν τὰ φυλακεία μας 1--2 χιλ. ἀπὸ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅμως τὰ ὑφ' ἡμᾶς στρατεύματα νὰ μὴ ὑπερβῶσι ταύτην οὔτε νὰ ἐγκαταστήσωσιν ὀχυρώματα ἐντεῦθεν αὐτῆς, διότι ἄλλως καὶ ἡ νέα αὕτη ζώνη θὰ παύσῃ ὑφισταμένη. Εἰς δὲ τὸ τμήμα Σειμὲν Καγιασῆ--Λιούμνιστα, ὅπου τὰ ὑμέτερα στρατεύματα ἕνεκα τοῦ ἀγῶνος πρὸς τοὺς Ἀγγλογάλλους ὑπερέβησαν πολλαχοῦ καὶ εἰς ἄρκετὸν βάθος τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν, θὰ διατάξωμεν τὰ ἡμέτερα φυλακεία εἰς ὅσα μέρη ἀκόμη εὐρίσκονται, νὰ εἶναι μακρὰν τῆς ὑμετέρας γραμμῆς. Ἀλλὰ δεδομένου ὅτι ὑμέτεροι περιπολῖαι εἰσέρχονται εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος ἐπὶ μεγάλου βάθους, δὲν θὰ ἐμποδίζωμεν ταύτας, ἀλλὰ δὲν ἔπεται ὅτι πρὸ αὐτῶν θὰ ἀποσύρωμαι τὰ ἡμέτερα τμήματα, διότι τοῦτο θὰ ἐπέφερε τὴν ἐγκατάλειψιν μεγάλης ζώνης ἐδάφους μας κατοικουμένης, φυγὴν τῶν κατοίκων, καὶ διάφορα δυσάρεστα ζητήματα. Συνεπῶς εἰς τὴν ἐμπόλεμον ταύτην ζώνην ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς καλῆς θέλησεως τῶν κατωτέρων ὀργάνων ἢ ἀποφυγὴ δυσάρεστων ἐπεισοδίων. Καὶ τὰ ἡμέτερα ἐπιδεικνύουσι τοιαύτην, ἐδώσαμεν δὲ καὶ πάλιν αὐστηρᾶς περὶ τούτου διαταγᾶς, θὰ εἶμεθα δὲ λίαν εὐγνώμονες ἐὰν τῇ ἐνεργείᾳ ὑμῶν καὶ τὰ Βουλγαρικὰ τοιαῦτα διαταχθῶσι νὰ ἐπιδείξωσι τοῦ λοιποῦ τὴν αὐτὴν μὲ ἡμᾶς καλὴν θέλησιν, πρὸ πάντων εἰς τοὺς χωροφύλακας ἡμῶν σκίτες, διαμένοντος ἐν τοῖς χωρίοις, εἶναι ἠργαῖα τάξεως καὶ ἀσφαλείας καὶ χρήσιμοι συνεργᾶται πρὸς ἀποφυγὴν διενέξεων μετὰ τῶν κατοίκων.

Τὰ εἰς τὸ τηλεγράφημα ὑμῶν τῆς 15)28 Μαρτίου ἀναφερόμενα ἐπεισῆδια προεκλήθησαν ἐκ τοῦ ὅτι τὰ Βουλγαρικὰ τμήματα αὐτοβούλως καὶ ἀνευ οὐδεμιᾶς συνεννόησεως τῆς Ἑλλην. μετὰ τῆς βουλ. Κυβερνήσεως κατήργησαν τὴν πρὸ πολλοῦ προσυμφωνηθεῖσαν καὶ ἐφαρμοσθεῖσαν οὐδετέραν ζώνην. Ἐὰν ἡ ζώνη αὕτη ἔτηρεῖτο ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ὅπως τηρεῖται καὶ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, θὰ ὑφίστατο ἢ ἀπόστασις τῶν 1--2 χιλ. ἧτις θὰ ἠμπόδιζε τὸ δυνατὸ, τοῦ νὰ πλησιάζωσι κρυφίως ἀγγλογαλλικαὶ περιπολῖαι τὰς Βουλγαρικὰς γραμμὰς. Παρακαλοῦμεν δὲ νὰ ἐρευνηθῇ μήπως ἢ ἐπάνοδος εἰς τὸ μέτρον τοῦτο ὅπου δὲν γίνονται ἀγῶνες θὰ ἦτο προτιμωτέρα δι' ὁμοίους λόγους οὕς ἐν ἀρχῇ προσέθεσάμεν. Ἄλλως τε εἰς τὸ ὄρος Μπελασίτζα οὐδέποτε ἐσημειώθη προέλασις ἀγγλογαλλικῶν περιπολιῶν, οὔτε ἐκεῖθεν εἰσβολὴ τοιοῦτου στρατοῦ εἶναι δυνατὴ. Κατόπιν νέας ἐξετάσεως προκύπτει σαφῶς ὅτι ἐπεχώσθησαν μόνον τὰ ἐπὶ ἑλλην. ἐδάφους ἐνεγερόθεντα

ὄχυρώματα, ὅπερ εὐνόητον, τὰ δὲ ἐπὶ Βουλγαρικοῦ καὶ ἐπὶ τῆς οὐδετέρας ζώνης ὑφίστανται εἰσέτι. Τὰ ἐπεισόδια προέρχονται ἐκ γεγονότων ὡς τὸ κατωτέρω ἀναφερόμενον. Εἴμεθα δὲ λίαν εὐγνώμονες πρὸς τὸν στρατηγὸν τὸν Φαλκενχάιν διὰ τὴν ὄντως εἰλικρινεῖ αὐτοῦ μέριμναν πρὸς παῦσιν αὐτῶν.

«Λιούμνιτσα, 18)31.

Στρατιῶται ὑπ' ἐμέ λόχου κομίζοντες εἰς ἀποθήκην Νωτίας δύο ὅπλα βουλγαρικά συνελήφθησαν καθ' ὁδὸν ὑπὸ βουλγ. περιπόλου δυνάμεως 30 ἀνδρῶν ἧτις ἀφοῦ ἀφῆρσε τὰ ὅπλα ταῦτα βιαιῶς, παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν, ἐζήτησε νὰ κατὰσχη καὶ τὴν ἣν ἐκόμιζον πρὸς τὸ ταχυδρομεῖον ἀλληλογραφίαν».

Ἄριθ. 102.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικὴ ὑπηρεσία τοῦ στρατοῦ)
πρὸς τοὺς Διοικητὰς
τοῦ Γ' Σώματος στρατοῦ, εἰς Θεσσαλονίκην, καὶ τοῦ Δ' Σώματος στρατοῦ, εἰς Καβάλλαν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 20 Μαρτίου 1916.

Διὰ τῶν ἐπὶ 26 Ἰανουαρίου καὶ 9 Μαρτίου ἐ. ἔ. διαταγῶν μου (1) ἔπεμψα ὑμῖν ὁδηγίαν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ προσενεχθῶσι τὰ στρατεύματα ἡμῶν ἐν περιπτώσει εἰσόδου στρατευμάτων τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν ἐκ βορρᾶ. Ὅπως δὲ προσῆλθον ὑμῖν εἰς τὴν πρώτην τῶν διαταγῶν μου τούτων, ἐπαναλαμβάνω ὅτι δὲν φαίνεται ἐπιχειρήμενη τοιαύτη εἰσοδος. Πρὸκειται ἤδη νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀποφυγὴ πάσης προστριβῆς τῶν εἰς τὰ σύνορα στρατευμάτων ἡμῶν μετὰ τῶν γειτονικῶν ξένων στρατευμάτων, ἧτις προστριβὴ εἶναι εὐκόλον νὰ συμβῇ, κυρίως ἐκεῖ ὅπου αἱ τωριναὶ προσελεύσεις τῶν Ἀγγλογάλλων, ἢ αἱ ἐνδεχόμεναι νέαι τοιαῦται τῶν ἰδίων μετέβαλον τὰ σύνορα ἡμῶν εἰς πεδῖον κάλυψ. Πρὸ μηνῶν ἤδη, πολὺ πρὶν ἢ τὰ ἐν Μακεδονίᾳ λάβωσι τὴν σημερινὴν ἐξέλιξιν, πρὸς τὸν σκοπὸν ἀποφυγῆς τοιούτων προστριβῶν, ἐδημιουργήθη ἡ γνωστὴ ὑμῖν οὐδετέρα ζώνη μετὰ τῶν ἡμῶν καὶ τῶν Βουλγάρων, ἧτις ὅμως ἐνεκα τοῦ προσεκτεθέντος λόγου κατηργήθη εἰς τινα σημεῖα. Ἐπομένως πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σήμερον καταστάσεως διατάσσω τὰ ἀκόλουθα.

Γενικὴ ἀρχὴ ἧτις θὰ ἐπικρατῇ εἰς ὅλας τὰς συνοριακάς γραμμάς εἶναι τὸ νὰ ἀπέχωσι τὰ φυλάκια ἡμῶν περὶ τὸ ἐν ἑως δύο χιλιόμετρα τῶν ἀπέναντι φυλακίων τῶν στρατῶν τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν καὶ τῶν συμμάχων τῶν, οὕτως ὥστε μετὰ τῶν ἡμῶν καὶ αὐτῶν νὰ σχηματισθῇ εὐρεία ζώνη τοῦ ἄνω ρηθέντος πλάτους, ἐν τῇ ὁποίᾳ νὰ μὴ εἰσέρχονται ἡμέτερα τμήματα οὔτε μεμονωμένως ἄνδρες, ἐὰν δὲ ἐν τῇ ζώνῃ ταύτῃ τύχωσι χωρία ἢ συνοικισμοὶ θὰ παραμείνῃ ἐν αὐτοῖς ἡ χωροφυλακὴ. Τῆς γενικῆς ταύτης διατάξεως ἐξαιροῦνται οἱ σταθμοὶ Ὁξιάρ καὶ Νεγκοτσάνης, ὅπου τὰ πράγματα θὰ παραμείνωσιν ὡς ἔχουσιν.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς γενικῆς ταύτης ἀρχῆς, εἰς μὲν τὰ τμήματα τῆς ὀρθογωνοειδοῦς

(1) Ὅρα αὐτὰς ἀνωτέρω ὑπὸ τοὺς ἀριθ. 85 καὶ 95.

γραμμῆς ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νέστου μέχρι τοῦ ὄρους Ἐλῆ Μπουτοῦς συμπεριλαμβανομένου, καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους Κετσίκ--Ἀγιᾶ μέχρι τῆς λίμνης Πρέσπας, μὴ ὑπάρχοντος λόγου νὰ ἔχη μεταβληθῆ εἰς ταῦτα ἢ πρὸ μηνῶν δημιουργηθεῖσα οὐδετέρα ζώνη δι' ἀπομακρύνσεως ἡμῶν τε καὶ τῶν Βουλγάρων ἀπὸ τῆς κοινῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, τὰ πράγματα θὰ μείνωσιν ὡς ἔχουσιν. ὑπαρχούσης οὕτω περίπου τῆς προειρημένης ἀποστάσεως μεταξὺ ἡμῶν καὶ αὐτῶν. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ αὕτη θέλει ληφθῆ φροντίς νὰ ἀποκατασταθῆ. Εἰς δὲ τὰ τμήματα ἀπὸ Ἐλῆ Μπουτοῦς μέχρι Σεῖμὲν--Καγιασῆ καὶ ἀπὸ Λιουμνίτσας μέχρι Κετσίκ--Ἀγιᾶ, ἐπειδὴ, ἐνεκα ἐνδεχομένης προσελάσεως τῶν Ἀγγλογάλλων. ἰδίᾳ δὲ ἐνεκα προσεγγίσεως περιπολιῶν αὐτῶν εἰς τινὰ σημεῖα τοῦ συνοριακοῦ τμήματος οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Βούλγαροι κατήγγησαν τὴν εἰς τὸ μέρος τῶν οὐδετέραν ζώνην, προχωρήσαντες μέχρις ἐπὶ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς καὶ πολλαχοῦ ὀχυρούμενοι ἐπ' αὐτῆς ὅπως ἀντιστάσῃ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῶν, εἰμεθα δ' ἐν τοῦ λόγου τούτου ὑποχρεωμένοι νὰ ἀνεχθῶμεν τὴν κατάστασιν ταύτην, καὶ διὰ νὰ μὴ συγγέωνται τμήματα ἡμέτερα μετὰ τοιούτων Ἀγγλογάλλων προσεγγιζόντων τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν θὰ ἀποσύρητε ἀπ' αὐτῆς τὰ ἡμέτερα φυλάκια εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς ἢ καὶ δύο χιλιομέτρων. Οὕτως οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Βούλγαροι θὰ δύνανται νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐπ' αὐτῆς τῆς γραμμῆς, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος. Τοῦτο κατέστη αὐτοῖς ἐντεῦθεν γνωστόν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποσυρῆμενα ἡμέτερα φυλάκια θὰ τοῖς εἰδοποιήσωσι περὶ τούτου. Διὰ τὸ τμήμα δὲ ἀπὸ Σεῖμὲν--Καγιασῆ μέχρι Λιουμνίτσας, συμπεριλαμβανομένης, ἐπειδὴ τοῦτο μεταβλήθη εἰς πεδῖον ἀγῶνος καὶ ἡ ὁροθετικὴ γραμμὴ κατ' οὐσίαν δὲν ὑφίστανται, δὲν δυνάμεθα νὰ διατάξωμεν λεπτομερείας. Εἰς τοῦτο, τὰ τυχόν ὑπάρχοντα φυλάκια θὰ ἀποσυρθῶσιν εἰς μεγάλην ἀπὸ τῶν διαμαχομένων ἀπόστασιν, ἀποφεύγοντα ἐπιμελῶς πᾶσαν προστριβὴν πρὸς ἀμφοτέρους. Εἰδικῶς εἰς Λιουμνίτσαν θὰ διαμείνῃ τμήμα τι ἡμέτερον πρὸς ἐνθάρρουνσιν τῶν κατοίκων, ἐφ' ὅσον αἱ περιστάσεις, κατ' ἐκτίμησιν τοῦ διοικητοῦ τοῦ Συνατάγματος τῆς προκαλύψεως, τὸ ἐπιτρέπουσιν. Ἐφ' ὅσον ἕμεις ἢ περαιτέρω αὐτοῦ διαμονὴν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γεννήσῃ προστριβῆς, εἴτε πρὸς τὸν ἕνα εἴτε πρὸς τὸν ἕτερον τῶν διαμαχομένων, θὰ ἀποσυρθῆ καὶ τοῦτο.

Ἐχετε ὑπ' ὄψιν σας ὑμεῖς καὶ οἱ ὑφ' ὀμάς, ἰδίως οἱ ἐν τῇ προκαλύψει, ἔτι ἔντονα διαβήματα γίνονται καὶ ἐγένοντο ἐκ μέρους ἡμῶν πρὸς κατάπαυσιν ἐκτρόπων τινῶν συμβάντων εἰς τὰ ἡμέτερα σύνορα παρὰ Βουλγάρων ἰδίως. Ἐχομεν δὲ βεβαιότητα ὅτι ταῦτα συμβαίνουσι παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ἁρμοδίων Κυβερνήσεων καὶ παρὰ τὰς διαταγὰς τῶν προϊσταμένων αὐτῶν στρατιωτικῶν Ἀρχῶν. Τούναντίον καὶ αἱ Κυβερνήσεις καὶ οἱ στρατιωτικοὶ ἀρχηγοὶ πᾶσαν καταβάλλουσι προσπάθειαν πρὸς ἄρσιν πάσης ἀφορμῆς προστριβῆς πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ ὑπάρχουσι πολλάκις παρὰ τοῖς γείτοσιν ἡμῶν κατώτερα ὄργανα ἅτινα, ἀγόμενα ἐξ ἰδίων σχέσεων, δημιουργοῦσι ζητήματα ἅτινα ὅμως ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δὲν πρέπει νὰ καθίστανται αἴτια γενικῆς ρήξεως.

(Ἦπ.) ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ

Ἄριθ. 103.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Γενικὸν Στρατηγεῖον, 28 Μαρτίου 1916.

Διὰ τὸν Στρατιωτικὸν Ἀκόλουθον.

Ἀπαντήσατε εἰς τὸν κ. Μεταξᾶν σχετικῶς μετὰ τὰς ἀντιρρήσεις τὰς περιλαμβανομένας ἐν τῷ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Μαρτίου τηλεγραφήματι σας.

1. Δεν πρέπει να υφίσταται ούδεμία ανησυχία ότι θα εκτελεσθῇ μεμονομένη βουλγαρική προέλασις ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Στρυμῶνος.

2. Μοί εἶνε κατηγορηματικῶς γνωστόν, ὅτι ἡ Βουλγαρία δὲν ἔχει οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην πρόθεσιν νὰ γεννήσῃ ἐπεισόδια μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐν ταύτοις θέλω πάραυτα διατάξει ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Βουλγαρικοῦ γενικοῦ Στρατηγείου ἐξέτασιν τῶν συμβάντων περὶ ὧν μοι ἀνεφέρατε.

Ἄφ' ἑτέρου ὅμως εἶναι ἀναγκαῖον, ἡ Ἑλλάς νὰ δώσῃ κάποιαν προσοχὴν ἐπὶ τινῶν πραγμάτων. Ἡ θέσις τῶν συμμάχων ἐπὶ τῶν συνόρων ἐπὶ τῆς καρυφογραμμῆς τοῦ ὄρους Μπέλες καὶ νοτιῶς τοῦ Νετριτσίου, ἧτις ὁμοιωκεῖται ἐπὶ Βουλγαρικοῦ ἐδάφους, δεόν νὰ ὀχυρωθῇ ἐνεκα τῆς προκλήσεως τῶν στρατευμάτων τῆς Ἀντάντ. Τὴν 14ην Μαρτίου ἀντέστη εἰς τοῦτο εἰς Ἕλληνα ἀξιωματικός. Καὶ μάλιστα ἐπειδὴ δὲν εἰσηκούσθη, Ἕλληνας στρατιῶται ἐπέχωσαν τὰ ὑπὸ Βουλγάρων κατασκευασθέντα ὀρύγματα, χωρὶς οἱ Βούλγαροι νὰ ἀντιτάξωσιν οὔδεμίαν ἀντίστασιν. Μ' ὅλα ταῦτα τὴν 23ην Μαρτίου ἀνεκοίνωσαν οἱ Ἕλληνας ὅτι θὰ ἀρχίσωσι πῦρ ἐὰν οἱ Βούλγαροι ἤθελον ἐξακολουθήσει ὀχυρούμενοι ἐπὶ ἑλληνα ἐδάφους. Παρακαλέσατε τὸ Ἕλληνα. Ἐπιτελεῖον νὰ προκαλέσῃ ἀνευ ἀναβολῆς διαταγὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ὅπως αἱ ἐργασίαι τῶν Βουλγάρων μὴ παρεμποδίζονται πλέον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων στρατιωτικῶν. Ἐν ἐναντία περιπτώσει δὲν θὰ εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἡ κατάστασις ἧτις εἶνε ἐπιθυμητὴ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν.

ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου
(ὑπ.) Φ. ΦΑΛΚΕΝΧΑ.ΙΝ

Ἄ ρ ι θ . 1 0 4 .

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Γενικὸν Στρατηγεῖον, 24 Ἀπριλίου) 7 Μαΐου 1916.

Ἐλήφθη τῇ 9 Μαΐου 1916.

Καταδείκνυται στρατιωτικῶς ἀπυλότοις ἀναγκαῖα ἡ ἐξασφάλισις τοῦ στενωποῦ Ροῦπελ ἐνεκα τῆς προελάσεως Ἀγγλικῶν στρατευμάτων ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς ὄχθης τοῦ Στρυμῶνος καὶ μέχρι τῶν περιχώρων τοῦ Κρουσάβου. Ὡς ἐκ τούτου εἰς προσεχέστατον χρόνον θὰ ἐνεργηθῇ προέλασις Βουλγαρικῶν καὶ Γερμανικῶν στρατευμάτων περὶ που εἰς τὴν γραμμὴν Καλῆ--Μπαῖρι--Βετρίνα--Ράχις τοῦ Τσεγγέλ Δάγ--Ἀφα--Λεβίτσα.

Τονίζεται ὅτι πρὸς τὸ παρὸν πρόκειται ἀποκλειστικῶς περὶ ἐμυντικοῦ μέτρου ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον καθίσταται ἀναγκαῖον ὑπὸ τῶν μέτρων τοῦ ἐχθροῦ.

(ὑπ.) ΦΟΝ ΦΑΛΚΕΝΧΑ.ΙΝ

Ἄριθ. 105.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελική ὑπηρεσία τοῦ στρατοῦ)
 πρὸς τοὺς Διοικητὰς
 τοῦ Γ' Σώματος στρατοῦ, εἰς Θεσσαλονίκην, τοῦ Δ' σώματος στρατοῦ, εἰς Καβάλλον,
 καὶ τῶν φρουρῶν Θεσσαλονίκης καὶ Καβάλλας.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 27 Ἀπριλίου 1916.

Πρὸς τὸ παρὸν καὶ μέχρι νεωτέρας διαταγῆς δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν ἢ ἀπὸ 26 Ἰανουαρίου ε. ε. διαταγὴ ἡμῶν. (1) Συνεπῶς οὐτε ἢ ἀπὸ 9 Μαρτίου ε. ε. διαταγὴ μας. (2) Ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ ἐν ἰσχύϊ ἢ ἀπὸ 20 Μαρτίου ε. ε. διαταγὴ μας (3) Σχετικῶς μὲ τὴν διαταγὴν ταύτην ἐπεξηγῶ.

1ον) Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Ἀλῆ Μπουτούς, ἢ οὐδετέρα ζώνη ἢ σχηματισθεῖσα δι' ἀπομακρύνσεως ἡμῶν καὶ τῶν Βουλγάρων ἀπὸ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς θὰ διατηρῆται τοιαύτη ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νέστου μέχρι τοῦ ὑψομέτρου 1650 τοῦ Ἀλῆ Μπουτούς, συμπεριλαμβανομένου.

2ον) Εἰς τὸ τμήμα ἀπὸ Ἀλῆ Μπουτούς, 1650 μέχρι Σεϊμέν--Καγιασῆ, μὴ συμπεριλαμβανομένου, δὲν θὰ ἐπιτραπῇ ὑπερβάσις τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς. Ἐὰν ἐπῆλθε τοιαύτη εἰς τινα σημεῖα ἐγγὺς πάντοτε τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, πρὸς ἀμυντικὴν ἐγκατάστασιν, θέλετε κατ' ἀρχὰς ζητήσῃ τὴν ἐκκένωσιν των. Ἐὰν δὲ οἱ Γερμανοὶ ἢ οἱ Βούλγαροι ἐπιμείνωσι προβάλλοντες λόγους ἀμύνης καὶ πεισθῆτε περὶ τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης τοιοῦτου μέτρου, τότε θέλετε ἐπιτρέψῃ τοῦτο ἀναφέροντες ἡμῖν. Θὰ εἰδοποιήσῃτε ὅμως ὅτι νῆαν ὑπερβάσιν θὰ ἀναγκασθῆτε νὰ ἀποκρούσῃτε διὰ τῆς βίας. Ἐν γένει πᾶσαν προέλασιν πέραν τῶν 500 μ. ἐντεῖθεν τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς θὰ ἀποκρούσῃτε διὰ τῆς βίας. Ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἢ οὐδετέρα ζώνη θὰ ἐξακολουθῇ ὑφισταμένη διὰ τῆς ἀπομακρύνσεως ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς.

3ον) Τὰ αὐτὰ τῆς παραγράφου 2ας διατάσσομεν καὶ διὰ τὸ τμήμα ἀπὸ Λιουμνίτσης μὴ συμπεριλαμβανομένης, μέχρι Κετσίκ--Ἀγιᾶ.

4ον) Ἀπὸ τὸ τμήμα Σεϊμέν Καγιασῆ μέχρι Λιουμνίτσης συμπεριλαμβανομένης, ὑποτυχὸν εὑρίσκονται ἤδη ἡμέτερα τμήματα νὰ παραμείνωσιν εἰς τὰς θέσεις των προσωρινῶς, ἐκτὸς ἂν παρ' αὐτὰ ἀρχίσωσι συμπλοκαὶ ἀντιπάλων στρατευμάτων ἢ προελάσωσι τοιαῦτα μεγάλης δυνάμεως ὅπῃτε οἱ ἡμέτεροι νὰ ἀποσυρθῶσιν.

5ον) Εἰς τὸ τμήμα Κετσίκ--Ἀγιᾶ μέχρι Πρέσπας θὰ διατηρηθῇ ἢ οὐδετέρα ζώνη ὡς διετάχθη. Ὑπερβάσις τῶν συνόρων εἰς τὸ τμήμα τοῦτο δὲν θὰ ἐπιτραπῇ, ἐν ἀνάγκῃ καὶ διὰ τῆς βίας, ὅπου δὲ οἱ Βούλγαροι παρεβίασαν τὴν πρὸς τὸ μέρος των οὐδετέραν ζώνην, καὶ τὰ ἡμέτερα φυλάκια νὰ προχωρήσωσι καὶ νὰ καταλάβωσι τοὺς ἐπὶ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς σταθμούς.

6ον) Πρὸς ἀποφυγὴν οἰασδήποτε ἀσκόπου προστριβῆς, ἐν περιπτώσει ὑπερβάσεως ἐκ μέρους Βουλγάρων ἢ Γερμανῶν τῶν διὰ ταύτης διατασσόμενων, δεόν κατὰ κανόνα νὰ

(1) Ὅρα αὐτὴν ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 85.

(2) Ὅρα αὐτὴν ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 95.

(3) Ὅρα αὐτὴν ἀμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 102.

προηγῆται πρὸς αὐτοὺς συνεννόησις καὶ διὰ φιλικοῦ τρόπου νὰ ἐπιζητῆται ἡ ἀπομάκρυνσις των καὶ ἡ ἀποκατάστασις τοῦ καθεστώτος, μέχρις οὗ συνεννοηθῶσιν αἱ Κυβερνήσεις ἐν περιπτώσει δ' ἐκ μέρους των ἀπειλῆς βίας, νὰ δηλωθῶσι αὐτοῖς ὅτι καὶ τὰ ἡμέτερα τμήματα ἔχουσι διαταγὴν νὰ ἀντιτάξωσι βίαν· ἐὰν δὲ οὗτοι ζητήσωσι νὰ πραγματοποιήσωσι τὰς ἀπειλάς των, τότε αἱ ἡμέτεροι νὰ ἀντισταθῶσι βίᾳ. Ἐὰν οὖν οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Βούλγαροι ὑποχωροῦντες ἐπανασυνιστῶσι τὴν οὐδετέραν ζώνην οἱ ἡμέτεροι θὰ πράττωσι τὸ αὐτό. Εἰς πάσας τὰς μεταξὺ ὑμῶν καὶ αὐτῶν διαπραγματεύσεις ὁ τόνος δεόν νὰ ᾖ φιλικὸς καὶ νὰ ἀποφεύγηται πᾶσα πρόκλησις. Ἐὰν ἐπέλθωσι συμπλοκαὶ ἡμετέρων μετὰ Βουλγάρων ἢ Γερμανῶν τὰ Σώματα στρατοῦ καὶ αἱ Μεραρχαὶ νὰ μὴ λάβωσι γενικώτερα μέτρα πρὶν ἢ ἐκδώσωμεν διαταγὰς.

(*Υπ.) ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ

Αριθ. 106.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

6.30 ἑσπέραις

Ἄν ἐπεῖγον

Ὁ Κοσ Σ. Σκουλούδης,

Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν Κομ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτήν,

Εἰς Βερολίνον

Ἐξ Ἀθηνῶν τῆ 27 Ἀπριλίου 1916.

Ὁ Στρατιωτικὸς Ἀκόλουθος τῆς Γερμανίας ἔφερεν εἰς γνῶσιν ἡμῶν ὅτι τὸ Γερμανικὸν Ἐπιτελεῖον ἐκρίνεν ἀναγκαίαν τὴν κατάληψιν τῶν ἀυθένων Ροῦπελ Δερμὶρ-Ἰσσάρ κατ' ἀκολουθίαν τὴν εἴσοδον τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν στρατευμάτων εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος ἐκ τῶν δύο πλευρῶν τοῦ Στρυμῶνος μέχρι τῆς γραμμῆς Καλέ Μπαζέτσι Βετρίνα Τσεγγέλ Δάγ Ἀφα Βέτινα, ἥτοι περίπου δεκατεσσάρων χιλιομέτρων ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔδαφους πρὸς νότον τῆς Κούλας.

Ὁ λόγος ὅστις ἤγαγε τὸ Ἐπιτελεῖον νὰ μορφώσῃ τὴν γνώμην ταύτην θὰ ᾖσαν αἱ πληροφορίες ὡς ἀνέφερον αὐτῷ ὅτι τὰ Ἀγγλικά στρατεύματα προήλασαν ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς ὄχθης τοῦ Στρυμῶνος μέχρις αὐτῶν τῶν περιχώρων τοῦ Κοσσόβου. Τὸ Ἐπιτελεῖον τονίζει ὅτι πρόκειται περὶ ἀμυντικοῦ μέτρου προσωρινοῦ.

Φροντίσατε νὰ ἐπιμείνητε παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἡ ἰδέα τῆς προελάσεως ταύτης τεθῆ κατὰ μέρος διὰ τοὺς ἐπομέγους λόγους.

1) Ὅτε τὰ Ἀγγλικά, οὔτε τὰ Γαλλικά στρατεύματα διέβησαν τὸν Στρυμῶνα· μικραὶ περίπολοι μόνον κυκλοφοροῦσιν ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης, ἐπομένως ὁ κύριος λόγος τοῦ προτεινομένου μέτρου ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ Ἐπιτελείου δὲν ὑφίσταται καὶ φαίνεται ὀλίγον πιθανὸν ὅτι τὰ στρατεύματα τῆς Συνεννοήσεως προελαύνουν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Στρυμῶνος 2) Αἱ πυκναὶ παρεκτροπαὶ αἱ διαπραχθεῖσαι ὑπὸ τῶν Βουλγάρων παντοῦ ὅπου οὗτοι διέβησαν τὰ σύνορα ἡμῶν παρέγαγον ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι τοιαύτην δυσφορίαν καὶ τοιαύτην δυσπιστίαν περὶ τῆς δυνατότητός ὅτι τὰ κατωτέρα ὄργανα θὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς στρατιωτικῆς διοικήσεως τῆς Ἀνωτάτης, ἐν περιπτώσει πιθανῆς εἰσβολῆς, ὥστε ἡ Β. Κυβέρνησις δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύ-

νην τῆς ἀναποφεύκτου ἐξεγέρσεως τῆς δημοσίας γνώμης καὶ τῆς μελλούσης νὰ προέλθῃ ἐκ ταύτης καταστάσεως τῶν πραγμάτων. 3) Ἡ πραγματοποίησις τοῦ προτεινομένου μέτρου θὰ καταστήσῃ τὴν Ἑλλην. Κυβέρνησιν τελείως ἀνίσχυρον ν' ἀντιταχθῇ πρὸς πᾶν μέτρον ἐνδεχομένως ληφθησόμενον ὑπὸ τῆς Συνεννόσεως, καὶ δυνάμενον ν' ἀποβῇ πολλῶν μᾶλλον ἐπιζημιώτερον εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῆς, παρ' ὅσα ἡ κατωχὴ τῆς ἀμυντικῆς γραμμῆς ἦν ἐπιζητούσιν. Μεταξὺ ἄλλων ἡ Συνεννόσις ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν θὰ ἴσκει νὰ προβῇ εἰς βιαίαν ἀλλαγὴν τῆς παρούσης Κυβερνήσεως ἀποβλέπουσαν εἰς μεταβολὴν τῆς πολιτικῆς τῆς χώρας. 4) Ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ στρατιωτικὴ τέχνη παρέχει εἰς τὰ Γερμανοβουλγαρικὰ στρατεύματα μέσα ὀχυρώσεως καὶ ἀσφαλείας ἐν ταῖς θέσεσιν ἃς κατέχουσιν ἤδη, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐκλείπῃ ἡ ἀνάγκη νὰ προελάσωσιν εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος ἐπὶ τῷ τέλει μακρᾶς ἐκκαταστάσεως ἀμύνης, ἥτις θὰ ἦτο ἄσχετος πρὸς τὴν ἐναντίον τῆς Θεσσαλονίκης ἐπίθεσιν.

Ὁφείλω πλὴν τούτου νὰ παρατηρήσω ἐνταῦθα ὅτι ἡ δήλωσις τῶν ἐγγυήσεων, ἃς ἐζητήσαμεν τηλεγραφικῶς πρὸ τινος, ὅτι τὸ ζήτημα ὑνεκινήθη ἐκ νέου, δὲν προέλαβε τὴν προβαλλομένην κίνησιν.

Πρὸ τῶν ἀτελευτήτων δυσκολιῶν ἃς συναντᾷ ἡ Β. Κυβέρνησις ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς, ὑπὲρ τῆς οὐδετερότητος, κολακευόμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἠρνεῖται νὰ συστήσῃ εἰς τὸ Ἐπιτελεῖον ν' ἀποφύγῃ τὴν λήψιν μέτρων ἅτινα θὰ ἠδύναντο νὰ ὠθῶσιν εἰς τὸ ἔπακρον τὰς μνημονευθείσας δυσκολίας.

Φροντίσατε ν' ἀναπτύξῃτε προφορικῶς τὰ προηγούμενα καὶ πρὸς προσωπικὴν σας ὁδηγίαν ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἔχομεν δικαίως τὴν ὑπόψιν ὅτι πρόκειται περὶ Βουλγαρικῆς ἐισηγήσεως.

(Ἵπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 107.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑποστράτηγος Μπαϊρας, Διοικητὴς τῆς 6ης Μεραρχίας
πρὸς τὴν Ἐπιτελικὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ Στρατοῦ.

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Σέρραις, τῇ 27 Ἀπριλίου 1916.

Ταγματάρχης Βουλγαρος, συναντηθεὶς μετὰ ἡμετέρου ἀξιωματικοῦ ἐδήλωσεν ὅτι, κατόπιν συμφωνίας μεταξὺ τοῦ Μάκενζεν καὶ τῆς ἡμετέρας Κυβερνήσεως, ἐπετράπη ἡ κατάληψις οἰουδήποτε σημείου, (μέχρι) δύο χιλιάδων μέτρων ἐντεῦθεν τῶν συνόρων, κρινόμενου καταλλήλου ὑπὸ στρατηγικὴν καὶ τακτικὴν ἐποψίν, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς ἀδείας ταύτης καὶ συνέπειά διαταγῆς τοῦ Ἀρχιστρατήγου κατέλαβε τοὺς ὑπερκειμένους λόφους τοῦ Λεχόβου, ὅτι πᾶσα ἡ ὀροθετικὴ γραμμὴ εἰρίσκεται εἰς τὴν διάθεσιν μας πλὴν τῶν καταληφθέντων σημείων, ὅτι ἀπηγορεύθη ἡ εἰσοδος Βουλγαρικοῦ στρατοῦ εἰς Λέχουβον καὶ ὅτι (ἐλπίζει) εἰς φιλικὴν διευθέτησιν τοῦ ζητήματος.

(Ἵπ.) ΜΗΛΑΪΡΑΣ

Ἄριθ. 108.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ ὑποστράτηγος Γιαννακίτσας, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν,
πρὸς τὸ Δ' Σῶμα Στρατοῦ.

Εἰς Καβάλλα

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Ἀπριλίου 1917.

Ἡ μετὰ τῶν Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων συνεννόησις εἶναι ὅτι, εἰς τὸ τμήμα Ἀλῆ Μπουτούς--Σεϊμέν--Καγιασῆ ἡμεῖς μὲν θὰ ἀποσυρθῶμεν ἕν ἕως δύο χιλιόμετρα τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, οἱ δὲ Γερμανοὶ καὶ Βούλγαροι δύνανται νὰ φθάσωσι μέχρις ἐπὶ τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, ἀλλ' οὐχὶ νὰ ὑπερβῶσι ταύτην, οὕτως ὥστε νὰ σχηματισθῇ ἡ οὐδετέρα ζώνη εἰς βάρος ἡμῶν, ἀφ' οὗ οἱ ἕτεροι ἀμύνονται κατὰ τῶν ἐν τῷ ἐδάφει μας ἐγκατεστημένων Ἀγγλογάλλων. Συνεπῶς καὶ αἱ βορείως τῆς Βετρίνης μικραὶ προχωρήσεις καὶ ἡ παρὰ τὸ Λεχόβον προχώρησις εἶναι ὑπερβάσις τῆς συμφωνίας. Εἰδοποιήσατε τὸν Βούλγαρον Ταγματάρχην Λεχόβου ὅτι ἀπατᾶται περὶ τῆς συμφωνίας. Ἐξηγήσατε αὐτῷ τὴν πρᾶγματι συμβαίνει καὶ εἶπατε αὐτῷ ὅτι τὸ ζήτημα θὰ λύσουν αἱ Κυβερνήσεις. Προσθέσατε ὅτι, μὴ θέτοντες ὑπὸ ἀμφιβολίαν τὴν καλὴν του πίστιν καὶ χάριν διατηρήσεως τῶν μεταξὺ Κρατῶν φιλικῶν σχέσεων, δὲν προβαίνετε εἰς βίαν κατ' αὐτοῦ, καὶ ὅτι δύναται νὰ μείνῃ ὅπου εὐρίσκεται μέχρις οὗ τὸ ζήτημα λυθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀλλ' ὅτι πᾶσαν νέαν προχώρησιν αὐτοῦ, εἴτε ἄλλου τμήματος, θὰ ἐμποδίσητε διὰ τῆς βίας. Πάντα ταῦτα νὰ λεχθῶσιν ὡς προσερχόμενα παρ' ὑμῶν. Τὸ I' Σῶμα Στρατοῦ θέλει συμμορφωθῇ εἰς τὴν παροῦσαν διὰ τὰ καθ' ἑαυτό.

(Υ.π.) ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ

Ἄριθ. 109.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κοιν' Ἀλ. Ναούμ, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βουλγαρίᾳ.

Εἰς Σόφειαν

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 29 Ἀπριλίου 1916

Βουλγαρικὰ στρατεύματα κατέλαβον σημεῖα τινὰ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους βορείως τῆς Βετρίνης καὶ τὰ ὑψώματα τοῦ Λεχόβου. Ταγματάρχης Βούλγαρος ἐξήγησεν εἰς ἡμᾶς

τερον αξιωματικὴν τῆς μεθορίου ὅτι αἱ καταλήψεις αὗται ἐγένοντο συμφώνως πρὸς τὴν ἐπελθοῦσαν μεταξὺ τοῦ Στρατάρχου Μάκενζεν καὶ τῆς Β. Κυβερνήσεως συμφωνίαν, καθ' ἣν οἱ Βούλγαροι εἶχον τὴν ἄδειαν νὰ καταλάβωσι πᾶν σημεῖον χρήσιμον διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις των, εἰς ζώνην δύο χιλιομέτρων ἐντεῦθεν τῶν συνόρων. Πρόκειται περὶ προφανοῦς παρανοήσεως. Ἐκεῖνο ὅπερ μόνον παρεδέχθημεν εἶναι, ὅπως οἱ Βούλγαροι μὴ ᾧσι πλέον ὑποχρεωμένοι νὰ τηρήσωσι τὴν ἐντὸς τοῦ ἐδάφους των οὐδετέραν ζώνην, ἣτις, ἀποτελουμένη ἐξ ἐνὸς χιλιομέτρου ἐκατέρωθεν, εἶχε καθορισθῆ ἐν ἀρχῇ τῆς ἡμετέρας ἐπιστρατεύσεως, καὶ ὅπως εἰς τὸν τομέα ἈλῆΜπουτοῦς--Σεϊμέν--Καγιασῆ ἀποσύρωμεν τὰ στρατεύματά μας εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς μέχρι δύο χιλιομέτρων ἐντεῦθεν τῶν συνόρων, τῶν Γερμανοβουλγάρων δυναμένων κατὰ συνέπειαν νὰ ἐνεργήσωσιν ἐπιχειρήσεις ἐκεῖ μέχρι τῶν συνόρων, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὰ ὑπερβῶσιν. Συνεπῶς ἡ προέλασις τῶν Βουλγάρων πρὸς τὴν Βέτριναν καὶ τὸ Λέχοβον, οὐ μόνον δὲν εἶναι σύμφωνος, ἀλλὰ καὶ ἀποτελεῖ κατάδηλον παραβίασιν τῆς συμφωνίας. Ὁ ἡμέτερος αξιωματικὸς τῆς μεθορίου ἐξήγησεν εἰς τὸν Βούλγαρον ταγματάρχην τὴν πλάνην εἰς ἣν εὐρίσκετο, τῷ εἶπε δὲ ὅτι ἠνείχετο προσωρινῶς αὐτὸν ἀναμένων, φιλικὸν μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων διακανονισμόν, διὰ τὰς ἤδη κακῶς ἐκτελεσθείσας καταλήψεις, ἀλλ' ὅτι θὰ ἀντέτασσε βίαν εἰς πᾶσαν νέαν προέλασιν.

Παρακαλῶ νὰ ἐκθέσητε τὰ ἀνωτέρω πρὸς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τὸν παρακαλέσητε ὅπως εὐαρεστηθῆ καὶ μεριμνήσῃ ἵνα δοθῶσιν εἰς τὰ Βουλγαρικὰ στρατεύματα, τὰ ἐνεργοῦντὰ εἰς τὰ σύνορα, διαταγαὶ ὅπως ἐκκενώσωσι τὰ καταληφθέντα ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους σημεῖα καὶ σέβωνται ἐπιμελῶς τὴν γενομένην συμφωνίαν πρὸς ἀποφυγὴν ἐπεισοδίων, ὧν αἱ συνέπειαι θὰ ἠδύναντο νὰ ᾧσι λίαν λυπηραί.

(Υπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 110.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Γενικὸν Στρατηγεῖον, 29 Ἀπριλίου | 12 Μαΐου 1916

Διὰ τὸν Στρατιωτικὸν Ἀκόλουθον

Αἱ πληροφορίες ὅτι ἐπὶ τῆς ἀνατολ. ὄχθης τοῦ Στρυμῶνος ὑπάρχουσι μόνον περιπολῆαι ἵππικαί, εἶνε ἀνακριβεῖς.

Κατὰ ἐπανειλημμένας πληροφορίες ἀνατολικῶς τοῦ Στρυμῶνος εὐρίσκονται ἰσχυρότερα τμήματα Ἀγγλικοῦ ἵππικοῦ, ἐν σύνταγμα ἵππικοῦ καὶ δὴ μετὰ τμημάτων εἰς Σιδηρόκαστρον καὶ Κρούσοβον. Καὶ αἱ Σέρραι κατέχονται ὑπὸ τῶν ἄγγλων.

Καὶ ἐὰν ἔτι ὑμεῖς πληροφορηθῆτε ἀμέσως περὶ τῶν νέων μετακινήσεων στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως πρὸς τὴν ἀνατολ. ὄχθην τοῦ Στρυμῶνος καὶ πάλιν θὰ εἶναι πολὺ ἀργά, νὰ καταληφθῆ ἀνευ ἀγῶνος ἢ ἐπιθυμητῆ γραμμῆ.

Δὲν δύναμαι νὰ κατανοήσω, διατὶ διὰ τῆς προελάσεώς μας ἣτις βέβαια στρέφεται κατὰ τῆς Συνεννοήσεως, θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπέλθῃ ἰδιαιτέρα ἐξαιψὶς ἐν Ἑλλάδι, ἀφοῦ ἡ Συνεννόησις καθημερινῶς ἐγκαθίσταται ἔτι περισσότερον καὶ δὴ ἀδιαφοροῦσα διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Παρακαλῶ καὶ πάλιν, νὰ ἐξηγήσητε ἐπιμόνως εἰς τὰς περὶ οὗ πρόκειται Ἀρχάς, ὅτι πρόκειται ἀπλῶς πρὸς τὸ παρὸν περὶ ἀναποφεύκτου ἀμυντικοῦ μέτρου ἀσφαλείας ἐπιβληθέντος ἡμῖν, ἐναντίον τῶν ἀπεριορίστων μέτρων τῆς Συνεννοήσεως.

(Υπ.) ΦΟΝ ΦΑΛΚΕΝΧΑΙΝ

Ἄριθ. 111.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλοῦδης
 Πρόεδρος τοῦ Ἑπισημοῦ Συμβουλίου, Ἐπισημοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
 πρὸς τὸν Κοσ Θεοτόκη, Πρεσβευτήν,

Εἰς Βερολίνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐξ Ἀθηνῶν τῆ 30 Ἀπριλίου 1916

Λαμβάνω τὴν στιγμὴν ταύτην τὰ χθεσινὸν σας τηλεγράφημα. Ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἀπὸ 28 τρεχ. τηλεγραφεῖά μου καὶ συνεπείᾳ νέας ἀνακοινώσεως γενομένης σήμερον ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ στρατιωτικοῦ Ἀκολουθοῦ ἐν ὀνόματι τοῦ Στρατηγοῦ Φαλκενχάιν ἀποβλεπούσης εἰς τὴν κατάληψιν τοῦ αὐθένος Ροῦπελ, θεωρῶ ἀναγκαῖον νὰ ἐπανέλθω ἐπ' αὐτοῦ ἵνα καλέσω ὑμᾶς, ὅπως ἐκ νέου ἀνακοινώσητε τῇ Ἀυτοκρατορικῇ Κυβερνήσει τοὺς λόγους τῆς ἀνάγκης ἐν ἣ εὐρίσκεται ἡ Β. Κυβέρνησις νὰ ἐμμένῃ ὅπως τὸ μέτρον τῆς καταλήψεως ταύτης ἀνακληθῇ, τοσούτω μᾶλλον καθόσον πρόκειται περὶ ἀπλοῦ μέτρον ἀπολύτως ἀμυντικοῦ, ὅσο θὰ ἠδύνατο νὰ ἐμμένῃ νὰ λάβῃ ἐκεῖθεν τῶν ἡμετέρων συνόρων.

Ἡ εἶδησις τῆς καταλήψεως τῶν Σερρῶν καὶ τῆς παρουσίας Ἀγγλικῶν στρατευμάτων πρὸς Ἀνατολὰς τοῦ Στρυμῶνος, εἶδησις δικαιολογήσασα τὸ περὶ οὗ πρόκειται μέτρον, εἶνε τελείως ἀνακριβῆς καὶ Βουλγαρικῆς προελεύσεως προφανῶς. Ἡ ἀνακρίβεια αὕτη πληροφοριῶν προκαλεῖ δικαίως παρ' ἡμῖν τὴν ὑπόψιν ὅτι οἱ Βουλγαρικοὶ στρατιωτικοὶ κύκλοι θὰ εἶχον ἄλλο ἐνδιαφέρον νὰ καταλάβωσι τὸν αὐθέναν τοῦ Ροῦπελ. ἐνδιαφέρον ὑπερ δὲν θ' ἀπέβλεπε πλεον παρὰ τὴν Ἑλλάδα. Εἶναι ἐκτός πάσης ἀμφιβολίας ὅτι παρομοίᾳ κατάληψις Ἑλλήνων, ἐδάφους, ἐπὶ τῷ τέλει μακροχρονίου ἀμυντικῆς ἐγκαταστάσεως θὰ προεκάλει σφοδρὸν ἐρεθισμὸν ἐν τῇ χώρᾳ ἐν ἣ οἱ ἡμετέροι πληθυσμοὶ διατελοῦσιν εἰσέτι πλήρεις δυσπιστίας ἀπέναντι τῶν Βουλγάρων, ἕνεκα τοῦ προσφάτου παρελθόντος καὶ τῶν βλέψεων τῶν τελευταίων τούτων αἵτινες εἶνε λίαν γνωσταί.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπρόκειτο περὶ ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Θεσσαλονίκης, θὰ ἦτο ἀπαραίτητον νὰ παρασχεθῶσιν ἡμῖν προηγουμένως αἱ συμπληρωματικαὶ διαβεβαιώσεις ἅς ἐζήτησα πρὸ τινος χρόνου, τῇ ὑμετέρᾳ παρεμβάσει, καὶ αἵτινες οὐδαμῶς ἐδόθησαν ἡμῖν.

Ἀμυντικὴ ἐγκατάστασις τῶν Βουλγάρων διαρκείας φυσικῶς παρατεινομένης (διότι θὰ ἦτο ἀμυντικὴ) θὰ συνεπήγετο ἀναποφεύκτως τὴν φυγὴν τοῦ ἡμετέρου πληθυσμοῦ τοῦ διαμερίσματος Σερρῶν, καὶ ἡ θέα τοῦ πληθυσμοῦ τούτου ἐν (πενιχρότητι) ἀμηχανίᾳ, διεσκορπισμένου σχεδὸν πανταχοῦ ἐν τοῖς ἄλλοις τμήμασιν τοῦ Βασιλείου, θὰ ἦτο πλεον ἢ ἀρκοῦσα ὅπως ὠθήσῃ εἰς ἐπικίνδυνον ἐξαγρίωσιν ὅλην τὴν χώραν ἣτις δὲν ἀποφεύγει ἤδη νὰ προπαρασκευάζεται πρὸς τοῦτο ὑπὸ ἀντιπολιτεύσεως μὴ διαταζούσης.

Φροντίσατε νὰ ἐμπνευσθῆτε ἐκ τῶν ἀνωτέρω καὶ νὰ καταγίνητε παρὰ τῷ κ. Γιάγκωφ ὅπως πικρακλέσητε αὐτὸν νὰ εὐαρεστηθῇ ἐν τῇ δεδοκίμασμένῃ ἐξυδερχείᾳ του ν' ἀπαλλάξῃ τὴν Ἑλλάδα τῶν βαρυτάτων δυσχερειῶν ἐν αἷς αὕτη θὰ εὐρίσκητο ἂν τὰ στρατιωτικὰ μέτρα περὶ ὧν πρόκειται ἐπραγματοποιούνητο κατὰ τὴν παρούσαν περίστασιν.

(Ἵπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 112.

#150 νυχτές.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Λίαν ἐπεύρου

Ὁ Κὸς Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς ἐν Βερολίνῳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

Ἐκ Βερολίνου, τῆ 1)14 Μαΐου 1916

Ἐλήφθη ἐν Ἀθήναις, τῆ 2)15 Μαΐου 1916

Διὰ τὴν Α. Ε. τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου

Βεβαίῳ λῆψιν ὑμετέρου χθεςινῷ τηλεγραφήματος. Ὁ κ. Γιάγκωφ μ' ἐκάλεσε σήμερον τὸ απόγευμα καὶ μοι ἀνεκοίνωσε τὴν ἀκόλουθον τηλεγραφικὴν εἶδησιν τοῦ Στρατηγοῦ Φαλιενχάιν εἰς ἀπάντησιν εἰς τὸ τηλεγράφημα τὸ σταλὲν τῷ Ἀρχηγῷ τοῦ Ἐπιτελείου ὑπὸ τοῦ κ. Γιάγκωφ, μετὰ τὴν μετ' ἐμοῦ συνομιλίαν του τῆς Παρασκευῆς. «Ἐχὼν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐπιθετικὰς κινήσεις τῆς Συνεννόησεως, αἵτινες συνεχίζονται, ἡ προέλασις εἰς τὸν ἀρχὸν τοῦ Ρουπέλ, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῶ ἐξ αὐτοῦ, δὲν δύναται ν' ἀναβληθῆ.» «Μαράκκλησις ὅπως πληροφωρήσῃτε περὶ τούτου τὸν Ἕλληνα Πρεσβευτὴν, ἵνα τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα εἰδοποιηθῶσιν ἐγκαίρως.» Ἀπήντησα εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην ἐκθέτων τὰς ἤδη ἀναπτυχθείσας παρατηρήσεις ὡς καὶ τὰς περιλαμβανομένας ἐν τῷ χθεςινῷ τηλεγραφήματι τῆς Υ. Ἐξοχότητος.

Ὁ Ἐπιτελετὴς συνέταξε τῇ βοήθειά μου νέον τηλεγράφημα εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐπιτελείου. Ἐξῆρα μεταξὺ ἄλλων ἐπιχειρημάτων τὰς ἀπείρους δυσκολίας ἅς ἀπὸ ἐσωτερικῆς ἀπόψεως ἡ προέλασις αὕτη θὰ δημιουργήσῃ εἰς τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν καὶ τὸ σπουδαῖον ὄπλον ὅπερ θὰ ἀποτελέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ τῶν φίλων του ὅπως προσβάλλωσιν τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν καὶ ὅπως προσπαθῆσωσιν νὰ προκαλέσωσιν ἐσωτερικὴν κρίσιν.

Μολονότι αἱ παρατηρήσεις αὗται εἶχον ἤδη ἀναπτυχθῆ τῷ Ἐπιτελάρχῃ ἐν τηλεγραφίᾳ ἀποσταλεῖσι προχθὲς ὁ Ἐπιτελετὴς τὰς ἀνακοινοῖ ἐκ νέου ἀπόψε. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ ἐπιρροή τοῦ Ἐπιτελείου εἶναι ἀσθενεστάτη ἐπὶ τοῦ Ἐπιτελείου.

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ Ἐπιτελείου πρὸς τὸν Ἐπιτελετὴν τῶν Ἐξωτερικῶν ἠδυνήθη νὰ ἐξακριβώσω ὅτι ὁ Στρατηγὸς δεικνύται λίαν ἠρεθισμένος καθ' ἡμῶν, καὶ ὅτι παραπονεῖται ὅτι, ἐνῶ ἀφίνομεν πλήρει καὶ ἀκέραιαν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Συνεννόησιν ἥτις ἐπιφέρεται αὐτῆς μεγάλως ὅπως βελτιώσῃ ἡμέρα τῆ ἡμέρα τὰς θέσεις αὐτῆς, ἐγείρομεν τὰς μεγίστας δυσχερείας εἰς τὴν Γερμανίαν διὰ τὸ ἐλάχιστον αἴτημα.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 113.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν κ. Ν. Θεοτόκη, Πρεσβευτὴν.

Εἰς Βερολίνον

Ἐξ Ἀθηνῶν, τῆ 3 Μαΐου 1916.

Ἔλαβον τὸ ὑμέτερον χθεσινὸν τηλεγράφημα καὶ δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ ἀποκρύψω ὅτι ἰσχυρῶς ἐθλίβην διὰ τὴν μομφὴν τὴν διατυπωμένην παρὰ τοῦ Στρατηγοῦ Φαλκενχάιν, ἔτι ἐνῶ παρέχομεν πᾶσαν ἐλευθερίαν εἰς τὴν Συνεννόησιν, ἣτις ἐπωφελεῖται ταύτης διὰ τὴν βελτιώσιν τῶν θέσεων αὐτῆς, ἐγείρομεν δυσκολίας εἰς τὸ ἐλάχιστον αἴτημα τῆς Γερμανίας. Ὁ Στρατηγὸς δὲν ἀγνοεῖ βεβαίως ἀφ' ἑνὸς τὰς περιστάσεις τὰς ἐπιτρεψάσας τῇ Συνεννόησει νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ νὰ ἐξακολουθῇ κινουμένη ἐν αὐτῇ ἔστω καὶ παρὰ τὴν θέλησιν μας, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὅτι αἱ ἐναντιώσεις ἅς ἡ Β. Κυβέρνησις διατυπώνει κατὰ τῆς καταλήψεως, ἐπὶ χρόνον πιθανῶς παρατεινόμενον στρατηγικῶν, σημείων ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους ὑπὸ τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν στρατευμάτων δὲν ἀφορῶσιν ἀποκλειστικῶς παρὰ μόνον εἰς τοὺς Βουλγάρους, ὧν ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν διαγωγὴ οὐδεμίαν ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Ἡ μὴ χορήγησις πρὸ πάντων μέχρι σήμερον τῶν ἐγγυήσεων, ἅς ἐζητήσαμεν πρὸ τινος παρὰ τῆς Γερμανίας, διὰ τὴν πιθανὴν περίπτωσιν τοιαύτης τινος καταλήψεως, ἐπιδεινώνει τὴν κατάστασιν ἐπικινδύνως.

Κολακεύομαι ἐλπίζων ὅτι ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις θὰ εὐαρεστηθῇ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ δίκαιον τῶν αἰτιῶν αἵτινες ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς νὰ ἐπιμένωμεν ἐπὶ τῆς ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης νὰ λάβωμεν τὰς ἐν λόγῳ ἐγγυήσεις, ἐφόσον εἶναι εἰσέτι καιρὸς.

(Ὑπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 114.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικὴ ὑπηρεσία τοῦ στρατοῦ)
πρὸς τὸν Ὑποστράτηγον Γεννάδη, Διοικητὴν τοῦ Δ' Σώματος στρατοῦ,

Εἰς Καβάλλα

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 4 Μαΐου 1916.

Ἐπὶ τῷ σχετικῷ ὑμῶν τηλεγραφήματι γνωρίζω ὑμῖν ὅτι, ἐὰν Γερμανοὶ ἢ Βούλγαροι καταλάβωσι τμήματα πέραν τῶν ὀριζομένων διὰ τῆς ἀπὸ 27 Ἀπριλίου ἐ. ἐ. διαταγῆς

μου⁽¹⁾, μὴ πειθόμενοι νὰ ἐκκενώσωσι τὰ καταληφθέντα μέρη, ἀλλὰ καὶ μὴ ἐξασκοῦντες βίαν, δὲν θεωροῦμεν συμφέρον νὰ διαταχθῇ ἐκ μέρους ὑμῶν αὐτοβούλως ἀσκήσις βίας ἀνευ εἰδικῆς πρὸς τοῦτο διαταγῆς. Εἰς τοιαύτην τυχὸν περίπτωσιν ἐπομένως δέον νὰ μοὶ ἀναφέρητε καὶ ἀναμείνητε τὰς σχετικὰς διαταγὰς μου. Ἐκτὸς ἐὰν πρόκηται περὶ ὑπερβάσεως πέραν τῶν 500 μέτρων, ὅτε ἡ μνησθεῖσα διαταγὴ εἶναι σαφῆς.

(Υπ.) ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ

Ἄριθ. 115.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κος Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς ἐν Βερολίνῳ
Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Διὰν ἐπεῖγον

Ἐκ Βερολίνου ἀνευ χρονολογίας.

Ἐλήφθη Ἐν Ἀθήναις, τῆ 5)18 Μαΐου π. μ. 1916

Διὰ τὴν Α. Ε. τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἐπιφυλακτικοῦ Συμβουλίου

Ἀναφερόμενος εἰς τὸ χθεσινὸν μου τηλεγράφημα παρακαλῶ ὑμᾶς νὰ μὴ θεωρήσῃτε αὐτὸ ἀποτελοῦν παράπικρον τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ὡς ἀπολύτως φιλικὴν καὶ προσωπικὴν ἀνακοίνωσιν, εἰς τρόπον ὥστε εἶναι περιττὸν νὰ δώσωμεν ἐνταῦθα μίαν οἰανδήποτε ἐξήγησιν.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 116.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΛΤΑ.)

Ὁ Κος Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς ἐν Βερολίνῳ
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον

Διὰν ἐπεῖγον

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐκ Βερολίνου ἀνευ ἡμερομηνίας.

Ἐλήφθη Ἐν Ἀθήναις, τῆ 5)18 Μαΐου 1916

Διὰ τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου.

Ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἀπὸ 1)14 τρέχ. τηλεγράφημα μου⁽²⁾ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς, ὅτι ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου, μετὰ τὴν λήψιν τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ

(1) Ὅρα αὐτὴν ὑπ' ἀριθ. 105.

(2) Ὅρα τοῦτο ὑπ' ἀριθ. 112.

Ἰπουργεῖου τοῦ μεταβιβάζοντος τὴν τελευταίαν μου ἀνακοίνωσιν, πληροφορεῖ σήμερον τὸ Ἰπουργεῖον τοῦτο ὅτι ἐτήλεγράφησεν εἰς τὸν Στρατηγὸν Μάνκεζεν νὰ ἐξετάσῃ πάλιν λεπτομερέστατα τὴν κατάστασιν καὶ πρὸ πάντων νὰ ἐξελέγξῃ λεπτομερῶς τὰς πληροφορίας τὰς σχετιζομένας πρὸς τὰς κινήσεις τῶν στρατευμάτων τῆς Συνενοήσεως, ἐφ' ᾧν στηρίζεται ἡ ἀίτησις περὶ καταλήψεως τοῦ ἐν λόγῳ αὐθένος.

(Ἰ.π.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄρθ. 117.

*Ο Κόμης Βου Mirbach-Harff, Πρεσβευτῆς τῆς Γερμανίας ἐν Ἑλλάδι,
πρὸς τὸν Κον Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρος τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου, Ἰπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἦν Ἀθήναις, τῇ 9 Μαΐου 1916.
(Ἐλήφθη τῇ 10 Μαΐου 1916).

Κύριε Πρόεδρε,

Συνεπεία τῶν ἐπιθετικῶν μέτρων, ἅτινα ἔλαβον τελευταίως τα στρατεύματα τῆς Συνενοήσεως, ἡ Γερμανία καὶ οἱ Σύμμαχοι αὐτῆς εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, ὅπως ἐξασφαλίσωσι τὴν ἐλευθέραν διόδον τῶν σπουδαιότερων στενῶν τῆς φάραγγος τοῦ Ροῦπελ.

Πρόκειται μόνον περὶ μέτρου ἀμυντικοῦ τὸ ὁποῖον προσκλήθη ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῶν κινήσεων τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Συνενοήσεως καὶ τὸ ὁποῖον θὰ περιορισθῇ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ὑπαγορευομένων ὑπὸ τῶν καθαρῶς στρατιωτικῶν συμφερόντων.

Ὁρμωμένη ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἡ Α. Κυβέρνησις τῆς Γερμανίας οὐδόλως ἐνδοιάζει ὅπως παράσχῃ πρὸς τὴν Β. Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὰς ἀκολουθούσους διαβεβαιώσεις :

- 1) Ἡ ἔδαφικὴ ἀκεραιότης τοῦ Βασιλείου ἔσεται ἀπολύτως σεβαστή.
- 2) Τὰ συμμαχικά στρατεύματα θὰ ἐκκενώσωσι τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος εὐθὺς ὡς παύσωσιν ὑφιστάμενοι οἱ στρατιωτικοὶ λόγοι οἱ ἀπαιτοῦντες τὴν ἐνέργειαν ταύτην.
- 3) Ἡ Ἑλληνικὴ κυριαρχία ἔσεται σεβαστή.
- 4) Ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία, ἡ ἰδιοκτησία καὶ τὸ ὑφιστάμενον ἐκκλησιαστικὸν καθεστὼς ἔσονται σεβαστά.
- 5) Διὰ πᾶσαν ζημίαν προξενηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων, κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς των ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, θὰ καταβληθῇ ἀποζημίωσις.
- 6) Οἱ Σύμμαχοι θέλουσι προσενεχθῆ κατὰ τρόπον ἀπολύτως φιλικὸν πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας.

Ἐυαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Ἰ.π.) MIRBACH

Ἄριθ. 118.

Ὁ Κος Γ. Πασάρωφ, Πρεσβευτῆς τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἑλλάδι,
πρὸς τὸν Κον Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρον τοῦ Ἑπισημοῦ Συμβουλίου, Ἐπισημὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9 Μαΐου 1916.
(Ἐλήφθη τῇ 10ῃ Μαΐου 1916).

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Βουλγαρία καὶ οἱ Σύμμαχοι αὐτῆς εἶναι ἠναγκασμένοι, ὡς ἐκ τῆς ἐπιθετικῆς κινήσεως τῶν στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως, νὰ ἐξασφαλίσωσι δι' ἑαυτοὺς τὴν ἐλευθέραν διόδον τῶν σπουδαιοτάτων στενῶν τῆς φάραγγος τοῦ Ροῦπελ καὶ νὰ διατάξωσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, τὴν προέλασιν τῶν στρατευμάτων των ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔδαφους.

Πρόκειται περὶ μέτρον ἀμυντικοῦ τὸ ὁποῖον κατέστη ἀναγκαῖον ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας τῆς Συνεννοήσεως καὶ τὸ ὁποῖον θὰ περιορισθῇ αὐστηρῶς ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

Ἡ Β. Κυβέρνησις τῆς Βουλγαρίας ἐπιθυμεῖ ἐπὶ πλεόν νὰ προβῇ εἰς τὰς ἐπομένους δηλώσεις πρὸς τὴν Β. Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος.

1) Ἡ ἐδαφικὴ ἀκεραιότης τοῦ Βασιλείου ἔσεται ἀπολύτως σεβαστή.

2) Τὰ συμμαχικά στρατεύματα θὰ ἐκκενώσωσι τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος εὐθὺς ὡς παύσωσιν ὑφιστάμενοι οἱ στρατιωτικοὶ λόγοι οἱ ἀπαιτοῦντες τὴν ἐνέργειαν ταύτην.

3) Ἡ Ἑλληνικὴ κυριαρχία ἔσεται σεβαστή.

4) Ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία, ἡ ἰδιοκτησία καὶ τὸ ὑφιστάμενον ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς ἔσονται σεβαστά.

5) Διὰ πᾶσαν ζημίαν προξενηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Βουλγαρικῶν στρατευμάτων, κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς των ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔδαφους, θὰ καταβληθῇ ἀποζημιώσεις.

6) Οἱ Σύμμαχοι θέλουσι προσεγγεθῆναι κατὰ τρόπον ἀπολύτως φιλικὸν πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας.

Ἐυαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Υπ.) Γ. ΠΑΣΑΡΩΦ

Ἄριθ. 119.

Ὁ Κοσ. Στ. Σκουλούδης

Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κόμητα von Mirbach-Harff Πρεσβευτὴν τῆς Γερμανίας ἐν Ἑλλάδι.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 10 Μαΐου 1914.

Κύριε Πρεσβευτά,

Ἐλαβον τὴν ἀνακοίνωσιν ἣν ἡ Ὑμετέρα Ἐξουχότης μοὶ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ μοὶ ἀπευθύνῃ ὑπὸ χθεσινὴν ἡμερομηνίαν, ὅπως μοὶ γνωρίσῃ ὅτι «συνεπεία τῶν ἐπιθετικῶν » μέτρων ἅτινα ἔλαβον τελευταίως τὰ στρατεύματα τῆς Συνεννοήσεως, ἡ Γερμανία καὶ » οἱ Σύμμαχοί αὐτῆς εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, ὅπως ἐξασφαλίσωσι τὴν ἐλευθέραν διόδον τῶν σπουδαιοτάτων στενῶν τῆς φάραγγος » τοῦ Ραῦπελ. Ὅτι πρόκειται μόνον περὶ μέτρου ἀμυντικοῦ τὸ ὁποῖον προσκλήθη ἀπο- » κλειστικῶς ὑπὸ τῶν κινήσεων τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως καὶ τὸ » ὁποῖον θὰ περιορισθῇ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ὑπαγορευμένων ὑπὸ τῶν καθαρῶς στρα- » τιωτικῶν συμφερόντων. Ὁρμημένη ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἡ Β. Κυβέρνησις τῆς » Γερμανίας οὐδόλως ἐνδοιάζει ὅπως παράσχη πρὸς τὴν Β. Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὰς » ἀκολούθους διαβεβαιώσεις.

» 1) Ἡ ἔδαφικὴ ἀκεραιότης τοῦ Βασιλείου ἔσεται ἀπολύτως σεβαστή.

» 2) Τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα θὰ ἐκκενώσωσι τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, εὐθύς » ὡς παύσωσιν ὑφιστάμενοι οἱ στρατιωτικοὶ λόγοι οἱ ἀπαίτουντες τὴν ἐνεργεσίαν ταύτην.

» 3) Ἡ Ἑλληνικὴ κυριαρχία ἔσεται σεβαστή.

» 4) Ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία, ἡ ἰδιοκτησία καὶ τὸ ὑφιστάμενον ἐκκλησιαστικὸν καθε- » στῶς ἔσονται σεβαστά.

» 5) Διὰ πᾶσαν ζημίαν προξενηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων, θὰ » καταβληθῇ ἀποζημίωσις.

» 6) Οἱ Σύμμαχοι θέλουσι προσενεχθῆν κατὰ τρόπον ἀπολύτως φιλικὸν πρὸς τὸν » πληθυσμὸν τῆς χώρας».

Λαμβάνω ὑπὸ σημείωσιν ὅλας τὰς διαβεβαιώσεις τὰς περιεχομένας ἐν τῇ ἀνακοινώ- » σει ταύτῃ καὶ παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Ἐξουχότητα νὰ δεχθῆ κλπ.

(Ὑπ.) ΣΤ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 120.

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης
Πρόεδρος τοῦ Ἐπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου, Ἐπιτελετὴς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κοσ Γ. Πασάροφ, Πρεσβευτὴν τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἑλλάδι.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Μαΐου 1916.

Κύριε Πρεσβευτά,

Βεβαιῶν τὴν λήψιν τῆς ὑπὸ χθεσινὴν ἡμερομηνίαν ὑμετέρας ἀνακοινώσεως, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν ὑμῶν ὅτι λαμβάνω ὑπὸ σημείωσιν πάσας τὰς ἐν αὐτῇ περιεχομένας δηλώσεις.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Ἵπ.) ΣΤ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 121.

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς ἐν Βερολίνῳ
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐκ Βερολίνου τῇ 11 Μαΐου 1916.

Ἐλήφθη ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Μαΐου 1916.

Διὰ τὴν Α. Ε. τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἐπιχειρηματικοῦ Συμβουλίου

Ὁ Ἐπιτελετὴς τῶν Ἐξωτερικῶν πρὸ ὀλίγου μ' ἐπληροφόρησε διὰ τοῦ κ. Ροζεμπεργκ ὅτι ὁ κ. Μίρμπαχ ὡς καὶ ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Βουλγαρίας κατέθεσαν ἐγγράφως τῇ Α. Ε. τὴν δήλωσιν περὶ ἐγγυήσεων ἐφ' ἧς εἰργάσθημεν τὰς τελευταίας ταύτας ἑβδομάδας. Τολμῶ νὰ ἐλπίζω ὅτι ἡ Α. Ε. θὰ ἰκανοποιηθῆ ἐκ τῆς ἀνακοινώσεως ταύτης περὶ ἧς παρεκαλοῦσεν ἡμᾶς νὰ εὐαρεστηθῶμεν νὰ τηρήσωμεν τὴν μεγίστην ἐχεμύθειαν πρὸς στιγμὴν. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὴν παράκλησιν τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐμπιστευτικῶς καὶ προσωπικῶς ὑπὸ τῆς Α. Ε. πρὸς τὸν Πρεσβευτὴν τῆς Γερμανίας περὶ τῆς ὑποχρέωσεως διὰ τὸν Βασιλέα τῆς Βουλγαρίας καὶ τὴν οἰκογένειαν του ὅπως μὴ μεταβῶσιν εἰς Θεσσαλονίκην, ἔχω πάντα τὰ δεδομένα νὰ πιστεύω, ὅτι, ἐν ἧ περιπτώσει τὰ συμμαχικά στρατεύματα ἤθελον ποτε φθάσει μέχρι Θεσσαλονίκης, τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ ἐκανονίζετο κατὰ τὴν νόμιμον ὑμῶν ἐπιθυμίαν. Πιστεύω ὅτι πρὸς τὸ παρὸν δὲν ὑπάρχει λόγος ἀνησυχίας περὶ τοιαύτης πιθανότητος. Κρίνω ὅτι ὀφείλω νὰ πρυσθέσω, ἵνα παράσχω τῇ Α. Ε. ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀγαθῆς.

θελήσεως τῆς δειχθείσης παρά τοῦ κ. Ραδοσλαύου κατὰ τὴν περὶ τούτου διαπραγματεύσειν, τὸ γεγονός ὅτι τὸ σχέδιον τῆς ἀνακοινώσεως ἀνεκοινώθη αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Γερμανίας ἐν Σόφια τὴν 16ην Μαΐου καὶ τὴν 20ὴν ἦτο ἤδη ἐνταῦθα ἢ ἀπάντησις ἢ ἐπικυροῦσα τὸ κείμενον.

(Ἵπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 122.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

Ὁ Κος Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς ἐν Βερολίνῳ
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον

Εἰς Ἀθήνας

Ἄξιον ἐπιείκον

Ἐκ Βερολίνου 12 Μαΐου 1916 11.20 ἑσπέρας

Ἐκλήθη ἐν Ἀθήναις, τῇ 13 Μαΐου 1916 ν. ἡμ. 11.40 π. μ.

Διὰ τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου.

Ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ λάβω τὸ ἀπὸ δεκάτης τρεχ. μηνὸς τηλεγράφημα Ἵπ.ῶν. Ἔσχον καθόλην τὴν χθὲς καὶ σήμερον ἡμέραν μακρὰς συνομιλίας ἐν τῷ Ἵπουργεῖῳ σχετικῶς πρὸς τὴν πρόθεσιν τοῦ Ἐπιτελείου περὶ καταλήψεως τῶν αὐχένων τοῦ Ραῦπελ καὶ προσεπάθησα συμφώνως πρὸς τὰς ὑμετέρας διαταγὰς νὰ πείσω τὸ Ἵπουργεῖον τοῦτο ὅτι αἱ πολιτικαὶ ἀνάγκαι ὤφειλον νὰ πείσωσι τὸ Ἐπιτελεῖον νὰ παραιτηθῇ τῆς καταλήψεως τῶν ρηθειςῶν περιοχῶν. Τὸ Ἵπουργεῖον ἐμεσολάβησεν ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην παρὰ τῷ Στρατηγῷ Φάλκενχάιν. ἥστις διὰ λεπτομεροῦς τηλεγραφήματος τοῦ στρατιωτικοῦ Ἀκολουθοῦ τῆς Γερμανίας εἶπε πληροφορηθῆ περὶ τῶν διατυπωθεισῶν ὑπὸ τῆς Β. Κυβερνήσεως ἐναντιώσεων. Δυστυχῶς ὁ Στρατηγός, παρ' ὅλους τοὺς πολιτικῆς φύσεως λόγους, φαίνεται ἀπολύτως ἐμμένων περὶ τῆς ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης πρὸ τῆς ὑποίας εὐρίσκεται διὰ λόγους στρατηγικούς νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀγγελθεῖσαν ἀμυντικὴν κατάληψιν.

Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου ἰσχυρίζεται ὅτι ἤδη ἐν Ἀγγλικὸν σύνταγμα ἱππικοῦ ἔχει διαβῆ τὸν Στρουμῶνα καὶ ἐξαιρεῖ πλὴν τούτου τὸ γεγονός, ὅτι πᾶσαι αἱ συλλεγεῖσαι ἐνδείξεις, μέχρι τῆς σήμερον, παρέχουσι τὴν εἰκασίαν ὅτι ἡ Συνεννόησις προτίθεται ν' ἀναλάβῃ ἐπιθετικὴν ἐπιχείρησιν εἰς τρόπον στάσεως, ἣν λαμβάνει ὁ ἐχθρικός στρατός. Ὡς συνήθως ὁ Κύριος Φὸν Γιάγκωφ καὶ τὸ Ἵπουργεῖον εἶναι ἀπολύτως ἀνίσχυροι ἀπέναντι τῆς θελήσεως τοῦ Ἐπιτελείου. Κατὰ τὰς συζητήσεις ἃς ἔσχον ἔθιξα ἐπίσης τὸ ζήτημα τῆς δηλώσεως περὶ τῶν ἐγγυήσεων αἵτινες εὐρίσκονται ἐν ἐκκρεμότητι ἀπὸ τοσούτου χρόνου, καὶ προσεπάθησα νὰ ἐπιτύχω αὐτὴν ἀνεξαρτήτως τοῦ γεγονότος τῆς ἐκπληρώσεως ἢ μὴ τῆς προταθείσης καταλήψεως. Ὁφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι εὖρον (entendement) νοημοσύνην ἐν τούτῳ εἰς τὸ Ἵπουργεῖον καὶ ἔχω πάντα λόγον νὰ ὑποθέτω ὅτι ὁ Κύριος Φὸν Γιάγκωφ ἦλθεν εἰς συνεννόησιν μετὰ τοῦ Ἐπιτελάρχου, ὅπως ὁ τελευταῖος οὗτος ἐξουσιοδοτήσῃ αὐτὸν νὰ τηλεγραφήσῃ εἰς τὸν κόμητα Μίρμπαχ νὰ κάμῃ τὴν σχετικὴν δῆλωσιν τῇ Ἰ. Ἐξοχότητι τοῦλάχιστον καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰ σπουδαιότατα σημεῖα τῆς δηλώσεως, ἥτις ἐγκαίρως εἶχε συνταχθῆ ἐν Ἀθήναις.

Παλαιῶ κατὰ τῶν δυσκολιῶν τούτων αἵτινες προέρχονται ἐκ μέρους τῆς στρατιω

τικῆς Διοικήσεως. Συνάγω τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἰδέα τῆς περὶ ἧς πρόκειται καταλήψεως δὲν εἶναι εἰσῆγησις τῶν Βουλγάρων, ἀλλ' ὅτι ὀφείλεται εἰς τὴν Γερμανικὴν πρωτοβουλίαν καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν τοῦ Στρατάρχου Μάκενζεν. Ἐὰν ἡ Υ. Ε. προτίθεται νὰ μοῦ δώσῃ νέας ὁδηγίας, παρακαλεῖται νὰ πράξῃ τοῦτο τὸ ταχύτερον διότι ἐπείγει ἡ κατάστασις.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 123.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Γενικὸν Στρατηγεῖον, 12 Μαΐου 1916 ν. ἡμ..

Διὰ τὸν Στρατιωτικὸν Ἀκόλουθον

Ἡ προώθησις τῶν Γάλλων πέραν τῶν Κρουσίων ὁρέων πρὸς τὸ Μπέλες, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰς ἤδη κοινοποιηθείσας κινήσεις τῶν Ἀγγλων, καθιστᾷ ἐντελῶς ἀπαραίτητον τὴν κατάληψιν τῆς ἐν προηγουμένῳ μου τηλεγραφήματι ὀρισθείσης γραμμῆς.

Παρακαλέσατέ ὅθεν τὸ Ἑλλην. Ἐπιτελεῖον νὰ ἐνδώσῃ ἀμέσως τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς πρὸς τὰ σχετικὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα, ἵνα ταῦτα, ὡς συνεφωνήθη ἀποσύρονται πρὸ τῶν προπομπῶν μας καὶ ἀποφεύγουνται οὕτω ἐπεισόδια.

(Υπ.) ΦΟΝ ΦΑΔΚΙΕΝΧΑ·Ι·Ν

Ἄριθ. 124.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΑΤΑ πρὸς Σταθμὸν ΧΜ)

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος
πρὸς τὸν Κοιν. Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,

Εἰς Βερολίνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 1)26 Μαΐου 1916.

Διεβιβάσθη τῆ 14)27 Μαΐου 1916.

Τηλεγράφημα τοῦ Κοιν. Στ. Σκουλούδη,
Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἐλαβον τὸ χθεςινὸν τηλεγράφημά σας(1). Ὁ Κύριος von Michael, ἐξ ὀνόματος τῆς Γερμανίας καὶ τῶν συμμάχων τῆς, μοὶ ἐπέδωκεν ἐπιστολὴν περιέχουσαν περίπου τὰς αἰτηθείσας διαβεβαιώσεις. Ἀπήντησα ὅτι τὰς λαμβάνω ὑπὸ σημείωσιν καὶ παρεκάλεσα τὸν Πρεσβευτὴν ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ εὐχαριστήσῃ ἐκ μέρους μου τὴν Αὐτοκρατορι-

(1) Ὅρα τοῦτο ὑπ' ἀριθ. 122.

κὴν Κυβέρνησιν. Ὀλίγον ὕστερον ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Βουλγαρίας ἐξ ὀνόματος τῆς Κυβερνήσεώς του, μοὶ ἐπέδωκε ταύτόσημον ἐπιστολήν, ἣν ἔλαβον ὁμοίως ὑπὸ σημείωσιν. Ἀναμένω τὴν ἐπάνοδον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἐκ Θεσσαλίας ὅπως φέρω τὸ γεγονός εἰς γνῶσιν Ἰου.

(Ἰπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἰστερόγραφον τοῦ Κου. Ι. Θεοτόκη,
Ἀρχηγοῦ τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσης Σοφίας.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐπανῆλθεν ἐκ τοῦ ταξιδίου Ἰου, ὅπερ ὑπῆρξεν ἀληθῆς ἀποθέωσις Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς σὲ παρακαλεῖ νὰ πληροφωρηθῆς τί γίνονται τὰ ἀντίτυπα τῆς εἰκόνας Ἰου τοῦ Laslo (1). Ὁ Πανταζόπουλος ἀφίκετο σήμερον. Πολλὰ εὐχαριστῶ. Ὁ Ψύχαις θὰ ἀντικατασταθῆ διὰ τοῦ (Ραγκαβῆ). (Ἰπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(Ἰπ.) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ἄριθ. 125.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ Μαυρουδῆς, Διοικητὴς τοῦ ὀχυροῦ Ροῦπελ,
πρὸς τὴν Διοίκησιν τοῦ φρουρίου Θεσσαλονίκης.

Ἐν Ροῦπελ, τῆ 13 Μαΐου 1916.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω ὅτι τὴν 9.45' τῆς πρωίας ἀνεφάνη φάλαγγ ἐχθρική δυνάμειος περίπου τάγματος πεζικοῦ, μιᾶς ἡμιλαρχίας καὶ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ ἀραμπάδων. Βούλγαρος ἀξιωματικὸς ἐγνωστοποίησε πρὸς ἀξιωματικὸν τῆς προκαλύψεως τοῦ Ἰσκιτζέ ὅτι τμημα Γερμανοβουλγαρικοῦ στρατοῦ θὰ εἰσβάλῃ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος τὴν μεσημβρίαν. Προηγήθησεται ἡ Γερμανική. Ἡ πρόθεσις τῆς φάλαγγος εἶναι νὰ καταλάβῃ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔδαφους τὰ στρατηγικώτερα δι' αὐτοὺς σημεία.

(Ἰπ.ογ.) ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ

(1) Ἐπειτα φράσις ἰδιωτικῆς φύσεως.

Ἄριθ. 126.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑποστράτηγος Γεννάδης, Διοικητῆς τοῦ Δ' Σώματος στρατοῦ,
πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ),

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Καβάλλᾳ, τῇ 13 Μαΐου 1916.

Ἡ 6η Μεραρχία ἀναφέρει ὅτι σήμερον τὴν 11ην ὥραν καὶ 15' τῆς πρωίας φάλαγγ Βουλγαρικὴ ἢ Γερμανοβουλγαρικὴ ἐδήλωσεν εἰς Ροῦπελ ὅτι θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος. Ἐζήτησεν ὅπως ἔχῃ ἀπάντησιν μέχρι τῆς μεσημβρίας. Ἴππικὸν ἐζήτησε νὰ διαβῇ τὴν γέφυραν τῆς Κούλας ὅπως εἰσέλθῃ ἐπίσης. Ἡ Μεραρχία διέταξε τὸ Ροῦπελ ὅπως ἀντισταθῇ βία εἰς πᾶσαν προέλασιν πέραν τῶν 500 μέτρων ἀπὸ τῆς ὀρθογωνίου γραμμῆς, συμφώνως ταῖς ἡμετέραις τηλεγραφικαῖς διαταγαῖς ἀπὸ 27 Ἀπριλίου καὶ 4 Μαΐου ἐ. ἐ.⁽¹⁾ Ἐνέκρινα τὴν ἐνέργειαν τῆς Μεραρχίας καὶ διέταξα ὅπως γνωσθῇ τοῖς Βουλγάροις ὅτι, εἰς ἐνδεχομένην προέλασιν αὐτῶν ἀνευ τῆς ἀναμενομένης προηγουμένης ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργείου, θέλει ἀντιταχθῆ βία.

(Υπ.) ΓΕΝΝΑΔΗΣ

Ἄριθ. 127.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑποστράτηγος Γεννάδης, Διοικητῆς τοῦ Δ' Σώματος στρατοῦ,
πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικὴν Ὑπηρεσίαν στρατοῦ),

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Καβάλλᾳ, τῇ 13 Μαΐου 1916.

Ἡ 6η Μεραρχία ἀναφέρει ὅτι δύο Βουλγαρικὰ ἢ Γερμανικὰ συντάγματα παρετάχθησαν ἐναντι τοῦ Χοτζόβου ἢ Χότζα Τσιφλίκ. Τμήματα αὐτῶν χωροῦσι πρὸς τὸ Χότζοβον Διέταξα αὐτὴν νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν σημερινὴν τηλεγραφικὴν μου διαταγὴν σχετικῶς πρὸς τὸ Ροῦπελ⁽²⁾.

Ἐπίσης ἀναφέρει ὅτι Γερμανικὰ στρατεύματα ἔχουσιν εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος, εἰς τὸν τομέα Τοπολίτσης, καὶ προχωροῦσι πρὸς κατάληψιν τῶν ὕψωμάτων τῶν παρακειμένων τῆς Βετρίνης.

(Υπ.) ΓΕΝΝΑΔΗΣ

(1) Ὅρα αὐτὰς ἀνωτέρω ὑπὸ τοὺς ἀριθ. 105 καὶ 114.

(2) Ὅρα ἀμέσως ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 126 τηλεγράφημα.

Ἄριθ. 128.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ
πρὸς τὸν Κομ Στ. Σκουλούδη
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῆ 13 Μαΐου 1916.

Ἔχω λόγους νὰ πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ ἔχομεν ὑπ' ἄψιν τὴν πιθανότητα προσε-
χοῦς προελάσεως τῶν Γερμανοβουλγάρων εἰς τὰ στενά τοῦ Ροῦπελ.

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 129.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Συνταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ Μεσσαλῆς,
Διευθυντῆς τῆς ὑπηρεσίας τῶν μετόπισθεν,
πρὸς τὸν Ὑποστράτηγον Δούσμανην,
Ἀρχηγὸν τῆς Ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας τοῦ στρατοῦ,

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Θεσσαλονίκῃ, τῆ 13 Μαΐου 1916.

Κατὰ τηλεγράφημα τοῦ Διοικητοῦ τοῦ ὄχυροῦ Ῥοῦπελ, ληφθέν τὴν 4ην μ. μ., οἱ
Γερμανοβούλγαροι ἐδήλωσαν ὅτι, κατόπιν ὁδηγιῶν τῶν Κυβερνήσεών των, θὰ εἰσέλθωσιν
ἵνα καταλάβωσι τὸ φρούριον. Ἐπίσης ἐδήλωσαν ὅτι ἡ εὐθύνη τῶν συμβησομένων ἐπιπίπτει
εἰς τὸν Ἕλληνα διοικητὴν καὶ τοὺς ἀξιωματικούς τοῦ ὄχυροῦ. Συνεπῶς ἡ ἀπὸ 9 Μαρτίου
ἔ. ἔ. διαταγὴ σας (2) ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ἐφαρμόζεται, ὡς ἀφορῶσα ἀπλῶς εἰς εἰσβο-
λὴν εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος. Οἱ Βούλγαροι ὁμῶς ζητοῦσι τὴν κατάληψιν τοῦ ὄχυροῦ, τοῦθ'
ἕπερ διάφορον. Διατάξατε.

(Ὑπ.) ΜΕΣΣΑΛΑΣ

(1) Ὅρα αὐτὴν ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 95.

Ἄριθ. 130.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελική ὑπηρεσία τοῦ στρατοῦ)
πρὸς τοὺς Διοικητὰς
ποῦ Γ' Σώματος στρατοῦ, εἰς Θεσσαλονίκην, τοῦ Δ' Σώματος στρατοῦ, εἰς Καβάλλαν,
τῆς 6ης Μεραρχίας εἰς Σέρρας, καὶ τοῦ φρουρίου Θεσσαλονίκης,

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 13 Μαΐου 1916.

Κατόπιν ἀναφορᾶς τῆς 6ης Μεραρχίας, καθ' ἣν φάλαγξ Βουλγαρικὴ ἢ Γερμανο-βουλγαρικὴ ἐδήλωσεν εἰς Ροῦπελ ὅτι θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος⁽¹⁾, ἐντελλόμεθα ὅπως ἐφαρμόσητε εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὰ διὰ τῆς ἀπὸ 9 Μαρτίου ἐ. ἔ. διαταγῆς μας⁽²⁾ ἐντελλόμενα, τὴν ὁποίαν θέτομεν ἐκ νέου ἐν ἰσχύϊ διὰ τὸ τμήμα τοῦτο τῶν συνόρων εἰς ἃ παρουσιάζεται ἡ εἰσβολή, ἀναστέλλοντες ὡς πρὸς τοῦτο τὴν ἀπὸ 27 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. διαταγὴν μας⁽³⁾.

Ἐπιδώσατε συγχρόνως τῷ ξένῳ στρατῷ ἐντονον διαμαρτυρίαν.

(Ἵπ.) ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ

Ἄριθ. 131.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑποστράτηγος Γεννάδης, Διοικητὴς τοῦ Δ' Σώματος στρατοῦ,
πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ),

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Καβάλλῃ, τῇ 13 Μαΐου 1916.

Ἡ 6η Μεραρχία ἀναφέρει ὅτι οἱ Γερμανοβούλγαροι, βληθέντες ὑπὸ τοῦ πυροβαλικοῦ τοῦ Ροῦπελ καὶ τοῦ πεζικοῦ προκαλύψεως, ὑπεχώρησαν προτροπάδην ἐκείθεν τῆς Κούλας. Κατόπιν τούτου διέταξα τὴν Μεραρχίαν νὰ ἐκδώσῃ μὲν ἀμέσως διαταγὴν ἀπαγορεύουσαν τὴν ἀντίστασιν ἐν δοθησομένῃ νῆα περιπτώσει, συμφώνως τῇ ὑμετέρῃ σημερινῇ τηλεγραφικῇ διαταγῇ⁽⁴⁾, ἀναβάλλῃ δὲ τὴν ἐπίδοσιν διαμαρτυρήσεως μέχρι νῆα ἐκδηλώσεως προχωρήσεως τῶν Γερμανοβουλγάρων.

Νεωτέρα ἀναφορὰ τῆς Μεραρχίας ἀγγέλλει τὴν διάβασιν τμημάτων τῶν Γερμανοβουλγάρων διὰ τῆς Κούλας πρὸς τὸ Ἐσκιτζέ καὶ συνεπῶς τὴν ἐπίδοσιν σχετικῆς διαμαρτυρήσεως.

(Ἵπ.) ΓΕΝΝΑΔΗΣ

(1) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 126 τηλεγράφημα.

(2) Ὅρα αὐτὴν ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 95.

(3) Ὅρα αὐτὴν ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 105.

(4) Ὅρα αὐτὴν ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 130.

Ἄριθ. 132.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ ὑποστράτηγος Μπαϊρας, Διοικητὴς τῆς 6ης Μεραρχίας,
πρὸς τὴν Ἐπιτελικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ,

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Σέρραις, τῇ 14 Μαΐου 1916.

Ὁ φρούραρχος Ροῦπελ ἀναφέρει ὅτι τὴν 10 ὥραν καὶ 45' τῆς ἑσπέρας Βούλγαρος ἀξιωματικὸς ἐκοινοποίησεν αὐτῷ διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ἐναντι τοῦ Ροῦπελ στρατευμάτων, καθ' ἃς τὸ ὄχυρόν δέον νὰ ἐκκενωθῇ ὑπὸ τῆς φρουρᾶς ἐντὸς τῆς νυκτός, καθ' ὅσον θὰ καταληφθῇ ὑπ' αὐτῶν, ἄλλως ἢ φρουρὰ θεωρηθήσεται ἀποκεκομμένη τοῦ λοιποῦ στρατοῦ, δὲν θὰ ἐπικοινωνήσῃ δὲ πλέον μετ' αὐτοῦ. Προσέθηκεν ὅτι τὸ ὑλικόν, ἐφ' ὅσον δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ παραλάβωμεν, δέον νὰ τοῖς παραδοθῇ, ἐπὶ ἀποδείξει καὶ ἐπὶ ἐπιστροφῇ, πέραν τῆς γεφύρας τοῦ Σερυμῶνος. Πρὸς ἀποφυγὴν ἀποκλεισμοῦ δλοκλήρου τάγματος ἐν Ροῦπελ, ἐγκρίνετε ἵνα τὴν φρουρὰν αὐτοῦ, πλὴν ἐνὸς λόχου παραμένοντος ἐν τῷ ὄχυρῳ, διατάξω νὰ ἐξέλθῃ, τοῦ ὄχυροῦ καὶ συνταχθῇ ἐν ἀναμονῇ παρὰ τὴν ἀμαξιτὴν ὁδὸν εἰς 2 ἢ 3 χιλιομέτρων ἀπόστασιν νοτίως τοῦ ὄχυροῦ. Παρακαλῶ, διατάξατε ἀμέσως.

(Υπ.) ΜΠΑΪΡΑΣ

Ἄριθ. 133.

Π Ρ Ω Τ Ο Κ Ο Λ Λ Ο Ν

παραδόσεως τοῦ ὄχυροῦ Ροῦπελ.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ) (1)

Ἐν τῷ ὄχυρῳ Ροῦπελ, τῇ 14 Μαΐου 1916.

Ὁ Διοικητὴς τοῦ ὄχυροῦ Ἰωάννης Μαυροῦδης παρέδωκε τὸ ὄχυρόν εἰς τὸ Γερμανικόν ἱππικόν (Ἰλαρχον Thiel), μετὰ τῶν ἐξῆς εἰδῶν.

- 1) Δύο πυροβόλων τῶν 15 ἐκ.,
 - 2) » » » 7.5 ἐκ. μετὰ 800 βίδων.
 - 3) 1.200.000 φυσιγγίων πεζικοῦ,
 - 4) 6.500 λίτρῶν διπυρίτου,
 - 5) 350 » ζακχάρεως,
 - 6) 150 » βουτύρου,
- ὡς καὶ ἄλλων τινῶν τροφίμων.

Ὁ παμπδοῦς
(Υπ.) Ι. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ
Ταγμα-ἀρχὴς τοῦ πεζικοῦ

Ὁ παραλαβὼν
(Υπ.) ΤΗΙΕΙ,
Ἰλαρχος

(1) Τὸ παρὸν πρωτόκολλον συνετάχθη ἐν γερμανικῇ γλώσσῃ.

Ἄριθ. 134.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης
Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας
ἐν Βερολίῳ Βιέννῃ καὶ Σόφια

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Μαΐου 1916.

Χθὲς μετὰ μεσημβρίαν Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ στρατεύματα διέβησαν τὰ σύνορά μας εἰς Κούλαν, βορείως τοῦ Δεμίρ--Ἰσσάρ, καὶ ἐπεχειρήσαν νὰ καταλάβωσι τὸ ὄχυρόν τοῦ Ροῦπελ, οὗτινος ἡ φρουρὰ ἀντέταξε βίαν ὅπως κρατήσῃ τὴν θέσιν τῆς. Ἄτερα στρατεύματα, ἀνερχόμενα εἰς 25,000 ἄνδρας, κατελθόντα σήμερον τὴν πρωίαν ἐκ τῶν τομέων Τσιγγελίου καὶ Βετρίνης κατέλαβον τὰ πρὸς τὸ Δεμίρ--Ἰσσάρ ὑψώματα καὶ τὴν γέφυραν τοῦ Στρυμῶνος. Ἐπίσης κατέλαβον τὴν ξυλίνην γέφυραν τοῦ Δεμίρ--Ἰσσάρ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς περιοχῆς ταύτης, καταληφθεὶς ὑπὸ πανικοῦ, προετοιμάζεται δι' ἀθρόαν μετοικεσίαν, καθόσον διατηρεῖ ἔτι τὴν ὀδυνηρὰν ἀνάμνησιν τῶν Βουλγαρικῶν διωγμῶν τοῦ 1912 καὶ 1913.

Ἡ εἰσβολὴ αὕτη ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἀντίκειται εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν μεταξὺ τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν καὶ τῶν ἡμετέρων στρατιωτικῶν Ἀρχῶν συμφωνίαν, καθ' ἣν τὰ στρατεύματα ἐκείνων, ἀπαλλαγέντα τῆς ὑποχρέωσεως νὰ τηρῶσι τὴν ὀρισθεῖσαν ἀπὸ τῆς κινητοποιήσεως εὐδαιτέραν ζώνην, ἠδύναντο νὰ προελάσωσι μέχρι τῆς ὀροθετικῆς γραμμῆς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ὑπερβῶσιν αὐτήν. Ἐνώπιον τῆς παραχθείσης, διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐπιδρομῆς, συγκινήσεως, τόσον μεταξὺ τῶν πληθυσμῶν τῶν καταληφθέντων μερῶν, ὅσον καὶ παρὰ τῆ κοινῇ γνώμῃ ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, ἡ Β. Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ ἀπευθύνῃ τὰς πλέον ἐντόνους διαμαρτυρίας πρὸς τε τὴν Α. Γερμανικὴν Κυβέρνησιν καὶ πρὸς τὰς τῶν συμμάχων τῆς, καὶ νὰ ἐπιμείνῃ ὅπως δοθῶσι διαταγαὶ διὰ τὴν ταχυτέραν ἐκκένωσιν τοῦ καταληφθέντος Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν καὶ Βουλγαρικῶν στρατευμάτων.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ προβῆτε ἄνευ ἀναβολῆς εἰς ἐπίμονον ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο διάβημα παρὰ τῆ Κυβερνήσει παρ' ἣ εἰσθε διαπεπιστευμένος καὶ μοὶ γνωρίσητε ἐπείγοντως τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ.

(Υπ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ)

Ἄριθ. 135.

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
 Πρόεδρος τοῦ Ἑπισημοῦ Συμβουλίου, Ἐπισημὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
 1) πρὸς τὸν Κόμητα Von Mirbach-Harf Πρεσβευτὴν τῆς Γερμανίας,
 2) πρὸς τὸν Κομ J. Szilassy, Πρεσβευτὴν τῆς Αὐστρουγγαρίας,
 3) πρὸς τὸν Κομ Γ. Πασάρωφ, Πρεσβευτὴν τῆς Βουλγαρίας.

Ἐν τὰ ὅθ α

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Μαΐου 1916.

Κύριε Πρεσβευτά,

Προχθὲς μετὰ μεσημβρίαν Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ στρατεύματα διέβησαν τὰ σύνορα ἡμῶν εἰς Κούλαν, βορείως τοῦ Δεμίρ--Ἰσσάρ, καὶ ἐπεχείρησαν νὰ καταλάβωσι τὸ ὄχυρόν Ῥοῦπελ, οὗτινος ἡ φρουρὰ ἠναγκάσθη νὰ ἀντιτάξῃ βίαν ὅπως κρατήσῃ τὴν θέσιν τῆς. Ἄτερα στρατεύματα Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ ἀνερχόμενα εἰς 25.000 ἀνδρας περίπου, εἰσέδυσαν χθὲς εἰς τοὺς τομεῖς Τσιγγελίου καὶ Βετρίνης καὶ κατέλαβον τὰ πρὸς τὸ Δεμίρ--Ἰσσάρ ὑψώματα ὡς καὶ τὰς γεφύρας τοῦ Στρυμῶνος καὶ τοῦ Δεμίρ--Ἰσσάρ.

Ἡ αἰφνιδία αὕτη εἰσβολὴ σημαντικῶν δυνάμεων ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, οὐ μόνον ἀποτελεῖ παραβίασιν τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀντίκειται προσέτι εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν μεταξὺ τῶν ἡμετέρων στρατιωτικῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν Ἀρχῶν τοῦ Γερμανικοῦ καὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ συμφωνίαν, καθ' ἣν τὰ στρατεύματα τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν, ἀπαλλαγέντα τῆς ὑποχρέωσιν νὰ τηρῶσι τὴν ὀρισθεῖσαν ἀπὸ τῆς κινήσεως οὐδετέραν ζώνην, ἠδύναντο νὰ προελάσωσι μέχρι τῆς Ἑλληνικῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς ἀλλὰ χωρὶς νὰ ὑπερβῶσιν αὐτήν.

Ἐνώπιον τῆς τοιαύτης παραβιάσεως τῆς οὐδετερότητος καὶ τῆς παραχθείσης ἐξ αὐτῆς ζωνηῆς συγκινήσεως, τόσον μεταξὺ τῶν πληθυσμῶν τῶν καταληφθέντων μερῶν, ὅσον καὶ παρὰ τῆ κοινῆ γνώμῃ ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, ὀφείλω νὰ ἀπευθύνω τῇ Ἑμετέρᾳ Ἐξοχότητι, μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως διαβιβάσῃ αὐτὰς τῇ Κυβερνήσει τῆς, τὰς πλεον ἐντόνους διαμαρτυρίας τῆς Β. Κυβερνήσεως καὶ νὰ ἐπιμείνω ὅπως τὰ Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ στρατεύματα ἐκκενώσωσι τὸ ταχύτερον τὰ παρ' αὐτῶν καταληφθέντα Ἑλληνικὰ ἐδάφη.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Ἰπ.) ΣΤ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 136.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελική ὑπηρεσία τοῦ στρατοῦ)
πρὸς τὸν Ὑποστράτηγον Μπαϊράν, Διοικητὴν τῆς 6ης Μεραρχίας,

Εἰς Σέρρας

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Μαΐου 1916.

Εἰδοποιήσατε τοὺς Βουλγάρους ὅτι εἰς τὰς ἀνακοινώσεις τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως ὁ σταθμὸς τοῦ Δεμίρ--Ἰσσάρ δὲν περιέχεται εἰς τὴν ζώνην ἣν ἐπεζήτησαν νὰ καταλάβωσι καὶ ὅτι ἤδη, κατόπιν τῆς ἀναφορᾶς σας, γενήσεται νέα συνεννόησις. Συνεπῶς βαρεῖαν θὰ ὑπέχωσιν εὐθύνην διὰ πᾶν συμβησόμενον πρὸ τῆς συνεννόησεως ταύτης.

Ἐν τούτοις εἰδοποιούμεν ὑμᾶς ὅτι ἡ συνεννόησις μετὰ τοῦ Σαρράιγ περὶ ἀεροπλάνων ἦν ἐζητήσατε, εἶναι ἀδύνατος. Τοιαύτη δὲ ἐνέργεια τῶν ἀεροπλάνων ἀναμένεται. Ἐπίσης προέλασις τοῦλάχιστον τοῦ Ἀγγλογαλλικοῦ ἱππικοῦ πιθανότατα ἐπίκειται. Συνεπῶς ἡ ἐκκένωσις τοῦ σταθμοῦ εἶναι ἀφευκτος. Ὅθεν ἀφήσατε εἰς τὸν σταθμὸν μικρὰν μόνον ἐπιτηρητικὴν δύναμιν καὶ, ἐν προελάσῃ πρὸς κατάληψιν αὐτοῦ, εἴτε οἱ Ἀγγλογάλλοι εἴτε οἱ Βούλγαροι, ἀποσυρθῆτε ἐγκαίρως ἀνευ ἀντιστάσεως. Ἐξηγήσατε ταῦτα εἰς τοὺς ὑφ' ὑμᾶς, πρὸς τήρησιν τοῦ ἠθικοῦ. Ἡ πόλις τοῦ Δεμίρ--Ἰσσάρ νὰ κατέχηται πάντοτε ἰσχυρῶς.

(Ὑπ.) ΓΙΑΝΝΑΚΙΤΣΑΣ

Ἄριθ. 137.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης

Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας

ἐν Παρισίαις, Λονδίῳ, Ρώμῃ, Βουκουρεστίῳ, Πετροπόλει καὶ Κωνσταντινουπόλει
καὶ τὸ ἐν Βέρνη Γενικὸν Προξενεῖον.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 16 Μαΐου 1916.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σας πληροφορήσω ὅτι τὸ ἀπόγευμα τῆς 13ης τοῦ μηνὸς ταύτου, Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ στρατεύματα διέβησαν τὰ σύνορα ἡμῶν εἰς Κούλαν, βορείως τοῦ Δεμίρ--Ἰσσάρ, καὶ ἐπεχείρησαν νὰ καταλάβωσι τὸ ὄχυρον Ῥοῦπελ, αὐτὸς ἢ φρουρὰ

ἠναγκάσθη νὰ ἀντιτάξῃ βίαν ὅπως κρατήσῃ τὴν θέσιν της. Ἔτερα στρατεύματα Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ ἀνερχόμενα εἰς 25.000 ἄνδρας περίκου, εἰσέδυσαν τὴν ἐπομένην εἰς τοὺς τομεῖς Τσιγγελίου καὶ Βετρίνης καὶ κατέλαβον τὰ πρὸς τὸ Δεμίρ--Ἰσσάρ ὑψώματα ὡς καὶ τὰς γεφύρας τοῦ Στρυμῶνος καὶ τοῦ Δεμίρ--Ἰσσάρ.

Ἐνώπιον τῆς παραβιάσεως ταύτης τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, ἡ Β. Κυβέρνησις ἀπηύθυνε χθὲς τὴν ἐσπέραν πρὸς τὰς Κυβερνήσεις τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας, καὶ Βουλγαρίας ἔντονον διάμαρτυρίαν καὶ ἐζήτησεν ὅπως τὰ Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ στρατεύματα ἐκκενώσωσι τὸ ταχύτερον τὰ παρ' αὐτῶν καταληφθέντα Ἑλληνικὰ ἐδάφη.

Δύνασθε νὰ ἀνακοινώσητε τὰ ἀνωτέρω κατὰ τὴν προσεχῆ συνδιάλεξίν σας μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ἐπισκεφθῆτε αὐτὸν εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ ἢ ἀφήσητε ἀντίγραφον.

(Ὑπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 1 3 8 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κυρ Γ. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὸν Κον Σπ. Σκουλούδην,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 17 Μαΐου 1916.

Ἀνακοίνωθὲν τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου ἀναγγέλλει σήμερον μόλις τὴν προέλασιν τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν στρατευμάτων ἐντὸς τῶν στενῶν τοῦ Ροῦπελ ὡς ἐξῆς.

«Στρατεύματα Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἐξασφαλισθῶσι κατὰ αἰφνηδιαστικῶν ἐπιθέσεων σκοπούμενων ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τῆς Συνεννόσεως, κατέλαβον τὸ σύμπλεγμα τῶν στενῶν τοῦ Ροῦπελ, παρὰ τὸν Στρυμῶνα. Αἱ ἀσθενεῖς Ἑλληνικαὶ φρουραὶ ἀπεσύρθησαν ἕνεκα τῆς ἀριθμητικῆς ὑπεροχῆς. Τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος ἔμειναν σεβαστά.»

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 139.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Α. Κορομηλάς, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἰταλίᾳ,
πρὸς τὸν Κοιν Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ρώμῃ, τῇ 17 Μαΐου 1916.

Εἶδον προσωπικότητάς τινας ἀφ' ἧς τὰ ἐξ Ἑλλάδος καὶ Σόφιας τηλεγραφήματα ἀνήγγειλαν τὴν ἐν χορδαῖς καὶ συμπάνοις εἰσβολὴν τῶν Βουλγάρων, εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος, καταλαμβάνοντων τοὺς σταθμοὺς καὶ τὰ χωρῖα μας καὶ ἀκολουθούντων κατὰ πόδας τοὺς στρατιώτας μας ἀποσυρομένους ἀνευ ἀντιστάσεως. Ἡ παραχθεῖσα ἐνταῦθα ἐντύπωσις εἶναι ἀξιοθρήνητος. Καὶ τοῦτο διότι ἐνθυμοῦνται τὴν γενομένην ἄλλοτε παρ' ἡμῶν δῆλωσιν, ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐπετρέπομεν εἰς τὸν κληρονομικὸν μας ἐχθρὸν, παρ' οὗ δὲν δύναμεθα νὰ ἀναμένομεν ἢ δυστυχίαν καὶ καταστροφάς, νὰ διέλθῃ τὰ σύνορά μας καὶ νὰ πατήσῃ ὡς κατακτητῆς τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος. Καὶ πολλοὶ διερωτῶνται ποῖαν ἀξίαν ἔχουσιν αἱ διαβεβαιώσεις μας; Οἱ δὲ Ἰταλοὶ εἶναι ἔτοιμοι νὰ πιστεύσωσιν, ὅτι ὡς ἐν Μακεδονίᾳ οὕτω καὶ ἐν Ἠπείρῳ, θὰ ὑποχωρήσωμεν εἰς τοὺς Βουλγάρους, μετὰ ἢ ἀνευ τῶν Αὐστριακῶν, καὶ ὅτι κάλλιον εἶναι νὰ μὴ μᾶς λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν, καὶ ἡμᾶς καὶ τὰς ἀπατηλάς ὑποσχέσεις μας καὶ τὰς φαντασιώδεις ἐγγυήσεις μας. Ἡ Βουλγαρία ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς Γερμανὸν Στρατάρχην, ὅστις εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Βασιλεὺς τῆς, εἰσέβαλεν εἰς Ἑλλάδα ὑπὸ αἰωνοῦς οὓς οὐδέποτε ἤθελε τολμήσει νὰ ὄνειρευθῇ. Δὲν θὰ ἀπέλθῃ ποτέ εἰάν δὲν ἔχομεν τὴν δύναμιν νὰ τὴν ἐκδιώξωμεν ἐκ τοῦ ἔδαφους μας. Τὴν δύναμιν ἡμῶς ταύτην δὲν τὴν διαβλέπουσιν οὔτε ἐν τῇ βουλήσει μας οὔτε ἐν τῷ στρατῷ μας. Ἐὰν ἠττηθῇ, τοῦτο θὰ γίνῃ παρ' ἄλλων ἢ παρ' ἡμῶν. Νικήτρια δέ, θὰ ἐμπήξῃ ἐκ νέου καὶ σταθερῶς τὴν σημαίαν τῆς ἐπὶ αὐτῶν τούτων τῶν τόπων, οὓς ἐπότισε διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ αἵματος τῶν παλαιῶν σφαγῶν τῆς, καὶ λίαν ἀπατηλὴ εἶναι ἢ ἐλπίς ὅτι θὰ τὴν ἐξεδίωκον πρὸς ὄφελος ἐκείνων οἵτινες δὲν ἐπολέμησαν.

(Ὑπ.) ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ

Ἄριθ. 140.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Δ. Κακλαμάνος Ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ,
πρὸς τὸν Κομ Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Παρισίοις, τῇ 19 Μαΐου 1916.

Αἱ ἐντυπώσεις τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἐκ τῆς εἰσβολῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν μὴ ἀνεκοινώθησαν πρὸς τοῦ Διευθυντοῦ τῶν Πολιτικῶν Ὑποθέσεων ἐν μακρᾷ συνομιλίᾳ ἣν ἔσχον μετ' αὐτοῦ, ὡς ἔπεται.

Ὁ Κοσ Margerie μοι εἶπεν ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη διετέλει ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὰ συμβάντα τῶν τελευταίων ἡμερῶν εἶναι ἀποτέλεσμα συμφωνίας μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος (καὶ τῶν) Κεντρικῶν Δυνάμεων. Πληροφορίαι ἄλλως τε γερμανικῆς πηγῆς διακηρύττουσι τοῦτο. Ὡς πρὸς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ἤτο διατεθειμένη νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ἐξήγησιν ὅτι λόγοι ἀμύνης ἤγαγον τοὺς Βουλγάρους εἰς τὴν κατάληψιν στρατηγικῶν θέσεων, οἷα τὰ στενὰ ὧν δεσπόζει τὸ ὄχυρόν τοῦ Ροῦπελ. Ἀλλ' ἡ προέλασις τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, ἢ παρ' αὐτοῦ κατάληψις τῶν περιφερειῶν τῶν πόλεων ἅς ἐποφθαλμιᾷ ἡ Βουλγαρία, ἢ ἐνδεχομένη προέλασις τῶν Βουλγάρων κατὰ τῆς Καβάλλας, θέλουσιν ἀγάγει κατ' ἀνάγκην αὐτὴν εἰς τὸ ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἐπιβαλλόμενον συμπέρασμα, τοῦτέστιν ὅτι ἡ Ἑλλάς θὰ ἔλαβε διαβεβαιώσεις ἐγγυωμένας αὐτῇ τὴν ἀπόδοσιν τῶν χωρῶν τούτων, ἐπὶ τῆς ἀξίας ὅμως τῶν ἐποίων ἢ Ἑλλάς δὲν πρέπει νὰ στηρίξῃ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἐλπίδα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ κατάστασις μετεβλήθη ριζικῶς ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς Βουλγαρικῆς προελάσεως. Τῷ ὄντι, διὰ τῆς παθητικῆς αὐτῆς στάσεως ἐνώπιον εἰσβολῆς ἣτις θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξασθενίσῃ τὴν στρατιωτικὴν θέσιν τῶν συμμάχων, ἡ Ἑλλάς φαίνεται ἐγκαταλείπουσα τὴν πολιτικὴν τῆς εὐμενοῦς οὐδετερότητος, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἡ Συνεννόησις δὲν θὰ ἠδύνατο ἢ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀναγκαίαν αὐτῇ ἐλευθερίαν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ὑπεροχῆς τῶν ἐν τοῖς Βαλκανίοις δρώντων στρατευμάτων της.

Ἡ ἐλευθερία αὕτη ἀνάγεται τόσον εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἐπιχειρήσεις ὅσον καὶ εἰς μέτρα ἐσωτερικῆς ἀστυνομίας, καὶ πρὸς τοῦτο ὁ Στρατηγὸς Sarraïl ἔλαβε διαταγὰς χορηγούσας αὐτῷ εὐρύτητα δράσεως μείζονα τῆς μέχρι τοῦδε.

Δὲν παρέλειψα νὰ κάμω χρῆσιν ἐν τῇ μετὰ τοῦ Κομ Margerie συνομιλίᾳ μου τῶν διὰ τοῦ ὑμετέρου τηλεγραφήματος⁽¹⁾ διαβιβασθεισῶν μοι πληροφοριῶν.

(Ἵπ.) ΚΑΚΚΛΑΜΑΝΟΣ

(1) Ὅρα ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθ. 137 τηλεγραφικὴν ἐγκύκλιον.

Ἄριθ. 141.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Δ. Παναῆς, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ρωσίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Πιερουπόλει, τῇ 21 Μαΐου 1916.

Συνομιλῶν μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως ὁ Διευθυντῆς τῶν Πολιτικῶν Ὑποθέσεων μοι εἶπε σήμερον, ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐπικρατεῖ μεγάλη ἀγανάκτησις ἐναντίον ἡμῶν, καὶ ὅτι παρὰ τοῖς ἐνταῦθα ἰθύνουσι κύκλοις ἔχει παραχθῆ ἢ ἐντύπωσις, ἂν μὴ ἢ πεποιθήσις, ὅτι ἡ κατάληψις τοῦ Ροῦπελ καὶ ἡ προέλασις τῶν Βουλγάρων ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς ἃς φαίνεται συγκατανεύσασα ἡ Ἑλλάς, ἀποδεικνύουσι τὴν ἵπαρξιν προηγουμένης συμφωνίας μετὰ τῆς Βουλγαρίας. Συνδιάζουσι πρὸς τὰ γεγονότα ταῦτα, ἐπικρίνοντες ταύτην σφοδρῶς τὴν κατὰ μῆνα Ἀπριλιον δοθεῖσαν παρὰ τοῦ Ὑποστρατήγου Δούσμανη συνέντευξιν πρὸς Σουηδικὴν ἐφημερίδα, ἧς τηλεγραφικὴ περίληψις, κατὰ καταπληκτικὴν σύμπτωσιν, μόλις χθὲς διεβιβάσθη ἐνταῦθα. Ἐσπευσα νὰ ἐξηγήσω τῷ Κφ Διευθυντῇ ὅτι οὐδὲν τὸ ἀληθὲς ἐνεῖχον πάντα ταῦτα καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν ἐπὶ ἀπλῶν ὑποθέσεων νὰ στηριχθῆ ἢ κρίσις περὶ τῆς πολιτικῆς μιᾶς Κυβερνήσεως καὶ νὰ τῇ ἀποδοθῆ πρόθεσις ἣν οὐδέποτε ἔσχεν. Ἐπειδὴ οἱ λόγοι τοῦ Στρατηγοῦ παρεμορφώθησαν πιθανῶς παρὰ τῆς ἐφημερίδος, φρονοῦμεν ὅτι θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ γίνῃ, ὡς τάχιστα κατηγορηματικὴ διάψευσις τῶν ἀποδοθεισῶν (αὐτῶ) δηλώσεων.

Ἀντελήφθην ὅτι ἡ ἀνάγκη τῶν δεθεισῶν ἡμῖν ἐγγυήσεων, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς προσωρινῆς καταλήψεως τῶν ἐδαφῶν μας, ἀποτελεῖ ἤδη τὸ ἀντικείμενον ἀνταλλαγῆς σκέψεων μεταξὺ τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως καὶ δέον νὰ ἀναμένῃ τις τὴν λήψιν πιεστικῶν μέτρων.

Ὅφειλω νὰ προσθέσω ὅτι ὁ Διευθυντῆς τῶν Πολιτικῶν Ὑποθέσεων, εὐρισκόμενος εἰς διαρκεῖς σχέσεις μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἀναπαριστᾷ εἰς τὰς ὁμιλίαις του αὐτὰς ταύτας τὰς σκέψεις τοῦ προϊσταμένου του

(Υπ.) ΠΑΝΑΣ

Ἄριθ. 142.

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,

Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κοσ Δ. Κακλαμόνον, Ἐπιτετραμμένον τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ,

Εἰς Παρισίους

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 21 Μαΐου 1916.

Ὡς ἤδη ἀνεκοίνωσα πρὸς ὑμᾶς, ἅμα καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς Β. Πρεσβεΐαις ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῆς Συνεννοήσεως, διαψεύδων τὴν πληροφορίαν τοῦ Πρακτορείου

«Exchange»⁽¹⁾, είναι ὅπως ψευδὲς ὅτι ἡ κατάληψις τοῦ φρουρίου τοῦ 'Ροῦτελ ἐγένετο συνεπεία προσυμφωνίας μετὰ τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων. Ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις εὐρίσκειται ἐν πλήρει ἀληθείᾳ παραδεχομένη ὅτι ἡ κατάληψις αὕτη ἐξηγεῖται ἐκ λόγων ἀμύνης, ἀλλὰ δὲν ἐννοοῦμεν πῶς δύναται καὶ ἐπὶ στιγμὴν νὰ σκεφθῆ ὅπως μεμφθῆ ἡμῶν, διότι, πρὸ τοῦ γεγονότος τούτου τὸ ὁποῖον ἡ μετέρα ἀπόφασις, ὅπως παραμείνωμεν οὐδέτεροι, μᾶς ἐπέβαλλε νὰ ἀνεχθῶμεν, ἐδέχθημεν παρὰ τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων τὰς αὐτὰς διαβεβαιώσεις περὶ ἀποδόσεως τῶν καταληφθέντων ἐδραφῶν ὡς πρὸς ἡμῖν αἱ Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως. Ὅ,τι δὲ δυνάμεθα εἶτι ὀλιγώτερον νὰ ἐννοήσωμεν εἶναι ἡ μομφὴ περὶ τῆς παθητικῆς στάσεως ἡμῶν ἐνώπιον τῆς εἰσβολῆς τῶν Γερμανοβουλγάρων εἰς τὸ ἔδαφός μας καὶ τὸ παράπονον περὶ δῆθεν ἐγκαταλείψεως τῆς πολιτικῆς ἡμῶν τῆς εὐμενοῦς οὐδετερότητος.

Αἱ Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως ἐγνώρισαν ἐξ ἀρχῆς τὰς ἡμετέρας προθέσεις καὶ ἡ ἡμετέρα πολιτικὴ κλειστάκις ἐξηγήθη εἰς αὐτὰς πλέον ἢ σαφῶς ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἀπομένῃ ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία ἐν τῷ πνεύματι αὐτῶν. Τῆ 4ῃ Νοεμβρίου π. ἔ. ἐδηλοῦμεν πρὸς αὐτὰς δι' ἡμῶν ὅτι «ἀσφαλῶς κατανοοῦσιν ὅτι καὶ ἡ εὐρυτάτη καὶ εἰλικρινεστάτη » εὐμένεια ἔχει ὄρια πέραν τῶν ὁρίων ἢ διατήρησις τῆς οὐδετερότητος ἀποβαίνει ἀδύνατος καὶ ἡ Χώρα ἣτις ἐπιθυμεῖ νὰ παραμείνῃ οὐδέτερα ὀφείλει νὰ προσέξῃ πολὺ ὅπως » μὴ ὑπερβῆ τὰ ὅρια ταῦτα».⁽²⁾ Εἰδικῶς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν εἰσοδὸν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, αἱ Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως εἰδοποιήθησαν διὰ δηλώσεων, κατὰ κόρον ἀπὸ ἕξι μηνῶν ἐπαναληφθεισῶν, ὅτι δὲν θὰ ἀνθιστάμεθα εἰς αὐτήν. Ὁ Κορς Briand δὲν ὀφείλει νὰ λησμονῆ ὅτι, ἦταν κατὰ Νοέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους ὑπέβαλλεν ἡμῖν τὴν σκέψιν νὰ ὀμιλήσωμεν πρὸς τοὺς Βουλγάρους μὲ «ἐντονον γλῶσσαν»⁽³⁾ ἱκανὴν νὰ τοὺς σταματήσῃ εἰς τὰ σύνορά μας ἐσπεύσαμεν νὰ τῷ δηλώσωμεν ὅτι «ἀπὸ τοὺς » ἔρους τῆς ἡμετέρας οὐδετερότητος, ἦν ἐπεθυμοῦμεν ἀπολύτως νὰ διατηρήσωμεν, μόνον » ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ ὑποχώρησις τοῦ σώματος τῆς ἐκστρατείας πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην θὰ κατέληγεν εἰς ἐπιβίβασιν ἐπὶ τῶν πλοίων, θὰ ἡδυνάμεθα ἡμεῖς νὰ μεταχειρισθῶμεν ἐντονον γλῶσσαν». Ὅτε δὲ οἱ Σύμμαχοι ἀπεφάσισαν νὰ παραμείνωσιν ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἐδέχθη νὰ ἔλθωμεν μετ' αὐτῶν εἰς συνεννόησιν ὡς πρὸς τὰ προκύψαντα ἐκ τῆς κατοχῆς τῶν ζητήματα, ρητῶς συνεφωνήθη ὅτι «ἐν περιπτώσει καθ' ἣν διὰ τῶν » κινήσεων τῶν τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα μετέφερον τὸν πόλεμον ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἐδάφους, ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς θὰ παρεμέριζεν, οὕτως ὥστε νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸ πεδῖον » εἰς τὰ δύο μέρη ὅπως λύσῃ τὴν διαφορὰν τῶν».⁽⁴⁾ Ὅστε εὐρίσκειται ὅπως ἀντικρυσ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὁ ὑπαινεγμὸς ἔτι αἱ ἐν Μακεδονίᾳ συνθῆκαι μετεβλήθησαν ἐξ αἰτίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀποτελεῖ καθαρὰν πρόφασιν τὸ νὰ ζητηται ἡ ἐλευθερία δράσεως τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ἐν Μακεδονίᾳ ἣτις, πράγματι, οὐδέποτε ἀπέλιπεν εἰς αὐτά.

ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἀπήντησα ἤδη πρὸς τὸν Κορς Guillemain, ἐλθόντα τὴν πρωίαν τῆς Πέμπτης νὰ μοὶ γνωστοποιήσῃ ὅτι, ἐνώπιον τῆς ἐν Μακεδονίᾳ δημιουργηθείσης νέας καταστάσεως, ὁ Στρατηγὸς Sarrail θὰ ἤγετο πιθανῶς εἰς τὴν λῆψιν τῶν μέτρων ἐκείνων ἅτινα θὰ τῷ ἐφαίνοντο ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν στρατευμάτων του. Ἐζήτησα ὅπως μοὶ δοθῆ ἔγγραφον σημεῖωμα τῆς προφορικῆς ταύτης δηλώσεως, ἀλλ' ὁ Κορς Guillemain μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι ἡδυνάτει νὰ πράξῃ τοῦτο πρὶν ἢ λάβῃ ὁδηγίαν, ὣν τὴν ἀποστολὴν θὰ ἐπροκάλει τοῦθ' ὅπερ δὲν ἡμπεδίσσε τὸ Πρακτορεῖον «Radio» νὰ δημοσιεύσῃ τὴν ἐπομένην τὸ νόημα τῆς δηλώσεως ταύτης, χωρὶς νὰ λάβῃ τὴν αἰτηθεῖσαν ἔγγραφον ἐπικύρωσιν αὐτῆς.

Τὴν ἑσπέραν τῆς Πέμπτης ὁ Κορς Guillemain μὲ ἐπεσκέφθη ἐκ νέου ὅπως μοὶ ἀναγνώσῃ τηλεγράφημα δι' οὗ ὁ κ. Briand τὸν ἐπεφόρτιζε νὰ δηλώσῃ ὅτι «ἐὰν ἡ Βουλγα-

(1) Ὅρα τὸ ὑπ' ἀριθ. 146 σχετικὸν τηλεγράφημα.

(2) Ὅρα ἀνωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθ. 51 τηλεγραφικὴν ἐγκύκλιον.

(3) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 53 τηλεγράφημα.

(4) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 54 τηλεγραφικὴν ἐγκύκλιον.

» ρική προέλασις συνεχισθῆ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ ἄνευ ἀντιστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, θὰ ἠδύνατο νὰ προκύψωσι διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν αἱ πλέον σοβαραὶ συνέπειαι». Ἐῷ παρέστησα ὅτι ἡ ἐπιτασσομένη οὕτως ἀντίστασις, ἥτις, τυχούσης περιστάσεως, θὰ ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῆ μόνον δι' ἐγκαλείψεως τῆς ἡμετέρας οὐδετερότητος εὐρίσκετο εἰς φανεράν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν δῆλωσιν, ἥτις συχνάκις ἐπανελήφθη καὶ ἐσχάτως ἀκόμη δημοσίᾳ ἐπεβεβαιώθη, ὅτι αἱ Δυνάμεις οὔτε τὴν πρόθεσιν, οὔτε τὴν ἐπιθυμίαν ἔχουσιν ὅπως μᾶς ἐξαναγκάσωσι νὰ ἐξέλθωμεν τῆς οὐδετερότητος· ἀλλ' ὁ Κοσ. Guillemin δὲν ἠδυνήθη νὰ μοι ἐξηγήσῃ οὔτε τὴν ἔννοιαν τῆς πρὸς ἀντίστασιν ἐπιταγῆς, οὔτε τὴν ἔκτασιν τῆς ἐκφρασθείσης ἀπειλῆς.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ὅτε αἰφνιδίως σήμερον, καθ' ἣν στιγμὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῆ, ἕως καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς πόλεσι τοῦ Βασιλείου, ἡ ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἐπίσημος δοξολογία, ὁ Στρατηγὸς Sarrail ἐκήρυξε τὸν στρατιωτικὸν νόμον, ἐφαρμόσας δ' αὐτὸν παραχρῆμα, κατέστησεν ἀδύνατον τὴν ἐπίσημον τέλεσιν τῆς ἑορτῆς. Ὀντως, ἀπὸ τῆς πρωΐας, γαλλικά, ἀγγλικά καὶ σερβικά ἀποσπάσματα, μετὰ μυδραλιοβόλων, κατέλαβον διάφορα ἐπίκαιρα σημεῖα τῆς πόλεως καὶ, διαδοχικῶς, τὸ ταχυδρομεῖον καὶ τὸ τηλεγραφεῖον, τὸν σταθμὸν τοῦ ἀσυρμάτου τηλεγράφου, τὴν Νομαρχίαν, τὴν Ἀστυνομίαν καὶ τοὺς σιδηροδρόμους τοῦ Κράτους. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς τῆς Μακεδονίας καὶ ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας ἐκλήθησαν ὅπως ἐγκαταλείψωσι τὴν Μακεδονίαν ἐντὸς 24 ὡρῶν. Οἱ ἀστυνόμοι τῶν τμημάτων παρεκλήθησαν νὰ παραμείνωσιν εἰς τὰς θέσεις των μέχρι νεωτέρας διαταγῆς. Ἀφοῦ ἐλήφθησαν τὰ μέτρα τοῦτα ὁ Στρατηγὸς Sarrail περιωρίσθη νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Στρατηγὸν Μοσχόπουλον ὅτι «λόγω τῶν περιστάσεων, ὁ στρατιωτικὸς νόμος ἐκηρύχθη καθ' ὅλην τὴν κατεχομένην ὑπὸ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων ζώνην».

Παρακαλεῖσθε ὅπως ζητήσητε ἄνευ ἀναβολῆς νὰ ἴδητε τὸν κ. Briand, ἵνα τῷ ἀνακοινώσητε τὰς σκέψεις καὶ τὰ γεγονότα ἅτινα ἐκτίθενται ἀνωτέρω, τῷ ἐκφράσητε δὲ τὴν ζωηροτάτην ἐκπληξίν τῆς Β. Κυβερνήσεως ὅτι τοιαύτης σοβαρότητος μέτρα ἐλήφθησαν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης προειδοποιήσεως, ἣν ἐδικαιούμεθα νὰ ἀναμένωμεν, ἔστω καὶ ὡς πρᾶξιν ἀπλῆς ἀβροφροσύνης, μετὰ τὰς πρᾶφορικὰς δηλώσεις τοῦ Κοσ. Guillemin ὡς παρεκλήθη νὰ συμπληρώσῃ δι' ἐγγράφου ἀνακοινώσεως. Θέλετε προσθέσει ὅτι ὀλόκληρον τὸ ἔθνος συμερίζεται τὴν βαθεῖαν λύπην τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Θεσσαλονίκης, ὅστις ἠμποδίσθη ἀδικαιολογητῶς νὰ ἑορτάσῃ τὴν ἑορτὴν τοῦ πεφλημένου αὐτοῦ Βασιλέως, καὶ ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις, διερμηνεύουσα τὰ αἰσθήματα ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων, ἐκφράζει ἐπισημως τὴν ἀγανάκτησίν του διότι Ἕλληνας στρατηγὸς, ἐπιλήσμων τῶν στοιχειωδεδεσμάτων κανόνων τῆς ἀβρότητος καὶ τῆς φιλοξενίας, ἐνόμισεν ὅτι πρὸς ἐγκαιρίαν καθεστῶτος τοσοῦτον προδήλως ἀντιθέτου πρὸς τὸν ὀφειλόμενον πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν κυριαρχίαν σεβασμὸν, ὥφειλε νὰ ἐκλέξῃ ἀκριβῶς τὴν ὥραν καθ' ἣν ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῆ ἡ ἐπίσημος τελετὴ τῆς ἑορτῆς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως. Θέλετε προσέτι ἐκφράσει τὰς πλέον ἐντόνους διαμαρτυρίας τῆς Β. Κυβερνήσεως διὰ τὰς τοιαύτας σοβαρὰς παραβιάσεις τῆς ἡμετέρας κυριαρχίας, γενομένης παρὰ τὴν προμνημονευθεῖσαν συμφωνίαν τῆς 27 Νοεμβρίου περὶ τῶν ὄρων τῆς διαμονῆς τῶν Συμμάχων ἐν Θεσσαλονίκῃ⁽¹⁾.

(Ἵπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

(1) Ὅρα τὰ ὑπ' ἀριθ. 145 καὶ 146 σχετικὰ τηλεγραφήματα.

Ἄ ρ ι θ. 143.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ

Τῆς Συνεδριάσεως ΝΓ' τῆς 23 Μαΐου 1916,

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Σ. Σκουλούδης, λαβὼν τὸν λόγον, ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς πρὸς τὴν Βουλὴν:

Ἀπὸ τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς συνέβησαν γεγονότα σοβαρὰ εἰς τὴν Πατρίδα μας τῶν ὁποίων ἡ ἀφήγησις ἔχει οὕτω:

«Τὴν 13ην Μαΐου, ὥραν 12ην μεσημβρίας, τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἔλαβε παρὰ τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Δ' Σώματος Στρατοῦ, ἐκ Καβάλλας, τηλεγράφημα, καθ' ὃ ἡ 6η Μεραρχία ἀνέφερεν εἰς τὸ Δ' Σῶμα Στρατοῦ, τὴν 11.45' π. μ. ὅτι φάλαγξ ἐκ Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων ἐδήλωσεν εἰς τὸ παρὰ τὸ Ῥοῦπελ τάγμα ἡμῶν ὅτι θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος. Τὸ Δ' Σῶμα στρατοῦ προσέθεσεν ὅτι, συμφώνως μὲν τὰς προγενεστέρας διαταγὰς τοῦ Ὑπουργείου ἡ 6η Μεραρχία, διέταξε τὰ εἰς Ῥοῦπελ τμήματα ἡμῶν νὰ ἀντισταθῶσι βίᾳ κατὰ τῆς προελάσεως Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων. Τὴν αὐτὴν ὥραν, 12ην μεσημβρίαν, τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐλάμβανε τηλεγράφημα τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ, ὅτι τὰ φυλάκια τοῦ Λόχου Βετρίνης (ἐν τῇ στενωπῷ τοῦ Ῥοῦπελ ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὄχθης τοῦ Στρυμῶνος) ἀνέφερον, ὅτι τμήμα Γερμανικοῦ στρατοῦ, ἔχον ἐπὶ κεφαλῆς Γερμανοὺς ἀξιωματικοὺς, περιεκύκλωσε τὰ ἡμέτερα φυλάκια καὶ ἐδήλωσεν ὅτι θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος πρὸς κατάληψιν ἐπικαίρων θέσεων. Εἰς ἀπάντησιν τῶν ἡμετέρων ὅτι ἔχουσι διαταγὰς νὰ ἀντισταθῶσιν, ὁ ἐπὶ κεφαλῆς Γερμανὸς ἀξιωματικὸς ἐδήλωσεν ὅτι θὰ καταλάβῃ τὰ ὑψώματα πάση θυσίᾳ, συγχρόνως δὲ ἕτερα τμήματα Γερμανικὰ διήρχοντο τὰ σύνορα μετὰ μεταγωγικῶν. Τὴν 1.20' μ. μ. ἐλήφθη ἕτερον τηλεγράφημα τοῦ Δ' Σώματος Στρατοῦ, κατὰ τὸ ὁποῖον δύο Βουλγαρικὰ ἢ Γερμανικὰ Συντάγματα παρετάχθησαν ἔναντι τοῦ Χοτζόγου (βορείως τοῦ Ῥοῦπελ) καὶ ὅτι Γερμανικὰ στρατεύματα εἰσῆλθον εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος εἰς τὸν τομέα Τοπολνίτσας. Ἐκ δὲ τηλεγραφήματος τοῦ Διοικητοῦ τοῦ φρουρίου Ῥοῦπελ ληφθέντος ἐνταῦθα μόλις τὴν 11ην νυκτερινήν, προέκυπτεν ὅτι ἡ ἐμφάνισις τῶν Γερμανικῶν καὶ Βουλγαρικῶν δυνάμεων πρὸς διάβασιν τῶν συνόρων ἡμῶν εἶχεν ἀρχίσει τὴν 9.45' π. μ. Τὴν 5.40' μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας 13ης Μαΐου, ἐλάμβανε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν τηλεγράφημα τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Φρουρίου Θεσσαλονίκης, καθ' ὃ οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Βούλγαροι, ἐπιρρίπτοντες τὴν εὐθύνην τῶν συμβησομένων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν, ὑπερέβησαν τὴν 2.30' μ. μ. τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν, κατευθυνόμενοι πρὸς τὰς ὑπηρεσίας τοῦ ὄχυροῦ Ῥοῦπελ. Τὸ ὄχυρόν ἔβαλε κατ' αὐτῶν 24 βολὰς πυροβολικοῦ. Συγχρόνως ἐλαμβάνετο καὶ τηλεγράφημα τοῦ Δ' Σώματος Στρατοῦ, καθ' ὃ καὶ τὸ πεζικὸν τῆς προκαλύψεως εἶχεν ἀρχίσει νὰ βάλῃ κατὰ τῶν εἰσελαυνόντων, οἵτινες ἐσταμάτησαν.»

«Τὴν 1ην μεταμεσονύκτιον τῆς 13ης πρὸς τὴν 14ην ἐλήφθη τηλεγράφημα τῆς 6ης Μεραρχίας, καθ' ὃ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἔναντι τοῦ Ῥοῦπελ Γερμανοβουλγαρικῶν στρατευμάτων ἐδήλωσεν εἰς τὸν διοικητὴν τοῦ ὄχυροῦ ὅτι τοῦτο δέον νὰ ἐκκενωθῇ ἐντὸς τῆς νυκτός, καθόσον πάντως θὰ καταληφθῇ ὑπ' αὐτῶν. Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις εὐρεθείσα ἡ Κυβέρνησις καὶ βλέπουσα, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ἀπόφασιν τῶν εἰσβαλόντων νὰ καταλάβωσι τὸ ὄχυρόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐνόπλου ἀντιστάσεως, δυνάμενη ἀπὸ στιγμῆς εἰς

στιγμὴν νὰ μεταβληθῆ ἀφ' ἑαυτῆς εἰς γενικὴν σύρραξιν, θὰ ἦγεν εἰς ἔξοδον ἀπὸ τῆς πολιτικῆς τῆς οὐδετερότητος, τὴν ὁποίαν δὲν ἔννοεῖ νὰ ἐγκαταλίπη, διέταξε διὰ τοῦ Ἵπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, πρῶτον μὲν τὴν καῦσιν τῆς ἀντιστασεως, εἶτα δὲ ὅπως δηλωθῆ εἰς τὸν Γερμανὸν ἀρχηγὸν ὅτι ἀπέναντι γενικῆς εἰσβολῆς τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ ἐν τῇ στενωπῷ τοῦ Δεμίρ--Ἰσσάρ, ἐντὸς τῆς ὁποίας εὐρίσκεται τὸ ὄχυρόν, εἶναι ἠναγκασμένη ἡ φρουρὰ τοῦ ὄχυροῦ νὰ ἀποσυρθῆ τοῦτου, συναποκομίζουσα ἅπαν τὸ ἐν τῷ ὄχυρῷ ὑλικόν. Διαμαρτυρίαι ὑπὸ τῶν ἡμετέρων στρατιωτικῶν Ἀρχῶν πρὸς τοὺς Γερμανοὺς καὶ τοὺς Βουλγάρους εἶχον ἤδη ἐπιδοθῆ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς 13ης Μαΐου. Τὴν 15ην Μαΐου, 2. μ.μ. ἐλήφθη παρὰ τοῦ Ἵπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τηλεγράφημα τῆς Διοικήσεως τοῦ Φρουρίου Θεσσαλονίκης ἀναγόμενον εἰς τὴν προταιραϊαν, καθ' ἧ τὴν 14ην Μαΐου 9.45' π. μ., ἦτοι εἴκοσι τέσσαρας ὥρας μετὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τῆς εἰσβολῆς, ἀπεχώρησεν ὁ ἡμέτερος φρούραρχος ἐκ Ῥοῦπελ, ὅτι ἡ φρουρὰ εἶχε συμπαράλαβει τὰ βαρέα πυροβόλα καὶ πάντα τὰ πεδινά, πλὴν δύο τῶν ὁποίων ἀφῆρέθησαν καὶ ἀπεκομίσθησαν τὰ κλειστὰ, ἕκανὸν ἀριθμὸν φυσηγγίων πεζικοῦ, ἅπαν τὸ ὑγειονομικὸν ὑλικὸν καὶ τὰ σκοπευτικὰ μηχανήματα πυροβόλων, ρυθμιστάς, τὰ ἐργαλεῖα Μηχανικοῦ, τὴν δυναμίτιδα, τὴν πυρίτιδα καὶ τὰ πολυβόλα. Τὸ φρούριον κατέλαβε Γερμανὸς Ἀξιωματικὸς ὀνόματι Τήλ, ὅστις συνέταξε πρωτόκολλον διὰ τὸ ἐναπομεῖναι ὑλικὸν καὶ τὰ ἐναπομείναντα δύο πεδινὰ πυροβόλα, πρὸς ἀπόδοσιν αὐτῶν. Τημεγράφημα δὲ τῆς 6ης Μερμηρίας, τῆς 15ης Μαΐου, νεώτερον, ἀνέφερεν ὅτι τὸ ὑλικὸν τοῦ φρουρίου Ῥοῦπελ μετηνέχθη εἰς Σέρρας.

» Τὴν 14ην Μαΐου ἡ Κυβέρνησις ἔσπεισε νὰ διαμαρτυρηθῆ, μὲ τὸν ἐντονώτατον τρόπον, πρὸς τὰς Κυβερνήσεις τῆς Γερμανίας καὶ τῶν Συμμάχων αὐτῆς διὰ τὰ γενόμενα. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἦταν ἤδη εἶχε σταλῆ ἡ διαμαρτυρία αὕτη, ἐλήφθη τηλεγράφημα τοῦ ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος, χρονολογούμενον τὴν 8ην ὥραν μ. μ. τῆς προτεραίας, ἦτοι τῆς 13ης Μαΐου δι' οὗ ὁ Πρεσβευτὴς ἐγνώριζεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι «ἔχει λόγους νὰ φρονῆ ὅτι πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει τὴν πιθανότητα προσεχοῦς » προελάσεως τῶν Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων εἰς τὰ στενὰ τοῦ Ῥοῦπελ». (1) Ἐκ τοῦ τηλεγραφήματος τούτου προκύπτει ὅτι τὸ γεγονός τῆς εἰσβολῆς τῆς ἀρξαμένης τὴν πρωίαν τῆς 13ην Μαΐου δὲν εἶχεν ἀνακοινωθῆ εἰς τὸν ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτὴν οὔτε μέχρι τῆς ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

» Τὴν 17ην Μαΐου ἐδημοσιεύθη ἐν Βερολίνῳ ἐπίσημον ἀνακοινωθὲν τοῦ Γερμανικοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου ἔχον οὕτω. «Στρατεύματα Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ » ὅπως ἐξασφαλισθῶσι κατὰ αἰφνιδικῶν ἐπιθέσεων σκοπούμενον ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τῆς Συνεννοήσεως, κατέλαβον τὸ σύμπλεγμα τῶν στενῶν τοῦ Ῥοῦπελ παρὰ τὸν » Στρυμῶνα. Αἱ ἀσθενεῖς Ἑλληνικαὶ φρουραὶ ἀπεσύρθησαν ἕνεκα τῆς ἀριθμητικῆς ὑπερα- » χῆς. Τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος μένουσιν σεβαστά». (2)

» Γὰρ διαμειφθέντα μετὰ τῶν ἡμετέρων ἀξιωματικῶν καὶ τῶν εἰσβαλόντων ἔγγραφα, διαμαρτυρίαι καὶ πρωτόκολλα, ὡς καὶ λεπτομερεῖς ἐκθέσεις τῶν ἡμετέρων ἀξιωματικῶν δὲν ἐλήφθησαν εἰσέτι ἕνεκα τῆς διακοπῆς τῶν ἀσφαλῶν συγκοινωνιῶν. ἦτις διακοπὴ ἐδυσχέρανε κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας καὶ τὴν τηλεγραφικὴν συνεννόησιν.

» Οὕτως ἐγένετο ἡ κατάληψις τῶν στενῶν τοῦ Ῥοῦπελ. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης καταδηλοῦται τὸ ἀβάσιμον τῶν παικίλων φημῶν, αἵτινες ἐκυκλοφόρησαν σκοπίμως ὅπως διαβάλωσι τὴν Ἑλλάδα ὡς δολίως πολιτευθεῖσαν πρὸς τὰ στρατιωτικὰ συμφέροντα τῆς Συνεννοήσεως καὶ μεροληπτικῶς ὑπὲρ τῶν ἀντιπάλων ταύτης.

» Ἀπέναντι τῶν φημῶν τούτων ὀφείλω νὰ διακηρύξω καὶ βεβαιώσω διὰ τοῦ κατηγορηματικωτέρου τρόπου, ὅτι τὰ γενόμενα δὲν προῆλθον ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἀπεδέχθη ταῦτα, οὐδὲ κἀν ἠνέχθη αὐτά, ἀπόδειξις ὅτι τὸ ὄχυρόν τοῦ Ῥοῦπελ ἔβαλε κατὰ τῶν εἰσβαλόντων. (3)

(1) Ὅρα τὰ ἐν λόγῳ τηλεγράφημα ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 128.

(2) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 138 τηλεγράφημα.

(3) Ὅρα ἀνωτέρω τὰ ὑπ' ἀριθ. 117, 118, 119 καὶ 120 ἔγγραφα.

» Ἀνάξια διαψεύσεως, ἢ καὶ ἀπλῆς ἀπαντήσεων, εἶναι τὰ ἐπιβούλως διαδιδόμενα ὅτι δῆθεν ἡ Ἐπιτελικὴ ἢ οἰαδήποτε ἄλλη ὑπηρεσία τοῦ Κράτους ἦλθεν εἰς προσυνεννόησιν μετὰ τῶν Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων, ὅπως παραδοθῆ τὸ Ῥοῦπελ εἰς τούτους. Οὐδεμία ὑπηρεσία, εἴτε Ἐπιτελική, εἴτε ἄλλη, ἐνεργεῖται αὐτοβούλως, ἀλλὰ πᾶσαι ἐνεργοῦσιν ὑπὸ τὰς διαταγὰς καὶ τὴν εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως. (Χειροκροτήματα).

» Ἀφ' ἑτέρου ὀφείλω νὰ μὴ παραλίτω ὅτι ὁ χαρακτήρ τῆς ἐνεργείας τῶν εἰσβαλόντων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων, κατὰ τὰς δηλώσεις αἱ ὁποῖαι περὶ τούτου ἐγένοντο, ἐπιτρέπει εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ διαβεβαιώῃ ὅτι πρόκειται περὶ ἐνεργείας ἧτις ἀποβλέπει εἰς ἀποκλειστικῶς στρατιωτικὸν σκοπὸν καὶ οὐδαμῶς ἐκθέτει εἰς κίνδυνον τὴν ἀκεραιότητα ἢ τὰ συμφέροντα τῆς Χώρας (Χειροκροτήματα)».

Ἄ ρ ι θ . 1 4 4 .

Ὁ Κοσ Στ. Σκουλούδης,
Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὰς Β. Πρεσβείας
ἐν Παρισαίσις, Λονδίνω, Ρώμῃ καὶ Πετρούπολει.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 24 Μαΐου 1916.

Ἄμα τῇ καταλήψει τοῦ Ῥοῦπελ ὑπὸ τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν στρατευμάτων, καίτοι ἡ παράδοσις τοῦ φρουρίου τούτου εἶχε κατ' ἀνάγκην ἐπιβληθῆ ὑπὸ τῆς τηρουμένης παρὰ τῆς Ἑλλάδος πολιτικῆς τῆς οὐδετερότητος, ἧτις οὐδαμῶς συνεπάγεται τὴν διὰ τῶν ὅπλων ἀντίστασιν ὅταν, ὡς ὑπῆρξεν ἡ προκειμένη περίπτωσις, στρατεύματα ἀνήκοντα εἰς τὰς ἐχθρῆς πρὸς τὴν Συνεννόησιν Δυνάμεις ἀπεφάσισαν νὰ καταλάβωσι τὰς θέσεις ἃς ἐθεώρουν ἀναγκαίας, αἱ πλεονεχθῆσαι φῆμαι ἤρξαντο νὰ κυκλοφορῶσι σχετικῶς πρὸς τὴν στάσιν ἡμῶν ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ. Οἱ ἀντίπαλοι τῆς Κυβερνήσεως καὶ οἱ ξένοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι εἰς τὴν ἐκτράχυνσιν τῶν μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως σχέσεων, δὲν ἐπτοήθησαν νὰ βεβαιώσωσιν, ὅτι ἡ παράδοσις τοῦ φρουρίου τοῦ Ῥοῦπελ ἐγένετο κατόπιν συμφωνίας μετὰ τῆς Β. Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς Συνεννοήσεως, πρὸς βλάβην, ἀπὸ στρατιωτικῆς ἀπόψεως, τῆς ἀσφαλείας τοῦ στρατοῦ τοῦ Στρατηγοῦ Sarrail καὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν μελλουσῶν αὐτοῦ ἐπιχειρήσεων.

Τούτου ἐνεκεν ἐθεώρησα ἀναγκαῖον νὰ ἀνασκευάσω τὰς συκοφαντίας ταύτας διὰ τῶν δηλώσεων ἃς ἔκτισον χθὲς πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ ὧν ἐκτενὴς περίληψις διεβιβάσθη ὑπὸ τῶν τηλεγραφικῶν πρακτορείων.⁽¹⁾

Σῶς παρακαλῶ ὅπως ἐπωφεληθῆτε τῆς πρώτης συνδιαλέξεως ἡμῶν μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὅπως ἐπαναλάβητε αὐτῶ τὴν ἐπίσημον διαβεβαίωσιν, ὅτι τυγχάνει ἀπολύτως ψευδὲς ὅτι τὰ Γερμανοβουλγαρικὰ στρατεύματα κατέλαβον τὸ Ῥοῦπελ συνεπείᾳ οἰασδήποτε συμφωνίας, ὅτι τούναντίον ἡ φρουρὰ κατ' ἀρχὰς ἐντέταξε βίαν εἰς τὴν προέλασιν τῶν περὶ ὧν πρόκειται στρατευμάτων καὶ ὅτι μόνον μετὰ τὴν γενομένην παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ ἡμετέρου φρουρίου δήλωσιν ὅτι, ἐὰν δὲν ἀπεσῆρετο κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός, τὸ Ῥοῦπελ θὰ καταλαμβάνετο διὰ τῆς βίας, ἡ Κυβέρ-

(1) Ὅρα αὐτὰς ἀμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 143.

νησις πρὸς ἀποφυγὴν ἐνόπλου ρήξεως, ἣτις θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐξοδὸν τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς οὐδετερότητος, ἔδωκε τὴν διαταγὴν τῆς ἐκκενώσεως τῆς θέσεως. Θέλετε προσθέσει ὅτι, δὲν πρέπει αἱ Κυβερνήσεις τῆς Συνεννοήσεως νὰ πίπτωσι θύματα τῶν συκοφαντικῶν αὐτῶν μηχανορραφιῶν, κατὰ τῶν ὁποίων οἱ τε προκάτοχοι μου καὶ ἐγὼ ἐδέησε νὰ παλαίσωμεν. Οὕτως, ἐπὶ τοῦ Ὑπουργείου Ζαῖμη αἱ ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ Λονδίῳ Πρεσβεῖαι εἶχον εἰδοποιήσει ἡμᾶς ὅτι ἐν τοῖς διπλωματικοῖς καὶ δημοσιογραφικοῖς κύκλοις ἐκυκλοφόρει ἐπιμόνως ἡ φήμη ὅτι εἶχεν ἐπέλθει συμφωνία μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας ἐπὶ τῆς ἐκχωρήσεως τῆς Γευγελῆς, τῆς Δύρανης καὶ ἐπὶ ἄλλων τινῶν ζητημάτων. Ὁ Κορ Ζαῖμης ἔσπευσε νὰ διαψεύσῃ τὰς φήμας ταύτας καὶ νὰ καταγγείλῃ τὰς τοιαύτας μηχανορραφίας, αἵτινες εἶχον ὡς σκοπὸν νὰ ἐκθέσωσι τὴν Ἑλλάδα ἀπέναντι τῆς Συνεννοήσεως. Καὶ ἄλλοτε κατ' ἐπανάληψιν Βουλγαρικαὶ καὶ Αὐστριακαὶ ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν ἀναλόγους εἰδήσεις ἢ προσεπάθησαν νὰ ἐκθέσωσι μέλη τῆς Β. Κυβερνήσεως ἢ ἀντιπροσώπους τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ ἐξωτερικῷ δημοσιεύουσαι συνεντεύξεις ἅς ἔδωκαν δῆθεν οὗτοι πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς των καὶ αἵτινες ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ψευδῆ χαλκεύματα. Αἱ Συμμαχικαὶ Κυβερνήσεις ἐπέισθησαν ἐν τέλει πάντοτε περὶ τοῦ ἀνυποστάτου τῶν τοιούτων φημῶν, ὀφειλομένων ἀναμφιβόλως εἰς κακοβούλους ἐμπνεύσεις. Ἐλπίζω ὅτι τὸ αὐτὸ θέλει συμβῆ καὶ σήμερον, κατόπιν τῶν δηλώσεων αἵτινες ἐγένοντο παρὰ τῆς Β. Κυβερνήσεως ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ τὰς ὁποίας ἐπιφορτίξετε νὰ ἀνακαινώσητε ἐξ ὀνόματός της πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργόν.

(Ὑπ.) ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

Ἄριθ. 145.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κορ Δ. Κακλαμάνος, Ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ,
πρὸς τὸν Κορ Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Παρισίοις, τῇ 24 Μαΐου 1916.

Πρὸ ἐλίγου ἔσχον μακρὰν συνομιλίαν μετὰ τοῦ Κορ Briand, πρὸς ἐν ἐπέδωκα διακοίνωσιν, ἐν ἣ διατυποῦτο ἡ δι' ἡμετέρου τηλεγραφήματος καθοριζομένη διαμαρτυρία καὶ ἐξετίθετο ἡ ἡμετέρα ἀποφίς ἐπὶ τῆς ἐρμηνείας ἣν δίδομεν εἰς τὴν εὐμενῆ ἡμῶν πρὸς τὴν Συνεννόησιν οὐδετερότητα. Ἐξήγησα ὡσαύτως διὰ ζήτησε πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὅτι μία οὐδετερότης, ὅσονδήποτε εὐμενῆς καὶ ἀν εἶναι πρὸς τινα, δὲν δύναται νὰ συνεπάγῃται καὶ στρατιωτικὴν (ἐνέργειαν) κατὰ τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ, καθ' ὅσον οὕτω θὰ παύσῃ οὕσα οὐδετερότης. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀφ' οὗ ἀνέγνωσεν ἐπισταμένως τὴν ἐγγχειρισθεῖσαν διακοίνωσιν, ἤρξατο συζητήσεως, ἣς ἡ ἐννοια δύναται νὰ συνοφισθῇ ὡς ἔπεται :

Ἡ κήρυξις τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως (τῆς Ἑλλάδος) ὅπως μὴ ἀντιταχθῇ εἰς τὴν εἰσβολὴν τοῦ Βουλγαρικοῦ στρα-

τοῦ ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς, διότι μόνον Βουλγαρικὸς στρατὸς εὐρίσκεται ἐν Ἑλλάδι, τῶν Γερμανῶν μὴ ἐχόντων διαθέσιμους δυνάμεις πρὸς τοῦτο. Ὁ Στρατηγὸς Sarrail, προβαίνων εἰς τὸ μέτρον τοῦτο, εἰδοποίησε τὸν Στρατηγὸν Μοσχόπουλον ὅτι ἡ ἑορτὴ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως ἠδύνατο νὰ πανηγυρισθῆ ὡς πάντοτε. Ὁ τελευταῖος οὗτος ὁμως ἀνεκάλεσε τὴν περὶ τοῦ ἑορτασμοῦ διαταγὴν. Ὡς πρὸς τὴν μὴ προειδοποίησιν τῆς Β. Κυβερνήσεως, αὕτη πολλάκις ἐν τῷ παρελθόντι εἶχε περὶ τούτου προειδοποιηθῆ, ἐν πάσῃ περιπτώσει ἢ ἀναγγελίᾳ τοῦ Κου Guillemin ἐπέειχε τύπον προειδοποιήσεως.

Ὁ Κος Briand μοι ἐπανέλαβεν ὅτι ἡ στάσις τῆς Ἑλλάδος ὀφείλει τόσον περισσότερον νὰ τὸν ἐκπλήξῃ, ὅσον ἡ Β. Κυβέρνησις εἶχε πολλάκις δηλώσει, ὅτι εἶχε λάβει διαβεβαιώσεις ὅτι οἱ Βούλγαροι δὲν [ἤθελον εἰσβάλει] εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν κατηγορηματικὴν ἡμῶν διάψευσιν ὅτι δὲν προϋπήρχε συμφωνία μεταξύ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Μεγάλων Κεντρικῶν Δυνάμεων διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ φρουρίου Ροῦπελ, μοι ἐδήλωσεν ὅτι λαμβάνει αὐτὴν ἰδιαίτερος ὑπὸ σημείωσιν. Μοι προσέθηκεν ὁμως ὅτι, ἐὰν οἱ Βούλγαροι προήλαυον, ὁ Στρατηγὸς Sarrail «θὰ ἐλάμβανε πᾶν νεώτερον μέτρον τὸ ὁποῖον θὰ ἐφαίνετο αὐτῷ ἐνδεδειγμένον διὰ τὴν ἐγγύτησιν τῆς ἀσφαλείας τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατευμάτων». Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἑπιτετραμμένου Συμβουλίου δὲν ἠδύνατο νὰ μοι εἴπῃ ποῖα θὰ ἦσαν τὰ μέτρα ταῦτα, ἀλλ' ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ἠδύνατο νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς τὸν κίνδυνον [λέξεις δυσανάγνωστοι] ὡς ἐκ τῆς παθητικῆς στάσεως τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Κος Briand, [λέξεις δυσανάγνωστοι] κατ' αὐτόν, ὁ σκοπὸς τῶν Βουλγάρων ἦτο πλέον ἢ φανερός. Κατέχοντες τὴν Σερβικὴν Μακεδονίαν ἤθελον ἐπίσης νὰ κατέχωσι [λέξεις δυσανάγνωστοι] ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ διὰ νὰ κάμωσι διαφόρους «συνδυασμοὺς» ἐν τῷ μέλλοντι. Μοι ἐβεβαίωσε δὲ ὅτι ἀπὸ τινος χρόνου οἱ Βούλγαροι, διὰ διαφόρων πρακτόρων, ἐπεχείρησαν νὰ προσελκύσωσιν εἰς διαπραγματεύσεις τὰς Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως. Οἱ Βούλγαροι κατέχοντες τὰ στρατηγικὰ σημεῖα τῶν ὁδῶν αἰτίνες ἀγούσιν εἰς Σέρρας, Δράμαν, καὶ Καβάλλαν δύνανται νὰ προβῶσιν εἰς κατάληψιν τῶν πόλεων τούτων ὅταν θὰ ἐθεώροον πρόσφορον τὴν στιγμήν. Ἐὰν δὲν προελαύνωσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος, τοῦτο συμβαίνει διότι τὸ πλευρὸν τῶν θὰ εἶναι ἐκτεθειμένον εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν Συμμάχων.

(Ἦπ.) ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Ἄ ρ ι θ . 1 4 6 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κος Δ. Κακλαμάνος Ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος ἐν Γαλλίᾳ,
πρὸς τὸν Κον Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρον τοῦ Ἑπιτετραμμένου Συμβουλίου, Ἐπιτετραμμένον ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Παρισίοις, τῇ 24 Μαΐου 1916.

Ἡ κρισιμὸς φάσις εἰς ἣν εἰσῆλθον αἱ μετὰ τῆς Συνεννοήσεως σχέσεις μας, μοι ἐπιβάλλει τὸ καθήκον νὰ συνοψίσω ὅσον ἐνεστί περιληπτικῶς τὴν κατάστασιν, ὡς ἀντιζουσιν αὐτὴν ἐνταῦθα καὶ ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ἐπισήμων ἢ μὴ συνδυαλέξεών μου, [νὰ

σῆς ἀποστείλω δέ] τὰ δημοσιευθέντα εἰς ὅλας τὰς ἡμερίδας κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἄρθρα, ὅπως ἡ Ἰμετέρη Ἐξοχότης ἔχη εἰς τὴν κατοχὴν αὐτῆς πάντα τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα πρὸς ἐξήγησιν τῶν αἰσθημάτων τῶν ἐπισήμων κύκλων καὶ τῆς κοινῆς γνώμης ἐν Γαλλίᾳ.

Πρὸ παντὸς δεῖον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ στάσις τοῦ Κου Βριανδ ὑπαγορεύεται ἐκ λόγων τόσο ἐξωτερικῆς, ὅσον καὶ ἐσωτερικῆς φύσεως. Πράγματι, ἀφ' ἧς ἐγένετο ἡ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος εἰσβολὴ τῶν Γερμανικῶν καὶ Βουλγαρικῶν στρατευμάτων, ἄνευ πραγματικῆς ἀντιστάσεως ἐκ μέρους ἡμῶν, καὶ ἐσχηματίσθη, κατὰ συνέπειαν, ἐνταῦθα ἡ πεποίθησις ὅτι ὑφίστανται συμφωνίαι μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Κεντρικῶν Δυνάμεων, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου φαίνεται κατατρυχόμενος ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως τῶν προγενεστέρων παθημάτων μὲ τοὺς Βουλγάρους, πιστεύων ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκτεθῇ εἰς ἀναλόγους ἀπογοητεύσεις καὶ μὲ ἡμᾶς. Πρὸς ἀπόκρουσιν λοιπὴν πάσης ἐν τῷ μέλλοντι κατηγορίας, ὅτι ἐφάνη ὑπὲρ τὴν δεῖον ἐπιεικῆς ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος, λαμβάνει τὴν πρωτοβουλίαν αὐστηρῶν μέτρων, ἐκ τῶν ὁποίων φοβοῦμαι πολὺ ὅτι ἡ κήρυξις τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου ἐν Θεσσαλονίκῃ εἶναι μόνον τὸ προοίμιον. Ἡ φράσις «ἐὰν ὁ Ἑρνέστος Ρενὰν ἠγγρύπνει ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, ὅλα αὐτὰ δὲν ἤθελον συμβῆναι», καίπερ λεχθεῖσα παρ' ἀσήμου δημοσιογράφου, εἶναι ἐν τούτοις ἀρκετὰ χαρακτηριστικῆ, ἀφ' οὗ ἡμῶν ἐπιπίσημα ὄργανα δὲν παύουσι νὰ γράφωσιν ἐπὶ τὸ αὐτοῦ θέματος, ὅτι μόνον οἱ Γερμανοὶ γνωρίζουσι νὰ φαίνωνται ἰσχυροὶ καὶ ὅτι οἱ Ἀνατολίται ἐπηρεάζονται μόνον [ὑπὸ] τῆς ἰσχύος.

Ὡς πρὸς τὴν εἰκασίαν ὅτι ἡ κατάληψις τοῦ φρουρίου Ροῦπελ συνεφωνήθη μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς Συνεννοήσεως, δὲν ἐνισχύθη αὕτη ἐκ τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ πρακτορείου «Exchange», τὸ ὅποιον μοὶ ἀνεθέσατε νὰ διαψεύσω συγχρόνως μετὰ τῶν διαψεύσεων αἰτινες διεβιβάσθησαν ἀπ' εὐθείας ἐξ Ἀθηνῶν διὰ τῶν πρακτορείων καὶ κατεχωρίσθησαν ἐν τῷ τύπῳ, ἀλλ' ἐκ πληροφορίας ἧτις ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς «Neueste Nachrichten» τοῦ Μονάχου, καὶ ἧτις διατείνεται ὅτι ὑφίσταται συμφωνία μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς καταλήψεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔδαφους, ἀλλὰ προσέτι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀμφισβητούμενων μεταξὺ τῶν δύο Χωρῶν ζητημάτων. Τὴν πληροφορίαν ταύτην ἱπηνίσσετο ὁ Κοσ de Margerie κατὰ τὴν πρό τινων ἡμερῶν συνδιάλεξίν μας⁽¹⁾, ἡ δὲ ἡμῶν ἐπιπίσημος «Wiener Allgemeine Zeitung» ἐδημοσίευσε πρὸ τινος πληροφορίας θεωρουμένας ἐνταῦθα ὡς ἐπικυρωτικὰς αὐτῆς.

Προσθέτω ὅτι ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις, καίπερ φρονοῦσα πιθανῶς, μέχρις ἐνὸς σημείου, ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντιτάξῃ βίαν εἰς τὴν εἰσβολὴν τῶν Βουλγάρων ἐντὸς τοῦ ἔδαφους τῆς, ἠλπίζεν ἐν τούτοις, ὡς γνωρίζω θετικώτατα, ὅτι θὰ τὴν ἀπεσβείξει διὰ διπλωματικῶν ἐνεργειῶν, λίγα τῆς συγκινήσεως ἣν ἡ εἰσβολὴ αὕτη ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ ἐν Ἑλλάδι. Τῆς ἐλπίδος ταύτης μὴ πραγματοποιηθείσης, ἐνόμισεν ὅτι ὤφειλε νὰ συμπεράνῃ ὅτι τόσο σοβαρὰ καὶ καθωρισμένα συμφωνία συνέθεν τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὰς Κεντρικὰς Δυνάμεις, ὥστε καὶ αἰτῆ ἡ παρὰ τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ κατάληψις τῶν ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας ἐποφθαλμιούμενων Μακεδονικῶν χωρῶν δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ἀνησυχῆσῃ. Δὲν πρέπει νὰ παρίδῃ τις ὅτι αἱ παρορμήσεις μερίδος τοῦ Ἰταλικοῦ τύπου δὲν μένουσιν ἄνευ ἀποτελέσματος. Οὕτως ἡ μομφὴ αὐτοῦ ὅτι τὸ παρὰ τῆς Ἑθνικῆς Γραπῆς γυρηγιθὲν νέον δάνειον κατέστη δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ μόνον διὰ τῆς συνδρομῆς Γερμανοαμερικανῶν κεφαλαιούχων, ἐρεθίζει ἀκόμη περισσότερον τὴν Ἰταλικὴν δημοσίαν γνώμην.

(Ἰπ.) ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

(1) Ὅρα τὸ ἄνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 140 τηλεγράφημα.

Ἄριθ. 147.

Ὁ Κος Πασάρωφ, Πρεσβευτῆς τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἀθήναις,
πρὸς τὸν Κον Στ. Σκουλούδη,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Μαΐου 1916.

Κύριε Πρόεδρε,

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπὸ χρονολογίαν 15 Μαΐου ἐπιστολῆς τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, τῆς σχετικῆς πρὸς τὴν κατάληψιν τοῦ φρουρίου τοῦ Ροῦπελ, τῶν ὑψωμάτων καὶ τῆς γεφύρας τοῦ Δεμίρ-Ἰσσάρ, ὡς καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Σίτρυμῶνος γεφύρας, παρὰ τῶν Γερμανικῶν καὶ Βουλγαρικῶν στρατευμάτων, ἡ Β. Πρεσβεῖα τῆς Βουλγαρίας, ἐξ ὀνόματος τῆς Κυβερνήσεώς της, ἔχει τὴν τιμὴν νὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅτι αἱ στρατιωτικαὶ αὐταὶ ἐπιχειρήσεις ἐπεβλήθησαν ὡς μέτρον ἐξασφαλίσεως καὶ νομίμου ἀμύνης κατόπιν τῆς σημαντικῆς ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους προελάσεως τῶν στρατευμάτων τῆς Συνενοήσεως εἰς τὸν τομέα τὸν ἀντικρῦζοντα τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας θέσεις, προελάσεως ἣν ἔδει προφανῶς νὰ ἀκολουθήσῃ ἐπίθεσις.

Ἡ Β. Κυβέρνησις τῆς Βουλγαρίας ἐπιθυμεῖ νὰ δηλώσῃ ὅτι μόνον κίνδυνος ἐπικείμενος τὴν ἠνάγκασε νὰ ἐνεργήσῃ οὕτως ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει καὶ ὅτι τὸ ληφθὲν μέτρον κατ' οὐδὲν θὰ παραβλάψῃ τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Υπ.) Γ. ΠΑΣΑΡΩΦ

Ἄριθ. 148.

ΑΝΑΦΟΡΑ

τοῦ Ταγματάρχου τοῦ πεζικοῦ Μανρουδῆ
πρὸς τὴν Διοίκησιν τοῦ φρουρίου Θεσσαλονίκης.

Ἐν Σιδηροκάστρῳ (Δεμίρ-Ἰσσάρ), τῇ 29 Μαΐου 1916.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω ὅτι τὸ πρωτόκολλον παραδόσεως καὶ παραλαβῆς τοῦ ὄχυροῦ Ῥοῦπελ, τὸ συνταχθὲν καὶ ὑπογραφέν παρὰ τοῦ Γερμανοῦ Ἐλάρχου Thiel καὶ ἐμοῦ, ὡς Διοικητοῦ τοῦ ὄχυροῦ ὡς καὶ τοῦ ἐναπομείναντος ὕλικου, ἀπέστειλα εἰς τὴν 6ην Μεραρχίαν, κατόπιν σχετικῆς διαταγῆς της(1). Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν παράδοσιν τοῦ

(1) Ὅρα τὸ ἐν λίγῳ πρωτόκολλον ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 133.

ἐναπομείναντος ἐν τῷ ὄχυρῳ ὑλικῷ, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω τὰς προσηρτημένας τρεῖς ἐπιστολάς, σταλείσας μοι παρὰ τοῦ προαναφερθέντος Γερμανοῦ Ἰλάρχου, καὶ παρακαλῶ ὅπως, εὐαρεστούμενοι, διατάξητε ἐπ' αὐτῶν ὅ,τι ἐγκρίνετε. Προσηρτημένως ὑποβάλλω καὶ τὴν ἐγγραφὸν αἰτησὶν τῆς παραδόσεως τοῦ ὄχυροῦ, τοῦ αὐτοῦ Γερμανοῦ Ἰλάρχου.

(Υπ.) I. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ Α΄.

ΛΙΤΗΣΙΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ

τοῦ Ἰλάρχου *Thiel*

πρὸς τὸν Ταγματάρχην τοῦ πεζικοῦ Μαυρουδῆν, Διοικητὴν τοῦ ὄχυροῦ Ροῦπελ.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Τῆ 14]27 Μαΐου 1916 (6.50' π.μ.)

Τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα ἔλαβον διαταγὴν νὰ προσκαλέσωσι τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα ὅπως ὑποχωρήσωσι πρὸ αὐτῶν καὶ τοῖς παραδώσωσι τὰ ἔργα Δραγοτίν--Ροῦπελ, ὡς καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ Τσιγγέλ--Δάγ θέσεις. Δὲν δύνανται δὲ νὰ ἐπιτρέψωσιν ὅπως Ἑλληνικὰ στρατεύματα παραμείνωσιν ὀπίσθεν αὐτῶν, οὔτε ὅπως Ἑλληνικὰ ἀποσπάσματα κατέχωσιν εἰς τὸ μέλλον τὰς ὄχυρώσεις Δραγοτίν καὶ Ροῦπελ.

(Υπ.) THIEL

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ Β΄.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

τοῦ Ἰλάρχου *Thiel*

πρὸς τὸν Ταγματάρχην τοῦ πεζικοῦ Μαυρουδῆν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Τῆ 20 Μαΐου[2· Ἰουνίου 1916.

Ἀξιότιμε Κύριε Διοικητά,

Εἰς ἀπάντησιν τῆς εὐγενοῦς ἀπὸ 31 Μαΐου 1916 (ν. ἡμ.) ἐπιστολῆς ὑμῶν, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀνακοινώσω, κατὰ διαταγὴν τοῦ Στρατηγοῦ μου, ὅτι σήμερον θὰ γίνῃ ἐναρξίς τῶν προετοιμασιῶν πρὸς μεταφορὰν τῶν πυροβόλων καὶ τοῦ εἰς ταῦτα ἀνήκοντος ὑλικῷ εἰς τὴν γεφυραν τοῦ Στρυμῶνος, ἀνατολικῶς τῆς Βετρίνης. Ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα τῆς παραδόσεως δὲν δύνανται εἰσέτι νὰ ὀρισθῶσιν ἀκριβῶς. Θέλω εἰδοποιήσῃ ὑμᾶς ἐκ νέου.

Ἐπιωφελοῦμαι τῆς εὐκαιρίας ταύτης ὅπως σᾶς διαβεβαιώσω περὶ τῆς ἐξέχου ὑπολήψεώς μου.

(Υπ.) . THIEL

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ Γ' .

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

τοῦ Ἰλάρχου *Thiel*
πρὸς τὸν Ταγματάρχην τοῦ πεζικοῦ Μαυροῦδῆν

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἦ 21 Μαΐου [3 Ἰουνίου 1916.

Ἀξιότιμε Κύριε Διοικητά,

Διαταγῆ τοῦ Στρατηγοῦ μου, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἀνακοινώσω ὅτι τὰ τέσσαρα πυροβόλα θὰ ᾤσιν ἕτοιμα πρὸς παράδοσιν παρ' ἑνὸς ἐξιωματικοῦ Γερμανοῦ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν σήμερον μετὰ μισημβρίαν, τὴν 2αν ὥραν καὶ 30', εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ μεταξὺ τῆς ἀνατολικῆς τῆς Βετρίνης γεφύρας καὶ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ τοῦ Δερβι-
Ἰσοάρ.

Μετ' ἐξόχου ὑπολήψεως
(Υπ.) ΤΗΙΕΙ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ Δ' .

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

τοῦ Ἰλάρχου *Thiel*
πρὸς τὸν Ταγματάρχην τοῦ πεζικοῦ Μαυροῦδῆν

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἦ 25 Μαΐου [7 Ἰουνίου 1916.

Ἀξιότιμε Κύριε Διοικητά,

Τὴν ἀπὸ 6 Ἰουνίου (ν. ἡμ.) φιλόφρονα ἐπιστολὴν ὑμῶν ἔλαβον σήμερον καὶ σπεύδω νὰ σᾶς ἀνακοινώσω ὅτι ἡ πρὸ τινων ἡμερῶν συμφωνηθεῖσα παράδοσις τῶν πυροβόλων δὲν κατέστη δυνατόν, δυστυχῶς, νὰ ἐκτελεσθῇ, καθ' ὅσον τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἔλαβον διαταγὴν τοῦ Ἀρχηγοῦ μου νὰ μὴ παραδώσω τὰ πυροβόλα προσωρινῶς. Πρὸς λύπην μου δὲν ἠδυνήθην νὰ σᾶς εἰδοποιήσω ἐγκαίρως περὶ τῆς νεωτέρας ταύτης ἀποφάσεως, καθ' ὅσον καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἔμαθον αὐτὴν ἐν ᾧ ἀνέμενον τὸν διὰ τὴν παραλαβὴν τῶν πυροβόλων ἐξουσιοδοτημένον παρ' ὑμῶν ἀξιωματικὸν εἰς τὰς Βουλγαρικὰς προφυλακάς.

Ἦδη ἔχω τὴν ἐντολὴν νὰ σᾶς ἀνακοινώσω ὅτι, πρὶν ἢ καταστῆ δυνατὴ ἡ παράδοσις τῶν πυροβόλων πρὸς ὑμᾶς, ἀπαιτεῖται συνεννόησις περὶ ταύτου μεταξὺ τοῦ Βουλγαρικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐπιτελείου.

Μετ' ἐξόχου ὑπολήψεως
(Υπ.) ΤΗΙΕΙ

Ἄριθ. 149.

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 7 Ἰουνίου 1916.

Ἐπὶ τῆς παραδόσεως τοῦ φρουρίου Ροῦπελ, τὰ περιελθόντα εἰς τὸ Ἑπιχειρηματικὸν ἔγγραφο τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως οὐδεμίαν μνείαν ποιῶσι περὶ ἀποδόσεως Ἀρκοῦνται εἰς τὴν δήλωσιν ὅτι ἡ κατοχὴ αὕτη δὲν θὰ θίξῃ τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος. Ἐπειδὴ ὁμοίως ὁ Κοσ. Πρόεδρος μοὶ ἐγνώρισεν ὅτι κατέχει ἔγγραφο ὑποσχετικὰ ἀποδόσεως τοῦ φρουρίου ἐκ μέρους τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Βουλγαρίας, παρεκάλεσα αὐτὸν πρὸ ἡμερῶν νὰ καταθέσῃ τὰ ἔγγραφα ταῦτα ἐν τοῖς ἐπισημοῖς φακέλλοις τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ. Ὁ Κοσ. Πρόεδρος μοὶ εἶχε δώσει τὴν ἀπάντησιν ὅτι θὰ ἔπραττε τοῦτο ἐν πρέποντι χρόνῳ. Σήμερον ὑπέμνησα καὶ πάλιν τὴν ἀνάγκην τῆς τοιαύτης καταθέσεως, ὡς καὶ ἐκείνην τῆς καταχωρίσεως τοῦ πρωτοκόλλου παραδόσεως τοῦ φρουρίου Ροῦπελ, πρωτοκόλλου ὅπερ δὲν προῆλθεν εἰσέτι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν. Ὁ Κοσ. Πρόεδρος ἐπανέλαβε καὶ πάλιν τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ κατέθετε τὰ ἔγγραφα ταῦτα.

Ἄριθ. 150

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

τοῦ Κοσ. Στ. Σκουλούδη,

πρὸς τὸν Κοσ. Ν. Πολίτην, Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ἑπιχειρηματικοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 8 Ἰουνίου 1916.

Φίλε Κύριε Πολίτη,

Συνημμένως ἔδωκε, πέμπω ὑμῖν, διὰ τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ἑπιχειρηματικῶν, δύο ἔγγραφα ὑπὸ χρονολογίαν 9)22 Μαΐου λήξαντος, τὸ μὲν τῆς ἐναυθῆς Γερμανικῆς Πρεσβείας τὸ δὲ τῆς Βουλγαρικῆς, καὶ τὴν πρὸς ταῦτα ἀπάντησίν μου (1). Ὡς θέλετε παρατηρήσει αἱ εἰρημὲναι Πρεσβεῖαι κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν ἐγγράφων ἐχαρακτήρισαν ταῦτα ὡς ἀπόρρητα, ἀλλὰ κατόπιν, ἐπὶ τῇ αἰτήσει μου, ὁ Κοσ. Πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας μοὶ ἐγνώρισε, κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεώς του, ὅτι αἴρεται ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ ἀπορρήτου καὶ δυνάμεθα ὁποτανδήποτε θελήσωμεν νὰ κάμωμεν χρῆσιν τῶν ἐν λόγῳ ἐγγράφων.

Μετ' ἐξαιρέτου ὑπολήψεως.

(Ἐπι.) ΣΤ. ΣΚΟΥΛΟΥΔΗΣ

(1) Ὅρα ἀνὰ ἀνωτέρω ὑπὸ τοῖς ἀριθ. 117, 118, 119 καὶ 129.

Ἄ ρ ι θ. 151.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΑΤΑ πρὸς Σταθμὸν ΧΜ)

Ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα Σοφία
πρὸς τὸν Κοι Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,

Εἰς Βερολίνον (Luftzou-Über)

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 12[25 Ἰουνίου 1916.

Ευερεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὰ ἐπόμενα τηλεγραφήματα, μεταφράζων αὐτὰ γερμανιστί.

Πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Ἀυτοκράτορα

Ἀπηλπισμένη, ἐλπίζω ὅτι ἡ γνώμη σου θὰ δυνηθῆ νὰ βοηθήσῃ ἀκόμη ὅπως καλλιτερεύσῃ ἡ κατάστασις. Σὲ ἀσπάζομαι ἐκ καρδίας.

(Ἵπ.) ΣΟΦΙΑ

Πρὸς τὴν Α. Β. Υ. τὴν Πριγκίπισσαν Μ. (ῖ)

Εἶμαι λίαν ταραγμένη. Ἐλπίζομεν καλλιτεύρευσιν τῆς καταστάσεως. Μεγάλη ζέση Ἡ υγεία ἀρκετὰ καλά.

(Ἵπ.) ΣΟΦΙΑ

Ἄ ρ ι θ. 152.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΤΑ)

Ὁ Κοι Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνω, τῆ 13[26 Ἰουνίου 1916.

Τὰ παρ' ἡμῖν τελευταῖα γεγονότα ἐνεποίησαν ἐντύπωσιν ἐνταῦθα. Γενικῶς πιστεύεται ὅτι δὲν ἠδυνάμεθα νὰ πράξωμεν ἄλλο τι παρὰ νὰ ἐνδώσωμεν, ἂν καὶ φρονοῦσιν ὅτι (λέξεις δυσανάγνωστοι) θὰ ἠδυνάμεθα ἴσως νὰ ἐνδώσωμεν ὑπὸ αἵρεσιν, ταύτέστιν ὅπως μὴ πραγ-

ματοποιηθῆ τι πρὸς τῆς ἐκκενώσεως τοῦ ἐδάφους μας ὑπὸ τῶν στρατευμάτων τῆς Συνενοήσεως, δοθέντος ὅτι νῦν αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ θὰ διεξαχθῶσιν ὑπὸ τὴν πίεσιν καὶ τὸ κράτος τῶν Ἀγγλογαλλικῶν λογγῶν. Ταῦτα λέγονται ὑπὸ τύπον ἀκαδημαϊκόν, καθ' ἕσον ἐννοοῦσι πλήρως τὴν θέσιν τῆς Ἰμετέρας Μεγαλειότητος καὶ δὲν ἐπιθυμοῦσι ποσῶς νὰ καταστήσωσι αὐτὴν ἔτι δυσχερεστέραν, εἴτε διὰ συμβουλῶν, εἴτε δι' ἀξιώσεων οἰωνδήποτε. Πιστεύω ὅτι θὰ συνειθίσωσι μὲ τὴν νέαν κατάστασιν πραγμάτων, ἂν καὶ φοβοῦνται πάρα πολὺ ὅτι ἡ πίεσις τῆς Συνενοήσεως δὲν θὰ σταματήσῃ ἕως ἐδῶ, ἀλλὰ θὰ ἐξακολουθούσῃ ἐνασκουμένη ἐφ' ἡμῶν ἐν συμπαιγνίᾳ μετὰ τοῦ Κου Βενιζέλου, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἐπιτύχωσι, τῇ συμπράξει ἐν ἀνάγκῃ αὐτοῦ, γενικὴν ἀναστάτῳσιν ἐν τῇ γῶρᾳ διὰ λόγους εὐνοήτους. Ὅ,τι ἰδίως ἀπασχολεῖ τοὺς ἐνταῦθα, εἶναι ἡ σκέψις μήπως ὁ Κος Βενιζέλος, τῇ ὑποστηρίξει τῆς Συνενοήσεως, δυνηθῆ νὰ ἐξέλθῃ νικητῆς ἐκ τοῦ ἐκλογικοῦ ἀγῶνος, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ λίαν δυσαρέστους συνεπείας, τόσον ἀπὸ ἐσωτερικῆς ἕσον καὶ ἀπὸ ἐξωτερικῆς ἀπόψεως. Ἐκφράζουσι ζῶηρᾳ λύπην διὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Κου Σκουλούδη, ὅστις εἶχε κερδίσει τὴν ἐμπιστοσύνην των καὶ τὴν ἐκτίμησίν των.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἰστερόγραφον διὰ τὸν Κον Στ. Σκουλούδη,
τέως προέδρου τοῦ Ἰπουργικοῦ Συμβουλίου, Ἰπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Παρακαλῶ τὴν Ἰμετέραν ἐξοχότητα νὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ ὅπως τῇ ἐκφράσω τὰ αἰσθήματα τῆς βαθείας μου εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν εὐμένειαν ἣν εὐηρεστήθη νὰ μοὶ ἐπιδείξῃ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ὑπουργίας του καὶ νὰ δεχθῆ τὰς καλλιτέρας μου εὐχάς, μετὰ τῆς εἰλικρινοῦς μου λύπης διὰ τὴν ἀποχώρησίν της. Πάντες ἐλυπήθησαν ἐνταῦθα.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἰστερόγραφον διὰ τὸν Κον Ι. Θεοτόκην,
Ἀρχηγὸν τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας.

Διὰ τὴν Κέρκυραν φρονῶ ὅτι τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ τοὺς ἀφήσωμεν ἐλευθέρους νὰ κάμουν ὅ,τι θέλουν. Εἶμαι πολὺ ἀπαισιόδοξος διὰ τὸ μέλλον καὶ φοβοῦμαι μήπως ὁ τελεικὸς σκοπὸς των εἶναι ἡ ἐκδίωξις τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Δυναστείας. Ὁ Θεὸς μαζῇ μας Σὲ ἀσπάζομαι.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ. 153.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμός ΔΤΑ πρὸς Σταθμὸν ΧΜ).

Ὁ Κοσ Θ. Ὑψηλάντης, Σταυλόρχης τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως,
πρὸς τὸν Κοσ Ν. Θεοτόκη, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,

Εἰς Βερολίνον (Luetzow-Ufer)

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 16)29 Ἰουνίου 1916.

Παρακαλῶ, τηλεγραφήσατε τῷ Ἐμμανουὴλ Ὑψηλάντῃ, εἰς Ραπολτενκίρχεν, Πρεσμπάουμ, Κάτω Αὐστρίαν, ἂν προτίθεται νὰ θέσῃ ὑποψηφιότητα εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ πότε θὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας, ἐξηγῶν αὐτῷ ὅτι εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ ἐκτεθῇ. Εὐαρεστηθῆτε νὰ ἀπαντήσητε διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ. Ἐγκαρδίους (χαιρετισμοῦ).

(Υπ.) ὙΨΗΛΑΝΤΗΣ(1)

Ἄ ρ ι θ. 154.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΔΤΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῆ 6]19 Ἰουλίου 1916.

Ὁ Ἀρχικαγκελάριος τῆς Αὐτοκρατορίας μὲ παρεκάλεσε νὰ μεταβῶ παρ' αὐτῷ καὶ μὲ ἐπεφόρτισε νὰ ἐκφράσω πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὴν μεγάλην του θλίψιν ἐπὶ τῇ πυρκαϊᾷ τοῦ Τατοῦλου, ἅμα καὶ τὴν χαρὰν του ὅτι αἱ Ὑμέτεραι Μεγαλειότητες καὶ ἡ (Βασιλικὴ) Οἰκογένεια διέφυγον πάντα κίνδυνον.

Ἡ Ὑμέτερα Μεγαλειότης θέλει εὐδοκήσῃ νὰ ἴδῃ, ἐν τῷ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπ' ἀριθ. 1989 τηλεγραφήματί μου (2), τὸ ἀκριβὲς κείμενον τοῦ ἐπισήμου μέρους τῆς συνομιλίας μου ταύτης. Ὅθεν θέλω περιορισθῆν νὰ ἐκθέσω ἐν τῷ παρόντι τηλεγραφήματι τὸ ἐμπιστευτικὸν μόνον μέρος τῆς συνομιλίας.

(1) Ἐπονται ἐν ὑστερογράφῳ φράσεις τινὲς ἰδιωτικῆς φύσεως τοῦ Κοσ Ι. Θεοτόκη.

(2) Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο δὲν περιῆλθεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν.

Γενομένου λόγου παρὰ τοῦ Ἀρχικαγκελαρίου περὶ τοῦ ταξιδίου τοῦ Πρίγκηπος Νικολάου εἰς Ρωσίαν, ἔκρινα σκόπιμον νὰ καθορίσω τὴν ἔκτασιν τῆς ἀποστολῆς ταύτης. Τῷ (λέξεις δυσανάγνωστοι) ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῶν Πριγκήπων Νικολάου καὶ Ἀνδρέου εἰς Πετροῦπολιν καὶ Λονδίνον δὲν εἶχεν οὐδένα πολιτικὸν χαρακτῆρα δυναστικόν. Οἱ Πρίγκηποι θὰ ἐξήγουν πρὸς τοὺς Ἡγεμόνας Ρωσίας καὶ Ἀγγλίας τὴν πολιτικὴν τῆς Ἡμετέρας Μεγαλειότητος καὶ θὰ τοῖς ἐδίδον νὰ ἐνονήσωσιν ὅτι ἡ παρὰ τῶν Κυβερνήσεων τῶν ἀκολουθουμένων ἐν Ἑλλάδι πολιτικῇ μόνον τὸν θρόνον ὑπομονεῦει ἄνευ τινὸς πρακτικῆς ὠφελείας. Τέλος, ἐπέμεινα ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῶν Αὐτῶν Βασιλικῶν Ὑψηλοτήτων, εἶντι ἐπακριβῶς διαγεγραμμένη καὶ κατ' οὐδὲν θίγει τὸν πολιτικὸν προσανατολισμὸν ὃν ἠκολούθησεν ἡ Ἡμετέρα Μεγαλειότης. ἔχει δ' ἰδίως ὡς σκόπον τὴν σύσφιγξιν τῶν μεταξὺ τοῦ Βασιλικῶ Οἴκου καὶ τῶν Αὐτῶν Πετροπόλεως καὶ Λονδίνου ὑφισταμένων δεσμῶν, οἵτινες ἐπ' ἐσχάτων εἶχον σημαντικῶς χαλαρωθῆ. Κατέληξα ἐκφράσας τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις θὰ ἐνονήσωσι τὴν ἀνάγκην τῶν διαβημάτων τούτων καὶ ὅτι αἱ πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα δηλώσεις εἰς ἃς προέβην θὰ γίνωσιν ἀποδεκταὶ μὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα εὐκρινείας καὶ εὐθύτητος τὸ ὅποιον ὑπηγόρευσεν αὐτάς.

Πρὸς μεγάλην μου εὐχαρίστησιν ὁ Κορς von Bethmann Hollweg μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι ἐνόει πλήρως τὴν ἀνάγκην ἣτις ὑπηγόρευσεν ἡμῖν τὰ διαβήματα ταῦτα, ἐξέφρασε δὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ στεφθῶσιν ὑπὸ ἐπιτυχίας. Συγχρόνως μὲ ἠνυχαρίστησε διὰ τὰς πλήρεις εὐκρινείας καὶ εὐθύτητος δηλώσεις ἃς ἔκαμον αὐτῷ.

Ὁ Ἀρχικαγκελάριος μὲ παρεκάλεσε νὰ μεταβῶ παρὰ τῷ Κορς von Jagow, ἀναχωροῦντι ἀπόψε διὰ τὸ Γενικὸν Στρατηγεῖον, καὶ τῷ ἐπαναλάβω ὅτι εἶπον αὐτῷ, ὅπως ὁ Ὑπουργὸς ἀνακοινώσῃ τὰς δηλώσεις μου πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα. Ὁ Κορς von Jagow ἔκαμε τὴν αὐτὴν ὑποδοχὴν εἰς τὰς δηλώσεις μου, ὑπεσχεθείς μοι νὰ τὰς διαβιβάσῃ πιστῶς πρὸς τὴν Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικὴν Μεγαλειότητα.

Ἐκ τῆς πληθύος τῶν ἐρωτήσεων ἃς ὁ Ἀρχικαγκελάριος μοὶ ἀπηύθυνε περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ ταξιδίου τοῦ Πρίγκηπος Νικολάου καὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς παραμονῆς ἐπὶ τι διάστημα τῆς Αὐτοῦ Βασιλικῆς Ὑψηλότητος ἐν Βερολίνῳ, κατὰ τὴν ἐκ Πετροπόλεως ἐπιστροφὴν τῆς, ἀπεκόμισα τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὁ Ἀρχικαγκελάριος θὰ ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ τὴν Α. Ὑψηλότητα κατὰ τὴν διὰ Βερολίνου διέλευσιν Τῆς. Ἐὰν ἡ Ἡμετέρα Μεγαλειότης φρονῇ ὅτι δὲν ὑπάρχῃ κώλυμά τι εἰς τοῦτο, τολμῶ νὰ παρακαλέσω Αὐτὴν ὅπως εὐαρεστηθῆ νὰ μοὶ δώσῃ τὰς διαταγὰς Τῆς, ἃς θέλω ἀνακοινώσῃ τῷ Πρίγκηπι κατὰ τὴν ἀφίξιν Του ἐνταῦθα. Νομίζω ὅτι ὀφείλω νὰ προσθέσω ὅτι, ἐν ἐνδεχομένῃ περιστάσει, θὰ ἠδύναντο νὰ ληρθῶσι πάντα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα ὅπως ἡ συνέντευξις αὕτη παραμείνῃ μυστικῇ.

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 1 5 5 .

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΑΤΑ πρὸς Σταθμὸν ΧΝ)

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος
πρὸς τὸν Κορς Ν. Θεοτόκη, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,

Εἰς Βερολίνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 2]15 Ἀγούστου 1916.

Μανθάνω ὑπὸ τύπον ἀπολύτως μυστικὸν παρὰ τοῦ Γερμανοῦ Στρατιωτικοῦ Ἀκολουθοῦ ὅτι οἱ Γερμανοὶ συγκεντροῦσι δύο στρατιάς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Mackensen

έναντίον τῆς Ρουμανίας, ἄνευ ἄλλων λεπτομερειῶν. Θὰ ἠδύνασθο νὰ πληροφορηθῆτε τὸν λόγον. Εἶναι τοῦτο ἐνδειξίς ὅτι ἔχουσιν ἀπόφασιν νὰ ἐνεργήσωσι κατὰ τῆς Ρουμανίας πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένης ἐπιθέσεως, ἂν δὲν ἀποστρατευθῆ.

(Υπ.) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ἐστερόγραφον τοῦ Κου Ι. Θεοτόκη,
Ἀρχηγοῦ τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας.

Μὴ ἀποστέλλης τηλεγραφήματα ἐπ' ὀνόματι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ θέτων μόνον ὡς διεύθυνσιν δύο W. Σὲ ἀσπάζομαι.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 1 5 6 .

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΓΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανία,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῆ 3)16 Αὐγούστου 1916.

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς, εἰς ἀπάντησιν τοῦ χθεςινοῦ τηλεγραφήματος ὑμῶν,⁽¹⁾ ὅτι, κατ' ἀσφαλεῖς πληροφορίας, δὲν προτίθενται ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἐπιτεθῶσι πρῶτοι κατὰ τῆς Ρουμανίας ἢ συγκέντρωσις στρατευμάτων ἀπέναντι τῆς Ρουμανίας γίνεσθαι πρὸς ἐκφοβισμόν αὐτῆς. Οὐχ ἦττον ὑπάρχει ἀπόφασιν νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς Ρουμανίας ἂν ἐδείκνυε ἐπιθετικὰς διαθέσεις κατὰ τῆς Αὐστρίας, δὲν νομίζουσιν ὅμως ὅτι θὰ τὸ πράξῃ.

Ἀντιθέτως ὁ ὑπὸ τὸν Mackensen στρατὸς θὰ προβῆ κατ' αὐτὰς εἰς ἐπιθετικὴν δράσιν κατὰ τοῦ ἐν Μακεδονίᾳ στρατοῦ τῆς Συνεννοήσεως, καὶ τοῦτο λόγῳ ἀντεκδικήσεως διὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ στρατοῦ τούτου κατὰ τοῦ Βουλγαρικοῦ μετώπου. Δὲν γνωρίζω ἂν ἡ δράσις αὕτη θὰ ἦναι ὀριστικὴ καὶ ταχεῖα. Ὑποθέτω ὅτι θὰ ἦναι μᾶλλον μερικὴ. Ὁ Κοσ von Bethmann Hollweg ἐτηλεγράφησε σήμερον πρὸς τὸν Κόμητα von Mirbach νὰ ἀνακοινώσῃ πρὸς (λέξεις δυσανάγνωστοι) τὴν πρόθεσιν ταύτην τῆς Ἀνωτάτης Διοικήσεως τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ, ἐπαναλαμβάνων τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι αἱ δοθεῖσαι πρὸς (λέξεις δυσανάγνωστοι) διαβεβαιώσεις καὶ ἐγγυήσεις διατηροῦνται ἀκέραιαι.⁽²⁾

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 155.

(2) Ἔπονται φράσεις τινὲς ἰδιωτικῆς φύσεως πρὸς τὸν κ. Ι. Θεοτόκην.

Ἄριθ. 157.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΤΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὴν Α. Α. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 5)18 Αὐγούστου 1916.

Ὁ Κοσ von Jagow μοὶ ἀνεκοίνωσεν ἐμπιστευτικῶς καὶ πρὸς προσωπικὴν χρῆσιν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος ὅτι ἡ συγκέντρωσις στρατευμάτων ἐναντίον τῆς Ρουμανίας γίνεται πρὸ παντὸς πρὸς ἐκφοβισμόν αὐτῆς. Ἡ Γερμανία καὶ οἱ σύμμαχοί της ἔχουσιν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἐπιτεθῶσι πρῶτοι κατὰ τῆς Ρουμανίας. Ἐὰν ἡ Ρουμανία ἐπέτρεπε τὴν διὰ τοῦ ἐδάφους τῆς διόδου Ρωσικῶν στρατευμάτων ἢ ἐὰν προέβαιεν εἰς τὸ παραμικρὸν ἐναντίον τῆς Αὐστρίας ἢ τῆς Βουλγαρίας, τότε θὰ ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτῆς ἀμέσως. Ὁ Κοσ von Jagow ἐξακολουθεῖ νὰ πιστεύῃ ὅτι ἡ Ρουμανία ἡστειεύθη καὶ δὲν θὰ κάμῃ....(1)

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 158.

Ὁ Κόμης von Mirbach—Harff, Πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐν Ἑλλάδι
πρὸς τὸν Κοσ Ἀλ. Ζαίμη,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 4)17 Αὐγούστου 1916

Κύριε Πρόεδρε,

Συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς τὰς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ἔλαβον παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς μου, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος τὰ ἑξῆς:

Ἐπειδὴ τὰ στρατεύματα τῆς Συνεννοήσεως ἤρξαντο, τὴν 10ην τρέχ. μηνός, τῆς ἐπιθέσεως ἐναντίον τῶν θέσεων τῶν Γερμανοβουλγάρων εἰς Βαρδάρ, αἱ Γερμανοβουλγαρικαὶ δυνάμεις εἰσὶν ἠναγκασμέναι νὰ λάβωσι τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ἅτινα ἢ νέα αὕτη κατάστασις τοῖς ἐπιβάλλει καὶ ἅτινα, προφανῶς, ὑπαγορεύονται ὑπὸ λόγων στρατιωτικῆς φύσεως.

Τὰ Γερμανοβουλγαρικὰ λοιπὸν στρατεύματα προσέβησαν σήμερον εἰς τὴν ἀντεπί-

(1) Ἐλλείπει τὸ τέλος.

θεσιν κατά τὸ διάστημα, τῆς ὁποίας βλέπουσιν ἑαυτὰ ἠναγκασμένα νὰ εἰσέλθωσιν εἰς Ἑλληνικὸν ἔδαφος εἰς εὐρύτερον μέτρον τοῦ παρελθόντος.

Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπαναλάβῃ πρὸς τὴν Β. Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὰς διαβεβαιώσεις ἃς ἔδωκε κατὰ τὴν κατάληψιν τοῦ στενοῦ τοῦ Ῥοῦπελ.

Ἡ ἀνωτάτη Διοίκησις τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν στρατευμάτων θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ μένη εἰς χεῖρας τῶν Γερμανῶν.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Υπ.) MIRBACH

Ἄ ρ ι θ . 1 5 9 .

Ὁ Κοσ Γ. Πασάρωφ, Πρεσβευτῆς τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἑλλάδι,
πρὸς τὸν Κομ Ἄλ. Ζαίμη,
Πρόεδρον τοῦ Ἑπισημοῦ Συμβουλίου, Ἑπισημὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 5/18 Αὐγούστου 1916

Κύριε Πρόεδρε,

Συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς τὰς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ἔλαβον παρὰ τῆς Κυβερνήσεως μου, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Ἑμετέρας Ἐξουχότητος τὰ ἑξῆς.

Ἐπειδὴ τὰ στρατεύματα τῆς Συνεννοήσεως ἤρξαντο, τὴν 10ην τρέχ. μηνὸς τῆς ἐπιθέσεως ἐναντίον τῶν θέσεων τῶν Γερμανοβουλγάρων εἰς Βάρδαρ, αἱ Γερμανοβουλγαρικαὶ δυνάμεις εἰσὶν ἠναγκασμένοι -νὰ λάβωσι τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ἅτινα ἡ νέα αὕτη κατάστασις τοῖς ἐπιβάλλει, καὶ ἅτινα, προφανῶς, ὑπαγορεύονται ὑπὸ λόγων στρατιωτικῆς φύσεως.

Τὰ Γερμανοβουλγαρικὰ λοιπὸν στρατεύματα προέβησαν τὴν 17 τοῦ μηνὸς τούτου εἰς τὴν ἀντεπίθεσιν, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας βλέπουσιν ἑαυτὰ ἠναγκασμένα νὰ εἰσέλθωσιν εἰς Ἑλληνικὸν ἔδαφος εἰς εὐρύτερον μέτρον τοῦ παρελθόντος.

Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ Β. Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπαναλάβῃ πρὸς τὴν Β. Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὰς διαβεβαιώσεις ἃς ἔδωκε κατὰ τὴν κατάληψιν τοῦ στενοῦ τοῦ Ῥοῦπελ.

Ἡ ἀνωτάτη Διοίκησις τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν στρατευμάτων θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ μένη εἰς χεῖρας τῶν Γερμανῶν.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Υπ.) Γ. ΠΑΣΑΡΩΦ

Ἄ ρ ι θ . 1 6 0 .

Ὁ Κοσ Ἴ. Ζαΐμης,

Πρόεδρος τοῦ Ἵπουργικοῦ Συμβουλίου, Ἵπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν Κόμητα Von Mirbach-Harff Πρεσβευτὴν τῆς Γερμανίας ἐν Ἑλλάδι.
Πρὸς τὸν Κομ Γ. Πασάροφ, Πρεσβευτὴν τῆς Βουλγαρίας ἐν Ἑλλάδι,

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 8)21 Ἀυγούστου 1916

Κύριε Πρεσβευτά,

Ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ λάβω τὸ ἔγγραφον τὸ ὁποῖον ἡ Ἰμετέρα ἑξοχότης εὐηρεστήθη νὰ μοὶ διαβιβάσῃ τὴν 4)17 τρέχ. μηνὸς (τὴν 5)18 τρέχ. μηνὸς) καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου, τῆ διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως Ἰμῶν, μοὶ ἀνηγγέλλατε ὅτι τὰ Γερμανοβουλγαρικὰ στρατεύματα εἰσὶν ἠναγκασμένα νὰ εἰσέλθωσιν εἰς Ἑλληνικὸν ἔδαφος εἰς εὐρύτατον μέτρον τοῦ παρελθόντος. Ἡθελήσατε ἐπίσης νὰ μοὶ ἀνακοινώσητε ὅτι ἡ Αὐτοκρ. Γερμανικὴ Κυβέρνησις (ἡ Βασ. Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις) ἐπαναλαμβάνει τὰς διαβεβαιώσεις τὰς ὁποίας ἔδωκε πρὸς τὴν Β. Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν κατὰ τὴν κατάληψιν τοῦ στενοῦ Ροῦπελ, ἧτοι :

1ον. Ἡ ἑδαφικὴ ἀκεραιότης τοῦ Βασιλείου θὰ εἶναι σεβαστὴ.

2ον. Τὰ Συμμαχικὰ στρατεύματα θὰ ἐκκενώσωσι τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος εὐθὺς ὡς παύσωσιν ὑφιστάμενοι οἱ στρατιωτικαὶ λόγοι οἱ ἀπαιτοῦντες τὴν ἐνέργειαν ταύτην.

3ον. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυριαρχία ἔσεται σεβαστὴ.

4ον. Ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία, ἡ ἰδιοκτησία καὶ τὸ ὑφιστάμενον ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς ἔσονται σεβαστά.

5ον. Οἱ Σύμμαχοι θέλουσι προσεγγεθῆ κατὰ τρόπον ἀπολύτως φιλικὸν πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας, καὶ

6ον. Θὰ καταβληθῆ ἀποζημιώσεις διὰ πᾶσαν ζημίαν προξενηθεῖσαν ὑπὸ τῶν Γερμανοβουλγαρικῶν στρατευμάτων κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς των ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔδαφους.

Καίτοι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις λαμβάνει ὑπὸ σημείωσιν τὰς δηλώσεις ταύτας, ἐν τούτοις, ἐνώπιον τῆς νέας ταύτης παραβιάσεως τῆς Ἑλληνικῆς οὐδετερότητος καὶ τῶν σφοδρῶν διαταραχῶν αἰτινες θὰ ἐπέλθωσι εἰς τοὺς πληθυσμούς των καταληφθησομένων μερῶν, δέν δύνανται εἰμὴ νὰ ἀπευθύνῃ τὰς πλέον ἐντόνους διαμαρτυρίας μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως διαβιβασθῶσιν αὗται εἰς τὴν Κυβέρνησιν Ἰμῶν.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Ἰπ.) Α.Λ. ΖΑΪΜΗΣ

Ἄριθ. 161.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Συνταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ Χατζόπουλος,
Διοικητὴς τῆς 7ης Μεραρχίας, προσωρινῶς τοῦ 4ου Σώματος στρατοῦ,
πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικήν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ),

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Καβάλλᾳ, τῇ 7 Αὐγούστου 1916.

Ἀναφέρω ὅτι ἡ συμπεριφορὰ τῶν Βουλγάρων πρὸς τοὺς ἡμετέρους ἀπὸ τῆς χθὲς εἶναι ἐντελῶς ἐχθρική. Ὁ λόχος τοῦ Κρουσόβου, διαχθεις νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ ὄπλα του, μὴ παραδεχθεις δὲ τοῦτο καὶ ἀντισταθεῖς, πιθανώτατα κατεστράφη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ὡς ἀναφέρει ἡ 6η Μεραρχία. Τὸ Σύνταγμα τοῦ Δεμίρ-Ἰσσάρ θεωροῦσιν ὡς αἰχμάλωτον ὡς ἐδήλωσαν εἰς τὴν 6ην Μεραρχίαν. (Κατακρατοῦνται) εἰσέτι τὰ ἡμέτερα φυλάκια τῆς 7ης Μεραρχίας ἀποκλεισθέντα κατὰ τὴν προχώρησιν τῶν Βουλγάρων, παρὰ τὰς ὑποσχέσεις αὐτῶν. Ἄγνοοῦμεν τὴν τύχην τοῦ λόχου Ὀξιάρ, τοῦ λόχου τοῦ ὄχυροῦ Ἰτζές καὶ τοῦ λόχου τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Γενίκιοϊ. Κατακρατοῦνται οἱ λόχοι Μπουκίων καὶ Γενίκιοϊ μὴ ἐπιτρεπομένης, παρὰ τὰς ὑποσχέσεις τῶν Βουλγάρων, τῆς μεταβιβάσεως ἀμαξοστοιχίας εἰς Κουσλάκιοϊ πρὸς παραλαβὴν αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τὰς ὑποσχέσεις τῶν Βουλγάρων. Τὸ ὑλικὸν τῶν ὄχυρῶν κατερχόμενον πρὸς τὴν Δράμαν καὶ συναντηθὲν ὑπὸ Βουλγαρικοῦ Ἴππικοῦ διεσκορπίσθη, θραυσθέντων τῶν ἀραμπάδων καὶ τῶν (κιβωτίων) τῶν πυρομαχικῶν διὰ σκαπανῶν.

Αἱ φάλαγγες ἀκολουθοῦνται ὑπὸ ληστοκομιτατζήδων ζητούντων παρὰ τῶν δημοτικῶν Ἀρχῶν τὴν παράδοσιν ὠρισμένων Ἑλλήνων, ὡς συνέβη εἰς Πλεύναν. Ὁ πανικὸς μετεδόθη παντοῦ καὶ οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων Σερρών, Δράμας, καὶ Σαρισαμπάν καταφεύγουσι περίφοβοι εἰς Καβάλλαν.

Γενικῶς ἡ κατάστασις ἀπὸ ὥραν εἰς ὥραν καθίσταται κρισιμωτέρα καὶ καταδεικνύεται πασιφανῶς ἡ πρόθεσις τῶν Βουλγάρων ὅπως, ἀφ' οὗ πρῶτον ἀποκόψωσι τὰς Μεραρχίας μου ἀπ' ἀλλήλων, εἶτα καταλάβωσιν ὁλόκληρον τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν, μὴδὲ αὐτῆς τῆς Καβάλλας ἐξαιρουμένης, καθόσον ἐπανειλημμένως ἀξιωματικοὶ ἐδήλωσαν πρὸς ἡμετέρους ὅτι θὰ προελάσωσι (πρὸς τὸ Σαρισαμπάν) μέχρι συναντήσεως τοῦ Ἀγγλογαλλικοῦ στρατοῦ, ἐν ᾧ καλῶς γνωρίζουσιν ὅτι τοιοῦτος δὲν ὑπάρχει πρὸς τὰ μέρη ταῦτα. Ἀφ' ἑτέρου φάλαγγξ ἐκ Μπουτζοῦνος πλησιάζει πρὸς τὴν γραμμὴν τῶν ὄχυρῶν Καβάλλας, καταβάλλων δὲ πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς συγκράτησιν αὐτῆς, διέταξα τὴν συγκέντρωσιν τῆς μενούσης ὀλιγαρίθμου δυνάμεως τῆς Μεραρχίας πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν φρουρίων Καβάλλας. Ἡ ἀστυνομία Καβάλλας καὶ αἱ πολιτικαὶ Ἀρχαὶ ἀναφέρουσιν ὅτι ἀπειλεῖται διασάλευσις τῆς τάξεως ὡς δὲ καὶ ἄλλοτε ἀνέφερον, καθίσταται ἀδύνατος ἡ αἴτησις καὶ λῆψις διαταγῶν ἅμα παρουσιασθῆ περίστασις ἐπομένως, ἐάν (ἐπιθυμῆτε) ὅπως αἱ προθέσεις τῆς Κυβερνήσεως ἐκτελεσθῶσι, δεόν νὰ μοι δώσητε ἀμέσως σαφεῖς καὶ κατηγορηματικὰς ὁδηγίας περὶ τῆς συμπεριφορᾶς μου, ἐν ᾗ περιπτώσει οἱ Βούλγαροι ἀπαιτήσωσι τὴν εἰσοδὸν αὐτῶν εἰς Καβάλλαν.

(Ὑπ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ)

Ἄριθ. 162.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Συνταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ Χατζόπουλος,
Διοικητῆς τῆς 7ης Μεραρχίας, προσωρινῶς τοῦ 4ου Σώματος στρατοῦ,
πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικήν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ),

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Καβάλλᾳ τῇ 7 Αὐγούστου 1916.

Ἡ τηλεγραφικὴ καὶ τηλεφωνικὴ συγκοινωνία μετὰ τῆς 6ης Μεραρχίας διεκόπη ἀπὸ τῆς 2ας μ. μ., οὕτως ὥστε ἀγνοῦν τὰ συμβαίνοντα τῆς περιοχῆς αὐτῆς. Ὑφίσταται κίνδυνος ἀμέσος ἀποκοπῆς τῶν Μεραρχιῶν, Φάλαγγ ἐκ Μουστρατλῆ βαδίζει πρὸς (λέξεις δυσανάγνωστοι) ἵνα ἀποκλείσῃ οὕτω τὴν Δράμαν ἐκ νότου. Ἡ διαγωγὴ τῶν Βουλγάρων ἐξακολουθεῖ νὰ ᾖ ἐχθρική, ὡς ἀνέφερον τὴν πρωίαν(1) Ἐλάχιστα τμήματα ἀπέλυσαν ἐξ ὧσων συνέλαβον. Τὸ ὄχυρόν Ἰτζές πυρπολεῖται ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἀπὸ τῆς χθές. Φόνοι καὶ λεηλασίαι γίνονται, κατελήφθησαν δὲ χωρία ὑπ' αὐτῶν.

Ἴνα ἡμῶν εἰς κατάστασιν νὰ συζητῶ πρὸς τοὺς Βουλγάρους καὶ νὰ τυγχάνω ἀπαντήσεως ἐκ μέρους αὐτῶν, παρακαλῶ ἐπειγόντως ἕπως μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ προσκαλέσω τοὺς ἀπολυθέντας ἐφέδρους, οἵτινες εὐχαρίστως θὰ προσέλθωσι. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐπιβάλλεται ἐπίσης, καθ' ὅσον ὑπάρχει κίνδυνος ἐξεγέρσεως τοῦ Τουρκικοῦ πληθυσμοῦ, ὅστις ἐσχάτως (ἐξωπλίσθη). Παρακαλῶ νὰ τύχω ἀμέσου ἀπαντήσεως.

Πληροφοροῦμαι θετικῶς ὅτι ἐντὸς δύο ἡμερῶν γενήσεται πλήρης ὁ ἀποκλεισμός τῆς Καβάλλας.

(Ὑπ.) ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ἄριθ. 163.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Συνταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ Χατζόπουλος,
Διοικητῆς τῆς 7ης Μεραρχίας, προσωρινῶς τοῦ 4ου Σώματος στρατοῦ,
πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικήν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ),

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Καβάλλᾳ, τῇ 7 Αὐγούστου 1916.

Παρακαλῶ ἕπως τύχω ἀμέσου ἀπαντήσεως ἐπὶ τῆς αἰτήσεώς μου περὶ προσκλήσεως τῶν ἀπολυθέντων ἐπιστράτων, καθ' ὅσον αἱ προθέσεις τῶν Βουλγάρων περὶ καταλήψεως τῆς Καβάλλας ἐκδηλοῦνται ὡρᾶ τῇ ὡρᾶ σαφέστερον, ἐὰν δὲ τοῦτο συμβῇ ἢ πόλις

(1) Ὅρα ἀμέσως ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 161 τηλεγράφημα.

Θὰ καταστραφῆ καὶ θὰ αἰχμαλωτισθῆ τὸ Σῶμα ὁλόκληρον, διότι ἡ διαγωγὴ αὐτῶν εἶναι δαλία. Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν ἀπολυθέντων ἐπιστράτων ἐδήλωσεν ἐκ μέρους τῶν λοιπῶν ὅτι προθύμως θὰ καταταχθῶσιν ἐκ νέου.

Εἶναι ἀνάγκη ταχείας ἀποστολῆς τοῦ στόλου διότι μόνον ἡ παρουσία αὐτοῦ εἶναι δυνατόν νὰ ἀνακόψῃ τὴν προέλασιν τῶν Βουλγάρων νὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ δὲ καὶ νὰ καθησυχάσῃ τοὺς πληθυσμοὺς υἱτινες εἶναι ἀνάστατοι.

Δὲν εἶναι δυνατόν ἐξ ἀποστάσεως νὰ ἀντιληφθῆτε τὴν ἐνταῦθα κατάστασιν.

(Υπ.) ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ἄ ρ ι θ . 1 6 4 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελικὴ ὑπηρεσία τοῦ στρατοῦ)
πρὸς τὸν Συνταγματάρχην τοῦ πυροβολικοῦ Χατζόπουλον,
Διοικητὴν τῆς 7ης Μεραρχίας, προσωρινῶς τοῦ 4ου Σώματος στρατοῦ,

Εἰς Κ α β ἄ λ λ α ν

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 8 Αὐγούστου 1916.

Τὴν πρότασιν περὶ ἐφάδρων ἀποκρούομεν, ἀποκλείοντες τὴν βίαν. Καθησυχάσατε τοὺς ἐντρόμους πληθυσμοὺς συνεννοούμενοι μετὰ τῶν πολιτικῶν Ἀρχῶν καὶ ἐνθαρρύνοντες αὐτούς. Ὁ στόλος δὲν θὰ ἀποσταλῆ. Ἐντὸς τῆς ἡμέρας ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ἔχητε νεωτέρας ὁδηγίας.

(Υπ.) ΚΑΛΑΡΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 1 6 5 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Ὑποστράτηγος Δούσμανης, Ἀρχηγὸς τῆς Ἐπιτελικῆς ὑπηρεσίας τοῦ στρατοῦ,
πρὸς τὸν Συνταγματάρχην τοῦ πυροβολικοῦ Χατζόπουλον,
Διοικητὴν τῆς 7ης Μεραρχίας, προσωρινῶς τοῦ 4ου Σώματος στρατοῦ,

Εἰς Κ α β ἄ λ λ α ν

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 8 Αὐγούστου 1916.

Ἀνακοινῶ ὑμῖν πρὸς γνῶσιν σας, κατ' ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως, τὴν κάτωθι ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὰς σημερινὰς ἐφημερίδας, καὶ παρακαλῶ ὅπως καταλλήλως κοινοποιήσητε ταύτην εἰς τὰ (διάφορα) τμήματα τοῦ ὑφ' ὑμῶν Σώματος.

» Ἐπ' εὐκαιρία τῆς νέας εἰσβολῆς τῶν Γερμανικῶν καὶ Βουλγαρικῶν στρατευμάτων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, αἱ ἐνταῦθα Πρεσβεῖαι τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Βουλγαρίας, ἐντολῇ τῶν Κυβερνήσεών των, ἐπ' ἀνέλαβον ἐγγράφως πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὰς διαβεβαιώσεις ἃς ἔδωσαν πρὸς αὐτὴν καὶ κατὰ τὴν πρώτην εἰσβολήν.

» Αἱ δοθεῖσαι τότε καὶ ἐπαναληφθεῖσαι σήμερον διαβεβαιώσεις εἶναι αἱ ἀκόλουθοι. Ἡ ἑδαφικὴ ἀκεραιότης τοῦ Βασιλείου καὶ ἡ Ἑλληνικὴ κυριαρχία θὰ παραμείνουν ἀπολύτως σεβασταί. Τὰ Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ στρατεύματα θὰ ἐκκενώσωσι τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, εὐθὺς ὡς οἱ στρατιωτικοὶ λόγοι οἱ προκάλυψαντες τὴν ἐνέργειαν ταύτην ἤθελον ἐκλείψει. Οἱ σύμμαχοι θὰ σεβασθῶσι τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν ὀρθοκείαν τῶν κατοίκων, καὶ θὰ συμπεριφέρονται πρὸς αὐτοὺς λίαν φιλικῶς. Διὰ πᾶσαν ζημίαν ἣν ἤθελον προξενήσῃ τὰ Γερμανικὰ καὶ Βουλγαρικὰ στρατεύματα κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔδαφους διαμονὴν των οἱ κάτοικοι θέλουσιν ἀποζημιωθῆν.

» Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διέταξε τὰς διοικητικὰς, δικαστικὰς καὶ στρατιωτικὰς Ἀρχὰς τῶν καταληφθέντων μερῶν νὰ παραμείνωσιν εἰς τὰς θέσεις των καὶ μεριμνᾶ περὶ τοῦ ἐπισιτισμοῦ τῶν κατοίκων τούτων.

(Υπ.) ΔΟΥΣΜΑΝΗΣ

Ἄριθ. 166.(1)

Ὁ Κύριος von Mirbach-Harff, Πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐν Ἑλλάδι,
πρὸς τὸν Κοιν. Ἀλ. Ζαῖμην,
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἄριθ. 7114

Ἀθῆναι, 9)22 Αὐγούστου 1916.

Συνεχίζων προηγουμένας ἀνακοινώσεις μου εἶμαι ἐπιφορτισμένος καὶ λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξουχότητός ὅτι οὔτε τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα οὔτε τὰ βουλγαρικὰ στρατεύματα, θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰς πόλεις Σερρών, Δράμας καὶ Καβάλλας.

Οἱ Ἕλληνες στρατιῶται οἵτινες, κατὰ τὴν προέλασιν τῶν στρατευμάτων ἡμῶν, ἤθελον τυχόν ἀπομείνει ὀπισθεν τῶν γραμμῶν μας, θὰ ἐπαναφέρονται εἰς πρώτην παρουσιασθησομένην εὐκαιρίαν, εἰς τὰς μονάδας αὐτῶν εἰς ἃς ἀνήκουσι.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Υπ.) MIRBACH

(1) Τοῦ ἐγγράφου τούτου εἶχε δημοσιευθῆ εἰς τὴν α' ἐκδοσιν τῆς Λευκῆς Βίβλου ἀπλῆ περίληψις ἐκ τοῦ Πρωτοκόλλου ὑπ' ἀριθ. 67, καθότι τοῦτο δὲν εἶχεν ἀνευρεθῆ τότε, ἀνευρέθη δὲ κατόπιν καὶ δημοσιεύεται νῦν πλήρως.

Ἄριθ. 167.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΑΤΑ πρὸς Σταθμὸν ΧΜ)

Ὁ Κοσ. Γ. Θεοτόκης, Ἀρχηγὸς τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κοσ. Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,

Εἰς Βερολίνον (Luetzow-Ufer)

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9)22 Αὐγούστου 1916.

Ὁ θεῖος Μιχαὴλ προσεβλήθη ὑπὸ τυφοειδοῦς πυρετοῦ. Ἡ κατάστασις του εἶναι σοβαρά. Τὴν πέμπτην ἀναχωρῶ διὰ Κέρκυραν. Θὰ φροντίσω νὰ σὲ κρατήσω ἐνήμερον δι' Ἀθηνῶν. Ἐὰν περιπτώσῃ δυστυχήματος, εἰ θὰ κάμωμεν διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Κερκύρας, (1)

Χθὲς καὶ προχθὲς πλὴν τῶν τριῶν τηλεγραφημάτων σου πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα, ἐλάβομεν τρία τηλεγραφήματα μὲ ἐν W. καὶ ἐμπρὸς ἑνα ἀριθμὸν, ὡς διεύθυνσιν. Μερικὰ εἶναι δυσανάγνωστα. Τὰ τηλεγραφήματα ταῦτα ἀπεστάλησαν παρὰ σοῦ ἢ οὐ;
Ἄλλαξε τὴν διεύθυνσιν θέτων τρία Α.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 168.

Ὁ Κόμης von Mirbach-Harff, Πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐν Ἑλλάδι,
πρὸς τὸν Κοσ. Ἀλ. Ζαῖμην,

Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 10)23 Αὐγούστου 1916

Κύριε Πρόεδρε,

Συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς ἅς πρὸ ὀλίγου ἔλαβον, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ὅτι τὰ βουλγαρικὰ στρατεύματα ἔλαβον τὰς αὐστηροτέρας καὶ κατηγορηματικωτέρας διαταγὰς.

1ον. Νὰ φέρονται μεθ' ὅλης τῆς εὐγενείας πρὸς τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς.

2ον. Νὰ σέβωνται πάντα τὰ δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας.

3ον. Νὰ πληρόνωσι τοῖς μετρητοῖς πᾶν ὅτι ἀγοράζωσι καὶ εἰς οὐδεμίαν νὰ προβαίνωσιν ἐπίταξιν ἄνευ προηγουμένης ἀποζημιώσεως.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Υπ.) MIRBACH

(1) Ἔπονται φράσεις τινὲς ἰδιωτικῆς φύσεως.

Ἄριθ. 169.

Ὁ Κοσ Ἀλ. Ζαΐμης,

Πρόεδρος τοῦ Ἑπισημοῦ Συμβουλίου, Ἐπισημὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κόμητα von Mirbach-Harff, Πρεσβευτὴν τῆς Γερμανίας ἐν Ἑλλάδι.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 10 Αὐγούστου 1916.

Κύριε Πρεσβευτά,

Ἐχω τὴν τιμὴν νὰ ἀναγγείλω ὑμῖν τὴν λήψιν τοῦ ἐγγράφου ὑμῶν διὰ τοῦ ὁποίου μὲ πληροφορεῖτε ὅτι «τὰ βουλγαρικὰ στρατεύματα ἔλαβον τὰς ἀυστηροτέρας καὶ κατηγορηματικωτέρας διαταγὰς.

1ον. Νὰ φέρονται μεθ' ὅλης τῆς εὐγενείας πρὸς τὰς Ἑλληνικοὺς πληθυσμούς.

2ον. Νὰ σέβωνται πάντα τὰ δικαιώματα τῆς ἰδιοκτησίας.

3ον. Νὰ πληρόνωσι τοῖς μετρητοῖς πᾶν ἕτι ἀγοράζωσι καὶ εἰς οὐδεμίαν νὰ προβαίνωσιν ἐπίταξιν ἄνευ προηγουμένης ἀποζημιώσεως».

Λαμβάνων ὑπὸ σημείωσιν τὰς ἀνωτέρω δηλώσεις, ἔχω τὴν τιμὴν Κύριε Πρεσβευτά, νὰ σᾶς διαβιβάσω τὰς εὐχαριστίας μου, ὡς καὶ τὴν διαβεβαίωσιν κλπ.

(Ἦπ.) ΑΛ. ΖΑΪΜΗΣ

Ἄριθ. 170.

Ὁ Κόμης von Mirbach - Harff Πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐν Ἑλλάδι

πρὸς τὸν Κοσ Αλ. Ζαΐμην,

Πρόεδρον τοῦ Ἑπισημοῦ Συμβουλίου, Ἐπισημὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Αὐγούστου 1916.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἀναφερόμενος εἰς τὰς ἀνακοινώσεις, εἰς ἅς ὁ Κοσ Καρατζᾶς εὐηρεστήθη νὰ προβῇ, ἐξ ὀνόματος ὑμῶν, τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Ἐπισημῆς Ἐξοχότητος, ὅτι ἡ κατάστασις ἐν τῷ διαμερίσματι τῆς Καβάλλας μετεβλήθη ἐκτοτε, ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα παρέδωκαν οἰκεία αὐτῶν βουλήσει τὰ φρούρια καὶ τὰς πυροβολαρχίας, περὶ ὧν πρόκειται, εἰς τοὺς Βουλγάρους. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ συνετάχθη ἀμφοτέρωθεν ἀπογραφή τοῦ ἐπὶ τόπου εὐρισκομένου ὕλικου.

Οἱ Βούλγαροι ἐγκατεστάθησαν περὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' ἔξω τῶν προαστείων αὐτῆς.

Ὁ στρατηγὸς Ζεκόφ προέβη εἰς τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ ἐπισιτισμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ, ὡς καὶ τοῦ τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Ἦπ.) MIRBACH

Ἄριθ. 171.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν (Ἐπιτελική ὑπηρεσία τοῦ στρατοῦ),
πρὸς τὸν Συνταγματάρχην τοῦ πυροβολικοῦ Χατζόπουλον,
Διοικητὴν τῆς 7ης Μεραρχίας, προσωρινῶς τοῦ 4ου Σώματος στρατοῦ,

Εἰς Καβάλλαν

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 17 Αὐγούστου 1916.

Ἀναφέρατε ἡμῖν, ἐν συνεννόησει μετὰ τοῦ φρουρίου Καβάλλας, ποῦ εὑρίσκονται οἱ ὅπλιμοι τῶν ὀχυρώσεων τοῦ φρουρίου καὶ ἐὰν ἐγένετο ἐναρξίς διαπραγματεύσεων παρ' ὑμῶν μετὰ τῶν Βουλγαρογερμανικῶν δυνάμεων περὶ παραδόσεως τούτων καὶ πρὸς μεταφορὰν τοῦ υἷκου ἐντὸς τῆς πόλεως.

(Υπ.) ΚΑΛΑΡΗΣ

Ἄριθ. 172.

Ὁ Κοσ Νικολ. Τρουπάκης, Ἀντισυνταγματάρχης τῆς Χωροφυλακῆς,
Ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς Μακεδονίας,
πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν (Τμῆμα Πολιτικῶν Ὑποθέσεων),

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Θεσσαλονίκῃ, τῇ 28 Αὐγούστου 1916.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω ὅτι κατόπιν τῆς εἰσβολῆς τῶν Βουλγάρων εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ τῆς καταλήψεως ταύτης παρὰ τούτων, διεκόπη ἢ τε ταχυδρομικὴ καὶ ἢ τηλεγραφικὴ συγκοινωνία, καὶ συνεπῶς ἡ ὑπηρεσία μου ἔχει νὰ ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν Ἀστυνομικῶν Διευθύνσεων Σερρών καὶ Δράμας ἀπὸ τῆς 5ης φθίνοντος, εὑρισκομένη ἔκτοτε ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ τῶν εἰρημένων Διευθύνσεων διαδραματισθέντων καὶ διαδραματιζομένων εἰς βᾶρος τῶν κατοίκων καὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἄλλων Ἀρχῶν.

Μόνον χθὲς οἱ 2ας τάξεως ἐθέλονται χωροφύλακες Τσικρικόντης Ἰωάννης, Χρυσοφίδης Ἀπόστολος καὶ Βαγιατζῆς Ἀπόστολος τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως Δράμας, ἀφιχθέντες ἐνταῦθα μέσον Καβάλλας καὶ Θάσου καὶ παρουσιασθέντες ἐνώπιόν μου, ἀνεφέρον ὅτι οἱ Βούλγαροι ὀργιάζουν εἰς βᾶρος τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν μὴ παραλείποντες οὐδὲν ὅπως ἀποδείξωσι τὰς ἐχθρικὰς διαθέσεις καὶ τὰ κακοῦργα ἐνστικτὰ των καὶ ὅτι ἔχουσι διαδραματισθῆ παρὰ τῶν Βουλγάρων τούτων ἐν συνόψει τὰ ἑξῆς:

1) Τὴν νύκτα τῆς 6ης πρὸς τὴν 7ην φθίνοντος οἱ Τοῦρκοι κάτοικοι τῆς περιφέρειας Δοξάτου, ἐνθαρρυνόμενοι παρὰ τῶν Βουλγαρικῶν στρατευμάτων, εἰσβαλόντων εἰς τὴν περιφέρειαν ἐκείνην, καὶ μένεα πνέοντες κατὰ παντός Ἑλληνικοῦ, ἐπαναστάτησαν ἐπιτεθέντες

κατὰ τῶν Ἑλλήνων κατοίκων καὶ τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ Λυμπέρη Κωνσταντίνου ἀνδρῶν τοῦ μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος, προκληθείσης οὕτω συμπλοκῆς, καθ' ἣν ἐφονεύθησαν δύο ἐκ τῶν Τούρκων καὶ συνελήφθησαν 28, ἐξ ὧν ὅμως 13 ἠλευθέρωθησαν βία παρὰ τῶν Βουλγάρων στρατιωτῶν ἐκ τῶν φυλακῶν Δοξάτου, ἐτραυματίσθη δ' ἐλαφρῶς εἰς τὸν ἀριστερὸν πόδα ὁ ἐνωματάρχης Δημητρακόπουλος Παναγιώτης τοῦ μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος.

2) Τὴν 8ην πρὸς τὴν 9ην ἰδίου παρὰ τῶν ἐπαναστατησάντων Τούρκων καὶ κομιτατζήδων Βουλγάρων ἐφονεύθησαν 7 χωροφύλακες τοῦ Σταθμοῦ Σαρνίτς μετὰ τοῦ σταθμάρχου των, ἐνωμοτάρχου Γιάνναρη Τρύφωνος, ἰσάριθμοι δὲ τοῦ σταθμοῦ Γενικιοὶ μετὰ τοῦ σταθμάρχου των, ἐνωματάρχου Χρυσοφίδου Σταματίου.

3) Εἰς τὸ Ὄξιλάρ ἐφονεύθησαν 4 χωροφύλακες, ὧν τὰ ὀνοματεπώνυμα ἀγνοοῦνται, ἔνδεκα στρατιῶται καὶ εἰς λογίαις μετὰ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ των.

4) Ὁ χωροφύλαξ Παπᾶς Δημήτριος μετὰ τοῦ συναδέλφου του Ἀμαξοποιοῦ Ἀθανασίου τῆς Ἀστυνομικῆς Ὑποδιευθύνσεως Σαρισσαμπάν, συνοδεύοντες τὸν δημόσιον Ταμίαν ἐκ Κεραμίτης τὴν 10 φθίνοντος, ὑπέστησαν ἐπίθεσιν παρὰ Βουλγάρων στρατιωτῶν, καθ' ἣν ἐφονεύθη ὁ Παπᾶς καὶ ἐτραυματίσθη σοβαρῶς εἰς τὴν ὠμοπλάτην ὁ Ἀμαξοποιός, ὥς καὶ διὰ τῆς ἀπὸ 12 φθίνοντος ἀναφορᾶς μου ἀνέφερον ὑμῖν.

5) Τοὺς χωροφύλακας τοῦ μεταβατικοῦ ἀποσπάσματος Προσοτσάνης μετὰ τοῦ ἀποσπασματάρχου ἀνθυπασπιστοῦ Γαλῆ Κωνσταντίνου, Βούλγαροι στρατιῶται ἀφώπλισαν καὶ περιύβρισαν, ἐξοπλισθέντες δὲ πάλιν ὑπὸ τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως Δράμας ἀφωπλίσθησαν ἐκ νέου καὶ δαρέντες διετάχθησαν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Δράμαν.

6) Οἱ Τούρκοι τῆς περιφερείας Μουστρατλή, ἅμα τῇ εἰσβολῇ τῶν Βουλγάρων ἐξωπλίσθησαν καὶ ἐπετέθησαν κατὰ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμοῦ, οὗς βλ. ἐφόνευον, ἐὰν δὲν κατάρθωνον νὰ σωθῶσι διὰ φυγῆς. Οἱ Τούρκοι εἰσέβαλον εἰς Δοξάτον, ἐπέδότησαν εἰς λεηλασίας καὶ εἰς ἐξόντωσιν τῶν Ἑλλήνων κατοίκων, ὁπότε καὶ προεκλήθη ἡ συμπλοκὴ μετὰ τῆς χωροφυλακῆς ὡς ἐν τῷ πρώτῳ ἐδαφίῳ τῆς παρούσης ἀναφέρεται.

7) Οἱ πρόσφυγες κάτοικοι Γενικιοὶ καὶ Λαριόβης, ἵνα ἀποφύγωσι τὴν μῆνιν τῶν Βουλγάρων, ἔφυγαν διὰ Καβάλλαν, καθ' ὁδὸν ὅμως ἐληστεύθησαν παρὰ Τούρκων ἐπαναστατῶν.

8) Οἱ χωροφύλακες ὅλων τῶν Ὑποδιευθύνσεων καὶ σταθμῶν τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως Δράμας ἀφωπλίσθησαν καὶ ὅσοι δὲν ἐφονεύθησαν ἐδάρησαν καὶ κακοὶ κακῶς ἐπεστάλησαν εἰς Δράμαν.

9) Τρεῖς χωροφύλακες τῆς Ἀστυνομικῆς Ὑποδιευθύνσεως Πραβίου μετὰ γυναικας δύο Τούρκους ἐπὶ ληστεία κατηγορουμένους εἰς Καβάλλαν, ὑπέστησαν καθ' ὁδὸν ἐπίθεσιν παρὰ Βουλγάρων στρατιωτῶν. Ἡ τύχη αὐτῶν ἀγνοεῖται.

10) Οἱ Βούλγαροι εἰδοποίησαν ἐκ Δράμας εἰς Καβάλλαν, ὅπου ὑπῆρχεν ἔλλειψις τροφῶν, ὅπως ἀποσταλῶσι πεντήκοντα κάρρα πρὸς παραλαβὴν τοιούτων, ἅτινα καὶ ἐστάλησαν συνοδείᾳ τριῶν χωροφυλάκων καὶ τριῶν στρατιωτῶν. Τοῦ τρίτου ἀπέκοψαν τὰ ἄκρα ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, οἱ δὲ χωροφύλακες ἀφωπλισθέντες ἀπεστάλησαν εἰς Καβάλλαν.

11) Ὁ Ἀρχικομιτατζῆς Πανίτσας ἐπὶ κεφαλῆς κομιτατζήδων περιέρχεται ἐλευθέρως τὴν περιφέρειαν Δράμας, ληστεύων, φονεύων κλπ.

12) Πάντες οἱ Βούλγαροι καὶ Τούρκοι κάτοικοι τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, παρὰ τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ βοηθοῦμενοι, φονεύουν Ἑλληνας κατοίκους, διαρκάζουν καὶ καταστρέφουν τὰς περιουσίας των, οὗτοι δὲ, πρὸ τοῦ ἐπαπειλοῦντος αὐτοῦς κινδύνου, πανικόβλητοι φεύγουσι πρὸς τὴν Καβάλλαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Θάσον, ἐγκαταλείποντες τὰ πάντα εἰς τὴν διάθεσιν τῶν σφαγέων καὶ διωκτῶν, χωρὶς αἱ Ἑλληνικαὶ Ἀρχαὶ νὰ ἴδωσιν εἰς τὴν θέσιν νὰ τοῖς παρέξωσι τὴν ἐλάχιστην συνδρομὴν, καὶ οὕτω ἡ Ἑλληνικὴ Ἀνατολικὴ Μακεδονία εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀπόλυτον διάθεσιν τῶν προαιωνίων ἐχθρῶν τῆς φυλῆς.

(Ὑπ.) ΤΡΟΥΠΑΚΗΣ

Ἄριθ. 173.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κος Α. Καραπάνος, Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 6 Σεπτεμβρίου 1916.

Συνεχίζων τὸ χθесινὸν τηλεγράφημά μου, παρακαλῶ ὑμᾶς ὅπως ἀνακοινώσητε ἐπειγόντως εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν τῆς Γερμανίας ὅτι ὁ Συνταγματάρχης Χατζόπουλος, δεχθεὶς νὰ μεταβῇ εἰς Δράμαν καὶ κατόπιν εἰς Γερμανίαν ὅπως τεθῇ ὑπὸ φύλαξιν μετὰ τοῦ στρατοῦ του, μέχρι πέρας τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων ἐν Ἀνατολῇ, δὲν ἐνήργησε συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἧτις μετεβίβασεν αὐτῷ ρητὰς ὁδηγίας νὰ ἐπιβιβασθῇ μεθ' ὅλων τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνδρῶν καὶ ὕλικου διὰ Βόλον. Συνεπῶς ἡ πράξις του αὕτη εἶνε κατηγορηματικῶς ἀποδοκιμαστέα. Ἐν τούτοις ἡ ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως ληφθεῖσα ἀπόφασις δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ, εἰμὴ μόνον ἐὰν ἡ Β. Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἤθελεν εἶνε συμφώνως ὅπως τὰ στρατεύματά της μείνωσιν ἐν Γερμανίᾳ. Ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς της ταύτης ἡ Γερμανικὴ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ ἐν Γερμανίᾳ τὰ στρατεύματα, διότι τῆς Ἑλλάδος διατελοῦσης, εἰς φιλικὰς καὶ εἰρηνικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Γερμανίας, τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν οὔτε ὡς αἰχμάλωτα, οὔτε ἐξ ἄλλου ὡς περιορισμένα, τοῦ περιορισμοῦ ἐφαρμοζομένου μόνον ὑπὸ οὐδετέρων Κρατῶν ἀπέναντι ἐμπολέμων στρατευμάτων, οὐχὶ δὲ καὶ ἀντιθέτως.

Ὅθεν παρακαλῶ ὑμᾶς ὅπως ἐκθέσητε ταῦτα πρὸς τὴν Γερμανικὴν Κυβέρνησιν οὕτως ὥστε τὰ στρατεύματα ἡμῶν μετὰ τοῦ ὅπλισμοῦ καὶ ἀποσκευῶν αὐτῶν διευθυνθῶσιν εἰς τὰ Ἑλβετικὰ σύνορα. Θέλομεν δὲ φροντίσει ἵνα ἐκεῖθεν ἐπιβιβασθῶσιν, ἐκ τινος λιμένος τῆς Μεσογείου, ἐπὶ πλοίῳ, ἅτινα θὰ ἀποστείλωμεν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀναλαμβάνοντα τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως τὰ στρατεύματα ταῦτα ἔλθωσιν κατ' εὐθείαν εἰς Ἑλλάδα χωρὶς οὐδαμοῦ νὰ κρατηθῶσιν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς Γερμανίας.

(Υπ.) ΑΛ. ΚΑΡΑΠΑΝΟΣ

Ἄριθ. 174.

Ὁ Κος Αλ. Καραπάνος, Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κόμητα Von Mirbach-Harff, Πρεσβευτὴν τῆς Γερμανίας ἐν Ἑλλάδι.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9)23 Σεπτεμβρίου 1916

Κατὰ τὴν κατάληψιν τοῦ φρουρίου τοῦ Ροῦπελ ἡ Α. Ε. ὁ Κόμης de Mirbach, κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεώς του, εἶχε δώσει ἐγγράφως εἰς τὸν κ. Σκουλούδη, Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, διαβεβαιώσεις ἀφορώσας, μεταξύ ἄλλων, εἰς τὸν σεβασμὸν

τῆς Ἑλληνικῆς Κυριαρχίας, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καθεστώτος τῶν κατοίκων ὡς καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα θέλουσι προσενεχθῆ κατὰ τρόπον φιλικὸν πρὸς τοὺς κατοίκους.

Αἱ διαβεβαιώσεις αὗται ἐκανελήφθησαν τὴν 5 Αὐγούστου κατὰ τὴν γενικὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τοῦ στρατοῦ τῆς Συνενοήσεως καὶ τῆς εἰσόδου τῶν Γερμανικῶν καὶ Βουλγαρικῶν στρατευμάτων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀνατολικῇ καὶ Δυτικῇ Μακεδονίᾳ. Ἐκτὸς τούτου ἡ Αὐτοκρατορικὴ Πρεσβεία ἐβεβαίωσε τὸ Β. Ὑπουργεῖον διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 7114 καὶ 7129 ἀπὸ 9)22 καὶ 10)23 Αὐγούστου ἐγγράφων τους(1) ὅτι τὰ βουλγαρικὰ στρατεύματα ἔλαβον τὰς καὶ αὐστηροτέρας κατηγορητικωτέρας διαταγὰς νὰ φέρονται μεθ' ὅλου τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἑλληνικὸν πληθυσμὸν, νὰ σέβωνται πᾶν δικαίωμα ἰδιοκτησίας, νὰ πληρῶνωσι τοῖς μετρητοῖς πᾶν ὅτι ἀγοράζουσι καὶ εἰς οὐδεμίαν νὰ προβαίνωσιν ἐπίταξιν ἄνευ προπληρωμῆς, καὶ τέλος ἐπ' οὐδεμίᾳ προφάσει τὰ Γερμανικὰ ἢ βουλγαρικὰ στρατεύματα νὰ εἰσέλθωσιν εἰς Σέρρας, Δράμαν καὶ Καβάλλαν. Δυστυχῶς αἱ πλεῖστοι τῶν ὑποχρεώσεων τούτων δὲν ἐγένοντο σεβασταί. Ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ἀπαριθμήσῃ ἐν ἐκτάσει τὰς πράξεις αἵτινες τῷ κατηγγέλλθησαν καὶ ἀναγκάζεται νὰ περιορισθῇ εἰς τὰς κυριωτέρας.

Οὕτως, πᾶσαι αἱ Διευθύνσεις τῆς χωροφυλακῆς ἀναφέρουσι ὅτι οἱ Ἕλληνες χωροφύλακες ἐξεδιώχθησαν διὰ τῆς βίας ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ἰδίως ἐν Ὀσσονίτσα, Σαρὶ-Σαμπάν, Τούρνοβον, Δοξάτον, Προσοτσάνι, Μουστρατλί, Μουῦρος, Βόϊκα, Ζελπί, Ὄξυλάρ, Ὀργανζιλάρ κλπ. τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας. Τοιοῦτοτρόπως ἐγένετο καὶ καθ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας τὰ κατειλημμένα ὑπὸ τῶν Βουλγαρικῶν στρατευμάτων. Πλεῖστοι χωροφύλακες ἐκακοποιήθησαν, δημόσιοι ὑπάλληλοι ἀπηλάθησαν ἢ ἐφυλακίσθησαν. Εἰς Γιαγυρίτσαν, Στατίτσαν, Δραυιτσι, Μπακοβίτσι ὁ τακτικὸς Βουλγαρικὸς στρατὸς καὶ οἱ κομιτατζίδες ἐλειτούργησαν Βουλγαριστὶ εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Ἐκκλησίας καὶ ἀντεκατεστήσαν τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Βασιλέως Φερδινάρδου. Αἱ Ἑλληνικαὶ σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ ἐν Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ κατελήφθησαν βίᾳ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Αὐγούστον, εἰς τὸ διαμέρισμα τῆς Καστορίας, τὰ βουλγαρικὰ στρατεύματα προέβησαν εἰς συνολικὰς ἐπιτάξεις χήρτου καὶ σιτηρῶν. Ἐπίσης ἐν Δράμα, ἐνθα κετεσγέθησαν ὅλα τὰ σιτηρὰ τῶν περίξ ἐξογῶν.

Ἀλλὰ τὸ σοβαρότερον γεγονός ἀναντιρρήτως εἶνε τὸ ἐπιδοθὲν τὴν 29 Αὐγούστου τηλεσίγραφον εἰς τὸν Διοικητὴν τοῦ Στρατοῦ Καβάλλας νὰ ἀποσυρθῇ μετὰ τοῦ στρατεύματός του πρὸς βορρᾶν, καθ' ἣν στιγμὴν αἱ δυσκολίαι πρὸς ἐπισιτισμὸν εἶχον ἀναγκάσει τὴν Βασιλικὴν Κυβέρνησιν νὰ παρακαλέσῃ τὴν Γερμανικὴν νὰ ἐνεργήσῃ οὕτως ὥστε τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα, τὰ εὐρισκόμενα ἐν Δράμα καὶ Σέρρας, δυνηθῶσι νὰ συμπτυχθῶσιν εἰς Καβάλλαν.

Ἡ ἀπαίτησις αὕτη τῶν Βουλγάρων, συνοδευομένη καὶ ὑπὸ ἀπειλῶν, ἐπέφερε πανικὸν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Καβάλλας αἵτινες ἐξεκένωσαν σωρηδὸν τὴν πόλιν ἐγκαταλείψαντες ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτῶν, ἀξίας πολλῶν δεκάδων ἑκατομμυρίων.

Τὰ Βουλγαρικὰ στρατεύματα, ἐπωφεληθέντα τῆς ἀναγκαστικῆς ἀναχωρήσεως τοῦ 4ου Σώματος, κατέλαβον τὰς πόλεις Σερρών, Καβάλλας καὶ Δράμας, παραβιάσαντα οὕτω καταφόρως τὴν ρητὴν ὑπόσχεσιν τὴν δοθεῖσαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν.

Τέλος ἡ Β. Κυβέρνησις ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ Λόχος τοῦ Πεζικοῦ, ὅστις, παρὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Κου Ζαΐμη, τὴν 15 Αὐγούστου, γενόμενα ἐπειγόντως διχβήματα ἠμποδίσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Φλωρίναν, ἀφωπλίσθη καὶ ὠδηγήθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων αἰχμάλωτος εἰς Μοναστήριον.

Ἡ Β. Κυβέρνησις θεωρεῖ συνεπῶς ἑαυτὴν ὑποχρεωμένην νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τοῦ ἐντονωτέρου τρόπου ἐναντίον τῶν πράξεων τούτων, αἵτινες, κατὰ τὴν γνώμην ταύτης

(1) Ὅρα ταῦτα ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 166 καὶ 168.

ἀποτελοῦσι καθαρώς πρόκλησιν ἐν μέρους τῶν Βουλγάρων. Ἐπιθυμεῖ νὰ γινώσκη κατὰ τῆν τρόπον συμβιβάζονται εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τὰς ἐγγυήσεις τὰς περιεχομένας εἰς τὰς διακαινώσεις τῆς Α. Ε. τοῦ Κόμητος de Mirbach, τὰ ληφθέντα μέτρα ἐναντίον τοῦ 4ου Σώματος τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀποσπάσματος Φλωρίνης, ἢ κατάληψις τῶν πόλεων τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, αἱ ἐπιτάξεις καὶ αἱ πάσης φύσεως προσβολαὶ κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυριαρχίας. Ἡ Βασ. Κυβέρνησις ὀφείλει ὅπως οὐδέποτε νὰ ἐπιφυλάξῃ ἑαυτῇ ἀπὸ τοῦδε, πλὴν τῶν ὀφειλομένων ἐπανορθώσεων διὰ τὴν παραβίασιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυριαρχίας, τὰ δικαιώματα τοῦ Δημοσίου, τῶν ἐταιριῶν καὶ τῶν ἰδιωτῶν, εἰς τὴν ἀναγκαίαν ἀποζημιώσεις διὰ τὰς ἀπωλείας καὶ βλάβας ἃς ὑπέστησαν

(Ἵπ.) Α. ΚΑΡΑΠΙΑΝΟΣ

Ἄριθ. 175.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὴν ἐν Ρώμῃ Β. Πρεσβείαν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 14 Νοεμβρίου 1916.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ ἀποστείλητε ταχυδρομικῶς τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα πρὸς τὸν ἡμέτερον Πρέσβυν ἐν Βέρνη ὅπως τηλεγραφήσῃ πρὸς τὸν Κον Θεοτόκη.

(Ἵπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ὁ Κοσ Γ. Χρηστάκη Ζωγράφος Συνδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκη, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσετε πρὸς τὴν Τράπεζαν Bleichroeder τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

«Ἐλάβον τὴν ἐπιστολὴν σας τῆς 18 Ἰουλίου Σὰς παρακαλῶ μετὰ χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ μας νὰ μᾶς ἀναγνωρίσητε εἰς τὴν καλλιτέραν τιμὴν μετὰ τὸ ἀντίτιμον τῶν δέκα ἑκατομμυρίων μάρκων εἰς δολάρια παρὰ Τραπεζῆν πρώτης τάξεως τῆς ἐκλογῆς σας ἐν Νέῳ Ἰόρκῳ, γνωρίζοντες τὸ ὄνομα τῆς Τραπεζῆς διὰ μέσου τῆς Πρεσβείας.

(Ἵπ.) ΖΩΓΡΑΦΟΣ

Ἵστερόγραφον τοῦ Κον Ι. Θεοτόκη,
Ἀρχηγοῦ τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσης Σοφίας.

Ἐἴμεθα καὶ οἱ τρεῖς καλὰ Δὲν σοῦ γράφομεν φοβούμενοι κατάσχεσιν τῶν ἐπιστολῶν.
Σὺς.

(Ἵπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 176.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΑΤΑ πρὸς Σταθμὸν ΧΜ)

Ὁ Κοσ Ι. Θεοτόκης, Ἀρχηγὸς τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κοσ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ.

Εἰς Βερολίον (Luetzow Ufer)

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 21 Νοεμβρίου/4 Δεκεμβρίου 1916.

Ἐφεξῆς τὰ τηλεγραφήματα θὰ σοὶ ἀποστέλλωνται ἄνευ διευθύνσεως μὲ δύο R, ἢ ἀποστέλλης δὲ τὰς ἀπαντήσεις μὲ δύο Z. Τὸ τέλος τοῦ χθεσινοῦ τηλεγραφήματος⁽¹⁾ εἶναι διὰ τὸν Στρατιωτικὸν Ἀκόλουθον τῆς Σοφίας καὶ ἔχι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Πληροφορήσου ποῦ εὑρίσκεται ὁ Στρατιωτικὸς Ἀκόλουθος τῆς Γερμανίας ἐν Ἀθήναις.
"Ολοὶ εἴμεθα καλὰ.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 177.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς πρὸς Σταθμὸν)

Ὁ κ. Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς Z (Z)⁽²⁾

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 22 Νοεμβρίου/5 Δεκεμβρίου 1916.

Διὰ τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν,

Ὁ Γερμανὸς Στρατιωτικὸς Ἀκόλουθος ἐπανῆλθε χθὲς τὴν ἑσπέραν ἐκ τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου ἔπου εἶδε τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τῷ ἐξέθεσε τὴν κατάστασιν ἀπεχόμεσεν ἀρίστας ἐντυπώσεις. Θὰ ἀναχωρήσῃ μετὰ δέκα ἡμέρας διὰ τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν, πλησίον τῆς λίμνης Πρέσπας, ὅπως δυνηθῇ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὰς συγκοινωνίας. Ἀνάγκη νὰ εἰδοποιήσῃτε τὸν Μεταξᾶν καὶ τὸν Μάνον διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτεραν ὀργάνωσιν τῶν συμμοριῶν. Ὁ Falkenhausen ἐξησφάλισε διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο τὴν ἐπικουρίαν καὶ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Ἀνωτάτου Γενικοῦ Ἐπιτελείου. Ὁ Falkenhausen μεταβαίνει εὐρίον εἰς C. [;].

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(1) Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο δὲν ἀνευρέθη.

(2) Ὅριζ ἀμέσως ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 176 ραδιοτηλεγράφημα.

Διὰ τὸν Κον Σπ. Λάμπρον,
Πρόεδρον τοῦ Ἑπισημοῦ Συμβουλίου.

Τὸ τηλεγράφημά σας ἐλήφθη καὶ ἀνεκοινώθη εἰς Βιέννην, Κωνσταντινούπολιν καὶ Σόφιαν. [Ὁ Κοσ Zimmermann] εἶναι λίαν εὐχαριστημένος μετὰ τὴν τροπὴν ἣν ἔλαβον τὰ γεγονότα παρ' ἡμῖν. Φρονεῖ ὅτι ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς δυναστείας ἐγκεῖται, τώρα, ὅποτε (λέξεις δυσανάγνωστοι) ἐκερδίσαμεν τὰ πρῶτον παιγνίδι, εἰς τὴν σταθερότητά μας. Πᾶσα παραχώρησις ἐκ μέρους μας τὴν στιγμὴν ταύτην θὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν Συνεννόησιν ὅπως αὐξήσῃ τὰς ἀξιώσεις τῆς καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς.

(Ἑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Διὰ τὸν Κον Ι. Θεοτόκην,
Ἄρχηγόν τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσσης Σοφίας.

Ἡ ἐπιστολή σου ἐλήφθη. Παρακαλῶ ἀπάντησε τηλεγραφικῶς ἀν ἀληθείᾳ ἢ εἰδησις περὶ ἐπαναφορᾶς τοῦ Δούσμανη καὶ Μεταξᾶ.

Ἡ προκαταβολὴ διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους δὲν δύναται νὰ γίνῃ εἰς οὐδετέραν Τράπεζαν. Χαιρετισμοὺς καὶ εἰς τοὺς τρεῖς σας.

(Ἑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 1 7 8 .

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΑΤΑ πρὸς Σταθμὸν ΧΜ)

Ὁ Κοσ Ι. Θεοτόκης, Ἄρχηγὸς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,

Εἰς Βερολίνον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 23 Νοεμβρίου/6 Δεκεμβρίου 1916.

Τὸ χθεσινὸν τηλεγράφημα σου ἐλήφθη⁽¹⁾. Ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα σὲ παρακαλεῖ νὰ μεταφράσῃ τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα γερμανιστὶ καὶ ἀνεκοινώσῃς αὐτὸ πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα, τὴν Πριγκήπισσαν Μ(;) καὶ τὸν Falkenhauseu.

Ὡς ἐκ θαύματος ἐσώθημεν μετὰ τρίωρον βομβαρδισμόν τῶν Ἀνακτόρων ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ στόλου, ὅστις ἔβαλεν ἀνευ προειδοποιήσεως. Αἱ ὀβίδες ἐξερράγησαν ἐγγύτατα. Κατεφύγομεν εἰς τὰ ὑπόγεια. Μεγάλαι συμπλοκαὶ ἐγένοντο ἐπίσης τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἰς τὰς ὁδοὺς οἱ ἐπαναστάται ἐπυροβόλησαν ἀπὸ τῶν οἰκιῶν. Ὁ στρατὸς καὶ ὁ λαὸς ἐπολέμησαν [τὴν προτεραίαν] θαυμασίως καὶ ἀντέσχον πιστῶς. Τὰ πράγματα ἤλλαξαν. Ἦτο μία μεγάλη νίκη ἐναντίον τεσσάρων Μεγάλων Δυνάμεων, τῶν ὁποίων τὰ

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 177.

στρατεύματα ἐτράπησαν εἰς φυγὴν πρὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀπεσύρθησαν ἀκολούθως ὑπὲρ συνοδείαν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων Ὁ Δήμαρχος ἐφυλακίσθη. Πολλὰ συλλήψεις. Ὁ πανικός παρήλθεν Ἡ φρουρὰ ἐνισχύθη εἰς δέκα συντάγματα. Μέγας ἐρεθισμός. Ποῖαι θὰ εἶναι αἱ ἀπαιτήσεις τῆς Συνεννόησεως; Ἡ ὑγεία ὅλων καλὰ· μεγάλη ἔντασις νεύρων. Εἴμεθα προητοιμασμένοι δι' ὅλα. Ἔχομεν τὴν πληροφορίαν ὅτι ἡ Διακοίνωσις ἦλθε καὶ ὅτι θὰ ζητήσουν τὴν ἐπαναφορὰν τῶν ἐλέγχων καὶ τὴν ἐλευθέραν διόδον τῶν σύμμαχικῶν στρατευμάτων. Παρακαλῶ, πληροφορήσατέ μας πότε ὁ στρατός τῆς Μακεδονίας θὰ ἐνισχυθῆ ἀρκούντως διὰ τὴν ἐπιχειρήσιν τελειωτικὴν ἐπίθεσιν. Πολλοὺς χαιρετισμούς. Ἡ σκέψις μου πρὸς ὑμᾶς. ΣΟΦΙΑ».

Εἰπὲ εἰς τὸν Falkenhauseu ὅτι, ἐκδιωχθέντος τοῦ ἐλέγχου, δύναται νὰ ἐπικοινωνῆ μεθ' ἡμῶν διὰ σοῦ. Πρὸ τῆς εἰς Μακεδονίαν ἀναχωρήσεώς του, ἄς μᾶς γνωρίσῃ ποῦ θὰ καταλύσῃ. Ὡς πρὸς τὸν Δούσμανην καὶ Μεταξᾶν, ἡ εἶδρισις εἶναι ἀνακριβής. Ἐὰν ἡ κατάστασις τὸ ἀπαιτήσῃ, θὰ ἐπανέλθουν.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 179.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ.

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν Α'ΓΑ)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς τὸν Κομ Ι. Θεοτόκην, Ἀρχηγὸν τῆς Λύλλης τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσεως Σοφίας,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 24 Νοεμβρίου/7 Δεκεμβρίου 1916.

Τὸ χθερὸν τηλεγράφημα⁽¹⁾ ἐλήφθη καὶ ἀνεκοινώθη.

Διὰ τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα.

Ὁ Στρατάρχης von Hinderbourg μὲ παρακαλεῖ νὰ τηλεγραφήσω πρὸς τὴν Ἰμετέραν Μεγαλειότητα τὰ ἑξῆς :

«Κατ' ἀσφαλεῖς πληροφορίας, ἡ Συνεννόησις προτίθεται (λέξεις δυσανάγνωστοι ὅπως (λέξεις δυσανάγνωστοι) μεταγωγικὰ εἰς Ἰτέαν, ἵνα (λέξεις δυσανάγνωστοι) ἀκολούθως τὴν γραμμὴν τοῦ σιδηροδρόμου Λαρίσεως».

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 178.

Ἄ ρ ι θ . 1 8 0 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν πρὸς τὴν ἐν Ρώμῃ Β. Πρεσβείαν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 30 Νοεμβρίου)13 Δεκεμβρίου 1916.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε ταχυδρομικῶς τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα πρὸς τὸν ἡμετερον Πρέσβυν ἐν Βέρνη.

(Ὑπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ἡ Α. Μ. Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ.

Κατὰ πληροφορίαν καλῆς πηγῆς ἡ Συνεννόησις θὰ ἐπιδώσῃ πρὸς ἡμᾶς τελεσί-
γραφον ἐντὸς δύο ἡμερῶν, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ζητῆ τὴν μερικὴν ἐκκένωσιν τῆς Θεσσαλίας
ὑπὸ τῶν ἡμετέρων στρατευμάτων καὶ ἱκανοποίησιν.

(Ὑπ.) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἵστερόγραφον τοῦ Κου Ι. Θεοτόκη,
Ἀρχηγοῦ τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας.

Δυνάμεθα νὰ λαμβάνωμεν ραδιογραφήματα, ἀλλ' ὄχι νὰ ἀποστέλλωμεν. Ὡστε
ἐκπόστελλε.

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 1 8 1 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν πρὸς τὴν ἐν Ρώμῃ Β. Πρεσβείαν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 2)15 Δεκεμβρίου 1916.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ μεταβιβάσητε ταχυδρομικῶς τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα πρὸς
τὸν ἡμέτερον Πρέσβυν ἐν Βέρνη.

«Εὐεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα πρὸς τὸν Πρεσβευτὴν τοῦ Βασιλέως ἐν Βερολίῳ».

(Υπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ.

Τὸ διὰ τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν τηλεγράφημα εἶναι δυσανάγνωστον. Παρακαλοῦμεν ὅπως τὸ ἐπαναλάβητε διὰ τοῦ ἀσυρμάτου. Εἶναι περίττον νὰ ὑπογράφητε τὰ τηλεγραφήματα.

(Ἀνυπόγραφον)

Ἄριθ. 182.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς OSM πρὸς Σταθμὸν ΑΓΑ)

Τηλεγράφημα τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀυτοκράτορος Γουλιέλμου
πρὸς τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν Σοφίαν,

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῆ 3)16 Δεκεμβρίου 1916.

Σὲ εὐχαριστῶ ἐκ καρδίας διὰ τὸ τηλεγράφημά σου, τοῦ ὁποῖου ἔλαβον γνῶσιν με βαθεῖαν συγκίνησιν. Εἶδον τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους σὺ καὶ ὁ Ντῆνος διετρέξατε καὶ θαυμάζω τὸ θάρρος μετὰ τὸ ὁποῖον ἀνθείξατε κατὰ τὰς δυσκόλους ἐκείνας στίγμάς. Βλέπω ἐπίσης μετ' εὐχαριστήσεως τὴν νομιμόφρονα στάσιν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου καὶ τὴν πίστιν αὐτῶν πρὸς τὸν Βασιλικὸν τῶν Οἴκων. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ ὅπως ἐλευθερωθῆτε ἐπὶ τέλους ἀπὸ τὴν φορικτὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεσθε.

Ἡ Συνεννόησις ἀπέδειξεν ἐκ νέου καθαρὰ ποῖος εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς. Δὲν μένει λοιπὸν εἰς τὴν Ντῆνον, ἀληθῶς, οὐδεμίαν ἄλλην ὁδὸν ἀνοικτὴ εἰμὴ νὰ ἐξεγερθῆ φανερά κατὰ τῶν δημίῳν σου. Ἡ ἐπέμβασις τοῦ Ντῆνου μετὰ τὰς κυριωτέρας του δυνάμεις ἐναντίον τῆς πρὸς δυσμὰς πτέρυγος τοῦ Sarrail θὰ ᾔηται ἀποφασιστικὴ ἐν Μακεδονίᾳ (λέξεις δυσανάγνωστοι).

Αἱ ἐν Ρουμανίᾳ ἐπιχειρήσεις ἐστέφθησαν ὑπὸ τῆς ἀλώσεως τοῦ Βουκουρεστίου. Πολὺ ἐκερδίσσαμεν ἐκ τούτου. Ἔως ἐδῶ ὁ Θεὸς ἐβοήθησε. Θὰ ᾔηται μαζὺ σὰς ἐπίσης εἰς τὸ μέλλον καὶ θὰ σὰς βοηθήσῃ καὶ σὰς.

Ἐγκαρδίους χαιρετισμοὺς καὶ θερμὰς εὐχὰς.
Πιστὸς πρὸς σὲ καὶ τὸν Ντῆνον

(Υπ.) ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ

Ἵστερογράφων τοῦ Κου Ν. Θεοτόκη,
Πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ.
Διὰ Μ. (i)

Ὁ Falkenhausen ἦτο ἐδῶ τὴν ἐβδόμην τοῦ μηνός. Ἡ ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστῶ ἐκ καρδίας. Μεγάλῃ παρηγορίᾳ. Ὅλοι καλῶς.

Διὰ τὸν Κου Ι. Θεοτόκην,
Ἄρχηγόν τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας.

Εἶμαι χωρὶς εἰδήσεις ἀπὸ τῆς ἐβδόμης τοῦ μηνός. Τί συμβαίνει; Παρακαλῶ, ἀπάντησε τηλεγραφικῶς.

(Ἵπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 183.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ἵπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὴν ἐν Ρώμῃ Β. Πρεσβεΐαν.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 4)17 Δεκεμβρίου 1916

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε ταχυδρομικῶς εἰς Βέρνην τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα διὰ τὸν κ. Θεοτόκην.

(Ἵπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ὁ Κος Ι. Θεοτόκης, Ἄρχηγὸς τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κου Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ.

Εἶπέ εἰς τὸν Falkenhausen νὰ μεταβῆ εἰς Πογραδέτς διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ δώσῃ τὴν δέουσαν ὠθησιν εἰς τὸ ζήτημα τῶν συμμοριῶν, παρακαλῶ δὲ νὰ ἀπαντήσῃς τηλεγραφικῶς καὶ ἐπειγόντος τὴν ἡμέραν τῆς ἐκεῖ ἀφίξεώς σου. Ὁ Καραβίτης θὰ λάβῃ ὁδηγίας· θὰ μεταβῆ παρὰ τῷ Falkenhausen ὅπως συνεννοηθῆ ἐπὶ τῶν ἐπιχειρήσεων. Θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη πρὸς ἐναρξιν αὐτῶν πέντε χιλιάδων ὄπλων μετὰ τριακοσίων φυσιγγίων δι' ἕκαστον, ἕξ μυδραλιοβόλων καὶ (ἐνδεκα) ὑρεινῶν τηλεβόλων· μετὰ τῶν πυρομαχικῶν των, ὡς καὶ 500 χιλιάδων φράγκων μηνιαίως διὰ πέντε χιλιάδας ἀνδρας. Πάντα ταῦτα δεόν νὰ ὦσιν ἔτοιμα εἰς Πογραδέτς, καθὼς καὶ προμήθειαι τροφίμων. Δράσις τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἐν τῇ περιφερείᾳ Κορυτσᾶς θὰ ἐνίσχυε μεγάλως τὴν ἀνάπτυξιν τῶν συμμοριῶν.

Δὲν σοὶ ἔγραψα καθ' ὅσον μετὰ τὴν κατάσχεσιν τῶν ἐπιστολῶν μας παρὰ τῶν Ἀγγλων ἔπαυσα νὰ γράφω. Ὅλοι καλῶς. Σὺς.

(Ἵπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 184.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ἄλ. Ναούμ, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βουλγαρίᾳ,
πρὸς τὸν Κομ Εὐγ. Ζαλοκώσταν, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Ἐἰς Ἀθήνας

Ἐν Σόφει, τῆ 5 Δεκεμβρίου 1916.

Ἐκ κατωτέρου ἡμετέρου ὑπαλλήλου ἐλθόντος ἐκ Σερρών πληροφοροῦμαι ὅτι, πολλοὶ πρόκριτοι ἐφυλακίσθησαν ἢ ἀπηλλάγησαν ἐκεῖθεν, καὶ ὅτι νυκτεριναὶ βουλγαρικαὶ περιπολοὶ εἰσελθοῦσαι εἰς οἰκίας διήρπασαν αὐτάς. Ὁ πληθυσμὸς ὑποφέρει ἐκ τῆς φοβερᾶς ἀκριβείας καὶ τῆς τραχύτητος τῆς συμπεριφορᾶς τῶν Βουλγάρων, οὐδεὶς δὲ Γερμανὸς ἀξιωματικὸς ὑπάρχει πρὸς ἐπίβλεψιν τῆς Βουλγαρικῆς διοικήσεως. Ἐκ τῶν στρατώνων καὶ τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς ἀφηρέθησαν αἱ στέγαι πρὸς προμήθειαν ξυλείας διὰ κατασκευὴν χαρακωμάτων. Λέγεται ὅτι μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς περιφερείας Μπαϊρακλή-Τζουμαγιάς παρὰ τοῦ πληθυσμοῦ, συνεπεία στρατιωτικῆς ἀνάγκης, Βούλγαροι στρατιῶται κατὰ δοθείσας διατάγας ἐληλάτησαν οἰκίας μετέφερον δὲ ἀγνωστὸν πού τὸν προῖόν τῆς λείας. Ἡ ἀνω πόλις κατεστράφη τελείως ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ, ὁ πληθυσμὸς δὲ μετηνέχθη εἰς Ποζάρεβιτς. Ἐκ Δράμας πληροφοροῦμαι ὅτι αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαὶ κατὰ τύπους μόνον ὑφίστανται. Ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητῆς Τάνερ ἔπαυσε τὸν Ἑλληνα Δήμαρχον Καβάλλας μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου διορίσας τοιοῦτον ἐκ τῶν Τούρκων. Τελευταῖον οἱ Δήμαρχοι τῶν χωρίων ἐπαύθησαν, διορίσθησαν δὲ Βούλγαροι καὶ Τούρκοι. Εἰς τινὰ χωρία κατελήφθησαν αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ σχολεῖα, ἐνθα ἤρξατο διδασκομένη ἡ Βουλγαρικὴ γλῶσσα. Ἀρπαγαὶ καὶ βιαιαὶ (ἀνευ) πληρωμῆς ἐπιτάξεις ἐγένοντο πολλά, τὸ χωρίον δὲ Νέα Μήδεια λέγεται ὅτι κατεστράφη τελείως, φονευθέντων τῶν κατοίκων. Πολλοὶ ὁμογενεῖς ἐκ Δράμας καὶ Καβάλλας (λέξεις δυσανάγνωστοι) κατακρατοῦνται φυλακισμένοι. Οἱ ἐγχώριοι Τούρκοι ἐν ἀρχῇ διήρπασαν πολλὰ χωρία φονεύσαντες ἀρκετοὺς χριστιανοὺς κατοίκους. Ἡδη φαίνεται ἤρξατο ἀποκαθισταμένη ποιά τις τάξις ἀλλὰ, ἐκ τῆς ἀκριβείας (τῶν τροφίμων) καὶ τῆς ἀνεπαρκείας τῆς προμηθείας τοῦ ἄρτου, ὁ πληθυσμὸς τῶν καταληφθέντων μερῶν ὑποφέρει πολὺ. Λεηλασίαι δὲν ἐγένοντο ἐν Δράμα, ἀλλ' ἐν Καβάλλᾳ ὅλαι αἱ οἰκίαι παρεβιάσθησαν, αἱ κινητὰ δὲ περιουσίαι τῶν κατοίκων μεταφέρονται προσεχῶς εἰς Σόφιαν δι' εἰδικῶν ἀμαξοστοιχιῶν. Οἱ πρόσφυγες τῆς περιφερείας Σερρῶν μετηνέχθησαν βιαίως εἰς Δράμαν, ὅπου ὑποφέρουσι τὰ πάνδεινα ἐκ πείνης, ἐσημειώθησαν δὲ καὶ (λέξεις δυσανάγνωστοι) θανάτων ἐκ πείνης. Οἱ ἀνωτέρω πρόσφυγες πρόκειται ἤδη νὰ μεταφερθῶσιν εἰς Σερβίαν πρὸς ἐκεῖ διαμονήν. Περὶ τῆς ἀνωτέρω καταστάσεως προέβην εἰς τὰ ἐνδεικνυόμενα διαβήματα παρὰ τῷ Κομ Πρωθυπουργῷ καὶ ἐτηλεγράφησα τῇ Β. Πρεσβείᾳ Βερολίνου πρὸς ἐνέργειαν τῶν δεόντων.

(Ἵπ.) ΝΑΟΥΜ

Ἄριθ. 185.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὴν ἐν Ρώμῃ Β. Πρεσβείαν καὶ τὸν ἐν Βέρνη Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 7)20 Δεκεμβρίου 1916.

Παρακαλῶ διαβιβάσατε ἐπειγόντως τῇ Β. Πρεσβείᾳ τὸ κατωτέρω τηλεγράφημα, γνωρίζοντες ἡμῖν τὴν παραλαβὴν του.

(Ὑπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ὁ Κοσ Ι. Θεοτόκης, Ἀρχηγὸς τῆς Δύλης τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κοσ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ὁ Σταθμὸς ἀσυρμάτου Σόφιας ἐζήτει τὰς Ἀθήνας κατὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς 18 πρὸς τὴν 19 Δεκεμβρίου. Αἱ Ἀθηναί, διὰ τοὺς γνῶστους λόγους, δὲν δύνανται νὰ ἀπαντήσωσιν. Παρακαλοῦμεν ὅπως ἡ Σόφια διαταχθῆ νὰ ἀποστέλλῃ τὰ τηλεγραφήματα χωρὶς νὰ ἀναμένῃ εἰδοποίησιν ἀπὸ τὸν Σταθμὸν τῶν Ἀθηνῶν, ὅστις εἶνε πάντοτε ἐν ἀκροάσει.

Εἰδοποίησε τὴν Διοίκησιν τοῦ μετώπου Μακεδονίας ὅτι δυνάμεθα νὰ ἐγκαταστήσωμεν εἰς τὴ βορειότερον διαμέρισμα τῆς Θεσσαλίας σταθμὸν ἀσυρμάτου, ὅστις θὰ λειτουργεῖ μόνον ἐν περιπτώσει ἀνάγκης. Ἡ ἀκτὶς τῆς ἐνεργείας του εἶναι 200 χιλιομέτρων. τὰ δὲ ἀρχικὰ του RSP. Παρακαλοῦμεν ὅπως ἡ Διοίκησις μᾶς ἀνακοινώσῃ ἀν ὑπάρχῃ σταθμὸς ἐντὸς τῆς ἀκτίνος ταύτης καὶ πᾶσα εἶναι τὰ ἀρχικὰ του, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην τεχνικὴν λεπτομέρειαν.

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 186.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς OSM πρὸς Σταθμὸν ΑΤΑ).

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς Ζ Ζ (1)

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῆ 10)23 Δεκεμβρίου 1916

Ἐπανάληψις τοῦ τηλεγραφήματος τῆς 15 :

Πρὸς τὴν Α. Μ. τὴν Βασίλισσαν

«Ὁ Falckhausen εὐρίσκεται ἀκόμη ἐν Βερολίνῳ ἐναμένων τὰς ληφθησομένας ἐν Ἀθήναις ἀποφάσεις. Ἐν περιπτώσει οὐδετερότητος θὰ μεταβῆ εἰς Πογραδέτς, ἐν πε-

(1) Ὁρα ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 176 ραδιοτηλεγράφημα.

» περιπτώσει ρήξεως μετὰ τῆς Συνεννοήσεως, δι' ἀεροπλάνου εἰς Λάρισαν. Ἐν πάσῃ πε-
 » ριπτώσει εἶναι μέγιστος σπουδαιότητος ἡ ἐπείγουσα ἐργάνωσις τῶν συμμοριῶν τοῦ
 » Καραβίτη καὶ ἡ μέριμνα περὶ τῶν σχετικῶν ζητημάτων. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μᾶς ἀνα-
 » κοινώσητε ἐπείγοντως ποῖα εἶνε ἡ βοήθεια ἣν ἐπιθυμεῖτε εἰς πυρομαχικά, χρήματα
 » καὶ τρόφιμα. Ὁ σκοπὸς τοῦ Καραβίτη θὰ εἶνε ὅπως ἀποκόψῃ τὸν Σιδηρόδρομον Μονα-
 » στηρίου-Θεσσαλονίκης καὶ ἐνοχλῇ τὰ νῶτα τοῦ Sarraïl. Δὲν πρέπει νὰ παρίδητε ὅτι
 » καὶ αὕτη ἡ ἀνεπίσημος διάσυμμοριῶν ἐνέργεια θὰ βοηθήσῃ πολὺ τὴν Ἑλλάδα νὰ
 » ἐγείρῃ, κατὰ τὴν στιγμήν τῶν διαπραγματεύσεων τῆς εἰρήνης, ἐδαφικὰς ἀξιώσεις.
 » Θὰ καταστῇ, πράγματι, δυνατὸν ὅπως αἱ ἀξιώσεις αὗται ὄσι σημαντικώτεροι ἐν
 » περιπτώσει ἐνεργείας ἢ ἐν περιπτώσει ἀπλῆς οὐδετερότητος. Ὁ Falkenhausem ἀνα-
 » μένει ὁδηγίας συμφώνως πρὸς τὰς ὁποίας θὰ ἐνεργήσῃ ἀμέσως. Σᾶς παρακαλῶ ὅπως
 » ἀπαντήσητε ἐπείγοντως.»

(Ἄνυπόγραφον)

Ἰστοσεράφον τοῦ Κου Ν. Θεοτόκη
 διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος

Ὁ Κος Bleichroeder μὲ πληροφορεῖ ὅτι, πρὸς λύπην του καὶ παρ' ὅλας τὰς προ-
 σπαθείας του, δὲν κατέστη δυνατὸν, διὰ λόγους τεχνικούς, νὰ πιστώσῃ τὴν Ἐθνικὴν
 Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος μὲ τὸ ἀντίτιμον τῶν δέκα ἑκατομμυρίων μάρκων παρὰ Τραπεζῆν
 ἐν Νέα Ἰόρκῃ, τῆς ἀγορᾶς τοῦ συναλλάγματος οὗσης λίαν περιορισμένης.

(Ἵπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄριθ. 187.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ἵπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
 πρὸς τὸν ἐν Βέρνῃ Πρέσβον τῆς Ἑλλάδος

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 10)23 Δεκεμβρίου 1916.

Ἐναρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε πρὸς τὸν ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτὴν τοῦ Βασιλέως
 τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα, μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως γνωρίσητε ἡμῖν τὴν λήψιν.

(Ἵπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ὁ Κος Ι. Θεοτόκης, Ἄρχηγὸς τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσεως Σοφίας,
 πρὸς τὸν Κου Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.

Τὰ τηλεγραφήματά σου ἐλήφθησαν, ὡς καὶ τὸ τελευταῖον ἔνθα γίνεται λόγος περὶ
 εἰρήνης(1) Τὸ τηλεγράφημα τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσεως εἰς ἀπάντησιν τοῦ τηλεγραφή-
 ματος τοῦ Αὐτοκράτορος σοὶ ἀπεστάλη διὰ Ρώμης τὴν 18ην. (2).

(1) Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο δὲν ἀνευρέθη.

(2) Ὅρα ἐπανάληψιν τοῦ τηλεγραφήματος τούτου κατωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 189.

Ἐναμένομεν νέαν διακοίνωσιν τῆς Συνεννοήσεως. Ἡ ἐξωτερικὴ κατάστασις εἶναι ἀκαθόριστος.

Παρακαλοῦμεν ὅπως ἀπαντήσῃς τηλεγραφικῶς περὶ τῶν δηλώσεων τοῦ (von Bethmann Hollweg), περὶ Ἑλλάδος.

Ἴνα δυνάμεθα νὰ συνεννοοῦμεθα ἐπὶ τῶν ἀποστελλομένων τηλεγραφημάτων, ἡ τελευταία ὁμὰς θὰ ᾔῃαι ὁ ἀριθμὸς τοῦ τηλεγραφήματος.

Εὐχὰς διὰ τὰς ἐορτὰς καὶ ἐλπίζω τὸ νέον ἔτος εὐτυχέστερον.

(Ἰπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ Ἄρ. 300

Ἄριθ. 188.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ. Εὐγ. Ζαλοκώστας, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κομ. Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,

Εἰς Βερολίον

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 13 Δεκεμβρίου 1916.

Ἐκ τοῦ ἀπὸ 5 τρέχοντος μηνὸς τηλεγραφήματος τοῦ ἐν Σόφια ἡμετέρου Πρεσβευτοῦ (1) πληροφορεῖσθε περὶ τῆς φρικώδους καταστάσεως, εἰς ἣν εὐρίσκονται οἱ κάτοικοι τῶν παρὰ τῶν Βουλγάρων κατεχομένων ἐπαρχιῶν μας.

Αἱ δηλώσεις, αἱ κλοπαί, αἱ καταστροφαὶ καὶ οἱ φόνοι ἀκόμη, εἶναι εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Οἱ ἡμέτεροι πληθυσμοὶ περιελθόντες εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν καὶ λιμοκτονοῦντες, ἀποδεκατίζονται θνήσκοντες. Αἱ Ἑλληνικαὶ ἐκκλησίαι καὶ τὰ σχολεῖα κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ἐν ᾧ οἱ πρόκριτοι τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων ρίπτονται εἰς τὰς φυλακάς.

Ἀπευθύνομεν πρὸς τὴν Γερμανικὴν Κυβέρνησιν τὴν ἐνθερμον παράκλησιν ὅπως λάβῃ τὰ σοβαρώτατα τῶν μέτρων διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τοιαύτην ἀξιοθρήνητον κατάστασιν Ἰδίως δέ, νὰ ἀραιρέσῃ τὴν διοίκησιν τῆς χώρας ἀπὸ τῶν Βουλγαρικῶν χειρῶν καὶ νὰ ἐμπιστευθῇ αὐτὴν εἰς ὑπαλλήλους Γερμανοὺς.

Θέλετε παραστήσει πρὸς τὴν Γερμανικὴν Κυβέρνησιν, ὅτι εἶναι ἀκατανόητον πῶς, ἂν οὐ κατέλαβεν ἢ ἀφῆκε νὰ καταληφθῇ ἡ Ἀνατολικὴ Μακεδονία, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ—ἐμμέσως βεβαίως—τὴν αἰτίαν ὄλων τῶν δεινῶν ἅτινα βαρύνουσι σήμερον τὴν Ἑλλάδα καὶ ἂν οὐ παρέβη τὰς ἐγγράφως δοθείσας κατηγορηματικὰς ὑποσχέσεις ὅτι δὲν θὰ καταληφθῶσιν αἱ τρεῖς μεγάλαι Μακεδονικαὶ πόλεις καὶ ὅτι ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία, ἡ ἰδιοκτησία καὶ τὸ ὑφιστάμενον θρησκευτικὸν καθεστῶς, ἔσονταί σεβαστά, ἀφίνει σήμερον τοὺς Βουλγάρους ἐλευθέρους νὰ ἐξοντώσωσι τὸ ἐν Μακεδονίᾳ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον.

Θέλετε προσθέτει ὅτι δικαιούμεθα νὰ ἀναμένωμεν παρὰ τῆς Α. Κυβερνήσεως μέτρα ριζικὰ διὰ τὴν περιφρούρησιν τῆς ζωῆς τῶν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ ἡμετέρων ὁμογενῶν, τῶν περιουσιῶν αὐτῶν, ὡς καὶ τῆς περιουσίας τοῦ Δημοσίου.

(1) Ὁρα αὐτὸ ἀμέσως ἄνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 184.

Ἐυαρεστηθῆτε νὰ προβῆτε ἐπειγόντως εἰς τὸ ἀνωτέρω διάβημα καὶ μοὶ ἀνακοινώ-
σητε τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ. Σᾶς παρακαλῶ ὅπως ὀδηγηθῆτε ἐκ τοῦ παρόντος τηλεγρα-
φήματος χωρὶς νὰ ἀφήσητε ἀντίγραφον.

(Ὑπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ἄριθ. 189.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνῃ Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 13/26 Δεκεμβρίου 1916.

Ἐυαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε πρὸς τὸν ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτὴν τὸ ἀκόλουθον
τηλεγράφημα μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως γνωρίσητε ἡμῖν τὴν λήψιν.

(Ὑπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ὁ Κορ. Γ. Θεοτόκης, Ἀρχηγὸς τῆς Αὐτῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κορ. Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 190 τηλεγράφημα ἐλήφθη. Ἀκολουθεῖ ἐπανάληψις τοῦ τηλεγραφή-
ματος τῆς 18ης :

«Παρακαλοῦμεν ὅπως ἀνακοινώσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα τῆς Α. Μ. τῆς
Βασιλίσσης, μεταφράζων αὐτὸ γερμανιστί, πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα καὶ γνωστο-
ποιήσητε αὐτὸ πρὸς (τὴν Πριγκήπισσαν Μ. (;) καὶ τὸν Falkenhausem.

«Θέλω νὰ ἐπωφεληθῶ τῆς σημερινῆς εὐκαιρίας ἵνα σᾶς ἀποστείλω τὰς πλέον πι-
» στὰς εὐχὰς μου διὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὸ νέον ἔτος ἐκ μακρυνῆς ἀποστάσεως καὶ
» τῆς μοναξιάς εἰς ἣν εὐρίσκομαι πιστῶς ἀφοσιωμένη πρὸς ὑμᾶς. Ἐγκαρδίους εὐχαρι-
» στίας διὰ τὸ μακρὸν καὶ εὐεργετικὸν τηλεγράφημά σου.

» Ἡ κατάστασις πάντοτε ἀκαθόριστος καὶ ἐν διαρκεῖ ἐντάσει καὶ ἐρεθισμῶ. Οἱ
» Σύμμαχοι ὑποστηρίζουσι καὶ ἐξωθοῦσι τοὺς ἐπαναστάτας διαρκῶς νὰ καταλαμβάνωσι
» τὰ μέρη τοῦ Βασιλείου ἄτινα, λόγῳ τῆς γειτνιασεύς των πρὸς τὴν θάλασσαν, δὲν δυνά-
» μεθα νὰ ὑπερασπισθῶμεν οὕτω κατέλαβον διὰ τῆς βίας τὰς Κυκλάδας. Ἐξ ἄλλου, ἀσ-
» κηῖντες στενότατον ἀποκλεισμόν προσπαθοῦσι νὰ ἐξωβήσωσι τὸν λαὸν ἐναντίον ἡμῶν
» καὶ νὰ τὴν πείσωσιν ὅτι τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου κατὰ τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν
» εἶναι ὀλιγώτερον αἰσθητὰ ἀπὸ τὸ κράτος τῆς βίας, τῆς πείνης καὶ τοῦ τρόμου, ὅπερ
» ἐνασκοῦσιν ἐπ' αὐτοῦ οἱ Σύμμαχοι καὶ οἱ ἐπαναστάται. Ἡ λύσις ἦν συμβουλευεῖς θὰ
» ἦτο ἡ μόνη δυνατὴ ἐὰν ὁ Sarrail, προσβαλλόμενος παρ' ὑμῶν, ἐξηναγχάζετο εἰς ὑπο-
» χώρησιν, ὅποτε ἡ ἀριστερὰ αὐτοῦ πτέρυξ θὰ εἰσῆρχετο περίπου εἰς τὰ παρ' ἡμῶν κατε-
» χόμενα Ἑλληνικὰ ἐδάφη. Τώρα ἡ ἀπόστασις ἣτις χωρίζει τὴν πτέρυγα ταύτην ἀπὸ ἡμᾶς
» εἶναι πολὺ μεγάλη καὶ ἡ γραμμὴ τῶν συγκοινωνιῶν μας θὰ ἦτο πολὺ ἐκτεθειμένη, τὰ
» δὲ μέσα ἡμῶν εἰς τροφίμα καὶ πολεμοφόδια δὲν θὰ ἐπῆρκουν διὰ μακρὸν ἀγῶνα. Ὑπὸ

» τὰς συνθήκας ταύτας ἀποφασιστικῆ καὶ ταχεῖα ἐπίθεσις ἐκ μέρους (σας), ἐὰν ᾖναι δυνατή, θὰ παρεῖχε ἄπο στρατιωτικῆς ἀπόψεως εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐπεμβάσεως καὶ θὰ ᾔτο δι' ἡμᾶς ἡ ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τῆς φορικτῆς θέσεως εἰς τὴν ἠποίαν εὐρισκόμεθα. Ἀπείρους χαιρετισμούς Σὲ ἀσπάζομαι.

(Υπ.) ΣΟΦΙΑ

Ἰστερόγραφον τοῦ Κου Ι. Θεοτόκη
διὰ τὸν Κου Ν. Θεοτόκη.

»Σὲ συγγαίρομεν ὅλοι ἐκ καρδίας διὰ τὴν ἑορτὴν σου.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ»

Ἄ ρ ι θ . 1 9 0 .

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸ Σταθμὸν ΑΓΑ)

Ὁ Κος Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς Ζ. (Ζ.) (1)

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 13)26 Δεκεμβρίου 1916

Τηλεγράφημα τοῦ Ἐπιτελάρχου Στρατηγοῦ Ludendorff πρὸς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα :

«Ἀπὸ (λέξεις δυσανάγνωστοι) τῆς προτάσεως περὶ εἰρήνης, ἡ ἐν Ρουμανίᾳ θέσις ἡμῶν ἐβελτιώθη ἔτι περισσότερον. Ἄν καὶ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἔλθωμεν εἰς διαπραγματεύσεις περὶ εἰρήνης, ἐξακολουθοῦμεν τὸν πόλεμον δι' ὅλων τῶν μέσων».

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 1 9 1 .

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνη, Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 18)31 Δεκεμβρίου 1916.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα, ὑπ' ἀριθ. 556 (;), πρὸς τὸν Πρεσβευτὴν τοῦ Βασιλέως ἐν Βερολίῳ, μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως μοὶ γνωρίσητε τὴν λήψιν.

(Υπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

(1) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 176 ραδιοτηλεγράφημα.

‘Ο Κορ Ι. Θεοτόκης, Ἀρχηγὸς τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κορ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ.

‘Ο ἄπολκεισμός ἐξακολουθεῖ. Ἔχομεν ἄρτον μέχρι τέλους τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου.

Ἡ Διακοίνωσις τῆς Συνεννοήσεως ἐπεδόθη πρὸς ἡμᾶς σήμερον. Περιλαμβάνει :
1ον) Ἀποχώρησιν τοῦ στρατοῦ ἐκ Θεσσαλίας καὶ τῆς Εὐβοίας, ἀφιερμένων τῶν ἀναγκαίων
στρατεύματιν διὰ τὴν τήρησιν τῆς τάξεως. 2ον) Ὅπως τὰ ἐν Θεσσαλία καὶ Στερεᾷ Ἑλ-
λάδι στρατεύματα μείνωσι χωρὶς πυροβολικῶν καὶ πολυβόλα. 3ον) Ἐπαναφορὰν τῶν
ἐλέγχων καὶ τροποποιήσιν πρὸ παντὸς τοῦ ἐπὶ τῶν κινήσεων τῶν στρατευμάτων ἐλέγχου.
4ον) Παράδοσιν εἰς τὴν Συνεννόησιν τῶν συλληφθέντων Βενιζελικῶν. 5ον) Αἴτησιν συγ-
γνώμης ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀντικατάστασιν τοῦ Στρατηγοῦ Διοι-
κητοῦ τοῦ 1ου Σώματος Στρατοῦ.

Εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ μάθωμεν ἐὰν ἢ εἰς τὸ Μακεδονικὸν μέτωπον ἐπίθεσις
θὰ ἀρχίσῃ, καὶ πότε, ἢ οὐ, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ προσανατολίσωμεν τὸ σχέδιόν μας.

Παρακαλῶ, ἀπάντησε τηλεγραφικῶς ἐὰν ἔλαβες τὸ τηλεγράφημα τῆς 18ης τῆς
Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης(1). Ἐὐ τηλεγράφημα τοῦ Ἐπιτελάρχου Στρατηγοῦτῆ (Ludendorff)
ἐλήφθη (2).

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ [Ἀριθ. 301]

Ἀριθ. 192.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

‘Ο Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνῃ Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος,

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 19 Δεκεμβρίου 1916]1 Ἰανουαρίου 1917.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα, ὑπ’ ἀριθ. 663 (;), πρὸς
τὸν ἐν Βερολίῳ Πρεσβευτὴν γνωρίζων ἡμῖν τὴν λήψιν.

(Υπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Τηλεγράφημα τῶν Α. Α. Μ. Μ.
τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τῆς Βασιλίσσης Σοφίας
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα Γουλιέλμον.

Σᾶς ἀνταποδίδομεν τὰς πλέον ἐνθέρμους εὐχὰς ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει, ὃ Θεὸς νὰ δώσῃ
νέας νίκας καὶ τὴν εἰρήνην.

Ἡ κατάστασις εἶναι σοβαρωτέτη· ἄρτος ὑπάρχει μόνον διὰ 14 ἡμέρας. Ἡ Δια-
κοίνωσις εἶναι αὐθάδης. θέλουσιν νὰ μᾶς κάμουν νὰ φοβήσωμεν τῆς πείνης καὶ διὰ τῆς ἐξα-

(1) Ὅρα ἐπανάληψιν αὐτοῦ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 189.

(2) Ὅρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 190.

κολουθήσεως τοῦ ἀποκλεισμοῦ νὰ ἐπιβάλλωσι τὰς ἀξιώσεις των. "Ανευ τροφίμων ἢ κατὰ-
στασις εἶναι ἀπελπιστική.

Σᾶς συγχαίρομεν διὰ τὰς λαμπρὰς νίκας ἐν Ρουμανίᾳ καὶ σᾶς ἀσπαζόμεθα.

(Υπ.) ΝΤΙΝΟΣ ΣΟΦΙΑ

Ἵστερόγραφον διὰ τὸν Κον Ν. Θεοτόκην,
Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ.

Παρακαλοῦμεν ὅπως ἀνακοινώσητε τὸ παρὸν καὶ πρὸς (τὴν Πριγκήπισσαν)(;) καὶ τὸν Falkenhausen, γνωρίζον αὐτῷ ὅτι ἀπεστείλαμεν τὸ ταχυδρομεῖον διὰ ξηρᾶς καὶ ἀναμένομεν ἀπάντησιν. Ἄριθ. (302).

Ἄριθ. 193.

Ὁ Ἵπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνῃ Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 20 Δεκεμβρίου 1916)2 Ἰανουαρίου 1917.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα, ὑπ' ἀριθ. 5391, πρὸς τὸν ἐν Βερολίῳ Πρεσβευτὴν, γνωρίζων ἡμῖν τὴν λήψιν.

(Υπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα Σοφία,
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ.
Διὰ τὸν Falkenhausen.

Ἐξακολουθοῦντος τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἔχομεν ἄρτον μόνον δι' ὀλίγας ἡμέρας ἀκόμη τὰ ἄλλα τρόφιμα ἐλαττοῦνται ἐπίσης. Ἐπομένως ἀποκλείεται τώρα ὁ πόλεμος κατὰ τῆς Συνεννοήσεως. Αἱ διαπραγματεύσεις ἐπὶ τῆς Διακοινώσεως ἐξακολουθοῦσιν. Θεωρῶ τὸ παιγνιδι γαμένο, ἀν ἢ ἐπίθεσις δὲν γίνῃ ἄμέσως· κατόπιν θὰ ῥῆναι πολὺ ἀργά.

(Υπ.) ΣΟΦΙΑ [Ἄριθ. 303]

Ἄριθ. 194.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνῃ Πρέσβην τῆς Ἑλλάδος.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 24. Δεκεμβρίου 1916) ἢ Ἰανουαρίου 1917.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε πρὸς τὸν ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτὴν τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα.

(Ὑπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ

Παρακαλεῖσθε ὅπως ἀνακοινώσητε πρὸς τὸν Στρατάρχην von Hindenburg ὅτι ἡ αἴτησίς του περὶ πληροφοριῶν περὶ τῆς στρατιωτικῆς καταστάσεως, τῆς 8 Δεκεμβρίου, ἐλήφθη διὰ τοῦ ταχυδρομίου μόνον τὴν 4 Ἰανουαρίου.

Ἡ στρατιωτικὴ θέσις τῆς Ἑλλάδος ἐξησθένισεν ἕνεκα τῶν γνωστῶν γεγονότων καὶ τῆς παρατάσεως τῆς ἀγωνιώδους καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ ἔτους καὶ πλεον κρατοῦσιν ἡμᾶς αἱ συνεχεῖς ἀξιώσεις καὶ πιέσεις τῆς Συνεννοήσεως, ἐναντίον τῶν ὁποίων ἐδέησε τὸ Κράτος καὶ ὁ λαὸς (λέξεις δυσανάγνωστοι) ἀντιτάσσοντες ἀπέλπιδα ἀντίστασιν μὲ ἀνυπολογίστους ζημίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἢ κατάληψις ὑπὸ ξένων στρατευμάτων τῆς Μακεδονίας καὶ σχεδὸν ὅλων τῶν νήσων ἔσχεν ὡς συνέπειαν τὴν σημαντικωτάτην ἐλάττωσιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων. Τελευταίως ἡ Ἑλλὰς (λέξεις δυσανάγνωστοι) ἐνὸς τελεσιγράφου καὶ ἐνὸς ἐντεταμένου ἀποκλεισμοῦ, ἔστις μὲ ὅλην τὴν ἠθικὴν καὶ ὕλικὴν ἀντίστασιν τοῦ λαοῦ ἤρξατο νὰ ἐπιδρᾷ καταθλικτικῶς, καθ' ὅσον ἐσημειώθησαν ἤδη εἰς τινα μέρη θάνατοι ἐκ πείνης.

Ἡ Ἑλλὰς ἀπομεμονωμένη ὑπὸ τὴν πλείσιν ταύτην τῆς Συνεννοήσεως καὶ (λέξεις δυσανάγνωστοι) συμμάχων, εὗρέθη ἐν τῇ ἀναποφείκτῳ ἀνάγκῃ νὰ μεταφέρῃ μέγα μέρος τοῦ στρατοῦ τῆς εἰς τὴν Πελοπόννησον. Αἱ ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι εὕρισκόμεναι ἤδη δυνάμεις τῆς δύνανται, κινητοποιούμεναι, νὰ δώσωσι τέσσαρας μεραρχίας μὲ τρία συντάγματα καὶ μίαν ἀνεξάρτητον ταξιαρχίαν ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἑλλάδι καὶ δύο μεραρχίας περίπου ἐν Ἡπείρῳ, ἀλλὰ ταύτας μὲ ἐλάχιστον πυροβολικόν. Ἐκ τῶν τεσσάρων μεραρχιῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος δύο τοῦλάχιστον εἰσὶν ἀναγκαῖαι διὰ τὴν ἀμυναν τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἀνατολικῶν παραλίων μετὰ τοῦ μοναδικοῦ σιδηροδρόμου, δύο δὲ καὶ ἡμίσεια σχεδὸν ἀνευ πυροβολικοῦ, δύνανται νὰ διατεθῶσιν ἵνα ἐνεργήσωσιν ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ τῇ δυτικῇ Μακεδονίᾳ. Ἡ μεταφορὰ τῶν δύο μεραρχιῶν διὰ τῆς Ἡπείρου πρὸς τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα εἶναι δυσχερεστάτη. Ἐπὶ πλεον δεόν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι λόγῳ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τὰ ἐναποθηκευμένα τρόφιμα εἶναι ὀλίγα, ὑπάρχει δὲ τελεία ἐλλειψίς βενζίνης καὶ ἡ παρακατάθρηκη γαιανθράκων εἶναι μηδαμινή.

Ἐπίσης δεόν νὰ ληφθῇ ὑπὸ σπινθηροδότην ἐποψιν ὅτι μὲ τὴν παροῦσαν κατάστασιν

εἶναι πιθανόν ἢ κήρυξις τοῦ πολέμου νὰ προηγηθῇ τῆς κινητοποιήσεως, καὶ ὅτι ἡ Συνεννόησις ἐπιθυμεῖ ἴσως νὰ ὠθήσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς ἀμεσον πόλεμον ἵνα τὴν συντρίψῃ πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ Γερμανικὴ κατοχὴ." Ἡδὴ ἡ Ἑλλάς εὐρίσκεται πρὸ νέας Διακοινώσεως τῆς Συνεννόησεως, ἣτις ἀπαιτεῖ τὴν ὀλιωσχερῆ ἀφοπλισμὸν τῆς καὶ τὴν μεταφορὰν ὅλου τοῦ πυροβολικοῦ καὶ ὅλου τοῦ ὕλικοῦ κινητοποιήσεως εἰς Πελοπόννησον, καὶ ἣτις ὑποστηρίζεται διὰ τῆς ἐξακολουθήσεως τοῦ ἀποκλεισμοῦ. Ἡ Β. Κυβέρνησις καὶ ὁ λαὸς ἀνθίστανται ἐπιμόνως, ὑπομένοντες ὅλας τὰς στερήσεις, ἣ κατάστασις ὅμως ἐπιδεινοῦται καθημερινῶς. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ μᾶς ἀνακοινωθῇ ἐπειγόντως ἂν προβλέπηται Γερμανικὴ ἐπίθεσις εἰς τὸ Μακεδονικὸν μέτωπον καὶ πότε πιθανῶς θὰ ἀρχίσῃ.

(Υπ.) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ἐπιτερόγραφον τοῦ Κου Ι. Θεοτόκη,
Ἀρχηγοῦ τῆς Αὐτῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας.

Σταθμὸς ἀσυρμάτοῖμἐ ἀρχικᾶ RSP, ἀκτῖνα 200 χιλιομέτρων, ἰδρύθη παρὰ τὴν Κελαμπάκαν τῆς Θεσσαλίας. Παρακαλῶ ὅπως βεβαιώσῃς τὴν λήψιν τοῦ παρόντος τηλεγραφήματος, ὡς καὶ τῶν τηλεγραφημάτων ὑπ' ἀριθ. 301, 302, 303, 304 καὶ 305⁽¹⁾, ἀποσταλέντων διὰ Βέργης.

Εὐχαρίστησε παρακαλῶ ἐκ μέρους τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης τὸν Κον Von Bethmann Hollweg.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ποῦ εὐρίσκεται ὁ Falkenhausen ; Δὲν ἐλάβομεν ἀκόμη εἰδήσεις του. Ἀριθ. 306.

Ἀριθ. 195.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέργῃ Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Δεκεμβρίου 1916)ῃ Ἰανουαρίου 1917.

Σᾶς παρακαλῶ ὅπως διαβιβάσῃτε τὸ τηλεγράφημα ταῦτο πρὸς τὸν ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτὴν, γνωρίζων ἡμῖν τὴν λήψιν.

(Υπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Τηλεγράφημα τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα Γουλιέλμον.

Σ' εὐχαριστῶ ἐκ καρδίας διὰ τὸ τηλεγράφημά σου, ἀλλ' ἄνευ ἐπαρκῶν τροφίμων διὰ τὴν διάρκειαν τοιαύτης ἐπιχειρήσεως καὶ ἐλλείψει πολεμοφοδίων καὶ διὰ πολλὰ ἄλλα

(1) Τὰ τρία πρῶτα τῶν τηλεγραφημάτων τούτων ὄρα ἀνωτέρω ὑπὸ τοὺς ἀριθ. 191, 192, καὶ 193. Ἐὰς λοιπὰ δύο δὲν ἀνευρέθησαν.

πράγματα, αναγκαζόμεθα, δυστυχῶς, νὰ ἀπόσχωμεν τῆς τοιαύτης ἐπιθετικῆς δράσεως. Δύνασαι νὰ φαντασθῆς τὴν κατάστασίν μου! Πόσον ὑποφέρω! Εὐχαριστῶ ἐκ καρδίας διὰ τοὺς τόσον προσφιλεῖς λόγους σου, διὰ τὴν (λέξεις δυσανάγνωστοι) τῶν ἀποτροπαίων περιστάσεων. Εἶθε τὰ ἄτιμα γουρούνια νὰ λάβωσι τὴν τιμωρίαν ἣ ἡποία τοῖς ἀξίζει! Σὲ ἀσπάζομαι ἐκ καρδίας ἢ μοναχῇ καὶ λυπημένη ἀδελφῇ σου, ἣ ἡποία ἐλπίζει εἰς καλλιτέρας ἡμέρας.

(Υπ.) ΣΟΦΙΑ

Ἰστορῶγραφον τοῦ Κου Ι. Θεοτόκη,
Ἄρχηγου τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.

Τὴν ἐσπέραν τῆς χθὲς Δευτέρας μᾶς ἐπεδόθη τελεσίγραφον (μὲ) προθεσμίαν 48 (ὥρῶν), ἀπαιτοῦν τὴν ἀποδοχὴν τῆς Διακοινώσεως τῆς 31 Δεκεμβρίου. Δίδονται ἐγγυήσεις ὅτι ἡ ἐπέκτασις τῶν ἐπαναστατῶν δὲν θέλει ἐπιτραπῆ. Ἐνώπιον τῆς στρατιωτικῆς καταστάσεως καὶ τοῦ τελευταίου περὶ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Στρατάρχου von Hindenburg τηλεγράφηματός σου, κατόπιν Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τοῦ Στέμματος, τὸ τελεσίγραφον θὰ γίνῃ ἀποδεχτὸν κατ' ἀρχήν. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάξῃ μετὰ τὴν ἀποδοχὴν ταύτην, ἀπὸ νέας ἀπαιτήσεις καὶ διασώσῃ τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Χώραν.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἐλαβες τὸ ὑπ' ἀριθ. 322 (;) τηλεγράφημα; Ἀριθμὸς τοῦ παρόντος: 308.

Ἄ ρ ι θ . 1 9 6 .

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς ΧΜ πρὸς Σταθμὸν ΑΓΑ)

Ὁ Κος Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς Ζ (Ζ) (1)

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 27 Δεκεμβρίου 1916) 9 Ἰανουαρίου 1917.

1ον) Σταθμὸς ἐν Περλεπέ μὲ τὰ ἀρχικὰ WF, ἢ LR, ἢ MV, ἀκτῖνος ἐνεργείας 700 (ἐν ἀνάγκῃ χιλίων), θὰ ἦναι ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἡμετέρου Σταθμοῦ RSP (2) καθ' ἐκάστην, ἀπὸ τῆς ἑκτῆς μέχρι τῆς ἑβδόμης ὥρας πρὸς μεσημβρίαν (ὥρα ἀνατολικῆς Εὐρώπης). Εὐθὺς ὡς ὁ RSP ἀρχίσῃ συνεννόησιν, ὁ Περλεπὲς θὰ ἦναι ἐτοιμὸς νὰ δεχθῇ ἐπίσης, ἀπὸ τῆς δευτέρας μέχρι τῆς τρίτης καὶ ἀπὸ τῆς ἑβδόμης μέχρι τῆς ὀγδύτης ὥρας μετὰ μεσημβρίαν.

(1) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 175 ραδιοτηλεγράφημα.

(2) Ὅρα ἀνωτέρω τὰ ὑπ' ἀριθ. 185 καὶ 194 ραδιοτηλεγραφήματα.

2ον) Ἐπί σκοπῷ ἀποκρύψεως τῶν ἀποστολῶν τοῦ Nauen (ἀρχικὰ ΡΟΖ), τῆς Σόφιας (FF καὶ ὄχι πλέον ΧΜ) καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως (OSM) (δι' Ἀθήνας, ἀπὸ τῆς αὐρίου, 28 Δεκεμβρίου, αἱ διὰ τὰς Ἀθήνας προσωρισμέναι κλήσεις θὰ ἀπευθύνωνται ἐκ ΡΟΖ πρὸς OSM) ἐξ FF πρὸς OSM, (ἐξ OSM) πρὸς FF. Οἱ καλούμενοι Σταθμοὶ θὰ δηλώσι λῆψιν, τοῦτο δὲ πρὸς ἐξαπάτησιν. Λι' Ἀθῆναι πρέπει νὰ ᾔναι πάντοτε ἐν ἀκροάσει καὶ νὰ λαμβάνωσιν.

3ον) Ἡ Γερμανικὴ ὑπηρεσία δύναται νὰ ἀποστείλῃ, δι' ἐναερίου ὁδοῦ, ὕλικόν καὶ προσωπικόν διὰ σταθμὸν ἀσυρμάτου τηλεγράφου ἀρκετὰ μεγάλης ἀκτῖνος, ἐν τῇ βορείῳ Θεσσαλίᾳ. Εὐαρεστηθῆτε νὰ τηλεγραφήσητε ἀμέσως ἐὰν ἐπιθυμῆτε ὅπως γίνῃ ἡ ἀποστολὴ αὕτη.

4ον) Ὁ Falkenhauseν θὰ εἶναι εἰς Πρέσπαν τὴν 29.

5ον) Παρακαλῶ ὅπως μοὶ γνωρίσητε τὴν λῆψιν τοῦ παρόντος.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ Ἀριθ. 192

Ἀριθ. 197.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνηι Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 28 Δεκεμβρίου 1916]10 Ἰανουαρίου 1917.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα πρὸς τὸν ἡμέτερον ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτήν, μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως γνωρίσητε ἡμῖν τὴν λῆψιν.

(Υπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Τηλεγράφημα τοῦ Κον Γ. Θεοτόκη,
Ἀρχιγοῦ τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.

Παρακαλεῖσαι ὅπως ἀνακοινώσης τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσσης πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα καὶ γνωστοποιήσης αὐτὸ πρὸς (τὴν Πριγκήπισσαν Μ. (;)) καὶ τὸν Falkenhauseν (;) :

«Εἶμαι εὐγνώμων καὶ εὐτυχῆς διότι, σήμερον, τὸνλάχιστον, ὠμίλησα εἰς τὸ τηλέφωνον μὲ τὸν Falkenhauseν εἰς Λάρισαν, καὶ ἤκουσα ἀπ' εὐθείας εἰδήσεις σας.

«Εἶμαι (λέξεις δυσανάγνωστοι) διότι τὸ τηλεγράφων ἐγένετο δεκτόν, ἀλλὰ, δυστυχῶς, εὐρέθημὲν ὑποχρεωμένοι νὰ δεχθῶμεν, ἂν καὶ ἐπεθυμοῦμεν τὸν πόλεμον εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Γερμανίας καὶ λόγῳ τῶν πολιτικῶν πλεονεκτημάτων καὶ λόγῳ τῆς ἀνάγκης νὰ ἀπαλλαχθῶμεν τῶν λυσσαλέων ἐχθρῶν μας καὶ ὅπως ἀνταποκριθῶμεν εἰς τὴν συμπάθειαν ἣν ἤδη ἐπεδείξατο ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς διὰ τὴν Γερμανίαν. Ἀλλ' ἡ ἔλλειψις ἐπαρκῶν

τροφίμων και πολεμοφοδίων δια τὴν διάρκειαν τῆς ἐκστρατείας καὶ πρὸ παντὸς ἡ ἐλλειψίς βαρέος κυροβολικοῦ ὅπως (λέξεις δυσανάγνωστοι) τὰς ὀχυρωμένας καὶ παρεσκευασμένας θέσεις τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὰ στενὰ τὰ πρὸς βορρᾶν τῆς Θεσσαλίας, καὶ ἡ πιθανῶς ἄμεσος (ἄπειλή) τῆς πρωτευούσης καὶ τῆς μόνης ὁδοῦ συγκοινωνίας ἡμῶν ὑπὸ τῶν ἀναγγελλθεισῶν Ἀγγλικῶν δυνάμεων ἐν Μάλτᾳ διὰ τὴν ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν, ὑπεχρέωσαν ἡμᾶς νὰ παραιτηθῶμεν, μετὰ μεγάλης λύπης τοῦ σκοποῦ τούτου.

» Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ λησμονήσης ὅτι ἡ Ἑλλάς, διὰ τὰ σχέδιά μας, θὰ ἠδύνατο, συνδεομένη σιδηροδρομικῶς, νὰ παράσχη χρήσιμον καὶ πολύτιμον βοήθειαν εἰς τὴν ἀγαπητὴν μας Πατρίδα, λόγῳ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῆς θέσεως. Παρὰ τῷ λαῷ θὰ ἐξακολουθήσῃ ὑπὲρ τῆς Γερμανίας καὶ ἐναντίον τῶν ἐγθρῶν μας ἐργασία· περὶ τούτου δύνασαι νὰ ἦσαι ἐντελῶς βέβαιος, καὶ εἴμαι ὑπερήφανος ἕτι αἱ ἀπερίγραπτοι δοκιμασίαι καὶ αἱ ἀγωνιώδεις στιγμαὶ ἃς διήλθομεν καὶ ἐξακολουθοῦμεν νὰ διερχώμεθα πρὸς διατήρησιν τῆς οὐδέτερότητος, ἠδυνήθησαν νὰ παράσχωσι σπουδαίως ὑπηρεσίας. Σὲ ἀσπάζομαι.

(Ἵπ.) ΣΟΦΙΑ»

Ἵστεροῦγραφον διὰ τὸν Ν. Θεοτόκην.

«Πρέπει καὶ σεῖς νὰ ἐργασθῆτε (λέψεις δυσανάγνωστοι) ἐν τῷ πνεύματι τοῦ τηλεγραφήματος τούτου παρὰ τῷ Κω Zimmermann, διὰ τὰς κατὰ καὶ μετὰ τὸν πόλεμον σχέσεις ἡμῶν.

(Ἵπ.) ΣΟΦΙΑ»

Ἵστεροῦγραφον τοῦ Κου Ι. Θεοτόκη,

«Ὅλα τὰ τηλεγραφήματα ἐλήφθησαν ἐξαιρέσει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 195.(¹) Ἐλπίζω τὸ νέον ἔτος εὐτυχέστατον.

(Ἵπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ Ἄρ. 309

Ἄ ρ ι θ . 1 9 8 .

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Στοθμὸ OSM πρὸ Σταθμῶν FF)

Ὁ Κος Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
πρὸς Ζ (Z) (²)

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 30 Δεκεμβρίου 1916]12 Ἰανουαρίου 1917.

Ἐπαναλαμβάνω τὸ τηλεγράφημα ὑπ' ἀριθ. 108(;) καὶ γνωρίζω τὴν λήψιν τῶν τηλεγραφημάτων ὑπ' ἀριθ. 301, 302 καὶ 303(ἰ) :

(1) Ἐπεταί φράσις ἰδιωτικῆς φύσεως.

(2) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 176 ραδιοτηλεγράφημα.

(3) Ὅρα αὐτὰ ἀνωτέρω ὑπὸ ταῦς ἀριθ. 191, 192 καὶ 193.

«Είδον τὸν Κον Zimmermann καὶ ἐπέμεινα ὅπως ἢ ἐπίθεσις ἀρχίσῃ ὅσον τὸ δυνατόν
 » ταχύτερον, τῷ εἶπον δὲ ὅτι ἐπιθυμοῦμεν τέλος νὰ διευκρινίσωμεν ἂν ἢ ἐπίθεσις αὕτη θὰ
 » γίνῃ Μοὶ ἀπάντησεν ὅτι αὐτὸς προσωπικῶς εἶναι ὑπὲρ τῆς ἐπιθέσεως, ἀλλ' ὅτι τὸ πᾶν ἐξαρ-
 » τᾶται ἀπὸ τὸν Στρατάρχη γον Hindenburg πρὸς ὃν ἀπετάθη. "Ἄν ἢ ἀπάντησις ἦναι
 » ἀναβλητικὴ, φρονῶ ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐνεργήσωμεν κατὰ τὰ ἴδια ἡμῶν συμφέροντα
 » χωρὶς νὰ λάβωμεν οὐδέν ἄλλο ὑπ' ὄψιν, καθ' ὅσον προέβημεν ἤδη εἰς ἀρκετὰς θυσίας
 » καὶ δὲν εἰμποροῦμεν νὰ καταστρέψωμεν τὴν δυναστείαν καὶ τὸν τόπον διὰ τὰ μαῦ-
 » ρα μάτια (λέξεις δυσανάγνωστοι)».

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἄ ρ ι θ . 1 9 9 .

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμὸς OSM πρὸς Σταθμὸν FF')

Ὁ Κος Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
 πρὸς Ζ (Z) (')

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 30 Δεκεμβρίου 1916]12 Ἰανουαρίου 1917.

"Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς πληροφορήσω εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑμετέρου τηλεγραφήματος
 ὑπ' ἀριθ. 308(2) ὅτι ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, πρὸς ὃν ἀνήγγειλα σήμερον τὴν
 πρῶταν τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν παρὰ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Στέμματος, ἔμεινεν ἀρκετὰ
 ἀπογοητευμένος. Δὲν παρέλειψα νὰ παρατηρήσω εἰς αὐτόν, ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην μου,
 ἂν ἢ ἀπάντησις τοῦ Στρατάρχου γον Hindenburg ἦτο περισσότερον πρόθυμος καὶ κα-
 τηγορηματικὴ, πολὺ πιθανὸν τὸ Συμβούλιον τοῦ Στέμματος νὰ εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς
 δράσεως.

Θὰ ἐπιβληθῆ ἔλεγχος ἐπὶ τῆς τηλεγραφικῆς ὑπηρεσίας;

Π ρ ο σ ω π ι κ ο ν .

Μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς Διακοινώσεως καὶ τὴν ἀποχὴν ἀπὸ πάσης δράσεως φρονῶ
 ὅτι, ἐπὶ τινα χρόνον τοῦλάχιστον δὲν θὰ διεξαχθῶσι διαπραγματεύσεις μεταξὺ Ἀθηναίων
 καὶ Βερολίνου, οὕτως ὥστε δύναμαι νὰ κάμω χρῆσιν τῆς ἀδείας μου. Παρακαλῶ νὰ μοὶ
 τηλεγραφήσητε τὴν (;) ὑμῶν ὡς καὶ τὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως. Ἐν καταφατικῇ περι-
 πτώσει, συνεννοηθῆτε, παρακαλῶ, μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὅπως ἐπιτύχω
 ἐκ μέρους τῆς Συνεννοήσεως (λέξεις δυσανάγνωστοι) ἐξασφάλισιν ἐλευθέρας διόδου δι'
 Ἰταλίας, κατὰ τε τὴν μετάβασιν καὶ τὴν ἐπιστροφήν δι' ἐμέ, τὴν Η. (;) καὶ μίαν θαλαμη-
 πόλον. Ἄριθ. (202).

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(1) Ὅρα ἀνωτέρω τὸ ὑπ' ἀριθ. 176 ραδιοτηλεγράφημα.

(2) Ὅρα αὐτὸ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 195.

Ἄριθ. 200.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνῃ Πρέσβην τῆς Ἑλλάδος.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Δεκεμβρίου 1916)13 Ἰανουαρίου 1917.

Ἐυχαριστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα πρὸς τὸν ἡμέτερον ἐν Βερολίνῳ Πρέσβευτὴν, μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως γνωρίσητε ἡμῖν τὴν λήψιν.

(Ὑπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Τηλεγράφημα τοῦ Κου Ι. Θεοτόκη,
Ἀρχηγοῦ τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.

Παρακαλῶ νὰ μὲ πληροφορήσης ἂν ὁ Falkenhauseu ἔλαβε δύο τηλεγραφήματα διαβιβάσθέντα διὰ τοῦ ἡμετέρου Σταθμοῦ RSP εἰς Περλεπέν.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἔμεινε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰ δύο τηλεγραφήματά σου ὑπ' ἀριθ. 202(1) καὶ 203(2) καὶ μοὶ λέγει ὅτι εἶδες πάντοτε καθαρά τὴν κατάστασιν. Ὡς πρὸς τὴν ἀδειαν, κατ' ἀρχὴν εἶναι ὑπὲρ τοῦ νὰ κάμῃς χρῆσιν, φοβεῖται μόνον τὰς δυσκολίας τοῦ ταξιδίου καὶ πρὸ πάντων μήπως δὲν ἐπιτρέψουν τὴν ἐπάνοδόν σου. Θὰ ἀπάντησῃ ὀριστικῶς ἀφ' οὗ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἡ γνώμη μου εἶναι, πρὸς ἀποφυγὴν ὅλων αὐτῶν τῶν δυσκολιῶν καὶ κινδύνων, νὰ παραμείνης ἀλόμῃ ἐκεῖ, καὶ τὴν ἀνοιξιν, ἂν τότε ἦναι δυνατόν, ἔρχεσαι.

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Τηλεγράφημα τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσης Σοφίας
διὰ τὸν Falkenhauseu

Ὁ Κος Zimmermann πρῶσωπικῶς ἦτο ὑπὲρ τῆς ἐπιθέσεως, ἀλλ' ἡ ἀπόφασις θὰ ἐλαμβάνετο ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ Στρατάρχου von Hindenburg, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπάντησις ἂν ἦτο εὐνοϊκὴ καὶ κατηγορηματικὴ, τὸ Συμβούλιον τοῦ Στέμματος θὰ εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς ἐπιθέσεως. Εἶμαι καταλυπημένῃ! Εἶναι πολὺ κουτό! Διεπράχθησαν λάθη! Τὰ Κύθηρα κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ἄλλοι (ἐκπλήξεις) θὰ ἐπακολουθήσωσιν ἴσως. Χαιρετισμοίς.

(Ὑπ.) ΣΟΦΙΑ

(1) Ὅρα αὐτὸ ἀμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 199.

(2) Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο δὲν ἀνευρέθη.

Ἰστερόγραφον τοῦ Κου Ι. Θεοτόκη
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην.

Περὶ ἐλέγχων οὐδὲν ἀκόμη ὠρισμένον. Φρονῶ ὅτι δὲν θὰ ἐπεκταθῶσιν ἐπὶ τῶν τηλεγράφων. Τὸ διὰ τὸν Falkenhauseu τηλεγράφημα περιέχει σκέψεις τῆς Βασιλίσσης.

(Ἰπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ Ἄριθ. 311

Ἄριθ. 201.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ἰπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνῃ Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 1]14 Ἰανουαρίου 1917.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα πρὸς τὸν ἡμέτερον ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτὴν, μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως γνωσθῆ ἡμῖν ἡ λήψις.

(Ἰπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Τηλεγράφημα S. (;)
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.
Διὰ τὸν Falkenhauseu

Ἐν ἧ περιπτώσει τὸ ταχυδρομεῖον φθάσῃ μὲ καθυστέρησιν εἰς Π. (;), τὸ βραδύτερον τὸ Σάββατον 20 Ἰανουαρίου, σὰς παρακαλῶ νὰ τὸ ἀναμείνητε. Εἶναι μεγίστης σπουδαιότητος νὰ ὁμιλήσητε προσωπικῶς πρὸς τὸν ἐπιφέροντα ἐφεδρον ἀξιωματικὸν Φραγκῖσκον περὶ τῆς ὀργανώσεως τῶν συμμοριῶν εἰς τὸ μέλλον.

Ἐκ Λονδίνου ὁ Ναυτικὸς Ἀκόλουθος ἀνακοινοῖ ὅτι: «δι' ἀλλεπαλλήλων διακαινώσεων διαβιβασθεισῶν ἀπ' εὐθείας ἢ τῇ μεσολαβῆσει τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν (λέξεις δυσανάγνωστοι) νὰ ἀνακοινώσωσιν ἀμοιβαίως τὰς σκέψεις των καὶ καταλήξωσιν οὕτως εἰς συνδιάσκεψιν. Ἡ περίοδος αὕτη ἔσεται μακρά. Τὸ Ἀγγλικὸν Αὐτοκρατορικὸν Συνέδριον, ἀνευ τῆς γνώμης τοῦ ὁποίου δὲν θὰ ἤθελον νὰ εἰσέλθωσιν εἰς ὀριστικὰς διαπραγματεύσεις, θὰ συνέλθῃ κατὰ τὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου. Σχολιάζονται πολὺ ἐν ταῦθα αἱ παρασκηνιακαὶ ἐνέργειαι τῆς γαλλικῆς σοσιαλιστικῆς ομάδος, ἥτις ἐπιθυμεῖ (λέξεις δυσανάγνωστοι) εἰρήνης, ὅπως καὶ ἡ Ἰταλία.

Χαιρετισμούς.

(Ἰπ.) S. Ἄριθ. 312

Ἄριθ. 202.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ἀλ. Ναούμ, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βουλγαρία,
πρὸς τὸν Κοσ Εὐγ. Ζαλοκώστα, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Σόφια, τῇ 1 Ἰανουαρίου 1917.

Κατόπιν τοῦ ἀπὸ 5 Δεκεμβρίου π. ἔ. τηλεγραφήματός μου (1), λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω ὑμῖν ὅτι εἰς τὸν Στρατιωτικὸν Διοικητὴν τῶν ὑπὸ κατοχὴν διαμερισμάτων τῆς Ἀνατολικῆς Μάκεδονίας Στρατηγὸν Τάνεφ, πρὸ τινος ἀφικόμενον ἐνταῦθα καὶ ἐπισκεφθέντα με σήμερον, ἀνέπτυξα ἐν ἐκτάσει προφορικῶς τὴν ὀδυνηρὰν κατάστασιν τῶν ἡμετέρων, ὡς ἄλλως τε διετύπωσα ταύτην καὶ ἐν διακοινώσει μου πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν Κυβέρνησιν. Ὁ Στρατηγὸς Τάνεφ, ὅστις ἄλλας μὲν μομφὰς ἀπέδιδεν εἰς κακὴν ἀπέναντι τῶν ἡμετέρων συμπεριφορὰν τῶν Τούρκων, τινὰς δὲ εἰς τὴν ἀκαταστασίαν τὴν ἐπελθοῦσαν ἐκ τῆς εἰς τὸ ἡμέτερον ἔδαφος εἰσόδου τῶν ξένων στρατευμάτων, ἀνεγνώρισεν ἐν τούτοις ὅτι πλεῖσται παρατηρήσεις μου εἶναι ἀκριβεῖς καὶ μοὶ ὑπεσχέθη ἰὰ λάβῃ πάντα τὰ ἐπὶ τοῦ προκειμένου κατάλληλα μέτρα πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως.

Δὲν θέλω λείψει, παρακολουθῶν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐντεῦθεν τὰ ἀφορῶντα εἰς τοὺς ἡμετέρους ἐν τῇ ὑπὸ κατοχὴν Ἑλληνικῇ Μάκεδονίᾳ, νὰ προβαίνω ἐκάστοτε εἰς τὰ ἀπαιτούμενα διαβήματα.

(Ὑπ.) ΝΑΟΥΜ

Ἄριθ. 203.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Εὐγ. Ζαλοκώστας, Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
πρὸς τὸν Κοσ Ἀλ. Ναούμ, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βουλγαρία.

Εἰς Σόφιαν

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Ἰανουαρίου 1917.

Εὐχαριστῶ διὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ἡμετέρου τηλεγραφήματος τῆς 1 τρέχοντος (2). Παρακαλῶ ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγυς παρακολουθῆτε τὸ λίαν σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα καὶ ἀναφέρητε ἐκάστοτε ἡμῖν.

(Ὑπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ.

(1) Ὅρα αὐτὸ νωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 184.

(2) Ὅρα αὐτὸ ἀμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τὸν ἀριθ. 202.

Ἄριθ. 204.

ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

(Σταθμός πρὸς Σναξμόν)

Ὁ Κοσ Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίῳ,
πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Κωνσταντῖνον.

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 5)18 Ἰανουαρίου 1917.

Ὁ von Hindenburg μοὶ γνωρίζει ὅτι, κατὰ τὰς πληροφορίες τοῦ Falkenhausen, ἡ Συνεννόησις, παρὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ τελεσιγράφου, σκοπεῖ νὰ ἀπαιτήσῃ παρ' ἡμῶν ἔτι πρὸς τῇ παραδώσωμεν τὸ πυροβολικὸν μας καὶ τὸ ὕλικόν. Τὸ Γερμανικὸν Γενικὸν Ἐπιτελεῖον, ἀποδίδον μεγίστην σημασίαν ὅπως ἡ ἐνδεχομένη αὕτη ἀπαίτησις μὴ ἐκτελεσθῇ, ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ ἂν ἡ Ἑλλὰς θὰ ἦτο πρόθυμος ὅπως, τυχεύσης περιστάσεως, καταστρέψῃ τὸ πυροβολικὸν τῆς καὶ τὸ ὕλικόν. Ἐν καταφατικῇ περιπτώσει ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις θὰ ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μᾶς ἀποζημιώσῃ. Τὸ Γενικὸν Ἐπιτελεῖον παρακαλεῖ Ἑμᾶς, ἐν περιπτώσει ἀποδοχῆς τῆς προτάσεώς του παρὰ τῆς Ἑμετέρας Μεγαλειότητος, ὅπως τῷ ἐπιδοθῇ λεπτομερὴς κατάστασις τοῦ πυροβολικοῦ καὶ λοιποῦ ὕλικου, ἕπερ θὰ κατεστρέφετο καί, ἐπομένως, θὰ ἀντικαθίστατο.

(Ἑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἐστερόγραφον διὰ (S. ;) καὶ τὸν Κοσ Ἰ. Θεοτόκην).

Ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ λάβω τὰ ὑμέτερα τηλεγραφήματα ὑπ' ἀριθ. 311 καὶ 312 (1) εἶναι ἀκριβῆς ἢ ὑπὸ τοῦ Falkenhausen ἀνακοινωθεῖσα εἶδησις ὅτι ἀποσυνεθέσαμεν τὸν Σταθμόν RSP;

Διῆλθον τὴν πρώτην τοῦ ἔτους μεταξὺ τῶν στρατευμάτων μας. Εἶναι ἀπορραϊκτῶν ὅπως ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀπαντήσῃ μὲ δύο λέξεις εἰς τὸ τηλεγράφημα τοῦ Σώματος στρατοῦ. Κάμετε ὅ,τι δυνατὸν ὅπως ἡ ἀπάντησις αὕτη μοὶ περιέλθῃ τὸ ταχύτερον.

(Ἑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

(1) Ὅρα αὐτὰ ἐμέσως ἀνωτέρω ὑπὸ τοῖς ἀριθ. 200 καὶ 201.

Ἄριθ. 205.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνῃ Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 6)19 Ἰανουαρίου 1917.

Εὐκρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον κρυπτογραφικὸν τηλεγράφημα πρὸς τὸν ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτὴν τοῦ Βασιλέως μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως γνωρίσῃτε ἡμῖν τὴν λήψιν.

(Υπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ὁ Κοσ Ι. Θεοτόκης, Ἀρχηγὸς τῆς Αὐλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κοσ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.

Ἐλήφθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 τηλεγράφημά σου. Ὁ Σταθμὸς RSP ἀποσυνετέθη ἕνεκα φόβου μήπως ἀκαιτηθῇ τοῦτο παρὰ τῆς Συνεννοήσεως. Μετεφέρθη εἰς Τρίκκαλα καί, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, θέλει ἀνεγερθῆ ἔκ νέου. Δυνάμεθα πάντοτε νὰ ἐπικοινωνῶμεν ὡς μέχρι σήμερον.

Αἱ Αὐτῶν Μεγαλειότητες σᾶς εὐχαριστοῦσιν ἀμφοτέρους ἐγκαρδιότατα διὰ τὰς εὐχὰς σας.

Τὸ συγκατητήριον τηλεγράφημα διὰ τὸ Σῶμα στρατοῦ ἀπεστάλη πρὸ δύο ἡμερῶν διὰ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, συμφώνως πρὸς τὸ περιεχόμενον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 τηλεγραφήματός σου. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, θὰ λάβῃ ἐντὸς ὀλίγου (λέξεις δυσανάγνωστοι).

Ὁ Κοσ Ναούμ πληροφορεῖ ἐμπιστευτικῶς ὅτι ἡ ἐπίθεσις θὰ γίνῃ εἰς τὸ Μακεδονικὸν μέτωπον, εὐθὺς ὡς λήξῃ ἡ ἐκστρατεία τῆς Ρουμανίας. Γνωρίζεις ὡσαύτως τίποτε περὶ αὐτοῦ; Σὲ ἀσπάζομαι.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἐστεργόγραφον S. (;) διὰ τὸν Falkenhansen

Οἱ Σύμμαχοι δὲν θὰ ἔχωσι πιθανῶς οὐδὲν ἀεροπλάνον δι' αὐτὰς τὰς ἡμέρας, συνεπεία θραύσεων. Προσπαθοῦσι νὰ ἀναβιβάσωσι τὴν δύναμιν τοῦ Μακεδονικοῦ στρατοῦ εἰς 800,000 ἄνδρας καὶ ἀποστέλλουσιν ἐνισχύσεις μετὰ πάσης ταχύτητος. Ὁ νέος ταχυδρόμος θὰ ἀναχωρήσῃ τὸ Σάββατον.

(Υπ.) S. (;) Ἄριθ. 1

Ἄριθ. 206.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνη Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 7/20 Ἰανουαρίου 1917.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα, τὸ ταχύτερον, πρὸς τὸν ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτὴν.

(Ὑπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ὁ Κορ I. Θεοτόκης, Ἀρχηγὸς τῆς Ἀδελφῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας,
πρὸς τὸν Κορ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.

Παρακαλοῦμεν ὅπως ἀνακοινώσης τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν πρὸς τὸν von Hindenburg.

«Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς εὐχαριστεῖ τὸν Στρατάρχη von Hindenburg διὰ τὴν πρότασιν τοῦ ἣν ἀποδέχεται (1). Θὰ ἐνεργηθῶσι τὰ ἀκόλουθα ὅπως τὸ ὑλικὸν μὴ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῆς Συνενοήσεως: 1ον) Κατάλληλος ἀποθήκευσις τοῦ ὑλικοῦ. 2ον) Ἀντίστασις κατ' ἐνδεχομένης ἀπατείας τῆς Συνενοήσεως πρὸς κατάληψιν διὰ τῆς βίας τοῦ ὑλικοῦ. 3ον) Καταστροφή τοῦ ὑλικοῦ ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, ὅποτε τὸ ὑλικὸν θὰ ἀναπληρωθῇ ὑπὸ τῆς Γερμανίας.

»Κατάλογος τοῦ συγκεντρωθέντος εἰς Πελοπόννησον ὑλικοῦ: Πυροβόλα πεδινὰ ἅπαντα ταχυβόλα, 153 Σνάιδερ τῶν 7,5, 29 πυροβόλα Κρομπ τῶν 7,5, δύο ὀβιδοβόλα Σνάιδερ τῶν 12. Πυροβόλα ὀρειβατικά, ἅπαντα ταχυβόλα, 85 Σνάιδερ τῶν 7,5, καὶ 19 πυροβόλα Κρομπ τῶν 7,5. Πολυβόλα 145 Σβαρτσλόζε Ἑλβετίας τῶν 5 (;) χιλιοστῶν καὶ 66 Μαξιμ τῶν 7,65 χιλιοστῶν. Τυφέκια 85,000 μάνλιχερ τῶν 6,5 καὶ 50,000 μάουζερ τῶν 7,65. Πυρομαχικὰ πεζικοῦ: 100 ἑκατομμύρια φυσίγγια μάνλιχερ τῶν 6,5 καὶ 25 ἑκατομμύρια μάουζερ τῶν 7,65. Πρὸς δὲ 165,000 βολιδοφόροι καὶ ἐκρηκτικαὶ ὀβίδες Σνάιδερ τῶν 7,5 διὰ πυροβόλα πεδινὰ. 117,000 βολιδοφόροι καὶ ἐκρηκτικαὶ ὀβίδες Σνάιδερ τῶν 7,5 διὰ πυροβόλα ὀρειβατικά καὶ 2,500 βολιδοφόροι καὶ ἐκρηκτικαὶ ὀβίδες διὰ πυροβόλα ὀρειβατικά».

(Ὑπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Ἔχομεν τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ Βασιλεὺς τῆς Σμύρνης ἐδώροδοκῆθη ὑπὸ τῆς Συνενοήσεως ὅπως τῇ παραδώσῃ τὴν πόλιν τῆς Σμύρνης, σκηνοθετουμένης στάσεώς τινος.

Ἄριθμὸς τοῦ παρόντος τηλεγραφήματος 2.

(1). Ὅρα τὸ ὑπ' ἀριθ. 204 ραδιοτηλεγράφημα.

Ἄριθ. 207.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνη Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος.
(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 13)26 Ἰανουαρίου 1917.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα πρὸς τὸν ἐν Βερολίνῳ Πρεσβευτὴν τοῦ Βασιλέως καὶ γνωρίσητε ἡμῖν τὴν λήψιν.

(Υπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Τηλεγράφημα τῶν Α. Α. Μ. Μ.
τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τῆς Βασιλίσσης Σοφίας
πρὸς τὸν Κον Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ ἀνακοινώσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα, ἐν γερμανικῇ μεταφράσει, πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα :

«Σοὶ ἀπυστέλλομεν ἐκ βάθους ψυχῆς τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς μας ἐπὶ τῇ προσφιλεῖ ἐορτῇ τῶν γενεθλίων σου. Παρακολουθοῦμεν μετὰ θαυμασμοῦ τὰ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν γεγονότα. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ σοὶ δώσῃ ταχέως ἐνδοξὸν νίκην ἐναντίον ἕλων τῶν ἀτιμῶν ἐχθρῶν!

Ἄμᾶς ἐτίμησαν διὰ τῆς ἀποβάσεως 40 στρατιωτῶν Σενεγαλέζων, πρὸς φύλαξιν τῆς Γαλλικῆς Πρεσβείας. Θελκτικὴ εἰκὼν πολιτισμοῦ!

«Σὲ ἀσπαζόμεθα, χαιρετισμούς.

(Υπ.) ΝΤΙΝΟΣ ΣΟΦΙΑ

Υστερόγραφον τοῦ Κον Φ. Ὑψηλάντη, Στανλάρχου τοῦ Βασιλέως,
πρὸς τὸν κ. Ν. Θεοτόκην.

Ἡ Κα Ὑψηλάντη θὰ φθάσῃ προσεχῶς εἰς Αὐστρίαν. Εὐαρεστηθῆτε νὰ τὴν πληροφωρήσητε ὅτι πάντες ἐνταῦθα εἴμεθα καλά.

(Υπ.) Θ. ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ Ἄριθ. 3

Ἄριθ. 208.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν
πρὸς τὸν ἐν Βέρνη Πρέσβυν τῆς Ἑλλάδος
(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Ἀθήναις, τῆ 27 Ἰανουαρίου) 9 Φεβρουαρίου 1917.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ διαβιβάσητε τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα πρὸς τὸν Κον Θεοτόκην, γνωρίζοντες ἡμῖν τὴν λήψιν.

(Υπ.) ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Ὁ Κοσ Ι. Θεοτόκης, Ἀρχηγὸς τῆς Ἀϋλῆς τῆς Α. Μ. τῆς Βασίλισση Σοφίας,
πρὸς τὸν Κοσ Ν. Θεοτόκην, Πρεσβευτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ,

Διατὲ αὐτὴ ἡ παρατεταμένη σιωπὴ; Εἴμεθα πάντοτε ἀνευ εἰδήσεών σου.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

Τηλεγράφημα τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης Σοφίας
διὰ τὴν Πριγκήπισσαν Μ. (;)

Ἐλπίζω ὅτι ἡ ὑγεία εἶναι καλὰ καὶ ὅτι τὸ μέτρον τοῦ ἀποκλεισμοῦ θὰ ἔγῃ πλήρῃ
ἐπιτυχίαν. Ἐνταῦθα τὰ πάντα ὡς συνήθως. Χαιρετισμούς.

(Υπ.) ΣΟΦΙΑ

Ἰσπερόγραφον S (;) διὰ τὸν *Falkenhauseu*

Εἶμαι ἡσυχος καθόσον ἔλαβον εἰδήσεις δι' ἐμμέσου ὁδοῦ περὶ ὑμῶν ὡς καὶ τὸ ταχυ-
δρομεῖον. Χαιρετισμούς.

(Υπ.) S. [;] Ἀριθ. 5.

Ἀριθ. 209.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ Κοσ Ἀλ. Ναούμ, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βουλγαρίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Εὐάγ. Ζαλοκώσταν, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Σόφια, τῆ 15 Φεβρουαρίου 1917.

Ὁ Νομάρχης Δράμας τηλεγραφεῖ, ὅτι ἔνεκα τῆς ἐν τῇ περιφερείᾳ του δημιουργη-
θείσης ἀνωμάλου καταστάσεως καὶ ἐλλείψει ἐργασιῶν, ἐπελθούσης οἰκονομικῆς δυστυχίας
τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ (λέξεις δυσανάγνωστοι) πολλοὶ θάνατοι ἐξ ἀσιτίας σγμειοῦνται
ἐν Καβάλλᾳ καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ Νομοῦ. Πρὸς θεραπείαν τῆς καταστάσεως ταύτης προ-
έβην εἰς σύστασιν, εἰς τὰ κυριώτερα μέρη τοῦ Νομοῦ, οἰκονομικῶν συσσιτίων, ἵνα παρέ-
χηται εἰς τοὺς πεινῶντας, δωρεάν, τοῦλάχιστον ἄρτος. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ περιφερείᾳ
Δράμας πλὴν τῶν ἀνευ ἐργασίας οἰκογενειῶν συνεσωρεύθησαν χιλιάδες προσφύγων ἐκ
τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ Σερρῶν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐγκατεστημένων τοι-
ούτων, οἵτινες ὑπερβῶθησαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων διὰ λόγους στρατιωτικοὺς νὰ ἀπέλθω-
σιν ἐκεῖθεν, ἡ συντήρησις των, ἐξ ἰδίας μόνον πρωτοβουρίας, καθίσταται ἀδύνατος, καθ'
ὅσον ἡ ὑπερτίμησις τῶν τροφίμων ἀυξάνει ἑτημέραι, Ὡς ἐκ τούτου ὁ Κοσ Νομάρχης
παρακαλεῖ ὅπως ἡ Β. Κυβέρνησις ἐγκρίνη πίστωσιν ὑπὲρ τῶν συσταθέντων συσσιτίων,
τοῦλάχιστον διακοσίων χιλιάδων δραχμῶν. πρὸς πρόληψιν ἀθρόων θανάτων ἐξ ἀσιτίας,
ἰδίᾳ μεταξὺ τῶν οἰκογενειῶν εἰς πολλὰς τῶν ὁποίων παρείχεται ἐπίδομα ὑπὸ τῆς Ἐπι-
τροπῆς τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν προσφύγων(1).

(Υπ.) ΝΑΟΥΜ

(1) Τὸ παρὸν τηλεγράφημα παρεπέμφθη τῆ 25 Φεβρουαρίου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν
ἐπεστράφη δὲ παρ' αὐτοῦ τῆ 1 Μαρτίου, μετὰ τῆς ὑποδείξεως ὅπως γίνῃ εἰσήγησις εἰς τὰ Ὑπουργικὸν
Συμβούλιον. Ἐπὶ τοῦ ἐγγράφου, τῆς ἐπιστροφῆς ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐνέγραψεν: «Εἰς εὐθε-
τώτερας οἰκονομικὰς περιστάσεις Ἐπὶ τοῦ παρόντος ΑΡΧΕΙΟΝ». ΖΑ-
ΛΟΚΩΣΤΑΣ.

Ἄριθ. 210.

ΕΚΘΕΣΙΣ

Ἀνωτέρου Δημοσίου Ὑπαλλήλου τῆς Ανατολικῆς Μακεδονίας
ὑπὸ χρονολογίαν 9 Μαρτίου 1917,
ὑποβληθεῖσα ἐκ Γερμανίας διὰ τῆς ἐν Βερολίῳ Β. Πρεσβείας
πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀναφέρω τὰ ἐξῆς γεγονότα, ἅτινα ὁ ἴδιος ἀντελήφθη ἢ ἤκουσα βεβαιούμενα παρ' ἀξιοτίμων καὶ ἐξέχουσας κοινωνικὴν θέσιν κατεχόντων προσώπων, κατὰ τὴν ἐν Καβάλλα ἀναγκαστικὴν διαμονὴν μου :

Τὴν 30 Αὐγούστου π. ἔ. 1916, ἡμέραν Τρίτην καὶ ἐπομένην τῆς διὰ Δράμαν καὶ Γερμανίαν ἀναχωρήσεως τῶν ἐν Καβάλλα Ἑλληνικῶν στρατευμάτων, εἰσῆλθεν ἐν αὐτῇ λόχος τοῦ ἐν τῇ γραμμῇ τῶν ὀχυρῶν Καβάλλας ἐγκατεστημένου Βουλγαρικοῦ στρατοῦ. Ἀμα τῇ εἰσόδῳ ταύτῃ ὁ Διοικητὴς τοῦ λόχου τούτου, ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα στρατιωτικοῦ διοικητοῦ τῆς πόλεως, ἐτοποθέτησε φρουρὰς εἰς τὰς θύρας τῶν δημοσίων καταστημάτων καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰς τῶν Στρατιωτικῶν ἀποθηκῶν ὑλικῶν. Ἐπίσης οἱ πρὸς ἀναχώρησιν ἐκ Καβάλλας συγκεντρωμένοι εἰς τὴν παραλίαν κάτοικοι διετάχθησαν νὰ ἐπιστρέψωσιν οἴκαδε, ἐπαναφέροντες συγγρόνως καὶ τὰ πρὸς ἐπιβίβασιν ἐπὶ τῆς παραλίας συσσωρευμένα ἐπιπλα καὶ λοιπὰ πράγματα αὐτῶν, καὶ ἀπηγορεύθη πᾶσα ἐκ τῆς πόλεως ἐξοδος οἰουδέποτε ἀτόμου, ὡς καὶ ἡ μετὰ τῆς παραλίας συγκοινωνία. Ἡ ἐπὶ τοῦ φρουρίου κυματίζουσα Ἑλληνικὴ σημαία κατεβιβάσθη καὶ ἐξεσγίσθη ὑπὸ τοῦ Τουρκικοῦ πληθυσμοῦ ὅστις ἀπαξάπας, ἅμα τῇ εἰσόδῳ τῶν Βουλγάρων, ἀπεκήρυξε τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος καὶ ἐξ ἰδιοτελοῦς συμφέροντος ἐνεστερνίσθη τοῖς Βουλγάρους ὡς συμμάχους τῶν Ὀθωμανῶν ἐν τῷ παρόντι πανευρωπαϊκῷ πολέμῳ. Ἀπάντες δὲ οἱ κάτοικοι διὰ κήρυκος αὐστηρῶς διετάχθησαν ὅπως ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς ἐπομένης πρωίας παραμένωσιν εἰς τὰς οἰκίας των ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου φωτὸς ἐν αὐταῖς.

Τούτων οὕτως κανονισθέντων, ἤρξατο ἄνευ χρονοτριβῆς ἡ ὑπο τῶν ἐπὶ τούτῳ ἀφικθέντων Βουλγάρων ἀξιοματικῶν τῆς ἐπιμελητείας συστηματικὴ ἐκκένωσις τῶν δημοσίων ἀποθηκῶν ὑλικῶν καὶ ἡ διὰ νυκτὸς μεταφορὰ αὐτοῦ ἐκτὸς τῆς πόλεως. Ἐπίσης τοῦ Βουλγάρου Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ τῆς πόλεως διωρίσαντος εἰς τὴν κενὴν θέσιν δημάρχου αὐτῆς τὸν Τοῦρκον Χαμδῆ Βέην, ὅστις προσέλαβε δημοτικὸν συμβούλιον ἐκ Τοῦρκων (τῶν Ἑλλήνων δημοτικῶν συμβούλων δολίως ἐπὶ τούτῳ φυλακισθέντων ἐπὶ τινὰ χρόνον ὡς ὑπόπτων), ἤρτισε διενεργουμένη ἀμείλικτος λήστευσις τῶν περιουσιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ὑπὸ τε Βουλγάρων καὶ Τοῦρκων διὰ δολίαν ἐπιτάξιν τῶν ἐμπορευμάτων τῶν καταστημάτων των, διὰ γρηματικῶν ἐκβιάσεων, δι' αὐθαρέτων ἀρπαγῶν ἐκ τε οἰκιῶν καὶ καταστημάτων παντὸς γρησίμου αὐτοῖς ἢ ἐμπορευσίμου ὑλικῶν, δι' ἐπιτηδεύσεως αἰσχροκερδοῦς ὑπερτιμῆσεως τῶν τροφίμων καὶ εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης. Καίτοι ἡ ζωὴ οὐδενὸς τότε ἠπειλήθη, πάντοτε ἡ Βουλγαρικὴ τρομοκρατικὴ διαγωγὴ τῶν πρώτων μηνῶν διετήρει ἐξ ὑπολογισμοῦ ἀμείωτον τὸν τοιοῦτον φόβον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν Ἑλλήνων κατοίκων τῆς πόλεως. Οὐ γὰρ ἦν τὸν ἢ ἐν τῇ πόλει τάξις διετήρηθη πάντοτε ἀσάλευτος διὰ Βουλγαρικῶν περιπόλων καὶ, ἐξοιρήσει εὐσρίθμων νυκτεριῶν φένων πρὸς λήστευσιν, ἀποδοθέντων εἰς Βουλγάρους καὶ Τοῦρκους στρατιώτας (οἱ Τοῦρκοι κάτοικοι παρὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν διατεινομένην Ἑλληνικὴν ὑπηκοότητα των ἐστρατολογήθησαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ ἀπετέλεσαν ἴδιον Τουρκικὸν σῶμα), πλήρης ἀσφάλεια ἐπεκράτησεν, ἀλλὰ καὶ πλήρης πάντοτε δυσπιστία τοὺς πρώτους μῆνας ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων

κατὰ τῶν Ἑλλήνων, οὓς ἐθεώρουν ὡς Βενιζελικοὺς καὶ ὅπωςδήποτε ὑπόπτους, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τῶν Ἑλλήνων στρατιωτικῶν. Οἱ τοιοῦτοι ἀνακαλυπτόμενοι ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἐφυλακίζοντο ἐπὶ ἡμέρας καὶ μετὰ διαφόρους στερήσεις καὶ ἐξευτελισμοὺς μετεφέροντο ἐκτὸς τῆς Καβάλλας, εἰς Δράμαν ἢ Σίφιαν (Εὐστάθιος Φαράκλας, ἀπόστρατος ταγματάρχης τῆς Ἐπιμελητείας καὶ λογιστῆς τῆς ἐν Καβάλλα ἀποθήκης ὑλικοῦ ὀχυρώσεων, Γ. Μπόταγας, ἐφεδρὸς ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ κλπ.) Ἐπίσης οἱ δημόσιοι Ἑλληνες ταχυδρομικοὶ καὶ τηλεγραφικοὶ ὑπάλληλοι Καβάλλας ἀπεμακρύνθησαν αὐτῆς ὡς ὑποπτοὶ καὶ ἐστάλησαν εἰς Δράμαν, ὅπου εἰσέτι παραμένουσιν.

Οὐδεμιᾶς Ἑλληνικῆς Ἀρχῆς ὑπαρχούσης ἐν Καβάλλα, τὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἀνετέθησαν εἰς τὸν Τούρκον Χαμδῆ Βέην, ὅστις μετὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου του, καθαρῶς ἐκ Τούρκων ἀποτελουμένου ἔθυσσε καὶ ἀπώλεσεν, οὐ μόνον ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ Δήμου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἰδιαιτέρων περιουσιῶν τῶν Ἑλλήνων κατοίκων τῆς πόλεως. Ὑπὸ τὰς ληστρικὰς τῶν ὀρμῶν καὶ τὴν πλήρη διὰ τὰς τραμακτικὰς συνεπείας ἀδιαφορίαν τόσον αὐτῶν, ὅσον καὶ τῆς Βουλγαρικῆς στρατιωτικῆς διοικήσεως τῆς πόλεως, ἐδημιουργήθη πρωτοφανὴς καὶ ἀνήκουστος εἰς τὰ γρονικὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐπὶ μακρὰν πολιορκηθεισῶν πόλεων σπάνις καὶ ὑπερτίμησις ἄρτου, τροφίμων καὶ εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, προξενήσασα μέγαν ἠθικὸν καὶ ὑλικὸν κλονισμὸν, φοβερὰν πείναν καὶ θανάτους ἐξ ἀσιτίας 10—15 ἀτόμων κατὰ μέσον ὄρον ἡμερησίως. Ταῦτα ἐν τῇ ἐντελεῖ ἀνοχῇ καὶ ἀδιαφορίᾳ τῆς στρατιωτικῆς διοικήσεως τῆς πόλεως, μὴ μεριμνώσης εἰμὴ περὶ τῆς ἐκκένωσεως τῶν Δημοσίων ἀποθηκῶν καὶ τῶν ἀδεσπότην μεγάλων ἐμπορικῶν καταστημάτων τῆς πόλεως, ἣν ἐπηκολούθησεν ἀληθὴς διαρπαγὴ τῶν οἰκιῶν ἐν πλήρει ἡμέρᾳ ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐρεύνης, πρὸς ἀνεύρεσιν δημοσίων στρατιωτικῶν εἰδῶν, μὴ παραδοθέντων αὐτῇ ὑπὸ τῶν κατοίκων, ὡς οὗτοι διὰ κήρυκος ἐπανειλημμένως πρὸς τοῦτο προσεκλήθησαν. Διὰ τῆς παντελοῦς ἀδιαφορίας τῶν Βουλγάρων, καὶ δὴ τῆς συμπράξεώς των, εἰσαγόντων πρὸς αἰσχροκερδῆ μεταπώλησιν διάφορα εἶδη πρώτης ἀνάγκης ἐκ Βουλγαρίας, ἢ ἀπηνῆς καὶ ἄγρια αἰσχροκέρδεια, διενεργουμένη ὑπὸ τε τῶν Τούρκων καὶ Ἑβραίων τῆς πόλεως, ὠργίασε καὶ ὀργιάζει κυριολεκτικῶς εἰσέτι, ἀναβιβάσασα τὰς τιμὰς κατ' ὁκᾶν ὡς ἐξῆς :

Τοῦ ἄρτου (ἀθλίου μίγματος σίτου, ἐν ἀνεπαισθήτῳ ποσότητι, ἢ ἀραβοσίτου (μπομπότας), σικάλεως, κριθῆς καὶ διαφόρων ἀκαθάρτων οὐσιῶν) εἰς 8—10 λέβια (λέβιον—Βουλγαρικὴ δραχμὴ ἐπιβληθεῖσα ἐν τῇ ἀγορᾷ Καβάλλας ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ βία ἐξισωθεῖσα ὑπ' αὐτῶν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν δραχμὴν), τοῦ κρέατος καὶ τῶν ξηρῶν φασολίων εἰς 8—12 λέβια, τοῦ τυροῦ εἰς 24—36 λέβια, τοῦ βουτύρου ἢ λίπους εἰς 40—50 λέβια, τοῦ ἄλατος εἰς 12—20 λέβια, τῆς ζαχαρέως εἰς 60—80 λέβια, τῆς ὀρύζης εἰς 24 λέβια, τῶν λαχανικῶν εἰς 4 λέβια, τῶν γεωμήλων εἰς 6—8 λέβια, τοῦ οἴνου εἰς 8 λέβια, τοῦ γάλακτος (ἀσυνειδήτως νενοθευμένου πάντοτε) εἰς 4 λέβια, τῆς κριθῆς εἰς 10 λέβια, τῶν ὠῶν εἰς 60—80 λεπτὰ ἕκαστον, τῶν πράσων εἰς 1 λέβιον τὴν δεσμίδα (ἐκ τριῶν πράσων) τῶν ξυλοκαρβούνων εἰς 1 1)2 λέβιον τὴν ὁκᾶν κλπ. κλπ.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἐκκένωσιν τῶν Δημοσίων ἀποθηκῶν ἐπηκολούθησεν ἢ ὑπ' αὐτῶν αὐθαίρετος ἐκκένωσις, ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἐπιτάξεως ὅλων τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν καταστημάτων, παντοπωλείων (Σέρτσου κλπ.), σιδηροπωλείων (Ρακιτζῆ κλπ.) ὧν οἱ ἰδιοκτῆται ἀπουσίαζον ἐκ φόβου, ἀναχωρήσαντες ἐκ Καβάλλας ὀλίγον πρὸ τῆς Βουλγαρικῆς κατοχῆς, ὡς καὶ ἡ προμνησθεῖσα ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς οἰκίαις συστηματικὴ κατὰ συνοικίας ἐρευνα, ἐκτελεσθεῖσα ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν, ἐπὶ κεφαλῆς διμοιρίας ἢ ἐνωμοτίας ὀπλιτῶν, τῇ διαταγῇ τῆς Βουλγαρικῆς διοικήσεως τῆς πόλεως. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, πρὸς τῷ εὐρεθέντι ἐλάχιστῳ ἀριθμῷ Δημοσίων στρατιωτικῶν εἰδῶν (ὀπλῶν, περιστρόφων, κλινοσκεπασμάτων, ὑδροδοχείων κλπ.), κατεσχέθησαν καὶ ἀπήχθησαν, ἀνευ ἀνταλλαγῆς τῆς ἐλαχίστης ἀποδείξεως παραλαβῆς, ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἀξιωματικῶν καὶ πᾶσαι αἱ ὅπωςδήποτε ἀνακαλυφθεῖσαι ὑπ' αὐτῶν στολαὶ τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς Καβάλλας, οἵτινες ἀναχωρήσαντες ἐσπευσμένως τὴν 28—29 Αὐγούστου π. ἔ. 1916, εἶχον ἐγκαταλίπει αὐτὰς πρὸς φύλαξιν ἐν ταῖς οἰκίαις

ἢ ξενοδοχείοις ἐν οἷς διέμενον, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ στρατιωτικὰ εἶδη καὶ τὰ ἐπιπλα καὶ λοιπὰ πολύτιμα πράγματα αὐτῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, ὡς τὰ τοῦ ἀντιστρατήγου διοικητοῦ τοῦ Δ' Σώματος Στρατοῦ κ. Γεννάδη (ἐν τῷ ἀνωγείῳ τῆς οἰκίας ἔπου τὰ γραφεῖα τοῦ Σώματος), τοῦ Μεράρχου συνταγματάρχου κ. Ἰ. Χατζοπούλου (ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἤδη Δημάρχου Καβάλλας κ. Ν. Σερδάρου), τοῦ ταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ κ. Ἰ. Κωστανῆ, τῶν ταγματάρχων τοῦ πεζικοῦ κ. κ. Γ. Κορτζᾶ, Κ. Καποδίστρια, Ἰ. Κουμουνδούρου, τῶν ἀξιωματικῶν οἵτινες κατῴκουν ἐν τῷ Grand Hôtel τῆς πόλεως, ὡς καὶ πλήθους ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν καὶ κατωτέρων, οἵτινες διέμενον ἐν Καβάλλᾳ, εἴτε μόνοι εἴτε οἰκογενειακῶς. Καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἐδοὺς τῆς πόλεως πᾶς κάτοικος φέρων οἶονδῆποτε στρατιωτικὸν εἶδος ἢ προσομοιάζον πρὸς τοιοῦτον ἀπεγυμνοῦτο ὑπὸ τοῦ πρώτου τυχόντος Βουλγάρου ἢ Τούρκου στρατιώτου καὶ ἀπεστερεῖτο αὐτοῦ, ὅπερ παρεδίδετο εἰς τὴν σχετικὴν Βουλγαρικὴν ἢ Τουρκικὴν ἀποθήκην, αὐστηρῶς ἀπαγορευομένης τῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐλευθέρας πωλήσεως τοιούτων εἰδῶν.

Μετὰ τὴν τοιαύτην ἔρευναν, συντελεσθείσης πλέον τῆς προεκτεθείσης κατὰ τὸ δυνατόν διαρπαγῆς τῆς Καβάλλας, διωρίσθη Διοικητὴς τῆς πόλεως ὁ Βούλγαρος ἐφιδρος ἀνθυποπλοίαρχος κ. Ἀγγελῶφ, ὅστις παύσας τὸν Τούρκον Δήμαρχον, διώρισε τὸν Ἑλληνα Σερδάρου καὶ δημοτικὸν συμβούλιον ἐξ Ἑλλήνων ἀποτελούμενον. Χάρις εἰς τὰς δραστήριους ἐνεργείας τοῦ κ. Σερδάρου, ἡ ἐπὶ τοῦ Τούρκου Δημάρχου, πρὸς πρόληψιν τῆς ἐξ ἀσιτίας ἐξαντώσεως τῆς Καβάλλας, ἀρξομένη σπανιωτάτη (ἀπαξ ἢ δις τῆς ἐβδομάδος) εἰσαγωγὴ ἀλεύρων, διὰ τὴν διὰ δελτίων ἐν τοῖς ἀρτοποιεῖσι διανομὴν ἄρτου ἀθλί-
ας ποιότητος, ἐπολλαπλασιάσθη σημαντικῶς, ἡ ποιότης τοῦ ἄρτου ἀρκούντως ἐβελτιώθη, ἐλήφθη συντονωτάτη μέριμνα διὰ τοὺς ἀπόρους τῆς πόλεως (διανομὴ ἄρτου καὶ συσσιτίου δωρεάν) καὶ ἐν γένει ἤρχισεν ἡ πόλις τῆς Καβάλλας τὰ μέγιστα ἀνακουφιζομένη ἀπὸ τῶν ἀπὸ πολλῶν μηνῶν μαστιζόντων αὐτὴν δεινῶν. Οὐχ ἦττον πλήθος οἰκιῶν αὐτῆς, ἀδεσπότην ἐξ ἐσπευσμένης ἀναχωρήσεως τῶν ἰδιοκτητῶν των, τῇ ἀνοχῇ τῶν Βουλγάρων, διηρπάγη κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῇ Τούρκων, Ἰβραίων, καὶ προσφύγων, καὶ ὅ,τι ἦτο δυνατόν νὰ ἀφαιρεθῇ ἐξ αὐτῶν ἐλεηλατήθη (κέραμοι, ξυλεία, θύραι, παράθυρα, πατώματα, ὕαλοι, σιδηρικὰ κλπ.) οὕτως ὥστε ἤδη ἀπομένουσι μόνον οἱ τοῖχοι.

Τέλος, ἡ μεγάλη στρατιωτικὴ ἐν Κουτσιούκ-Ὀρμάν Ἀποθήκη ὑλικῶν ὀχυρώσεων ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Βουλγαρικῆς κατοχῆς διηρπάγη τελείως ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ, χρησιμοποίησαντος ἅπαντα ἐν γένει τὰ ὑλικά αὐτῆς εἰς τὰ διάφορα ἐν Καβάλλᾳ καὶ ἐξῶθεν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν γραμμὴν τῶν ὀχυρῶν Καβάλλας ἐκτελεσθέντα παρ' αὐτοῦ ὀχυρωματικὰ ἔργα. Ὁμοίως ἤρπασεν οὗτος ἅπαν τὸ περιεχόμενον τῆς εἰς τὸν Δῆμον Καβάλλας ἀνηκούσης ἀποθήκης ξυλείας, προωρισμένον διὰ τὴν στέγασιν τῶν προσφύγων, ἐν γένει δὲ αὐθαίρετως καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀποδείξεως παραλαβῆς, ἀφηρέθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο εἰς τὸ ἐλάχιστον νὰ τοῖς χρησιμεύσῃ, ἀνήκον εἴτε εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον, εἴτε εἰς τὸν Δῆμον Καβάλλας, εἴτε εἰς ἰδιώτας, ὧν τὰ ἐμπορεύματα ἐπετάσσοντο μὲν ἀλλ' ἐξετιμῶντο—ὅσα ἐξ αὐτῶν ἔσχον τὴν τοιαύτην καλὴν τύχην—εἰς τὸ εἰκοστὸν μόνον τῆς πραγματικῆς ἀξίας των.

Ἐν Δράμα, ἔπου ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρχεν Ἑλληὴν Νομάρχης (ὁ κ. Μπακόπουλος) καὶ Ἑλληὴν Δήμαρχος (ὁ κ. Φέσσας) καὶ ἄλλαι τινὲς δημόσιοι Ἑλληνικαὶ ὑπηρεσίαι, ὡς ἀσφαλῶς ἐπληροφόρηθην, κατὰ τὴν ἐκεῖ ὀλιγοήμερον (9—18 Φεβρουαρίου), διαμονὴν μου, ἐγένοντο πολὺ ὀλιγώτεραι αὐθαιρέσιαι καὶ διαρπαγαὶ τῶν περιουσιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου καὶ τῶν πραγμάτων τῶν Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Τούρκων, ὁ δὲ πληθυσμὸς ὀλιγώτερον ἐκ τῆς ἐλλείψεως τροφίμων ὑπέφερε καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ὑπὸ τῆς κείνης ἐδεκατίσθη, ληφθείσης ἐγκαίρου μερίμνης ὑπὸ τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν. Οὐχ ἦττον καὶ ἐν Δράμα ἡ αἰσχροκέρδεια ἀφέθη ἀχαλίνωτος ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, πρὸς ἴδιον συμφέρον των, εἰσχομιζόντων ἐκάστοτε ἐκ Βουλγαρίας διάφορα εἶδη πρώτης ἀνάγκης καὶ μεταπωλούντων αὐτὰ εἰς τὰς ὑπερβόλους τιμὰς τῆς ἀγορᾶς Δράμας ὀλίγον διαφερούσας τῶν προμνησθεισῶν τιμῶν τῆς ἀγορᾶς Καβάλλας.

Ἄ ρ ι θ . 2 1 1 .

Ὁ Κοσ Ἄ λ . Ν α ο ύ μ , Π ρ ε σ β ε υ τ ῆ ς τ ῆ ς Ἑ λ λ ά δ ο ς ἐ ν Β ο υ λ γ α ρ ί α ,
π ρ ό ς τ ό ν Κο ν Ε ὑ γ . Ζ α λ ο κ ώ σ τ α ν , Ὑ π ο υ ρ γ ό ν ἐ π ῖ τ ῶ ν Ἑ ξ ω τ ε ρ ι κ ῶ ν ,

Ε ἰ ς Ἀ θ ῆ ν α ς

Ἐ ν Σ ῶ φ ι α , τ ῆ 27 Μ α ρ τ ί ο υ 1917 .

Ἔ χ ω τ ῆ ν τι μ ῆ ν ν ᾶ ὑ π ο β ᾶ λ ω ὑ μ ῖ ν σ υ ν η μ μ ῆ ν ω ς ἀ ν τ ῖ γ ρ α φ ο ν ν ε ω τ ῆ ρ ο υ , ἀ π ό 23 Μ α ρ τ ί ο υ , ἐ γ γ ρ ᾶ φ ο υ π ρ ό ς τ ό ν Κο ν Π ρ ω θ υ π ο υ ρ γ ό ν , π ε ρ ῖ τ ῆ ς ἐ ν Ἀ ν α τ ο λ ι κ ῆ Μ α κ ε δ ο ν ί α δ η μ ι ο υ ρ γ η θ ε ῖ ς ἑ κ τ ῆ ς π α ν τ ε λ ο ῦ ς ἑ λ λ ε ῖ ψ ε ω ς τ ρ ο φ ῖ μ ω ν , κ α ῖ ἰ δ ῖ α ἄ ρ τ ο υ , κ ρ ῖ σ ῖ μ ο υ κ α τ α σ τ ᾶ ς ε ω ς .

Ἐ ν Κ α β ᾶ λ λ α , σ υ ν ε π ε ῖ α δ υ σ χ ε ρ ε ῖ ω ν ἐ ν τ ῆ μεταφορᾷ τροφίμων ἐκ Δράμας καὶ ἑλλείψεως πάσης μερίμνης ἐκ μέρους τῶν Βουλγαρικῶν στρατιωτικῶν Ἀρχῶν δι' ἐργά-
νωσιν τακτικῆς ὀπωσδήποτε μεταξύ Καβάλλας καὶ Δράμας συγκοινωνίας, οἱ κάτοικοι ἀπὸ μηνῶν ἤδη ὑπέφερον ἐκ τῆς μὴ ἐπαρκείας τῶν τροφίμων, καὶ κατ' ἐξοχὴν τοῦ ἄρτου, ὅστις συνέβη νὰ πωληθῆ πρὸς 10 καὶ 15 δραχμὰς τὴν ὀκᾶν. Κατ' ἀρχὰς ἡ τοιαύτη στενοχωρία παρετηρήθη μόνον ἐν Καβάλλᾳ, ἐνθα εἶχον ἐντεῦθεν σημειωθῆ καὶ οὐκ ὀλίγοι θάνατοι ἐξ ἀσιτίας. Τελευταίως ὅμως, καὶ δὴ ἀπὸ ἐνὸς μηνὸς καὶ ἐντεῦθεν, ἡ κρίσις ἐπεξετάθη καθ' ἅπασαν ἐν γένει τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν, ἀθροοὶ δὲ θάνατοι ἐξ ἀσιτίας ἐσημειώθησαν οὐ μόνον ἐν Καβάλλᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Δράμᾳ καὶ Σέρραϊς, ἀναμφισβητήτως δὲ ἡ ἰδίᾳ κατάστασις θὰ ἐπικρατῆ καὶ ἐν τοῖς διαφόροις χωρίοις, ἐν οἷς ἡ κατάστασις παραμένει ἄγνωστος, διότι ἀπαγορεύεται ἐκ στρατιωτικῶν λόγων ἢ ἐκ τῶν γωρίων ἐν γένει εἰς τὰς πόλεις μετάβασις τῶν χωρικῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπηύξησε βεβαίως τὴν παρατηρηθεῖσαν ἐν ταῖς πόλεσι κρίσιν τροφίμων. Κατὰ τὰς τελευταίας μόνον 40 ἡμέρας ἀπέθανον 1800 ἄτομα ἐν Καβάλλᾳ, ἐξ ἀσιτίας, ἐν Δράμᾳ δ' ἀποθνήσκουσι καθ' ἑκάστην 30 κατὰ μέσον ὄρον, κατὰ τὰς ἁς ἔλαβον ἐκεῖθεν ἐπισήμους καὶ ἀναμφισβητήτους πληροφορίας. Πρὸ διμήνου ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις ἀπέστειλεν εἰς Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν ποσότητά τινα σίτου διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐγχωρίου πληθυσμοῦ, καίτοι δ' αὕτη δὲν ἦτο βεβαίως ἐπαρκής, ἐν τούτοις ἤρκει ὅπως ἀνακουφίσῃ ὀπωσδήποτε ἐκ τῶν ἐνό-
των τὸν πληθυσμόν. Ἡ παρεγομένη αὕτη ποσότης σίτου δὲν ἐδίδετο δωρεάν, ἀλλ' ἡ Νομαρχία Δράμας κατέβαλλεν ἐκάστοτε τῆ Βουλγαρικῆ Κυβερνήσει τὸ ἀντίτιμον. Ἀπὸ διμήνου ὅμως σχεδὸν καὶ ἐντεῦθεν ἡ παρεγομένη ποσότης ἠλαττοῦτο βαθμυδόν, κατήντησε δὲ τελευταῖον νὰ παρέγωνται κατ' ἄτομον 60 γραμμάρια ἄρτου καθ' ἡμέραν. Τὰ λοιπὰ εἶδη πρώτης ἀνάγκης ἐλλείπουσιν ἐντεῖ ὡς ἡ πωλοῦνται εἰς τιμὰς λίαν ὑπερόγκους, τὰς ὁποίας δὲν δύνανται οὐδ' οἱ εὐπορώτεροι τῶν κατοίκων νὰ καταβάλωσιν. Ἐντεῦθεν κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους δύο μῆνας ἡ κατάστασις ἐν τῆ Ἀνατολικῆ Μακεδονίᾳ κατέστη κρίσιμος καὶ αὐτόχρημα ἀπελπιστικὴ, συνεπεία τῶν σημειωθέντων ἀθρόων θανάτων ἐξ ἀσιτίας, οἵτινες παρετηρήθησαν μεταξύ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἰδία στοιχείου, διότι ὁ Τουρκικὸς στρατὸς ἐπρομήθευε τρόφιμα εἰς τοὺς Μουσουλμάνους, ὁ δὲ Βουλγαρικὸς εἰς τὰ Σλαύφωνα γωρία. Ἐν Δράμᾳ καὶ εἰς τινὰς ἄλλας πόλεις, γάρρις εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Νομάρχου καὶ τὴν ἀξιεπίαινον γραμματικὴν ἀρωγὴν τῶν εἰπέρων, ἰδρίθησαν οἰκονομικὰ συστάσια πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ πτωχοῦ λαοῦ, ἀλλὰ ταῦτα δυστυχῶς δὲν δύνανται νὰ λειτουργήσωσι κανονικῶς διότι δὲν εὐρίσκουσι τρόφιμα πρὸς ἀγοράν.

Διὰ τὴν δημιουργηθεῖσαν ταύτην ἀπελπιστικὴν κατάστασιν ἐν τῆ Ἀνατολικῆ Μακεδονίᾳ προέβην ἐπανειλημμένως μέχρι τοῦδε ἐγγράφως καὶ προφορικῶς εἰς τὰ ἐνδεικνυόμενα ἔντονα διαβήματα παρὰ τῷ ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν Ἑξωτερικῶν Β. Ὑπουργείῳ καὶ παρὰ τῷ Κο Πρωθυπουργῷ, εἰς ὃν διεμαρτυρήθη λίαν ἐντόνως διὰ τὴν συντελουμένην

ἐν Ἀνατολικῇ Μακεδονίᾳ καταστροφὴν. Ὑπέμνησα αὐτῷ τὰς δοθείσας ὑποσχέσεις τῆς Ἑλλάδι περὶ ἐξασφάλισεως τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν κατοίκων καὶ ἐπέστησα τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θλιβερᾶς ἐντυπώσεως ἣν θέλει ἐμποιήσῃ ἐν Ἑλλάδι ἡ τοιαύτη τακτικὴ τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, ἣτις δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ μὴ ἐπηρεάσῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι δημοσίαν γνώμην καὶ τὰς ὑφισταμένας φιλικὰς μεταξὺ τῶν δύο Χωρῶν σχέσεις. Μὴ ἄρκεσθεις εἰς τὰ διαβήματα ταῦτα, ἐπισκέφθην καὶ τὸν Διευθυντὴν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς Α. Μ. Κον Δόβροβιτς, εἰς ὃν ἐξέθεσα λεπτομερέστατα τὰ τῆς θλιβερᾶς καταστάσεως τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας, παρακαλέσας ὅπως φέρῃ πάντα ταῦτα εἰς γνώσιν τοῦ Βασιλέως, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἡ Α. Μ. θὰ ἐπενέβαινε ἐνεργῶς παρὰ τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεως. Εἰς τὸν Κον Δόβροβιτς διεμαρτυρήθην ἐντόνως διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀδράνειαν τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως, τονίσας ὅτι, ἂν αὕτη ἐξακολουθήσῃ δὲν θὰ ἠδύνατο ἢ νὰ ἐπηρεάσῃ σημαντικῶς τὰς μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν σχέσεις. Ὁ Κον Δόβροβιτς, προφασισθεὶς ἄγνοιαν πλήρη τῆς καταστάσεως, ὑπεσχέθη νὰ διαβιβάσῃ πάντα ὅσα ἐλέγχθησαν μετ' αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα.

Εἰς ὅμοια διαβήματα προέβην καὶ παρὰ τοῖς ἐνταῦθα ἐπισήμοις Γερμανικοῖς κύκλοις, ἐζήτησα δὲ καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου μεσολάβησιν παρὰ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως τῆς ἐν Βερολίνῳ ἡμετέρας Β. Πρεσβείας.

(Υπ.) ΑΛ. ΝΑΟΥΜ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ

Ὁ Κος Ἀλ. Ναούμ, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βουλγαρίᾳ,
πρὸς τὸν Κον Δορ Β. Ραδοσλαύωφ
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν
τῆς Βουλγαρίας.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Σόφια, τῇ 23 Μαρτίου 1917.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Πρεσβεῖα τῆς Αὐτοῦ Ἑλληνικῆς Μεγαλειότητος, δι' ἐπανειλημμένων προφορικῶν καὶ ἐγγράφων διαβημάτων, δὲν ἠμέλησε νὰ ἐπισύρῃ τὴν σοβαρὰν προσοχὴν τῆς Β. Κυβερνήσεως τῆς Βουλγαρίας ἐπὶ τῆς κρισίμου καταστάσεως τοῦ ὑπὸ τῶν Βουλγαρογερμανικῶν στρατευμάτων κατεχομένου τμήματος τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας, συνεπεία τῆς ἐλλείψεως τροφίμων καὶ κυρίως ἄρτου, νὰ ἐπιμείνῃ δὲ ἐπὶ τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης ὅπως ληφθῶσιν ἐπείγοντως τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρὸς θεραπείαν καταστάσεως πραγματικῶς ἀξιοβρηνήτου.

Δυστυχῶς, μέχρι τοῦδε, πάντα τὰ διαβήματά μου ταῦτα εἰς οὐδὲν πρακτικὸν ἀποτέλεσμα κατέληξαν καὶ, κατὰ τὰς περιεργομένας μοι ἀκριβεῖς πληροφορίας, πλέον τῶν 1800 ἀτόμων, ἐν διαστήματι 40 ἡμερῶν, ἀπέθανον ἐν Καβάλα ἐκ πείνης· ἐν Δράμα δέ, ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας, τριάκοντα περίπου άτομα ἀποθνήσκουσι καθ' ἑκάστην καὶ τὰ αὐτὰ ἀξιοβρηνήτα γεγονότα ἐπαναλαμβάνονται εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ κέντρα τοῦ κατεχομένου Ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Κατὰ τὸν τελευταῖον μῆνα, μόνις 60 γραμμάρια ἄρτου διανεμήθησαν ἡμερησίως εἰς ἕκαστον τῶν δυστυχῶν κατοίκων, οἵτινες στεροῦνται ἐξ ὁλοκλήρου πάσης ἄλλης τροφῆς.

Ὑπομιμνήσκων πρὸς τὴν Ἑμετέραν Ἐξοχότητα τὰς ἀναληφθείσας κατηγορηματικῶς ὑπογεωώσεις, κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν Βουλγαρογερμανικῶν στρατευμάτων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν, ἔχω καθήκον νὰ γνωρίσω αὐτῇ ὅτι, ἐὰν ἡ κατάστασις αὕτη ἐξακολουθήσῃ ἢ ἰδίᾳ καὶ ἐὰν δὲν ληφθῶσιν ἐντὸς βραχέος μέτρα ἐπείγοντα καὶ ριζικὰ, ὁλόκλη-

ρος ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῶν καταληφθέντων μερῶν προῦρισται νὰ ἐξολοθρευθῆ, εἴτε ἐκ πείνης εἴτε ἐκ τῶν ἐπιδημιῶν.

Ἐνώπιον τῆς ἀπελπιστικῆς ταύτης καταστάσεως, ὀφείλω νὰ ἐγείρω ἔντονον φωνὴν ἐναντίον τῶν μεθόδων ἐκείνων καὶ τῆς ἀκηδεσίας, αἵτινες προεκάλεσαν τὸν θάνατον μεγάλου ἀριθμοῦ πολιτῶν Ἑλλήνων, καὶ θὰ προκαλέσωσι μεγαλειτέρου ἔτι ἀριθμοῦ ἐν τῷ μέλλοντι, καθιστῶν ἐξ ὀλοκλήρου ὑπεύθυνον τὴν Βουλγαρικὴν Κυβέρνησιν, νὰ ἐπιμείνω δὲ πάσῃ δυνάμει παρὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι ὅπως, ἀνεξαρτήτως παντὸς ἄλλου λόγου καὶ μόνον λόγῳ φιλανθρωπίας, ληφθῶσιν ἐπὶ τέλους μέτρα καὶ ἐφαρμοσθῶσι ταῦτα αὐστηρῶς, ὅπως τεθῆ τέρμα εἰς κατὰστασιν ἣν ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης, εἶμαι πεπεισμένος, ὀρηνῆ ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

Εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε κλπ.

(Υπ.) ΑΛ. ΝΑΟΥΜ

Ἄ ρ ι θ . 2 1 2 .

Τ Η Λ Ε Γ Ρ Α Φ Η Μ Α

Ὁ Κοσ Ἀλ. Ναούμ, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βουλγαρίᾳ,
πρὸς τὸν Κοσ Ἀλ. Ζαίμην,

Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,

Εἰς Ἀθήνας

Ἐν Σόφια, τῇ 1 Ἰουνίου 1917.

Αἱ Βουλγαρικαὶ Ἀρχαὶ τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας εἰδοποίησαν ἐσχάτως τοὺς κατοίκους τοὺς ἐπιθυμαῦντας νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Βουλγαρίας πρὸς ἐγκατάστασιν, ἢ ἐξέυρεσιν ἐργασίας, ὅπως ἐγγραφῶσιν εἰς εἰδικοὺς καταλόγους. Μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ, ὑποφέρον ἐξ ἐλλείψεως τροφῶν καὶ ἀποθνήσκον ἐξ αἰτίας, ἀπέδεχθη τὴν πρότασιν καὶ ἤρξατο μεταφερόμενον οἰκογενειακῶς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Βουλγαρίας ἐγκατασταθὲν προσωρινῶς εἰς Τατάρ-Παζαρτζίκ, Καραβασλῆ, Φιλιππούπολιν βόρειον Βουλγαρίαν καὶ Δοβρουτσάν. Οἱ πρόσφυγες ἀφικνοῦνται ἐν ἀπελπεστικῇ καταστάσει ἐκ τῶν στερήσεων, ὁ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν εἶναι μέγας, ἀφ' οὗ μόνον ἐν τοῖς καταλόγοις Δράμας, λέγεται ὅτι ἐνεγράφησαν, 10,000 (λέξεις δυσανάγνωστοι) μέτρον ἐλήφθη πρὸς ἀραιώσιν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ διευκόλυνσιν οὕτω τοῦ ἐπισιτισμοῦ τῆς Μακεδονίας, ἐπίσης πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀστικῶν καὶ ἀγροτικῶν ἐργασιῶν ἐν Βουλγαρίᾳ, ἐνθα ὑπάρχει νῦν μεγάλη ἐλλείψις ἐργατικῶν χειρῶν, ἴσως ὁμως διὰ τοῦ μέτρου τούτου σκοπεῖται ἡ συστηματικὴ ἀπομάκρυνσις ἐκ Μακεδονίας τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἐκ πολιτικῶν ὑστεροβούλων ὑπολογισμῶν, πρὸς ἀποβολὴν τοῦ σημερινοῦ Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος τῆς Χώρας. Σλαυόφωνοι ἄγνωστον ἂν μετηνάστευσαν, Μωαμεθανοὶ ὁμως, περὶ τοὺς 5,000, ἀφίκοντο εἰς Βουλγαρίαν, τινὲς δὲ εἰς Σόφιαν. Συνεπεὶα ἐνεργειῶν τοῦ Προξένου τῆς Τουρκίας ἐν Φιλιππουπόλει, πρόκειται νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς Τουρκίαν.

Κατ' ἐκθεσιν ἐπίσημον, ἀπέθανον ἐν Καβάλλᾳ ἐξ αἰτίας μέχρι τῆς 15 Ἀπριλίου ε. ἔ. 6,000, ἐν Δράμα δὲ καὶ Σέρaris ἡ κατάστασις εἶναι ὁμοία. Ἡ κατάστασις τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι αὐτόχρημα οἰκτρὰ. Ἐκτὸς τῆς ἀραιώσεως ἐκ τῶν κατὰ χιλιάδας θανάτων ἐξ αἰτίας, ἡ οἰκονομικὴ θέσις τῶν κατοίκων κατέστη ἀπελπιστικὴ ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ὑψώσεως τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης. Ὁ Δήμαρχος Καβάλλας, πρὸς σωτηρίαν τοῦ πληθυσμοῦ, παρακαλεῖ τὴν Β. Κυβέρνησιν νὰ ἀποστείλῃ αὐτῷ χρηματικὸν βοήθημα,

ὑπὸ τύπον δανείου πρὸς τὸν Δῆμον, ὑποχρεούμενον εἰς ἀπέδοσιν ἅμα τῇ ἀποκαταστάσει τῆς προτέρας καταστάσεως. Περὶ τῆς μεταφορᾶς τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Βουλγαρίας, προβαίνω εἰς τὰ προσήκοντα διαβήματα, ζητῶν ἐξηγήσεις καὶ παροχὴν προστασίας παρὰ τῶν ἐγχωρίων Ἀρχῶν εἰς τὰς μεταφερομένας οἰκογενείας.

(Υπ.) ΝΑΟΥΜ

Ἄριθ. 213.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

πρὸς τὸν Κον Ν. Πολίτην, Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
περὶ τῶν ἀνθελληνικῶν διαγμῶν ἐν Βουλγαρίᾳ
καὶ ἐν ταῖς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων προσωρινῶς κατεχομέναις χώραις.
(Ἐπὶ τῇ βάσει ἐπισήμων ἐγγράφων).

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1917.

Ἡ σύντομος αὕτη ἐκθεσις δὲν ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ βεβαιώσῃ τοὺς συστηματικὸς ἐν γένει διωγμοὺς τῶν ὑποίων, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Βουλγαρικῆς Ἡγεμονίας, τὸ ἐκπαλαι ζῶν ἐκεῖ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον, οὔτε σκοπεῖ νὰ ἀναπολήσῃ τοὺς διαπραχθέντας φόνους κατὰ τὰ ἔτη 1906-1908, ἐπὶ τῇ βάσει ὠρίμως προμελετηθέντος σχεδίου, ὑπὸ τῶν Βουλγάρων κομιτατζήδων, τῇ συναϊέσει καὶ τῇ συνενοχῇ τῶν ἐπισήμων Βουλγαρικῶν Ἀρχῶν, κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τοῦ Πύργου, τῆς Φιλιππουπόλεως, τῆς Βάρνης, τῆς Στενημάχου κλπ., τὴν σύλησιν τῶν εἰς τὰς πόλεις ταύτας Ἑλληνικῶν ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων, ἅτινα, καίτοι ἰδρυθέντα καὶ προικισθέντα ὑπὸ Ἑλλήνων, κατεσχέθησαν οὐχ ἥττον καὶ παρεδόθησαν εἰς τοὺς Βουλγάρους, εἰς τρόπον ὥστε ἐν ἀπάσῃ τῇ Βουλγαρίᾳ νὰ μὴ ὑπάρχῃ σήμερον οὔτε σχολεῖον, οὔτε ἐκκλησία Ἑλληνική. Δὲν σκοπεῖ τέλος νὰ ἀναπολήσῃ τὴν ὁμαδικὴν ἔξοδον τῶν δυστυχῶν Ἑλλήνων, οἵτινες φεύγοντες τὰς βουλγαρικὰς διώξεις ἠναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν εἰς Ἑλλάδα.

Τὸ παρὸν ὑπόμνημα θὰ περιορισθῇ μόνον εἰς τὸ νὰ ἐκθέσῃ τὰς διώξεις, κατασχέσεις κτημάτων καὶ φόνους, ὅσοι διεπράχθησαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τῶν κομιτατζήδων, τῇ συνενοχῇ τῶν Βουλγαρικῶν Ἀρχῶν, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1913, ἵνα καταδειχθῇ ἅπαξ ἐπιπέσει, παρὰ τὰ ἐπελθόντα ἐν τῇ Βαλκανικῇ χερσονήσῳ γεγονότα, τὰς πλειστάκις ἐπαναληφθείσας ὑποσχέσεις καὶ τὴν εὐμενῆ καὶ πατρικὴν πολιτείαν τῶν Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν ἀπέναντι τῶν εἰς τὰς νέας Ἑλληνικὰς χώρας τέως Ἐξαρχικῶν, τὸ μῖσος πρὸς πᾶν ὄ,τι Ἑλληνικόν, ἡ δήμευσις τῶν ιδιωτικῶν περιουσιῶν τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ γεννηθέντων καὶ ἐγκατεστημένων Ἑλλήνων, αἱ ἀπελάσεις τῶν τελευταίων τούτων ἐκ τῶν τόπων τῆς καταγωγῆς των ἀποτελοῦσιν, ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, τὴν θεμελιώδη βάσιν τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς διοικήσεως τῶν Βουλγάρων.

Μόλις οἱ Βούλγαροι προσήρτησαν, τῷ 1913, τὸ τμήμα τῆς Θράκης ὅπερ παρεχωρήθη εἰς αὐτοὺς συνεπεία τοῦ κατὰ τῆς Τουρκίας πολέμου, ἔθεσαν ἀμέσως εἰς ἐνέργειαν πᾶν μέσον βίας, ὡς αἰχίας, φυλακίσεις, ραβδισμοὺς κλπ. ὅπως ἐκδιώξωσι κτηνωδῶς ἐκ τῆς γεννετείας των πάντας τοὺς Ἕλληνας τῆς Θράκης, ἐξαναγκασθέντας οὕτω νὰ ζητήσωσι καταφύγιον εἰς χώρας Ἑλληνικὰς, εἴτα δὲ νὰ καταλάβωσιν αὐθαίρετως τὰς ἰδιοκτησίας αὐτῶν διὰ τὰς παραδώσωσιν ἰδίως πρὸς Βουλγαρίζοντας οἵτινες κατέλιπον τὸ Ἑλ-

ληνικόν ἔδαφος διὰ τὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν Βουλγαρία, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐξησφάλισαν τὴν ἐλευθέραν διέθεσιν τῆς ἐν Ἑλλάδι κειμένης ἀκινήτου περιουσίας των διὰ συμβολαίων μισθώσεως ἢ πωλήσεως κανονικῶς συντεταγμένων ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων Ἑλληνικῶν Ἀρχῶν.

Τὰ ἀκίνητα κτήματα τῶν οὕτως ἐκδιωθέντων Ἑλλήνων ἐκηρύχθησαν ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Κυβερνήσεως ὡς ἀδέσποτα, ἐδημεύθησαν εἶτα, ἀφ' οὗ, κατὰ τύπους, εἶχε χορηγηθῆ βραχυτάτη προθεσμία εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν προσαγωγὴν τῶν τίτλων τῶν ἰδιοκτησιῶν των, ἐν ᾧ συγγρόνως μυστικαὶ διαταγαὶ πρὸς τὰς Ἀρχὰς ἀπηγόρευον τὴν διέβασιν τῶν συνόρων εἰς τοὺς ἀπελαθέντας Ἑλληνας. Ὀλίγοι τινὲς Ἑλληνες, ὡς οἱ κ. κ. Τελωνίδης, Μαρτσόπουλος, Φιμεράλλη, κ. τ. λ. οἵτινες κατώρθωσαν, χάρις εἰς διπλωματικά διαβήματα, τὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς ἐστίας των, αὐτοστιγμὴ ἐφυλακίσθησαν. Τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος βρίθουσιν ἐκθέσεων καὶ ἀναφορῶν παριστωσῶν τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν τῶν οὕτω ληστευθέντων Ἑλλήνων.

Εἰς τὰς ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν ἐν Ἑλλάδι Πρεσβευτὴν τῆς Βουλγαρίας καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν Βουλγαρία Πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰς τοπικὰς Ἀρχὰς γενομένας παραστάσεις, ἡ Βουλγαρικὴ Κυβέρνησις περιωρίζετο ἐπιμόνως, κατὰ τὴν συνήθη τακτικὴν τῆς, εἰς τὸ νὰ δίδῃ ἀόριστους ὑποσχέσεις, ἐκδώσασα τῇ 17 Ἰουνίου 1915 τὴν ὑπ' ἀριθ. 139 Ἐγκύκλιον, ἐρμηνεύουσαν τὸ ὑπ' ἀριθ. 49 τοῦ 1915 Β. Διάταγμα, διὰ τῆς ὁποίας ὄριζε πενθήμερον κωμικὴν προθεσμίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ ἰδιοκτῆται ἀκινήτων, καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ διαμένοντες ἐν τῇ ἀλλαδοτῇ, ὑπεχρεοῦντο νὰ προσαγάγῃσι, πρὸς ἐξακρίβωσιν δῆθεν, τοὺς τίτλους τῆς ἰδιοκτησίας των, ἄνευ τοῦ ὁποίου τὰ ἀκίνητα ἤθελον δημευθῆ καὶ κηρυχθῆ δημόσια κτήματα.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι τὰ περὶ τῶν ὁ λόγος μέτρα ἐξετελέσθησαν ἐν Βουλγαρία οὐχὶ λόγῳ ἀντεκδικήσεων, διότι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις οὐδέποτε εἶχε προσφύγει εἰς παρομοίας δημεύσεις, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς ἐπὶ σκοπῷ βιαίου ἐκβουλγαρισμοῦ χώρας καθαρῶς Ἑλληνικῆς καὶ πλουτισμοῦ τῶν Βουλγάρων ἐπὶ ζημίᾳ τῶν Ἑλλήνων. Διότι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ συνημμένου στατιστικοῦ πίνακος, τὸ σύνολον τῆς ἀξίας τῆς κινήτης καὶ ἀκινήτου περιουσίας τῶν Ἑλλήνων οἵτινες ἐξηναγκάσθησαν νὰ καταλίπωσι τὰς Βουλγαρικὰς ἐπαρτίας Γιουμουλτζίνας, Εἰάνθης, Ἀγαθουπόλεως, Λεδαγάτς, Σουφλίου, Ὀρτάκιοι, Ἀδριανουπόλεως, Σωζοπόλεως, Βασιλικοῦ, Λάγου καὶ Μουσταφᾶ-Πασᾶ, ἐν Θράκη, καὶ Μενελίκου, Πετριτσίου, Νευροκόπιου, Στραωνίτσης καὶ Κιζίλαγάτς, ἐν τῇ Βουλγαρικῇ Μακεδονίᾳ, ὅπως ζητήσωσι καταφύγιον εἰς τὰ νέα Ἑλληνικὰ ἔδαφη, ἐκτὸς ἐκείνων ὅσοι μετέβησαν εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα καὶ τὰς Νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ περὶ τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχουσιν ἀκόμη ὀριστικὰ στατιστικὰ διδόμενα, ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν τῶν 167 ἑκατομμυρίων δραγμῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν Θράκην, δὲν εἶναι ἀσκοπον νὰ μνημονευθῆ ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸν νεκροταφεῖον τῆς Εἰάνθης δὲν διεσώθη ἀπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ βανδαλισμοῦ. Ὅπως ἐξαιρωθῆ πᾶν ἕγνος δυνάμενον νὰ ἀναμνησκῆ τὴν ὑπαρξίν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου, αἱ Βουλγαρικαὶ Ἀρχαὶ δὲν ἐδίστασαν νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἀνύρξις τῶν τάφων, τὴν ἐκταφὴν καὶ ἀπόρριψιν εἰς τὰς κόπρους τῶν ὀστέων, εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν φερουσῶν Ἑλληνικὰς ἐπιγραφὰς ἐπιτυμβίων πλακῶν καὶ τέλος εἰς τὴν μετατροπὴν εἰς σταῦλον τῆς ἐκκλησίας τοῦ νεκροταφείου. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῶν τάφων τῶν Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν Λαδᾶ, Μαλεσιίδου, Κουγιουμτζόγλου, Στάλιου κλπ.

Πῶς δὲ νὰ χαρακτηρίσωμεν ἐπίσης τὴν διαγωγὴν τῶν Βουλγάρων ἀφ' ἧς ἐποχῆς κατέχουσι τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν;

Τὰ δημοσιευθέντα ἐσγᾶτως ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Λευκῇ Βίβλῳ (1917) ἔγγραφα ὑπ' ἀριθ. 70-77, (ὑπ' ἀριθ. 114, 118, 132, 139-142 τῆς β' ἐκδόσεως) ἐκθέτουσιν ἐναργῶς τὴν πράγματι ἀπελπιστικὴν κατάστασιν τῶν Ἑλλήνων, θυμάτων τῶν ἀφορήτων Βουλγαρικῶν μεθόδων. Αἱ καθεῖρξεις, αἱ ἀπελάσεις, οἱ φόνοι, αἱ ἀπαγγονίσεις, οἱ βίαιοι ὑπάρχουσιν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, διαπραπτόμενοι εἴτε ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, εἴτε ὑπὸ

τῶν πιστῶν αὐτῶν συμμάχων, τῶν Τούρκων. Ἡ λεηλασία τῶν περιουσιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ὑπάρχει ἐκεῖ συστηματικῶς διωργανωμένη, παντὸς μέσου τιθεμένου πρὸς τοῦτο εἰς ἐνέργειαν, καὶ διαπραττομένη δι' ἐπιτάξεως ἐμπορευμάτων ἄνευ καταβολῆς τοῦ ἀντιτίμου ἢ ὑποσχέσεως πληρωμῆς, διὰ γραμματικῶν ἐκβιασμῶν, δι' αὐθαρέτου δημεύσεως ἐπίπλων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων, ἅτινα μεταφέρονται εἰς τὰς ἐν Σόφια οἰκίας τῶν Βουλγάρων ἀξιωματικῶν. Ἐλλείπει τροφίμων καὶ κυρίως ἄρτου, χιλιάδες ἀνθρώπων ἀπεβίωσαν ἐκ πείνης ἐν Δράμα, Σέρραις καὶ Καβάλλα. Ἐπὶ τῇ προφάσει ἐλλείψεως τροφῶν, ἀλλὰ πράγματι πρὸς τὸν σκοπὸν μεθοδικῆς ἐξολοθρεύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας καὶ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἀλλοιώσεως τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῆς χαρακτῆρος, μέγα μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ μετετοπίσθη εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Βουλγαρίας.

Τὰ αὐτὰ γεγονότα συνέβησαν καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Βουλγαρικῶν στρατευμάτων κατεχομένην περιφέρειαν τοῦ Μοναστηρίου. Παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος εὗρηται πολυάριθμοι κατάλογοι ἱερέων, γυναικῶν καὶ πολιτῶν, πάντων ἀνθρώπων φιλησύχων καὶ ἀβλαβῶν, ἀπελαθιπτῶν, φυλακισθέντων, σφαγέντων καὶ τῶν ὑπολοίπων αἱ κινηταὶ καὶ ἀκίνητοι περιουσίαι ἐληστεύθησαν. Τοιαύτη εἶναι ἡ περίπτωσις τοῦ Πέτρου Νάμπη, τοῦ Μιχαὴλ Ἀναστασίου, φονευθέντων ἐν Κροισίφῳ τῇ 10 Δεκεμβρίου 1915 ὑπὸ Βουλγάρων κομιτατζήδων, τοῦ Βαγγέλη, φονευθέντος εἰς τὴν βουλγαρικὴν συνορίαν τοῦ Μοναστηρίου τῇ 13 Δεκεμβρίου 1915, τοῦ Ζήσι, Φορράκη, φονευθέντος τῇ 31 Δεκεμβρίου 1915 παρὰ τὴν Ρέοναν ὑπὸ Βουλγάρων στρατιωτῶν, τοῦ Μάρκου Καραγιᾶ, φυλακισθέντος ἀπὸ τῆς 19 Δεκεμβρίου 1915, τοῦ Μιχαὴλ Τέγου καὶ τοῦ Καλέση, Δημάρχου Γιαγκοβέτσι, ἡ τύχη τοῦ ἑποίου ἀγνοεῖται μέχρι τοῦδε κλπ. κλπ.

Παρόμοια ἔλαβον γώραν καὶ εἰς τὸ τμήμα τοῦ Βιλαετίου τῆς Ἀδριανουπόλεως ἔπειρ ἐξενωρήθη τῷ 1915 ὑπὸ τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Βουλγαρίαν, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ τελευταία αὕτη ἐπρόκειτο νὰ συμμαχήσῃ μετὰ τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν.

Ἐκτὸς τούτου πάντες οἱ ὑπήκοοι Ἕλληνες, κατοικοῦντες εἴτε ἐν Βουλγαρίᾳ, εἴτε ἐν ταῖς ὑπ' αὐτῆς κατειρομέναις χώραις, κατετάχθησαν βιαίως εἰς τὸν Βουλγαρικὸν στρατόν, παρ' ὅλα τὰ διαβήματα καὶ τὰς διαμαρτυρίας τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας.

Δυστυχῶς καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμη τῇ κυρίως Βουλγαρίᾳ, ἡ θέσις τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶναι καλλιτέρα. Οὗτοι, εἴαν δὲν ὑποβάλλωνται εἰς τὰς αὐτὰς καταπιέσεις εἰς ἃς καὶ οἱ τῶν προσαρτηθεισῶν ἢ προσωρινῶς κατεχομένων ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἐπαρχιῶν ἐμμενεῖς τῶν, δὲν ὑποφέρουσιν ὀλιγώτερον ἐκ τῶν αὐθαιρεσιῶν τῶν Βουλγαρικῶν Ἀρχῶν, διὰ μόνον τὸν λόγον τῆς ιδιότητος αὐτῶν ὡς Ἕλλήνων. Ἡ θέσις αὐτῶν εἶναι πάντοτε κρίσιμος, εἰς τὴν ἐλαγίστην δὲ ὑπόνοιαν ἢ εἰς τὴν πρώτην τυγαῦσαν συκοφαντίαν, κινδυνεύουσι νὰ φυλακισθῶσιν ἢ νὰ ὑπογρεωθῶσι νὰ καταλίπωσι τὴν Χώραν.

Τοιαύτη εἶναι ἐν συντομίᾳ ἡ δημιουργηθεῖσα κατάστασις τῶν Ἑλλήνων ἐν Βουλγαρίᾳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1913.

Δὲν ὑπάρχουσιν ἀκόμη ἀκριβεῖς πληροφορίες ἔσον ἀφορᾷ εἰς τὴν κατῶστασιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς τελευταίας διακοπῆς τῶν σχέσεων μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Βουλγαρίας ἐκ τινῶν ὁμῶς εἰδήσεων, περιελθουσῶν δι' ἐμμέσου ἔδοῦ, ἐξάνεται ὅτι ἡ κατάστασις αὕτη, εἰς ἄκρον θλιβερὰ ἐν τῷ παρελθόντι, ἐπεδεινάθη σπουδαίως.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΝ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

τῶν ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας Ἑλλήνων
οἵτινες προσέφυγον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν
καὶ τῶν παρ' αὐτῶν ἐγκαταλειφθεισῶν περιουσιῶν (1).

Α'. Πρόσφυγες ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς Θράκης.

Ἀριθ.	Ἐπαρχία	Πόλις ἢ χωριον	Οικογένειαι	Ἄτομα	Ὅλική ἀξία ἐγκαταλειφθεισῶν περιουσιῶν εἰς δραγμάς
1	Γκιουμουλτζίνης	Γκιουμουλτζίνα.....	496	1,914	14,058,437
2	»	Χιρκάς.....	164	625	1,907,187
3	»	Κιοντσούκ-κιοϊ.....	159	660	1,440,432
4	»	Σκλή.....	69	295	580,490
5	»	Μπουλάτ-κιοϊ.....	35	152	375,318
6	»	Γριτζάν-Ἀσάρ.....	121	448	870,600
7	»	Γιασί κιοϊ.....	109	454	2,622,376
8	»	Λερετζιλέρ.....	1	5	2,700
9	»	Μισελήμ-κιοϊ.....	2	6	7,305
10	»	Κιρτσιφτλίκ.....	1	5	299,200
11	»	Σουσοῦρ-κιοϊ.....	4	8	53,520
12	»	Ἰμαρέν.....	1	6	8,040
13	»	Κιτσι-κιοϊ.....	1	6	8,610
14	»	Σιρεκλή.....	1	1	8,610
15	»	Κικιτζή.....	1	2	8,300
16	»	Κίρτζαλη.....	2	12	38,910
17	»	Καρατζόβλ-κιοϊ.....	1	1	8,600
18	Ξάνθης	Ξάνθη.....	1,062	4,344	27,797,350
19	»	Κουγιούν-κιοϊ.....	158	743	1,957,284
20	»	Γενιτζέ.....	23	91	235,400
21	»	Μπουλοῦστρα.....	170	827	2,272,753
22	»	Πηρολάγο.....	13	44	223,360
23	»	Κεδικλέρ.....	1	1	4,040
24	»	Γεντι-περέ.....	1	2	7,640
25	»	Ἰνανλή.....	1	1	10,400
26	»	Δεμίρ-Βετλή.....	1	4	700
27	»	Κοτσόμπας.....	1	1	3,070
		Εἰς μεταφοράν....	2,597	10,658	54,811,632

[1] Ὁ πίναξ οὗτος, καταρτισθεὶς ἐπὶ τῆ βάσει τῶν λεπτομερῶν στατιστικῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, δὲν περιέχει τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἀξίαν τῶν περιουσιῶν τῶν προσφυγόντων εἰς τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, μὴ συλλεγέντων εἰσέτι ὀριστικῶς τῶν σχετικῶν στατιστικῶν δεδομένων.

Ἄριθ.	Ἐπαρχία	Πόλις ἢ χωρίον	Οικογένειαι	Ἄτομα	Ὀλικὴ ἀξία ἐγκαταλειφθεισῶν περιουσιῶν εἰς δραχμάς
		Ἐκ μεταφορᾶς....	2,597	10,653	54,811,632
28	Ἀγαθουπόλεως	Μπροδίβον.....	164	557	2,065,729
29	»	Γαλάτζι.....	28	93	229,072
30	»	Κωπτή.....	181	665	2,871,485
31	»	Καλατζάκι.....	1	1	1,000
32	Δεδεαγάτς	Δεδεαγάτς.....	458	1,949	13,736,443
33	»	Σουφλίον.....	942	4,198	19,339,591
34	»	Μάκρη.....	135	533	2,829,520
35	»	Μαρώνεια.....	270	1,207	7,438,557
36	»	Ρουμτζίκη.....	133	473	1,874,193
37	»	Φέρραι.....	77	326	2,283,318
38	»	Χάντζια.....	1	5	29,010
39	»	Τσοπάν-κιοί.....	1	1	2,300
40	Σουφλίου	Καρὰ-Μπουνάρ.....	14	49	576,895
41	»	Καβατζή-κιοί.....	314	1,232	1,763,114
42	»	Κορνοφωλεᾶ.....	304	1,214	4,122,720
43	»	Πασμακτοῆ.....	96	342	1,004,580
44	»	Δαδιά.....	158	612	1,256,284
45	»	Κόζγορι.....	3	14	46,085
46	Ὀρτά-κιοί	Τσεκερδεκλή.....	187	769	1,647,000
47	»	Λιτίτσα.....	184	754	4,823,225
48	»	Παλικράβια.....	76	278	866,039
49	»	Μανδρίτσα.....	99	382	3,337,011
50	»	Ἀκαλάν.....	66	288	761,197
51	»	Ἴστενλή.....	1	6	17,800
52	»	Λιμπαβοῦ.....	2	11	24,670
53	Ἀδριανουπόλεως	Μουσταφᾶ-Πασᾶ.....	17	71	402,404
54	»	Ὀρτά-κιοί.....	524	2,127	13,256,336
55	Σωζουπόλεως	Βασιλικός.....	236	830	3,006,765
56	Βασιλικῶ	Ἀγαθοῦπολις.....	321	1,129	4,704,025
57	Λάγος	Καραγάτς.....	1	5	650
58	Μουσταφᾶ-Πασᾶ	Κουμαρλή.....	1	7	19,100
59	»	Μπελόβα.....	3	18	9,620
		Εἰς μεταφορὰν....	7,595	30,804	149,157,370

B'. Πρόσφυγες εκ τής Βουλγαρικῆς Μακεδονίας.

Ἄριθ.	Ἐπαρχία	Πόλις ἢ χωρίον	Οικογένεαι:	Ἄτομα	Ὅλική ἀξία ἐγκαταλειφθεισῶν περιουσιῶν εἰς δραχμάς
		Ἐκ μεταφορᾶς....	7,595	30,804	149,157,370
60	Μελενίκου	Μελένικον	470	1,861	7,258,156
61	»	Πέτροβον	10	49	146,185
62	»	Ἄνω-Τζουμαγιά	32	126	968,480
63	»	Σφειβράτς	4	19	90,600
64	»	Τσιφλίγια	1	1	2,800
65	»	Πρεπέτινα	1	4	12,430
66	»	Δερέ-Μουσλή	1	1	3,008
67	»	Πιπέριτζα-Τσιφλίκ ...	1	1	55,875
68	Πετριτσίου	Πετρίτσιον	13	65	193,240
69	»	Μπογορόδιτσα	19	81	189,000
70	»	Σιρβάν	10	39	66,753
71	»	Στάρτσοβον	109	455	1,481,198
72	Νευροκοπίου	Νευροκόπιον	72	279	1,928,132
73	»	Παπατσαίρ	78	400	498,422
74	»	Δόβλιανη	2	3	9,400
75	Στρωμνίτης	Στρώμνιτσα	143	624	3,741,148
76	»	Μόκρενον	95	440	1,123,630
77	»	Ζιμποβον	70	308	586,705
78	»	Γκάβροβον	2	4	38,770
79	»	Κολέσιον	2	7	39,510
80	Κιζιλαγάτς	Μικρόν Μπογιαλήκι ..	24	95	94,100
		Τὸ ὅλον	8,754	35,666	167,684,912

Τὰ πρωτότυπα τῶν κατωτέρω δύο τηλεγραφημάτων ἀνευρέθησαν ἐσχάτως ἐν τοῖς Ἀρχείοις τῆς ἐν Βερολίνῳ Πρεσβείας καὶ ἀπεστάλησαν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργεῖον ὅτε ἐπερατοῦτο ἤδη ἡ ἐκτύπωσις τῆς δευτέρας ταύτης ἐκδόσεως τῆς Λευκῆς Βίβλου. Συνεπῶς, μὴ οὕσης δυνατῆς τῆς κατατάξεώς των εἰς τὴν χρονολογικὴν αὐτῶν σειράν, δημασιεύονται ταῦτα εἰς τὸ τέλος.

Ἄριθ. 214.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ . Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος, ἐν Γερμανίᾳ
Πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα
Διὰ τὸν Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν

Εἰς Ἀθήνας

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῆ 2)20 Νοεμβρίου 1915.

Ἡ μετὰ τοῦ Κου Ζιμμερμανν συνδιάλεξις μας δύναται νὰ συνοψισθῇ ὡς ἑξῆς:

1ον) Ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις, ἐπιθυμοῦσα νὰ διευκολύνη τὴν θέσιν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς, εἶνε πρόθυμος νὰ διευκολύνη τὴν συνομολόγησιν τοῦ Δανείου τῶν 150 ἑκατομμυρίων ὑπὸ τοὺς ὅρους τοῦ προβλεπομένου ὑπὸ τῆς μυστικῆς συμφωνίας τῆς 30ης Σεπτεμβρίου 1915 (!).

2ον) Ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις εἶνε τῆς αὐτῆς μετὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος γνώμης ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποφύγωμεν εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις τὴν συνομολόγησιν Δανείου ἀπ' εὐθείας μετὰ τῆς Γερμανίας.

3ον) Ἡ μεγαλυτέρα ἐχεμύθεια θέλει τηρηθῇ εἰς ἕλας ταύτας τὰς διαπραγματεύσεις.

Ὁ Κος Ζιμμερμανν εὐρίσκει κατ' ἀρχὴν πολὺ καλὴν τὴν ἰδέαν νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν βοήθειαν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Γερμανικῶν Τραπεζῶν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ὄρων τῆς συνομολογητέας συμβάσεως, δὲν δύναται νὰ ἀποφανθῇ εἰμὴ κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν μετὰ τοῦ ὁποίου ἢ ἀ συνεργασθῇ ἀμέσως.

(Ὑπ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ)

(1) Οὐδὲν ἀνευρέθη περὶ τῆς μυστικῆς ταύτης συμφωνίας.

Ἄριθ. 215.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ὁ κ. Ν. Θεοτόκης, Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Γερμανίᾳ,
Πρὸς τὴν Α. Μ. τὴν Βασιλέα

Εἰς Ἀθήνας.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

Ἐν Βερολίνῳ, τῇ 7)20 Ὀκτωβρίου 1916.

Συνεπαίξ τηλεγραφήματός τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης, παριστάσης τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην οἰκονομικῆς βοήθειας, ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ ἔδωκε διαταγὰς ὅπως μᾶς παρὰ σχεθῆ ἢ τοιαύτη βοήθεια. Συνεπῶς ἐζήτησα νέαν πίστωσιν ἐκ 40 ἑκατομμυρίων μάρκων, ἧτις ἐχρηγήθη μὲ τοὺς αὐτοὺς ὡς καὶ αἱ προηγούμεναι προκαταβολαὶ ὅρους. Εἶνε δὲ εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν καὶ διὰ νέαν πίστωσιν.

Ἐντυχῆα πρεσβεύουσιν ἔτι ἀπέναντι τῶν ἀξιογνοσῶν πιέσεων τῆς Συνεννόησεως, ἡ καλλιτέρα λύσις θὰ ἦτο νὰ μεταβῶμεν εἰς Λάριссαν καὶ προσπαθήσωμεν νὰ ἐπιτύχωμεν σύνδεσμον μὲ τοὺς Γερμανοὺς, οἵτινες, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ πράξωσι πᾶν ὅ,τι δυνατὸν ὅπως μᾶς βοηθήσωσι στρατιωτικῶς καὶ οἰκονομικῶς.

Εὐρισκόμενος ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπικοινωνίας μετὰ τῆς Ἑμετέρας Μεγαλειότητος καὶ τῆς Κυβερνήσεώς Του, προσπαθῶ νὰ ὑπερκατίσω τὰ συμφέροντα τῆς Ἑμετέρας Μεγαλειότητος ὅσον δ'ναμαι κάλλιον.

Εἶθε ὁ Παντοδύναμος νὰ προστάτῃ τὴν Ἑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ τὸ πᾶν θὰ βαίνη καλῶς.

(Υπ.) ΘΕΟΤΟΚΗΣ

